

REVUE
DE
MONTAIGNE

PRAEFATIO

EDITIONIS TERTIAE.

De codicibus Demosthenis quum in Praefatione editionis majoris, quae amplo instructa apparatus critico Oxonii prodiit a. 1846, exposuerim, ea tantum quae de libris antiquissimis, a quibus harum orationum emendatio fere tota pendet, illic dixi hoc loco repetam novis accessionibus aucta.

Demosthenis orationum diversas antiquitus recensiones existisse grammaticorum quorundam compertum habemus testimoniis, quae tamen et pauciora et obscuriora sunt quam ut indagari possit quae recensionum illarum vel ad prima oratoris exemplaria Atheniensia ratio vel ipsarum origo et auctoritas fuerit. Ac primo quidem Harpocratio *Ἀττικιανὰ* quaedam memorat exemplaria, nomine, ut recte coniecisse videtur Hemsterhusius in *Anecd.* vol. 1. p. 244., ab Attico ducto eo cujus in scribendis codicibus diligentiam Lucianus praedicat in libello quem adversus indoctum libros multos ementem scripsit vol. 3. p. 100. *ἵνα σοι δῶ αὐτὰ ἐκεῖνα κερικένας ὅσα ὁ Καλλῖνος ἐς κάλλος ἢ ὁ ἀοίδιμος Ἀττικὸς σὺν ἐπιμελείᾳ τῆ πάσῃ γράψαιεν* etc. et p. 119. *σὺ δ' οἶει συνήγορον κοινὸν καὶ μάρτυρα ἔσεσθαι σοι τὸν Ἀττικὸν καὶ Καλλῖνον τοὺς βιβλιογράφους*: quem Aeschinis quoque orationum exempla confecisse ex Harpocrate novimus, qui haec duobus locis memorat, s. v. *Ἀργῶς* et *Θύστιον*, Demosthenica vero tribus locis, quorum primus est s. v. *Ἀνελοῦσα* ex oratione contra Androctionem p. 599, 23. ubi *ἐν τοῖς Ἀττικιανόις διττὴν γραφὴν* exstare annotat, alteram, quae hodie quoque vulgata est *ἀνελοῦσα γὰρ (ἢ βουλὴ) τὸν νόμον τοῦτον ἐχειροτόνησεν αὐτὴν* (vel *αὐτὴν*), alteram ex critici alicujus, ut opinor, conjectura profectam, *ἀνελοῦσα γὰρ τὸν νόμον τοῦτον ἐχειρο-*

τόνησε λαβοῦσα ἐκεῖνον αὐτῇ, cum qua nostrorum nonnulli librorum eatenus consentiunt ut dativum praebeant αὐτῇ, in ceteris nihil a priore illa scriptura discrepantes. Secundus locus est s. v. Ἐκπολεμῶσαι, quod ex Demosthenis Philippicis (id est orationibus Olynthiaca prima p. 10, 29. et tertia p. 30, 29.) affert his verbis, Ἐκπολεμῶσαι Δημοσθένης Φιλιππικοῖς ἀντὶ τοῦ εἰς πόλεμον καταστῆσαι, ὡς καὶ παρὰ Θουκυδίδη πολ- λάκις. ἐν μέντοι τοῖς Ἀττικιανοῖς διὰ τοῦ η γράφεται, ὡς καὶ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν ζ' (imo 5, 4, 20.) Ἑλληνικῶν. Scrip- turae per η, cujus nullum in codicibus vestigium exstare ad- huc videbatur, testem nunc ego utroque loco produxi codicem Parisinum S., in quo illud ipsum ἐκπολεμῆσαι a prima manu scriptum fuit, sed a correctore utrobique in ἐκπολεμῶσαι muta- tum est. Tertius denique locus ex oratione sumptus est con- tra Timocratem habita p. 703, 15. ubi χρήματα ναυκραρικὰ in libro suo scriptum legit Harpocratio s. v. Ναυκραρικά, exscriptus a Photio Lex. p. 287, 21., sed veram, quam codices nostri omnes tuentur, lectionem χρήματα Ναυκρατικὰ ἐν τοῖς Ἀττικιανοῖς φέρεσθαι annotavit. Accedunt ad haec aliorum quorundam locorum quos citavit Harpocratio lectiones, quas vel omnes vel plerasque in iisdem exstitisse Attici apographis credibile est, quibus ad emendanda nostrorum codicum vitia usi sumus. Eorum index hic est.

p. 84, 23. Βούχεταιν libri] Βούχεται Harpocratio.

p. 120, 7. μαλακίζόμεθα] μαλκίόμεν^a).

a) Harpocratonis glossa haec est, μαλκίόμεν: Δημοσθένης θ' Φιλιππικῶν φησι "μένομεν καὶ μαλακίζόμεθα." ἐν ἐνίοις γράφεται (libri plerique γράφομεν, quod ex γραφόμενον cor- ruptum esse potest) μαλκίόμεν, ὅπερ δηλοῖ τὸν ὄρθρον φρίττειν. Quae ita dicta sunt ut μαλκίόμεν paucorum librorum, μαλακίζό- μεθα plerorumque scriptura fuisse videatur. Nihilominus certum haberi potest μαλακίζόμεθα veteris correctoris esse, Demosthenem autem μαλκίόμεν scripsisse, quod restitui. Adeo enim hoc verbum ignotum librariis fuit ut formam ejus vix usquam incorruptam reli- querint. In lemmate glossae Harpocratonis unus tantum codex et Epitome servarunt μαλκίόμεν: plerique μαλακίζομεν vel μαλακί- ομεν; in proximis verbis unus tantum liber μαλκίόμεν, alius μα- κίόμεν, quod idem est, plerique rursus μαλακίόμεν. Longius ab vero deflexerunt librarii in aliis scriptoribus, formis fictis μαλακίῶ

- p. 218, 21. προσβολάς] προβολάς.
 p. 415, 4. ἀλαβαστροθήκας] ἀλαβαστροθήκας.
 p. 586, 17. ἐκεκράγετε] ἐκλώζετε.
 p. 929, 20. διοπτρεύων] διοπεύων.
 p. 973, 30. Θρασύλλου] Θρασύλλω.
 p. 974, 15. κάπειτα additum ex Harpocrate.
 p. 1157, 12. ἐκάλουν] ἐκαλίστρον.
 p. 1241, 26. Θράκη] Ἰων.

μαλακιῶν μαλακιῶσι μαλακιεῖ μαλακιῆν similibusque perinde omnibus vitiosis. Nam prosae orationis scriptores, ut in Annot. ad Demosth. vol. 5. p. 189. ed. Oxon. significavi, una constanter forma usi sunt μαλκίω cum infinitivo μαλκίειν, ut μηνίω μηνίειν, eademque utitur poeta ignotus cujus hexametrum servavit schol. Nicandri Th. 382. πνεύματος ἀργαλείοιο πόνοιό τε μαλκίοντες, ubi diphthongus iota longum significat, i. e. μαλκίοντες. Epici etiam μαλκίω dixisse videntur, si fides libris, ut μητιώ pro μητίω et uno in loco Apoll. Rh. 2. 247. μηνιόσι pro μηνίονσι, qua forma sola usi sunt epici ceteri, dictum est. Sic μαλκίοντες apud Hesiodum Op. 530. ab Cratete lectum fuisse novimus pro μυλιόωντες, quod nunc est in libris, et ναύτη μαλκίοντι est ap. Aratum Phaen. 293. Quibus non defenduntur quae scripta sunt ap. Xenoph. Cyneg. 5, 2. αἱ κύνες μαλακιῶσαι (μαλακιούσαι ap. Pollucem 5, 49. in μαλακιῶσαι mutatum ab Kuehnio) τὰς θῖνας, ap. Lucian. Lexiph. c. 2. μαλακιῶ τὸ σῶμα, ap. Plut. Mor. p. 559 F. ἂν εἰς τὰς χηλὰς μαλακιῶσι, Themist. or. 4, p. 50 C. τρέμοντα καὶ μαλακιῶντα (cod. Mediol. μαλκίῶντα), quibus μαλκίονσαι, μαλκίω, μαλκίωσι, μαλκίοντα restituenda esse probabile videtur, ut dixi in Liddelli et Scotti Lexico p. 841. ed. quartae, quum ne Aelianus quidem aliter dixerit: nam quae apud eum leguntur (N. A. 1, 32. 5, 12. 9, 4. et 16.) μαλακιεῖ, μαλακιεῖν et μαλακιούσαν nihil aliud sunt quam μαλκίει, μαλκίειν et μαλκίονσαν, ab librariis περισπωμένως scripta ut μηνίων 6, 17. male μηνιῶν scriptum est, quod Aelianus non magis quam μαλκίῶν dixisse videtur, etsi μηνιῶν scriptores quidam inferiorum temporum dixerunt. Grammaticorum testimonia (Hesychii s. v. μαλκίειν et μαλκίετον, Photii duabus in glossis sine accentu scriptis p. 244, 16. μαλκίην et μαλκίην, Etymologicī M. p. 574, 21. ex codicibus suppleti ab Gaisfordio) ipsa quoque, etsi partim vitiose scripta, ad veram verbi formam ducunt, de qua breviter distincteque praecipitur in Etymol. Vossiano: μαλκίειν — γίνεται ἀπὸ τοῦ μαλανὸς μαλκίω καὶ μαλακίειν καὶ μαλκίειν. Etiam μαλκίην, ut διψήν, dictum fuisse ex μαλκίην, lemmate glossae Photianae, et μαλα-

p. 1265, 6. βωμόν] λίθον.

p. 1304, 6. ἐξένισε] ἐξένιξε.

p. 1335, 7. ἐνδικάζοντας] ἐνδεκάζοντας^{b)}.

Ad fontes exemplarium Ἀττικιανῶν quod attinet, in promptu est conijcere codices ab Allico descriptos esse Alexandrinos vel Pergamenos, non tamen eandem omnes recensionem exhibentes, quod colligi potest ex subscriptione orationis undecimae quam codex Monacensis 85. ex antiquiore libro repetitam servavit, διωρθώθη πρὸς δύο Ἀττικιανά. Nam sic obscuriores codicis ductus, de quibus dixi in editione Oxoniensi vol. I. p. 169., recte explicuit Cobetus Var. Lect. p. 94.

Proximum post Harpocratonem diversarum recensionum testem habemus Ulpianum qui dicitur: qui quum raro scripturae diversitatem attigerit, duobus tamen in locis antiquam quandam harum orationum editionem memorat a vulgaribus discrepantem exemplaribus, quorum prior est in annotatione ad orationem Midianam p. 558, 17. ubi quum duplex in libris nostris inveniatur lectio, altera, qua Helladius usus est apud Photium Biblioth. p. 533, 34., ἐπ' ἀστράβης δὲ ὀχούμενος ἀργυρᾶς τῆς ἐξ Εὐβολίας, altera, quam Herodianus secutus est in libro περὶ μονήρους λέξεως p. 13, 20., ἐπ' ἀστράβης δὲ ὀχούμενος ἐξ Ἀργούρας τῆς Εὐβολίας, scholiasta ille, qui priorem in libro suo habuit lectionem, haec annotavit, προσέθηκεν "ἀργυρᾶς" — ἡ δὲ δημῶδης "ἐξ Ἀργούρας" ἔχει, ἀπὸ τόπου τῆς Εὐβολίας, quod in exemplari suo legit etiam scholiasta codicis Bavarici, qui παρὰ Μενάνδρῳ ἀργυρᾶς scriptum esse annotavit, Menandrum

κίην ap. Phrynich. in Bekk. Anecd. p. 51, 31. colligitur opinione incerta, quum μαλικίην (nam sic codex) etiam ap. Hesych. scriptum sit s. v. μαλικίετον, ubi multo probabilius est μαλικίειν. Ad significationem quod attinet parum accurata Harpocratonis interpretatio est τὸν ὄρθρον φρίττειν. Nam locis scriptorum supra allatis omnibus una apta est mollescendi torpendive significatio.

b) ἐνδεκάζοντας etsi melius quam ἐνδικάζοντας, quae optimorum codicum Demosthenis scriptura est, tamen ne ipsum quidem verum haberi potest. Nam sententia postulat συνδεκατεύοντας, quod restituit Schneiderus in Lexico, vel simile aliquod verbum. Eodem spectat quod in alia codicum classe legitur συννεκατίζοντας, ex conjectura grammatici, qui fortasse συννεκατίζοντας scripserat, etsi δεκατίζω hoc certe sensu ab nemine dictum est.

haud dubie dicens rhetorem cujus observationes quaedam in scholiis alibi (ad p. 341, 1. 342, 13. 375, 25. 734, 28.) sunt allatae.

Alterum idque disertum de antiqua editione testimonium est in annotatione ad p. 562, 7. ubi ad scripturam vulgatam *ἱερὰν ἐσθῆτα* annotavit "*ἱερά*" *μόνον ἢ ἀρχαία ἔχει*, quod ipsum a prima manu habuit codex Parisinus S., in quo corrector literam *ν* et vocabulum *ἐσθῆτα* adscripsit, quae lectio grammatici ejuspiam ingenio debetur, cui quae interpolandi caussa fuerit infra dicetur in annotatione ad hunc locum.

Tertius denique diversarum recensio-
num testis est Hermogenes, qui in libro *περὶ ἰδεῶν* (vol. 3. p. 308. ed. Walz.) propositis ἀφελείας exemplis quibusdam ita pergit, *καὶ μὴν τὸ* (Demosth. in orat. pro corona p. 313.) "*τοὺς ὄφεις τοὺς παρειαίας θλίβων*" *καὶ τὰ ἐξῆς μέχρι τοῦ* "*ὑπὸ τῶν γραδίων οὕτω προσαγορευόμενος*" *τοιοῦτόν ἐστι. παραμεμύθηται δὲ τῷ καὶ αὐτὸν ὥσπερ καταγινώσκοντα τῶν εἰρημένων εἰπεῖν ὅτι ὑπὸ τῶν γραδίων οὕτω προσηγορευέτο· ἐκεῖνα μέντοι διὰ τὸ ἄγαν εὐτελές καὶ ὠβελισάν τινες καὶ ὑπεξείλοντο, ἴσως ὀρθῶς ποιοῦντες, λέγω τὸ* "*κνήμενος ἐφθόνους βοῶσα κατὰ πᾶν τὸ θέρος ἐπλανᾶτο*" *καὶ τὰ ἐξῆς· ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐν μὲν ἰδιωτικοῖς λόγοις ἴσως ἂν ἀρμόσειεν, ἐν δημοσίῳ δὲ καὶ τηλικούτον ἔχοντι ἀξίωμα λόγῳ ἢ προσώπῳ ἢ πράγματι πῶς ἂν ἀρμόττοι; τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας ὠβελισμένον ὑπὸ τινῶν, τὸ ἀπὸ τριῶν τρυπημάτων τὴν ἐργασίαν πεποιῆσθαι λέγειν· λίαν γὰρ εὐτελές ἐστι, καὶ εἰ σφοδρὸν εἶναι δοκεῖ.* Quodsi veteres isti critici verborum illorum, quorum in neutra oratione ullum in codicibus nostris relictum est vestigium, ejiciendorum rationes non habuerunt quam quas Hermogenes memoravit graviore, notanda eorum temeritas^{c)} est,

c) Aliud in eadem contra Neaeram oratione insigne temeritatis documentum dedit vetus aliquis corrector p. 1367, 26. ubi quum orator legem quandam Solonis memorasset de meretricibus, quarum aliae in domo meretricia prostarent, aliae in viis publicis versarentur, his verbis usus, *ὅσαι ἂν ἐπ' ἐργαστηρίου καθῶνται ἢ πολῶνται ἀποπεφασμένως*, verbum autem *πολῶνται* per *ω* scriptum esset (ut apud Plutarchum in Vita Solouis c. 23. ubi de eadem lege agitur, *ὅσαι πεφασμένως πολοῦνται*), corrector ille similitudine verbi *πωλεῖν*, quod *vendere* significat, deceptus scripturam finxit

suspiciarique licet alia quoque in verbis oratoris delendo addendo mutando ad veterum criticorum arbitrium esse difficta, quorum nulla nos hodie tangit suspicio.

Sed missis his quae in sola conjectura posita sunt ad codices me converto superstites, quorum ipsorum quoque tanta est in verborum et scriptura et collocatione discrepantia ut tres facile distingui possint codicum classes, quarum prima quum plurima sibi propria habeat, in reliquis plerumque cum secunda, non raro tamen etiam cum tertia consentit. Ac primae quidem classis unus superest Parisinus S.; secundae principes sunt Parisinus 2935. et Marcianus Venetus 416., uterque membranaceus seculi undecimi, Veneticus vel simillimi ei codicis apographum in bibliotheca regia Monacensi servatum (85.), bombycinum seculi decimi tertii; tertiae denique classis nullus dum innotuit aut antiquior aut melior quam Monacensis 485. membranaceus seculi undecimi. De quibus libris omnibus in editione Oxoniensi dixi, unde ea tantum repetam quae ad codicem et aetate et auctoritate principem spectant.

Est igitur S. Parisiensis bibliothecae imperialis 2934. (olim 125. et 2187.), quem eximia diligentia collatum Friderici Duebneri amicitiae debeo^d). Codex scriptus est in membranis seculo decimo, forma maxima, foliis 533. paginis bipertitis, versibus tricenis aut binis et tricenis. Fuit olim, ut ex annotatione intelligitur quam manus seculi sexti decimi folio ultimo, quod est chartaceum, inscripsit, *βιβλίον μονῆς τῶν σωσάνδρων ἔχον φύλλα πεντακόσια δέκα τετράδια ἐξήκοντα τέσσαρα*. In margine scripta sunt scholia et analysis rhetorica, de quibus dixi in Praefatione ad Scholia vol. 8. p. V. ed. Oxon. Insunt orationes sexaginta, Prooemia et Epistolae quinque primae: deest quae in libris vulgatis post orationem undecimam legitur epistola Philippi commenticia et orationis decimae septimae, quae totius

quae nunc est in libris omnibus, ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλῶσί τι ἀποπεφασμένως, cujus absurditatem ostendi in Annot. ed. Oxon. vol. 7. p. 1378.

d) Primus hunc codicem uno alteroque loco inspexit Augerus, quum orationes Philippicas Parisiis ederet a. 1790. Postea totum excussit Immanuel Bekkerus lectionesque in editione Oxoniensi a. 1823. proposuit.

codicis ultima est, pars extrema (p. 214, 12.—220, 16.), cui supplendae pagina vacua superest. Orationes, interjectis Prooemiis Epistolisque, hoc ordine sese excipiunt, 1—4. 8. 7. 5. 6. 9. 10. 11. 22. 24. 23. 20. 21. 18. 19. 25. 26. 59. 36. 45. 46. 37. 38. 32.—35. Prooemia. Epistolae quinque (1. 4. 2. 5. 3.) 27—31. 54. 56. 48. 47. 55. 50. 51. 53. 49. 52. 39—44. 57. 58. 61. 60. 13. 14. 16. 15. 17. Argumenta orationibus non sunt adscripta nisi duabus et viginti (4. 37—51. 53—58.), quorum primum manui debetur seculi, ut videtur, undecimi, reliqua ab librariis aetatis aliquanto inferioris adjecta sunt. Orationibus, Prooemiis et Epistolis subscriptus plerumque versuum numerus ex antiquiore sumptus exemplari: quos numeros memoravi in editione Oxoniensi. Orationibus tredecim—15. (ξέ' secundum codicis ordinem). 20. (ιέ'.) 21. (ιζ'.) 27. (λζ'.) 28. (λη'.) 29. (λθ'.) 31. (μα'.) 41. (νδ'.) 48. (μδ'.) 53. (ν'.) 55. (μζ'.) 56. (μγ'.) 58. (ξ'.) — subscriptum διορθώσεως signum Δ . vel Δ .

μετρίως, idque a duabus manibus, quarum prior non ultra orationem *μα'*. processit: de quo infra dicemus. Frequentes calami lapsus suos librarius saepe ipse correxit, verborum trajectorum ordinem rectum restituit apposis lineolis, de quibus dicam infra in annotatione ad p. 58, 9., literas denique vel vocabula integra inter scribendum ab se ommissa modo supra versus, modo in marginibus supplevit: quae diligenter discernenda sunt ab aliarum manuum vel correctionibus vel additamentis. Nam quas librarius ipse fecit primae scripturae emendationes, in his nihil usquam est quod vel levissimam interpolatae lectionis suspicionem excitare possit: valde diversa vero nec finibus tam arctis circumscripta fuit aliorum quum veterum tum recentiorum opera correctorum, qui aliquot millia literarum, syllabarum, vocabulorum ita eraserunt ut scriptura vetus aliis in locis penitus sit oblitterata, in aliis, si quis oculorum aciem intendat, etiamnum indagari possit. Cujusmodi e locis hoc a nobis intellectum est, tria esse correctionum illarum genera. Aliae enim de genere sunt orthographico, aliae in corrigendis librarii peccatis versantur, qui literas, quarum vel forma vel pronuntiatio similis esset, ut *Α Α Δ*, vel *ΑΙ* et *Ε*, *ΕΙ*, *Ι* et *Η*, saepissime inter se permutavit, cujusmodi de peccatis, quae

enumerare omnia infinitum erat, tantum in editione Oxoniensi attuli quantum satis esset codicis in hoc quoque genere indolem cognoscere cupientibus; aliae denique aliorum librorum scripturas, modo veras modo falsas vel interpolatas, inferunt. Non substiterunt tamen intra hos fines correctorum studia: nam inter versus quoque et in marginibus ingens annotata est variarum lectionum copia, quarum quae ab manibus scriptae essent antiquioribus, i. e. usque ad seculum quartum decimum, in editione Oxoniensi memoravi, quae vero ab infimae aetatis librariis allitae essent plerumque omisi, quum nihil usquam praeberent quam vulgarium librorum lectiones, quas quum ex pluribus hujus generis codicibus petere integras liceret, non videbatur operae pretium istiusmodi apponere recentissimorum librorum excerpta. Antiquior autem illa lectionis diversitas maxima ex parte uni eidemque manui debetur seculi undecimi (quam ubi diserte nominanda erat manum b. appellavi), non ultra orationem secundum codicis ordinem quadragesimam primam progressae. Nam orationi quadragesimae primae, quae nobis est trigesima prima, subscriptum est *ἕως ὧδε διώρθωται*, nec post hanc orationem manus illa usquam amplius apparet, nisi forte in oratione *νβ'* (nobis 39.) paucis quibusdam in locis. Porro ab eadem, ut videtur, manu illa *ANTE-BAHΘH* subscriptum est orationibus de falsa legatione et contra Aristogitonem alteri. Quo significatur exemplar hoc cum alio exemplari esse collatum, ex quo fortasse omnis illa ducta est lectionis diversitas, constanter notata literis "γρ.", nisi quod ad p. 626, 2. scriptum est *γρ. ἐν ἄλλοι, τούτων* etc., quemadmodum in margine Epistolae primae, *περὶ τῆς ὁμοιότητος* inscriptae, annotatum *ἐν ἄλλοι περὶ παρασκευῆς*. Quodsi deductis omnibus his alienarum manuum et correctionibus et additamentis codicem qualis a prima manu scriptus est consideramus et cum librorum ceterorum vel optimis comparamus, tantum ille omnibus quorum notitiam habemus praestare animadvertitur ut centenis in locis ejus unius major quam ceterorum conjunctorum auctoritas sit habenda. Nam quae ei propriae sunt lectiones, earum non solum plurimae per se spectatae omnes habent veritatis numeros, sed etiam non paucae grammaticorum et rhetorum Demosthenicos locos citantium, ut

Harpocratonis, Dionysii Halicarnassensis, Hermogenis, Aristidis, consensu confirmantur. Quare non dubitavi ad hujus potissimum codicis auctoritatem oratoris verba exigere in editionibus Oxoniensi Lipsiensibusque duabus novissimis, et severiore quidem lege quam in editione Lipsiensi prima ante hos triginta annos feceram: quanquam cavendum ab altera parte fuit ne quae huic codici fides merito habetur in nimiam admirationem verteret. Est enim vitiorum adeo non immunis ut ab veterum illorum, de quibus supra dicebam, Attici apographorum diligentia multis gradibus esse remotus videatur neque ad Urbinatem Isocratis et similes quosdam aliorum scriptorum codices praestantissimos comparari possit: de quo plane mecum consentire video Cobetum in Var. Lect. p. 94. Nam praeterquam quod non raro iis omnibus modis ab scriba codicis est peccatum quibus quorumvis codicum librarios, alios rarius, frequentius alios, lapsos esse videmus, uno maxime genere, in quo proclivis ad errorem via est, ab aliis omnibus oratoris codicibus differt, verbis dico omissis modo singulis modo pluribus deinceps. Quorum ea quae non dubias gerunt interpolationis notas non plus faciunt negotii quam quae salvo sensu abesse nequeunt. Nam ut haec, quae manifesta negligentia librarii exciderunt, servanda esse patet, ita nemo dubitabit quin interpolatorum additamenta tolli oporteat. Sed est tertium quoddam genus omissionis, quae adhibitis rhetoricis grammaticisve interpretandi artificibus commentisque qualia in Graecis pariter atque Latinis scriptoribus non raro excogitari ab iis videmus, qui codicum auctoritati superstitione sunt addicti, defendi utcumque et excusari cum specie quadam veritatis possit. Cujusmodi ab artibus cavendum mihi putavi nec committendum ut eloquentissimo oratori infans et contortum alienumque ab Atticorum elegantia affingerem genus dicendi propter unius codicis auctoritatem, quae quam fallax sit vel ex eo aestimari potest, quod non defuerunt qui aliquammultas, quae codici Parisino S. per errorem tributae erant, lectiones falsa auctoritatis specie decepti pro veris amplecterentur, excusabili quidem errore, sed errore tamen. Quamobrem operae pretium erit quae de codicis hujus lectionibus vel non annotata vel falso tradita sunt expressis verbis corrigi. Quod ita faciam ut omissis qua-

rum usus nullus est quisquiliis ea tantum attingam quibus vel ad corrigendam scripturam vulgatam usus sim, quos locos asterisco notabo, vel quae aliis de caussis memoratu digna videantur, cujusmodi sunt quae de verbis ab librario in textu omis- sis, sed ab ipso, quum errorem animadvertisset, partim supra versus partim in margine suppletis annotabo; quae quum ab aliarum manuum additamentis non ubique distinxissent qui ante me hoc codice usi sunt, non raro factum vidimus ut genuina Demosthenis verba, pro interpolatorum additamentis habita, ab editoribus ejicerentur.

P. 10, 28. ed. Reisk. *ἐκπολεμῆσαι] Legebatur ἐκπο- λεμῶσαι. Veram scripturam ἐκπολεμῆσαι a prima manu posi- tam esse in S., ῆ in ῶ a m. secunda mutato, supra dicebam. Quod infra p. 30, 19., ubi eadem fere verba leguntur, notatum, hic vero neglectum erat.

11, 11. παρῆσαν] Scribebatur παρῆσαν, sub quo Atticam imperfecti παρῆσαν formam παρῆσαν latere animadvertit Cobe- tus Var. Lect. p. 33., quae in locis plurimis Atticorum veterum in ῆσαν vel ῆσαν ab librariis depravata est. Demosthenica formae Atticae exempla partim servata in libris partim ex con- jectura ab me restituta haec sunt, ἀπῆτε 306, 12. ἀπῆσαν 389, 15. 1211, 10. ἐξῆτε 299, 27. 690, 5. ἐπέξῆμεν 549, 25. ῆσαν 1303, 15. 1361, 14. (παρῆσαν fortasse 359, 19.) προσῆμεν 346, 6. 932, 26. 1286, 9. προσῆσαν 523, 15. 1149, 7. συνῆσαν 632, 25.

12, 12. *συνανήλωσε] Scribebatur συνανάλωσε. Mutavi ex S. qui συνανήλωσε a pr. m. habet in litura, superscripto a manu multo recentiore α. Magna est librorum inconstantia in formis ἀνήλωσα ἀνήλωκα ἀνήλωμαι ἀνηλώθην vel ἀνάλωσα ἀνάλωκα ἀνάλωμαι ἀναλώθην, ita tamen ut vix dubitari possit quin prior forma, saepe servata in S., Demostheni ubi- que restituenda sit, quod ego feci: vide p. 36, 10. 82, 20. 93, 1. 174, 12. 228, 9. 247, 8. et 9. 264, 15. 274, 20. 319, 5. 343, 17. 389, 29. 391, 20. 451, 6. 460, 1. 534, 7. et 15. 576, 4. 609, 14. 612, 29. 617, 14. 751, 24. 820, 11. 821, 10. 824, 10. 825, 1. et 8. 826, 1. 830, 17. 833, 11. et 20. 843, 2. et 3. 858, 5. 956, 23. et 26. 957, 10. 960, 20. 991, 29. 992, 27. 1019, 16. 1023, 16. 1045, 25. et 28. 1125, 16. 1172, 1. et 2. 1206, 12. 1211, 6. 1213, 6. et 8. 1216, 13. 16. et 22. 1219, 11. 25. et 29. 1223, 14.

1225, 3. 1226, 9. 1227, 10. 1229, 16. 1366, 28. 1367, 13. 1445, 8. ἀνήλισκον in omnibus 25, 5. 823, 11. Eadem ratio formarum ἤλωκα ἤλων et ἐάλωκα ἐάλων, quarum priorem, in S. aliisque libris modo servatam modo cum altera permutatam, nunc constanter restituendam censeo: vid. p. 85, 29. 86, 3. 394, 9. 397, 19. 408, 11. 441, 22. 450, 20. 481, 6. 518, 16. 533, 11. 548, 29. 563, 24. 587, 2. 595, 18. 629, 17. 28. 630, 9. 631, 1. 10. 21. 632, 12. 646, 22. 652, 20. 653, 21. 669, 26. 692, 7. 693, 7. 725, 11. 727, 14. 733, 11. 735, 11. 737, 8. 743, 10. 774, 24. 782, 13. 844, 2. 1147, 14. 1152, 8. 1267, 13. 1304, 15. 1353, 27.

14, 3. οἶμαι] Falsum est οἶμαι scriptum esse in S., qui in οἶμαι consentit, etsi alibi interdum οἶμαι praebet ubi vulgo οἶμαι legitur, vel contra. Sic in primo Reiskianae editionis volumine οἶμαι pro vulgato οἶμαι est in S. p. 140, 8. 169, 27. 182, 11. 463, 9. 27. 465, 13. 479, 20. 615, 29. 628, 9. 651, 20. 658, 21. 701, 11. 717, 14. 721, 26. 722, 12. 723, 19. 738, 10. 747, 23. 756, 7. 759, 22. 784, 7. 791, 2.: sed οἶμαι pro οἶμαι 57, 17. 73, 21. 90, 23. 93, 17. 94, 16. 103, 3. 181, 29. 205, 23. 435, 19. 437, 6. 480, 4. 490, 4. 493, 13. 514, 4. (a m. secunda). 540, 12. 594, 29. 605, 27. 618, 6. 653, 24. Ego ubique οἶμαι scripsi. Trisyllaba praesentis et imperfecti forma οἶμαι et ὄμην non raro usi sunt poetae metro postulante: prosae orationis scriptores, ut Platonis, Xenophontis aliorumque libri docent, οἶμαι et ὄμην praetulerunt. Et ὄμην quidem prope constanter servatum in libris Demosthenis (v. p. 234, 20. 408, 5. 685, 16. 736, 29. 1012, 8. 1020, 16. 1073, 6. 1118, 28. 1147, 11. 1159, 3. 1212, 26. 1251, 18. 1258, 20. 1300, 11.). ὄμην in solo S. scriptum p. 1258, 9., in omnibus p. 1457, 26.

16, 19. *αὐτόν S. pro αὐτόν ἔτι vulgato.

19, 22. *ἑώρων S. pro ἑώρων αὐτόν.

20, 25. *ἄνθρωποι ex S., qui ἄνθρωποι, pro vulgato οἱ ἄνθρωποι.

21, 27. *καὶ δὴ] καὶ δεῖ vulgo. In S. καὶ δεῖ, ἦ a pr. m. superscripto.

22, 15. *αὐτῷ S. (addito a m. recentissima ε), non ἐαυτῷ.

23, 15. καὶ ante τοιούτους S. non omittit, sed a m. pr. insertum habet.

25, 11. μηδὲ εἷς] μηδεὶς S.

25, 24. * *νῦν* S. pro *νυνί*.

26, 11. * *παραχορήμα* S. pro *παραχορήμα αὐτήν. αὐτήν*, quod est in aliis libris, interpolatori debetur, qui non animadvertenter vulgatum *Ἀμφίπολις* ex *Ἀμφίπολιν* corruptum esse, quod ego restitui.

26, 25. * *τριακόσιοι* S. pro *οἱ τριακόσιοι*.

28, 12. * *οὐ πάλαι* S. pro *οὐχὶ πάλαι*.

29, 3. * *τίνα τιμωρήσεται τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν* S. pro *τίνα τρόπον τιμωρήσεται τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν*.

29, 6. *ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι* om. S.

29, 10. *πρὸς ὑμᾶς* S., non *πρὸς ἡμᾶς*. Habet vero *ἡμᾶς* pro proximo *ὑμᾶς*.

32, 1. * *ἔβλαπτε* S. pro *ἔβλαψε*.

32, 13. * *γραφεῖη* ex S., qui a pr. m. *γράφει ἦ*, ut videtur, quod corrector recentissimus in vulgatum *ἂν γραφῆ* mutavit.

33, 18. *ἀθροίσαντα* etiam S., non *ἀθροίσαντα*.

37, 24. *ἂ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε*] *ἀσθενοῦσι* ejecit Cobetus Var. Lect. p. 328.: sed dubitari potest an praestet *τοῖς τοῖς ἀσθενοῦσι* — *σιτίοις διδομένοις* scribere, articulo eodem bis continuo posito, eujus exempla quum non solum apud inferiorum temporum scriptores reperiantur, sed jam apud Aristotelem, Diodorum (adde Strabon. 1. p. 56.) aliosque quos indicavit L. Dindorfius in Thesauro vol. 5. p. 1708., allato etiam inscriptionis Atticae exemplo, in qua est *τὸν τὸν χαλινὸν ἔχοντα*, nihil caussae est cur scriptores antiquiores contra grammaticam peccare quam articulum sic collocare maluisse credamus. Itaque vereor ne duplex articulus non solum locis quibusdam ex Thucydide et Platone allatis, ubi nunc simplex legitur, sit restituendus, sed etiam apud Euripidem Hec. 996. ab vetere correctore oblitteratus sit, qui quum *σῶσόν νυν αὐτὸν (τὸν χρυσόν) μηδ' ἔρα τῶν πέλας* scriptum invenisset, *τῶν πλησίον* interpolaverit, quod nunc in libris legitur, quum *τῶν τῶν πέλας* scribere deberet. Nam *τῶν πλησίον* non aliorum hominum opes, sed alios homines ipsos significaret, ut in Hipp. 441. Euripides dixit *τοῖς ἐρωῶσι τῶν πέλας*. Cum loco autem Demosthenis comparanda quae in Prooemiis leguntur p. 1460, 1.

νῦν δὲ δραχμῇ καὶ χοῖ καὶ τέτταρσιν ὀβολοῖς ὥσπερ ἀσθε-
 νοῦντα τὸν δῆμον διάγουσιν, ὁμοιότατα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 τοῖς παρὰ τῶν ἱατρῶν σιτίοις διδόντες ὑμῖν. ubi etsi oratio
 paullo aliter conformata est, tamen ἀσθενοῦντα ad ἀσθενοῦσι
 illud de quo nunc agimus alludere videtur. Lucianus quid le-
 gerit non colligi potest ex verbis quibus totius loci sententiam
 reddidit in libello de mercede conductis c. 5. ἐπεὶ δὲ — ὡς ὁ
 καλὸς πον ῥήτωρ ἔφη — τοῖς τῶν νοσοῦντων σιτίοις εἰκότα
 λαμβάνουσι etc. Itaque sic sentio, Demosthenem aut τοῖς τοῖς
 ἀσθενοῦσι — διδομένοις scripsisse, aut τοῖς — διδομένοις,
 omisso ἀσθενοῦσι, quum sponte intelligatur cibos ab medicis
 non sanis ministrari hominibus, qui medicorum consilio non in-
 digent, sed aegrotantibus. Nam tertia de qua quis cogitet ratio
 ut ἀσθενοῦσι sine articulo dictum sit, ab nominativo τὰ ἀσθε-
 νοῦσι σιτία διδόμενα, non apta huic loco videtur nihiloque ele-
 gantior foret eo quod ego proposui τοῖς τοῖς ἀσθενοῦσι — δι-
 δομένοις, quum hanc quoque ambiguum verborum collocationem
 veteres studiose vitaverint raroque talia dixerint quale hoc est
 Demosthenis p. 241, 5. διὰ τῶν ἐτέρων κινδύνων τὰ ἑαυτῶν
 ἀσφαλῶς στήσειν, ubi ἐτέρων non cum κινδύνων conjungend-
 um, sed ἐτέρων ἀνθρώπων significat, oppositum habens ἑαυ-
 τῶν, aut p. 690, 16. μάρτυρές ἐστε τῶν ἐτέρων (i. e. ἐτέρων ἀν-
 θρώπων) ἀγαθῶν, ubi librarius codicis Parisini unius non per-
 specta hac ratione τῶν τῶν ἐτέρων ἀγαθῶν scripsit. Quibus-
 cum non debebat comparari quod p. 926, 27. in συγγραφῆς
 formula dictum est ἐκ τῶν τούτων ἀπάντων, ab nominativo τὰ
 τούτων ἅπαντα, quod nihil ambiguitatis habet, quum articulus
 cum pronomine ne possit quidem conjungi. Eodem modo τοῦ
 τούτου πατρὸς p. 1084, 21., quod in S. etiam 1272, 18. pro τοῦ
 τούτων πατρὸς scriptum est. Quarta denique ratio, quam ipsam
 quoque a quibusdam propositam, sed nullo simili exemplo con-
 firmatam video, ut τοῖς ἀσθενοῦσι cum articulo, παρὰ τῶν
 ἱατρῶν σιτίοις διδομένοις autem sine articulo dictum sit, verbis
 sic construendis, ἃ εἶοικε σιτίοις διδομένοις τοῖς ἀσθενοῦσι
 παρὰ τῶν ἱατρῶν, minus etiam quam tertia illa, de qua modo
 dicebam, probari potest. Manifestum est enim, si alterutrum
 nomen sine articulo dicendum fuerit, ἀσθενοῦσι facilius eo
 carere posse quam τὰ παρὰ τῶν ἱατρῶν σιτία διδόμενα. Nec

defendendae opinioni isti verborum collocationem *σιτίοις διδο- μένοις* adhibere licet, quam ne quis nostrae rationi, quae *διδομένοις σιτίοις* postulare videatur, obstare putet, non inutile erit simillimorum admonuisse exemplorum, velut Thucydidis, qui 7, 58. *τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην μέρος τετραμμένον* dicere maluit quam *τετραμμένον μέρος*, aut Xenophontis, qui Hist. Gr. 2, 4, 10. scripsit, *κατὰ τὴν εἰς τὸν Πειραιᾶ ἀμαξιτὸν ἀναφέρουσαν*, non *ἀναφέρουσαν ἀμαξιτόν*.

37, 25. * *ἐκεῖνα οὔτε ἰσχὺν* ex S. (ut legitur p. 1460, 3.) pro *οὔτ' ἰσχὺν ἐκεῖνα*.

38, 18. * *ποιοῦσιν ἐγὼ] ἐγὼ ποιοῦσι* S.

49, 12. * *ἀγὰ* ex S., qui *ἄ' γὰ*, pro *ἂ ἐγὼ*.

49, 28. *Γεραιστῶ] γεραστῶ* S., quae frequens in codicibus hujus nominis scriptura est.

51, 3. * *ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις* ex S. pro *ἐπιστολαί*.

51, 10. * *ἔστι φενακίζειν* S. pro *ἔστιν*, *ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι*, *φενακίζειν*.

51, 12. * *ὑστερεῖν* S. pro *ὑστεροῖζειν*.

51, 16. * *ἀξιόσειέ τις ἄν* S. pro *ἀξιόσειεν ἄν τις*.

51, 29. * *ἄν* S. pro *ἐάν* hic et 52, 24. 54, 15. 55, 5. 67, 8. 71, 27. 82, 12. 87, 18. 111, 5. 129, 12. 137, 5. 139, 6. 146, 29. 157, 22. 169, 13. 15. 181, 5. 183, 13. 15. 184, 26. 199, 24. 202, 15. 210, 7. 11. 14. 237, 7. 254, 4. 287, 26. 288, 2. 327, 28. 436, 8. 437, 24. 450, 29. 498, 4. 606, 2. 6. 623, 10. 633, 9. 642, 25. 658, 24. 659, 29. 683, 24. 685, 21. 687, 9. 692, 17. 22. 26. 705, 23. 715, 8. 745, 6. 760, 16. Contra *ἐάν* pro *ἄν* S. p. 54, 24. 101, 28. 116, 5. 127, 1. 130, 6. 148, 1. 189, 23. 194, 28. 259, 6. 276, 15. 409, 15. 573, 21. 22. 574, 1. 578, 7. 579, 13. 17. 585, 26. 622, 18. 639, 15. 648, 16. 770, 16. 801, 7. Eadem in reliquis quoque voluminis Reiskiani alterius orationibus est codicum inter has duas formas fluctuatio, ut non liqueat utrum *ἐάν*, an, quod probabilius, *ἄν* magis placuerit Demostheni. Illud vero certissimum haberi potest, nusquam eum usum esse tertiae particulae forma *ἦν*, quae veteribus Atticis usitata in libris omnibus legitur p. 42, 10. *ἦν* — *ἐθελήσητε*, ubi *ἄν* restitui.

52, 2. *στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνου] στρατηγεῖσθ' ὑπ' ἐκείνου* S.

53, 4. * *οὐδέποτε' οὐδὲν ἡμῶν μὴ γένηται* ex S. scripsi

pro οὐδέποτε' οὐδὲν ἡμῖν οὐ μὴ γένηται, licet οὐ in S. ab eadem ut videtur manu additum sit.

54, 16. ἄνθρωπος] Scribebatur ἄνθρωπος. *άνθρωπος* sine accentu S.

54, 19. ἐστι erasum in S.

54, 24. * προσέχητε S. pro προσέχητε τοῖς πράγμασι.

55, 5. Falsum est ὑμῖν post συνοίσειν abesse ab S., qui ὑμῖν post πᾶσιν omittit.

58, 7. παρελθὼν] Literas παρελθ in litura habet S.

58, 9. ὑμᾶς ἀμαρτάνειν] Verum quidem est in S. scriptum esse ἀμαρτάνειν ὑμᾶς, sed non debebat et hic et aliis locis plu-

rimis omitti lineolas superscriptas esse, ἀμαρτάνειν ὑμᾶς, quibus librarius errorem suum ubi verba trajecit ipse correxit: de quo in editione Oxoniensi vol. 1. p. 239. haec scripsi "228, 10.

πρῶτον εἰπεῖν] εἰπεῖν πρῶτον S. Lineolis ab eadem quae codicem scripsit manu impositis corrigitur error librarii, qui vocabula transposuit. Conf. ad p. 58, 9. 239, 12. 252, 7. 274, 16.

300, 6. 319, 17. 381, 12. (ubi tres lineolae καὶ νίκην πολέμου),

407, 22. (ubi κ ὠσον ἀδικῶ, i. e. ὡς οὐκ ἀδικῶ), 410, 27. 431,

7. 443, 17. 474, 19. 483, 6. 528, 11. 579, 26. 788, 15. 861, 10. 866,

12. 935, 6. 953, 11. 973, 12. 983, 13. 1009, 12. 1112, 7. 1151, 14.

1155, 19. 1178, 12. 1193, 27. 1266, 10. 1281, 1. 1305, 25. 1314, 26.

1468, 22. 1472, 26. Congessi haec exempla ut appareret quoties in verborum collocatione peccaverit librarius, qui ne omnes

quidem hujusmodi errores suos animadvertisse videtur. Sic,

ut exemplo utar manifesto, p. 889, 3. pro ἐλθόντα ποιήσειν, ἀν-

τείχετο in S. scriptum ἀντείχετο ἐλθόντα ποιήσειν, nullis ap-

positis lineolis." Fugerat haec ratio etiam Reiskium, quum

p. 310, 5., ubi vulgo πάντα ταῦτ', ex codice Monacensi A.

ταῦτα πάντα afferret, neglectis lineolis ταῦτα πάντα, quibus

librarius errorem suum correxit. Literis α β γ utitur recentior

codicis S. librarius, qui Argumentum orationis XLV. scripsit,

p. 1101, 2. πατρὸς φορμίῳνι πασίῳνος, παρασχεῖν.

58, 13. * τῶν τότε ταῦτα πεισάντων S. pro τῶν ταῦτα

πεισάντων. Falsum est quod traditur in S. scriptum esse τῶν τότε πεισάντων.

59, 15. διοικιεῖν] In annot. ed. Oxon. pro "διοικιεῖν S. et pr. Y. — διοικεῖν vulgo." corrige "διοικιεῖν pr. Y. — διοικεῖν S. et vulgo."

59, 19. προεῖσθε] προεισθε pr. S., a m. recenti correctus.

59, 22. ταῦτα οὔτε οἶδα] ταῦτα .. οἶδα S., duabus post ταῦτα literis erasis adscriptoque a m. recentissima οὔτε. Verbi οἶδα litera ι ex υ facta est.

60, 16. * γεγενημένη S. pro γεγενημένην.

61, 4. * αὐτοῦς S. pro ἑαυτοῦς. Formam disyllabam ex S., in quo modo cum spiritu aspero, modo cum leni, modo sine spiritu scripta est, restitui p. 62, 25. 67, 16. 70, 7. 11. 71, 6. 24. 80, 27. 83, 15. 85, 17. 86, 28. 109, 7. 114, 8. 127, 9. 133, 7. 134, 21. 145, 10. 151, 4. 172, 21. 181, 16. 192, 14. 206, 8. 207, 26. 208, 29. 209, 23. 288, 3. 347, 16. 357, 11. 376, 22. 387, 28. 458, 29. 466, 18. 475, 1. 488, 6. 489, 19. 534, 27. 544, 4. 558, 1. 560, 21. 609, 18. 21. 611, 8. 612, 25. 613, 5. 614, 20. 642, 24. 658, 14. 16. 671, 5. 681, 3. 721, 15. 750, 25. 754, 6. 762, 17. 763, 27. 772, 28. 780, 6. 787, 17. 797, 20. et pari fere exemplorum numero in orationibus quae altero Reiskianae editionis volumine continentur. Longe rarius ἑαυτοῦ S. pro αὐτοῦ, velut vol. 1, p. 488, 15. 523, 1. (ubi ε erasum), 562, 4. 572, 29. 584, 4. 615, 21. 625, 14. 684, 14. 744, 26. 780, 3. 783, 16. 796, 5. 807, 16. Idem σαυτοῦ praebuit pro σεαυτοῦ p. 761, 16.: sed habet σεαυτὸν pro σαυτὸν 602, 12. 781, 7.

61, 14. ἀλλὰ σῶς] ἄλλασ ὡς pr. S., tum vocabulis recte divisīs ἀλλὰ σῶς. Scribendum autem ἀλλὰ σῶ, restituta forma Attica, de qua dixit L. Dindorfius in Thesaurο vol. 7. p. 1728.: cujus apud Demosthenem ut apud alios scriptores vix tenuia vestigia reliquerunt librarii, servato quidem nominativo ὁ σῶς p. 556, 7. 663, 20., accusativo τοῦς σῶς p. 93, 24. 364, 25., neutro τὸ σῶν p. 500, 20. (ubi unus codex σῶον), sed feminino ἡ σῶς in σώα corrupto p. 1292, 23. 1293, 25.; τῆς σῶ in σώας p. 366, 1.; τὴν σῶν in σώαν p. 572, 8. (ubi veram scripturam σῶν a pr. m. habet S., in σώαν mutatam ab correctore), 1294, 17.; οἱ σῶ in σῶοι p. 128, 27. 242, 9. 359, 9. 388, 28. 446, 4. 733, 23.; τὰ σῶ in σῶα p. 1145, 9. 1231, 4. Haec igitur

omnia correxi, sed *σφάν* reliqui Libanio in Argumento orationis LVI. p. 1282, 11., quod is fortasse jam suo in codice scriptum invenit in locis hujus orationis supra indicatis.

61, 22. * *ταῦτά* S. (qui *ταυτά*) pro *τὰ αὐτά*.

63, 4. * *μέντοι* ex S. pro *μὲν τοίνυν*. *νῦν* a m. recentissima habet margo S.

66, 11. * *καὶ τοιαῦτα* pr. S. pro *ταῦτα*.

66, 23. * *πάνθ'* S. pro *πάντας*, quod a m. rec. habet S.

67, 7. *βέλτιον*] *τῶν ἄλλων* in margine additum habet S. ab m. antiqua.

67, 8. * *ἂν δ'* S. pro *ἐὰν δ'*: unde in praecedentibus verbis pro *ἔν'* (*ἴνα* S.) *ἐὰν* scripsi *ἔν'* *ἂν*. Vid. ad p. 51, 29.

67, 16. * *οὐχὶ πρὸς* S. pro *οὐ πρὸς*.

68, 12. *αὐτοῖς*] *αὐτοῦς* S.

71, 10. *ἐξέβαλλε*] *ἐξέβαλε* S.

72, 8. *ὕστερον*] Sic S., non *ὕστερον ἀκούσαντες*.

72, 12. *ὑμεῖς οἱ καὶ*] Falsum est in S. *ὑμεῖς αὐτοὶ οἱ καὶ* legi. Habet *ὑμεῖς οἱ* ... *καὶ*, litera *ι* in *οἱ* partim erasa cum tribus literis sequentibus.

72, 25. *τοιαῦτα*] *τοσαῦτα* S.

74, 2. * *δεδαροδοκηκότες* S. pro *δεδαροδοκηκόσι*.

74, 13. *ἔξω* a manu rec. habet S.

77, 15. *ἐχρῶς*] Sic S., sed *ε* ab eadem manu in *ο* mutato.

78, 12. 80, 5. 81, 6. * *ἀλλ' ἢ* S. pro *ἄλλο ἢ*.

78, 14. * *πότερ'* S. pro *πότερον*.

78, 16. *δυναται*] Sic S., non *δύνηται*.

79, 27. *ληψομένους*] *ληψομένοις* S.

81, 8. * *ὑμῖν ἐστιν* S. pro *ἐστιν ὑμῖν*.

82, 6. *ἀπεδέχεσθε*] Sic S., non *ἀποδέχεσθε*.

82, 23. *Ἀθηναῖοι*] *δικασταὶ* S.

83, 16. *αὐτοῦ*] *αὐτῶν* S.

84, 17. * *ἄγειν ἡμᾶς* S. pro *ἡμᾶς ἄγειν*.

85, 27. * *τίνι ἡμέρα ἢ εἰρήνη* S. pro *ποία ἡμέρα ἢ εἰρήνη*.

86, 21 — 24. Epigramma ommittit S., habet vero lemma *ἐπιγράμματος ἀνάγνωσις*, quod comparandum cum *ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις*, quod ex S. memoravi ad p. 51, 3.

87, 10. *ἀληθές*] ^s*ἀληθῆ* S., ubi signum super *η* positum

spectat ad scripturam quam in margine annotare voluit librarius, sed annotare oblitus est. Voluit haud dubie ἀληθές vei quod in libris nonnullis est ἀληθῶς. Eodem modo peccatum p. 1206, 21: ἐξελεγξάτω, ὅτι ἂν μὴ φῆ με ἀληθές λέγειν πρὸς ὑμῶν, ubi S. et codex Parisinus r. ἀληθῆ (sine circumflexo S.). Qui non infrequens error librariorum est, velut in Hyperidis or. pro Euxenippo col. 28. (p. 8. ed. Schneidew.), τοῦτ' εἰ μὲν

^{ES}
ὑπελάμβανες ἀληθῆ εἶναι· ubi papyrus ἀληθη. Quanquam in hujusmodi locis dubium est utrum τοῦτ' — ἀληθές an ταῦτ' — ἀληθῆ scribendum sit. Ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω apud Demosth. p. 1259, 28. libri omnes, nisi quod S. plene ταῦτᾶ, litera α puncto notata, ut 1269, 26. ταῦτᾶ habet.

91, 27. * τῆς Ἀττικῆς τοῦ — recte S., omisso quod vulgo post Ἀττικῆς additur et in S. manus recentior inseruit καί. Pro Πειραιῶς in S. πειραιέως hic et alibi non raro. Idem om. ὁ ante Φίλιππος.

92, 10. τὰ ἐν] τὰ om. S.

93, 2. βούλεσθαι] βουλευέσθαι S.

95, 11. * τοιαυτί S. pro τοιαῦτα.

95, 15. τοίνυν] Sic S., non τοι.

95, 20. αὐτὸς om. S.

95, 27. λέξω δέ] δέ a m. recentissima habet S

97, 17. ὧ ἄνδρες om. S.

103, 6. * ὑπάρχει S. pro ἔτοιμα ὑπάρχει.

103, 10. δι' ἧς] δι' ἣν S.

104, 23. προσήκει] προσῆκεν S.

105, 15. * τὰπὶ ex S., qui ταπὶ, pro τὰ ἐπί. Aliis locis plurimis crasin articuli τὸ τοῦ τῶ τὰ negligit S., de quo in universum monuisse sufficiet.

106, 5. * καὶ γάρ τοι S. pro τοιγάρτοι.

106, 10. * πάντων S. hic et p. 149, 23. pro ἀπάντων, quod alteri non raro substituerunt librarii, velut p. 274, 25., ubi vulgo καλῶ — τοὺς θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας consentiente S., ego vero πάντας ex aliis libris restitui, ut in hac formula usus loquendi postulat, de quo dixit L. Dindorfius ad Xenoph. Anab. 7, 6, 18. in ed. Oxoniensi.

106, 11. Verba ἐκ δὲ τοῦ — φέρεσθαι bis habet S., primo

in textu, sic scripta, ἐκάστου τούτων ὀλιγώρως ἔχειν καὶ ἔαν ταῦτα (in τούτων mutatum ab vetere correctore) στéρεσθαι, tum in margine cum γρ. sic scripta ut nunc leguntur, ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν καὶ ἔαν ταῦτα φέρεσθαι, et haec quidem ab ea manu cui antiquior lectionis diversitas fere omnis debetur ut supra dicebam, quaeque verba ὑπηρετοῦντας — ὑστερίζειν ἐκείνων p. 104, 27., in textu codicis S. ommissa, pariter in margine posuit. Quem locum propterea memoro quia ratio ejus plane eadem est quae alterius de quo nunc agimus. Nam ut verba illa ὑπηρετοῦντας usque ad ὑστερίζειν ἐκείνων ab interpolatore illata esse possunt ex oratione Philippica quarta p. 148, 11., ita haec quoque, ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν καὶ ἔαν ταῦτα φέρεσθαι, indidem sumpta esse possunt p. 149, 25., ubi legitur ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν καὶ ἔαν τοῦτον τὸν τρόπον τὰ πράγματα φέρεσθαι (τὸν τρόπον προσφέρεσθαι S.) ὁ μὲν εὐδαίμων etc. Sublato igitur hoc additamento ita procederet Demosthenis oratio, ὑμεῖς δὲ τούναντίον ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι· (πόλεως γὰρ ἔγωγε πλουῦτον ἡγοῦμαι συμμαχούς, πίστιν, εὐνοίαν, ὧν πάντων ἔσθ' ὑμεῖς ἄποροι·) καὶ (nam καὶ interpolator delevisse videtur, quum post verba ab eo illata locum non haberet) ὁ μὲν εὐδαίμων etc. Quod autem S. interpolatoris additamentum non solum in margine, ut supra p. 104, 27., sed etiam in textu quamvis nonnihil depravatum habet, facile explicari potest si verba illa in antiquiore exemplari in margine posita textui ab librario per errorem illata esse statuamus.

107, 21. διαμένω om. S., qui super λέγων a m. seculi 14. μένω scriptum habet et in margine ab manu antiquissima διατελώ.

S

111, 22. προεῖται S. cum signo diversae scripturae in margine ponendae, sed non positae.

112, 2. τῆς μὲν] μὲν om. S.

112, 15. * περὶ τούτων S. pro περὶ τούτου.

114, 19. καίτοι ταῦτα] καὶ τοιαῦτα S.

114, 20. ὠμωμόκει] Male ego in editionibus prioribus alique ὀμωμόκει scripsimus cum S., qui contrario vitio ὠμώμοκεν pro ὀμώμοκεν scriptum habet p. 1002, 9. et alibi. Vana est de omisso plusquamperfecti augmento multorum opinio. Aug-

mentum plusquamperfecti vel syllabicum vel temporale prope constanter servarunt codices Demosthenis locis circiter quadraginta. Quamobrem ἀπωλώλει restitui pro ἀπολώλει ex S. p. 481, 6., ex cod. Paris. r. p. 1004, 16., ut ἀπωλώλεσαν est in plerisque p. 379, 19. διεμεμαρτυρήκει pro διαμεμαρτυρήκει p. 1096, 22. ἐνεκεκλήκει pro ἐγκεκλήκει p. 1034, 25. κατελέλειπτο pro καταλέλειπτο p. 910, 7. (ubi S. κατελείπετο, quemadmodum ἐξεπέπεμπετ' ἄν, quod p. 271, 18. restitui ex Cobeli conjectura Var. Lect. p. 253., in libris omnibus in ἐξεπέμπετ' ἄν corruptum est.) κατελελοίπει pro καταλελοίπει p. 1099, 26. συνεβεβήκει pro συμβεβήκει p. 938, 28. (recte scriptum p. 1174, 3. ubi unus tantum codex συμβεβήκει.) ἐτετελευτήκει pro τετελευτήκει p. 1135, 11. (recte scriptum in libris p. 946, 20. 1072, 2.) His accedunt plusquamperfecti εἰστήκειν quum in verbo simplicium tum in compositis exempla, quod in S., ut alibi in libris antiquis, saepe per ἰ scriptum, velut διιστήκει (pr. διστηκήκει) p. 231, 5., ἐνιστήκει (non ἐνεστήκει) p. 274, 5., ἀφιστήκει p. 658, 26., περιιστήκει p. 671, 21.

118, 20. * ἄλλον τινὸς S. pro τινος ἄλλον.

120, 7. μαλκίόμεν] Vide quae supra dixi p. IV. sq.

120, 24. * ἐλεγχθῆναι S. pro ἐξελεγχθῆναι.

120, 27. Falso dictum est verba καὶ τοῖς ἀμελοῦσι usque ad πραττόντων abesse ab codice Parisino Y. et pr. S. Nam uterque liber habet verba καὶ τοῖς ἀμελοῦσι κατὰ τῶν προσεχόντων, proxima vero καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι — πραττόντων omittit Y., in margine ab una ex recentioribus manibus adscripta habet S.

122, 11. * ἦν οὕτωςί τις ἄν S. pro ἦν ἄν τις οὕτωςί.

122, 13. * Ἀθηναίων pr. S. (cum Harpocrate s. v. Ἄτιμος) pro Ἀθήνησι, quod a correctore habet.

125, 24. * ἐβάλλειν S. pro ἐκβαλεῖν.

129, 12. * ἔν' ἄν S. pro ἔν' ἔάν. Memorabile autem est verba ἔν' ἔάν (nam sic ibi scriptum) μὲν πείσητε — περὶ τὴν Πελοπόννησον, licet ea in textu habeat S., tamen etiam in margine adscripta esse, quanquam non ab ea manu quae praecedentia verba πανταχοῦ, εἰς Πελοπόννησον — καταστρέψασθαι in margine scripsit, sed ab alia, quae etiam supra aliquoties apparet. Nam quae in hac oratione in textu codicis S. de-

siderantur margini non ab una omnia manu, sed ab trium scribarum manibus adscripta sunt.

129, 21. * εἰς Πελοπόννησον S. pro ἐς Πελοπόννησον, quae forma praepositionis aliena ab Demosthene est.

139, 2. * οὐχὶ βουλεύεσθαι S. pro οὔτε βούλεσθαι, οὐχὶ a m. rec. in οὔτε mutato.

142, 3. τὸ ἀπὸ] τὸ non omittit S.

145, 6. ἤκιστα δὴ (non δὴ ἤκιστα) S. Aberat δὴ.

146, 17. ἀρπάζοντας] Non est in S. annotatum γρ. ἀδικούντας.

146, 23. * πολεμοποιεῖ — πολεμοποιεῖν S. pro πόλεμον ποιεῖ — πόλεμον ποιεῖν. πολεμοποιεῖν dixerunt Xenophon Hist. Gr. 5, 2, 30. et posteriorum temporum scriptores multi, qui hoc compositorum genere, ex quo apud Demosthenem est etiam καιροφυλακεῖν p. 678, 17., frequentius usi sunt quam antiquiores.

147, 19. τῶν στρατιωτῶν] τῶν om. S.

148, 6. * ἀγῶνος S. pro ἀγῶνος ὑμῖν.

148, 8. ἀποτυμπανίσαι] ἀποτυπανίσαι S. superscripto μ.

149, 9. τὰ Φιλίππου post Θεταλλία om. S., habet vero post Ὀλύνθω.

149, 13. πρὶν] ἢ ab eadem, ut videtur, manu additum in S. Alienum ab Demosthene πρὶν ἢ.

150, 11. * ἡσύχιον S. pro ἡσύχιον καὶ ἀπράγμονα. Falsum est ab S. abesse καὶ ἀπράγμονα illud quod paullo ante post ἀσφαλῆ legitur.

150, 26. * παππῶα σοι — δόξα S. pro παππῶα — δόξα σοι.

152, 9. ὑμᾶς] ἡμᾶς S. Saepissime haec permutata sunt in S., quod non ubique hic notamus.

154, 27. οὐδὲν] οὐ S.

155, 4. * ἀνδρεία S. pro ἀνδρεία, pariterque 180, 8. 11. 1390, 18. 1394, 5. 1403, 26. 1405, 17. 1407, 25. 1410, 20. Male vero idem ἀνανδρείας pro ἀνανδρείας 408, 27.

155, 14. Verba καὶ προσηλακίζονται, quae om. pr. Y., habet S., non solum in textu, sed etiam adscripta in margine ab manu recentiore.

158, 14. ἄλλους Ἑλληνας] ἄλλους om. S. Saepe libri Demosthenis variant inter ἄλλοι et Ἑλληνας et ἄλλοι Ἑλληνας,

de quo dixi in edit. Oxon. vol. 5. p. 178. Vid. p. 110, 3. 174, 13. 179, 22. 188, 17. 231, 22. 240, 16. 246, 20. 253, 24. 290, 6. 291, 3. 292, 29. 313, 1. 451, 12.

158, 18. δοκοῦμεν] δοκοῖμεν pr. S.

166, 14. *ὑπὲρ S. pro περι.

169, 21. *ὀπόταν S. pro ὅταν. Contra ὅταν pro ὀπόταν 1346, 19.

171, 24. οὐδὲν] οὐδεεν S., i. e. οὐδὲ ἔν.

174, 6. ταῦτα αὐτοῦς typhothetae error est pro αὐτοῦς ταῦτα, ut legitur in S.

174, 12. *ἄλλων Ἑλλήνων S. (qui ἄλλων non ab manu recenti, sed a prima insertum habet) pro Ἑλλήνων.

174, 22. ἐπιγιγνομένων] γιγνομένων pr. S., sed ἐπι ab eadem m. additum.

175, 17. πράττεται om. S.

175, 26. Non verba ἐπιτρέπειν· ἃ πρὸς — βοηθεῖν, μὴ, sed illa tantum ἃ πρὸς — βοηθεῖν, μὴ om. pr. S.

176, 4. γίνεσθε] γίνεσθαι S., ε a m. rec.

179, 25. οὐδ'] οὐκ S.

181, 2. *ὁμολογουμένους S. pro ὁμολογούντας.

181, 18. ἐθέλη] θέλη S.

182, 5. *ὑμεῖς post ἅπαντες om. S.

182, 15. ὀρφανῶν S. pro ὀρφανικῶν.

183, 28. *πλήρωσιν S. pro πλήρωσις.

*ἢ καὶ σαφὴς ἔσται] Legebatur καὶ σαφὴς ὅθεν ἔσται. Correxī ex S. qui εἰ καὶ σαφὴς ἔσται habet, ἢ super εἰ a manu recentiore posito. Ab manu b idem in margine γρ. ὅθεν καὶ σαφὴς ἔσται.

184, 6. Quod ex S. scripsi ταξίαρχον pro τριήραρχον verum esse ostendit Boeckh. Oecon. Athen. vol. 1. p. 731. ed. sec.

184, 25. *μέγαν S. pro καὶ μέγαν.

184, 29. *δὲ εἰς τότε S. pro δὲ τότε.

185, 3. ἔνεστιν] Falsum est in S. ἔστιν scriptum esse. Habet εστιν literis εν ab eadem manu super ε scriptis.

185, 13. *ὄντ' ἀπολωλέναι S. pro ὄντα πάντ' ἀπολωλέναι.

185, 29. *ποθ' οὔτος ὁ καιρὸς S. pro ποθ' ὁ καιρὸς.

186, 20. Μαραθῶνι] In S. non μαραθῶνι καὶ σαλαμῖνι, sed ἐν μαραθῶνι καὶ σαλαμῖνι.

187, 9. *οὐ μὴν S. pro καὶ μὴν.

188, 15. μηδ'] μὴ S.

189, 13. *ποτε S. pro πρὸ τούτων.

189, 16. *ἀκουσίου S. pro κἀκουσίον.

189, 23. *βασιλέα S. pro καὶ βασιλέα.

191, 6. ὕβριν ὑμῶν] Falsum est in S. ἡμῶν scriptum esse.

Habet is ἡμῶν in verbis proximis ἐν ἡμῶν μόνοις.

191, 20. *ὕφ' ἀπάντων S. pro ὑπὸ πάντων.

193, 23. *ἀποδέχεται S. pro ἀποδέχοιτο.

194, 28. *αὐτοῖς νμεῖς S. pro ὑμεῖς αὐτοῖς.

196, 8. ἐπανάξοντας] ἐξάγοντας S., non ἐπάγοντας.

196, 13. Non omittit S. καὶ ante μεθιστάντας, sed proximum καὶ ante δίκαιον.

196, 14. *ἀπάντων S. pro πάντων.

197, 8. *δύντος S. pro δύνοντος.

197, 16. τῶν βασιλέως] τοῦ βασιλέως S.

198, 16. τούτων] τούτου S.

199, 21. *πάντων S. pro ἀπάντων.

199, 27. προσέθ'] προσεσθ' S. sine accentu.

200, 10. λείποντα] λειπόντα S. quod λιπόντα esse potest.

Nam λειπεῖν in libris vetustis interdum per diphthongum scribi-

tur λειπεῖν. Sic p. 230, 16. in S. παραλειπεῖν, litera $\bar{\iota}$ a m. antiqua superscripta, p. 681, 11. καταλειπεῖν pro καταλιπεῖν S.

200, 18. ὑμῶν] Sic etiam S., non ὑμῶν ἕξειν, quae H. Wolfii conjectura est, quam recipere debebam.

203, 17. 264, 19. 380, 29. 676, 16. 908, 2. 1020, 22. 1024, 4. 1081, 8. 1461, 6. 1467, 4. οὔτω] οὔτως S.

204, 12. ἐπιτρέπειν] ὑμᾶς addit S.

207, 6. τούτους περί] Sic S., non τοὺς περί. Idem vero mox (l. 11.) τοὺς συμμάχους pro τούτους συμμάχους.

207, 13. *φήσειν S. pro φῆσαι.

208, 14. *τοῦτο S. pro τοῦτο τό.

227, 4. Οἶμαι δ' ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας ἂν ὁμολογήσαι] Quod πάντας in S. post ὑμᾶς collocatur ex eo erroris genere est, de quo supra dicebam ad p. 58, 9.

227, 27. Falsum est verba βούλομαι καθάπερ ἐν ἀρχῇ abesse ab S. aliisque libris. Libri illi sola omittunt verba καθάπερ ἐν ἀρχῇ, quae ego delevi, habent vero omnes βούλομαι, ex quo aptus est infinilivus παρακαλέσαι.

228, 10. πρῶτον εἰπεῖν] εἰπεῖν πρῶτον in S. solo scriptum esse errore librarii ostendi supra ad p. 58, 9.

229, 31. *πράττοντα S. pro πράττοντά με.

230, 28. *οὐ γὰρ S. pro οὐ γὰρ δή.

231, 9. ἅπασι] ἔλλησι additum in S. a m. antiqua.

231, 18. γένοιτο] γένηται pr. S.

232, 22. νυνὶ] Revocandum erat νῦν, quod S. a pr. manu habet. νυνὶ est manus secundae.

233, 2. πρεσβεία πρὸς οὐδένας ἀπεσταλμένη τότε τῶν Ἑλλήνων] οὐδ' ἓνα numero singulari S. aliique errore non minus manifesto quam p. 14, 19. in libris omnibus scriptum χρήματα ὑμῖν ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά, ubi ego οὐδέσι restitui. Nam χρήματα στρατιωτικά non unius alicujus civis sunt, sed totius civitatis. Sic p. 362, 8. de Phocensibus, περιῶφθαι τοιαῦτα πεπονθότας, οἷα οὐδένες ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, non οὐδεὶς ἄλλος τῶν Ἑλλήνων. et alibi saepe.

234, 28. εἰδῶς in S. a m. antiqua positum in spatio trium literarum capaci.

234, 29. *παρέβη S. pro παρέβη. λέγε.

236, 26. — 237, 5. ἀξιῶ δέ — δι' οὓς ἅπαντ' ἀπώλετο] Habet haec verba S. in textu. Nihilominus eadem in margine posita sunt a manu aliquanto recentiore, praemisso λείπει ἐκ τοῦ κειμένου. Abfuerunt igitur ab alio codice, in quo librarius ab uno ἀπώλετο ad alterum aberraverat.

238, 23. 250, 26. *ἐπιστολὴ S. pro ἐπιστολὴ Φιλίππου.

238, 28. *εἰσαγηχοχότας S. pro εἰσαγηχοχότας εἰς αὐτά.

239, 23. *οὔτοσί pr. S. pro οὗτός ἐστι, quod manus b. ex illo fecit.

242, 8. τοὺς ἀνθισταμένους] τοῖς ἀνθισταμένοις pr. S. duabus ante τοῖς literis erasis.

245, 13. ὦ om. S. hoc loco et 274, 25. 302, 20. 307, 21. 356, 1. 9. 377, 21. (ubi ὦ man. rec. addidit), 390, 29. 411, 4. 479, 7. 486, 6. 520, 23. 546, 12. 569, 8. 573, 27. 582, 14. 584, 20. 614, 4. 650, 12. 657, 17. 684, 25. 795, 3. 800, 4. 808, 21.

889, 10. 920, 1. 1048, 8. 1049, 8. 1206, 15. 1265, 9. 1292, 25. 1294, 21. 1297, 5. 1481, 9.

258, 8. * οὔτε ναῦς οὔτε τείχη] Legebatur οὐ ναῦς, οὐ τείχη. Sed S. οὔτε τείχη.

270, 18. οὖν habet S. a manu b.

272, 10. 273, 6. 302, 26. 376, 17. * Ὑπερείδης per diphthongum his quoque in locis S., non Ὑπερίδης.

286, 19. πλησίον] ἵνα πλησίον S.

295, 17. ἠρημένης] ἀραμένης pr. S.

297, 26. τὸν περὶ] Sic S., non περὶ sine τόν.

299, 9. ἠδίκηντο] ἠδίκηνται S. literis αι paullo nigrioribus. Falsum est primo scriptum fuisse ἠδίκηντο. Super ἠδίκηνται a m. antiqua δίκην tenuibus literarum ductibus scriptum fuit, sed ita erasum est ut solae literae δι et ν appareant.

299, 24. καὶ ἄ] ἄ in S. a manu non constat qua additum fuit, sed erasum est.

299, 25. ἀπόκρισις] ἀποκρίσεις S.

300, 6. μεθ' ὑμῶν μᾶλλον] Hic quoque codicis S. scriptura ^{II} μᾶλλον ^I μεθ' ὑμῶν, de qua dixi supra ad p. 58, 9., fraudi fuit criticis, ut verba librarii errore trajecta ipsi quoque transpicerent, non attendentes ad lineolas istas. De quo in reliquis quos supra collegi locis non diserte monebo.

301, 28. τὴν πόλιν] τῇ πόλει pr. S.

304, 27. τοῦτ'] ταῦτ' S.

305, 8. εἰσῆειν] Sic S., non εἰσῆει.

308, 12. οὐ παρὰ] οὐδὲ παρὰ S.

309, 13. Φιλίππου] φίλιππου S.

309, 29. φυλάκων] φυλακῶν S.

314, 11. Σιμύλω] σιμύκκαι S.

315, 9. ἠκκλησίαζον] Sic S., posita super ἠ littera ε̄ a m. antiqua. In codice Parisino k. adscriptum ὄρα τὸ ἐκκλησίαζον. οἶμαι ἐξεκκλησίαζον ἔδει. Huic inferiorum grammaticorum opinionioni debemus imperfecti aoristisque formas ἐξεκκλησίαζον ἐξεκκλησίασα in libris plerumque duplici x scriptas, veteribus Atticis, ut opinor, inauditas. Veram scripturam ἠκκλησ — apud Demosthenem servavit S. et hoc loco et p. 359, 27.; tertio loco, qui est p. 577, 5., consentit in ἐξεκκλησίασαν, litteram tamen ε post

ξ in litura scriptam habens. Apud Xenoph. Hist. Gr. 5, 3, 16. libri deteriores ἐξεκλησίαζον vel ἐξεκκλησίαζον, optimus ἐκκλησίαζον, unde restituendum ἡκκλησίαζον, nec dubitandum quin Thucydidi quoque 8, 93. ἐξεκλησίασαν vel ἐξεκκλησίασαν ab librariis illatum sit pro ἡκκλησίασαν, ut tot aliae verborum formae ab Atticorum veterum usu alienae. Sed Veteris Testamenti interpretibus aliisque inferiorum temporum scriptoribus, quorum exempla collecta sunt in Thesaurο vol. 3. p. 444. et 1276., non solum ἐξεκλησίαζον et ἐξεκλησίασα, sed etiam fictum inde verbum ἐξεκκλησίαζω relinquendum videtur. Eadem verbi ἐγγυᾶν et παρεγγυᾶν ratio est, cujus praeterita sic formasse Atticos, ἡγγύων παρεγγύων, ἡγγύηκα παρεγγύηκα, ἡγγύησα παρεγγύησα, pariterque in formis passivis et mediis, etiam poetarum loci docent. Nihilominus haec quoque in ἐνεγύων vel ἐνεγγύων etc. saepe mutarunt librarii, quae omnia sustuli apud Demosthenem, et plerumque non sine optimorum librorum auctoritate.

316, 19. συγχωρῶ σοι] σοι om. S.

317, 22. 23. νομίμοις — νόμοις] νόμοις — νομίμοις S.

324, 15. * αἰσχροκερδίας S. pro αἰσχροκερδείας, pariterque per ἰ p. 349, 23. 611, 15. 687, 21. 761, 17. 825, 21. 828, 4. 845, 23. 858, 27. 1101, 11. 1122, 3. 1231, 6. 17. 1366, 24.

328, 12. ἀπνευστί] ἀπνευστεῖ S.

329, 2. * ἐπηνώρθωται S. pro ἐπηνώρθωται διὰ σέ.

330, 25. ὁ δ' ἀδελφός] δ' om. S.

331, 17. * ἕτερον S. pro ἑτέρους.

331, 29. Ἀμφικτυονικάς] εἰς ἀμφικτυονικάς S.

343, 27. εἰς τίνα] εἰς om. S.

348, 4. μέντοι τι] τι om. S.

352, 17. Ἀλέας] Scribebatur Ἀλεῖς vel Ἀλεῖς. In S. est αλεις sine spiritu et accentu diphthongoque ει uno ductu qui etiam α significare potest expressa, cui ε superscriptum a manub. Quo indicari videtur αλεας, i. e. Ἀλέας, quod ego restitui ex Harpocrate, Ἀλέας: Δημοσθένης ἐν τῷ παραπροσβείας. ἔστι δὲ πόλις Θεσσαλική. οἱ δὲ πολῖται Ἀλεῖς. sive is hunc locum in mente habuit sive alterum p. 395, 25. ubi libri pariter Φωκέας ἐκσπόνδους καὶ Ἀλεῖς (αλεις S. sine accentu) ἀπέφηναν, ego vero Φωκέας et Ἀλέας scripsi. Nam hac tantum accusativi

forma usum esse Demosthenem magna exemplorum copia probatur, velut ἀποστολέας p. 1146, 29. 1149, 5. 1150, 11. βασιλέας 623, 20. 23. 677, 14. 684, 1. (ubi S. βασιλεις sine accentu), γονέας 187, 7. 719, 22. 733, 28. 790, 11: (ubi S. aliique γονεῖς), 958, 26. 1004, 15. 1006, 20. 1314, 26. 1320, 19. 1485, 28. Λωριέας 119, 18. Εύβοέας 108, 12. 205, 26. 305, 23. 306, 14. 20. 324, 17. 364, 24. 684, 17. Ἰππέας 49, 16. 287, 11. 413, 3. 425, 16. 426, 8. 567, 3. 19. 675, 21. 731, 2. 732, 7. 766, 29. 776, 28. Μεγαρέας 130, 5. 175, 25. 306, 15. 324, 15. 691, 4. 1357, 11. 1416, 6. Πλαταιέας 1380, 24. (in psephismate), 1381, 6. 16. Φωκέας 73, 3. 74, 9. 105, 14. 29. 115, 19. 148, 27. 149, 14. 230, 28. 236, 21. 237, 19. 275, 11. 349, 27. 350, 1. 3. 17. 355, 6. 356, 3. 28. 359, 23. 360, 29. 364, 9. 16. 26. 365, 6. 19. 367, 12. 372, 3. 375, 18. 20. 380, 19. 387, 6. 397, 9. 21. 404, 25. 409, 13. 419, 15. 430, 20. 443, 7. 13. 25. 444, 13. 17. 445, 6. 448, 18. 654, 14. Χαλκιδέας 130, 4. Itaque non dubitavi pauca corrigere alterius formae exempla ab librariis illata, quae praeter Ἀλεῖς et Φωκεῖς, quae supra memorabam, haec sunt, γονεῖς p. 154, 28. 790, 8. Ἐρετριεῖς 127, 7. Μεγαρεῖς 305, 22. Ὀτρυνεῖς (in legis formula) 1092, 2. Nec Libanius in Argumento orationis XIX. p. 333, 23. scripserat quod vulgo legitur, παρ' ὃ συνέβη Φωκεῖς ἀπολέσθαι· εἶπε γὰρ, φησὶν, ὅτι Φωκέας οὐκ ἀναιρήσει Φίλιππος, sed utrobique Φωκέας, qua forma etiam alterius Argumenti scriptor constanter utitur p. 337 — 340. Alio modo peccatum ab librariis videtur p. 1019, 15. τριακοσίους στατήρας Φωκαεῖς, ubi codex S. φωκαεις sine accentu, quod etiam Φωκαιεῖς significare potest. Sed Demosthenes hos nummos fortasse nec Φωκαεῖς vel Φωκαέας nec Φωκαιεῖς vel Φωκαίεας dixerat, sed Φωκαῖτας (quod Φωκαεῖτας scriptum facile in φωκαεῖς corrumpi potuit), ut Thucydides appellavit 4, 52. δισχιλίους στατήρας Φωκαῖτας, quem locum annotavit Pollux 9, 93. Θουκυδίδης μὲν δὴ καὶ στατήρας τινὰς Φωκαῖτας κέκληκεν. Contra nihil offensionis habent Φωκαῖκῶ στατήρε, qui memorantur in inser. ap. Boeckhium Corp. Inser. 150. vol. 1. p. 236. sive in Oecon. Athen. vol. 2. p. 254. Sexta hujus nummi pars ἕκτη Φωκαῖς appellata fuit, cujus exemplum in eadem inscriptione est. Τὰς Φωκαῖδας, non adjecto ἕκτας, dixit Callisthenes ab Polluce memoratus.

- 352, 20. *καὶ Θεσπιέων S. pro ἡ Θεσπιέων.
- 361, 29. τίνᾱ ἄν] τίναν S., litera ulla partim erasa.
- 362, 11. ἄν, post τοίνυν vulgo lectum, recte abest ab codice Monacensi A. Falsum est id etiam ab S. abesse.
- α
- 363, 2. ἐξαπατηθῆναι] ἐξηπατηθῆναι S., litera α a m. antiqua.
- 363, 20. *εἰ] Legebatur εἰ ἄρ'. Sed αρ in S. punctis notatum et abest ab aliis libris pluribus.
- 365, 1. ἔξει] χ (i. e. ἔχει) superscriptum in S. a m. antiqua.
- 370, 23. περὶ αὐτοῦ σε. μετὰ] περι αυτοσ. ει μετα S. literis ει erasis et ε ad σ appposito ab m. si non eadem, certe antiqua.
- 370, 29. οὐδὲ εἰς] οὐδεις (sine accentu) S.
- 375, 11. καὶ Πλαταιᾶς a m. b. additum in S.
- 378, 20. ἀπελθεῖν] Literas απ S. habet supra versum a m. antiqua.
- 378, 27. ψηφίσαισθε] η (i. e. ψηφίσησθε) superscriptum in S. a m. antiqua.
- 383, 1. ὑμᾶς om. S.
- 383, 23. πάλιν] Sic pr. S., litera α in ό mutata.
- 385, 3. *ἀναιρεσεις (sine accentu) S. pro ἀναίρεσις.
- 387, 15. *ἡλίκα S. pro ἡνίκα.
- 387, 21. τοῖς δ'] δ' a m. recentiore habet S.
- 391, 1. ἀναξίως] ἄν a m. recentiore habet S.
- 391, 11. γενέσθαι in marg. habet S. ab manu fortasse eadem.
- 394, 4. *παρόντων S. pro παρόντων. λέγε.
- 400, 24. *καὶ (καὶ male omissum in ed. mea) ἡ βουλή ταῦτά S. pro ἡ βουλή δὲ ταῦτά.
- 401, 1. συσσειτηκῶς] συσσειτηκῶς S.
- 410, 1. αὖ] ἄν S.
- 434, 28. αἰσχρὰν] ἐξ ὧν αἰσχρὰν S. a manu b. αντισης S. pro ἀντί καλῆς. Verba καλῆς συνέβη S. habet a manu quae non est antiquior quam b. in loco septem tantum literarum capace.
- 440, 11. τὰ μετὰ] τὰ om. S.
- 441, 15. καὶ σφόδρα] ἡ σφόδρα S.
- 448, 23. *τίς Εὐβοίαν S. pro τίς δ' Εὐβοίαν.

457, 20. * ἔχοντας] Legebatur ἔχοντας ἀφείλετο: sed ἀφείλετο (quod ex l. 17. illatum) recte delevit manus, ut videtur, prima in S. lineolis transfixum tenuioribus, qualibus etiam alibi utitur, velut p. 787, 5. (ubi και post ἠκούσατε illatum sic notatum est.) Ejecto autem ἀφείλετο intelligitur recte habere ἐνόμιζεν, quod ego ex S. aliisque libris restitui pro νομίζων. Participium interpolatori debetur, qui non animadverterat ἀφείλετο delendum esse.

457, 23. * ἐκεῖν' ἂν S. pro ἐκεῖνό γ' ἂν.

458, 20. * δέ τι S. pro δέ ποτε. (Falsum est l. 18. in S. scriptum esse πότερόν τι pro πότερόν ποτε.)

458, 27. εὐηθείας] εὐηθίας pr. S.

459, 16. ἃ — ταῦτ' S. pro ὃ — τοῦτ'. In S. a pr. m. ὃ, sed in ἃ mutatum ab eadem.

462, 6. ἔσει, non ἔση, etiam pr. S.

464, 17. δημοσίαις in quattuor literarum rasura scriptum in S. pro vocabulo quod ab ω vel ο vel α incepisse videtur.

466, 2. ὠφελειῶν] ὠφελίων S., in diphthongo consentiens p. 200, 5. (ubi codex alius ὠφελίαι) et 488, 13. Eadem apud Platonem aliosque librorum inconstantia. Τὰς ὠφελίας est in papyro Hyperidis orationis pro Euxenippo col. 24. (p. 6, 4. ed. Schneidew.)

466, 27. αὐτοῦ τοῖς ἄγουσι] ο..... α. ουσιν S. in litura.

468, 24. ἡμῶν] ὑμῶν S.

468, 26. εἰσιν om. S.: sed habet p. 489, 2. καὶ παρ' ἐκείνοισι τινές εἰσιν ἴσως ἀγαθοί.

472, 9. * καταστήσει S. pro αὐτήν καταστήσει.

474, 6. * οὐ δεῖ S. pro οὐχὶ δεῖ. (Falsum est in S. pro μὴ δοῦναι l. 4. scriptum esse οὐ δοῦναι.)

474, 18. οὐκ ἄρ'] οὐ γὰρ pr. S.

476, 17. ἕως μὲν ἂν] ἂν inter versus habet S. ab alia manu antiqua.

477, 19. παρ' ὑμῶν] Falsum est παρ' a pr. manu omissum esse in S. Habet παρ', sed praefixo a m. recentiore καί.

477, 25. τῶν πάντων] τῶν a m. recentiore habet S.

480, 27. Ἀθηναῖοι] δικασταὶ S.

481, 4. et 6. Falsum est εἰ abesse ab S. ante ἀπώλεσεν et ante ἐάλω.

- 481, 22. * *πάλαι* S. pro *παλαιός*.
 483, 14. *ΤΩΝ* om. S.
 488, 21. *τεθνεῶτα*] *τεθνωῶτα* S. superscripto ε a m. antiqua.
 489, 3. *ἐμοὶ δέ*] *ἐμοὶ δὴ* S.
 491, 11. *συναχθεσθείην ἂν*] *ἂν* S. non omittit.
 491, 25. * *ἐβουλήθησαν* S. pro *ἠβουλήθησαν*.
 492, 2. *ἠπόρει*] Scribebatur *εὐπόρει*, cui η a m. antiqua superscriptum in S.
 492, 6. * *ἀληθῆ* S. pro *ταῦτ' ἀληθῆ*.
 492, 20. *καίτοι τοῦτό γ'*] Sic H. Wolfius pro *καίτοι τό γ'*. In S. est *καίτοι οὐ γ'*, literis *ου* (quibus circumflexum superscripsit manus recens) per lineolas notatis, quas alia manus erasit. Alia vetus manus *ου* punctis notavit.
 494, 2. *ᾧ*] Sic S., non *ᾧ ἄν*.
 494, 28. *ἐροῦσι γὰρ ὅτι*] *ἐροῦσιν ὅτι* pr. S.
 497, 20. *οὐκ ἔδωκεν*] *οὐ δέδωκεν* pr. S.
 499, 14. *εἴ τι μὴ*] *εἴ τι πῆι* S., sed *μὴ* in marg. a m. rec.
 499, 19. * *ὄνειδη* S. pro *ὅσα ἐστὶν ὄνειδη*.
 499, 24. *ἡ πόλις ἡμῶν*] *ἡμῶν ἡ πόλις* S.
 499, 25. * *ἀπάντων ἀπέχουσα* S. pro *πάντων ἀπέχουσα*.
 499, 27. *τῶν πάντων*] Sic S., non *τῶν ἀπάντων*.
 501, 9. * *Ἀφεψίανος* S. pro *Ἀφεψίανος*.
 501, 16. * *πάντων ἀνθρώπων εἶ* S. pro *εἶ πάντων ἀνθρώπων*. *εἶ* transpositum ab correctore fuit, ut videtur, propter *εἶ* quod sequitur.
 503, 22. *μὲν* om. pr. S.
 505, 20. *ὑμῖν*] *ἡμῖν* S.
 515, 13. *τετήρηται*] *τετήρηται* S. litera *ν* puncto notata.
 515, 28. * *ἔμελλον* S. pro *ἤμελλον*.
 * *τοιούτης* post *κατηγορεῖν* S. Legebatur ante *αἰτίας*.
 516, 1. * *ἐλέγγειν* S. superscripto a m. recentiore *ἐξ* in littera antiquiorum literarum, quarum prima ipsa quoque ε fuit. Legebatur *ἐξελέγγειν*.
 516, 27. *δικαιότατ'*] *δικαιότερ'* S.
 517, 3. * *τῶν Πανδίων* pro *ἐν Πανδίονι* scripsi cum Palmerio, cujus emendationem partim confirmat S., qui a pr. manu habuit *ἐν πανδειων*, ex quo factum est *διον'*. Idem *Πανδίωνος* nomen p. 531, 2. sic scriptum habet *πανδείονος*.

517, 19. *τούτω (τούτωι scriptum) pr. S. pro τουτουί, quod habet a m. rec.

518, 1. μὴ ἐξεῖναι μήτε] μήτε ἐξεῖναι μήτε S., sed altero μήτε punctis notato a m. rec.

519, 13. μοι post ἐπηρεάζων in litura habet S.

519, 15. τῆς στρατείας] τῆς στρατιᾶς S. a m. sec.

519, 23. ἂν om. S., qui ἀγανακτήσετε (pro ἀγανακτήσαιτε) a m. recentiore habet.

520, 4. *ἐδυνήθη S. pro ἠδυνήθη. Contra ἠδυνήθη pro ἐδυνήθη idem p. 522, 9. et sic alibi non raro inter formas ἠβουλόμην ἠδυνάμην ἠμελλον et ἐβουλόμην ἐδυνάμην ἠμελλον fluctuat, quarum ego alteram constanter praetuli.

521, 7. *παμπληθεῖς αὐτοῦ S. pro αὐτοῦ παμπληθεῖς.

522, 29. ὑβρίσθαι] ὑβρίζεσθαι S.

523, 6. τὰ δίκηματα] τὰ δίκαια pr. S.

525, 14. αἰκίας] αἰκειας S., ι a manu b.

526, 17. *Πολύζηλος S. pro Πολύζηλος ἐκεῖνος.

527, 5. πᾶν] Habet S. πάντα, sed m. antiqua literas τα punctis notavit.

527, 12. ἐνέσται — οὐδὲ εἶς] ἔνεστ' — ουδεις S.

529, 11. λαβῶν om. S.

529, 21. ἡ ἡλιαία] ἡ om. S.

529, 27. μέχοι] Sic etiam S., non μέχοις.

530, 24. ποιεῖτε] Sic etiam S., non ποιεῖσθε

532, 1. κάγαθαί] καὶ ἀγαθαί S.

533, 7. ὑβρίξειν S., non τὸ ὑβρίξειν.

533, 25. *ἴστε δὲ S. Aberat δέ.

534, 5. δικασταί] , ἀθή, S. Sic idem p. 539, 14. ὧ ἄνδρες ἄθηναιοι' δικασταί. quo significatur ἀθηναιοι delendum esse.

534, 10. οὕτως εὐσεβῶς in S. additum a manu b. vel alia ex antiquioribus.

534, 16. *καὶ χορηγοῦντα S. Aberat καί.

535, 18. *ἑώρακα S. pro ἐώρακα, forma saepissime illata ab librariis imperfecti ἐώρων similitudine inductis, quod perinde est ac si quis ἐάλωκα, quod comparavit Buttm. in Gramm. vol. 2. p. 417., syllaba secunda longa pronunciare velit quia haec est aoristi ἐάλων mensura. Rectam scripturam ἐώρακα

non solum poetarum loci extra dubitationem ponunt, qui eam vel postulant vel admittunt, quum altera, *ἑώρακα*, ab metro exclusa sit, sed etiam saepe servarunt codices antiquiores, velut Ravennas Aristophanis, Parisini S. et Y. Demosthenis aliique non pauci, quod olim plerumque annotare neglexerunt qui codices contulerunt. Exempla hujus praeteriti Demosthenica sunt p. 217, 14. 246, 13. (ubi S. *περιωρακνίας*, quae Ionica, non Attica forma est), 291, 27. 309, 24. 341, 3. 374, 12. 386, 3. 390, 18. 396, 24. 401, 19. 405, 2. 429, 15. 446, 16. 535, 18. 559, 13. 597, 18. 599, 19. 604, 28. 659, 1. 782, 19. 793, 15. 796, 27. 937, 13. 970, 26. 1020, 29. 1122, 16. 1276, 2. 1335, 2. 1402, 24. 1452, 17. 1453, 9. 1479, 21. In codice Parisino Q. *ἑώρακα* saepe, in Veneto F. fere ubique scriptum esse annotavit Bekkerus ad p. 374, 12. et 396, 24. *Ἐώρακα*, quod agnoscere videatur Herodianus in Etym. M. p. 614, 35. τὸ ὄ (in genitivo ὄου) λέγεται πλεονάζειν. λέγει δὲ Ἡρωδιανὸς ὅτι ὁ πλεονασμὸς τὸν οἰκεῖον τόνον φυλάττει, οἶον ὄρακα ἑώρακα etc., disertis verbis probant scriptor Lexici *περὶ πνευμάτων* in Valcken. Append. ad Ammon. p. 220. τὸ ε̄ πρὸ τοῦ ὄ δασύνεται, οἶον — ἑώρακα, ἀπὸ θέματος, καὶ ἑωρακῶς καὶ ἑωράκειν. et Theognost. in Cram. Anecd. Oxon. vol. 2. p. 150, 25. πᾶς παρακείμενος ἀπὸ τοῦ ε̄ ἀρχόμενος καὶ ἔχον μετὰ τοῦ ε̄ τὸ ὠ τοῦτο τηρεῖ καὶ ἐν τῷ ὑπερσυντελικῷ· ἑώρακα ἑωράκειν, ἑώρακα ἑωρτάκειν etc. Nec dubitandum quin scripturae hujus exempla jam Alexandrinis scriptorum Atticorum codicibus illata ab librariis grammaticisque fuerint, quibus tot alias debemus vocabulorum formas veteribus incognitas, sed postmodum in linguam vulgarem receptas. Perfecti passivi *ἑώραται* unum est apud Demosthenem exemplum p. 1121, 22. quod si scripsit, contra Atticorum usum scripsit, qui *ᾠπται* postulat, ut *ᾠψαι* dixit p. 314, 27. Nec satis certum est *ἑώραται* in fragmento Pherecratis valde corrupto, de quo dixi in Praefat. ad Sophoclem p. XX. ed. Oxon. secundae. *Ἐώραμαι* in apophthegmate Lycurgi ap. Plut. Mor. p. 842 B. corruptum ex *πεφώραμαι*, ut apparet ex Plut. Compar. Niciae cum Crasso c. 1. et synonymo *ἔλλημαι* Mor. p. 541 F.

536, 6. οὕτως ἀλόγιστος] ουτος ἀλόγιστος S.

536, 26. οὐδ' ἐνεανιεύσατο — ὑπέστην, οὐ—] Haec verba (usque ad primam vocabuli οὐτω syllabam) S. etiam in

marginē habet a manu b., praefixo γρ., nulla scripturae diversitate praeter δὲ post ἐμοὶ sine elisione scriptum et verbum βούλεται omissum.

540, 8. καὶ ἐμὲ etiam S., non καὶ ἐμέ.

541, 5. μαρτυρία S. pro Μάρτυρες.

541, 13. *πεποίηκεν S. pro πεποίηκε κακόν.

543, 16. *ἔβούλετο S. hic pro vulgato ἤβούλετο, sed paullo post l. 22. ἤβουλήθη pro ἔβουλήθη.

547, 15. οὗτος] ὄντος S.

547, 23. καὶ ante καταψηφίσασθαι habet etiam S.

548, 15. περιῶν] περιῶν hic et alibi (velut p. 43, 7. 54, 3. 578, 14. 1308, 26.) S., superscripto altero ἱ a manu b. Et περιῶν pro περιῶν scriptum in papyris Hyperideis aliisque codicibus antiquis, sed librariorum errore, de quo dixi in Thesaurο vol. 6. p. 815., licet poetae interdum metri causa περιῶν pro περιῶν dixerint, praesertim in metro anapaestico, cui περιῶν parum convenit.

548, 23. τοιοῦτο — τηλικούτον] τοιοῦτον — τηλικούτο S.

549, 7. ἀναλώμαθ' (pro τὰ ἀναλώματα) etiam S.

τα

550, 10. μετὰ ταῦτα] μεταντα S. (τα ab alia m.)

550, 25. τουτὶ S. τοῦτο Bekkerus tacite, fortasse ex aliis libris.

551, 8. ὅ τι] τί S.

552, 21. συλλήψεσθε] συλλήμψεσθε S., sed litera μ puncto notata.

552, 25. *παρεσχηκός ἐκείνου S. pro παρεσχηκός πάντων ἐκείνου. Falsum est ἐκείνου abesse ab S.

554, 7. Μάρτυρες] μαρτυρία (non μαρτυρία) S.

κ

555, 7. ἐκλογιζομένοις] ἐγλογιζομένοις (κ ab alia m.) S., ut ἐγδίδοσθαι pro ἐκδίδοσθαι in papyris Hyperideis et quae sunt alia hujusmodi in inscriptionibus et codicibus vetustissimis.

556, 5. τὸ δέκατον] τὸ om. S.

556, 22. προῶτον μὲν] μὲν non omittit S.

557, 19. *δικασταὶ ex S. pro Ἀθηναῖοι.

558, 14. μηδὲ λαχεῖν] Verum quidem est in S. scriptum esse μὴ λαχεῖν: sed δὲ, quod librarii culpa excidisse videtur, a manu antiquissima insertum est.

558, 16. Recepi quidem codicis S. scripturam ἐπ' ἀστράβης δὲ ὀχοούμενος ἀργυρᾶς τῆς ἐξ Εὐβοίας, pro vulgato ἐπ' ἀ. δὲ ὀ. ἐξ Ἀργούρας τῆς Εὐβοίας, sed secluso ἀργυρᾶς, quod absurdius est quam ut defendi possit, in quo frustra laborarunt Buttmannus aliique. Ortum enim est ex glossemate Ἀργούρας ad Εὐβοίας adscripto, quod sumtum est ex superioribus verbis oratoris p. 558, 3. Longius progressus Schaeferus simpliciter ἐπ' ἀστράβης δὲ ὀχοούμενος scribi voluit sublato glossemate ἐξ Ἀργούρας τῆς Εὐβοίας. Antiquam hujus loci interpolationem esse intelligitur ex iis quae supra dixi p. VI. ἀργυρᾶς pro Ἀργούρας etiam infra p. 567, 18. a prima manu scriptum

habet S. in ἀργόρας correctum litera *v* ita superscripta ut cum *o* in unam literam coaluerit. Ἀστράβης autem τῆς ἐξ Εὐβοίας dictum ut λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος p. 565, 27.

558, 20. *ταὐτὸ S. pro ταυτόν.

559, 3. 4. ὅ τι σὺ — ὅ τι μὴ] Utrumque ὅ a m. antiqua insertum in S.

560, 3. Πολύενκτος S. non ante, sed post Τιμοκράτης insertum habet a m. antiqua.

561, 13. ὑμῶν] ὑμῖν S.

561, 27. *νῆκαι S. pro νῆκαι καὶ στέφανοι.

562, 2. Ante φυγάδα in S. ἄτιμον καὶ a m. ant. insertum.

562, 16. ἱερὰ] ἱερὰν ἐσθῆτα vulgo. In S. ἱερὰ^v, litera *v* a m. ant. superscripta et ἐσθῆτα ab alia paullo recentiore in margine posito. Sublato autem ἐσθῆτα restitutoque in proximis verbis ex S. κόπτειν pro περικόπτειν, etiam τοὺς Ἐρμᾶς, quod post κόπτειν vel περικόπτειν legebatur, delendum fuit ut fecit Dobraeus. Utrumque interpolatori debetur qui generalibus quibus Demosthenes usus erat vocabulis ἱερὰ et κόπτειν specialia substituit ἱερὰν ἐσθῆτα et περικόπτειν τοὺς Ἐρμᾶς. Antiqua scriptura partim servata in scholio de quo supra dixi p. VII.

562, 26. μὴ τί γε] Verum est γε omissum esse in S., sed neglectum γε post οὗτος legi in S. Itaque solo errore librarii tractum est.

564, 18. ἔλαττον] Vulgo ἐλάττω. In S. ἐλάττον (hoc accentu), quasi ἐλάττων voluerit.

- 564, 26. Non ad ἤρχετο, sed ad ἤπται in S. a m. b. annotatum γρ. ἤρχεται (hoc accentu).
- 565, 4. *ἀτελεῖς S. pro ἀτελέσι.
- 566, 9. σκευή] Legebatur σκευή πολλά. In S. σκευή καλὰ, in aliis σκευή λαμπρά.
- 566, 12. θρουλήσει] θρουλλήσει hoc loco S., qui alibi recte simplici λ utitur.
- 566, 28. νῦν] τοίνυν S.
- 569, 3. Μειδίας] μειδίας δὲ etiam S.
- 569, 13. *ἐκφυγεῖν S. pro ἐκφεύγειν.
- 572, 8. *σῶν pr. S. pro σῶαν, de quo supra dixi ad p. 61, 14.
- 573, 17. Σμίκρω] σμίκρω S. literis νι ab alia m. antiqua superscriptis. Assimilavit corrector nomini proximo Σκίτωνι.
- 574, 26. ὅσῳ περ ἂν] ἂν habet S. a m. b.
- 576, 1. *ὑφ' ὑμῶν S. pro ἐξ ὑμῶν.
- 576, 14. ἐμοὶ om. S.
- 577, 4. ἡκκλησίασαν correxi pro ἐξεκκλησίασαν: v. supra ad p. 315, 9. In S. ἐξεκκλησίασαν litera tertia in rasura posita.
- 577, 17—22. *ἔσει — ἐλεηθήσει pro ἔση — ἐλεηθήση S., qui terminationem εἰ, quam ubique restitui, etiam alibi plerumque servavit, de quo dixi in edit. Oxon. vol. I. p. 160.
- 577, 23. ἂν ante εὐρηκῶς om. S.
- 578, 15. ἦσαν] εἰσιν pr. S.
- 579, 15. ἐκάστοτε δημηγορεῖ] ἐκάστοτ' ἐδημηγόρει S.
- 579, 26. δεῖν^I χροῖμα^{II}τα εἰσφέ^{III}ρειν S. qui haud dubie voluit δεῖν^{II} χροῖμα^Iτα εἰσφέ^{III}ρειν, quo indicatur χροῖματα δεῖν εἰσφέρειν, quod fortasse praesferendum.
- 579, 27. ἐμὲ οἴεσθ' ὑμῖν] Sic S., non ἐμὲ δὲ οἴεσθ' ὑμῖν.
- 582, 3. ἔδει] δεῖ S.
- 582, 5. τὴν τούτων] τὴν om. S.
- 583, 15. *πλουσίων τούτων S. pro τούτων πλουσίων.
- 583, 22. *ἀλλὰ πάντας S. pro ἀλλ' ἅπαντας.
- 585, 13. οὐδέ γε] γε om. S.
- 585, 20. θάρρει] Sic etiam S., non θαρρεῖν.
- 585, 22. *δικασταὶ S. pro Ἀθηναῖοι.
- 586, 14. μήτ' ἄλλο μηδὲν om. S.

- 594, 11. οὐδεμίαν om. S.
 596, 1. * ἔστι δὴ S. pro ἔστι δέ.
 596, 15. ποιησαμένη] ποιησαμένοις S.
 599, 26. φησί] φήσει S.
 600, 14. * οὐδὲ τεκμηρίων S. pro οὐδ' ἐκ τεκμηρίων.
 601, 10. * ὁμοίως S. pro ὁμοίους.
 602, 4. γράφεσθαι χρῆν] ἐχρῆν S. hoc loco, non post ὅτι,
 ubi consentit in χρῆν.
 602, 16. τρόπον δοῦναι δίκην] δοῦναι τρόπον δίκην S.
 602, 21. * πράγματος οὐ^ε S. pro πράγματος αὐτοῦ οὐ.
 605, 3. * ἠθάδων pro ἐθάδων S., in quo est ηθάδων, ε
 ab eadem manu superscripto.
 605, 28. * δεῖν S. pro δεῖν ὑμᾶς.
 606, 3. δὴ ταῦτ' εἶα] δῆτα εἰ δὲ pr. S.
 606, 27. παρὰ post ὑμῖν om. S.
 607, 24. * δεῖξω S. pro ἐπιδείξω.
 609, 2. ἡμῖν] Sic S., non ὑμῖν.
 610, 18. * μέντοι S. pro μέντοι γε.
 611, 8. προάγωνας] προαγῶνας S.
 612, 8. ἅπαντας] ἅπαντας ἀπεῖπεν S.
 613, 21. * τόλμης δήπου S. pro δήπου τόλμης.
 614, 7. * καρποῦται pro καρποῦνται S., qui in praecedentibus τῶν μὲν ὑφαιρεῖται pro vulgato τούτων μὲν μετέχουσιν ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς τινές, ἀπὸ δὲ τῶν εἰσπραττομένων ὑφαιροῦνται.
 616, 3. ἔνεκα] εἵνεκα S.
 616, 4. Ἀθηναία pro Ἀθηνᾶ ex S. qui ἀθηναῖαι, literis duabus ultimis per lineolas deletis, ut τῆι ἀθηνᾶι est in oratione contra Timocratem p. 756, 11. unde haec sunt huc translata. Sed ibi quoque Ἀθηναία legit Eustath. ad Hom. p. 1456, 48. σημειῶσαι ὡς οὐ μόνος Ὅμηρος Ἀθηναίαν λέγει τὴν Ἀθηνᾶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν πεζολόγων πολλοὶ Ἀττικοί, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους (imo Τιμοκράτους) "οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηναία ἀνέθεσαν." Vide L. Dindorf. ad Xenoph. Anab. p. 337. ed. Oxon. Frequentia hujus formae exempla etiam in inscriptionibus veteribus.
 617, 29. βεβίωται] βεβίωνται S., sed litera ν puncto notata.

618, 8. τοὺς θεοὺς] τοὺς om. S.

621, 12. *προσέχειν S. pro προσέχειν τὸν νοῦν.

623, 18. τοῦτο· τὸ τελευτήσαντος S. sine ullo aut correctio-
nis aut lacunae vestigio.

625, 25. οὐκοῦν τῶν] οὐκόντων pr. S. Contrario errore
p. 676, 29. οὐκουντος scriptum erat, ubi nunc *v* ante *v* erasum,
et οουκουντας pro οὐκ ὄντας p. 1095, 1.

626, 2. τούτων — ἐλθεῖν] In margine S. a m. b. γρ. ἐν
ἀλλῳ, τούτων δὴ τις ἐστὶν ὁ τοῦτο τὸ ψήφισμα φοβηθεὶς ἂν
καὶ φυλαξάμενος διὰ μηδεμίαν ἀνάγκην εἰς ἐχθρὰν (hoc ac-
centu) ἡμῖν ἐλθεῖν.

627, 12. *ἀκροάσησθε S. pro ἀκροᾶσθε.

628, 27. *κρίσιν S. pro τὴν κρίσιν.

αι δι

629, 24. τὴν δ' ἡλιαίαν διαγιγνώσκειν] τὴν ἡλι αναγινώ-
σκειν S. (literae δι ab alia m. antiqua).

631, 19. ὅς] ὡς etiam pr. S.

631, 28. δὲ om. S.

634, 10. μετὰ ταῦτα] μεταντα S.

634, 14. ὀφείλειν] ὀφείλει S., sed addito signo ./· cui ni-
hil respondet in margine.

635, 4. ταῦτὰ] ταῦτα S.

635, 24. *ἀφαιρεῖ S. pro ἀφαιροῖ.

636, 3. σοί] ./·σοί S. et in margine a m. antiqua ./·παρὰ,
i. e. παρὰ σοί.

α

637, 26. τῷ κτείναντα] τιν . . . κτείναντα S., litera α in
litura quattuor literarum. Videtur τινὲ ἀποκτείναντα fuisse.

639, 6. Ante τεθνάναι duae literae erasae in S.

639, 13. *νόμος S. pro νόμος διὰ ταῦτα.

640, 23. προστάττοντες] Sic S., non προστάσσοντες.

641, 17. ἰδιώτατον] ἰδιαίτατον S. a m. b., αι in litura alius
literae quae η fuisse videtur, non ω, quod quis credat, quum
in aliis libris ἰδιώτατον scriptum sit.

644, 7. ἀσφάλειαν] Sic S. a m. b. ut videtur. Fuit ἀσφαλιαν.

645, 7. τὴν ἐτέραν δ'] τὴν δ' ἐτέραν δ' S., sed priore δ
puncto notato.

645, 26. 646, 8. Φρεαττοῖ] φρεάττου S., sed *v* partim in litura.

649, 15. καὶ παρὰ] καὶ om. S.

651, 20. *τὸ ψήφισμα τοῦθ' S., non τοῦτο τὸ ψήφισμα.

652, 6. *γράφει S. pro γράψει γε.

652, 10. *βουλομένοις S. pro βουλευσομένοις.

656, 10. 659, 5. Ποτίδαιαν] ποτειδαιαν S. Per diphthongum etiam in inscriptionibus scriptum reperitur.

657, 10. τριακόσια] διακόσια S.

ει

657, 11. τ[]η S. qui ει ab alia, sed antiqua m. habet. (Ex his corrigendum quod in editione mea Oxon. vol. 2. p. 688. S. διακόσια ab alia sed antiqua manu habere dicitur: quod ego de ει dictum esse volueram.)

658, 14. ἐπειδῆ] Sic S., non ἐπειδάν.

658, 25. *δίκην δοῦναι S. pro δοῦναι δίκην.

659, 3. πεισθῆτε] πείθηθε pr. S.

659, 11. δείξιαν] δείξαιεν (ut omnes 185, 9.) S. Sic idem

690, 18. στενάξαιεν pro στενάξιαν.

659, 16. ἄρξεις et in marg. a m. antiqua ~ασ S., i. e. ἄρξας.

660, 10. ἦν] .ν. S., una et ante et post ν litera erasā.

662, 11. ἀπελθεῖν] το (sine accentu) ἀπελθεῖν S.

663, 17. ἐκώλυσεν] ἐκώλυεν S.

s

665, 1. ἀπολουμένων S.: sed signo s nihil respondet in

margine. Pariter p. 672, 5. αὐτοφώρω. 673, 17. ὑπισχόμενος

(sic). 702, 1. ἀπεστερήμην. 704, 9. ἀμφισβητῆται. 711, 3. σκέ-

ψασθε. 718, 1. καταστήσημι. 727, 19. φήση et δείξει. 734, 2.

φαινη. 742, 1. ἄρχοντος. 744, 8. ἀπάρχεται. 756, 29. θεόν.

s

758, 12. εὐηθείας. Nonnullas harum annotationum in margine olim positas bibliopegi culter absumsisse videtur, velut 737, 15.

./.

ubi in textu καί, signum vero ./- extremo in margine positum est.

665, 15. ἐγὼ μὲν] γὰρ addit S. a m. b.

673, 7. τῶν post ἀρχόντων om. S.

673, 9. *Ἐπιστολή S. pro Ἐπιστολαί.

673, 13. Ante ἐπιστολὴν in S. tres literae deletae, τὴν ut videtur.

673, 19. οὐ γάρ om. S. in textu, sed superscriptum habet a manu prima. Erat igitur solo errore librarii omisum. Sic mox p. 674, 12. idem omiserat in textu verba πρὸς αὐτὸν οὐ, quae in margine supplevit; p. 676, 7. τι post ὑπέσχητο; p. 677, 10. πρὸς τοὺτους.

674, 20. ὑμῖν] ἡμῖν S.

676, 12. τὸ μὴ] τοῦ μὴ S.

676, 16. οὕτω] οὕτως S.

677, 12. καθ' ἃς om. pr. S.

678, 4. ἂν] ἐν pr. S., εἰάν a m. secunda. ἐν qui scripserunt, omiserunt ἐμμένῃ et ὁ Κερσοβλέπτῃς, quae verba S. a manu antiquissima, quae primae similis est, supra versum scripta habet.

678, 10. πράγματα ἤδη, τριβόντων] πράγματα τριβόντων pr. S., qui ἤδη δια a manu antiquissima insertum habet. Ex quo manifestum est, ἤδη si servetur, etiam διατριβόντων scribendum esse, quum par sit utriusque auctoritas.

678, 19. ἕσον] ὅσιον superser. in S. a m. antiqua.

682, 5. μέντοι] μεν (sine accentu) S., sed τοι ab eadem manu supra versum addito.

682, 25. φύλακας] ἂν additum in S. a m. antiqua.

683, 3. τοῦτον in margine habet S. ab eadem manu, etsi alio atramento, ut alibi interdum.

683, 12. ἦν post ἀνάξιος om. S.

685, 2. τοιοῦτον] τοιοῦτ' S.

686, 11. ἀξίαν] ἄξια S.

686, 16. *τῶν τότε, ᾧ ἄ. 'A., οὐδενὸς S. pro τῶν τότε οὐδενὸς, ᾧ ἄ. 'A.

686, 24. Verba τῶν τιμῶν ταῖς ὑπεροβολαῖς in margine habet S. a m. antiquissima, fortasse prima.

687, 27. *νίεις S. pro νιούς.

τ ο

688, 25. Παρίων] παριων S., literis τ et σ a pr., ut videtur, manu superscriptis.

690, 1. γενομένῳ in margine habet S. a m. prima, sed atramento alio.

690, 9. οὐκ ante ἔχετε S. in marg. a m. pr.

690, 14. *καὶ τῶν ἀγαθῶν S. pro καὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν. Proximum ἀλλὰ a m. recentiore insertum habet S.

690, 20. καταλιπόντες] In S. non καταλείποντες cum accentu, sed sine accentu, pariterque alibi, ut καταλειποντος pro καταλιπόντος 1081, 3. Quod nihil aliud est quam aoristus per diphthongum scriptus, ut καταλειπεῖν pro καταλιπεῖν, de quo dixi ad p. 200, 10. et in edit. Oxon. vol. 2. p. 724.

691, 10. αὐτοὶ] καὶ αὐτοὶ S. a m. antiqua.

694, 1. ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ] παρανόμων addit S.

700, 22. δικαίων] δικαίως S.

701, 1. τοσοῦτον] τοσόυτ' (sic) S.

702, 1. οὐχ ὅτι τῶν ὄντων ἀπεστέρημην S. cum signo ^s ab manu antiqua, cui nihil respondet in margine. Nam quod ibi legitur γρ. ουχότι τῶν ὄντων ἀν ἀπεστερηθήην, est a manu b.

705, 7. ἀκρούους a manu ejusdem fere cum b. aetalis insertum habet S.

706, 1. παρὰ πάντας] παρ' ἅπαντας pr. S.

706, 12. ἡ δ' ἐπιχειροτονία] ἡ δὲ χειροτονία S.

706, 15. κατὰ ταῦτά] κατὰ αὐτὰ S.

708, 3. πρόσθεν] πρόσθε S.

711, 1. καλῶς] καλῶν S. et in marg. ^s σ (i. e. καλῶς) ab eadem manu.

711, 2. ἦτον a m. rec. habet S.

711, 12. θατέρω S. et in marg. ^s ου (i. e. θατέρον) ab eadem m.

711, 18. τοὺς σ.] καὶ ante τοὺς a m. recenti insertum in S., γὰρ autem, quod post τοὺς inseruerat manus antiquior, erasum.

711, 29. οὐδὲ εἶς] οὐδεὶς S.

712, 8. *ἅπασιν S. pro ἀπαίσιον ἅπασιν.

712, 28. τῶν δεσμῶν] τὸν δεσμὸν pr. S.

713, 4. μισθώσιμα] μισθώματα S.

715, 26. *καὶ τόθ'] Legebatur καὶ, omissis τόθ'. In S. primo scriptum fuit καθ', quod inserto ^ι superscriptoque a prima vel ab alia antiqua manu το (καίθ') correctum est.

- 716, 6. καὶ μὴ] καὶ om. pr. S.
- 718, 28. ἔνεκα] εἵνεκα S. hic et 756, 10. 766, 3. 767, 11.
De quo v. quae dixi in edit. Oxoniensi vol. I. p. 20.
- 722, 9. *πλήν εἰ S. pro πλήν εἰ μὴ, quod in γρ. habet a manu b.
- 722, 12. *δεικνύειν S. pro δεικνύουσι.
- 723, 19. *οὐδὲ ἕνα S. pro οὐδένα.
- 727, 6. λήξεως] ^sλέξεως S. et extremo in margine ^sη a m. eadem.
- 727, 26. ἐφ' ᾧ — δεσμοῦ habet S. a m. b.
- 730, 13. ἀναμενεῖν] Circumflexum S. a m. b. habet. Libri ceteri ἀναμένειν.
- 731, 9. ἐνδέη] Sic S., non ἐνδεῆ.
- 733, 16. Ὅμοιός γε] λείπει οὐ γὰρ margo S. a m. antiqua. οὐ γὰρ in loco simili ab librario omissum, sed suppletum ab ipso, notavimus ad p. 673, 19.
- 734, 21. καὶ μετὰ] καὶ om. S.
- 736, 8. ἢ τῶν σκευῶν] ἢ εἰ τῶν σκευῶν S.
- 736, 14. *νύκτας S. pro νύκτας ἕσας.
- 739, 11. *ἔσται S. pro ἔσται αὐτοῖς.
- 741, 26. τινὲς om. S.
- 742, 2. *χρόνους οὖς S. pro χρόνους καθ' οὖς.
- 742, 16. *Δαμπτρέα pr. S. pro Δαμπρέα, pariterque 1360. 10. 29. 1361 2., quos locos omnes ex S. correxi.
- 746, 22. τὸν Ἀθηναίων] Sic S., non τῶν Ἀθηναίων.
- 747, 12. *ἢ δίωξις ἢ S. pro ἢ ἢ δίωξις.
- 747, 13. Ποσειδῶ] ^sποσειδῶνα S. et in marg. ab eadem m. ^sι, i. e. ποσιδῶνα.
- 751, 22. *Ἀθηναῖοι S. pro δικασταί.
- 751, 23. πολλὰ δ'] πολλ' S.
- 756, 9. *τὸν δῆμον S. (ut legitur p. 616, 3.) pro τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων.
- 756, 11. Ἀθηναία pro Ἀθηναῖα ex Eustathio restitui: vid. ad p. 616, 4.
- 758, 12. προήχθητ'] πρόηχθε S.
- 759, 26. προακηκοέναι] ἀκηκοέναι S.

- 761, 9. *μήθ' — μηδείς τοῦτο S. pro τοῦτο μήθ' — μηδείς. Falsum est in S. τοῦτο ante μηδείς collocatum esse.
- 761, 10. *εἰδέναι χοῆ S. pro εἰδέναι χοῆ καὶ συνιέναι.
- 761, 11. *φανακίζομένους S. pro φανακίζομένους ὑμᾶς.
- 764, 23. *ουτως S. pro οὕτως ἐστίν.
- 764, 25. ὡς ὁ] Falsum est in S. ὡς ὅτι ὁ legi.
- *ἀφείς S. (ut legitur ap. Longin. de sublim. 15, 9.) pro ἀφιεῖς.
- 765, 5. *πλέον S. pro πλεῖον.
- 766, 22. *τιμάς τινας S. Aberat τινας.
- 767, 1. ταῦτα δέ] ταῦτα δὴ S.
- 770, 4. *ἀγνοεῖ S. pro ἀγνοεῖ τοῦθ'.
- 770, 8. ἦ ante δυσχεραίνειν om. S.
- 775, 26. οἰκεῖται] διοικεῖται S.
- 778, 11. *σου S. pro σοι.
- 781, 11. σὺ δ' οὐδεπώποτε] οὐδεπωποτε (sine accentu) δέ S., omissō σὺ, sed adscripto a m. b. γρ. σὺ δ' οὐπωποτε.
- 781, 15. οὕτως] Falsum est in S. primo scriptum fuisse οὕτως. Nam codex habet ουτωσ in fine versus, et ιδυετη in initio proximi versus. Manus recentior literam ῖ post ουτωσ addidit, delevit vero ante δυετη.
- 782, 4. ἀποφεύγωσιν] ἀποφύγωσιν pr. S., sed correctum ab manu, ut videtur, eadem.
- 782, 16. φασὶ S. in marg. habet ab m. eadem.
- 783, 14. *νομίζειν εἶναι S. Aberat εἶναι.
- 784, 28. *γένους S. pro γένους ἐστίν.
- 785, 27. οὐδ' ἂν ἔχοι] Non solum ἂν, sed etiam οὐδ' om. S.
- 789, 10. τὰ τοιαῦτα] τὰ om. S.
- 790, 3. *εὖνον ὑπολαμβάνετε S. pro ὑπολαμβάνετε εὖνον.
- 790, 27. γενόμενα] Falsum est in S. scriptum esse γενόμενα μήτ' ἂν γενησόμενα.
- 794, 22. δὴ παμπόνηρος ἄνθρωπος om. S., sola verba δὴ παμπόνηρος a m. b. superscripta habens.
- 795, 12. Ἀριστογείτων] ἀριστογείτων S. ut idem infra 796, 6.
- 797, 2. *ὑμεῖς S. pro καὶ ὑμεῖς.
- 797, 17. τουτονὶ] τουτον (sine accentu) S.
- 798, 4. αἰσχροῖς] ἐχθροῖς pr. S., sed correctum ab eadem manu.
- 798, 23. ἄλλων om. S.

799, 6. *τιμωρησάσθω S. pro τιμωρείσθω.

799, 20. εἰς ἕκαστον τὸν παριόντα] εἰς ἕκαστος (i. e. εἰς ἕκαστος) παριόντα S.

800, 13. ἅπανσι πάντα ab alia manu inserta in S., antiquissima quidem, sed non eadem, ut videtur.

801, 5. πάλιν in marg. S. a m. antiqua.

801, 24. *ἐνεῖναι S. pro εἶναι.

802, 9. *εἰκότως S. pro εικότως ποιούσιν.

803, 27. *ὑπερείδης pr. S. pro ὑπερίδης.

806, 11. *ἀλλά καὶ S. Aberat καί.

807, 16. *ἐξαμαρτάνοντας S. pro ἁμαρτάνοντας.

807, 19. *ὀλιγοροῦντας S. pro οὔτως ὀλιγοροῦντας.

808, 9. *πλεονεξίας S. pro τῆς πλεονεξίας.

814, 5. *οὖν S. pro δ' οὖν.

818, 12. χρυσιδίων] χρυσειδίων (i a m. rec.) S.

819, 11. *γενέσθαι S. pro γίνεσθαι.

820, 4. *ἀπέδωκε S. pro ἀποδέδωκε.

824, 21. *πρόσεργον S. pro ἔργον hic et p. 819, 2. 825, 26.

826, 16. ἐξελεγχθησόμενοι] Sic etiam S., non ἔλεγχθησόμενοι.

826, 22. Post Δημοφῶντι τὰς in S. repetita sunt verba τὰ
'δυο' τάλαντά ab librario, qui errorem correxit additis cancellis.

830, 9. *με αὐτοῦ S. pro αὐτοῦ με.

831, 18. πάντα] ταῦτα S.

831, 28. τοὺς νόμους om. S.

832, 6. *πλέον S. pro πλεῖον.

832, 24. τὴν δ' ἄλλην] δ' supra versum, sed ab eadem m. habet S.

833, 8. οὐ πρόσοδον] Falsum est οὐ abesse ab S.

836, 28. οὐκ] μὲ οὐκ S.

837, 21. ἀπελέλυτο] Sic S., non ἀπολέλυτο.

838, 15. Verba κατ' ἄλλήλων omissa sunt in S., sed librarii, ut videtur, errore facile explicando. Nam verbo εἰληφέναι pagina finitur, proxima ab μαρτυρεῖτε incipiente.

838, 23. *καὶ τῶν εἰρημένων addidi ex S.

838, 25. πεντεκαίδεκατάλαντους] Falsum est in S. πεντεκαίδεκα τάλαντα scriptum esse omissis literis τους. Habet S. πέντε καὶ δέκα ταλαντα (hoc sine accentu) τούς.

839, 13. τοσοῦτο] τοσοῦτο S., ^ν ab alia m. ant.

841, 15. Verum est verba μὴ μόνον primo ommissa fuisse in S., sed non debebat hic ut tot aliis in locis taceri librarium ipsum errore suo animadverso inseruisse quae primo omiserat verba. Alia multa hujusmodi peccata, quae nescimus utrum hujus antiquioris codicis librario imputanda sint, intacta reliquit scriba codicis S. Sic paullo post p. 841, 27. οὐκ post πατήρ et p. 842, 12. τυχόντα ommissa ab eo alia manus antiqua supplevit supra verum scripta.

843, 2. *ὁμολογοῦντες — ταῦτ' ἀνηλωκέναι S. pro ὁμολογοῦσιν — ταῦτα δ' ἀνηλωκέναι.

844, 5. *θουμασίως S. pro θουμαστῶς.

844, 18. ἐξελέγξει] ἐξελέγγειν pr. S.

845, 8. ὠμῶς καὶ πικρῶς] ὠμὸς καὶ πικρὸς S.

845, 14. *συνοικίαν S. pro οἰκίαν, quod librarius primo scripserat, sed ipse in illud mutavit.

846, 9. ἀλλὰ πανουροῦντα] Falsum est in S. ἀλλ' αἰ πανουροῦντα scriptum esse.

846, 22. ἀπεστερηκότα in S. supplevit manus b. in margine.

846, 28. οὐδ' ἦτινι] οὐδητινι conjunctim et sine accentu scriptum in S. Frustra Dobraeus οὐδ' ἦτινιοῦν. Xenoph. Hellen. 1, 5, 9. ὅπως τῶν Ἑλλήνων μηδὲ οἵτινες ἰσχυροὶ ὄσιν, ἀλλὰ πάντες ἀσθενεῖς. ubi L. Dindorfius in edit. Oxon. p. 36. comparavit exempla Platonica Leg. 2. p. 674 C. οὐδ' ἀμπέλων ἂν πολλῶν δέοι οὐδ' ἦτινι πόλει. et II. p. 919 D. μήτ' ἔμπορος μήτε διακονίαν μηδ' ἦντινα κεκτημένος.

848, 6. *πάντ' ἀληθῆ (παντ' ἀληθῆ scriptum, ι eraso) S. pro πάντα τὰ ἀληθῆ. ἀληθῆ pro ἀληθῆ S. etiam alibi, velut 1096, 9.

848, 10. *ἔφρυγε S. pro ἔφρυγε.

850, 12. τοῦτ'] τοτ' pr. S., a m. ant. in τοῦτ' mutatum.

851, 16. ἐταιρίαν] εταιριαν S. aliquo ante τ ductu eraso et literis αι in litura alius literae positus, quae η fuisse videtur. Itaque primo scriptum fuit ἐπηριαν (i. e. ἐπήρειαν).

851, 26. λειτουργεῖν] λειτουργιαν pr. S.

853, 6. αὐτὰ ab eadem m. insertum habet S.

856, 18. *τι* post *τις* primo omissum inseruit librarius ipse in S. Sic idem inseruit ὅτι p. 858, 14., πρὸς ἐμὲ 864, 20., τὰς 868, 6., καθ' ἕναστον 869, 12., ἐκ post ἐξορμίσαι 895, 8., ἐψηφισμένοι καὶ περιαιρήσεσθε 942, 29. Alia hujusmodi notabimus ad 1222, 12. 1223, 27.

859, 12. *παρ' ὑμῶν* — ἔγωγ' ἔχω in marg. S. supplevit manus b. Aberraverat librarii oculus ab *τύχῳ* ad ἔχω.

861, 20. οὐδὲν] Sic S., non μηδέν.

862, 20. ὅς] ὅσον S.

867, 13. *ἔσται S. pro γίγνεται.

867, 22. ὡς οὐδ'] Sic S., non ὡς δ'.

868, 4. *εὐθέως S. pro εὐθύς.

870, 10. δεδωκέναι] Sic S., non ἀποδεδωκέναι.

870, 14. *ἀποδεδωκέναι S. pro δεδωκέναι.

872, 4. μηδ' ὑπὲρ] μὴ ὑπὲρ S.

874, 21. *ὅπου ἂν S. pro ὅπου.

876, 2. *προειρημένων S. pro εἰρημένων.

876, 11. τοῦτο, ἀλλὰ] τὰλλα S.

876, 12. *διέκεισθ' S. pro διάκεισθ'.

877, 23. *τὰς δισχιλίας S. pro καὶ τὰς δισχιλίας. καὶ addit manus recentior.

878, 1. δυοῖν] δυεῖν S.

878, 13. τότ'] Sic S., non τοῦτ'.

*τοῦτ' ἀξιῶν S. pro τοιαῦτ' ἀξιῶν.

879, 7. Verba ἀντὶ δὲ in spatio vacuo septem literarum quod scriba in S. reliquerat supplevit alia manus antiqua. Eidem manus debetur ἐγγνήσασθαι 879, 5. (ubi S. *εγγν* cum quinque literarum lacuna, quae ad ἐγγνᾶσθαι potius ducit quod codices ceteri praebent.) et παρὰ σοὶ νυνὶ λέγεις ἀληθῆ δῆλον 879, 13. ubi pr. S. παρὰ σοὶ νυνὶ δῆλον, spatio vacuo quinque literarum. Porro θῆς in quattuor literarum spatio 879, 21., ὄρους in septem literarum spatio 879, 27. Apparet ex his in antiquioris quem librarius descripsit codicis pagina hac nonnulla oblitterata fuisse, ut infra locis ad 1256, 15. indicandis.

885, 4. *καταπλεύσεται, quod in S. καταπλευσῆται scriptum sine accentu, restitui pro καταπλευσεῖται, forma futuri saepe illata scriptoribus Atticis, de quo errore dixi in Thesaurο s. v. Πλέω et Φεύγω.

885, 24. * ἔνεκα S. pro εἵνεκα. Alibi S. contra εἵνεκα pro ἔνεκα. V. ad 718, 28.

886, 9. ἡμφισβήτει] ἡμφεσβήτει S., sed ε a m. rec. in ι mutato, et 986, 29. ἡμφεσβητήθη pr. S. pro ἡμφισβητήθη.

887, 1. * Πρωτος S. pro ὁ Πρωτος.

888, 13. 15. * Κεφαλληνία et Κεφαλλῆνες S. Vulgo simpliciter λ.

888, 20. δῆτα] δηπου γ' S.

888, 26. * συντεθεικός S. pro συντεταχός.

890, 8. * εἰ γὰρ μὴ S. pro εἰ μὴ γάρ.

891, 3. Post ἐξέστηκα in S. signa ffff per tres versus continuata, quibus indicatur plura in fine hujus orationis excidisse.

892, 1. 915, 19. * δικασταὶ S. pro Ἀθηναῖοι.

892, 4. ἐμπορίῳ] ἐμπορείῳ S. superscripto ι a m. rec. Per diphthongum S. etiam infra saepius, etsi non constanter. Et ἐμπόρειον 907, 4. 917, 25. 918, 6. 919, 23. 922, 10. 18. et alibi.

894, 27. ποιοῦμαι τῆς] ποιούμενος pr. S., ut videtur.

895, 27. πρὸς τὴν a pr. m. in marg. habet S.

τραπέξαν] τραπέξης pr. S.

897, 28. * διαλῦσαι S. pro συνδιαλῦσαι.

900, 4. τοῖς ἐμπόροις om. S.

900, 21. * ἐγένετο S. pro ἐγεγόνει.

901, 9. 902, 4. * εἰ ἡγγυησάμην S. pro εἰ ἐνεγγυησάμην.

901, 27. * καθ' ἃς ἡ S. pro καθ' ἃς καὶ ἡ.

902, 9. πρότερον] προτέρων S.

903, 16. * ἀπόφασιν S. pro ἀπόφανσιν.

904, 18. Ἀπατουρίῳ] ἀπατούριον S.

909, 7. Verba τὰ χρήματ' ἐνέθετ' εἰς in S. omissa nec librarius ipse nec quisquam posteriorum correctorum supplevit.

910, 25. * τὰ χρήματα S. Aberat τά.

910, 27. * παρ' αὐτοῦ S. pro παρὰ τούτου.

911, 6. * ἐπεὶ S. pro ἐπειδή.

911, 14. * μυροπωλίῳς τουτονὶ S. alique pro μυροπωλίῳς αὐτόν.

911, 15. προσεκαλεσάμην αὐτόν] Falsum est in S. alioque codice προσεκαλεσάμην τουτονὶ scriptum esse.

911, 20. * ἐφθέξατο S. pro οὐκ ἐφθέγατο.

- 912, 11. τοιοῦτον] τοιοῦτο S.
- 913, 16. τὰ ψευδῆ] τὰ non omittit S.
- 914, 15. ὁ non post, sed ante ἔγγειος om. S.
- 914, 26. *ἀπέδωκε S. pro ἀποδέδωκε.
- 914, 27. ἑτερόπλοια] ἑτερόπλοια S. hoc tantum loco.
- 914, 28. τάρχαϊα] τάρχαϊον S.
- 915, 10. ἀμφοτερόπλοια] ἑτερόπλοια S., non ἑτερόπλοια.
- 915, 16. οὐδὲ τὰς] οὔτε τὰς S.
- 916, 25. γὰρ ἐνθέσθαι] παρενθέσθαι S.
- 917, 5. *διαλέγει S. pro διαλέγη.
- 917, 9. *ἐλεγχθήσεσθαι S. pro ἐξελεγχθήσεσθαι.
- 918, 9. ἐλάμβανον] Sic S., non διελάμβανον.
- 920, 18. *τὰ δεινότετα S. Aberat τά. *τα δειν*
- 920, 25. οὗτος] αὐτος S. *οὗτος*
- 921, 16. ἔστὲ] εἰσι τε S., quod εἴσιτε esse potest.
- 921, 18. τὸ ὕστερον] τὸ om. S. *ὕστερον*
- 922, 2. ἔσται] εἶναι S. *εἶναι*
- 925, 25. *εἶτα S. pro ἔπειτα. *εἰρησος εἶπει*
- 931, 1. *ἀντιφορτίζειν S. pro ἀντιφορτίζεσθαι.
- 932, 9. *ἐλέγχονται S. pro ἐξελέγχονται. *ἐξελέχονται*
- 933, 3. ὁ ἀδελφός] ὁ om. S.: unde ἀδελφός scribi potest.
- 940, 20. *τοῦ λαβόντος S. pro καὶ τοῦ λαβόντος.
- 942, 11. συναδικεῖσθε S. a m. antiqua correctus. Nam primo οὐκ ἀδικεῖσθε scriptum fuerat, ut est in codicibus ceteris, nisi quod in uno annotatum γρ. συναδικεῖσθε.
- 942, 20. τὸν πολίτην om. S.
- 948, 14. ἀπεστέρητο] ἀπεστερειτο (sine accentu) S., non ἀπεστέροιτο.
- 950, 24. τὰ γράμματα] τὸ γράμμα S.
- 954, 7. 14. *ἀναίνει — ἠγεῖ S. pro ἀναίνη — ἠγη.
- 955, 22. *ἀληθῆ S. pro ταῦτ' ἀληθῆ.
- 958, 15. *ἀσελγῶς S. pro ἀσελγῶς οὕτως. *ἠστ*
- 959, 5. *αἰσθάνει S. pro αἰσθάνη, et 960, 16. παύσει — γνώσει pro παύση — γνώση, 977, 11. ἠγεῖ pro ἠγη.
- 959, 20. *ἐκβαλεῖν S. pro ἐκβάλλειν.
- 959, 24. *Ἀριστόλογον S. pro Ἀρχίλογον.
- 959, 26. καὶ τὸν Τιμόδημον om. S.
- 960, 1. *σοῦ addidi ex S., in quo sine accentu scriptum.

- 960, 14. * τοῦ σοῦ πατρὸς S. pro τοῦ πατρὸς.
 961, 17. * εἰκότως ἂν S. pro ἂν εἰκότως.
 962, 24. πλὴν ἤσ] Sic S., non πλὴν ἤν.
 965, 2. * πρὶν τὸν S. pro πρὶν τοῦ.
 973, 29. τὸ ἐμὸν] ἡμῶν pr. S.
 974, 23. τὰ ἔμαντον, εἰλόμην κομίσασθαι om. S.
 976, 10. αἰκία] αἰκεια S.
 977, 1. * ἐξέλλω rec. S. pro ἐξείλλω, quod primo scriptum fuit.
 981, 11. * νῆ Δία S. pro νῆ τὸν Δία.
 982, 6. ἐγὼ] Sic S., non ἐγὼ αὐτός.
 982, 28. * οὐδὲ εἷς S. pro οὐδεῖς.
 985, 6. μοι om. S.
 985, 12. ὑπὲρ] ἐπὶ pr. S.
 985, 13. τὴν μὲν] μὲν non omittit S.
 986, 28. οὗτοι] Sic S., non αὐτοί.
 989, 8. τότε δ' ὡς — διώκετε om. S.
 989, 21. * καὶ ὑμῖν ἀναγνώσεται S. pro καὶ τοῦτον ὑμῖν ἀναγνώσεται. Falsum est superius illud τοῦτον, quod legitur post βούλομαι καί, abesse ab S.
 990, 14. * οὐδὲ εἷς (οὐδεεις scriptum) S. pro οὐδεῖς.
 990, 21. πλέον] πλειον S.
 991, 27. * ἦδη S. pro δή.
 992, 22. * πειρῶντο (i. e. πειρῶντο, ut scripsi) S. pro πειρῶνται.
 995, 6. * οὔτος S. pro αὐτός.
 995, 25. 1000, 16. 22. 29. 1003, 9. 17. 1011, 23. φράτερας] φράτορας S.
 996, 17. ἀνανδρίαν] ἀνανδρειαν (sine accentu) S.
 εἰ
 996, 19. δεῖ] δη S., εἰ a m. b.
 996, 20. ἐπιτάξει] εταξε pr. S. post duarum literarum spatium.
 997, 17. πλὴν εἰ] Sic S., non πλὴν εἰ μή.
 998, 23. πάντες in marg. habet S., sed ab eadem manu.
 1000, 9. * μὴ ἀηδὲς S. pro μηδὲν ἀηδὲς.
 1002, 4. * Ἴπποθωντίδος S. pro Ἴπποθωντιδος. Ἴπποθωντίδι idem pro Ἴπποθωντιδί 1002, 25.

1002, 10. * ἐπιδεικνύει] Legebatur ἐπιδείκνυμι. In S. ἐπιδεικνυει ει, eraso altero ει.

1002, 26. 1003, 13. υἱὸς] υος et altero loco, υὸς S. Idem υέων pro υιέων 1109, 27.

1003, 3. ἀριθμὸν] χρόνον S., in quo haec sic scripta sunt ut prior versus verbis μὲν τῶν finialur, proximus ab χρόνον οὐδεὶς incipiat, ἐτῶν a m. antiqua in margine adscripto.

1003, 11. εἰ δέ τις σε ἔροιτο S., non εἰ δέ σ' ἔροιτό τις.

1005, 11. ἂ μὲν ἂν λέγη] Sic S., non ἂν μὲν λέγη.

1005, 13. ἐκεῖνο] ἐκεῖνον pr. S. Nunc υ erasum.

1007, 7. τούτου προσομολογίαν] γρ. τοῦ πατρὸς ὁμολογίαν S. a manu b.

1008, 1. In titulo * περὶ S. pro ὑπέρ.

1009, 12. γὰρ μοι] μοι γαρ S.

1009, 5. ἔνδεκα] δέκα S.

1009, 22. τούτου in marg. S., sed ab eadem manu.

1011, 16. πάντα] ἅπαντα S.

1017, 10. ὀργισθεῖς τι τῇ τούτων ἠτίμαζε] ὀργίξασθε τῇ τούτων τι ἠτίμαξεν S.

1018, 14. δίκην S. in marg. ab eadem m., etsi atramento alio.

1023, 21. * τὸ δάνειον δ' S. pro τὸ δὲ δάνειον.

1035, 20. 1036, 10. ΜΑΡΤΥΡΙΑ] ΜΑΡΤΥΡΕΣ S.

1038, 1. In titulo περὶ ἀντιδόσεως om. S.

1056, 12. οὐδ' ἦ.] οὔτε ἦ. S.

1057, 7. * τοῦθ'] τοῦτο S. pro τοῦθ'.

1063, 8. ὡς δὲ] ὥστε S.

1068, 29. ἢ μιαιώτεροι omisit scriba in S., sed addidit in margine atramento alio.

1070, 11. * Μακάριτος in marg. habet S., sed ab eadem manu. Itaque recipiendum erat.

1071, 20. τουτουὶ] τούτου S.

1074, 17. καὶ παρανενομήκασιν om. S.

1077, 1. * οὐδ' ἐκ τῶν S. pro ἀλλ' οὐδ' ἐκ τῶν. Falsum est ἀλλ' omisum esse ante οὐδ' ἐκ τοῦ Στρατίου.

1077, 28. πάντες τοσοῦτοι] ἅπαντες τοσοῦτοι S.

1078, 17. Μακαρτάτου τουτουὶ] μακαρτάτου (sic) S.

1080. In titulo περὶ τοῦ κλήρου om. S.

1081, 2. γένους] Sic S., non γένει.

1082, 2. διαμαρτυρίας] Sic S., non μαρτυρίας, quod paullo post pro διαμαρτυρίας habet.

1082, 18. δεῖν supra versum in S., fortasse ab m. eadem.

1083, 5. Μειδυλλίδης] μειδυλλίδης S. non hic tantum, sed per totam orationem.

1084, 14. ἡ τοῦ ἔμοῦ πατρὸς S., non ἡ τοῦ πατρὸς τοῦ ἔμοῦ.

1084, 16. *τῆ τοῦ πατρὸς τοῦ ἔμοῦ S. pro τῆ τοῦ ἔμοῦ πατρὸς.

1086, 29. Ἐλευσινίῳ] ἐλευσεινίῳ S. per diphthongum hic et infra constanter.

1087, 1. ποιητὸς] ποητὸς S. et εἰσποητὸς infra constanter. Et πόησιν 1095, 28.

1087, 27. ὁ Λεωκράτης] ὁ om. S.

1090, 26. οὐδενὸς] οὐδέτιος S. Signo \cdot/\cdot . nihil respondet in margine.

1098, 27. οὔτοι] οὔτοιινν S.

1100, 20. *τελευτήσαντας S. pro τελευτήσαντος.

1103, 27. λαβὲ δ' αὐτήν] λαβε δε ταύτην pr. S. ut videtur.

1106, 3. 1409, 19. 1451, 26. ἐθέλειν] θέλειν S.

1116, 2. τοὺς ἐπ' in marg. S., sed ab m. eadem.

1121, 2. τὰ τούτου] τὰ non omittit S.

1121, 9. μήτ' εἴ τινα] μὴ τινα (sic) S.

1121, 15. φεύγειν] φυγειν S. (ε a pr. m. superser.)

1121, 22. ἔωρατε (in ἔώραται mutatum a m. recentissima) λειτουργίαν S., non λειτουργίαν ἐώραται.

1123, 11. ἀχαριστίαν] ἀχαριστείαν (ι ab alia m.) S.

1124, 1. συνοικεῖν] συνοικει S.

1124, 11. ἐδικάζοντο S. et in marg. πε, i. e. ἐπεδικάζοντο, ab m. eadem, ut videtur.

1128, 3. καὶ παράδειγμα] καὶ non hoc loco om. S., sed paullo post ante πρὸς ἕκαστον.

1129, 19. εἶδε] οἶδε S.

1130, 29. *ἐν τῷ γραμματεῖῳ S. Aberat τῶ.

- 1132, 22. ἐξεῖναι ἐπ' ἀνδρῶ] Sic S., non ἐπ' ἀνδρῶ ἐξεῖναι.
 1133, 16. ἐπιδειῖξαι] ὑποδειῖξαι pr. S.
 1133, 29. δῆ] δὲ pr. S.
 1141, 10. πω τολμῶσι τὸ σῶμα] πω τωσωμα S., sed litera σ in litura duarum literarum, quae λμ fuisse videntur.
 1143, 13. * σὺ κύριος μὲν ὦν S. pro κύριος μὲν ὦν σύ.
 1145, 21. ὦν τῆς] Sic S., non ἡμῶν τῆς.
 1145, 22. ὦν καὶ] ἡμῶν καὶ S.
 1148, 23. τετελευτηκότος τοῦ Δημοχάρους in marg. S., sed ab m. eadem.
 1153, 23. * δίκην δοῦναι S. pro δοῦναι δίκην.
 1154, 25. οὐ πολλαῖς] οὔτε πολλαῖς S.
 1161, 14. ἀφεῖτο] Falsum est in S. adscriptum esse γρ. ἀφελθῆ. Nullum in tota hac oratione "γρ."
 1163, 20. τὸν τούτου] τὸν non omittit S.
 1163, 26. ἀνῆλθον] ἀπῆλθον S.
 1168, 16. περιγενέσθαι et l. 23. Ὀλυμπιόδωρος (ante οὔτος) om. S., sed habet in marg. a m. eadem.
 1168, 24. 25. Κόνωνι — Κόνων] κόμωνι — κόμων S. hic et infra saepius, litera μ vel in ν mutata vel lineola ita notata ut ductus literae ν simillimus remaneret.
 1175, 15. ἡμφισβῆται] ἡμφεσβῆται S.
 1175, 26. πρόσκλησις] πρόκλησις S.
 1175, 28. οὔτος ante Ὀλυμπιόδωρος non omittit S.
 1176, 4. οὔτος om. S.
 1177, 13. * λέγει μὲν S. pro λέγει μὲν οὔν.
 1177, 16. περὶ in marg. habet S. a m. eadem.
 1179, 1. * ἡγεῖ S. pro ἡγῆ.
 1180, 27. δ' om. S.
 1183, 7. τοίνυν om. S.
 1183, 9. δοκῶν S. in marg. a m. eadem.
 1183, 13. ὁ Σόλων] ὁ non omittit S.
 1192, 22. βασιλεῖ] βασιλέα pr. S.
 καὶ προσελθόντος] καὶ om. S.
 1192, 23. * καὶ κελεύοντος S. pro κελεύοντος.
 1196, 19. * ΟΡΚΟΣ S. pro ὄρκοι.
 1200, 11. καὶ ἀποδοῦναι] καὶ om. S.

- 1201, 14. πρὸς ὑμᾶς] πρὸς in marg. S. a m. eadem.
- 1201, 28. ἀπέτισε] απαιτησεν (non ἀπήιτησε) S., qui alibi similiter in hoc verbo peccat, velut 1203, 6. απαιτησε.
- 1203, 26. ἐχῆνον] αιχῆινον S. Sic ἡδειον pro ἦδιον 1225, 22. et alia multa hujusmodi ex vetere orthographia servata.
- 1203, 28. * εἰ μὲν μὴ ἦδειν (μηῖδειν S.) περιφανῶς αὐτὸν ἦδη (ἡδη sine accentu S.) πολλοὺς] Legebatur εἰ μὲν μὴ περιφανῶς αὐτὸν ἦδειν πολλοὺς. Correxī ex S., qui quod ἰδεῖν punctis notatum habere dicitur (ἰδεῖν) falsum est. Habet duo tantum puncta quae litera ι habere solet.
- 1204, 15. * υῖῶ S. pro υῖεῖ.
- 1207, 26. Χαλκηδονίων] ^χκαλκηδονίων S., χ ab eadem m.
- 1215, 18. ἐθέλεις] θέλεις S., sed ἐ in marg. posito ab m. eadem, mira diligentia, quum alibi non raro θέλειν scriptum sit pro ἐθέλειν, quod scripserat Demosthenes.
- 1215, 21. Ἀρχένεω] ἀρχεννεω hoc loco S.
- 1217, 8. εὐθύς S. in marg. ab m. eadem.
- 1217, 24. λοῦσθαι] λελοῦσθαι S., sed literis λε erasis.
- 1218, 7. αὐτοὺς] αυτος S.
- 1218, 13. τέτταρας] τέσσαρας S.
- 1219, 2. ἐκείνον ἐγῶ] Sic S., non ἐγὼ ἐκεινον.
- 1220, 19. * μάλιστά μοι S. pro μοι μάλιστα.
- 1221, 16. * δέ μου (δεμου scriptum) αὐτῶ S. pro δ' αὐτῶ ἐμοῦ.
- 1221, 28. ἀγνοήσατε] ἀγνοήσητε S.
- 1222, 12. οἱ superser. in S. ab m. eadem, ut τὸν 1237, 25., μὲν 1242, 27. τοὺς 1244, 15. ὁ ante ἰατρὸς 1260, 23., τὸ ante ἀργύριον 1283, 7., καὶ ante κέχρησαι 1368, 16.
- 1223, 25. κατακομίσαι] κατακομίσαιμι S.
- 1223, 27. ὅτι S. in marg. ab m. eadem, ut ὅτι 1230, 23., μὲν 1233, 9., ἡμᾶς μὲν 1243, 23., τε 1251, 6., εἰπεῖν 1253, 23., τε 1284, 26., αὐτοῦ 1289, 3., οὐ πλείους — ἦσαν 1302, 7., οὗτος 1326, 15., μηδὲ 1333, 22., ἀλλὰ — λαμβάνουσιν 1341, 24., αὐτοὶ 1348, 23., τὰλλα 1374, 10.
- 1231, 1. κολάσατε] κολάσετε S.
- 1232, 13. ἐπανορθοῦνται] ἐπανορθοῦται S.

1239, 15. ἀμέλει] αμελι S.

1239, 16. ὦ] ὄ pr. S.

1242, 15. βασάνου] βασάνων pr. S.

1246, 5. et 7. ἀπέγραψα] Falsum est ἀπεγραψάμην utrobique scriptum esse in S., qui altero tantum loco ἀπεγραψάμην habet.

1249, 15. κλάων] κλαίων in litura S. pro καλων, ut videtur, quod κλάων est.

1249, 19. ἐν γειτόνων] εγγειτονων S.

1250, 11. κτημάτων] χρημάτων S.

1251, 23. περιστοίχων] περιστοχων S.

1252, 16. ἐδεήθη] εδεηθη μεν S. (non ἐδεήθημεν).

1253, 20. Ὅσας — μαρτυρίας] ὅσα — μαρτυρια S.

1254, 8. ἐμὲ κρίνειν non omittit S.

1256, 15. ἀπέπονθ' — τουτουί omisit pr. S. relicto unius et dimidii versus spatio, quod manus seculi fere duodecimi aliunde explevit. Similes lacunas habet S. p. 1347, 1. 1348, 11. Conf. ad 879, 7.

1256, 17. ἐλάττων] In ἔλαττον mutatum in S. a m. recentiore. Falsum est in marg. ἐλάττω legi.

1258, 6. * τουτωνὶ] Scribebatur τούτων. In S. τουτωνι sine accentu ut saepe.

1258, 23. τοῦ post Φανοστράτου om. S.

1259, 8. * Φανοστράτω S. pro τῷ Φανοστράτῳ.

1260, 9. οὔτως] οὔτω S.

1260, 12. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ] μαρτυρια S. ut saepe. Contra μαρτυριαὶ pro Μαρτυρία 1266, 9.

1260, 23. ἀπεκεκλείμην] απεκλεισμην S. (non ἀπεκεκλείσμην).

1260, 26. ἦδη] ὄντι ἦδη S., ὄντι cancellis notato.

1261, 7. πολλαχόθεν om. S.

1266, 21. Πιθεύς] πιθευς S. ut p. 534, 23. πιθεῖ, ubi tamen τ superscriptum ab m. eadem.

1271, 3. In Argumento, quod S. a m. recentiore habet, pro vulgato δινοβίας scriptum exhibet δύο βίας, quod prope abest ab vera quam ego restitui scriptura δυσομβρίας, annotata in margine editionis Parisinae a. 1570. cum alia correctione ἐπομβρίας, quod sumtum est ex verbis oratoris p. 1274, 21.

1272, 18. τοῦ τούτων] τουτου τοῦ (i. e. τοῦ τούτου) S.

1274, 15. τὸ ante μέσον addidit manus antiqua in S.

1278, 2. 6. 1279, 14. *στενωτέραν et 1279, 29. στενωτέρας

S. pro στενωτέραν et στενωτέρας.

1278, 4. ἐμβάλων] ἐμβάλλον S.

1278, 14. γειτνιωσῶν] γειτνιουσῶν pr. S.

1278, 21. βρεχθῆναι] βρεχηναι' S.

1278, 26. τούτοις] τούτῳ S.

1278, 27. τειχίον γ' εἰ] τειχίον in fine versus scriptum in S., γ' εἰ in margine adjecto ab eadem manu.

1279, 15. προυκαλούμην] προεκαλούμην S.

1279, 22. παράπαν ἅπαντα] Literas παν ἅ in marg. S. supplevit m. prima.

1279, 29. *μετεωροτέρας γεγενημένης S. pro γεγενημένης μετεωροτέρας.

1282, 1. In titulo ΒΛΑΒΗΣ om. S.

1298, 4. Subscriptum in S. δαρειῶ καὶ παμφιλῶ κατὰ διονυσόδωρον. Quae subscriptio memorabilis est propter nomen Darii, quod etiam scriptor Argumenti posuit p. 1282, 1. licet in oratione ipsa nusquam reperiatur. Darius est fortasse idem ac Δαρεῖος ἐν Σκαμβωνιδῶν οἰκῶν in inser. navali p. 549., ut coniecit Boeckh. Oecon. vol. 2. in Addendis p. X.

1298, 17. in Argumento. ἐξένιξε, quod pro ἐξένισε ex alio codice restitutum est, habet etiam S. Eodem modo in oratione ipsa p. 1304, 6. peccatum in libris omnibus, ubi ἐξένιξεν ab Harpocrate servatum est.

1302, 17. *γένοιτο] Legebatur προσγένοιτο: sed S. πρόσ, γένοιτο, quod est γένοιτο.

1304, 12. τούτων] πραγμάτων', sed cum cancellis, addit S.

1310, 19. στρατεύομενος] στρατεύσάμενος pr. S.

1311, 5. τὰς μαρτυρίας bis scriptum in S., post λαβὲ δὴ μοι καὶ τὰς et post δημοτῶν, ubi etiam alii quidam libri habent.

1311, 14. Κλεινίαν] κλινίαν S. hic et infra.

1314, 10. εἰσπεπηδηκόσιν] In S. non εἰσπηδῶσιν, sed εἰσπεπηδῶσιν (sic).

1327, 16. Λεωντίδας] Sic S., non Λεοντίδας.

1328, 6. τόν τε νόμον] τε om. S.

1336, 27. *ἀποκρινεῖσθαι S. pro ἀποκρίνεσθαι.

1337, 24. *ἐνδείξις (sine accentu) S. pro ἐνδείξεις, ut alii nonnulli, ex quibus ἔστιν scripsi pro εἰσίν.

1338, 18. ἀγραφίον] ἀγραφείου S. hoc loco, non lin. 15.

1343, 25. γένεσθ' αὐτῶ] γενέσθαι S., omisso αὐτῶ.

1343, 26. ἡμῶν post οἶος habet S.

1343, 28. *τῶ ἐμῶ addidi ex S.

1344, 2. καὶ ante ἀντιβολοῦμεν om. S.

1346, 4. τῇ πόλει καιροῦ τοιούτου] Sic S., non καιροῦ τῇ πόλει τοιούτου.

1346, 8. ὑστερήσασι] ὑστερίσασι S., sed mutatum ab eadem, ut videtur, manu.

1346, 19. θεωρικὰ] θεωρητικὰ S.

*ὅταν S. pro ὀπόταν.

1349, 2. ὑπ' αὐτοῦ non omittit S.

1354, 11. Τιμανορίδας] Sic S., non τιμανορίδης.

1366, 3. ὑποδεικνύω] ἐπιδεικνύω S., non ὑποδεικνύω.

1367, 11. εἶρξῃ] ερξῆι S. et mox ερχθῆναι et ερξαντα.

1369, 21. γενόμενος] γενάμενος S.

1373, 23. *οὐκ ἔξεστιν S. pro οὐκέτ' ἔξεστιν.

1375, 1. Ἀθηναίων] αθηναίος S.

1376, 8. οὔτω] οὔτως S.

1377, 17. *ὑμετέρας S. pro ἡμετέρας.

1379, 28. δὲ non post ἀφίστασθαι, sed post ἐθελήσαντων om. S.

1381, 3. δῆ om. S.

1381, 11. *παρὰ S. pro πρὸς.

1382, 1. ἦν non omittit S.

1389, 14. *ἀγαθοῖς S. pro χρηστοῖς.

1391, 15. παραλιπῶν] παραλειπων (sine accentu) S. correctus: nam prima manus παραλιπων scripserat. παραλειπων sine accentu pro παραλιπῶν S. iterum 1406, 7.

1392, 4. οἱ μὲν ἐξ ἀπάσης ab alia m. antiqua additum habet S. Post τῆς Ἑλλάδος ὄντες septem octove literarum lacuna est.

1392, 7. οὐ μόνον a m. recentiore in margine S.

1392, 14. ὅ τι] τί S. hoc loco, non infra post ἀμηχανώτατος ἦν.

1392, 17. πολλὰ καλὰ om. S., sed habet signum ·/, cui

nihil respondet in margine, ubi haud dubie πολλὰ καλὰ anno-
tandum fuit.

1392, 20. παρὰ τοῖς προγόνοις om. S.

1393, 1. εἰς om. S.

1393, 20. γὰρ πάντα] γάρ μοι πάντα S.

1396, 4. ὡς ab alia m. antiqua habet S.

1396, 18. πρὸ τοῦ] πρὸ τουτου S.

1401, 13. ὥσπερ in marg. ab m. eadem S.

1402, 15. ἐνθυμουμένοις] ἐνθυμουμένους S.

1405, 28. ὑποβάλοι] ὑπερβάλοι S.

1407, 24. τοιοῦτος εἶ in marg. ab m. eadem S.

τις om. S.

1409, 16. γεγενημένων] γιγνομένων S. ὡς

1409, 25. ὡς ἐκατέρων προσῆκε] ἐκατέρων προσῆκεν S.,

ὡς a m. pr. superscripto.

1410, 14. φιλοτιμίαν] φιλονεικίαν S.

1411, 24. ὠφελείας] ὠφελίας pr. S.

1412, 26. κακοπαθείας] κακοπαθίας S.

1418. Numeros Prooemiorum S. ab alia manu antiqua habet hos, *A.* εἰ μὲν περὶ — (1418, 1.) *B.* εἰ μὲν οὖν — (1418, 9.) *Γ.* οὐχὶ ταῦτά — (1419, 21.) *Δ.* τὸ μὲν οὖν — (1420, 11.) *Ε.* ἀντὶ — (1420, 21.) *ς.* ἐγὼ μὲν — (1421, 11.) *Z.* πολλῶν — (1422, 8.) Proxima Prooemia *H* — *KB.* p. 1423—1433. in *S.* eodem modo sunt divisa quo in libris editis *Z—KA.* Sed quod in editis est vigesimum secundum in *S.* in duo divisum est, *KΓ.* οἶμαι πάντας — (1433, 3.) et *KA.* χρὴ μὲν οὖν — (1433, 15.) Tum rursus *KE—A* respondent editis *KΓ—KE.* Sed *AA* (in editis *KZ*) in duo divisum est in *S.* *AA.* οἶμαι δεῖν — (1437, 16.) et *AB.* ἔστι μὲν οὖν — (1437, 23.) Post *AB.* nulli in codice numeri apparent, sed omnia continua scripta usque ad finem.

1419, 27. 1433, 28. ἠδῖον] ηδειον S.

1425, 4. ὅπως] πως S., ὅ ab alia m. adscripto.

1427, 2. ἀξιοχρεώ εἶσι] ἀξιοχρεως εἰσι (sic, non ἔστι) S.

1429, 13. παραινεῖν] περαινεῖν S.

1429, 24. λέγω] λέγων S.

1433, 9. * τοῖς τοιούτοις S. Aberat τοῖς.

1435, 18 καὶ post ὅτι (in fine paginae) om. S.

- 1436, 22. ὄνθ' ὡς] οντως S. accentu (") ab alia m. addito.
 1438, 27. εἰ μὲν οὖν ἀποδόν om. S. in fine columnae. proxima ab τῶν ὑμῶν incipiente.
- ε
- 1440, 6. ἀμελείας] ἀμελιας S., ε ab m. eadem superscripto.
 1440, 23. * συστασιάζειν S. pro στασιάζειν.
 1449, 18. πρὸς ὑμᾶς] Sic S., non πρὸς ἡμᾶς.
 1450, 1. * τοὺς τ' ἐφεστῶτας S. pro τοὺς ἐφεστῶτας.
 1456, 26. μέλλει] μέλλοι S.
 1457, 11. καταχρήσεσθε] καταχρήσησθε S.
 1458, 16. ὥστ'] Sic etiam S., non ὡς.
 1458, 23. * ἡ μὲν εἰωθυῖα S. pro ἡ μὲν οὖν εἰωθυῖα.
 1463, 6. περὶ μὲν τῆς] περὶ δὲ τῆς S.
 1463, 9. μὲν ὑμῶν] Sic S., non δὲ ὑμῶν.
 1470, 6. καὶ post χορηγίας non omittit S.
 1471, 26. πλείστην —] Scriptura quam in γρ. habere dicitur S. non est in hoc codice annotata, sed haud dubie in Parisino Q.
 1472, 24. με] μοι S.
 1472, 25. ἄν μοι] μοι non omittit S.
 1475, 7. καὶ πράττειν om. S.
 1477, 11. τὸν Ἀθηναίων] Sic etiam S., non τῶν Ἀθηναίων.
 1478, 25. μὲν οὐκ] μὲν οὖν οὐκ S.
 1483, 20. μικρῶ] μικρὸν S.
 1487, 16. κέχρηται] χρῆται S.
 1489, 13. ἂ γὰρ] Sic S., non ἂ γὰρ ἄν.
 1489. extr. μὲν post ἐνδεδειχθαι non omittit S.

Non tetigi in his annotationibus quae E. G. Weberus in oratione contra Aristocratem, quam uberrimis commentariis illustratam Jenae edidit a. 1845., ex schedis Gustavi Weilandti, qui cōdicem Parisinum S. denuo excusserat, ab meis diversa protulit, quibus cautius utendum erat quam a quibusdam factum esse video, qui Weilandti notationibus confisi multa quae vel a Bekkero vel a me ipso rectissime partim dicta partim silentio significata erant corrigere sunt conati. Neque enim noverant plura non recte lecta esse ab Weilandto, alia ex eo esse rerum genere, de quibus me, quum nulli esse usui viderem, tantum

attulisse dixeram in Praefatione editionis Oxoniensis vol. 1. p. VIII. quantum satis esset codicis in hoc quoque genere indolem cognoscere cupientibus, alia denique ex Weilandii, qui textu Reiskiano usus esse videtur, silentio non recte esse coniecta. Sic p. 632, 19. μεταστάντας, quod Reiskius ex coniectura posuerat, in S. esse dicitur. Sed libri omnes μεταστάντα, uno fortasse excepto Barocciano, cui μεταστάντας tribuitur. Mox p. 632, 21. ἀδικημάτων, quod legitur in editione Reiskii ex codice Augustano A. aliisque ejusdem familiae libris^a), codici S., qui in vulgato olim ἀτυχημάτων consentit, tribuit Weilandus. Eodem auctore p. 633, 3. ἤς ante εἴργεσθαι, quod unci incluserat Reiskius, abesse ab S. dicitur. Quod falsum est: nam habet S., etsi ex εἰς factum, quod primo scriptum fuerat. Porro p. 633, 25. S. cum Reiskii scriptura ἀπάντων (pro πάντων) consentire dicitur, pariterque p. 642, 9. in τουτὶ pro τοδὶ, p. 642, 13. in φόνου pro τοῦ φόνου, p. 653, 19. in ἀποφεύγειν pro ἀποφυγεῖν (quod sine accentu scriptum in S.), p. 673, 9. in λέγε post ἔχει addito, p. 688, 4. in φρασικριδην pro φρασηριδην, de quo infra dicam, p. 693, 11. in καὶ ἐὰν ἀλῶ pro καὶ ἀλῶ. de quibus omnibus Weilandus vel ipse falsa rettulit vel silentio suo Weberum induxit ut falsa referret. De ceteris haec monuisse sufficet, etsi pleraque ex iis sunt quae consulto ab me praetermissa esse supra dicebam, velut p. 624, 19. ἦν] ἦν S., littera ν ab alia manu inserta. 626, 6. ἄλλος ὅστις] In S. non ἄλλ' ὅστις, sed ἄλλ' ὅστις, o a m. antiqua superscripto. 627, 27. σκέψασθε] σκέψασθε S. 628, 14. προειπὼν] προσειπὼν (sine accentu) S. 638, 9. φέρε, ἀν δέ τι] Falsum est in S. φέρε ἐὰν δέ τι scriptum esse. Habet φερεανδεταισυνμβηι vocabulis non distinctis omissisque accentibus. 638, 11. οἰκῆ] οἰκεῖ pr. S. 645, 7. τὴν ἐτέραν δ'] Recte annotavit Weilandus in S. esse τὴν δ' ἐτέραν δ', sed neglexit prius δ' puncto esse notatum, ut supra dicebam p. XXXIX. 646, 3. Falsum est τάξας post ἕκαστα omissum esse in S. 651, 19. κατὰ

a) Inter hos est Barroccianus, quem nominare volebam in Commentariis Oxon. vol. 6. p. 904. extr. ubi calami lapsu scripsi "ad quos accedit etiam S." pro "ad quos accedit etiam Barocc."

τὸ ψήφισμα τοῦτο] κατὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα S., quod recipi poterat. 651, 27. ἐσμὲν] literas ἐσ a manu antiqua supra

versum habet S. 652, 2. ἤμελλεν] ἔμελλεν S., quod ego aliis quoque locis non paucis pro vulgato ἤμ — ex S. annotavi. 655, 12. λύσετε] λύσητε S. cum aliis soloece.

656, 25. πεποιήνται] ν supra versum a m. antiqua S. ut p. 682, 17. verbi τετίμηνται litera ν supra versum scripta est a m. prima.

661, 3. καὶ ἡτισοῦν] καιειτισοῦν S. 661, 22. φανερός] φανερός pr. S. 661, 26. πάθη (pro πάθωσι, quod Reiskius posuerat) S., ut est in libris omnibus, non πάθηται, quod ei tribuit Weilandus, continua codicis scriptura παθηταυτα deceptus literisque ταν pro ται acceptis. 662, 6. οἶμαι] οιομαι (sine accentu) S.

664, 9. δέ τι καὶ] τι S. supra versum a m. prima. 667, 15. ἐφαίνεσθε] φαίνεσθε (altero ε in litura pro αι) S., non ἐφαίνεσθε. 672, 20. In S. neque Κριθωτήν, quod ei tribuit Weilandus, neque Κριθώτην, sed κριθωτην sine accentu scriptum est, ut jam in editione Oxoniensi dixi. 675, 19. In

S. non κατήρξαξε, sed ut in ed. Oxon. annotavi κατηραξεν, altero ρ addito a m. antiquissima, fortasse prima, etsi, ut passim, atramento alio. 677, 6. ἐπιδόντα] ἐπειδότα S., literis ^ι ^ν i et ν fortasse ab eadem manu superscriptis. Error inde ortus^{a)} quod aoristus ἰδεῖν, ut λιπεῖν (de quo supra dicebam p. XXV.), interdum per diphthongum scribitur. Sic p. 193, 2. in S. est

εἰδών, litera ^ι a manu b. superscripta, et p. 289, 2. ὑπεριδων (sine accentu) pro ὑπεριδών. 679, 8. τοῦτον] Litera ν in S. superscripta a m. antiqua. 679, 29. ὑπισχνεῖται] ὑπισχεῖται, ut alibi saepius ὑπισχούμενος, S., sed litera ν a m.

a) Addam his p. 200, 10, de quo loco dixi p. XXV., in S. non solum τὸν λειπόντα (non λείποντα) τὴν—τάξιν, sed mox (lin. 14.) etiam τὴν — τάξιν — λειποντας sine accentu scriptum esse. Itaque utrobique aoristus est restituendus, λιπόντα et λιπόντας, conveniens usitato Atticis λιποταξίου nomini, quod librarii saepissime λειποταξίου scripserunt. Et altero loco libri plures λιπόντας, in-

εἰ
ter quos est Parisinus Y. (2935.) in quo λιπόντας, literis εἰ a manu secunda superscriptis.

prima superscripta. 680, 20. ἐπεὶ δ'] ἐπεὶ δὲ S., non ἐπειδὴ εἰ
 δ'. 683, 19. εἴ τιν'] ἢ τινα S., ἢ per lineolam deleto et εἰ
 a m. antiqua superscripto. 684, 21. ταύτην] ν superscriptum
 in S. a m. pr. 686, 20. ὦ ante ἄνδρες Ἀθηναῖοι om. S.,
 ut aliis in locis non paucis, quos collegi supra p. XXVI.
 688, 4. In S. non Φρασιηριδην, quod in Reiskii editione legi-
 tur, sed φρασιηριδην sine accentu. Recta nominis scriptura
 est in S. etiam p. 1197, 3. 1219, 28., nisi quod priore in loco
 φρασιηριδι habet pro Φρασιηριδῆ. 688, 6. καὶ τοιαῦτα] In
 S. καί (manus alia καὶ mutato accentu) τῷ τοιαῦτα. Literas
 τοι punctis notavit manus recentior. 688, 12. μικρὰ ἄ a m.
 recentiore, fortasse b., insertum habet S. 689, 7. εἰάν δέ]
 ἂν δὲ S. 690, 20. Quod S. καταλιπόντες habere dicitur
 falsum est. Habet καταλειπόντες sine accentu, ut jam in edi-
 tione Oxoniensi dixi. Denique quod p. 630, 28. in editione
 mea Oxoniensi legitur ut ex Theone correxerat Reiskius τὰ
 γὰρ χρήματα ἄποινα ὀνόμαζον οἱ παλαιοί, nullo annotato
 librorum dissensu, ut id ipsum etiam in S. legi videatur, me
 nolente factum erat, ut dixi in annotatione vol. 6. p. 902. his
 verbis ἡ χρήματα ἄποινα Reiskius ex Theone vol. 1. p. 186.
 pro eo quod in libris est ἄποινα χρήματα: unde in Bekkeri
 meamque editionem transiit, me quidem nolente. Nam recte
 habere librorum scripturam jam in Praefatione editionis Lipsien-
 sis a. 1825. p. X. ostenderam collato Xenoph. Mem. 3, 14, 7.
 ἔλεγε δὲ καὶ ὡς τὸ εὐώχεῖσθαι ἐν τῇ Ἀθηναίων γλώττῃ ἐσθίειν
 καλοῖτο, ubi Reiskius pari errore transponebat τὸ ἐσθίειν ἐν
 τῇ Ἀθηναίων γλώττῃ εὐώχεῖσθαι. Lex. rhet. in Bekk. Anecd.
 p. 221, 26. ὁ δὲ Βάταλος ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς παλαιοῖς μαλακός." Nunc tamen vereor ne mihi ut Schaefero aliisque fraudem fe-
 cerint librariorum errores. Qui dicere vult veteres ἄποινα
 appellasse quae recentiores χρήματα vocaverint, duobus modis
 hoc dicere potest, aut τὰ χρήματα ἄποινα ὀνόμαζον, aut ἄποινα
 τὰ χρήματα ὀνόμαζον, ut exemplis similibus plurimis probari
 potest. Idem qui tertio modo dici posse sibi persuaserunt, τὰ
 ἄποινα χρήματα ὀνόμαζον, docere me velim quomodo dicen-
 dum foret si quis contrarium dicere vellet, veteres χρήματα
 appellasse quae recentiores ἄποινα vocaverint. Num eodem

modo τὰ ἄποινα χρήματα ὠνόμαζον, aut mutato ordine verborum τὰ χρήματα ἄποινα ὠνόμαζον? Qua via eo pervenietur ut Graeci, secus atque in aliis linguis omnibus factum videmus, talia sic sint elocuti ut quid dicere voluerint ab nemine intelligi possit nisi qui aliunde cognitum habeat quid dici debuerit. Quod quum mihi absonum videatur nec mirandum esse putem si librarii talia interdum perverterint, nunc Demostheni rectam scripturam τὰ γὰρ χρήματα ἄποινα ὠνόμαζον ex Theone restitui, apte nexam verbis praecedentibus τὸ "μηδ' ἀποιναῖν" μὴ χρήματα πράττεσθαι (λέγει), pariterque Xenophontis Lexicique rhetorici locos corrigendos esse censeo alterutra earum quas supra dicebam rationum, ut scholiasta Aeschinis dixit p. 32, 13. Βάταλος δὲ ὁ κίναϊδος λέγεται, non ὁ δὲ Βάταλος κίναϊδος λέγεται, et paullo post, Βάταλος ὁ Δημοσθένης ἐκαλεῖτο, non ὁ Βάταλος Δημοσθένης ἐκαλεῖτο. Eodem errore apud Harpocrationem s. v. γεννήται legitur, Ἰσαῖος τοὺς συγγενεῖς γεννήτας ὠνόμασεν, quod perverse dictum esse non fugit Schoemannum in annotat. ad Isaeum p. 356., qui quod scribi volebat Ἰσαῖος συγγενεῖς τοὺς γεννήτας ὠνόμασεν, id ipsum legitur in codice Darmstadino, sed ex conjectura, ut videtur, librarii, ut alia in hoc libro. Nam Harpocrationem, ut dixi in Praefatione vol. 1. p. XXIX., probabilius est scripsisse τοὺς γεννήτας συγγενεῖς ὠνόμασεν, ut s. v. Κεῖοι dixit τὴν νῆσον πόλιν ὠνόμασεν, et s. v. Οἶον, τὸ μόνον οἶον ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι. Apud Xenoph. Memor. 3, 10, 1. recte Stobaeus (Floril. 60, 11.) ἡ γραφικὴ ἐστὶν εἰκασία τῶν ὀρωμένων pro vulgato γραφικὴ ἐστὶν ἡ εἰκασία, etsi hoc sic explicari potest ut nihil insit perversi. Nec quod eodem in libro legitur c. 1, 7. καὶ γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ τοὺς τε πρώτους ἀρίστους δεῖ τάττειν καὶ τοὺς τελευταίους, hujus generis est.

Post Weilandum alii quoque multa quae ego ex codice S. in editione Oxoniensi annotare neglexerim supplere studuerunt, inter quae nihil videre memini memoratu dignum quod emendandae scripturae vulgatae inservire possit, plura vero ne inventa quidem in codice, sed ficta ab ipsis. Ceterorum pars longe maxima versatur in νῦ ἐφελκυστικῶ in codice ante consonantes modo addito modo omissa, in vocalibus α ε ο vel elisis vel non elisis aliisque minutiis orthographicis, in quibus hujus codicis eadem

est inconstantia quam ex tot aliis scriptorum quorumvis codicibus cognitam habemus. Nihilominus talia quoque ab Duebnero per omnes Demosthenis orationes constanti cura annotata in schedis meis habeo, sed ea ratione iis usus sum quam supra significabam. Omnem hujusmodi scripturae diversitatem qui enotari operae pretium habent hoc saltem curare vellem ne per reliquam lectionis varietatem dispergerent, sed in capita sua divisam exhiberent, quod exempli causa duabus in orationibus (XIV. et XV.) infra feci. Nam hac sola ratione efficitur ut quae sit codicis consuetudo uno quasi obtutu videant lectores et quam inutilis sit istiusmodi farrago intelligant.

XIV. Περὶ τῶν συμμοριῶν (p. 178—189.) et

XV. Περὶ τῆς Ῥοδίων ἐλευθερίας (p. 190.—201.)

Codex S. collatus cum editione Bekkeri Oxoniensi.

I. Addit *v̄* ἐφελκυστικὸν ante consonantes

P. 178, 2. δοκοῦσιν προαιρειῖσθαι 8. ἀκούουσιν φαίνεσθαι
 179, 21. Ἑλλῆσιν καὶ 180, 28. ἐστὶν παρασκευῆς
 183, 25. λάχωσιν παρεσκευασμένας 184, 3. ὣσιν νεώσοικοι
 185, 21. ἐστὶν πρὸς 186, 23. δεδίασιν μὴ
 189, 12. σύνοιδεν τὴν 13. ἦγέν ποτε 17. οἶδεν φανέντ'
 24. ἐπιχειρῶσιν ταύτη 191, 12. ἴσασιν τοὺς 192, 10. ἤρεσεν ταῦτα
 193, 6. ἤλευθέρωσεν. καὶ 19. ὥρμηκεν βασιλέως
 194, 25. ἀπολωλέκασιν καὶ Contra 197, 19., ubi nunc *v̄* ἐφελκυστικὸν in fine periodi positum est κερράτηκεν. καὶ οὐδὲ etc., consentit in vulgato olim κερράτηκε.

II. Elidit vocales

P. 181, 6. δ' ἂ 14. δ' ἂν 22. ὑμέτερο' αὐτῶν
 182, 10. πάποθ' ὑμῖν 185, 4. δ' οἱ 13. ὄντ' ἀπολωλέναι
 187, 24. τιν' αὐτοῖς 188, 6. οὐδέν' ἂν (οὐδενᾶν scriptum)
 193, 19. σφόδρ' ἂν 195, 26. δ' ὀλιγαρχομενοὺς
 197, 20. τοῦτ' αὐτῶ 197, 29. δ' ὡς φοβερῶ

III. Non elidit vocales

P. 178, 20. ἄρα οἶος 179, 5. δὲ ἂ 6. τοῦτο ὑποκειῖσθαι
 15. ἄρα ἐγχειρεῖν 180, 20. δὲ ἡμῖν 23.

ἀγῶνα ὀρθῶς	182, 5. πῶποτε ἅπαντες ^{a)}	8. δὲ ἡβουλή-
θητε εἰ δὲ ἀπεβλέψατε	20. σώματα ἔχουσαν	24. δὲ εἴσε-
^{ει}		
σθε (δὲήσεσθε scriptum)	184, 12. δὲ ἄν	15. δὲ ἡ
18, 16. δὲ οὐ	21. τοῦτο ἔστιν	186, 11. εἶγε ἐπὶ
23. χρήματα ἔχων	27. ἵνα ἐκεῖνος	188, 3. ὥστε οὔτε
17. εἶγε ὁμοθυμαδὸν	27. ὅτε οὐ	189, 27. ἔνεκα
αὐτῶν	190, 3. δὲ οὐδεπῶποτε	191, 14. δὲ ὁ
οὐς	20. ταῦθ' ὑπὸ πάντων] ταῦτα ὑφαπάντων	193, 18.
πάντα ὡς	23. οἰκειότατα αὐτήν	24. δὲ ὡς
194, 3.	γε ὅτι	4. ἔγωγε ὡς
19. οὔτε ἰδία	20. ταῦτα ἀμφο-	
τερα ἦν	21. γε εἰ	24. ὑμέτερα ὑμῖν
195, 5. δὲ οὐ	196, 19. ποτε ὁ	197, 26. ἄρα οὐδενὸς
27. δὲ	ὡς ἰσχυρὸν	198. 6. ἔστι (ἔστιν a manu b.) ἄτοπον
12.	ἔστι εἶχετε	199, 19. ταῦτα ἐφ' ὑμῖν
20. ταῦτα ἐὰν	27. οὗτός τε ὁ	205, 5. θαναμάξητε αὐτά.

Expositis his lectionum codicis S. supplementis codiceque ipso accuratius quam ante me factum erat descripto etsi hoc effectum videtur ut de libri hujus natura et auctoritate rectius quam antea judicari possit, alia tamen et ampliora agenda restant. Primo enim lectionum codicis a me vel receptarum vel rejectarum, de quibus valde inter se dissentiunt critici, rationes, quatenus opus videatur, reddendae erunt, adhibitis etiam rhetorum grammaticorumque Demosthenicos locos memorantium libris, quorum plerosque nunc ex codicibus emendatius quam olim editos habemus. Deinde de duabus aliis harum orationum recensionebus dicendum erit per codices plures, ut supra dicebam p. VIII.,

a) ὑμεῖς post ἅπαντες vulgo additum ego ejeci quum aliis libris Dionysioque Halic. (vol. 6. p. 947.) auctoribus tum codice S., de quo fuit qui mihi obloqueretur, quemadmodum infra p. 184, 25. quum in verbis καὶ μέγαν καὶ καλὸν καὶ δίκαιον, particulam καὶ ante μέγαν ab S. abesse verissime dixissem, errasse dictus sum, et quae sunt alia hujusmodi peccata, quibus lectores minus cauti luduntur. Illud autem ὑμεῖς qui post ἅπαντες addidit interpolator non animadvertit consulto id ab Demosthene fuisse omissum, quia accusativus ὑμᾶς in altera sententiae parte sequitur, ὀρᾶτε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι, ὅσα μὲν πῶποθ' ἅπαντες ἔβουλήθητε καὶ μετὰ ταῦτα τὸ πράττειν αὐτὸς ἕκαστος ἑαυτῷ προσήκειν ἡγήσατο, οὐδὲν πῶποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγεν.

propagatis, quas iniqui sunt qui nunc, postquam codice S. uti licuit, contemnunt: plurima enim illis recte scripta debemus quae vel defecta vel vitiosa sunt in Parisino, quem meminisse oportet ipsum quoque nihil aliud quam recensionem exhibere multis jam modis ab correctoribus interpolatam, ut antiquiorum lectionum specimina ostendunt, ex aliis fontibus ab me supra collecta p. IV—VII. Nec duae illae quas dicebam recensiones ab indoctis factae sunt hominibus, sed ab rhetoribus grammaticisque doctis et antiquis, qui quas intulerunt lectiones non raro ita sunt comparatae ut, si codicis Parisini S. auctoritate commendarentur, tantopere omnibus forent probatae quantopere nunc, obstante recensionis aliquanto antiquioris auctoritate, improbantur, etsi valde diversae ab futili illo interpolationum genere quò grammatici Byzantini scripta veterum plurima depravarunt. Denique de locis dici operae pretium erit qui conjecturae ope vel ab aliis vel ab me ipso aut correcti sint aut corrigendi videantur. Haec igitur omnia, quum Praefationis fines excedant, singulari quod huic editioni adjungi poterit volumini reservamus, cui etiam specimina codicis Parisini S. accedent lapidi incisa. Est enim hic liber ut tot aliis de causis, ita etiam propter scripturae formam variasque correctorum manus valde memorabilis.

CHRONOLOGIA DEMOSTHENICA.

De vita et scriptis Demosthenis quae vel ab veteribus tradita accepimus vel ex ipsius orationibus colligi possunt quum multam praebeant materiam dicendi, nos pro hujus descriptionis consilio praecipua harum quaestionum capita breviter pertractabimus secundum temporum ordinem disposita exclusisque, quas cum rerum fide dignarum memoria permisceri incommo- dum est, narrationibus fabulosis, quales de Demosthene ut de aliis oratoribus, philosophis et poetis plurimas excogitarunt vel ab aliis excogitatas propagarunt biographi Graeci veteres, mendacissimum genus hominum, qui historiam Graecorum literariam commentis suis tam mature contaminarunt ut jam Plutarchi aetate, quamvis amplo omnis generis subsidiorum quibus nos hodie caremus apparatu instructi, vera ab falsis discernere difficile fuerit. Nam quum plurimos esse nossent qui de clarorum hominum vita omnia minima enarrari cupe- rent, quod genus scribendi hodie quoque a multis expeti vide- mus, curiositati lectorum, qui quid lectu jucundum esset multo magis quam quid rerum veritati accommodatum quaerent, cer- tatim satisfacere studuerunt inventis plurimis quae vel per se parum credibilia essent vel inter se ipsa pugnarent vel contra manifestas temporum rationes peccarent. Cujusmodi fabellis qui ita succurrere student ut vel additis vel detractis vel mu- tatis nonnullis veri quandam speciem iis concilient, vereor ne operam, nisi ubi res testibus idoneis agitur, plerumque perdant nihilque aliud consequantur quam ut narrationibus quae, qua- les ab veteribus traditae sunt, peritiori nemini fraudem facere possint, formam induant fallacem, quae etiam doctioribus lecto- ribus imponere possit.

OLYMP. 98, 4. (38⁵/₄ A. C.)

DEXITHEUS ARCHON.

Annus natalis Demosthenis secundum Pseudo-Plutarchum in Vitis decem oratorum p. 845 D. qui Demosthenem archonte Calliclimacho (olymp. 107, 4. \Rightarrow 34⁹/₈) annum trigesimum septimum egisse ait: *ἐπὶ καὶ τριάκοντα ἔτη γερονῶς λογιζομένοις ἀπὸ Δεξιθέου εἰς Καλλίμαχον*. Huic anno conveniunt ipsius Demosthenis de annis quibusdam aetatis suae testimonia, quae infra sub olymp. 100, 4. 104, 1. et 106, 4. memorabimus, faventque Hyperidis verba in oratione in lite Harpalica (olymp. 113, 4.) contra Demosthenem habita p. 350 ed. Saupp. quo loco Demosthenes inter oratores numeratur qui annum aetatis sexagesimum superaverint, *εἴτ' οὐκ αἰσχύνει νυνὶ τηλικούτος ὢν ὑπὸ μειρακίων κρινόμενος περὶ δωροδοκίας; καίτοι ἔδει τούναντίον υφ' ὑμῶν παιδεύεσθαι τοὺς νεωτέρους τῶν δητόρων καὶ εἴ τι προπετέστερον ἔπραττον, ἐπιτιμᾶσθαι καὶ κολάζεσθαι, νῦν δὲ τούναντίον οἱ νέοι τοὺς ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη σωφρονίζουσιν. διόπερ, ὧ ἄνδρες δικασταί, δικαίως ἂν ὀργίζοισθε Δημοσθένει, εἰ καὶ δόξης ἱκανῆς καὶ πλούτου πολλοῦ δι' ὑμᾶς μετέσχηκεν, νυνὶ δ' ἐπὶ γήρωσ οὐδ᾽ βούλεται τῆς ὑμεῖς νεσθε ε etc.* ubi quum *μειρακίων* aetas provecctae Demosthenis aetati opposita sit, *ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη* exaggeratione prope absurda vel pro *ὑπὲρ πεντήκοντα*, quod ipsum jam satis grave erat, vel pro *ἐξήκοντα ἢ μικρὸν ἐλάττω* (quemadmodum Demosthenes in caussa simili p. 564, 17. dixit, *γερονῶς ἔτη περὶ πεντήκοντα ἴσως ἢ μικρὸν ἐλάττω*) dictum foret, si verum esset quod Dionysius Halicarnassensis in Epistola ad Ammaeum 1, 4. p. 724. Demosthenem olymp. 99, 4. (38¹/₀) — *ἐνιαυτῷ πρότερον τῆς ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος* — natum esse dixit, de qua ratione infra dicemus sub olymp. 106, 4. Repetit hanc opinionem Dionysius ubi de anno natali Aristotelis agit, — qui secundum nostram rationem uno anno minor Demosthene fuit, non tribus annis major, ut Dionysio videri debuit, — ibidem p. 727. *Ἀριστοτέλης ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἐνενηκοστὴν καὶ ἐνάτην ὀλυμπιάδα Διτροφούς* (sic scribendum pro *Διοτρεφούς*) *Ἀθήνησιν ἄρχοντος, γ'* (sic H. Wol-

fius pro *ιγ'*) ἔτεσι Δημόσθενους πρεσβύτερος. Dionysium quamvis non nominatum secutus est Zosimus Ascalonita, seculi quinti grammaticus (in Vita Demosthenis quam ego Schollii praefixi vol. 8. p. 22, 10.) numero anni iisdem quibus Dionysius usus est verbis designato, ἐνιαυτῷ πρότερον τῆς ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος. Itaque hi duo testes pro uno sunt numerandi. De anno autem natali Demosthenis et de numero annorum quos vixerit quod inter se dissentiunt scriptores, fortasse eo explicandum quod, quum certa testimonia veterum nulla superessent, conjecturis uterentur quali de Dinarcho utitur Dionysius p. 638. τίθεμεν δὲ αὐτὸν ἑβδομηκοστὸν ἔχοντα ἔτος ἀπὸ τῆς φυγῆς κατεληλυθέναι, ὡς καὶ αὐτὸς φησι, γέροντα αὐτὸν ἀποκαλῶν. — υποκειμένων δὲ τούτων ὀλοσχερεῖ λογισμῶ (τὸ γὰρ ἀκριβὲς οὐκ ἔχομεν) εἴη ἂν κατὰ Νικόφημον ἀρχοντα γεγωνός. Idem de annis dicendum quibus Dionysius singulas Demosthenis orationes adscripsit non antiquiorum testium auctoritatem, sed suas aliorumve conjecturas secutus: de quo dicemus sub olymp. 107, 1. 108, 1. 110, 1.

Genere Demosthenes usus est mediocri. Nam patrem habuit cognominem, Paeaniensium pago adscriptum, officinarum duarum, gladiariae et lectuariae, possessorem, matrem vero Cleobulam, Gylonis cujusdam Cerameensis filiam, quem proditionis Nymphaei, urbis Ponticae Atheniensibus tum tributariae^{a)}, reum factum in Bosporum profugisse, ut poenam imminentem evaderet, Aeschines narravit in orat. contra Ctesiphontem §. 171. p. 78, 14. Addit idem alia de Κήποις oppido, quod ab tyrannis Bosporanis dono datum sit Gyloni, cui tum Cleobula nupserit, dives quidem mulier, sed Scythica matre nata, ex qua Gylo duas susceperit filias, posteriore tempore Athenas

a) Harpocrat. s. v. Νύμφαιον, ubi Aeschinis locum citat, Κρατερὸς ἐν θ' τῶν Ψηφισμάτων φησὶν ὅτι Ἀθηναίους τὸ Νύμφαιον ἐτέλει τάλαντον. Conf. Boeckh. Oecon. Athen. vol. 2. p. 658. De urbe ipsa v. Strabon. 7. p. 309. Gylonem per tempus aliquod debitorem aerarii fuisse, sed debitam pecuniae summam antequam moreretur solvisse refert Demosthenes in initio orationis contra Aphobum secundae p. 836. Quod negotium si quis ad ea referat quae in Gylone criminatur Aeschines, conjectura utetur valde incerta.

multis cum opibus missas, ubi altera "ὄτωδῆποτε" (i. e. Demochari, ut novimus ex Demosth. orat. contra Aphobum p. 836.), altera Demosthenis oratoris patri in matrimonium data fuerit violata lege Attica, qua cautum erat ne quis peregrinam uxorem duceret. Ex quo quae colligit Aeschines, Demosthenem populo Atheniensi natura esse inimicum habendum, quia avus maternus proditor, mater vero barbaro genere orta sit, etsi absurde et calumniose dicta sunt ut alia plurima quae in Demosthenem jecit Aeschines, facta tamen ipsa ita sunt comparata ut non videantur ex nihilo fingi potuisse. Itaque non multum tribuendum Plutarchi dubitationi in Vita Dem. c. 4. ἃ δ' Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ εἴρηκε περὶ τῆς μητρὸς, ὡς ἐκ Γύλωνός τινος ἐπ' αἰτία προδοσίας φυγόντος ἐξ ἄστεος ἐγεγόνει καὶ βαρβάρου γυναικὸς, οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν εἴτ' ἀληθῶς εἴρηκεν εἴτε βλασφημῶν καὶ καταψευδόμενος. In patre Demosthenis quod reprehendi posset ne Aeschines quidem reperisse videtur: τούτῳ, inquit l. c., πατὴρ μὲν ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, ἀνῆρ ἐλεύθερος· οὐ γὰρ δεῖ ψεύδεσθαι. quocum congruunt quae ex Theopompo memorat Plutarchus, fuisse illum τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν, quaeque Demosthenes ipse in laudem eiu dixit p. 842 extr.

Fratrem Demosthenes orator nullum habuit, sororem unam, duobus annis minorem: vid. sub olymp. 100, 3. De uxore ejus liberisque dicetur sub olymp. 106, 2.

OLYMP. 99.

ARCHONTES.

1. (38⁴/₃.) Diitrephes.
2. (38³/₂.) Phanostratus.
3. (38²/₁.) Evander.
4. (38¹/₀.) Demophilus.

2. Philippus (II.) nascitur (v. ad olymp. 111, 1.), Amyntae, Macedonum regis, et Eurydicæ filius tertius, imperii paterni post breve fratrum natu majorum, Alexandri (II.) et Perdicæ (III.), regnum heres: v. ad olymp. 102, 3. et 103, 1. 105, 1. Contra hunc orationes quae Philippicae appellantur habuit Demosthenes: vid. sub olymp. 107, 1. et seqq.

OLYMP. 100.

1. ($\frac{380}{379}$.) Demophilus. 2. ($\frac{37^9}{8}$.) Nicon.
 3. ($\frac{37^9}{7}$) Nausinicus. 4. ($\frac{37^7}{6}$.) Callias

4. Moritur pater Demosthenis, viduam relinquens Cleobulam, filium verò septem, filiam quinque et quod excurrit annos natam: de quo ipsius oratoris testimonio constat in oratione contra Aphobum prima p. 814. Δημοσθένης οὐμὸς πατὴρ κατέλιπεν — ἐμὲ ἔπι' ἐτῶν ὄντα καὶ τὴν ἀδελφὴν πέντε, ἔτι δὲ τὴν ἡμετέραν μητέρα πενήτηκοντα μῶς εἰς τὴν οἰκίαν εἰσηνεγμένην. Unde Plutarchus V. Demosth. c. 4. ἀπολειφθεὶς ὁ Δημοσθένης ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἑπταέτης ἐν εὐπορίᾳ. et Pseudo-Plutarchus in V. decem orat. p. 844. A. καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐτῶν ἑπτὰ μετ' ἀδελφῆς πενταέτιδος. Quae sic sunt intelligenda ut Demosthenes septimo, soror quinto aetatis anno exacto, ipse octavum, soror sextum egisse annum dicatur quo tempore pater moriebatur: de qua ratione conf. sub olymp. 103, 2. Pater quum mortem appropinquare sentiret, testamentum fecerat, in quo haec praescripta fuerunt, quae rettulit Demosthenes l. c. p. 814. Tutores liberis suis elegerat Aphobum, sororis suae filium, et Demophontem, Demonis fratris filium, tertiumque adjunxerat Therippidem Paeaniensem, non cognatum quidem, sed familiae suae vetere amicitia junctum. Duos autem cognatos illos ut arctiore etiam vinculo familiae suae adjungeret, Aphobo injunxerat ut Cleobulam viduam in matrimonium duceret^{a)} cum octoginta minarum dote aedibusque suis cum omni supellectile uteretur donec Demosthenes filius adultus esset; Demophonti duo talenta statim solvenda legaverat ea conditione ut filiam tum septennem, quando nubilis facta esset, duceret; Therippidi denique septuaginta minarum usuras concesserat usque dum virilem aetatem attigisset Demosthenes, i. e. usque ad duodevigesimum aetatis annum. Ita hoc se consecuturum esse sperabat ut tutores non solum pupillorum, sed etiam ipsorum interesse censerent ut patrimonium non

a) Similiter Pasio uxorem suam Archippen legavit Phormioni ampla cum dote multaque supellectile: vide orat. contra Stephanum 1. p. 1110.

solum non minueretur, sed proba prudentique administratione adeo augetur. Verum omnes illae praescriptiones parum sapienter, si verum volumus fateri, excogitatae effectum habuerunt plane contrarium atque Demosthenes, quum testamentum faceret, exspectaverat. Nam neque Aphobus viduam nec Demophon filiam^{a)} Demosthenis in matrimonium petivit, uterque vero una cum Therippide non solum legatas sibi pecunias ceteraque emolumenta cupide arripuerunt, sed etiam reliquam quae nihil ad ipsos pertinebat sortem ita per decem annos administrarunt ut nullos unquam tutores vel impudentius vel manifestius bona diripuisse pupillorum Demostheni pronunciare liceret in oratione prima contra Aphobum p. 815., ubi post tutelam decennem aedes duntaxat patris cum servis quattuordecim argentique minis triginta, quae omnia in unum collecta vix septuaginta minarum pretium aequare, ab tutoribus relictas esse ait pro quindecim talentorum pretio, quod mortuo Demosthene patre administrandum acceperant et intra decem annos facile duplicare potuissent (ut aestimatur p. 862, 21.) si pupillorum quam suo ipsorum commodo consulere maluissent. Quae omnia pluribus persequitur Demosthenes in orationibus contra Aphobum, accurate subductis rationibus^{b)}. Cujus de actionis tempore et exitu dicemus sub olymp. 104, 1. Mater Cleobula quid de Aphobo, cui ab marito moriente uxor destinata erat, senserit et utrum fraudum ab Aphobo pariter atque ceteris duobus tutoribus factarum suspicionem aliquam habuerit an non habuerit, quum per totum tutelae ab illis gestae tempus superstes fuerit, ut constat ex oratione contra Aphobum p. 842, 10., nescimus: ab Demone patruo nihil praesidii paratum fuisse Demostheni ejusque sorori ex tertia contra Aphobum oratione p. 850.

a) Hanc postmodum Lachetem Leuconoensem uxorem duxisse filiumque ex ea habuisse Democharem, oratorem laudatissimum, refert Pseudo-Plutarch. V. decem orat. p. 847 C. De quo conf. Boeckh. Corp. Inscr. vol. 1. p. 464, et Westermann. in Commentationibus societatis lit. Saxonicae vol. 1. p. 119.

b) Has rationes tabulis confectis redituum et expensarum illustravit Voemelius in Museo Rhenano a. 1845. p. 434.—445. et tractavit Naberus in Mnemosyne vol. 1. p. 186.—199.

colligi potest, ubi Demo ille paucis tantum verbis tangitur, sed ita ut ab tutorum partibus potius stetisse quam pupillis fuisse videatur.

OLYMP. 101.

1. (37⁶/₅.) Charisander. 2. (37⁵/₄.) Hippodamas,
3. (37⁴/₃.) Socratides. 4. (37³/₂.) Asteius.

In hanc olympiadem proximosque sex septemve annos puerilis cadit institutio Demosthenis, de qua nihil singulare quod fide dignum sit memoratum videmus; ipse eam duobus in locis orationis pro corona breviter memorat verbisque ut ipse dicit *μετριωτάτοις*, p. 312, 21. *ἔμοι μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, Αἰσχίνη, παιδὶ μὲν ὄντι φοιτᾶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεῖα, καὶ ἔχειν ὅσα χρή τὸν μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσοντα δι' ἔνδειαν, ἐξελθόντι δὲ ἐκ παιδῶν ἀκόλουθα τούτοις πράττειν, χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας μήτε ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι.* et iterum de Aeschine p. 315, 7. *ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων.* Tutores non admodum liberaliter ei providisse ex iis quae supra de tutoribus diximus conjicere licet, fueruntque tam sordidi ut magistros adeo Demosthenis debita mercede defraudarent, quod Aphobo objicit Demosthenes p. 828, 4. *εἰς τοσοῦτον αἰσχροκερδίας ἦλθεν ὥστε καὶ τοὺς διδασκάλους τοὺς μισθοὺς ἀπεστέρηκε καὶ τῶν εἰσφορῶν ἔστιν ἄς οὐ κατέθηκεν, ἔμοι δὲ λογίζεται.* quod ita exaggeravit Plutarchus ^{a)} ut Demosthenem ingenuarum artium rudem mansisse diceret. In arte gymnastica, quum corpore esset infirmiore, minus quam alios operae eum posuisse narrat Plutarchus ^{b)}, indeque repetit factum ei a pueris aequalibus

a) Vit. Dem. c. 4. *ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων ἠδικήθη τὰ μὲν νοσφισαμένων, τὰ δ' ἀμελησάντων, ὥστε καὶ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ τὸν μισθὸν ἀποστερηθῆναι. διὰ δὴ τοῦτο τῶν ἐμμελῶν καὶ προσηκόντων ἔλευθέρῳ παιδὶ μαθημάτων ἀπαιδευτος δοκεῖ γενέσθαι.*

b) Ibidem: *διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀσθένειαν καὶ θρόψιν, οὐ προῖεμένης τοῖς πόνοις τῆς μητρὸς αὐτὸν οὐδὲ προσβιαζομένων τῶν παιδαγωγῶν. ἦν γὰρ ἐξ ἀρχῆς κάτισχνος καὶ νοσώ-*

Βατάλου cognomen, cujus de origine et significatione, quam calumniose detorsit Aeschines^{a)}, nihil certi constituisse grammaticis ipse eorum dissensus arguit^{b)}, quorum hariolationibus etsi Schaeferi sententia praeferenda videtur (Appar. ad Demosth. vol. 1. p. 175.), qui id ab linguae vitio quo Demosthenes laboravit^{c)} derivandum esse censuit, rectius tamen, ut opinor,

δης, καὶ τὴν λοιδορουμένην ἐπωνυμίαν, τὸν Βάταλον, εἰς τὸ σῶμα λέγεται σκωπτόμενος ὑπὸ τῶν παιδῶν λαβεῖν.

a) De falsa legat. §. 99. p. 41, 13. ἐν παισί—ὢν ἐκλήθη δι' αἰσχροργίαν τινὰ καὶ κιναιδίαν Βάταλος, ἐν παιδῶν δὲ ἀπαλλαττόμενος καὶ δεκαταλάντους δίκας ἐκάστω τῶν ἐπιτρόπων λαγγάνων Ἀργᾶς ἐκλήθη, ἀνὴρ δὲ γενόμενος προσεῖληψε τὴν τῶν πονηρῶν κοινὴν ἐπωνυμίαν, σνιοφάντης. et similiter in orat. c. Timarch. §. 126. 131. p. 17, 42. 18, 27. ubi Demosthenem introducit dicentem cognomen ἐξ ὑποκορίσματος τιτθῆς sibi impositum esse.

b) Plutarch. Vit. Dem. c. 4. ἦν δ' ὁ Βάταλος, ὡς μὲν ἔνιοί φασιν, ἀύλητῆς τῶν κατεαγόντων, καὶ δραματίων εἰς τοῦτο κωμῶδῶν αὐτὸν Ἀντιφάνης πεποίηκεν. ἔνιοι δὲ τινες ὡς ποιητοῦ τρυφερὰ καὶ παροῖνια γράφοντος τοῦ Βατάλου μέμνηται. δοκεῖ δὲ καὶ τῶν οὐκ εὐπρεπῶν τι λεχθῆναι τοῦ σώματος μορίων παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τότε καλεῖσθαι βάταλος. Cum his Aeschinisque verbis comparanda quae nihilo certiora protulerunt Pseudo-Plut. Vit. decem orat. p. 844 E. Libanius in Vita Demosth. p. 2, 22. Schol. Aeschinis p. 32. et 61. ed. Oxon. Phot. Bibl. p. 495, 32.

c) Demosthenem literam rho pronuntiare non potuisse primus, ut videtur, narravit Demetrius Phalereus, qui Demosthenem viventem viderat, memoratus a Plutarcho in Vita Demosth. c. 11. et Cicerone de divin. 2, 46, 9., post hos Pseudo-Plut. in Vitae orat. p. 844 D. cum eoque Photius Bibl. p. 493, 5., Zosimus in Vita Dem. p. 20, 2. (ubi etiam τὴν ἀκοὴν ἀσθενῆς fuisse dicitur), Anonymus ibid. p. 25, 10. et scriptores Latini, Cicero de orat. 1, 61, 260. Quintilian. Inst. or. 1, 11, 5. 11, 3, 54. Valer. Max. 8, 7, 1. Demetrius Phalereus etsi fide paullo dignior est quam alii philosophi peripatetici quidam, qui plurimum operae in βιογραφία posuerunt, multum tamen abest ut omnia quae Plutarchus c. 11. auctore Demetrio, etsi admixtis fortasse nonnullis aliunde sumtis, narravit partim nimis mira et prope ridicula pro veris haberi possint. Demetrii narrationem breviter tetigit Dionysius de admir. vi Demosth. c. 53. p. 1118. τὰ πάθη τὰ τῆς φωνῆς καὶ τὰ σχήματα τοῦ σώματος, οἷς κράτιστα ἔξειν ἔμελλεν, οὐ μικρῶ πόνῳ κατειργάσατο, καίτοι φύσει πρὸς ταῦτα οὐ πᾶν εὐτυχεῖ χρησάμενος, ὡς Δημήτριος ὁ

putabimus conjunctum cum reliqua corporis infirmitate linguae vitium effecisse ut *Βάτταλος*^{a)} appellaretur. Cui interpretationi certe non repugnant verba quibus Demosthenes ipse in oratione pro corona §. 180. p. 288. hoc *ὑποκόρισμα* memorat. De Battalo tibicine aut poeta, qui duo homines an unquam exstiterint dubitat Meinekius Hist. com. p. 334., quae Plutarchus aliique commenti sunt grammaticorum sapiunt doctrinam parumque conveniunt aut nutrici Demosthenis, quam duobus in locis memorat Aeschines, aut pueris Demostheni aequalibus, quos hoc convicio usos esse Plutarchus narrat. Nihil probabilius sunt quas de alio convicio, *Ἀργᾶς*, quod nescimus cui casui originem suam debeat, conjecturas proposuit Plutarchus^{b)}.

Φαληγεὺς φησι καὶ οἱ ἄλλοι πάντες οἱ τὸν βίον αὐτοῦ συγγράψαντες. et Cicero in Epistola ad M. Tullium fratrem de petitione consulatus 1, 2. "*Quae de Demosthenis studio et exercitatione scripsit Demetrius recordare.*" Post Demetrium alii quoque de exercitatione oratoria Demosthenis fabulas non paucas excogitarunt, (nuperrime examinatas ab Arnolde Schaefero in Specimine operis egregii "*Demosthenes und die Athenischen Staatsmänner seiner Zeit*" Lipsiae edito a. 1854.): quibus ut colorem quendam adderent, singula quaeque accuratissime se cognita habere finxerunt. Cujusmodi est quod Pseudo-Plutarchus p. 844. E. Demosthenem, quem spiritus defecisset, Neoptolemo, histrioni tragico, decem millia drachmarum solvisse narrat, *ἐν ὅλῃς περιόδους ἀπνεύστως λέγει.* aut quod p. 837 D. fabulatur Demosthenem ne mille quidem drachmas Isocrati, a quo artem rhetoricam discere voluerit, solvere potuisse, sed quintam tantum hujus summae partem pro quinta artis parte obtulisse, etsi p. 838 E. narrat Isocratem ab civibus quos artem suam doceret mercedem nullam exegisse, accepisse vero a peregrinis, quod Isocrates ipse affirmat in oratione de antidosi §. 39. 40. repetitque biographus Isocratis p. 102, 14. ed. mcae Oxon. diserte memorata mille drachmarum mercede: quam Lacritum Phaselitam Isocrati numerasse Demosthenes in orat. adversus Lacritum p. 938, 17. *εἰρωνικῶς* narrat.

a) *Βάτταλος*] Hanc scripturam, quam metrum postulat in Hedyli versu ap. Athen. 4. p. 176 D., praestare alteri, quae frequentior in codicibus est, *Βάταλος*, dixi in Thesauro vol. 2. p. 186.

b) Dem. Cap. 4. *ὁ δ' Ἀργᾶς (καὶ τοῦτο γὰρ φασὶ τῷ Δημοσθένει γενέσθαι παρώνυμον) ἢ πρὸς τὸν τρόπον, ὡς θηριώδη καὶ πικρὸν, ἐτέθη· τὸν γὰρ ὄφιν ἐνίοι τῶν ποιητῶν ἀργᾶν ὀνομάζουσιν· ἢ πρὸς τὸν λόγον, ὡς ἀνωῶντα τοὺς ἀκροαμένους· καὶ*

OLYMP. 102.

1. (37²/₁.) Alcisthenes. 2. (37¹/₀.) Phrasielides.
3. (37⁰/₃₆₉.) Dysnicetus. 4. (36⁹/₈.) Lysistratus.

3. Amyntas, rex Macedoniae, moritur vigesimo quarto regni anno, tribus relictis filiis, quorum natu maximus, Alexander, patri succedit. V. Diodor. 15, 57. 60. aliosque indicatos a Clintono Fast. Hellen. vol. 2. p. 225. (278. ed. tert.)

OLYMP. 103.

1. (36⁸/₇.) Nausigenes. 2. (36⁷/₆.) Polyzelus.
3. (36⁶/₅.) Cephisodorus. 4. (36⁵/₄.) Chion.

1. Ptolemaeus Alorita interfecto Alexandro, non sine criminis sociis, quorum unum, Apollophanem, memorat Demosthenes p. 402., regno Macedoniae potitur, ipse vero tertio anno post a Perdicca, legitimo regni herede, interficitur. Vid. Diodor. 15, 71. 77. et quae ex aliis scriptoribus collegit Clintonus l. c. p. 226. (279.)

2. Aphobus, rejecta Cleobula, Demosthenis patris vidua (v. sub olymp. 100, 4.), Philonidis filiam, Onetoris sororem, in matrimonium ducit, mense hujus anni ultimo, eodemque mense vel paullo post Demosthenes peracta probatione inter viros recipitur, de quo ipse dixit p. 868. ἐγγήματο (Aphobus) ἐπὶ Πολυζήλον ἄρχοντος σκιροφοριῶνος μηνὸς — ἐγὼ δ' εὐθέως μετὰ τοὺς γάμους ἐνεκάλουν etc. Aetatem autem Demosthenes tum attigerat legitimam duodeviginti annorum, quod ἐπὶ δέτετες ἡβῆσαι dicebatur. Nam quod annos natus septem patre orbatus esse (v. sub olymp. 100, 4.), per decem^a) autem annos sub tutela fuisse dicitur, sic intelligendum est ut utrique numero aliquot qui excur-

γὰρ Ἀργᾶς τοῦνομα ποιητῆς ἦν νόμων πονηρῶν καὶ ἀργαλέων. Cognomen ex litibus contra tutores institutis eum accepisse ait Aeschines de falsa legat. §. 99. p. 41, 14. cujus verba supra apposuimus, ubi quae scholiastae annotarunt p. 61, 12. similia sunt Plutarcheis.

a) Vid. Demosth. p. 815. 819. 821. 822. 824. 825. 832. 833. 835. 854. 862. Decimum annum plus quam plenum fuisse ex verbis ὅλοις ἔτεσι δέκα (p. 880.) colligi potest.

runt menses accedant, qui conjuncti annum conficiant duodevigesimum.

Circa hoc tempus Demosthenem eloquentiae studio incumbere clarissimosque qui tum vel in concione populi vel coram iudicibus verba facerent oratores — quales fuerunt Callistratus, Aristophon Azeniensis, Cephalus Collytensis aliique non pauci — audire cepisse, etiam sine disertis vel ipsius vel aliorum testimoniis credi potest; institutione tamen et familiari consuetudine unius usus esse videtur Isaei, de quo Plutarchus ceterique Vitae scriptores omnes inter se consentiunt^a), etsi non sine admixtis ab uno alteroque fabellis quibusdam, confirmatque Dionysius Halic. in libello quo de Isaco iudicium fecit (p. 586—629.) in quo utriusque oratoris genus dicendi inter se comparat similitudinemque ostendit, cujus vestigia plura vel in iis quae hodie supersunt utriusque orationibus observare licet, quos locos collegi in annotatione ad p. 874, 21. in editione Oxon. vol. 7. p. 1092., inter quos unus est (in oratione contra Onetorem l. §. 37. p. 874.) cujus summa cum verbis Isaei (in oratione de hereditate Cironis p. 70, 1.) similitudo jam Porphyrium advertit ap. Euseb. Praep. Ev. 10, 3. p. 466. τὰ περὶ βασάνων εἰρημμένα παρ' Ἰσαίου ἐν τῷ περὶ τοῦ Κίρωνος κλήρου καὶ παρὰ Ἰσοκράτει ἐν τῷ τραπέζιτικῷ (c. 27. p. 369 C.) κεῖται καὶ παρὰ Δημοσθένει ἐν τῷ κατ' Ὀνήτορος ἐξούλης σχεδὸν διὰ τῶν αὐτῶν εἴρηται. unde fortasse orta criticorum quorundam veterum conjectura de orationibus contra Onetorem duabus vel scriptis vel correctis ab Isaeo, quam memorat Libanius in Argumento orationis alterius^b), rationibus fultam valde infirmis. Neque enim singulo-

a) Plutarch. V. Demosth. c. 5. Pseudo-Plut. V. decem orat. p. 839 F. 844 C. Liban. V. Demosth. p. 3, 6. et in Argum. orationis 31. p. 875. Zosimus V. Demosth. p. 19, 16. Anon. ib. p. 24, 10. Phot. Bibl. p. 492, 26. Suidas s. v. Ἰσαῖος.

b) Pag. 875. περὶ δὲ τῶν λόγων τούτων προειρήκαμεν ὅτι πολλοὶ φασιν αὐτοὺς ὑπὸ Ἰσαίου συντεθῆναι, τοῦ εἴητορος ἀπιστοῦντες εἶναι διὰ τὴν ἡλικίαν, οἱ δὲ γε, εἰ μὴ τοῦτο, διαρῥῶσθαι γε ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου· εἰκόνασι γὰρ τοῖς ἐκείνου λόγοις. θαναμαστόν δ' οὐδὲν εἰ τὸν διδάσκαλον ἐμίμησατο καὶ μηδέπω πρὸς τὸ τέλειον ἦκων ἐπὶ τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα μετῆει τέως.

rum quorundam locorum similitudine, quantumvis manifesta, multum probatur in hoc quaestionum genere, quum libros non paucos exstitisse constet in quibus exordiorum, epilogorum locorumque communium tractationis exempla proposita essent^{a)}, quibus vel mutatis pro consilio suo vel non mutatis oratores juvenesque in rhetorum scholis uterentur. Hinc facile fieri poterat ut eadem iisdemque fere verbis a pluribus dicerentur communi fonte utentibus, ut in illo quoque loco *περὶ βασιάνων* factum esse potest, quo post Isaeum Isocrates, post Isocratem Demosthenes usus est, quemadmodum idem in exordio orationis contra Timocratem §. 4. p. 701. sententiam pervagatam, quemque oratorem id de quo ipse dicere velit gravissimum auditorumque attentione dignissimum solere judicare, iisdem prope verbis tractavit quibus Isocrates in exordio orationis de pace usus est, et quae sunt alia plura ab Isocrate et Demosthene similiter dicta^{b)}, quae nihil conferunt ad fidem fabulosis quibusdam narra-

Quod in universum de *λόγοις ἐπιτροπικοῖς* dixerat in Vita Demosth. p. 3, 10. *τοὺς λόγους τοὺς ἐπιτροπικοὺς εἶναι οἱ φασιν Ἰσαίου καὶ οὐ Δημοσθένους εἶναι διὰ τὴν ἡλικίαν* etc.

a) De hoc genere librorum dixit Spengelius in *Συναγωγῇ τέχων* p. 102 seqq. Ejusmodi Prooemiorum quinquaginta sex collectio orationibus Demosthenis in codicibus adjecta est (LXII. p. 1418—1462.), aliquoties memorata ab Harpocrate et Polluce, sed nunc a plerisque addubitata. Contra immerito ea Demostheni abjudicari censet Schoemannus in libro de comitiis p. 305. Nihil enim in his Proemiis est quod non vel ab Demosthene ipso scribi potuerit vel ab aliis ejusdem aetatis oratoribus, nec quidquam caussae est cur Demosthenem hujusmodi prooemia praeparata habuisse negemus, qualia Cicero se habuisse narrat in Epistolis ad Atticum 16, 6. („*Habeo volumen prooemiorum. Ex eo eligere soleo, quum aliquod σύγγραμμα institui.*“) et Antiphon habuisse videtur, cujus *προοίμια καὶ ἐπιλογοὶ* memorantur ab Suida s. v. *ἄμα, αἰσθῆσθαι et μοχθηρός*. Demosthenica vera, quorum plura cum exordiis orationum quarundam quae supersunt fere conveniunt, utrum talia habeamus qualia orator in schedis suis reliquit, an ab rhetore aliquo ex Demosthenicarum aliarumque orationum exordiis, modo servatis modo mutatis oratorum verbis, composita sint, non puto ad liquidum perducere posse.

b) Plura hujusmodi collegit Funkhaenelius in Zimmermanni Diario a. 1837. p. 485. seqq.

tionibus^{a)} conciliandam de studio quod Demosthenes in arte Isocratis pernoscenda posuerit, quam non est verisimile magno-

a) De artis rhetoricae magistris quibus usus sit Demosthenes studiorumque ejus ratione non pauca finxerunt biographi inde ab Hermippo (de quo videnda A. Schaeferi commentatio in Schneidewini Philologo vol. 6. p. 427.—430.) usque ad inferiorum temporum scriptores, quorum alia parum probabilia, alia prorsus absurda sunt temporumque rationibus contraria. Famam de Isocrate, merito rejectam ab Niebuhrio in Scriptis philologicis vol. 1. p. 482., primi, ut videtur, sparserunt Ctesibius et Hermippus, quorum alterum nominat Dionysius in judicio de Isaeo c. 1., utrumque Plutarchus V. Dem. c. 5. Ἐρμιππος — Κτησιβίου μέμνηται λέγοντος παρὰ Καλλίου τοῦ Συρακοσίου καὶ τινῶν ἄλλων τὰς Ἰσοκράτους τέχνας καὶ τὰς Ἀλκιδάμαντος κούφα λαβόντα τὸν Δημοσθένη καταμαθεῖν. Quae partim similia sunt Pseudo-Plutarch. narrationi p. 844 C. ὡς Κτησιβίος φησιν ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας, διὰ Καλλίου τοῦ Συρακοσίου πορισάμενος τοὺς Ζωῖλου τοῦ Ἀμφιπολίτου λόγους, διὰ δὲ Χαρικλέους τοῦ Καρυστίου τοῦ Ἀλκιδάμαντος ἀνέλαβεν αὐτούς, et Suidae s. v. Δημοσθένης, διήκουσε δ' Ἰσαίου τοῦ Ἰσοκράτους μαθητοῦ, καὶ τοῖς λόγοις ἐχρήτο Ζωῖλου τοῦ Ἀμφιπολίτου σοφιστεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ Πολυκράτους καὶ Ἀλκιδάμαντος τοῦ Γοργίου μαθητοῦ καὶ αὐτοῦ μέντοι Ἰσοκράτους. συνεφιλολόγησε δ' Αἰσίωρι τῷ Ἀθηναίῳ (cujus de Demosthenis orationibus judicium memorat Plutarchus V. Dem. c. 11.) καὶ Θεοπόμπῳ τῷ Χίῳ φιλοσόφῳ. διηκροάσατο δὲ καὶ Εὐβουλίδου τοῦ διαλεκτικοῦ (hunc etiam Pseudo-Plutarchus p. 845. B., Diogenes L. 2, 108. et Apulejus Apolog. c. 15. p. 421. nominant) καὶ Πλάτωνος. De Demosthene Platonis auditore opinio quam levi fundamento nitatur ipsa Plutarchi verba ostendunt Vit. c. 5. Ἐρμιππος δὲ φησιν ἀδεσπότοις ὑπομνήμασιν ἐντυχεῖν, ἐν οἷς ἐγγράπτο τὸν Δημοσθένη συνεσχολακέναι Πλάτωνι καὶ πλείστον εἰς τοὺς λόγους ὠφελῆσθαι. Nihilominus cupide eam arripuerunt biographi Graeci quique hos solita ἀκρισίᾳ secuti sunt scriptores Latini, Cicero, Quintilianus, Tacitus, Gellius, Apulejus, quorum levitatem, breviter notatam ab Niebuhrio l. c., clariore in luce collocavit Funkhaenelius in dissertatione de Demosthene Platonis discipulo inserta Actis Societatis Graecae vol. 1. p. 289.—306. Aliquanto absurdus unus ex philosophis peripateticis, quem Dionysius in Epistola ad Ammaeum l. p. 719. seqq. refutare operae pretium duxit, Demosthenem eloquentiam ex Aristotelis Arte rhetorica didicisse finxit, scripta post pugnam ad Chaeroneam (olymp. 110, 3.), quo tempore Demosthenes orationes suas plerasque jam habuerat, annos natus septem et quadraginta. Aristoteli Theophrastum adeo et Xenocratem, ad quos ὀ

pere ab eo expetitam esse, quum genere dicendi usus sit longe diverso. Quamquam non negamus diligenter lectas ab Demosthene esse Isocratis orationes, quemadmodum aliorum clarorum scriptorum opera lectitavit, ut dicendi facultatem suam excoleret et ad majorem perfectionem adduceret^{a)}. Ex quo tamen non sequitur aut magistris illis usum esse Demosthenem aut scripta eorum imitari propositum habuisse, quod de Thucydide^{b)}, quem in multis orationum suarum locis imitatus sit Demosthenes, probare studuerunt Dionysius in iis quae *περὶ τοῦ Θουκυδόδου χαρακτῆρος* p. 944. sqq. et *περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθένους δεινότητος* p. 976. sqq. scripsit post eumque

τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς πόθος Demosthenem duxerit, adjungere non dubitavit Pseudo-Lucianus in Encomio Demosthenis c. 12.

a) Demosthenem, quum ex tempore dicendi facultate minus valeret, non facile verba publice fecisse nisi bene meditatam orationibusque diligenter elaboratis — quod de oratione Midiana ipse concedere videtur adversario §. 191. p. 576. — pluribus narravit Plutarchus in Vita c. 8. Ipsius Demosthenis de se dicerim, oratorem se factum esse eo quod plus olei quam vini consumpsisset, ex Aristotelis *Χρείαις* memorat Joannes Stobaeus Flor. 29, 90., simile Pythaeae oratoris dicerim in Demosthenem *ὑδροποτοῦντα καὶ μεριμνῶντα τὰς νύκτας* et *ἐνθρυμῆμασιν* utentem oleum olentibus, apud Plutarchum Vit. c. 8., Compar. Demosth. et Ciceronis c. 1., Moral. p. 802. E., Athenaeum 2. p. 44. F., Aelianum V. H. 7, 7., Pseudo-Lucianum Encom. Dem. c. 15., Libanium in Vita p. 4., ad quae alludit Cicero Tusc. Quaest. 4, 19, 44. *Cui non sunt auditae Demosthenis vigiliae? qui dolere se aiebat, si quando opificum antelucana victus esset industria.* Lucernam Demosthenem nunquam extinxisse usque ad annum aetatis quinquagesimum privatim compertum habuit fabulator ap. Pseudo-Plut. p. 844. C.

b) Studium ab Demosthene in Thucydidis historia positum absurde exaggerarunt biographi quidam. Sic Demosthenem Thucydidis historiam octies sua ipsius manu descripsisse fabulatur Lucianus in libello contra indoctum libros multos ementem c. 4. Cujus commenti absurditatem longe superavit is ex quo Zosimus in Vita p. 19, 22. haec prodidit, *οὕτως λέγεται τὸν Θουκυδίδην ἐκμεμαθημέναι ὥστε φέρεσθαι τι τοιοῦτον περὶ αὐτοῦ, ὅτι ποτὲ καεῖσης τῆς βιβλιοθήκης ἐν Ἀθήναις καὶ συγκαεισῶν τῶν ἱστοριῶν Θουκυδίδου αὐτὸν μόνον ἀπομνημονεῦσαι πασῶν καὶ οὕτως μεταγραφῆναι ποιῆσαι.* Quae plus quam Simonidea est vis memoriae.

Ulpianus in Prolegemenis in orationes Olynthiacas et Philippicas, argumentis uterque usi infirmis: de quo recte judicasse video Arnoldum Schaeferum in libello paullo ante memorato.

OLYMP. 104.

1. (36⁴/₃.) Timocrates. 2. (36³/₂.) Chariclides.
3. (36²/₁.) Molo. 4. (36¹/₀.) Nicophemus.

1. Demosthenes statim postquam inter viros receptus erat (olymp. 103, 2.) bona sua ab tutoribus repetere coeperat, sed post vanas duorum annorum disceptationes nihil sibi reliquum esse videbat quam ut causam ad iudices deferret, quod archonte Timocrate factum esse ipse refert in oratione contra Onetorem p. 868. δύο μὲν γὰρ ἔστιν ἔτη τὰ μεταξὺ τοῦ συνοικῆσαι (Aphobo) τε τὴν γυναῖκα καὶ φῆσαι τούτους πεποιῆσθαι τὴν ἀπόλειψιν. ἐγῆματο μὲν γὰρ ἐπὶ Πολυζήλου ἄρχοντος σκιοφοριῶνος μηνός, ἢ δ' ἀπόλειψις ἐγράφη ποσειδεῶνος μηνός ἐπὶ Τιμοκράτους· ἐγὼ δ' εὐθέως μετὰ τοὺς γάμους δοκιμασθεῖς ἐνεκάλουν καὶ λόγον ἀπήτουν καὶ πάντων ἀποστερούμενος τὰς δίκας ἐλάγχανον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος. et paullo post, μετὰ τοίνυν τοῦτον τὸν ἄρχοντα Κηφισόδωρος, Χίων. ἐπὶ τούτων ἐνεκάλουν δοκιμασθεῖς, ἔλαχον δὲ τὴν δίκην ἐπὶ Τιμοκράτους. Cecidit causa Aphobus decemque talentis multatus est, ut refert Demosthenes p. 862, 22., quibus tamen solvendis quum non esset, ut videtur, vix quidquam de patrimonio, quod tutores interverterant, recuperare potuit Demosthenes^a) ideoque ab causa in tutores duos ceteros, Demophontem et Therippidem, agenda, de qua cogitaverat^b), de-

a) Plut. V. Demosth. c. 6. ὡς γοῦν ἐκ ἡλικία γενόμενος τοῖς ἐπιτρόποις ἤρξατο δικάζεσθαι καὶ λογογραφεῖν ἐπ' αὐτοὺς πολλὰς διαδύσεις καὶ παλινδικίας εὐρίσκοντας, ἐγγυμασάμενος, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, ταῖς μελέταις, οὐκ ἀκινδύνως, οὐδ' ἀεργῶς, κατεντυχήσας, ἐπικραῖα μὲν οὐδὲ πολλοστὸν ἠδυνήθη μέρος τῶν πατρῶων, τόλμαν δὲ πρὸς τὸ λέγειν καὶ συνήθειαν ἱκανὴν λαβὼν, καὶ γενεσάμενος τῆς περὶ τοὺς ἀγῶνας φιλοτιμίας καὶ δυνάμεως, ἐπεχείρησεν εἰς μέσον αἰριέναι καὶ τὰ κοινὰ πράττειν. Quibuscum conferenda Pseudo-Plutarchi et Photii verba statim afferenda.

b) Demosth. p. 817. ἃ μὲν οὖν Δημοφῶν ἢ Θηριππίδης
DEMOSTH. VOL. I. f

stitisse videtur^a). Brevi interjecto tempore Aphobus Milyam quendam servum ad torquendum (εἰς βάσανον) ab Demosthene postulaverat, quem praevidere poterat non datum iri, quum

ἔχουσι τῶν ἐμῶν, τότε ἔξαρκέσει περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐτῶν τὰς γραφὰς ἀπενέγκωμεν. Quod eum revera fecisse ait Aeschines p. 41, 13. ubi dicitur δεκαταλάντους δίκας ἐκάστῳ τῶν ἐπιτρόπων λαγγόνων. sed convictos esse Therippidem atque Demophontem totidemque talentis multatos quot Aphobus multatus esse dicitur p. 862, 22., solus testis est Pseudo-Plutarchus p. 844 C. τελειωθείς δ' ἐλάττω παρὰ τῶν ἐπιτρόπων παραλαβὼν ἔκρινεν αὐτοὺς ἐπιτροπῆς ἐπὶ Τιμοκράτους ἄρχοντος τρεῖς ὄντας, Ἄφοβον, Θηριππίδην, Δημοφῶντα ἢ Δημέαν (καὶ μάλιστα τοῦτον κατηγόρησεν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς ὄντος), δέκα τάλαντα τίμημα ἐκάστη τῶν δίκων ἐπιγραφάμενος, καὶ εἶλεν αὐτοὺς, τῆς δὲ καταδίκης οὐδὲν ἐπράξατο, τοὺς μὲν ἀφείλς ἀργυρίου, τοὺς δὲ καὶ χάριτος. Quae iisdem fere verbis repetit Photius Bibl. p. 492, 30., nisi quod ibi scriptum est Δημοφῶντα, οἱ δὲ ἀντὶ Δημοφῶντος Δημέαν εἰσάγουσι, τίμημα δέκα τάλαντων etc. Demeam qui nominavit, Demonem dicere voluisse opinatur Westermannus. Hic enim, qui pater fuit Demophontis et patruus Demosthenis oratoris, *συνεπίτροπος* appellatur in oratione πρὸς Ἄφοβον ψευδομαρτυριῶν p. 861, 4. memoraturque ibidem p. 846. 850. et in oratione altera κατὰ Ἄφοβον p. 840. Fallitur Reiskius qui Demonem hunc eundem esse putat ac Demonem Paeaniensem, cui Demosthenes orationem (XXXII.) adversus Zenothemin scripsit, in qua Demosthenes Demoni οἰκείος γένει esse dicitur p. 890. Quem Demonem prioris illius Demonis ex Demomele nepotem esse probabiliter conjecit Boeckhiius in Corp. Inscr. vol. 1. p. 465.

a) Huic sententiae non repugnant quae in oratione πρὸς Ἄφοβον p. 846. dicta sunt, ἐγὼ γὰρ Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ καὶ τούτῳ (Aphobo) δίκας ἔλαχον ἐπιτροπῆς ἀποστερηθεὶς ἀπάντων τῶν ὄντων. γενομένης δὲ μοι τῆς δίκης πρὸς τοῦτον πρῶτον ἐπέδειξα σαφῶς τοῖς δικάζουσιν, ὥσπερ ὑμῖν ἐπιδείξω, πάνθ' ὅσα ἡμῖν κατελείφθη χρήματα ἀπεστερηκότα τοῦτον μετ' ἐκείνων, οὐ καταψευδομαρτυρησάμενος. Et solus Aphobus decem talentis multatus memoratur in fine orationis, tacetur de Demophonte et Therippide, cum quibus utrumque privatim transegerit Demosthenes et partem aliquam pecuniarum suarum recuperaverit an non, nescimus. Postero tamen tempore Demosthenem rem familiarem prospero successu reparasse manifestum est, quum grandes pecuniae summas in publicos usus liberaliter impenderit, quas enumeravit Demochares in psephismate, quod sub olymp. 114. 3. apponemus, et partim Demosthenes ipse in orationibus contra Midiam, pro corona aliisque memoravit.

a Demosthene patre morituro manumissus esset, quod Phani
 ejusdam testimonio probaverat Demosthenes. Quem Phanum
 quum falsi testimonii accusasset Aphobus, contra eum ora-
 tionem πρὸς Ἀφοβὸν ψευδομαρτυριῶν inscriptam (XXIX.)
 habuit Demosthenes: si haec oratio est Demosthenis, de quo
 merito dubitat Westermannus in Quaestionum Demosthen.
 Particula tertia (sive in edit. mea Oxon. vol. 7. p. 1048 seqq.).

3. Hoc anno orationes contra Onetorem, ejus sororem
 in matrimonium duxerat Aphobus, habitas esse colligitur ex
 p. 873, 12. ubi tertius agi annus dicitur ex quo Aphobus
 divortium cum uxore fecerit, quod archonte Timocrate (olymp.
 104, 1.) factum esse ait Demosthenes p. 868, 3.

OLYMP. 105.

1. ($360/359$.) Callimedes. 2. ($359/8$.) Eucharistus.
 3. ($358/7$.) Cephisodotus. 4. ($357/6$.) Agathocles.

1. Philippus succedit Perdiccae fratri in regno Mace-
 doniae. V. Diodor. 16, 2. Diog. L. 2, 56. Clinton. Fast. vol. 2.
 p. 227. (281.)

2. Sub hoc anno florentem Demosthenis aetatem memo-
 rat Eusebius Chron. Can. p. 345. ed. Mai: *Demosthenes rhe-
 tor cognoscebatur* (Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἐγνωρίζετο in Chron.
 Paschali p. 169 C.).

OLYMP. 106.

1. ($356/5$.) Elpines. 2. ($355/4$.) Callistratus.
 3. ($354/3$.) Diotimus. 4. ($353/2$.) Thudemus^a).

2. Hoc anno orationem contra Androtionem habendam
 Diodoro, Euctemonis συνηγόρω, confecit Demosthenes, quae

a) *Eudemus* hic archon vocatur apud Diodor. 16, 32. et Dio-
 nys. Halic. vol. 5. p. 648., utrobique non scriptorum, sed librario-
 rum errore. Recta scriptura bis servata apud Dionysium ipsum
 vol. 6. p. 725. et extra dubitationem posita est marmoris didasca-
 lici (ap. Boeckh. 230. vol. 1. p. 353.) auctoritate. Recte igitur
 Boeckhius in inser. navali p. 340, 63. supplevit [ἐπὶ Θε]υδήμου
 ἄρχοντος, post [ἐπὶ] Διοτίμου ἄρχοντος, quod praecedat lin. 60.

prima est aetate orationum ejus in caussis publicis habitarum, de quo diserto constat testimonio Dionysii Halic. in Epist. ad Ammaeum 1, 4. p. 724. οὗτος (Demosthenes) ἐγεννήθη μὲν ἐνιαυτῷ πρότερον τῆς ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἄρχοντος δὲ Τιμοκράτους (olymp. 104, 1.) εἰς ἔτος ἢ ἐμβεβηκῶς ἐπτακαδέκατον. δημοσίους δὲ λόγους ἤρξατο γράφειν ἐπὶ Καλλιστράτου ἄρχοντος (olymp. 106, 2.) εἰκοστὸν καὶ πέμπτον ἔχων ἔτος· καὶ ἔστιν αὐτοῦ πρῶτος τῶν ἐν δικαστηρίῳ κατασκευασθέντων ἀγώνων ὁ κατὰ Ἀνδροτίανος, ὃν γέγραφε Διοδώρῳ τῷ κρινόντι τὸ ψήφισμα παρανόμων etc. et c. 7. p. 732. εἰκοστὸν καὶ πέμπτον ἔτος ἔχων ἤρξατο πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν καὶ λόγους εἰς δικαστήρια γράφειν. Archonte Callistrato Demosthenes secundum computationem sub olymp. 98, 4. expositam annum aetatis agebat trigesimum, secundum Dionysium, qui Demosthenem olymp. 99, 4. natum esse crederet, vigesimum sextum. Pro quo quod Dionysius vigesimum quintum posuit multis mirum visum est, sed frustra, ut videtur, quum non animadvertissent ἔτος ἔχειν Dionysium alio hic sensu dixisse quam ἐμβεβηκέναι εἰς ἔτος. Nam quum inter olymp. 99, 4. et 106, 2. anni pleni sint viginti quinque, numerum hunc ut rotundiozem ponere licebat, si qui ad eos accederent menses annorum olymp. 99, 4. et 106, 2. non explerent spatium anni integri, ut Demosthenes illo tempore esset quidem ἐμβεβηκῶς εἰς ἔτος εἰκοστὸν καὶ ἕκτον, sed nondum eum annum explevisset: quemadmodum paullo ante ab olymp. 99, 4. usque ad 104, 1. anni pleni computantur sedecim et septimi decimi initium, quod significatur verbo ἐμβεβηκέναι. Alium computandi modum Plutarchus et Gellius secuti — qui quo anno Demosthenem natum esse crediderint non diserte dixerunt — orationem hanc anno aetatis vigesimo septimo adscripserunt, Plutarchus in Vita Demosth. c. 15. τῶν δὲ δημοσίων ὁ μὲν κατ' Ἀνδροτίανος καὶ Τιμοκράτους καὶ Ἀριστοκράτους ἑτέροις ἐγράφησαν, οὕτω τῇ πολιτείᾳ προσεληλυθότος· δοκεῖ γὰρ δυοῖν ἢ τριῶν δέοντα ἔτη τριάκοντα γεγονῶς ἐξευεγκεῖν τοὺς λόγους ἐκείνους. Gellius autem N. A. 15, 28. Illud adeo ab utriusque oratoris studiosis animadversum et scriptum est quod Demosthenes et Cicero pari aetate illustrissimas orationes, αὐτὰ κατὰ Ἀνδροτίανος καὶ

κατὰ Τιμοκράτους, *septem et viginti annos natus, alter anno minor pro P. Quintio septimoque et vicesimo pro Sexto Roscio.* Quem numerum qui posuerunt, Demosthenem fortasse olymp. 99, 3. natum crediderunt, quae est Clintoni sententia Fast. Hellen. vol. 2. p. 349. (427.) Quanquam nec Plutarchus nec Gellius accurate locuti sunt, qui orationes κατὰ Ἀνδροτίωνος (olymp. 106, 2.), κατὰ Τιμοκράτους (olymp. 106, 4.) et κατὰ Ἀριστοκράτους (olymp. 107, 1.) tribus annis habitas uni vel duobus annis adscribant.

Eodem archonte (olymp. 106, 2.) Demosthenes orationem (XX.) περὶ τῆς ἀτελείας πρὸς Λεπτίνην habuit, de qua Dionysius l. c. p. 724. post ea quae de tempore orationis Androtioneae dixit: καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἕτερος (λόγος) ἐπὶ Καλλιστράτου ἄρχοντος, ὁ περὶ τῶν ἀτελειῶν. Quam rationem confirmant plura quae in hac oratione reperiuntur temporis indicia, memorata ab Wolfio in Prolegomenis p. LVI.—LXIII. (in ed. mea Oxon. vol. 6. p. 602.—604.) et Clintono in Fastis vol. 2. p. 130. (141.), ut vix dignum memoratu sit quod Photius Bibl. p. 492, 27. ab Demosthene anno aetatis vigesimo quarto habitam esse scribit, φασὶ δὲ τὸν Δημοσθένην δ' καὶ κ' γεγονότα ἔτη τὸν περὶ τῶν ἀτελειῶν, ἦτοι τὸν πρὸς Λεπτίνην, φιλοπονήσασθαι λόγον. Levem quandam famam, cui haec oratio originem dederit, memorat Plutarchus in Vita c. 15. post verba supra allata sic pergens, τὸν δὲ κατ' Ἀριστογείτονος αὐτὸς ἠγωνίσσατο καὶ τὸν περὶ τῶν ἀτελειῶν, διὰ τὸν Χαβρίου παῖδα, Κτήσιππον, ὡς φησιν αὐτός· ὡς δ' ἔνιοι λέγουσι, τὴν μητέρα τοῦ νεανίσκου μνώμενος. unde ab aliis uxorem eam duxisse dictus est, quod arripuerunt scriptor orationis Aristidi tributae πρὸς Δημοσθένην περὶ ἀτελείας vol. 2. p. 611, 1. ed. meae, οὐχ ἂν τῇ πόλει συμφέρει, ἀλλ' ἂν τῷ Χαβρίου παιδί, ἢ εἰ βούλεσθε, οἱ αὐτῷ — τὴν γὰρ δὴ τούτου μητέρα μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν αὐτὸς γεγαμήκει — ταῦθ' ἡμᾶς πείθειν ἐθέλων. iterumque p. 623, 3. et anonymus in Vita Demosth. vol. 8. p. 26, 2. ed. Oxon., diserte vero negat Plutarchus verbis proximis, οὐ μὴν ἔγρημε ταύτην, ἀλλὰ Σαμία τινὲ συνώκησεν, ὡς ἱστορεῖ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς περὶ συνωνύμων. Quanquam hoc quoque quod de Samia illa narrat non est extra dubitationem positum, quum scriptor Vitarum de-

cem orat. p. 847 C. diversa narret, κατέλιπε δὲ δύο παῖδας ἐκ μιᾶς γυναικὸς τῶν εὐδοκίμων, Ἡλιοδώρου τινὸς θυγατρὸς. θυγατέρα δὲ μίαν ἔσχεν, ἣ παῖς ἔτι οὐσα πρὸ γάμου ἐτελεύτησεν. Tantum constat, liberos eum habuisse, quos in oratione περὶ χρυσίου (in caussa Harpalica) habita — de qua vide infra sub olymp. 113, 4. — produxisse dicitur ut iudicium excitaret misericordiam, verum non e legitima uxore, sed e meretrice procreatos, si fides Athenaeo 13. p. 592. plura de Demosthenis cum scortis consuetudine adeoque puerorum amore narranti, quibus similia sunt quae Aeschines c. Ctesiph. §. 162. 174. (p. 76, 38. 78, 4.) et Gellius N. A. 1, 8. tradunt.

3. Demosthenis oratio (XIV.) περὶ τῶν συμμοριῶν. Dionysius p. 724. ἐπὶ Διοτίμου τοῦ μετὰ Καλλίστρατον ἐν Ἀθηναίοις πρώτην εἶπε δημηγορίαν ἣν ἐπιγράφουσιν οἱ τοὺς ῥητορικοὺς πίνακας συντάξαντες "περὶ τῶν συμμοριῶν", ἐν ἣ παρακάλει τοὺς Ἀθηναίους μὴ λύειν τὴν πρὸς βασιλέα γενομένην εἰρήνην, μηδὲ προτέρους ἄρχειν τοῦ πολέμου, εἰ μὴ παρασκευάσονται τὴν ναυτικὴν δύναμιν, ἐν ἣ πλείστην εἶχον ἰσχυρὴν, καὶ τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς αὐτὸς ὑποτίθεται.

4. Hoc anno vel proximo^{a)} orationem contra Midiam scripsit (anno aetatis trigesimo secundo, ut ipse testatur p. 564, 19. verbis ὅς δύο καὶ τριάκοντα ἔτη γέγονα, quae repetivit Plu-

a) Haec quum aliorum tum Boeckhii sententia est in commentatione de temporum rationibus in oratione Midiana, in Actis Academiae Borussiae a. 1818. p. 60. — 100. et in Oecon. Athen. vol. 1. p. 733. Contra cum Dionysio de olymp. 107, 4. consentit C. F. Hermannus in dissertatione de anno natali Demosthenis Gottingae edita a. 1846., ab me inserta editioni Oxon. vol. 6. p. 730—743., licet de anno natali Demosthenis uno anno dissentiat. Nam Dionysius Demosthenem olymp. 99, 4., Hermannus olymp. 99, 3. natum esse putat, quae etiam Clintoni sententia fuit. Quas opiniones Clintonus in Appendice Fast. Hellen. vol. 2. p. 348. (426.) seqq. et Hermannus in dissertatione illa argumentis tam speciosis defenderunt ut ego ipse olim assentirer in ed. Oxon. vol. 6. p. 730. quo tempore nondum editum erat Hyperidis de aetate Demosthenis testimonium supra appositum p. LXVIII. quod Hermannus in dissertatione de Midia Anagyrasio (Gottingae 1852.) p. 16. ita remove studuit ut ἐξήκοντα aut librarium pro πεντήκοντα scripsisse conjiceret, quod parum verisimile est, aut ipsius Hyperidis exaggerationi tribueret, quod cur mihi improbable videatur supra dixi.

airchus V. Demosth. c. 12.), non olymp. 107, 4., quem Dionysius, qui Demosthenem olymp. 99, 4. natum crederet, ponere debebat l. c. p. 726. κατὰ τοῦτον γέγραπται τὸν ἄρχοντα (Callimachum archontem olymp. 107, 4.) καὶ ὁ κατὰ Μειδίου λόγος, ὃν συνετάξατο μετὰ τὴν καταχειροτονίαν ἣν ὁ δῆμος αὐτοῦ καταχειροτόνησε. Scriptam autem hanc orationem dicimus, quia scripta tantum, non dicta ab Demosthene est, quem scimus litem cum Midia composuisse antequam actio ad iudices delata esset: de quo acerbe iudicat Aeschines c. Ctesiph. p. 61, 5. ἢ ταῦτα ἤδη τὰ περὶ Μειδίαν καὶ τοὺς κονδύλους, οὓς ἔλαβεν ἐν τῇ ὀρχήστρα χορηγὸς ὢν, καὶ ὡς ἀπέδοτο τριάκοντα μνῶν^{a)} ἅμα τὴν τε εἰς αὐτὸν ὕβριν καὶ τὴν τοῦ δήμου καταχειροτονίαν, ἣν ἐν Διονύσου καταχειροτόνησε Μειδίου· lenius Plutarchus Vit. c. 12. δῆλος δ' ἐστὶ καὶ τὴν κατὰ Μειδίου παρασκευασάμενος εἰπεῖν δίκην, δύο μὲν ἐπὶ τοῖς τριάκοντα γεγονῶς ἔτη, μηδέπω δ' ἔχων ἰσχὺν ἐν τῇ πολιτείᾳ μηδὲ δόξαν. ὃ καὶ μάλιστα μοι δοκεῖ δέισας ἐπ' ἀργυρίῳ καταθέσθαι τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔχθραν. "οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων," ἀλλ' ἔντονος καὶ βίαιος περὶ τὰς ἀμύνας. ὀρῶν δ' οὐ φαῦλον οὐδὲ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἔργον ἄνδρα καὶ πλούτῳ καὶ λόγῳ καὶ φίλοις εὖ πεφραγμένον καθελεῖν, τὸν Μειδίαν, ἐνέδωκε τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ δεομένοις. αἱ δὲ τρισχίλια καθ' ἑαυτὰς οὐκ ἂν μοι δοκοῦσι τὴν Δημοσθένους ἀμβλῦναι πικρίαν, ἐλπίζοντος καὶ δυναμένου περιγενέσθαι. Scripta igitur oratio est brevi tempore ante quam cum Midia in gratiam redisset, et non prorsus elaborata esse rhetoribus quibusdam visa est, ut memorat Photius Bibl. p. 491, 40. quorum opinionem alii quibusdam indiciis, etsi non satis certis, confirmavit Westermannus in Quaestion. Demosth. Part. 3. p. 25. (sive in edit. Oxon. vol. 6. p. 728.)

4. Demosthenis orationes duae (XXIV. et XVI.) de quibus Dionysius sic scribit p. 725. ἐπὶ Θουδήμου τοῦ μετὰ Διότιμον ἄρχαντος τὸν τε κατὰ Τιμοκράτους λόγον ἔγραψε Διοδώρῳ τῷ κόνιαντι παρανόμων τὸν Τιμοκράτην καὶ τὸν

a) Eandem pecuniae summam nominant Pseudo-Plutarchus p. 844. D., biographus anonymus p. 25, 29., Suidas s. v. Δημοσθένης.

περὶ τῆς Μεγαλοπολιτῶν βοήθειας δημηγορικόν, ὃν αὐτὸς ἀπήγγειλε. De bello Lacedaemoniorum et Megalopolitarum videndus Diodorus 16, 37 seqq. qui anno proximo olymp. 107, 1. (Aristodemo archonte) adscribit, ex quo Clintonus in Fastis vol. 2. p. 131. (143.) colligit orationem Demosthenis brevi ante bellum ortum tempore esse habitam, i. e. exeunte anno Thudemi. Ceterum consilium Demosthenis de ope Megalopolitis contra Lacedaemonios ferenda successu caruisse videtur: de quo dictum ab Voemelio ad orat. de pace p. 61, 22.

OLYMP. 107.

1. ($35^2/1$.) Aristodemus. 2. ($35^1/0$.) Thessalus.
3. ($35^0/349$.) Apollodorus. 4. ($34^9/8$.) Callimachus.

1. Huic anno orationem Philippicam primam adscripsit Dionysius p. 725. μετὰ δὲ Θουδήμου ἢν Ἀριστόδημος ἄρχων, ἐφ' οὗ τῶν κατὰ Φιλίππου δημηγοριῶν ἠρξάτο καὶ λόγους ἐν τῷ δήμῳ διέθετο περὶ τῆς ἀποστολῆς ξενικοῦ στρατεύματος καὶ τῶν δέκα ταχειῶν τριήρων εἰς Μακεδονίαν. Post orationes Olynthiacas tres, habitas olymp. 107, 4., ponit schol. ad Olynth. 3. p. 29, 2. (vol. 8. p. 115, 27. ed. Oxon.) αἰνίττεται ὅτι κατὰ θάλατταν ἐπελθεῖν χρὴ τῷ Φιλίππῳ καὶ κλεῖσαι τὰ ἐμπόρια, ὅπερ αὐτὸς ὕστερον ἐν τῷ τετάρτῳ συνεβούλευσεν. eandemque sententiam haud dubie secutus est is qui Demosthenis orationem decem primas, qui Φιλιππικοὶ ab grammaticis appellantur, eo quod nunc in codicibus leguntur ordine disposuit chronologico, qui violatus erit si Philippica prima ante Olynthiacas ponatur cum Dionysio. De quo disceptatum inter grammaticos esse ex scholio ad p. 43, 10. (vol. 8. p. 150, 17.) apparet, καὶ ἐντεῦθεν (ex verbis τέθνηκε Φίλιππος etc.) ὁρμώμενοι φασιν ὅτι πρῶτος οὗτος ο λόγος· καὶ γὰρ ἡ ἀσθένεια Φιλίππου πρὸ τῆς πολιορκίας Ὀλύνθου. ἀλλὰ φασὶν ὅτι οὐκ ἀπεικὸς αὐτὸν τὸ τοιοῦτον θεῖναι ὡς ἐν παραδείγματι, κὰν ἦν τοῖς χρόνοις προγενέστερον· ἐκεῖνοι γὰρ ἄτε ταῦτα θέλοντες γενέσθαι ἐθρούλου. Ex oratione ipsa quum neutra opinio invictis argumentis vel refutari vel corroborari possit, non minor recentiorum criticorum discordia est, de qua dixi in Annot. Oxon. vol. 5. p. 92., aliis annu Dionysii, qui est olymp. 107, 1., aliis

quartum ejusdem olympiadis probantibus, nonnullis etiam de secundo tertiove cogitantibus. Cujusmodi quaestionum difficultas eo augetur quod pleraque omnia quae de temporibus orationum dixit Dionysius non veterum monumentorum fide tradita esse, sed indiciis ex orationibus partim ab aliis partim ab ipso collectis, de quibus saepe anceps judicium est, niti videntur, quod in hac ipsa de qua nunc agimus oratione manifestum fit ex iis quae alio loco ^{a)} dixit, ubi eam in duas dividit, quarum altera, incipiens ab verbis (p. 48, 16.) "Α μὲν ἡμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὐρεῖν, ταῦτ' ἔστι, archonte Themistocle (olymp. 108, 2.) habita sit, de qua opinione pluribus dixi in Annot. ed. Oxon. vol. 5. p. 108—110. Plutarchus quo anno orationem Philippicam primam habitam esse crediderit non potest perspicui ex verbis ejus c. 12. ὠρμησε μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πράττειν τὰ κοινὰ τοῦ Φωκικοῦ πολέμου συνεστῶτος, ὡς αὐτὸς τέ φησι καὶ λαβεῖν ἔστιν ἀπὸ τῶν Φιλιππικῶν δημηγοριῶν. αἱ μὲν γὰρ ἤδη διαπεπραγμένων ἐκείνων γεγόνασιν, αἱ δὲ προσβύταται τῶν ἔγγιστα πραγμάτων ἄπτονται. Phocicum bellum gestum est inde ab olymp. 105, 4. usque ad 108, 2. Orationes igitur post bellum illud habitas intelligit Philippicam secundam (olymp. 109, 2.) quaeque hanc sunt secutae, antiquissimas autem, quae novissimas belli illius res attigerint, Philippicam primam et Olynthiacas tres (olymp. 107, 1—4.).

Eodem anno (olymp. 107, 1.) orationem contra Aristocratem scripsit Demosthenes. Dionysius post verba supra allata de oratione contra Philippum prima p. 725. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ τὸν κατὰ Ἀριστοκράτους ἔγραψε λόγον Εὐθυκλεῖ τῷ διώκοντι παρανόμων τὸ ψήφισμα. Cui anno conveniunt quae in oratione ipsa deprehenduntur temporum notae, collectae ab Webero in Prolegomenis: v. ed. Oxon. vol. 6. p. 877. Minus accurate Plutarchus, cujus verba supra attulimus p. LXXXIV.

2. Demosthenis oratio (XV.) περὶ τῆς Ῥοδίων ἐλευθερίας.

a) Pag. 736. ἔπειτα (post Theophilum archontem olymp. 108, 1.) Θεμιστοκλῆς, ἐφ' οὗ τὴν ἕκτην (πέμπτην vel scripsit vel scribere debuit) τῶν κατὰ Φιλίππον δημηγοριῶν ἀπήγγειλε Δημοσθένης περὶ τῆς φυλακῆς τῶν νησιωτῶν καὶ τῶν ἐν Ἑλλησποντῷ πόλεων, ἧς ἔστιν ἀρχὴ "Α μὲν ἡμεῖς — ταῦτ' ἔστι."

Dionysius p. 726. ἐπὶ Θεσσαλον τοῦ μετ' Ἀριστόδημον τὴν περὶ Ῥοδίων ἀπήγγειλε δημηγορίαν, ἐν ἣ πεῖθει τοὺς Ἀθηναίους καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν αὐτῶν καὶ τὸν δῆμον ἐλευθερῶσαι. Quae temporis notatio duobus argumentis a Clintono in Fastis vol. 2. p. 134. (147.) est confirmata. Nam Mausolus Cariae regulus ut mortuus p. 198., uxor vero ejus Artemisia ut viva memoratur p. 193. Jam ex Diodoro 16, 36. et 45. constat Mausolum obiisse archonte Thudemo olymp. 106, 4, Artemisiam vero duobus annis post. Ex quo sequitur Artemisiam brevi post hanc orationem tempore mortuam esse, orationem autem in eum ipsum annum incidere cui eam adscripsit Dionysius, aliquot post bellum sociale annis, quod Byzantii societate cum Chiis Rhodiisque juncti adversus Athenienses gesserunt olymp. 105, 3.—106, 1. Cujus belli quum recens memoria esset, magna arte opus erat Demostheni Atheniensibus suadenti ut Rhodiis succurrerent de populari libertate cum oligarchica factione contendentibus.

Eodem hoc proximove anno Demosthenes orationem habuit (XXXIX.) πρὸς Βοιωτὸν περὶ τοῦ ὀνόματος, a quibusdam Dinarcho adscriptam. Dionysius vol. 5. p. 656. ὁ Δημοσθένους περὶ τοῦ ὀνόματος λόγος — κατὰ Θεσσαλον ἢ Ἀπολλόδορον ἄρχοντα τετέλεσται. Non diu post Anthesterionem mensem habitam esse constat ex p. 999. i. e. exeunte anno Thessali aut Apollodori ineunte: unde orta illa Dionysii inter duos archontes fluctuatio, qua iterum probatur quod supra dicebam Dionysii notationes temporum ratiocinatione potius quam certa auctoritate inventas esse. Opinionem criticorum quorundam, qui hanc orationem Dinarcho tribuerint, refutat Dionysius l. c. p. 665., de quo loco v. quae dixi in ed. Oxon. vol. 7. p. 1158.

3. Demosthenis oratio (XXXVI.) ὑπὲρ Φορμίωνος, ut ostendit Clintonus in Fastis vol. 2. p. 135. (149.) et 358. (440.) Nam quum Pasio trapezita, quem olymp. 102, 3. archonte Dysniceto obiisse constat (v. orat. c. Steph. p. 1132, 25.), in hac oratione plus quam viginti annos ante mortuus esse dicatur (p. 952. παρεληλυθόντων ἐτῶν πλέον ἢ εἴκοσιν), sequitur non habitam eam esse ante olymp. 107, 3. Porro quum Callippus ὁ νῦν ὢν ἐν Σικελίᾳ memoretur p. 960., Callippus autem

Rhegium occupaverit olymp. 107, 2. archonte Thessalo (v. Diodor. 16, 45.) et paullo post occisus ibi sit (Plut. V. Dion. c. 58. *Ῥήγιον κατέσχευ, ἐκεῖ δὲ λυπρῶς πράττων — ἀνηρέθη*), manifestum est orationem hanc non posse habitam credi serius quam olymp. 107, 3. archonte Apollodoro, quo tempore adhuc in vivis erat Callippus.

4. Orationes Olynthiacae tres. Dionysius p. 726. *ἐπὶ δὲ Καλλιμάχου, τοῦ τρίτου μετὰ Θέσσαλον ἄρχαντος, τρεῖς διέθετο δημογορικούς, παρακαλῶν Ἀθηναίους βοήθειαν Ὀλυνθίους ἀποστεῖλαι τοῖς πολεμουμένοις*. Post quae trium orationum ordinem designat appositis primis cujusque verbis, et ita quidem ut quae nunc prima est tertia, tertia secunda, secunda autem prima fiat oratio, quod non casu, sed consilio factum esse ab Dionysio apparet ex scholio ad initium orationis secundae ab me primum edito vol. 8. p. 71, 1. ubi Caecilius contra Dionysii opinionem, quam is alio loco argumentis quibusdam probare studuerat, disputasse dicitur, et recte quidem, quum extra dubitationem positum haberi possit tres has orationes eo esse ordine habitas ab Demosthene quo nunc in libris omnibus leguntur, de quo v. quae in Prolegomenis editionis Oxon. dicta sunt vol. 5. p. 7. seqq.

Huic anno etiam orationem contra Philippum primam a quibusdam adscriptam esse supra dixi p. LXXXVIII.

Denique Dionysius ei adscripsit orationem Midianam: de quo errore diximus sub olymp. 106, 4.

Post olymp. 107, 2. habita esse fingitur oratio spuria (XIII.) *Περὶ συντάξεως*, ut patet ex p. 168, 15., ubi Rhodiorum democratia sublata memoratur. Satis prudenter igitur scholiasta p. 216. *ὁ περὶ συντάξεως λόγος οὐκ ἔχει προφανῆ τὸν χρόνον, εἰκάσειε δ' ἂν τις αὐτὸν εἰρησθαι πρὸ τῶν Φιλιππικῶν, ἀφεστηκότων μὲν ἤδη τῶν συμμάχων, Ῥοδίων δὲ ὀλιγαρχουμένων ὥστε ὅσοι συντάττουσιν αὐτὸν τοῖς Φιλιππικοῖς ἡγνοήμασι παντελῶς ὅτι τῶν Φιλιππικῶν ἐστι προγενέστερος*.

Olympiadi 107. probabiliter adscribitur oratio (LIII.) *πρὸς Νικόστρατον περὶ τῶν Ἀρεθουσίου ἀνδραπόδων*, Demostheni ab quibusdam abjudicata: unde Harpocratio (s. v. *ἀπογραφή*) eam citavit addito "*εἰ γνήσιος*", quod omisit quattuor aliis in locis. In hac oratione p. 1247, 6. legati in Siciliam missi me-

morantur: quod ad legationem Euripidis, de qua vid. schol. Aristotelis Rhetor. 2, 6. (ad p. 1384, 16.) olymp. 107, 1. factam refert Droysenus in Zimmermanni Ephemerid. a. 1839. p. 931. unde ipse et Boehneckius Quaest. vol. 1. p. 675. colligunt orationem brevi tempore post esse habitam, et, ut Boehneckio videtur, ante olymp. 107, 3. quo anno Apollodorus senator factus rogationem de theoreticis tulerit, de qua conf. orat. c. Neaer. p. 1346, 17. cum annot. Taylori et Boehneck. p. 175. 183.

Porro olympiadi 107, 2. orationes adversus Stephanum duas (XLV. XLVI.) adscripsit Boehneckius p. 43., olympiadi 107. exeunti C. D. Beelsius: v. Annot. ed. Oxon. vol. 7. p. 1232. Orationes adversus Stephanum^{a)} falsi testimonii reum in caussa Phormionis contra Apollodorum, Pasionis filium, Demosthenes Apollodoro scripsit, licet antea eundem adversarium habuisset in oratione (XXXVI.) pro Phormione. Quod graviter a quibusdam reprehensum esse Plutarchus narrat in Compar. Demosthenis cum Cicerone c. 3. *χηματίσασθαι ἐπὶ τῷ λόγῳ Δημοσθένους μὲν ἐπιψόγως λέγεται, λογογραφῶν κρύφα τοῖς περὶ Φορμίωνα καὶ Ἀπολλόδωρον ἀντιδίκους.* et clarius in Vita Demosth. c. 15. *λέγεται δὲ καὶ τὸν κατὰ Τιμοθέου τοῦ στρατηγοῦ λόγον, ᾧ χρησάμενος Ἀπολλόδωρος εἶλε τὸν ἀνδρα τοῦ ὀφλήματος, Δημοσθένους γράψαι τῷ Ἀπολλόδωρῳ, καθάπερ καὶ τοὺς πρὸς Φορμίωνα καὶ Στέφανον^{b)}, ἐφ' οἷς εἰκότως ἠδόξεσε. καὶ γὰρ Φορμίων ἠγωνίζετο λόγῳ Δημοσθένους πρὸς τὸν Ἀπολλόδωρον ἀτεχνῶς καθάπερ ἐξ*

a) Orationem contra Stephanum alteram Bekkerus aliique ut spuriam notarunt, contra quos dixit Clinton. Fast. vol. 2. p. 358. (440.) Alii utramque adeo ab Demosthene nuper abjudicarunt. Plutarcho et Harpocratiōni neutra suspecta fuit.

b) Ex his verbis non videtur colligi posse quod Beelsius collegit, praeter orationes adversus Stephanum scriptas etiam orationem πρὸς Φορμίωνα, quae perierit, exstitisse. Nam verba Plutarchi nihil amplius significare videntur quam duas contra Stephanum orationes, quae non solum contra hunc, sed etiam contra Phormionem scriptae sunt falso Stephani testimonio usum in caussa contra Apollodorum acta. Verba autem πρὸς Φορμίωνα Plutarchus majoris perspicuitatis caussa addidit, quoniam has contra Stephanum orationes orationi pro Phormione habitae (quae est inter Demosthenicas XXXVI.) opponit.

ἐνὸς μαχαιοπωλίου τὰ κατ' ἀλλήλων ἐγχειρίδια πωλοῦντος αὐτοῦ τοῖς ἀντιδίκοις. Injusta tamen haec criminatio est non attendentis, quod recte contra Plutarchum monuit Clinton. Fast. vol. 2. p. 358. (440.), non in eadem actione, sed duabus diversis in actionibus Demosthenem in altera, quae agitur in oratione (XXXVI.) Ὑπὲρ Φορμίωνος, pro Phormione, in altera, quae agitur in orationibus Κατὰ Στεφάνου ψευδομαρτυριῶν, contra eum dixisse, in quo nihil est quod magnoperè reprehendi possit^a). Ceterum eidem Apollodoro quinque aliae orationes (XLIX—LIII.) scriptae sunt, quarum de duabus (XLIX. Πρὸς Τιμόθεον ὑπὲρ χρέως et LIII. Πρὸς Νικόστρατον περὶ τῶν Ἀρεθουσίου ἀνδραπόδων) ab veteribus criticis dubitatum esse an non essent Demosthenis Harpocratio annotavit, de tribus reliquis (L. Πρὸς Πολυκλέα περὶ τοῦ τριηραρχήματος, LI. Περὶ τοῦ στεφάνου τῆς τριηραρχίας, LII. Πρὸς Κάλλιππον) nostra aetate viri docti plures dubitarunt. De temporibus harum orationum tantum probabiliter dici potest, habitas esse intra olymp. 104, 4. — 107, 2., de quo videnda quae in Commentariis editionis Oxoniensis attuli.

OLYMP. 108.

1. (34⁸/7.) Theophilus. 2. (34⁷/6.) Themistocles.
3. (34⁶/5.) Archias. 4. (34⁵/4.) Eubulus.

1. Huic proximove anno orationem (XL.) adversus Boeotum alteram (περὶ προικὸς μητροφίας), male a quibusdam Dinareho tributam, recte adscripsit Dionysius, quanquam hic quoque solam conjecturam secutus, ut verba ejus ostendunt vol. 5. p. 666. οὗτος ὁ λόγος ἀκολουθεῖ τῷ προτέρῳ λόγῳ καὶ πολλὰ ἔχει κατὰ λέξιν ταῦτὰ ἃ εἶη ἂν τοῦ αὐτοῦ δῆτορος, ἔξω τῆς τοῦ Δεινάροχου ἡλικίας. οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἠγώνισται τὸν ἀγῶνα ὁ κατήγορος, ἀλλὰ δύο ἢ τρισίν, ὡς ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν ἐν τῇ Δημοσθένους γραφῇ δεδηλώκαμεν. Quam rationem pluribus confirmavit Boeckh. ad inser. naval. p. 23.

a) Prorsus diversa est Aeschinis, testis tamen valde suspecti, quem vanissimos quosque de Demosthene rumores arripuisse scimus, criminatio in orat. de falsa legatione p. 50, 23. τὸν δὲ ἐκ φύσεως προδότην πῶς χρὴ θεωρεῖν; ἀρὰ γε οὐχ ὡς σὺ τοῖς ἐντυγχά-

2. Ad hunc annum fortasse referenda oratio XXXVII., inscripta "*Παραγραφή πρὸς Πανταίνετον*", quum pacta quaedam in ea memorentur (§. 6. p. 968.) facta archonte Theophilo (olymp. 108, 1.) mense Elaphebolione.

3. Oratio (V.) De pace. Dionysius p. 737. μετὰ δὲ Θεμιστοκλέα Ἀρχίας, ἐφ' οὗ παραινεῖ τοῖς Ἀθηναίοις μὴ κωλύειν Φίλιππον τῆς Ἀμφικτυονίας μετέχειν, μηδ' ἀφορμὴν διδόναι πολέμον νεωστὶ πεποιημένους τὴν πρὸς αὐτὸν εἰρήνην. Vana est Libanii in Argumento (p. 56, 14.) opinio scriptam tantum hanc orationem, non habitam esse ab Demosthene, repelita ab Photio Biblioth. p. 492, 15.: de qua dixi in Annot. vol. 5. p. 118.

Ad idem fere tempus referenda oratio LVII., "*Ἐφεσις πρὸς Εὐβουλίδην*", quam non longe post Archiae archontis magistratum habitam esse coniecit Clinton. Fast. vol. 2. p. 141. (153.), Harpoerationis loco usus s. v. διαψηφίσις sic scribentis, ἰδίως λέγεται ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς δήμοις ἐξετάσεών. — *Αἰσχίνης κατὰ Τιμάρχου* (cujus verba haec sunt p. 11, 21. γεγόνασι διαψηφίσεις ἐν τοῖς δήμοις καὶ ἕκαστος ἡμῖν ψῆφον δέδωκε περὶ τοῦ σώματος· quas διαψηφίσεις easdem esse quae in hac Demosthenis oratione memorentur jam Reiskius animadverterat). ἐντελέστατα δὲ διελέκται περὶ πῶν διαψηφίσεων ὡς γεγόνασιν ἐπὶ Ἀρχίου ἄρχοντος Ἀνδροτίων ἐν τῇ Ἀτθίδι καὶ Φιλόχορος ἐν ἔκτῳ τῆς Ἀτθίδος.

OLYMP. 109.

1. (34⁴/₃.) Lyciscus. 2. (34³/₂.) Pythodotus.
3. (34²/₁.) Sosigenes. 4. (34¹/₀.) Nicomachus.

1. Oratio (VI.) contra Philippum secunda. Dionysius p. 737. *Ἀντίσχος*, ἐφ' οὗ τὴν ἐβδόμην τῶν Φιλιππικῶν δημη-

νοῦσι καὶ πιστεύουσι κέρησαι, λόγους εἰς δικαστήρια γράφοντα μισθοῦ τούτους ἐκφέρειν τοῖς ἀντιδίκοις; ἔγραψας λόγον Φορμίῳ τῷ τραπεζίτῃ χρήματα λαβῶν· τούτον ἐξήνεγκας Ἀπολλοδώρῳ τῷ περὶ τοῦ σώματος κρίνοντι Φορμίωνα. Quae oratio neque ab alio quoquam memoratur neque inter orationes quae nunc exstant reperitur. Diversa ab ea est oratio (XXXVI.) *Ἐπὲρ Φορμίωτος*, quam sine istiusmodi criminatione tangit Dinarchus in oratione quam contra Demosthenem in caussa Harpalica habuit, p. 104, 19,

γοριῶν διέθετο πρὸς τὰς ἐκ Πελοποννήσου πρεσβείας, ταύτην τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος "Ὅταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίνωνται." V. Annot. ad Demosth. vol. 5. p. 127. ed. Oxon.

2. Oratio (VII.) De Halonneso. Dionysius l. c. μετὰ Λυκίσκον ἐστὶν ἄρχων Πυθόδοτος, ἐφ' οὗ τὴν ὀγδόην τῶν Φιλιππικῶν δημηγοριῶν διέθετο πρὸς τοὺς Φιλίππου πρέσβεις, ἧς ἐστὶν ἀρχή. "Ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἔστιν ὅπως αἱ αἰτίαι.": ut de scriptore orationis non videatur dubitasse. Eam Hegesippo jam ab veteribus quibusdam criticis adscriptam esse novimus ex Argumento Libanii, et recte, ut videtur. Quam quaestionem copiose tractavit Voemelius in Prolegomenis editionis suae (Francof. a. 1833.), qui Libanii accedit sententiae, vera Demosthenis oratione perdita hanc Hegesippi de eodem argumento orationem adscribi Demostheni coepisse et a grammaticis Alexandriis aut Pergamenis esse receptam conjicit.

Eodem anno orationem (XIX.) de falsa legatione contra Aeschinē habitam esse recte statuit Dionysius post verba modo memorata sic pergens, καὶ τὸν κατ' Αἰσχίνου συνετάξατο λόγον ὅτε τὰς εὐθύνας ἐδίδου τῆς δευτέρας πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὄρκους. Scriptam tantum, non habitam hanc orationem esse quorundam opinio fuit, memorata a Plutarcho in Vita Dem. c. 15., Pseudo-Plutarcho in Vitis decem orat. p. 840., cujus verba exscripsit Photius Bibl. p. 490, 26., scriptore Argumenti orationis Aeschineae περὶ παραπρεσβείας, scholiasta Aeschinis ad p. 49, 12. quorum verba apposui in Annot. vol. 5. p. 473. Dissensit ab his Idomeneus Lampsacenus, scriptor Demostheni aetate fere par (circa olymp. 117—125.), cujus sententiam rettulit Plutarchus, ὁ δὲ κατ' Αἰσχίνου τῆς παραπρεσβείας ἄδηλον εἰ λέλεκται. καίτοι φησὶν Ἰδομενεὺς παρὰ τριάκοντα μόνας τὸν Αἰσχίνην ἀποφυγεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔοικεν οὕτως ἔχειν τὰληθές, εἰ δεῖ τοῖς περὶ στεφάνου γεγραμμένοις ἐκατέρων λόγοις τεκμαίρεσθαι. μέμνηται γὰρ οὐδέτερος αὐτῶν ἐναργῶς οἰδὲ τρανῶς ἐκείνου τοῦ ἀγῶνος ὡς ἄχρι δίκης προελθόντος. ταυτὶ

εὐρήσετε τοῦτον λαμπρὸν, ἐξ οὗ προσελήλυθεν εἰς τὸ πολιτεύεσθαι, γεγεννημένον, καὶ ἀντὶ μὲν λογογράφου καὶ μισθοῦ τὰς δίκας λέγοντος ὑπὲρ Κτησίππου (in oratione Leptinea) καὶ Φορμίονος καὶ ἑτέρων πολλῶν πλουσιώτατον ὄντα τῶν ἐν τῇ πόλει etc.

μὲν οὖν ἕτεροι διακρινούσι μᾶλλον. Nullam istius dubitationis rationem et fortasse ne notitiam quidem habuerunt Philostratus p. 508. et Libanius in Argumento orationis contra Philippum secundae p. 65, 14. Fuit illa fortasse rhetorum quorundam opinio, qui plura in hac oratione reprehenderunt, de quibus v. quae a Frankio dicta attulimus in ed. Oxon. vol. 5. p. 475. sqq.

Post annum Pythodoti archontis, fortasse non longo tempore interjecto, oratio (XLVIII.) κατὰ Ὀλυμπιοδώρου βλάβης habita est, ut colligi potest ex §. 26. p. 1174, 13. διέγραψεν ὁ ἄρχων Πυθόδοτος κατὰ τὸν νόμον τὴν τουτουὶ Ὀλυμπιοδώρου ἀμφισβήτησιν.

3. Oratio (VIII.) Περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ et oratio (IX.) contra Philippum tertia. Dionysius p. 737. et 738. μετὰ Πυθόδοτόν ἐστι Σωσιγένης, ἐφ' οὗ τὴν ἐνάτην διελήλυθε κατὰ Φιλίππου δημηγορίαν περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ στρατιωτῶν, ἵνα μὴ διαλυθῇ τὸ μετὰ Διοπίθους ξενικόν — καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ἄρχοντα τὴν δεκάτην (decimam pro nona dicit, quia orationem contra Philippum primam in duas divisam habuit ut diximus sub olymp. 107, 1.), ἐν ἣ πειρᾶται διδάσκειν ὅτι λύει τὴν εἰρήνην Φίλιππος καὶ πρότερος ἐκφέρει πόλεμον. De ordine harum orationum ab Dionysio dissentiunt viri quidam docti, qui Chersonesiticam post Philippicam tertiam habitam esse demonstrare studuerunt: v. Annot. vol. 5. p. 158. Philippicam hanc τὴν μερίστην τῶν κατὰ Φιλίππου δημηγοριῶν appellat Dionysius p. 947. Ejus duplex antiquitus exstitit editio, altera brevior, quae servata est in codice Parisino S. locos multos, quos manus recentiores in margine adscripserunt, omittente, altera copiosior, quam exhibent codices reliqui, nisi quod ab horum quoque uno alteroque nonnulla istiusmodi additamenta vel plane absunt vel in margine scripta reperiuntur. De quo dixi in Annot. vol. 5. p. 177.

Eidem anno orationem (LIV.) κατὰ Κόνωνος αἰκίας recte adscripsisse videtur Clinton. Fast. vol. 2. p. 361. (441.) conjectura facta ex verbis oratoris p. 1257, 4. ubi expeditio Panaetum missa memoratur, quae haud dubie eadem est cujus mentio fit in oratione de falsa legatione p. 446, 3. suscepta post pacem cum Philippo factam (olymp. 108, 2.) et antequam caussa παραπροσβείας ageretur (olymp. 109, 2.).

4. Huic anno orationem (X.) contra Philippum quartam adscripsit Dionysius p. 738. μετὰ Σωσιγένην ἄρχων ἐστὶ Νικόμαχος, ἐφ' οὗ τὴν ἐνδεκάτην δημηγορίαν διελήλυθε περὶ τοῦ λελυκέναι τὴν εἰρήνην Φίλιππον καὶ τοὺς Ἀθηναίους πείθει Βυζαντίοις ἀποστεῖλαι βοήθειαν, ἧς ἐστὶν ἀρχὴ "Καὶ σπουδαία — περὶ αὐτῶν εἰπεῖν." Hodie fere omnes consentiunt orationem non scriptam ab Demosthene, sed magna ex parte ex aliis Demosthenis orationibus esse compositam, de quo dixi in Annot. vol. 5. p. 202. Pro genuina habuerunt Hermogenes (v. Joann. Sicel. in Walzii Rhet. vol. 6. p. 253.) et scholiasta vol. 8. p. 190. ed. Oxon. Suspecta fuit aliis, quamvis levioribus de causis, ut colligi potest ex verbis Joannis Sicel. l. c. Ἀναστάσιος ὁ Ἐφέσιος καὶ τινες τῶν τεχνογράφων ἐκ τῆς λέξεως ταύτης (sc. ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκόσιν p. 133, 1.) νοθεύουσι τὸν λόγον. προσεκτέον δὲ μᾶλλον τῷ Ἐρμογένει.

Olympiadi 109. exeunti vel 110. ineunti orationem (LIX.) contra Neaeram probabiliter adscripsit Clintonus in Fastis vol. 2. p. 359. (441.), quam non esse scriptam ab Demosthene jam veteres critici recte judicaverunt, quod annotatum est ab Dionysio vol. 6. p. 1127., Phrynicho p. 225. ed. Lobeck. (quī ἀδόκιμα ὀνόματα memorat ab usu Demosthenis aliena), Athenaeo 13. p. 573. B., Harpocrate, Libanio, Photio.

OLYMP. 110.

1. (³⁴⁰/₃₃₉.) Theophrastus.
2. (³³⁹/₈.) Lysimachides.
3. (³³⁸/₇.) Chaerondas.
4. (³³⁷/₆.) Phrynichus.

Sub hoc anno orationem (XI.) Πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν Φιλίππου posuit Dionysius p. 738. ἐπὶ Νικομάχῳ Θεόφραστος ἄρχων, ἐφ' οὗ πείθει τοὺς Ἀθηναίους γενναίως ὑπομεῖναι τὸν πόλεμον ὡς κατηγγελκότος αὐτὸν ἤδη Φιλίππου. καὶ ἐστὶν αὕτη τελευταία τῶν κατὰ Φιλίππου δημηγοριῶν, ἀρχὴν ἔχουσα ταύτην "Ὅτι μὲν — φανερόν γέγονεν." Hoc quoque, ut tot alia Dionysii, ex conjectura profectum. Est enim certissimum hanc orationem ab sophista aliquo maxime ex oratione Olynthiaca secunda compositam esse una cum Philippi quae ei annexa est Epistola (XII.), ad quam hac oratione respondetur. Vid. Annot. vol. 5. p. 212. 216.

3. Hoc anno scriptae finguntur orationes (XXV. XXVI.) contra Aristogitonem duae, quarum alii utramque alii alteram tantum spuriam judicarunt. Utramque damnavit Dionysius ab Libanio memoratus in Argumento p. 769. quod cum eo quod apud Dionysium ipsum scriptum est vol. 6. p. 1126. *εἰ μέντοι ἔνιοι ψευδεπίγραφοί εἰσι λόγοι, ἀηδεῖς καὶ φορτικοὶ καὶ ἄγροικοὶ κατασκευαί, ὡς ἐν τῇ κατ' Ἀριστογείτονος β'*, sic tantum conciliari potest ut ἐν τῇ — β' cum Seidlero intelligatur ἐν τῇ — δνάδι. Alios vel utramque vel certe priorem defendisse refert Libanius ibidem. Post quos etiam Photius Bibl. p. 491. contra Dionysium disputavit. Priorem quae fere sola citari solet ab rhetoribus et grammaticis, Harpocratio aliquoties memoravit cum usitata suspicionis nota "*εἰ γνήσιος.*" Eam ab rhetore aetatis Alexandrinae compositam esse Boeckhii conjectura est in Oecon. Athen. vol. 1. p. 51. et in Inscr. naval. p. 537. sq. De argumento harum orationum et de tempore quo dictae esse finguntur disseruit Westermann. in Quaestion. Demosth. 3. p. 94. — 108. (sive in ed. Oxon. vol. 6. p. 1013. seqq.)

Porro eodem fere tempore habita esse fingitur oratio LX., *Ἐπιτάφιος* inscripta, i. e. Laudatio funebris eorum qui in pugna ad Chaeroneam (olymp. 110, 3.) ceciderant: quae demandata erat Demostheni, ut novimus ex oratione pro corona p. 320., ejus oratio quum aut non edita esset aut periisset, haec quae nunc superest ignoti rhetoris declamatio, in qua plura sunt e Menexeno Platónico sumta, inter orationes recepta est Demosthenis, quo eam prorsus esse indignam jam veteres critici intellexerunt, quorum judicium seculi sunt Dionysius vol. 6. p. 1027. 1095. (ubi *ὁ φορτικὸς καὶ κενὸς καὶ παιδαριώδης Ἐπιτάφιος* vocatur), Harpocratio s. v. *Αἰγεῖναι* et *Κενροπίς*, Libanius in Prolegomenis ad Demosthenem p. 6., Photius Bibl. p. 492, 25., Suidas s. v. *Δημοσθένης*. Nihilo melioris notae est altera quae *Ἐπιταφίω* in codicibus subjecta est declamatio (LXI.), *Ἐρωτικὸς* inscripta, in laudem Epicratis ejusdam, de qua ipsa quoque recte judicarunt veteres critici: vid. Dionys. p. 1095. (ubi *τὸ τοῦ σοφιστικοῦ λήρου μεστὸν ἐγκώμιον εἰς Πανσανίαν* nominatur, hoc quidem memoriae errore pro *εἰς Ἐπικράτην*, ut monuit Westermannus), Polluc. 3, 144. (*παρὰ Δημοσθένει ἐν τῷ Ἐρωτικῷ, εἰ Δημοσθένους ἐστὶ τὸ βιβλίον.*), Liban. in Pro-

leg. p. 6., Photium Bibl. p. 492, 25. De utraque declamatione pluribus dixit Westermannus in Quaestion. Demosthen. 2. p. 49. — 83. (in ed. Oxon. vol. 7. p. 1393. seqq. et 1413. seqq.)

4. Ctesiphontis rogatio de Demosthene corona aurea donando. V. sub olymp. 112, 3.

OLYMP. 111.

1. ($33\frac{6}{5}$.) Pythodemus. 2. ($33\frac{5}{4}$.) Euaenetus.
3. ($33\frac{4}{3}$.) Ctesicles: 4. ($33\frac{3}{2}$.) Nicocrates.

1. Moritur Philippus, ab Pausania, uno ex ipsius satellitibus, obtruncatus, ἐπὶ Πυθοδήμου ἄρχοντος, ut narrant Diodorus 16, 94. et Arrianus Anab. 1, 1., quum annum aetatis ageret quadragesimum septimum, secundum Justin. Hist. 9, 8. "*Decessit Philippus quadraginta et septem annorum, quum annis viginti et quinque regnasset.*" οὐ πρόσω βιώσας ἕξ τε καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν, Pausan. 8, 7, 4. plenos solum annos nominans. Annos regni non satis accurate computavit Justinus numero rotundo posito. Nam quum Philippus archonte Callimede (olymp. 105, 1.) Perdiccae fratri in regno successerit, annum vigesimum quintum ne attigit quidem. Recte igitur Diodorus 16, 1. viginti quatuor, Dexippus apud Georg. Syncell. p. 263. viginti tres annos posuerunt, hic plenis tantum annis computatis, ille ultimo vitae anno, quem non expleverat Philippus, addito. In contrariam quam Justinus partem erravit Satyrus ap. Athen. 13. p. 557. C. annos dicens duo et viginti. Pluribus haec omnia exposuit Clinton. Fast. vol. 2. p. 227. (281.) sq. Philippo succedit Alexander anno aetatis vigesimo: v. Plutarch. V. Alex. c. 11. Arrian. Anab. 1, 1. et Clinton. l. c. p. 229. (283.)

Post annum Pythodemi, aliquo interjecto tempore, habitam esse orationem (LVIII.) in Theocrinem (κατὰ Θεοκρίνου ἐνδειξις inscriptam) Clintonus Fast. vol. 2. p. 153. (169) recte ex eo collegit quod Dinarcho adscribitur ab Dionysio p. 652., Dinarchi autem orationes nullas reperiri antiquiores Pythodemo archonte idem testatur p. 639. ὅσους εὐρίσκομεν πρεσβυτέρους τούτου τοῦ ἄρχοντος ἀναφερομένους εἰς αὐτον λόγους — ἀπιστοίημεν ἂν εἰκότως. Dinarchi hanc esse orationem etiam alios multos judicasse annotavit Libanius in Argumento p. 1321. De-

mosthenis an Dinarchi sit dubitat Harpocratio s. v. ἀγραφίου et Θεοκρίνης. Res archonte Lycisco (olymp. 109, 1.) gestae memorantur in hac oratione p. 1330.

2. Post hunc annum scripta est oratio (XVII.) *Περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν*, quamquam non ab Demosthene. Nam inter *ψευδεπιγράφους* numeratur a Dionysio p. 1127. et ab Libanio in Argumento, qui propius eam accedere observat ad Hyperidis genus scribendi, quod repetit Photius Bibl. p. 491, 22., et duo notat vocabula non Demosthenica, *νεόπλουτος* (p. 218, 8.) et *βδελυρεύεται* (p. 214, 25.), quibus *τυραννίζειν* addit Schaeferus ex p. 213, 16.: quamquam, nisi alia accederent indicia, huic argumento nihil tribuendum foret. Hegesippo eam adscribi narrat scholiasta p. 254, 19., quem quo tempore haec oratio habita est jam mortuum fuisse probabile videtur Boehneckio Quaest. vol. 1. p. 629. Orationem post olymp. 111, 2. habitam esse manifestum est. Memoratur enim p. 212, 25. ἡ κοινὴ εἰρήνη, quam post pugnam Chaeronensem primum a Philippo, tum ab successore ejus Alexandro cum Graecis factam esse constat: v. Diodor. 16, 89. (sub olymp. 110, 4.) et 17, 4. (sub olymp. 111, 2.), Plutarch. V. Phocion. c. 16., Arrian. Anab. 1, 1, 2., Justin. 9, 5. 11, 2. Dixit de ea Boehneck. l. c. p. 622 seqq. et de hac oratione p. 628. 629.

OLYMP. 112.

1. (33 ² / ₁ .) Anicetus.	2. (33 ¹ / ₀ .) Aristophanes.
3. (33 ⁰ / ₃₂₉ .) Aristophon.	4. (32 ⁹ / ₈ .) Cephisophon.

1. Huic anno Clinton. Fast. vol. 2. p. 155. (169.) probabiliter adscripsit orationem (XXXIV.) *πρὸς Φορμίωνα περὶ δαυελίου*, in qua Thebae ab Alexandro captae memorantur (p. 918, 20.), quod factum est olymp. 111, 2.

2. Post hunc annum scripta est oratio (LVI.) *Κατὰ Διονυσόδωρου βλάβης*, ut monuit Clinton. Fast. vol. 2. p. 157. (173.) Memoratur enim in ea (p. 1285, 3.) Cleomenes, Aegypto praefectus ab Alexandro, quod factum esse novimus olymp. 112, 2.: vid. Arrian. Anab. 3, 5. et Dexippum ap. Photium Bibl. p. 64, 33. Anno quarto hujus olympiadis adscripsit Clintonus.

3. Aeschinis oratio contra Ctesiphontem et Demosthenis

(XVIII.) pro eo, inscripta *περὶ τοῦ στεφάνου*. De anno hujus orationis consentiunt Dionysius p. 746. Plutarch. V. Demosth. c. 24. Theophrastus qui dicitur Charact. c. 7. confirmantque aliae rationes. V. Annot. vol. 5. p. 289. Demosthenes archonte Chaeronda (olymp. 110, 3.) ab tribu sua moenium curator (*τειχοποιός*) constitutus tria talenta ad muros reficiendos de suo dederat eodemque tempore centum minas in theoricum erogaverat, cui cum novem collegis praefectus erat: v. orationem p. 243. 266. 315. Quae moverant Ctesiphontem ut rogationem proponeret (olymp. 110, 4.) ut Demosthenes propter virtutem ac benevolentiam quam reipublicae probasset corona aurea donaretur. Quam rogationem *γραφῆ παρανόμων* contra Ctesiphontem instituta petivit Aeschines eodem anno. Quomodo vero factum sit ut lis quam Aeschines Ctesiphonti olymp. 110, 4. intenderit, non eodem anno, sed diu intermissa olymp. demum 112, 3. perfecta sit, a pluribus viris doctis est quaesitum, quorum ea de re conjecturas valde incertas, partim etiam manifesto falsas, exposuit Boehneckius vol. 1. p. 594. seqq. Cecidit causa Aeschines quintam suffragiorum partem non adeptus impositaque sibi legitima mille drachmarum multa Rhodum profugit: v. Vitam Aeschinis p. 4, 20. 5, 20. Pseudo-Plutarch. V. decem orat. p. 840 C. Actio autem Aeschinis non tam contra Ctesiphontem instituta erat quam contra Demosthenem, qui in oratione pro corona vitae ante actae quum privatae tum publicae rationes reddidit adversarii que, factioni Macedonicae addicti, nequitiam in clara luce collocat.

OLYMP. 113.

1. ($32^5/7$.) Euthycritus. 2. ($32^7/6$.) Hegemon.
3. ($32^6/5$.) Chremes. 4. ($32^5/4$.) Anticles.

4. Clades Aeschini illata in causa contra Ctesiphontem acta, de qua modo diximus, novas provocavit contra Demosthenem machinationes adversariorum in causa Harpalica^a). Nam

a) Caussam Harpalicam, ad quam illustrandam Hyperidis orationis contra Demosthenem fragmenta nuper reperta nonnihil conferunt, breviter, sed dilucide post alios exposuit Sauppium in Schneidewini Philologo vol. 3. p. 641. seqq.

quum Demosthenes ab initio populum hortatus esset ne Harpalum, qui cum magna pecuniae summa Alexandro, a quo thesauro Babylonio praefectus erat, surrepta in Atticam fugerat, Athenis reciperet, paullo post faciliorem se praebuit pluraque vel suaserat vel fecerat, quae suspicionem moverent eum, pariter atque alios oratores quosdam, ab Harpalo pecuniae largitione corruptum esse: quam suspicionem confirmavit iudicium Arcopagi, qui post quaestionem per sex menses habitam Philoclis (qui Harpalum in portum Munychiae, cui praefectus erat, admiserat), Aristogitonis, Demadis, Demosthenis aliorumque nomina ut reorum largitionis ad populum detulit. Quae accusatio ab oratoribus^{a)} Demostheni inimicis, comicis, historicis et biographis ita est calumniis et figmentis exaggerata ut quae et quanta culpa fuerit Demosthenis, si qua fuit, perspici ne-

a) Orationes contra Demosthenem in hac caussa habitae duae supersunt, altera Dinarchi, altera Hyperidis, cujus fragmenta nuper edita sunt ex papyris in Aegypto repertis: v. Sauppilii collectionem Fragmentorum p. 348.—352., aliae aliorum perierunt. Nam oratores creati erant decem qui populi nomine accusarent Harpalicae largitionis reos: de quibus v. quae collegit Maetznerus in annot. ad Dinarchum p. 84. Hyperidem, antea amicitia cum Demosthene conjunctum, graviter reprehendit Pseudo-Lucianus in Encomio Demosth. c. 31., quod contra Demosthenem dixerit. Hyperidem ipsum inter oratores ab Harpalo pecunia corruptos numerat Timocles comicus ap. Athen. 8. p. 341. F., qui Demosthenem quinquaginta talenta accepisse ait, i. e. tot quot multatus in hac caussa postmodum fuit, ut infra videbimus. Viginti tantum talenta nominat Dinarchus pluribus orationis suae locis (§. 6. 45. 53. 69. 89.) totidemque Plutarchus in Vita c. 25. cum fabella de calice aureo in quo Harpalus pecuniam miserit (ad quam Lynceus quoque alludit ap. Athen. 6. p. 245. F.); triginta Pseudo-Plut. in Vitis decem orat. p. 846. C. cum eoque Photius Bibl. p. 494, 21., post mille *Δαξείζονς* statim post Harpali adventum acceptos. Cujusmodi criminationes tanta levitate Athenis excogitari et credi a plurimis solebant ut vera ab fictis discerni raro potuerint. Cujusmodi est quod Demosthenem jam antea a Philippo, ab Euboeensibus, ab Amphissensibus et ab rege Persarum pecunia corruptum fuisse narrat Aeschines in oratione contra Ctesiphontem p. 65. seqq. famamque de auro Persico, quod acceperit ut contra Macedones diceret, repetunt scriptores alii: v. Diodor. 17, 4., Plutarch. Vit. 14. 20. 23., Compar. Demosthenis cum Cicerone c. 3., Pseudo-Plutarch. in Vitis decem orat. p. 847 F., Philostratum p. 538., Justinum 11, 2. Quinqua-

queat opinioque eorum, qui Demosthenem prorsus insontem fuisse sibi persuaserunt, ad unum redeat argumentum ex Philoxeni cujusdam Macedonis narratione apud Pausan. 2, 33, 4.^a) derivatum, quo dubitari potest an res confecta sit Areopagique judicium confutatatum haberi possit. Orationes autem in omni hac caussa duae Demostheni adscriptae ferebantur, quarum neutra ad nos pervenit, altera *περὶ τοῦ μὴ ἐκδοῦναι Ἄρπαλον*, altera *ἀπολογία δώρων*, ut refert Dionysius de admir. vi Demosth. c. 57. p. 1127, 1. εἰ μὲντοι ἔνοι ψευδεπίγραφοί εἰσι λόγοι ἀηδεῖς καὶ φορτικοὶ καὶ ἄγροικοὶ κατασκευαῖ, ὡς ἐν τῇ κατ' Ἀριστογείτονος β', καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ τῶν δώρων^b) καὶ ἐν τῷ μὴ ἐκδοῦναι Ἄρπαλον καὶ ἐν τῷ κατὰ Νεαί-

ginta talenta ab Dario accepisse Demosthenem compertum habuerunt Sopater et Apsines: v. Walzii Rhet. vol. 4. p. 91. 316. vol. 9. p. 491.

a) Pausaniae verba sunt, *Δημοσθένει δὲ φυγῆς τε συνέπεσει ἐν γῆρᾳ λαβεῖν πείραν καὶ ὁ θάνατος ἐγένετο οὕτω βίαιος. εἴρηται μὲν οὖν περὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλοις καὶ αὐτῷ Δημοσθένει πλείστα, ἢ μὴν τῶν χρημάτων ἃ ἐν τῆς Ἀσίας ἤγαγεν Ἄρπαλος μὴ μεταλαβεῖν αὐτόν.* (Haec ex oratione ψευδεπίγραφῳ, *Περὶ χρυσίου* sive *Ἀπολογία δώρων*, de qua statim dicetur, sumpta esse probabiliter conjicit Sauppins in *Fragm. Orat.* p. 251. Nam oratio quam Demosthenes ipse habuit nunquam videtur edita esse.) τὸ δὲ ὕστερον λεχθὲν ἐπέξεμι, ὁποῖον ἐγένετο. Ἄρπαλος μὲν ὡς ἐξ Ἀθηνῶν ἀπέδρα διαβάς ναυσὶν ἐς Κρήτην, (Taenarum aliis nominare placuit, ut refert Pseudo-Plut. V. dec. orat. p. 846 B. πορευθέντος εἰς Κρήτην ἢ ὡς ἔνοι: ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς.) οὐ πολὺ ὕστερον ὑπὸ τῶν θεραπευόντων ἀπέθανεν οἰκετῶν· οἱ δὲ ὑπὸ ἀνδρὸς Μακεδόνης Πανσανίου δολοφονηθῆναι φασιν αὐτόν. τὸν δὲ οἱ τῶν χρημάτων διοικητὴν φηγόντα ἐς Ρόδον Φιλόξενος Μακεδῶν συνέλαβεν, ὃς καὶ αὐτὸν παρὰ Ἀθηναίων ἐξήγησεν Ἄρπαλον· τὸν δὲ παῖδα τοῦτον ἔχων ἤλεγχεν ἐς ὃ πάντα ἐπύθετο, ὅσοι τῶν Ἀρπάλου τι ἔτηχον εἰληφότες· μαθὼν δὲ ἐς Ἀθήνας γράμματα ἐπέστειλεν. ἐν τούτοις τοῖς γράμμασι τοὺς λαβόντας παρὰ Ἀρπάλου καταριθμῶν καὶ αὐτοὺς, καὶ ὅπου αὐτῶν ἔλαβεν ἕκαστος, οὐδὲ ἐμνημόνευσεν ἀρχὴν Δημοσθένους, Ἀλεξάνδρῳ τε ἐς τὰ μάλιστα ἀπεχθανομένου καὶ αὐτὸς ἰδίᾳ προσκηρούσας. Δημοσθένει μὲν οὖν τιμαὶ καὶ ἐτέρωθι τῆς Ἑλλάδος καὶ παρὰ τῶν Καλαυρείας εἰσὶν οἰκητόρων.

b) Ab hac oratione diversam fuisse quam *Περὶ χρυσίου* inscriptam memorat Athenaeus 13. p. 592. E. Clintonus putat in *Fast.* vol. 2. p. 356. (438.) Mihi probabilior videtur Sauppins sen-

ρας καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν, ἐν ἄλλοις τε συχνοῖς, οὓς ὁ Δημοσθένης οὐκ ἔγραψεν, ἐν ἑτέροις δηλοῦνται μοι πραγματεία τῆ περὶ Δημοσθένους. Quibuscum non pugnant quae Dionysius scripsit p. 749. εἰ δέ τις ἔρει ὅτι περὶ τῆς τῶν δῶρων, ἣν ἐπ' Ἀντικλέους (immo Ἠγησίου: cf. Westerm. Quaest. Dem. 3. p. 113.) ἄρχοντος ἀπελογήσατο, περὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν, πολλῶ νεωτέρας ἔτι ποιήσει τὰς Ἀριστοτέλους τέχνας τῶν Δημοσθένους ἀγώνων. ubi Dionysius, ut recte monuit Sauppius ad Fragm. Orat. p. 251., non de oratione aliqua Demosthenis edita agit, sed de caussa quam orasse Demosthenem nemo negavit. Eggit autem Demosthenes causam suam successu infelici. Nam iudicium sententiis condemnatus est quumque impositae sibi quinquaginta (vel triginta, ut ap. Pseudo-Plutarchum et Photium scriptum) talentorum multae solvendae impar esset, in carcerem deductus, unde amicorum ope elapsus pecuniaque ab illis oblata sustentatus in exilium profectus est, Aeginae et Troezene plerumque desidens. Quae omnia pluribus enarrarunt Plutarchus in Vita c. 26., Pseudo-Plut. in Vitae decem orat. p. 846. E. et Anonymus in Vita Demosth. p. 27, 14., qui etiam numerum dierum quos in carcere transegerit cognitum habuit, κατακριθεὶς ἐδέθη μὲν ἡμέρας δέκα, μετὰ δὲ ἕξ ἡμέρας (qui videntur dies illi esse per quos in vicinia urbis apud amicos latuit secundum Plutarchi narrationem) ἀπῆλθεν εἰς Τροίξην, κρείττονα τῶν ἐν Ἀθήναις δεσμῶν τὴν ἐξ Ἀθηνῶν φυγὴν δοκιμάσας. Argos quoque eum ivisse nescimus unde comperit habuerit Maximus Planudes in Walzii Rhet. vol. 5. p. 496. Megara addit Justinus 13, 5. Aeginae tamen potissimum eum commoratum esse ex iis colligi potest quae statim dicemus.

tentia qui eandem esse iudicat, quum ipsa quae Athenaeus narrat declamatoris ingenium prode videantur, Δημοσθένη δὲ τὸν ῥήτορα καὶ τεκνοποιήσασθαι ἐξ ἑταίρας ἔχει λόγος. αὐτὸς γοῦν ἐν τῷ Περὶ χρυσίου λόγῳ προαγήοις τὰ τέκνα ἐπὶ τὸ δικαστήριον, ὡς δι' ἐκείνων ἔλεον ἔξω, χωρὶς τῆς μητρὸς, καίτοι ἕδος ἔχόντων τῶν κρινομένων τὰς γυναῖκας ἐπάγεσθαι. ἀλλ' αἰδοῖ τοῦτ' ἐποίησε, φεύγων τὴν διαβολὴν.

OLYMP. 114.

1. ($32\frac{4}{3}$.) Hegesias. 2. ($32\frac{3}{2}$.) Cephisodorus.
 3. ($32\frac{2}{1}$.) Philocles. 4. ($32\frac{1}{0}$.) Archippus.

1. Moritur Alexander, rex Macedoniae: v. Arrian. Anab. 7, 28., Diodor. 17, 113. 117. aliosque quorum locos collegit Clinton. Fast. vol. 2. p. 161. (178.)

Mortuo Alexandro Athenienses, aliis etiam Graeciae civitatibus ad societatem per legatos invitatis, bellum contra Macedoniae pararunt ducemque exercitui praefecerunt Leosthenem. (V. Diodor. 18, 10.) Quibus Demosthenes quamvis exul operam suam obtulit, quod populum Atheniensem movit ut, rogante Demone^a), Demomelis filio, reditum ei decerneret. Quo decreto triremi Aeginam missa in Piraeum reductus est, unde in urbem ascendit laetis civium universorum acclamationibus honorificentissime exceptus. Multam tamen in causa Harpalica ei irrogatam quum remittere per leges non liceret, lex ita est elusa ut Jovis servatoris, cujus sacra tum instabant, ara in Piraeo instruenda et adornanda Demostheni elocaretur ingenti quae multam illam aequaret quinquaginta talentorum summa: v. Plutarch. V. Dem. c. 27., Pseudo-Plut. V. decemorat. p. 846. quique ab eo pendet Photius Bibl. p. 494., Justinus 13, 15. Bellum ab initio non sine prospero successu ab Atheniensibus gestum mox clade Graeciae libertati funesta finitum est, Leosthene in Lamiae obsidione occiso Graecisque ab Antipatro Macedone apud Crannonem, urbem Thessaliae, victis mense Augusto olymp. 114, 3. et ad pacem faciendam coactis: v. Diodor. 18, 12. seqq., Plutarch. V. Demosth. c. 28. aliosque memoratos ab Clintono Fast. vol. 2. p. 162. (278.) Quo factum est ut ira populi rursus in Demosthenem ceterosque belli suasores concitaretur, qui Antipatro et Cratero urbi appropinquantibus in fuga salutem quaesiverunt, mox Demade rogante capitibus a populo damnati et, quum alii alio dilapsi essent, ab Anti-

a) Demonem hunc Demosthenis oratoris *ἀνεψιὸν* appellant Plut. Vit. c. 27. et Pseudo-Plutarchus p. 846 D., i. e. *ἀνεψιαδοῦν*. Intelligi enim videtur Demo Demomelis filius, ut monuit Boeckhius: de quo conf. supra p. LXXXII.

patri satellitibus Archia duce indagati, ut supplicium ab iis sumi posset. Hoc pacto Hyperides, Aristonicus et Himeraeus, Demetrii Phalerei frater, Aeginae in templo Aeaci comprehensi, Cleonas ad Antipatrum missi ibique interfecti sunt. Demosthenes vero, qui in Calauriam insulam fugerat, ibique ad aram in templo Neptuni simplex consererat, ut satellitum Antipatri crudelitatem ab se arceret, veneno hausto vitae suae finem ipse imposuit, Pyanepsionis die decimo sexto ^a) (olymp. 114, 3. qui respondet diei decimo quarto Octobris a. 322.). Quae omnia copiose multisque cum fabulis mixta narrarunt Plutarchus in Vita c. 28.—30., Pseudo-Plut. Vit. decem orat. p. 846. 847., Zosimus Ascalon. in Vita p. 21. sq., biographus anonymus p. 27., Lucian. Demosth. Encom. c. 46. sqq., Suidas s. v. *Δημοσθένης*: brevius Pausanias 1, 8, 3., Strabo 8. p. 374. et Diogenes L. 5, 10., qui anni notam addidit, *κατέστρεψεν ἐν Καλαυρείᾳ ἐπὶ Φιλοκλέους*. De anno aetatis quem attigerit Demosthenes dissentiunt scriptores partim sua ipsorum partim librariorum, ut videtur, culpa. Nam quum de anno natali Demosthenis duae ferantur veterum opiniones, altera Pseudo-Plutarchi in Vitis oratorum, qui olymp. 98, 4. posuit, quam rationem nos quoque sequimur, altera Dionysii, qui Demosthenem olymp. 99, 4. natum esse credidit, praeter hos duos autem numeros nullus alius annus usquam diserte memoretur, inter duos tantum aetatis annos, 63. et 59., probabiliter optare licet. Ac priorem quidem recte ponit Zosimus in Vita p. 22, 10. *ἐβίωσε δὲ ἔτη ξ' καὶ τρία*, absurde vero Dionysii adjungit de anno natali opinionem, *ἐγεννήθη δ' ἐνιαυτῷ πρότερον τῆς ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος*, cui ut congrueret prior numerus, aliunde sumtus ab Zosimo, *ἐβίωσε δὲ ἔτη νθ'* dicendum erat. Ab numero 63. leviter tantum discrepat quem Suidas s. v. *Δημοσθένης* posuit 62. annorum numerus, magis discrepat sexaginta annorum nu-

a) Plutarchi verba sunt c. 30. *κατέστρεψε δ' ἔτη ἐπὶ δέκα τοῦ Πυανεψιώνος μηνός, ἐν ἧ' τὴν σκνθρωποτάτην τῶν Θεσμοφορίων ἡμέραν ἄγουσαι παρά τῇ θεῷ νηστεύουσιν αἱ γυναῖκες*. ubi numerum *ἑ'* in *ἑβ'* mutari voluit Prellerus in libro de Cerere et Proserpina p. 32., quum Thesmophoria per tres Pyanepsionis dies, 11.—13., celebrata esse constet, quarum media *Νηστεία* dicta fuit. In numero *ἑ'* consentit qui Plutarchi quamvis non nominati verba sua fecit Zosimus in Vita p. 22, 17.

merus ab Gellio 15, 28. positus, de quo supra dixi sub olymp. 106, 2. Prorsus absurda vero sunt ac fortasse librariis imputanda quae apud Photium leguntur Bibl. p. 495, 2. ἐβίω δὲ ὡς μὲν οἱ τὰ πλείω λέγουσιν, ἔτη ὁ, ὡς δ' οἱ τὰ ἐλάττω, ξ' καὶ ζ'. ἐπολιτεύσατο δὲ β' καὶ κ' ἔτη. Quae verba in lacunam incidunt apud Pseudo-Plutarchum in *Vitis oratorum*, cui sua debet Photius p. 847 B., ubi postrema tantum verba δὲ δύο καὶ εἴκοσιν supersunt, relicto ante ea in codice Parisino spatio vacuo, quod etsi Photii verbis recte expletum est ab editoribus, tamen an numeri quoque illi ὁ et ξξ' ab scriptore *Vitarum* positi fuerint incertum est.

Honores Demostheni post mortem in pluribus Graeciae civitatibus habitos breviter memorat Pausanias 2, 33. extr. *Δημοσθένει μὲν οὖν τιμαὶ καὶ ἐτέρωθι τῆς Ἑλλάδος καὶ παρὰ τῶν Καλαυρείας εἰσὶν οἰκητόρων*. Statuam ejus Athenis in vicinia templi Martis^{a)} positam memorat idem 1, 8, 4. et explicatius Plutarchus in *Vita* c. 30. *τούτῳ μὲν ὀλίγον ὕστερον ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἀξίαν ἀποδιδούς τιμὴν εἰκόνα τε χαλκῆν ἀνέστησε καὶ τὸν προεσβύτατον ἐψηφίσατο τῶν ἀπὸ τοῦ γένους ἐν Πρυτανείῳ στήσιν ἔχειν. καὶ τὸ ἐπίγραμμα τὸ θρυλούμενον ἐπεγράφη τῇ βάσει τοῦ ἀνδριάντος*

*Εἶπερ ἴσῃν δῶμην γνώμη, Δημοσθένες, εἶχες,
οὔποτ' ἂν Ἑλλήνων ἠρξεν Ἄρης Μακεδῶν.*

οἱ γὰρ αὐτὸν τὸν Δημοσθένην τοῦτο ποιῆσαι λέγοντες ἐν Καλαυρείᾳ, μέλλοντα τὸ φάρμακον προσφέρεισθαι, κομιδῇ φλυαροῦσι. Epigramma illud, quod dubitari potest an recentiori alicui epigrammatum scriptori debeatur, attulerunt etiam scriptor *Vitarum* decem orat. p. 847. A., exscriptus ab Photio Bibl. p. 494., Zosimus in *Vita* p. 22, 15., biographus anonymus p. 28, 6. Suidas s. v.

a) ἐν τῇ ἀγορᾷ secundum scriptorem *Vit.* decem orat. p. 847. D., biographum anonymum p. 28, 6. et Suidam, ἐν τῷ Κεραμεικῷ secundum Zosimum Ascalon. p. 22, 12. De aliis Demosthenis stauis imaginibusque vel ex aere vel ex marmore a posteriorum temporum artificibus factis, quae partim hodie supersunt, v. *Commentationes* H. Schroederi (*Ueber die Abbildungen des Demosthenes*) Brunsvigae edita a. 1842. et G. Scharfii (*on the ancient portraits of Alexander and Demosthenes*) in *Transactions of the Royal Society of Literature* novae seriei vol. 4.

Δημοσθένης. Statua autem posita est Gorgia archonte olymp. 125, 1., i. e. plus quam quadraginta post mortem Demosthenis annis, ut refert biographus decem orat. p. 847. D. et rogante quidem Demochare, Lachetis ex Demosthenis sorore filio, eujus psephisma servatum ibidem p. 850. sq. operae pretium est integrum apponi, etsi non sufficit ad aestimanda Demosthenis de re publica merita, ad quae accuratiores opus est historiae aetatis Demosthenicae cognitione ex historicorum recentiorum libris petenda. Res autem in psephismate memoratae partim cum iis conveniunt quae Demosthenes de se ipse dixit in oratione pro corona et alibi.

*Δημοχάρης Λάχηςτος Δευκονοεὺς αἰτεῖ Δημοσθένει τῷ Δημοσθένους Παιανιεῖ δωρεὰν εἰκόνα χαλκῆν ἐν ἀγορᾷ καὶ σίτησιν ἐν Πρωτανείῳ καὶ προεδρίαν αὐτῷ καὶ ἐκγόνων αἰεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ, εὐεργέτη καὶ συμβούλῳ γεγονότι πολλῶν καὶ καλῶν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ τὴν τ' οὐσίαν εἰς τὸ κοινὸν καθεικότι τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἐπιδόντι τάλαντα ὀκτώ καὶ τριήρη ὅτε ὁ δῆμος ἤλευθέρωσεν Εὐβοίαν, καὶ ἕτεραν ὅτε εἰς Ἑλλήσποντον Κηφισόδοτος ἐξέπλευσε, καὶ ἕτεραν ὅτε Χάρης καὶ Φωκίων στρατηγοὶ ἐξεπέμφθησαν εἰς Βυζάντιον ὑπὸ τοῦ δήμου, καὶ λυτρωσαμένῳ πολλοὺς τῶν ἀλόντων ἐν Πύδνῃ καὶ Μεθώνῃ καὶ Ὀλύνθῳ ὑπὸ Φιλίππου, καὶ χορηγίαν ἀνδράσιν ἐπιδόντι ὅτε ἐκλιπόντων τῶν Πανδιονιδῶν τοῦ χορηγεῖν ἐπέδωκε καὶ καθώπλισε τοὺς πολίτας τῶν ἑλλειπόντων, καὶ εἰς τὴν τειχοποιίαν ἀνάλωσε χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐπιδόντος αὐτοῦ τρία τάλαντα, καὶ ἃς ἐπέδωκε δύο τάφρους περὶ τὸν Πειραιᾶ ταφρεύσας, καὶ μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην ἐπέδωκε τάλαντον, καὶ εἰς τὴν σιτωνίαν ἐπέδωκεν ἐν τῇ σιτοδείᾳ τάλαντον, καὶ ὅτε εἰς συμμαχίαν τῷ δήμῳ προσηγάγετο πείσας, καὶ εὐεργέτης γενόμενος καὶ σύμβουλος δι' ὧν ἔπεισε, Θηβαίους, Εὐβοεῖς, Κορινθίους, Μεγαρεῖς, Ἀχαιοὺς, Λοκροὺς, Βυζαντίους, Μεσσηνίους, καὶ δυνάμεις ἃς συνεστήσατο τῷ δήμῳ καὶ τοῖς συμμάχοις πεζοὺς μὲν μυρῖους, ἰππέας δὲ χιλίους, καὶ σύνταξιν χρημάτων ἣν ἔπεισε πρεσβεύσας διδόναι τοὺς μὲν συμμάχους εἰς τὸν πόλεμον πλείω πεντακοσίων τάλαντων * * * * καὶ ὡς ἐκάλυσε Πελοποννησίους ἐπὶ Θήβας Ἀλεξάνδρῳ βοηθῆσαι χρήματα δούς καὶ αὐτὸς πρεσβεύσας, καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ καλῶν τῷ δήμῳ συμβούλῳ γεγονότι καὶ*

πεπολιτευμένω τῶν καθ' ἑαυτὸν πρὸς ἐλευθερίαν καὶ δημοκρα-
τίαν ἄριστα, φυγόντι δὲ δι' ὀλιγαρχίαν καταλυθέντος τοῦ δή-
μου καὶ τελευτήσαντι αὐτῷ ἐν Καλαυρείᾳ διὰ τὴν πρὸς τὸν
δῆμον εὐνοίαν, πεμφθέντων στρατιωτῶν ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ Ἀν-
τιπάτρου, διαμείναντι ἐν τῇ πρὸς τὸ πλῆθος εὐνοίᾳ καὶ οἰκειό-
τητι καὶ οὔτε ὑποχειρίω τοῖς ἐχθροῖς οὔτε τι ἀνάξιον ἐν τῷ κιν-
δύνῳ πράξαντι τοῦ δήμου. Cui psephismati scriptor Vitarum
aliam adjunxit rogationem decem annis post, archonte Pytha-
rato, ab Lachete, Democharis filio, propositam de similibus ho-
noribus patri suo tribuendis.

INDEX ORATIONUM.

- Περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συν-
 δηκῶν XVII.
 περὶ Ἀλοννήσου VII.
 κατὰ Ἀνδροτίωνος XXII.
 πρὸς Ἀπατούριον XXXIII.
 κατὰ Ἀριστογείτονος α' XXV.
 — — β' XXVI.
 κατὰ Ἀριστοκράτους XXIII.
 κατὰ Ἀφόβου α' XXVII.
 — — β' XXVIII.
 πρὸς Ἀφοβον XXIX.
 πρὸς Βοιωτὸν περὶ τοῦ ὀνόμα-
 τος XXXIX.
 πρὸς Βοιωτὸν περὶ προικός XL.
 κατὰ Διονυσιοδώρου LVI.
 περὶ τῆς εἰρήνης V.
 Ἐπιστολαί LXIII.
 Ἐπιτάφιος LX.
 Ἐρωτικός LXI.
 πρὸς Εὐβουλίδην LVII.
 κατὰ Εὐέρογον καὶ Μνησιβού-
 λου XLVII.
 πρὸς Ζηρόθεμιν XXXII.
 κατὰ Θεοκρίνου LVIII.
 πρὸς Καλλικλέα LV.
 πρὸς Κάλλιππον LH.
 κατὰ Κόνωνος LIV.
 πρὸς Λάκριτον XXXV.
 πρὸς Λεπτίνην XX.
 πρὸς Λεωχάρην XLIV.
 πρὸς Μανάρτατον XLIII.
 ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν XVI.
 κατὰ Μειδίου XXI.
 πρὸς Νανσίμαχον καὶ Ξενοπέ-
 θην XXXVIII.
 κατὰ Νεαίρας LIX.
 πρὸς Νικόστρατον LIII.
 κατὰ Ὀλυμπιοδώρου XLVIII.
 Ὀλυμπιακὸς α' I.
 — — β' II.
 — — γ' III.
 πρὸς Ὀνήτορα α' XXX.
 — — β' XXXI.
 πρὸς Πανταίνετον XXXVII.
 περὶ παραπροσβείας XIX.
 πρὸς Πολυκλέα L.
 Προοίμια LXII.
 περὶ τῆς Ροδίων ἐλευθερίας XV.
 πρὸς Σπυρδίαν XLI.
 κατὰ Στεφάνου α' XLV.
 — — β' XLVI.
 περὶ τοῦ στεφάνου XVIII.
 περὶ τοῦ στεφάνου τῆς τριη-
 ραρχίας LI.
 περὶ τῶν συμμοριῶν XIV.
 περὶ συντάξεως XIII.
 πρὸς Τιμόθεον XLIX.
 κατὰ Τιμοκράτους XXIV.
 πρὸς Φαίνιππον XLII.
 κατὰ Φιλίππου α' IV.
 — — β' VI.
 — — γ' IX.
 — — δ' X.
 ἐπιστολὴ Φιλίππου XII.
 πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν Φιλίπ-
 που XI.
 πρὸς Φορμίωνα XXXIV.
 ὑπὲρ Φορμίωνος XXXVI.
 περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ VIII.

De temporibus orationum supra diximus in Chronologia,
 omissis quarum tempus prorsus incertum est.

XXXII. Πρὸς Ζηνόθεμιν παραγραφὴ, scripta Demoni Demomelis filio, ut supra dicebamus p. LXXXII. Temporis nota nulla inest, nisi quod in fine orationis, Demosthenes, qui loquens introducitur, ἀφ' οὗ, inquit, περὶ τῶν κοινῶν λέγειν ἤρξάμην· quod primum eum fecisse constat in oratione contra Androtionem habita ab Diodoro, cui eam scripserat, olymp. 106, 2.

XXXIII. Πρὸς Ἀπατούριον. XXXV. Πρὸς τὴν Λακρότου παραγραφὴν. XXXVIII. Παραγραφὴ πρὸς Ναυσίμαχον καὶ Ξενοπείθην. XLI. Πρὸς Σπουδίαν ὑπὲρ προικός. XLII. Πρὸς Φαίνιππον.

XLIII. Πρὸς Μακάρατον περὶ Ἀγνίου κλήρου. Longo, ut videtur, tempore habita post olymp. 105, 1. cui anno Isaei de Hagniae hereditate orationem probabiliter adscripsit Clintonus Fast. vol. 2. p. 123. (133.)

XLIV. Πρὸς Λεωχάρην. XLVII. Κατὰ Εὐέργου καὶ Μνησιβούλου. LV. Πρὸς Καλλικλέα.

Orationes ab Demosthene editae, sed postmodum perditae, novem memorantur, partim ψευδεπίγραφοι, quarum pauca quae supersunt fragmenta collegit Sauppium in Fragm. Orat. p. 251—253.

I. Περὶ τοῦ μὴ ἐκδοῦναι Ἄρπαλον et II. Ἀπολογία δώρων vel Περὶ χρυσίου, utraque in causa Harpalica habita, sed suppositicia, ut supra diximus p. CIII.

III. Κατὰ Δημάδου.

IV. Ὑπὲρ Διφίλου.

V. Πρὸς Κριτίαν. Genuina secundum Callimachum, qui alias quoque orationes spurias pro genuinis habuit, ψευδεπίγραφος secundum Dionysium.

VI. Κατὰ Μέδοντος.

VII. Πρὸς Πολύευκτον.

VIII. Ὑπὲρ ρητόρων. Quae oratio pro oratoribus quos Alexander (olymp. 111, 2.) Thebis dirutis ab Atheniensibus sibi tradi postulaverat — inter quos Demosthenes ipse fuit — habita esse creditur: v. Saupp. p. 252 et Boehneck. Quaest. vol. 1. p. 641 sqq.

IX. Ὑπὲρ Σατύρου ἐπιτροπικός, oratio Dinarcho adscripta ab Callimacho, ab aliis Demostheni.

Dixit de his orationibus etiam Clintonus Fast. vol. 2. p. 356. (438.) sq. jure suspectam habens orationem ὑπὲρ ῥητόρων, quae corruptae apud Suidam s. v. ἄμα scripturae deberi videtur, qui solus eam memorat. Quod a biographo decem oratorum p. 847 E. λόγοι Δημοσθένους γνήσιοι ξέ φέρεσθαι dicuntur et in laterculo scholiis Aeschineis p. 44, 21. illato legitur Δημοσθένης λόγους οά', nulli usui est, quum ne prior quidem numerus, si orationes genuinae solae numerentur, verus esse possit, nedum alter ille οά', qui fortasse corruptus est ut alii hujus laterculi numeri.

Praeter orationes editas Demosthenem alias non paucas, praesertim in concione populi, habuisse, quae nunquam editae fuisse videntur, ex pluribus editarum locis apparet, velut quae in Messeniorum concione, aut post captam Elateam dixisse se memorat in oratione Philippica secunda §. 20. seqq. et pro corona §. 174. seqq. Nec quod contra Alcimachum in concione dixisse Demosthenem ex Anaximene annotavit Harpocratio ad orationem editam spectare videtur.

Quae orationibus Demosthenis adjectae in codicibus sunt Epistolae sex non scriptas ab Demosthene esse hodie fere consentiunt viri docti. Sunt tamen antiquiores quam aliae epistolae plurimae aliis scriptoribus veteribus suppositae. Pro genuinis habuerunt Harpocratio, Hermogenes, aliique et rhetores et grammatici et inter Latinos Cicero Brut. c. 31. Orat. c. 4.

ΔΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

Επειδὴ, κράτιστε ἀνθυπάτων Μόντιε, κατὰ τὸν Ὀμη-¹
 ρικὸν Ἀστεροπαῖον περιδέξιος τὰ εἰς λόγους ὧν πρωτεύεις
 μὲν ἐν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ καὶ τῆς παρ' ἐκείνοις παιδείας
 ὁμολογουμένως τὸ πρεσβεῖον ἀνήρησαι, ἀμελεῖς δὲ οὐδὲ τῆς
 Ἑλληνικῆς, ἅτε καὶ ἐν αὐτῇ διὰ τὸ τῆς φύσεως μέγεθος
 ὑπερέχειν δυνάμενος, ἀλλὰ περὶ τε τοὺς ἄλλους διατρέβεις
 καὶ περὶ τὸν τελεώτατον τῶν Ἑλληνικῶν ῥητόρων, τὸν Δη-
 μοσθένην, καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ἐβουλήθης τὰς ὑποθέσεις τῶν
 τούτου λόγων ἀναγράψασθαί σοι, δεχόμεθα μὲν ἄσμενοι
 τὸ πρόσταγμα, ἴσμεν γὰρ ὅτι πλείω τὴν τιμὴν ἢ πόνον ἔχει,
 ἀρξόμεθα δὲ τοῦ συντάγματος ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ῥήτορος,
 οὐχ ὅλον αὐτὸν διεξιόντες, περιττὸν γὰρ τοῦτο, ἀλλὰ τοσού-²
 των μνημονεύοντες ὅσα δοκεῖ καὶ πρὸς κατάληψιν ἀκριβε-
 στέραν τῶν λόγων συντελεῖν.

Δημοσθένει τοίνυν τῷ ῥήτορι πατὴρ ἦν Δημοσθένης,
 ἀνεπίληπτος τῷ γένει δοκῶν, ὡς καὶ Αἰσχίνης ἐχθρὸς ὧν
 μαρτυρεῖ· εἴρηται γοῦν οὕτως αὐτοῖς ῥήμασι „τούτῳ πα-
 τὴρ μὲν ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος· οὐ
 γὰρ δεῖ ψεύδεσθαι“· ἐργαστήριον δὲ οἰκετῶν μαχαιρο-
 ποιῶν κεκτημένος ἐντεῦθεν τὴν τοῦ μαχαιροποιῦ κλησιν
 ἔλαβε. τὸ μέντοι μητρῶον γένος τοῦ ῥήτορος οὐκ ἦν, ὡς
 φασι, καθαρῶς Ἀττικόν, Γύλωνος τοῦ πάππου τοῦ Δη-
 μοσθένους φυγόντος μὲν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ προδοσίας ἐγκλή-
 ματι, οἰκήσαντος δὲ περὶ τὸν Πόντον, κακεῖ γυναικὰ ἀγα-

γομένου Σκύθιν τὸ γένος, ἐξ ἧς ἦν τοῦ Δημοσθένους ἡ μήτηρ Κλεοβούλη. εἰς τοῦτο γοῦν ἄλλοι τε λειοδορήκασιν καὶ Αἰσχίνης, εἰπὼν ὡς ἄρα εἶη Σκύθης, βάρβαρος ἑλληνίζων τῇ φωνῇ. περὶ μὲν οὖν τοῦ γένους αὐτοῦ τοσαῦτα εἰρήσθω· ὄρφανός δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς κομιδῆ νέος ἦν μὲν, ὡς φασιν, ἀσθενὴς τῷ σώματι καὶ νοσώδης, ὥστε μὴδὲ εἰς παλαιστραν φοιτῆσαι, καθάπερ πάντες οἱ τῶν Ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν. ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς μαλακίαν ἐσκώπτετο καὶ Βάταλος ἐπανυμίαν ἔσχεν· ἰστόρηται γάρ τινα Βάταλον Ἐφέσιον ἀύλητὴν γενέσθαι, ὃς πρῶτος ὑποδήμασιν γυναικειοῖς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐχρήσατο καὶ μέλεσιν κατεαγόσι, καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμάλθαξεν· ἀπὸ τούτου δὲ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀνάδρους Βατάλους ἐκάλουν.

Λέγεται δὲ τὸν Δημοσθένην τὴν πολλὴν καὶ σφοδρὰν ἐπὶ λόγους ὀρμὴν ἐντεῦθεν σχεῖν. Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ρήτωρ ἔνδοξος· οὗτος ἐμέλλε δημοσίαν τινὰ δίκην ἀγωνίζεσθαι, φασίν, οἴμαι, τὴν περὶ Ὄρωποῦ. ὁ τοίνυν Δημοσθένης παῖς ὢν ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος οἰκείου συγχωρῆσαι παραβαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ· καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκούσας δὲ οὕτω διετέθη ὥστε ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. διδασκάλῳ δὲ χρησάμενος Ἰσαίῳ, μάλα δεινῷ ρήτορι, εἰς ἄνδρας ἐγγραφεῖς εὐθύς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιρόπων ἐνεστήσατο, κακῶς διωκηκῶτων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. καὶ εἶλε μὲν αὐτούς, οὐ μὴν ἠδυνήθη πάντα ἀπολαβεῖν ὅσα ἀπωλώλεκε. τοὺς δὲ λόγους τοὺς ἐπιτροπικοὺς εἰσὶν οἱ φασίν Ἰσαίου καὶ οὐ Δημοσθένους εἶναι, διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ρήτορος ἀπιστοῦντες, ὀκτωκαίδεκα γὰρ ἔτων ἦν, ὅτε πρὸς τούτους ἠγωνίζετο, καὶ ὅτι δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τοῦ Ἰσαίου πῶς ἐπιφαίνειν εἶδος. ἔτεροι δὲ νομίζουσι συντετάχθαι μὲν ὑπὸ Δημοσθένους, διωρθῶσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ὁ Δημοσθένης ἠδύνατο μὲν κατ' ἐκείνης τῆς ἡλικίας συγγράφειν τοιούτους λόγους, ἢ γὰρ ὕστερον ὑπεροχὴ καὶ τοῦτο πιστοῦται, ἀπὸ δὲ νεαρᾶς ἔτι τῆς ἀσκήσεως τῆς ὑπὸ τῷ διδασκάλῳ τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα πολλαχῇ μεμίμηται. μετὰ μέντοι τούτους τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προελθὼν

σοφιστεύειν ἐνεχέλρησεν, εἶτα ἀπαλλαγείς τούτου συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ. τούτοις δὲ ὡς περὶ γυμνασίοις χρησάμενος ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν καὶ τὰ τῆς πόλεως πράτειν ἦλθεν.

Ἐτι κακείνων μνημονευτέον, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτταν ἐκ φύσεως, τὸ δὲ πνεῦμα ἀτονώτερος· ἐξ ὧν ἀμφοτέρων συνέβαινε φαυλοτάτην αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρεχόμενον οὐκ εὐδοκιμεῖν τὸ κατ' ἀρχάς ἐπὶ τοῖς λόγοις. διὸ καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα „τί ἐστι ῥητορική“ ἀπεκρίνατο ὅτι ὑπόκρισις, δυσχεραίνων ὅτι διὰ ταύτην τῶν χειρόνων ἤττων ἐφαίνετο. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μελέτη κατώρθωσε⁴ καὶ ὅσα ἄλλα αὐτῷ πρὸς δημαγωγίαν ὑπῆν ἑλαττώματα. καὶ γὰρ δειλὸς ἦν τὸ πρῶτον πρὸς τοὺς τοῦ δήμου θεορῦβους καὶ εὐκατάπληκτος, ὥστε εὐθύς ἐξίστασθαι. διὰ δὲ τοῦτό φασιν αὐτὸν ἄνεμον θαλασσίου τρηοῦντα καὶ κινουμένην σφοδρῶς τὴν θάλατταν παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς βαδίζοντα λέγειν, καὶ τῷ τῆς θαλάττης ἤχῳ συνεδίξασθαι φέρειν τὰς τοῦ δήμου καταβοάς. μνημονεύονται δὲ αὐτοῦ καὶ οἰκήσεις κατάγειοι καὶ ξυρῆσεις ἀρρεπεῖς, ἵνα δι' αἰσχύνην μὴ προϊοι τοῦ τῆς οἰκίας δωματίου, καὶ ὡς οὐδὲ τὰς νύκτας ἐκάθευδεν, ἀλλὰ διεπονεῖτο πρὸς φῶς περὶ λόγους. ὅθεν καὶ Πυθίας σκώπτων ἔφη τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθένους λύχνων ἀπόζειν. πρὸς ὃν ὁ Δημοσθένης ἀστείως ἅμα καὶ πικρῶς „οἶδα“ εἶπεν „ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίαν.“ διεβέβλητο γὰρ ὡς λωποδυντῶν νύκτωρ ὁ Πυθίας. καὶ μὴν ὅτι γε ὕδωρ ἐπετήδευε πίνειν, ἵνα ἐργηροῦσαν μάλλου παρέχεται τὴν διάνοιαν, ἅπασιν ὠμολόγηται, παρειλήφραμεν δὲ κακείνο, ὡς καὶ ξίφος ποτὲ ἐκ τῆς ὀροφῆς ἀπήρτησε καὶ ἰστάμενος ὑπὸ τοῦτο ἔλεγεν. ἐποίει δὲ τοῦτο δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἐν τῷ λέγειν ἀρρεπεῖς τὸν ὦμον εἰώθει κινεῖν· ὑπερεκρέμασεν οὖν τοῦ ὦμου τὸ ξίφος ἐν χροῶ, καὶ οὕτω τῷ δέει τῆς πληγῆς ἠδυνήθη κατασχεῖν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ πρέποντος σχήματος.

Ἀναγκαῖον δὲ διηγήσασθαι καὶ ὅπως εἶχετὰ τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀθηναίων πράγματα, ὅτε ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν ἦλθε Δημοσθένης. Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους ἄρχοντας τῶν Ἑλλήνων καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας ἐν Λεύκτροις

τῆς Βοιωτίας μάχῃ νικήσαντες αὐτοὶ προῆλθον εἰς ἰσχὺν, καὶ μετ' ὀλίγον πρὸς Φωκέας πόλεμον ἐξήνεγκαν. ἦσαν δὲ οἱ Φωκεῖς ἔθνος ὁμορον τῇ Βοιωτία, πόλεις ἔχον δύο καὶ 5 εἴκοσιν. οὗτοι καταλαβόντες τὸν τοῦ Πυθίου ναόν, πλησίον ὄντα, ἐσύλησαν· ἀνθ' ὅτου καὶ οἱ Θηβαῖοι πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς αὐτούς. ἐπολέμουν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον· Χῖοι γὰρ καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι πάσαι ποτὲ ὄντες ὑπήκοοι Ἀθηναίων, τότε μετ' ἀλλήλων συστάντες καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι, πρὸς αὐτούς ἐπολέμουν. καὶ οὕτω μὲν ἡ Ἑλλὰς εἰς πολλὰ μέρη διήρητο, Ἀθηναίων πολεμούντων πρὸς τοὺς προειρημένους καὶ Θηβαίων πρὸς Φωκέας καὶ Λακεδαιμονίων πρὸς Πελοποννησίους. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου παῖς εἰς τὴν Μακεδόνων βασιλείαν παρῆλθεν. Ἀμύντα γὰρ τῷ Μακεδονίας βασιλεῖ τρεῖς ἐγένοντο παῖδες ἐξ Εὐρυδίκης τῆς Ἰλλυριδος, Ἀλέξανδρος, Περδίκκας, Φίλιππος. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτατος Ἀλέξανδρος δολοφονηθεὶς ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ Περδίκκας πρὸς Ἰλλυριοὺς μαχόμενος· Φίλιππος δὲ ὁ νεώτατος ἐτύγχανε μὲν ἐν Θήβαις ὀμηρεῦαν, ὡς δὲ ἐπύθετο τὸν Περδίκκου θάνατον, ὑπέξελθὼν λάθρα καὶ ὀξέως εἰς Μακεδονίαν ἀφικόμενος κατέσχε τὴν ἀρχήν. Ἀθηναῖοι δ' ἄρ' ἕτερόν τινα, γένους μὲν ὄντα τοῦ βασιλικοῦ, φυγάδα δὲ ἐκ Μακεδονίας, ἐπὶ βασιλείαν κατήγον μετὰ πολλοῦ πλήθους στρατιωτῶν. τούτοις ὁ Φίλιππος ἐπιθέμενος ἐνίκησε μάχῃ· καὶ ὅσους συνέλαβεν αἰχμαλώτους τῶν Ἀθηναίων, ἀφῆκεν ἄνευ λύτρων, οὐ κατ' εὐνοίαν τῆς πόλεως οὐδὲ δι' ἐπιείκειαν τρόπου.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ.

6

Τῆς ρητορικῆς μέρη τρία, ἐπιδεικτικὸν, δικανικὸν, συμβουλευτικόν. τοῖν μὲν οὖν δυοῖν ἄκρος ἀγωνιστῆς γέγονε, τοῦ τε δικανικοῦ καὶ τοῦ συμβουλευτικοῦ· ἐπιδεικτικούς δὲ οὐκ ἔχομεν αὐτοῦ λόγους. τοὺς γὰρ φερομένους οὐ πιστευτέον εἶναι Δημοσθένους, τὸν ἐπιτάφιον καὶ τὸν ἔρωτικόν· πολὺ γὰρ τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἀπολείπονται. καὶ οὐχ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν, ἀλλὰ καὶ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ τοῦτο συνδοκεῖ. ὅτι μὲν γὰρ εἶπεν ἐπιτάφιον λόγον Δημο-

σθένης ὠμολόγηται· οὐ μὴν τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντα, πάνυ φαύλως καὶ ἀσθενῶς ἔχοντα. τῶν δὲ συμβουλευτικῶν αὐτοῦ λόγων οἱ μὲν αὐτὸ τοῦτο ἔχουσιν ἐπίγραμμα, συμβουλευτικοὶ, οἱ δὲ οὐδὲν μὲν ἤττόν εἰσι συμβουλευτικοὶ, Φιλιππικοὶ δὲ ἐπιγράφονται, ἐκ τοῦ περὶ τῶν τοῦ Φιλίππου πραγμάτων εἰρησθαι τὴν κλησιν λαχόντες. καὶ τῶν Φιλιππικῶν ἕκαστος ἰδίαν τινὰ ἐπιγραφὴν ἔχει κατὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἑκάστων ιδιότητα.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ. Ὀλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ Θράκης, Ἑλληνικὸν δὲ ταύτη τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἢ δὲ Χαλκίς Ἀθηναίων ἀποικος. πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἐνδοξοὶ τῆς Ὀλύνθου· Ἀθηναίους τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν καὶ αὐθις Λακεδαιμονίοις, χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ἐπῆρχεν· ἦν γὰρ ἐπὶ Θράκης πολὺ τι γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ὀλύνθιοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθηναίους τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμοῦντα παρὰ τοῦ Μακεδόνοσιν εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσιν καὶ Ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτίδαιαν, ἦν Ἀθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν, ὕστερον ὑποπτεῦειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὀρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλήν τὴν αὐξήσιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώμην. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον· συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, κὰν ἄλλο τι δόξη, κοινῇ σπείσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβὼν, ὡς τὰς συνθήκας παραβηθήκοσι καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπείσασμένοις πόλεμον ἐπήνεγκεν. οἱ δὲ πετόμφασιν πρέσβεις εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας,

οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ὀλυνθίοις. καὶ φησὶ τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφάλειαν εἶναι τῶν Ἀθηναίων· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων οὐδέποτε ἦξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἔξουσίαν ἔσσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον· εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιτο ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δὲ δύσμαχον εἶναι τὸν Φίλιππον οὐχ ὡς ὑπέλληπται, θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους.

Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ὄν, ᾧ ἔχρωτο οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τόπον σπενδόντων, πληγαὶ τε ἐγίνοντο καὶ ποναὶ καὶ τραύματα. τοῦτο κωλύσαι βουλευθέντες οἱ προεστῶτες τῶν Ἀθηναίων ὠνητοὺς ἐποίησαντο τοὺς τόπους, καὶ ἕκαστον ἔδει δίδοναι δύο ὀβολοὺς καὶ καταβαλόντα θέαν ἔχειν. ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες λυπεῖσθαι τῷ ἀναλώματι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς δύο ὀβολούς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο, προῆλθε δὲ εἰς τοῦτο ὥστε οὐκ εἰς τοὺς τόπους μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἀπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκηροὶ κατέστησαν. πάλαι μὲν γὰρ στρατενόμενοι μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον, τότε δὲ ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἐορταῖς οἴκοι μένοντες διενέμοντο τὰ χρήματα· οὐκέτι οὖν ἠθέλον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ γενέσθαι στρατιωτικά. διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἀπτεται τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς, καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτὸν ὅτι „σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρατιωτικά;“⁹ ἐπιφέρει „μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.“ τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν.

Διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιώων αὐτοὺς στρατεῦσθαι καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώ-

θεσαν, ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν· τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναι φησι τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

Ἀντὶ πολλῶν ἂν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερόν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν· οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἦκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχοῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων ῥαδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἴρεσιν γενέσθαι.

- 2 Ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρὸς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεῖς ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἶπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἔστι δὴ τὰ γ' ἐμοὶ δοκοῦντα ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθὲνδε βοηθήσετε καὶ μὴ πάθῃτε ταῦτόν ὅπερ καὶ πρότερον, πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἣτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμα-
- 3 σιν· ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ 10 δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκῶν, ἠνίκ' ἂν τύχη, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο), τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν τρέψῃ τε καὶ παρασπάσῃται τι τῶν ὅλων
- 4 πραγμάτων. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὃ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκείνου ἓνα ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων καὶ ἅμα

στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐ-
 τὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πο-
 λέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῶ προέ-
 χει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγὰς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο
 5 ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ
 ἔστι τοῖς Ὀλυνθίοις ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ
 μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀν-
 δραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ Ἰσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολι-
 τῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ Πυ-
 δναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι,
 ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς, ἄλλως τε καὶ ὁμορον χώραν
 6 ἔχουσι. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖ-
 οί, καὶ τᾶλλ' ἃ προσήκει πάντα ἐνθυμουμένους φημι
 δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προσ-
 ἔχειν, εἴπερ ποτὲ, καὶ νῦν, χρήματα εἰσφέροντας προ-
 θύμως καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας.
 οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα
 7 ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γὰρ, ὃ πάντες ἐθρύ-
 λουν τέως, Ὀλυνθίους ἐκπολεμηῆσαι δεῖν Φιλίππῳ, γέ- 11
 γουεν αὐτόματον, καὶ ταῦθ' ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμ-
 φέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν
 πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι του ταῦτ' ἂν
 ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς
 ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐ-
 8 τοὺς ὑπὲρ ἂν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν. οὐ δεῖ
 δὴ τοιοῦτον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοί, παραπεπτωκότα και-
 ρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταὐτὸ ὅπερ ἤδη πολλάκις
 πρότερον πεπόνθατε. εἰ γὰρ, ὅθ' ἤκομεν Εὐβοεῦσι
 βεβοηθηκότες καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἰέραξ καὶ
 Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν
 καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ'
 ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν ἦνπερ ὑπὲρ τῆς

1 mihi in pochemi... (scilicet deum) etc.

videbitur.

Εὐβοέων σωτηρίας, εἶχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτ' ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων.

9 καὶ πάλιν ἠνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τ' ἄλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ προθύμῳ καὶ ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοῖ, ῥάονι καὶ πολὺ ταπεινότερον νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προΐεμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματ' οἰόμενοι σχήσειν καλῶς, ἠϋξήσαμεν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν τηλικούτον ἡλίκος οὐδεὶς πω βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας.

10 νυνὶ δὲ δὴ καιρὸς ἦκει τις, οὗτος ὁ τῶν Ὀλυμπίων, αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων, καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστῆς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν

12 ὑπερηγμένων καταστάς, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν, εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἂν τις θεῖη δικαίως, τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς

11 παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔρωγε θεῖην. ἀλλ', οἶμαι, παρόμοιον ἐστὶν ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἂν τις λάβῃ καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνησθαι τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐδ' εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστὸν, μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβάν ἕκαστον τῶν προὑπαρξάντων [ὡς τὰ πολλὰ] κρίνεται. διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς

- 12 πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψάμεθα. εἰ δὲ προησό-
 μεθα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώ-
 πους, εἴτ' Ὀλυνθὸν ἐκείνος καταστρέφεται, φρασάτω
 τις ἐμοὶ τί τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι
 βούλεται. ἄρα λογίζεται τις ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον δι' ὃν μέγας γέγονεν
 ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμ-
 φίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν,
- 13 Μεθώνην αὐτίς, εἴτα Θετταλίας ἐπέβη· μετὰ ταῦτα
 Φερὰς, Παγασὰς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐ-
 τρεπίσας τρόπον ὄχρητ' εἰς Θράκην· εἴτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν 13
 ἐκβαλὼν, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων ἡσθένησε·
 πάλιν ῥαῖσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐ-
 θὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ
 Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρούββαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι
 παραλείπω στρατείας.
- 14 Τί οὖν, τις ἂν εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα
 γνῶτε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἰσθησθε ἀμφοτέρω,
 καὶ τὸ προῖεσθαι καθ' ἕκαστον ἀεὶ τι τῶν πραγμάτων
 ὡς ἀλυσιτελὲς, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ἣ χρῆται καὶ
 συζῆ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς
 πεπραγμένοις ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μὲν ὡς ἀεὶ τι
 μείζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν ἐγνωκῶς ἔσται,
 ὑμεῖς δ' ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως τῶν πρα-
 γμάτων, σκοπεῖσθε εἰς τί ποτ' ἐλπίς ταῦτα τελευτήσῃ.
- 15 πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν ὅστις ἀγνοεῖ
 τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἤξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν;
 ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ οἱ δανειζόμε-
 νοι ῥαδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορή-
 σαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστη-
 σαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐρρωθυ-

μηκότες καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ ἐβουλόμεθα ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

- 16 Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φῆσαι τις ἂν ῥάδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅτι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δ' οὐκ ἄγνοῶ μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν 14 πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῆ· οὐ μὴν οἶμαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν
- 17 ἡγοῦμαι. φημί δὴ διχῆ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῶ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν καὶ τῶ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρον τούτων ὀλιγορήσετε, ὀκνῶ
- 18 μὴ μάταιος ὑμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων ὑπομείνας τοῦτο Ὀλυνθον παραστήσεται, ῥαδίως ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὀλυνθον ἀκινδύτως ὄρων ἔχοντα τὰ οἴκοι προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῶ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῆ τὴν βοήθειαν εἶναι.
- 19 Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιννώσκω· περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδέσι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά· ταῦτα δ' ὑμεῖς οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου, εἰ δὲ μὴ, προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. τί οὖν, ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

20 ἐγὼ μὲν γὰρ ἠγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆ-
 ναι καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβά-
 νειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δεόντα· ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ
 πραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἐορτάς. ἔστι δὲ λοιπὸν, 15
 οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλὰ, ἂν
 ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐ-
 δὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλ-
 λους τινὰς ἄλλοι πόρους, ὧν ἔλεσθε ὅστις ὑμῖν συμ-
 φέρειν δοκεῖ· καὶ ἕως ἐστὶ καιρὸς, ἀντιλάβεσθε τῶν
 πραγμάτων.

21 Ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγμα-
 τα ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. οὔτε γὰρ, ὡς
 δοκεῖ καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς
 οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὔτ' ἂν
 ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν
 ᾤηθη δεήσειν αὐτὸν, ἀλλ' ὡς ἐπιὼν ἅπαντα τότε ἤλ-
 πιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κατὰ διέψευστα
 τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγο-
 νὸς καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἶτα τὰ τῶν
 22 Θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ
 ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι
 νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παρασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν
 ἐψηφισμένοι καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν.
 ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς
 ἀγοράς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ
 τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δεοὶ διοικεῖν, οὐ Φίλιππον
 λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρη-
 μάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις
 23 αὐτῷ καταστήσεται. ἀλλὰ μὴν τὸν γε Παιόνα καὶ τὸν
 Ἰλλυριδὸν καὶ ἀπλῶς τούτους ἅπαντας ἠγεῖσθαι χρὴ
 αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους ἢ δούλους εἶναι·
 καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινὸς εἰσι, καὶ ἀνθρω-

πος ὑβριστῆς, ὡς φασιν. καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον
 ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ 16
 κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνόητοις γίνεταί, διόπερ πολλὰ-
 κίς δοκεῖ τὸ φυλάξαι τὰγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώ-
 24 τερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν
 ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας ἐτοί-
 μως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους
 ἐφ' ἃ δεῖ καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνον-
 τας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος
 λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο
 πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἐτοίμως ἐφ' ὑμᾶς
 ἐλθεῖν. εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μῆδ' ἂ πάθοιτ' ἂν, εἰ
 δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολ-
 μήσετε;

25 Ἔτι τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μῆδὲ τοῦθ' ὑμᾶς
 λανθανέτω, ὅτι νῦν αἴρεσις ἐστὶν ὑμῖν πότερ' ὑμᾶς
 ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκείνου. εἰ μὲν γὰρ
 ἀντέχη τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ
 τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν
 οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φί-
 26 λιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θη-
 βαῖοι; οἱ, εἰ μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν, καὶ συνεισβαλοῦσιν
 ἐτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἴοιτ' ὄντες
 φυλάττειν, εἰ μὴ βοηθήσῃθ' ὑμεῖς. ἢ ἄλλος τις; ἀλλ',
 ὧ τᾶν, οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη,
 εἰ ἂ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυ-
 27 νηθεὶς μὴ πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα
 ἐνθάδ' ἢ ἢ κεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἠγοῦμαι.
 εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριακόντα ἡμέρας μόνας
 ἔξω γενέσθαι καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους
 τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ 17
 πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωρ-

γοῦντας ὑμῶν ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἦξει, πόσα χρη νομίσαι ζημιώσεσθαι; καὶ πρόσεσθ' ἢ ὕβρις καὶ ἔτι ἢ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσιν.

28 Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι μικρὰ ἀναλίσκοντες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρα κτησάμενοι φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται, τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθυναὶ ῥάδια γένωνται, ὡς ὅποι' ἄτ' ἂν ὑμᾶς περιστῆ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἶη παντὸς ἕνεκα.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Προσήκοντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασιν· μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον καὶ δεδιόσιν ὡς δυσπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνοσ προάγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμαχοῖσ αὐτὸν ὑποπτον εἶναι φησι καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν· τοὺς γὰρ Μακεδόνας εἶναι ἀσθενεῖσ κατ' ἑαυτούσ.

Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις ἰδεῖν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 18
δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν φανεράν γιγνο-

μένην τῆ πόλει, οὐχ ἤκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι· τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὄμορον καὶ δύναμιν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἀπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας ὥστε τὰς πρὸς ἐκείνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονία τιὰ καὶ θεία παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσία. δεῖ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτοὺς, ὅπως μὴ χεῖρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ὡς ἔστι τῶν αἰσχυρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων ὧν ἡμέτερον ποτε κύριοι φαίνεσθαι προἰεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων καὶ καιρῶν.

3 Τὸ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἠγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσ' ἂν εἴπη τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνω μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινα, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραχθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσοῦτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χεῖρον ἢ προσήκει κέχηρησθε τοῖς πράγμασι, τοσοῦτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε.

4 ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγα γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. ὧν οὖν ἐκείνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὄρω τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἐν, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὄνειδη βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

5 Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ
 τὰ πεπραγμένα δεικνύναι λαιδορίαν εἶναί τις ἂν φή-
 σειε κενὴν δικαίως· τὸ δὲ πάνθ' ὅσα πάποτ' ἐπραξε,
 διεξιόντα ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν καὶ βραχέος λό-
 γου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἔνεκα ἡγοῦμαι συμ-
 φέρειν εἰρηῆσθαι, τοῦ τ' ἐκείνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρ-
 χει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τοῦ τοὺς ὑπερεκπεπλη-
 γμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον ἰδεῖν ὅτι πάντα
 διεξελήλυθεν οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας
 ηὔξῃθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἤκει τὴν τελευταίην τὰ πρῶ-
 6 γματ' αὐτῷ. ~~ἔγω γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,~~ σφόδρ' ἂν
 ἡγοῦμην καὶ αὐτὸς φοβερόν τὸν Φίλιππον καὶ θαναμα-
 στόν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἐώσω ηὔξημένον· νῦν
 δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὐρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐή-
 θειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε Ὀλυνθίους ἀπήλανθόν τινες
 ἐνθὲνδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφί-
 πολιν φάσκειν παραδώσειν καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτε
 ἀπόρρητον ἐκείνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγαγό-
 7 μενον, τὴν δ' Ὀλυνθίαν φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτί-
 δαιαν οὔσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον 20
 συμμάχους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοις,
 Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παρα-
 δώσειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμή-
 σειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι· ὅλως δ' οὐδεὶς ἔστιν
 ὄντιν' οὐ πεφενάκιεν ἐκείνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων·
 τὴν γὰρ ἐκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν
 8 ἑξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων οὕτως ηὔξῃθη. ὥσπερ
 οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον
 αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν
 αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ'
 ἔνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγται. καιροῦ μὲν δὴ, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ

πράγματα· ἢ παρελθόν τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δει-
ξάτω ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα
ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν
αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύ-
θεροι γένοιτο ἄσμενοι.

9 Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖ-
ται, οἶεται δὲ βία καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα τῷ τὰ
χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ
ὀρθῶς οἶεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα
συστῆ καὶ πᾶσι ταῦτ' ἀσμενῶς τοῖς μετέχουσι τοῦ πο-
λέμου, καὶ συμπνεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μέ-
νειν ἐθέλουσιν ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πο-
νηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἢ πρῶτη πρόφασις καὶ
10 μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν. οὐ γὰρ
ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ
ἐπιορκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσα-
σθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον 21
ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἠνθῆσεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν
τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ.
ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν
τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ
τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ
δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι νῦν ἐν τοῖς
πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

11 Φημί δὴ δεῖν ὑμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν,
καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει
μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν
διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν
ἐψηφισμένοι Παρασὰς ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας
12 λόγους ποιῆσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὧ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν
πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσιν ἐξεληλυ-

θότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσα γὰρ ἐτοιμότητ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ.

13 πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολὴν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἐτοιμῶς, εἶπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. κἂν ταῦτα ἐθελήσητε ὡς προσήκει καὶ δὴ περαίνειν, οὐ μόνον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας 22 ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται.

14 Ὅπως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν προσθήκης μέρει ἐστὶ τις οὐ μικρὰ, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο/συναμφοτερον· νυνὶ δὲ Θετταλοῖς στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε· καὶ ὅποι τις ἂν, οἶμαι, προσθῆ καὶ μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεί· αὐτὴ δὲ καθ' αὐτὴν ἀσθενῆς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ

15 μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασιν τούτοις, οἷς ἂν τις μέγαν αὐτὸν ἠγήσαιο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν αὐτὴν ἢ ὑπῆρχε φύσει κατεσκεύακεν αὐτῷ. Σὴ γὰρ οἴεσθε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαιρεῖν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτο ἐξήλωκε, καὶ προήρηται πρῶτων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῆ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα ἄ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ἠρημένος·

16 τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων οὐ μέτεστι, κοπτόμενοι δὲ αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὐτ' ἐπὶ

- τοῖς ἔργοις οὐτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρί-
 βειν, οὔθ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται,
 ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων
 17 τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ
 Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἂν τις
 σκέψαιτο οὐ χαλεπῶς ἢ οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι 23
 καὶ πεξέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ
 καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὡς δ' ἐγὼ τῶν
 ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς
 οὐδαμῶς οἴου τε ψεύδεσθαι, οὐδέενων εἰσὶ βελτίους.
 18 εἰ μὲν γὰρ τις ἀνὴρ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέ-
 μου καὶ ἀγῶνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπω-
 θεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι
 τὰ ἔργα· πρὸς γὰρ αὐτῷ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν
 τάνδρὸς ἀνυπέρβλητον εἶναι· εἰ δέ τις σῶφρων ἢ δίκ-
 καιος ἄλλως τε τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ
 μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶ-
 19 σθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς
 δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι ληστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους
 ἀνθρώπους οἷους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα οἷα
 ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ'
 ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὐς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαννον
 ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας,
 Καλλίαν ἐκείνου τὸν δημόσιον καὶ τοιούτους ἀνθρώ-
 πους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ἁσμάτων
 ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἔνεκα τοῦ γελασθῆναι,
 20 τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει καίτοι ταῦτα, καὶ
 εἰ μικρὰ τις ἠγγεῖται, μεγάλα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δει-
 γματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς
 εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις
 τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δεινὰ συγκρούσαι τὰ
 τοιαῦτα οὐείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ

- ταῦτ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὧ ἄνδρες Ἀθη- 24
 ναῖοι, δεῖξιν οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἷ τε θεοὶ θέλωσι καὶ
 21 ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, ἕως μὲν
 ἂν ἐρρωμένος ἦ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται [τῶν καθ'
 ἕκαστα σαθρῶν], ἐπὶ δὲ ἀρρώστημά τι συμβῆ, πάντα
 κινεῖται, καὶ ῥῆγμα καὶ στρέμμα καὶ ἄλλο τι τῶν
 ὑπαρχόντων σαθρὸν ἦ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν
 τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἕξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ
 τοῖς πολλοῖς ἐστίν, ἐπειδὴν δὲ ὁμορος πόλεμος συμπλα-
 κῆ, πάντα ἐποίησεν ἐκδηλα.
- 22 Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον
 εὐτυχοῦντα ὁρῶν ταύτη φοβερὸν προσπολεμῆσαι νο-
 μίζει, σῶφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῶ χρῆται· με-
 γάλῃ γὰρ ῥοπῇ, μᾶλλον δὲ ὄλον ἢ τύχη παρὰ πάντ'
 ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἐργαγε,
 εἴ τις αἴρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην
 ἂν ἐλοίμην, ἐθέλοντων ἂ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν
 καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους
 ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν ἔχειν ὁρῶ
- 23 ὑμῖν ἐνούσας ἢ κείνῳ· ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα οὐδὲν
 ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ τοῖς φίλοις
 ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μὴ τί γε δὴ τοῖς θε-
 οῖς· οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πο-
 νῶν ἐκείνος αὐτὸς καὶ παρῶν ἐφ' ἅπασιν καὶ μηδένα
 καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ
 ψηφιζομένων καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται· οὐδὲ
 θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τούναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν,
 εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὦν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει
- 24 τοῦ πάντα ποιοῦντος ἂ δεῖ περιῆμεν. ἀλλ' ἐκεῖνο θαυ- 25 / εἰς
 μάξω, εἰ Λακεδαιμονίοις μὲν ποτε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πολλὰ
 ἰδία πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἕξον οὐκ ἠθέλησατε,

καὶ ἄλλοι ἀλλ' ἴν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερόν αὐ-
 τῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες καὶ προεκινδυνεύετε
 στρατευόμενοι, νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι καὶ μέλλετε εἰσ-
 φέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς
 μὲν ἄλλους σεσώκατε *πολλάκις* πάντας καὶ καθ' ἕνα
αὐτῶν αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερόν αὐτῶν ἀπολω-
 25 λεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς τού-
 τοις, εἰ μὴδὲ εἰς ὑμῶν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται
 λογίσασθαι πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ καὶ τί
προϊούτων ὑμῶν ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ
 4 δὴ ποῦ τοῦθ', ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἐτέρους τινὰς ἐλ-
 πιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων,
 πάλιν ἐλπίζόντων, *σχεδόν ταῦτα ἅπερ* νυνὶ ποιούντων
 26 ἅπασ ὁ χρόνος διελήλυθεν. εἰδ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχε-
 τε, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα
 τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τούτων ἐλπίζετε
τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσε-
 σθαι; ἀλλ' οὐτ' εὐλογον οὐτ' ἔχον ἔστι φύσιν τοῦτό γε.
 πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα
 πέφυκεν. νῦν δὲ ὅ τι μὲν φυλάζομεν, οὐδὲν ἔστιν ὑπὸ
 τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ.
 27 αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἦδη. φημί δὴ δεῖν εἰσφέ-
 ρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μὴδὲν αἰτιά-
 σθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε, τηνικαῦτα
 δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξίους 26
 ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς προ-
 φάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ
 γὰρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν
 28 μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. τίνος
 γὰρ ἕνεκα, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τοῦτον μὲν
 φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρα-
 τηγούς, ἰδίους δ' εὐρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν

ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα ^{ἔρωτῶ}
 μὲν ἐστὶ τὰ ἄθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα·
 Ἀμφίπολιν, καὶ ληφθῆ, παραχορῆμα ὑμεῖς κομεισθε·
 οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ
 ἐστὶν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα
 τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος,
 Σίγειον, τὰ πλοῖα ἂν συλῶσιν. ἐπ' οὖν τὸ λυσιτελοῦν
 29 αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. Ὑμεῖς δὲ, ὅταν μὲν εἰς τὰ
 πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστη-
 κότας κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκού-
 σητε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλους
 ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις,
 τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως. πρότερον
 μὲν γὰρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰσεφέρετε κατὰ συμμο-
 ρίας, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ἤγτωρ
 ἠγεμῶν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ
 βοησόμενοι τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσενεμέθηθε
 30 οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δὲ ὡς ἐκείνους. > δεῖ δὴ ταῦτα
 ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους
 κοινὸν καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ βουλευέσθαι καὶ τὸ πράτ-
 τειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν ὡσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν 27
 ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραρ-
 χεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ
 τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὅτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ
 γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ
 ἠδικημένον αἰεὶ μέρος ἐλλείψει, εἰδ' ὑμῖν τούτους κο-
 31 λάξειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν περιέσται. > λέγω δὴ κεφάλαιον,
 πάντα εἰσφέρειν ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει τὸ ἴσον· πάν-
 τας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε·
 πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν
 ἂν ἀκούσητε αἰρεῖσθαι, μὴ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἶπη.
 καὶ ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχορῆμα

ὑμῶν δὲ τῶν γένων

ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον
τῶν ὄλων πραγμάτων ὑμῖν ἔχόντων.

β. Γερμανίου
1913.

Ο ΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τι
κατορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς, καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλε-
το. ὁ δὲ δῆμος περιχαρῆς, οἷ' τε ρήτορες παρακαλοῦσιν ἐπὶ
τιμωρίαν Φιλίππου. δέδοικε τοίνυν ὁ Δημοσθένης μὴ θαρ-
σῆσαντες, ὡς τὰ πάντα νενικηκότες καὶ ἱκανῆν βοήθειαν πε-
ποιημένοι τοῖς Ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγορήσωσι. διὰ
τοῦτο παρελθὼν ἐπικόπτει τὴν ἀλαξονείαν αὐτῶν καὶ πρὸς
εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων οὐ περὶ
τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ
περὶ τῆς τῶν συμμαχῶν σωτηρίας· οἶδε γὰρ ὅτι καὶ Ἀθη- 28
ναῖοι καὶ ἄλλοι πού τινες τοῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεία προέσθαι
ποιοῦνται φροντίδα, περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναν-
τίους ἤττον σπουδάζουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῆς πε-
ρὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον ἀπτε-
ται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους τοὺς ἐπιτιθέντας ζη-
μίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά, ἵν' ἀδεῆς ἦ
τὸ συμβουλεύειν τὰ βέλτιστα. παραινῆ δὲ καὶ ὅπως πρὸς
τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναστῆναι καὶ στρατεύεσθαι σώ-
μασιν οἰκείοις, καὶ ἐπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατὰ τοῦ δή-
μου τε ὡς ἐκλελυμένοι καὶ τῶν δημαγωγῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς
προϋσταμένων τῆς πόλεως.

Οὐχὶ ταῦτ' ἀπαρίσταται μοι γινώσκειν, ὧ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω καὶ ὅταν
πρὸς τοὺς λόγους οὐς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ

τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς βουλευέσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παρ-
 2 στάντες ὑμῖν ἀμαρτάνειν. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γὰρ, οὐ πάλαι γέγονε ταῦτα ἀμφοτέρω· νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως 29 τοὺς συμμάχους σώσομεν. εἰ γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεται τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὁρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὄντινον ποιεῖσθαι λόγον.

3 Ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρὸς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰπερ ποτὲ, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δὲ οὐχ ὅτι χρῆ περὶ τῶν παρόντων συμβουλευῆσαι χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρῆ τρόπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρῶν καὶ ἀκούων σύνοιδα τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφενγέναι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, οὐ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρορησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας εἰ ἀληθῆ λέγω καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίοις εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.

4 Ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνησαί. μέμνησθε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτὶ Ἡραίου τεύχους πολιορκῶν.

τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριῶν, πολλῶν δὲ λόγων καὶ θυροῦ βου γιγνομένου παρ' ὑμῖν ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν καὶ τοὺς μέχρ' ἑπέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν καὶ τάλαντα 5 ἐξήκοντα εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου ἑκατομβαιῶν, μεταγειντιῶν, βοηδρομιάων· τούτου τοῦ μηνὸς μόλις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε 30 τάλαντα ἀργυρίου. ὥς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεῶς, ἦλθε γὰρ ἀμφοτέρω, οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἠφίετε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφίσάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθεῖς.

6 Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἦκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταῦτα πάθῃτε. τί δὴ χρησόμεθα, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθε ὃν τρόπον 7 ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύμπιοι δυνάμιν τινα κεκτημένοι, καὶ διεκείθ' οὕτω τὰ πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους οὔθ' οὗτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς ἀκακίνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην· ἦν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμα τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερὲς, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμησάμεθα δὲν ὡόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου· καὶ ὁ πάντες ἐθρύλουν τέως, τοῦτο πέπρακται νυνὶ ὅπως 8 δῆποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐρωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὄρω· χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθ-

υφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὄρω τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρημάτων Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδῶν ὄντος Φιλίππου τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλ- 31
 λεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινὰ, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματα, ἔαν τὰ παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δῆπου.

- 10 Ἄλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἂν, ἅπαντες ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ ἱκανοὶ ὑμῖν), ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλά-
 11 πτοντας ὑμᾶς λύσατε. λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὕτως, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθρόους καθιστᾶσιν, εἴτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τηρικαῦτα τὸν γράψοντα ἅ πάντες ἴστε ὅτι συμφέρει
 12 ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πράξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὐρήσετε, ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν

γε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς
 13 αὐτοὺς ἀξιῶν ὄπερ καὶ τεθείκασιν· οὐ γὰρ ἐστὶ δί-
 καιον τὴν μὲν χάριν, ἢ πᾶσαν ἐβλαπτε τὴν πόλιν, τοῖς 32
 τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἂν ἅπαν-
 τες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζη-
 μίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν' ἀξιούτε τηλικούτου εἶναι
 παρ' ὑμῖν ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ
 δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον ὥστε εἰς προὔπτον
 κακὸν αὐτὸν ἐμβαλεῖν.

14 Οὐ μὴν οὐδ' ἐκείνῳ γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα οὐδενὸς ἄξιόν ἐστιν, ἂν μὴ
 προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τὰ γε δόξαντα προθύ-
 μως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάροκη τὰ ψηφίσματα ἦν ἢ ὑμᾶς
 ἀναγκάζειν ἢ προσήκει πράττειν ἢ περὶ ὧν γραφεὴν
 διαπράξασθαι, οὐτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφίζομενοι μι-
 κρὰ, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιπ-
 πος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν ἔνεκά γε
 15 ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει·
 τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον
 ὢν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρείττον ἐστίν.
 τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει· καὶ γὰρ
 εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 δυνάμενοι, καὶ γινῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥη-
 θέντα, καὶ πράξι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ἄρ' ἴσθαι ποιῶ-
 16 τε. τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πότε ἂν δεῖ πρά-
 ξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν προείληφε τὰ
 χωρία ἄνθρωπος, εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας
 γενήσεται, πάντων αἰσχιστα πεισόμεθα; οὐχ οὖς, εἰ
 πολεμήσαιεν, ἐτοιμῶς σώσειν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι 33
 νῦν πολεμοῦνται; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέτερα;

- 17 οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅτι ἂν εἶποι τις; ἀλλὰ πρὸς θεῶν πάντα ἐάσαντες καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ τότε τοὺς αἰτίους, οἵτινές εἰσι, τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοὶ γ' αἰτιοὶ φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων μᾶλλον, ἣτηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων, εἰ δὲ τοῦτ'
- 18 ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἂν. καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀναστάς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ δέον εὐξασθαι παραλείπει. εὐξασθαι μὲν γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥάδιον, εἰς ταῦτ' ὅσα βούλεται τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἐλέσθαι δὲ, ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῆ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὐπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμφό-
- 19 τερα ἐξῆ, λαμβάνειν. † εἰ δέ τις ἡμῶν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἑᾶν καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἶποι τις ἂν. φῆμ' ἐγώ γε, εἶπερ ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω εἰ τῷ ποτε ἀνθρώπων ἢ γέγουεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἅ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορήσαι πρὸς ἅ δεῖ. ἀλλ' οἶμαι, μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγους ἢ παρ' ἑκάστου βούλησις, διόπερ ῥᾶστον ἀπάντων ἔστιν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι· ὁ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἶε-
- 20 ται, τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτε 34 οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἔξετε. οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἔστιν ἀνθρώπων, ἑλλείποντάς τι δι' ἐνδειαν χρημάτων τῶν τοῦ πο-

λέμου εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὕνειδη φέρειν, οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἀρπάσαντας τὰ ὄπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' εἶν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίξεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.

- 21 Καὶ ταῦτ' οὐχ ἴν' ἀπέχθωμαί τιςιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως προήρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχῆς εἰμι ἐγὼ ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι. καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περι-
- 22 κλέα. ἔξ οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες, „τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίζωμαι;“ προπέποται τῆς παραντίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ τοιαυτὴ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα
- 23 καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχροῦς. καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις ἂν κεφάλαια εἶπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἄλλο- 35
- 24 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἠρξαν ἐκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουε δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεὺς, ὥσπερ ἔστι προσῆκον βάρβαρον Ἑλλησι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τροπαια αὐτοῖ

στρατευόμενοι, μόνοι δὲ ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ
 25 τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν
 δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν
 πόλιν αὐτὴν θεάσασθε ὅποιοι ἐν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν
 τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ
 κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν
 καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπι-
 γιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὔτω σώ-
 φρονες ἦσαν καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἡθει μέ-
 26 νοντες ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ
 τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὅποια
 ποτ' ἐστίν, ὄρα τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖ-
 σαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς
 πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὐξίνειν ἕκαστος ὥετο δεῖν. ἐκ
 δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς
 εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν μεγάλην εἰκό-
 27 τως ἐκτῆσαντο εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν
 τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις, χρωμένοις οἷς εἶπον
 προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν
 νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἄρα γε ὁμοίως καὶ παραπλη- 36
 σίως; οἶ— τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν,
 ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὄρατε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ
 Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχό-
 λων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ
 τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν ἡμῖν καὶ τὰ
 ἡμέτερό αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δί-
 28 καια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας,
 πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν
 εἰς οὐδὲν δέον, οὐς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμαχοὺς ἐκτη-
 σάμεθα, εἰρήνης οὐσης ἀπολωλέκασιν οὔτοι, ἐχθρὸν
 δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτου ἡσκήκαμεν. ἢ φρασά-
 τω τις ἐμοὶ παρελθὼν, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν

29 ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν Φίλιππος. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τὰ γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει. καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλλξεις ἄς κονιῶμεν, καὶ τὰς ὁδοὺς ἄς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας, καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γερόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι, ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέρονε, τοσοῦτῳ τὰ τούτων ἠΰξεται.

30 Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δὴ ποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρότερον στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἐκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος

31 μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοῦναντίον κύριοι μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι καὶ περιηρημένοι χρήματα καὶ συμμαχους ἐν ὑπηρέτῳ καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἂν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν ἢ Βοηδρόμια πέμψωσιν οὔτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειροήθεις αὐτοῖς

32 ποιοῦντες. ἔστι δ' οὐδέποτ', οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὅποι' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρα οὐκ ἂν θαναμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἔμοι γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέ-

σθαι· οὐδὲ γὰρ παρησιία περὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἔστιν, ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νῦν γέγονε θαναμάζω.

- 33 Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν ἐθελήσητε στρατεύεσθαι τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἂν, ἴσως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθὸν καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε ἂ τοῖς [ἀσθενούσι] παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτ' ἰσχυρὸν ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκουσιν ἔᾶ· καὶ ταῦτα, ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτά ἐστιν ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἔᾶ, ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν
- 34 ἐκάστου ῥαθυμίαν ὑμῶν ἐπανξάνοντα. οὐκοῦν σὺ μὴ-38 σθοφορὰν λέγεις; φήσει τις. καὶ παραχορῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἢ πόλις, τοῦθ' ὑπάρχουσι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἴκοι μένων [βελτίων], τοῦ δὲ ἐνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχροὺς ἀπηλλαγμένους. συμβαίνει τι τοιοῦτον οἶον καὶ τὰ νῦν· στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἔστι δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν· ὅσα οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεί, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβάνων
- 35 πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ἂ χροὴ πράττεσθαι. ὅλως δὲ οὔτ' ἀφελῶν οὔτε προσθεῖς, πλὴν μικρὸν τὴν ἀταξίαν ἀνελῶν, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν τὴν αὐτὴν τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅτι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. οὐκ ἔστιν ὅπου μηδὲν ποιούσιν ἐγὼ τὰ τῶν ποιησόντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεινός

36 νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἰρηκα ἂ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἔλοισθε ὅτι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει. 39

IV.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι συνηληλύθασιν εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμοῦντες. ὁ τοίνυν ῥήτωρ τὴν τε ἀθυμίαν πειρᾶται παύειν, λέγων οὐδὲν εἶναι θαυμαστόν εἰ ῥαθυμοῦντες κεκοράτηνται, καὶ εἰσηγεῖται πῶς ἂν ἀριστεία τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖεν. κελεύει δὲ δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μεῖζω, πολιτικὴν, ἣτις οἴκοι μένουσα πρὸς τὰς κατὰ καιρὸν χρείας ἔτοιμος ὑπάρξει, ἑτέραν δὲ ἐλάττω, ξένων ὄντων τῶν στρατενομένων, παραμεμυγμένων δὲ καὶ πολιτῶν, κελεύει μὴ Ἀθήνησι μένειν μηδὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως, ἵνα μὴ τοὺς ἐτησίας πνέοντας ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἠνίκα Ἀθήνηθεν εἰς Μακεδονίαν πλεῖν οὐ δυνατόν, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῶν Ἀθηναίων ἀπάντων κρατῇ, ἀλλ' ἐγγὺς ἢ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις ὑπάρχη.

Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὔτίθετο, 40
ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχῶν ἂν ἕως οἱ πλείστοι

τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκε τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον, εἰ δὲ μὴ, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γινώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστάς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέοντα οὗτοι συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλευέσθαι.

- 2 Πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀθυμητέον, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ. ὁ γὰρ ἐστὶ χεῖριστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ὅτι οὐδὲν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν θεόντων ποιούντων ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματα ἔχει, ἐπεὶ τοι εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπίς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι.
- 3 ἔπειτα ἐνθυμητέον καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλίκην ποτ' ἐχόντων δύναιμι Λακεδαιμονίων, ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολὺς, ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον. τίνος οὖν ἔνεκα ταῦτα λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ 41 θεάσησθε ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστὶ φοβερὸν οὔτ', ἂν ὀλιγορῆτε, τοιοῦτον οἶον ἂν ὑμεῖς βούλοισθε, παραδείγμασι χρώμενοι τῇ τότε θώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατεῖτε ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι' ἣν ταρ- 4
- 4 τόμεθα ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχορῆν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσπολέμητον οἶεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό τε πλῆθος τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως καὶ τὸ τὰ χωρία πάντα ἀπολωλέναι τῇ

πόλει, ὁρθῶς μὲν οἶεται, λογισάσθω μέντοι τοῦθ', ὅτι
 εἶχομέν ποτε ἡμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Πύδναν καὶ
 Ποτίδαιαν καὶ Μεθώνην καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον
 οἰκίον κύκλω, καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων
 ἔθνῶν αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύθερα ὑπῆρχε καὶ μάλ-
 5 λον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκίως ἢ κείνῳ. εἰ τοίνυν ὁ
 Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν
 πολεμεῖν ἐστὶν Ἀθηναίοις ἔχουσι τοσαῦτα ἐπιτειχίσμα-
 τα τῆς αὐτοῦ χώρας ἔρημον ὄντα συμμάχων, οὐδὲν ἂν
 ὦν νυνὶ πεποιήκεν ἐπραξεν, οὐδὲ τοσαύτην ἐκτησατο
 δύναμιν. ἀλλ' εἶδεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς
 ἐκείνος, ὅτι ταῦτα μὲν ἐστὶν ἅπαντα τὰ χωρία ἄθλα
 τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ, φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς
 παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ
 6 κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων. καὶ γὰρ τοι ταύτη
 χρησάμενος τῇ γνώμῃ πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει,
 τὰ μὲν ὡς ἂν ἐλών τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δὲ σύμμαχα καὶ
 φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν 42
 τὸν νοῦν τοῦτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οὓς ἂν ὁρθῶσι παρ-
 7 εσκευασμένους καὶ πρᾶττειν ἐθέλοντας ἄχρη. ἂν τοί-
 νυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης
 ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδήπερ οὐ πρότε-
 ρον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν, οὗ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παρασχεῖν
 αὐτὸν χρησίμου τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφείς τὴν εἰρωνεῖαν
 ἔτοιμος πρᾶττειν ὑπάρξῃ, ὁ μὲν χρήματ' ἔχων εἰσφέ-
 ρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ στρατεύεσθαι, — συνελόντι δ'
 ἀπλῶς ἂν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι καὶ παύ-
 8 σησθε αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν
 δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερόν
 αὐτῶν κομιεῖσθε, ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ κατεροραθυμη-
 μένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκείνον τιμωρήσεσθε. μὴ
 γὰρ ὡς θεῶ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγῆναι πρᾶ-

γματα ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον καὶ δέδιεν,
 ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάντων νῦν δο-
 κούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ· καὶ ἅπανθ' ὅσα περὶ καὶ
 ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἐνι, ταῦτα καὶ τοῖς μετ'
 ἐκείνου χορῆ νομίζειν ἐνεῖναι. κατέπτηχε μέντοι πάντα
 ταῦτα νῦν, οὐκ ἔχοντ' ἀποστροφὴν διὰ τὴν ὑμετέραν
 βραδυτῆτα καὶ ῥαθυμίαν, ἣν ἀποθέσθαι φημι δεῖν ἥδη.
 9 ὁρᾶτε γὰρ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἱ προελή-
 λυθεν ἀσελγείας ἀνθρώπος, ὃς οὐδ' αἴρεσιν ὑμῶν δι-
 δωσι τοῦ πράττειν ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ καὶ
 λόγους ὑπερηφάνους, ὡς φασί, λέγει, καὶ οὐχ οἷός ἐστιν
 ἔχων ἃ κατέστραπται μένειν ἐπὶ τούτων, ἀλλ' αἰεὶ τι
 προσπεριβάλλεται καὶ κύκλω πανταχῆ μέλλοντας ἡμᾶς 43
 10 καὶ καθημένους περιστοιχίζεται. πότ' οὖν, ὃ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, πότε ἃ χορῆ πράξετε; ἐπειδὴν τί γένηται;
 ἐπειδὴν νῆ Δί' ἀνάγκη τις ἦ. νῦν δὲ τί χορῆ τὰ γιγνώ-
 μενά ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις με-
 γίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην
 εἶναι. ἢ βούλεσθε, εἰπέ μοι, περιούντες αὐτῶν πυνθᾶ-
 νεσθαι [κατὰ τὴν ἀγοράν], λέγεται τι καινόν; γένοιτο
 γὰρ ἂν τι καινότερον ἢ Μακεδῶν ἀνὴρ Ἀθηναίους κα-
 11 ταπολεμῶν καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν; τέθνηκε Φί-
 λιππος; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ. τί δ' ὑμῶν διαφέρει;
 καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιπ-
 πον ποιήσετε, ἅνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι
 τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὐτοῦ δόμην το-
 σοῦτον ἐπηύξηται ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν.
 12 καίτοι καὶ τοῦτο· εἴ τι πάθοι καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῶν
 ὑπάρξαι, ἥπερ αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμε-
 λούμεθα, [καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο] ἴσθ' ὅτι πλησίον μὲν
 ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπι-
 στάντες ὅπως βούλεσθε διοικήσαισθε, ὡς δὲ νῦν ἔχετε

οὐδὲ διδόντων τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν δέξασθαι δύ-
ναισθ' ἂν, ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς
γνώμας.

- 13 Ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας
ὑπάρχειν ἅπαντας ἐτοιμῶς, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ
πεπεισμένων, παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς πα-
ρασκευῆς ἦν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων
ὑμᾶς οἶμαι, καὶ τὸ πλήθος ὅσον, καὶ πόρους οὔστινας
χρημάτων, καὶ τᾶλλα ὡς ἂν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα
δοκεῖ παρασκευασθῆναι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν,
- 14 δεηθεῖς ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον. ἐπειδὴν 44
ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ πρότερον προλαμβάνε-
τε· μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέ-
γειν, ἀναβάλλειν με τὰ πράγματα ἠγείσθω. οὐ γὰρ οἱ
ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν·
οὐ γὰρ ἂν τά γε ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κω-
15 λῦσαι δυνηθεῖμεν· ἀλλ' ὅς ἂν δείξῃ τις πορισθεῖσα
παρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται,
ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον ἢ πε-
ριγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ
πάσχοιμεν ἂν κακῶς. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν
ἔχειν, μὴ κωλύων εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεται τι. ἢ μὲν
οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη, τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν
ἔλεγχον δώσει· κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε.
- 16 Προῶτον μὲν τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις
πεντήκοντα παρασκευάσασθαι φημι δεῖν, εἴτ' αὐτοὺς
οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν ὡς, εἴαν τι δέῃ, πλευστέον εἰς
ταύτας αὐτοῖς ἐμβάσιν. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσι τῶν
ἱππέων ἱππαγωγοὺς τριήρεις καὶ πλοῖα ἱκανὰ εὐτρεπί-
17 σαι κελεύω. ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν ἐπὶ τὰς
ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στρα-
τείας εἰς Πύλας καὶ Χερρόνησον καὶ Ὀλυνθον καὶ ὅποι

βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνω τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ πα-
 ραστῆναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν,
 ὥσπερ εἰς Εὐβοίαν καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς Ἀλί-
 αρτον καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ὄρ-
 18 μήσαιτε. οὗτοι παντελῶς οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν τοῦ-
 το, ὡς ἐγώ γέ φημι δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐστιν, ἵν' ἢ
 διὰ τὸν φόβον εἰδῶς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς — εἴσεται γὰρ
 ἀκριβῶς· εἰσὶ γὰρ, εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνω
 παρ' ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος — ἡσυχίαν ἔχη,
 ἢ παριδῶν ταῦτα ἀφύλακτος ληφθῆ, μηδενὸς ὄντος
 ἐμποδῶν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῶ
 19 καιρόν. ταῦτα μὲν ἐστὶν ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημι δεῖν
 καὶ παρεσκευάσθαι προσήκειν οἴμαι· πρὸ δὲ τούτων
 δύναμίν τινα, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημι προχειρίσα-
 σθαι δεῖν ὑμᾶς, ἢ συνεχῶς πολεμήσει καὶ κακῶς ἐκεῖ-
 νον ποιήσει. μὴ μοι μυρούς μηδὲ δισμρούς ξένους,
 μηδὲ τὰς ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἢ τῆς
 πόλεως ἔσται, κἂν ὑμεῖς ἕνα κἂν πλείους κἂν τὸν δεῖνα
 κἂν ὄντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγόν, τούτῳ πείσε-
 ται καὶ ἀκολουθήσει καὶ τροφήν ταύτῃ πορίσαι κε-
 20 λεύω. ἔσται δ' αὕτη τίς ἢ δύναμις καὶ πόσις, καὶ πόθεν
 τὴν τροφήν ἔξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσει ποιεῖν; ἐγὼ
 φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρὶς. ξένους
 μὲν λέγω — καὶ ὅπως μὴ ποιήσετε ὃ πολλάκις ὑμᾶς
 ἐβλάψεν· πάντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τοῦ δέοντος,
 καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἰρούμενοι, ἐπὶ τῷ
 πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιή-
 σαντες καὶ πορίσαντες τούτοις προστίθετε, ἂν ἐλάττω
 21 φαίνηται. λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχιλίους,
 τούτων δὲ Ἀθηναίους φημι δεῖν εἶναι πεντακοσίους,
 ἐξ ἧς ἂν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῆ, χρόνον
 τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτου, ἀλλ' ὅσον

ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' 46
 ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω, καὶ μετὰ τούτων ἱππέας
 διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντα Ἀθηναίους τού-
 λάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς, τὸν αὐτὸν τρόπον στρα-
 22 τευομένους· καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις. εἶεν· τί πρὸς τού-
 τοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γὰρ, ἔχοντος ἐκείνου
 ναυτικόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς
 ἢ δύναμις πλέη. πόθεν δὴ τούτοις ἢ τροφή γενήσεται;
 ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδὴν, διότι τηλι-
 καύτην ἀποχορῆν οἶμαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας τοὺς
 στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω.

23 Τοσαύτην μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι
 οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῃ πα-
 ραταξομένην, ἀλλὰ ληστεύειν ἀνάγκη καὶ τούτῳ τῷ
 τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην· οὐ τοίνυν
 ὑπέρογκον αὐτήν, οὐ γὰρ ἔστι μισθὸς οὐδὲ τροφή, οὐ-
 24 δὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ. πολίτας δὲ παρεῖναι
 καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ'
 ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, οὗ Πο-
 λύστρατος ἠγεῖτο καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι
 τινὲς, καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι· καὶ οἶδα
 ἀκούων ὅτι Λακεδαιμονίους παραταπτόμενοι μεθ'
 ὑμῶν ἐνίκων οὔτοι οἱ ξένοι καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. ἐξ
 οὗ δ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς
 φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους
 τοῦ δέοντος γεγόνασιν. καὶ παρακύψαντα ἐπὶ τὸν τῆς
 πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαξον καὶ πανταχοῖ μάλ-
 λον οἴχεται πλέοντα, ὃ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ, εἰκό- 47
 25 τως· οὐ γὰρ ἔστιν ἄρχειν μὴ διδόντα μισθόν. τί οὖν
 κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ
 τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας καὶ στρατιώτας
 οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων παρα-

καταστήσαντας, ἐπεὶ νῦν γε γέλωσ ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε, εἰποῖτ' ἂν, 26 ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν. οὐκ ἐχειροτονεῖτε δ' ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγούς καὶ φυλάρχους καὶ ἱππάρχους δύο; τί οὖν οὗτοι ποιοῦσιν; πλὴν ἐνὸς ἀνδρὸς, ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἐπὶ τὸν πόλεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπούσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίλους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυ- 27 λάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ ἐχορῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις; ἀλλ' εἰς μὲν Αἴημον τὸν παρ' ὑμῶν ἱππαρχον δεῖ πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαον ἱππαρχεῖν; καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ἦ.

28 Ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἠγείσθε λέγεσθαι, τὸ δὲ τῶν χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα πόθειτε ἀκοῦσαι. τοῦτο δὴ καὶ περανῶ. χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφή, σιτηρέσιον μόνον τῇ δυνάμει ταύτῃ, τάλαντα ἐνευήκοντα καὶ μικρόν τι πρὸς, δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις τετταράκοντα τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν 48 μναὶ τοῦ μηνὸς ἐκάστου, στρατιώταις δὲ δισχιλλοῖς τοσαυτ' ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ, τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὔσιν, ἔαν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνὸς, 29 δώδεκα τάλαντα. εἰ δέ τις οἶεται μικρὰν ἀφορμὴν εἶναι σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς ὅτι, τοῦτ' ἂν γένηται, προσποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πο-

λέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὥστ' ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ. [ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντῆς πάσχειν ὅτιοῦν ἔτοιμος, ἐὰν μὴ ταυτ' οὕτως ἔχη.] πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι, τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

- 30 Ἄ μὲν οὖν ἡμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὐρεῖν, ταυτ' ἐστίν. ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονητε τὰς γνώμας, ἃν ὑμῖν ἀρέσκη, χειροτονησέτε, ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι κὰν ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμηῆτε Φιλίπῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις.
- 31 Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλευσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμεῖτε, ἐνθρυμηθεῖητε, καὶ λογίσαισθε ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται Φίλιππος καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶνα ἐπιχειρεῖ, ἢ νῖκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι.
- 32 δεῖ τοίνυν ταυτ' ἐνθρυμουμένους μὴ βοηθείαις πολεμεῖν, ὑστεριοῦμεν γὰρ ἀπάντων, ἀλλὰ παρασκευῆ συν- 49
εχει καὶ δυνάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χοῆσθαι τῇ δυνάμει Δήμῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σκιάθῳ καὶ ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες καὶ σῖτος καὶ ἃ χρὴ στρατεύματι πάνθ' ὑπάρχει· τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῆ γενέσθαι ῥάδιον καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι ῥαδίως εἴσεσθε.
- 33 Ἄ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει, παρὰ τὸν καιρὸν ὁ τούτων κύριος καταστάς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσεται· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταυτ' ἐστίν ἀγὼ γέγραφα. ἂν ταῦτα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πορίσῃτε τὰ χρήματα πρῶτον ἃ λέγω, εἶτα καὶ τ' ἄλλα παρασκευά-

σαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἵππέας,
 ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν, νόμῳ κατακλείσητε ἐπὶ τῷ
 πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ πο-
 ρισταὶ γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τοῦ στρατη-
 γοῦ τὸν λόγον ἀπαιτοῦντες, παύσεσθ' αἰεὶ περὶ τῶν ἀν-
 34 τῶν βουλευόμενοι καὶ πλεόν οὐδὲν ποιοῦντες, καὶ ἔτι
 πρὸς τούτῳ πρῶτον μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μέ-
 γιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε. ἔστι δ' οὗτος
 τίς; ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων
 καὶ φέρων τοὺς πλεοντίας τὴν θάλατταν. ἔπειτα τί πρὸς
 τούτῳ; τοῦ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἔξω γενήσεσθε, οὐχ
 ὥσπερ τὸν παρελθόντα χρόνον εἰς Αἴηνον καὶ Ἴμβρον
 ἐμβαλὼν αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ὥχετ' ἔχων,
 πρὸς τῷ Γεραιστῷ τὰ πλοῖα συλλαβῶν ἀμύθητα χρή-
 ματ' ἐξέλεξε, τὰ τελευταῖα εἰς Μαραθῶνα ἀπέβη καὶ 50
 τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ὥχετ' ἔχων τριήρη, ὑμεῖς δ'
 οὔτε ταῦτα δύνασθε κωλύειν οὔτ' εἰς τοὺς χρόνους,
 35 οὓς ἂν προθῆσθε, βοηθεῖν. καίτοι τί δήποτε, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, νομίζετε τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν
 καὶ τὴν τῶν Διονυσίων αἰεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου
 γίγνεσθαι, ἂν τε δεινοὶ λάχωσιν ἂν τε ἰδιῶται οἱ τού-
 των ἑκατέρων ἐπιμελούμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτ' ἀναλίσκετε
 χρήματα ὅσα οὐδ' εἰς ἓνα τῶν ἀποστόλων, καὶ τοσοῦ-
 τον ὄχλον καὶ παρασκευὴν ὄσῃν οὐκ οἶδ' εἴ τι τῶν
 ἀπάντων ἔχει, τοὺς δ' ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστε-
 ρίζειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παρασᾶς,
 36 τὸν εἰς Ποτίδαιαν; ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτα-
 κται, καὶ πρόοιδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ τίς χορηγὸς
 ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε καὶ παρὰ τοῦ καὶ τί-
 να λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέταστον οὐδ' ἀό-
 ριστον ἐν τούτοις ἡμέληται, ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου
 καὶ τῆ τούτου παρασκευῆ ἄτακτα ἀδιόρθωτα ἀόριστα

ἅπαντα. τοιγαροῦν ἅμα ἀκηκόαμέν τι καὶ τριηράρχους
 καθίσταμεν καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα καὶ περὶ
 χρημάτων πόρου σκοποῦμεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβαίνειν
 τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας, εἴτ' αὖ-
 37 τοὺς πάλιν [ἀνταμβιβάζειν], εἴτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλεται,
 προαπόλωλε τὸ ἐφ' ὃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ τοῦ
 πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκο-
 μεν, οἱ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ μένουσι καιροὶ τὴν ἡμε-
 τέραν βραδυτήτα καὶ εἰρωνείαν. ἄς δὲ τὸν μεταξὺ
 χρόνον δυνάμεις οἴομεθ' ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἶαί τ'
 οὔσαι ποιεῖν ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ'
 εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν ὥστ' ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦ- 51
 σιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ.

38 Τούτων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων
 ἀληθῆ μὲν ἐστὶ τὰ πολλὰ, ὡς οὐκ ἔδει, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως
 οὐχ ἠδέα ἀκούειν. ἀλλ' εἰ μὲν, ὅσα ἂν τις ὑπερβῆ τῷ
 λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται,
 δεῖ πρὸς ἠδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις,
 ἂν ἢ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίνεται, αἰσχρὸν
 ἐστὶ φενακίζειν ἑαυτοὺς, καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους
 39 ἂ ἂν ἢ δυσχερῆ πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ
 τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ
 χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐ-
 τοὺς ἐμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν αὐτὸν
 τρόπον ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσείε τις ἂν τὸν
 στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς
 βουλευομένους, ἵν' ἂ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττη-
 40 ται καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγκάζονται διώκειν. ὑμεῖς
 δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἀπάντων
 ἔχοντες, τριήρεις, ὀπίτας, ἰππέας, χρημάτων πρόσο-

δον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδενὶ πώ-
 ποτε εἰς δέον τι κέχρησθε, οὐδὲν δ' ἀπολείπετε, ὥσπερ
 οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖν Φιλίππῳ.
 καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, καὶ
 ἐτέρωσε πατάξῃς, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι
 41 δ' ἢ βλέπειν ἐναντίον οὐτ' οἶδεν οὐτ' ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς
 ἂν ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φιλίππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν
 ψηφίζεσθε, εἴαν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε, εἴαν ἄλλοθί που, 52
 συμπαραθεῖτε ἄνω κάτω, καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ'
 ἐκείνου, βεβούλευσθε δ' οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον περὶ
 τοῦ πολέμου, οὐδὲ πρὸ τῶν πραγμάτων προορᾶτε οὐ-
 δὲν, πρὶν ἂν ἢ γεγενημένου ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε.
 ταῦτα δ' ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν· νῦν δ' ἐπ' αὐτὴν
 42 ἤκει τὴν ἀκμὴν, ὥστ' οὐκέτ' ἐγχωρεῖ. δοκεῖ δέ μοι θε-
 ῶν τις, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς
 πόλεως αἰσχυρόμενος τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην
 ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. εἰ γὰρ ἔχων ἂ κατέστραπται καὶ
 προείληφεν ἡσυχίαν ἔχειν ἢ θελε καὶ μηδὲν ἔπραττεν
 ἔτι, ἀποχορῆν ἐνίοις ὑμῶν ἂν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην
 καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἰσχιστα ὠφληκότες ἂν
 ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν ἀεὶ τινι καὶ τοῦ πλεί-
 ονος ὀρεγόμενος ἴσως ἂν ἐκκαλέσασθ' ὑμᾶς, εἴπερ μὴ
 43 παντάπασιν ἀπεγνώκατε. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς
 ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται μήτε λογίζεται, ὄρῳν, ὃ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημένην
 περὶ τοῦ τιμωρῆσασθαι Φιλίππον, τὴν δὲ τελευταίην οὐ-
 σαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς ὑπὸ Φιλίππου.
 ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐ στήσεται, δῆλον, εἰ μὴ τις κωλύσει.
 εἶτα τοῦτ' ἀναμενοῦμεν, καὶ τριήρεις κενὰς καὶ τὰς πα-
 ρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας ἂν ἀποστείλητε, πάντ' ἔχειν οἴε-
 44 σθε καλῶς; οὐκ ἐμβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει
 γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον;

- οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλευσόμεθα; ποῖ οὖν προσορμιοῦμεθα; ἤρετό τις. εὐρήσει τὰ σαθρὰ, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, 53 ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθα οἴκοι, λαιδορομένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτε οὐδὲν ἡμῖν μὴ γένηται τῶν θεόντων.
- 45 ὅποι μὲν γὰρ ἂν, οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῆ, καὶ μὴ πᾶσα παρῆ, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν συναγωνίζεται· ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν θεόντων γίνεται, ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελαῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνή-
- 46 σι τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποστόλους. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἓνα ἄνδρα δυνηθῆναι ποτε ταῦθ' ὑμῖν πράξαι πάνθ' ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι καὶ φῆσαι καὶ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι καὶ τὸν δεῖνα ἔστι, τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν· ὅταν γὰρ ἡγήται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκείνος πράξῃ πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥαδίως ἐνθάδ' ᾧσιν, ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε ὅτι ἂν τύχητε ψηφίσησθε, τί καὶ χρὴ προσδοκᾶν;
- 47 Πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτας καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων καὶ δικαστὰς οἴκαδ' ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν, ὥστε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερόν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὄραν. νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἤκει τὰ πράγματα αἰσχύνης ὥστε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δις καὶ τρις κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδ' ἄπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἰροῦνται τοῦ προσήκοντος· κακούργου μὲν γὰρ ἔστι κριθέντ' ἀπο- 54

48 θανεῖν, στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις. ἡμῶν
 δ' οἱ μὲν περιούντες μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιπ-
 πον πράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν καὶ τὰς πολιτείας
 διασπᾶν, οἱ δ' ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς βασιλέα,
 οἱ δ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν, οἱ δὲ λόγους πλάτ-
 49 τουντες ἕκαστος περιερχόμεθα. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὧ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, νῆ τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ με-
 γέθει τῶν πεπραγμένων καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὄνειροπο-
 λεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τὴν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων
 ὁρῶντα καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον, οὐ μέντοι
 γε μὰ Δι' οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν ὥστε τοὺς
 ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι τί μέλλει ποιεῖν
 50 ἐκεῖνος· ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες. ἀλλ'
 ἂν ἀφέντες ταῦτ' ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρω-
 πος καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ καὶ χρόνον πολὺν
 ὑβρίζει, καὶ ἄπυνθ' ὅσα πάποτ' ἠλπίζαμέν τινα πρά-
 ξειν ὑπὲρ ἡμῶν καθ' ἡμῶν εὖρηται, καὶ τὰ λοιπὰ
 ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἐστὶ, κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πο-
 λεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο
 ποιεῖν, ἂν ταῦτα εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνω-
 κότες καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι· οὐ γὰρ
 ἅττα ποτ' ἐστὶ δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλα, εἰ μὴ
 προσέχητε τὸν νοῦν καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε,
 εὖ εἰδέναί.

51 Ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' ἄλλοτε πάποτε πρὸς χάριν εἰ-
 λόμην λέγειν ὅτι ἂν μὴ καὶ συνοῖσειν ὑμῖν πεπεισμέ-
 νος ὦ, νῦν τε ἂ γινώσκω πάνθ' ἀπλῶς, οὐδὲν ὑπο-
 στειλάμενος, πεπαρορησίασμαι. ἐβουλόμην δ' ἂν, ὥσ-
 περ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὰ βέλτιστα ἀκούειν οἶδα, οὐ- 55
 τως εἰδέναί συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι· πολ-
 λῶ γὰρ ἂν ἥδιον εἶπον. νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοισι οὔσι τοῖς
 ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ συν-

οίσειν ὑμῖν, ἂν πράξετε, ταῦτα πεπεισθαι λέγειν αἰρουμαι. νικῶν δ' ὅτι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

V.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ.

ΤΡΟΘΕΣΙΣ.

Μηκνυόμενου τοῦ πολέμου τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως εἰρήνης ἐπεθύμησαν ὅ τε Φίλιππος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ φερόμενοι, ὁ δὲ Φίλιππος βουλόμενος ἅ ὑπέσχετο Θετταλοῖς τε καὶ Θηβαίοις ἐπιτελέσαι. ὑπέσχετο δὲ τοῖς μὲν Θηβαίοις Ὀρχομενὸν παραδώσειν καὶ Κορώνειαν, πόλεις Βοιωτίας, ἀμφοτέροις δὲ τὸν Φωκικὸν καταλύσειν πόλεμον. τοῦτο δὲ ἦν ἀδύνατον αὐτῷ πολεμίων ὄντων Ἀθηναίων· καὶ γὰρ πρότερον βουλευθεὶς εἰσβαλεῖν εἰς τὴν Φωκίδα τῶν Ἀθηναίων περιπλευσάντων ταῖς ναυσὶν εἰς τὰς καλουμένας Πύλας, ὑπ' ἐνίων δὲ Θερμοπύλας, ἀπεκρούσθη τῆς εἰσόδου. νῦν τοίνυν εἰρήνην ποιησάμενος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, μηδενὸς καλύσαντος παρελθὼν εἶσω Πυλῶν, τὸ Φωκίων ἔθνος ἀνάστατον πεποίηκε, καὶ τὴν Φωκίων ἐν τοῖς Ἀμφικτυόσι χώραν καὶ τὰς ἐκείνων ἐν τῷ συνεδρίῳ ψήφους παρὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἴληφε. πέπομφε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους 56 πρέσβεις, ἀξίων καὶ αὐτοὺς ταῦτα συγχωρεῖν. καὶ ὁ Δημοσθένης παραινεῖ συγχωρεῖν, οὐ τῷ πράγματι συνιστάμενος ὡς ὀρθῶς ἔχοντι, οὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγων μετέχειν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου τὸν Μακεδόνα, ἀλλὰ δεδιέναι φάσκων μὴ καταναγκασθῶσι κοινὸν πόλεμον πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας ἔχειν. προσκεκρουκέναι γὰρ λέγει τοῖς Ἀθηναίοις ἄλλους δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας, τούτους δὲ κοινῇ πολεμήσειν, εἰ αὐτοῖς δώσομεν, φησὶ, κοινὴν αἰτίαν ταύτην καθ' ἡμῶν, ὅτι μόνοι τοῖς τῶν Ἀμφικτυόνων ἐνιστάμεθα δόγμασιν, ὥστε κάλλιον τὴν εἰρήνην τηρεῖν, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρεληλυθότος εἰ-

σω Πυλῶν καὶ ἐπελθεῖν δυναμένου τῇ Ἀττικῇ, ἢ περὶ μικροῦ τηλικούτου κίνδυνον ἄρασθαι.

Οὗτος δὲ ὁ λόγος παρεσκευάσθαι μὲν, οὐ μὴν εἰρησθαί μοι δοκεῖ. κατηγορῶν γὰρ ὁ δῆτωρ Αἰσχίνου καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαβάλλει, ὅτι συνεβούλευε Φίλιππον Ἀμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι, μηδενὸς ἄλλου τολμῶντος τοῦτο εἰσηγγέσασθαι, μηδὲ Φιλοκράτους τοῦ πάντων ἀναιδεστάτου. οὐκ ἂν οὖν αὐτὸς περὶ τούτων συμβεβουλευκῶς τὸν Αἰσχίνην ἐπ' αὐτοῖς διέβαλλεν, ἀλλὰ δηλονότι τὴν ὑπόνοιαν ἔδρασε, μὴ δόξῃ φιλιππίξειν καὶ χρημασίῳ ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεισθῆναι τοιαύτην γνώμην ἀποφῆναι, ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τοιαύτην τινὰ υπόνοιαν ἰστάμενος φαίνεται, συνιστὰς ἑαυτὸν ὡς εὖνουν τῇ πόλει καὶ ἀδωροδόκητον.

Ὅρω μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πρά- 57
γματα πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα καὶ ταραχὴν οὐ μόνον
τῷ πολλὰ προεῖσθαι καὶ μηδὲν εἶναι προὔργου περὶ
αὐτῶν εὖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τῷ περὶ τῶν ὑπολοίπων κα-
τὰ ταῦτά μηδὲ καθ' ἐν τὸ συμφέρον πάντας ἡγεῖσθαι,
2 ἀλλὰ τοῖς μὲν ὠδὶ, τοῖς δ' ἐτέρως δοκεῖν· δυσκόλου δ'
ὄντος φύσει καὶ χαλεποῦ τοῦ βουλευέσθαι, ἔτι πολλῷ
χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποιήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πρα-
γμάτων εἰώθασιν χρῆσθαι τῷ βουλευέσθαι, ὑμεῖς δὲ με-
τὰ τὰ πράγματα. ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει παρὰ πάντα
τὸν χρόνον ὃν οἶδ' ἐγὼ, τὸν μὲν οἷς ἂν ἀμάρτητε ἐπιτι-
μῶντα εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εὖ λέγειν, τὰ δὲ πράγματα
3 καὶ περὶ ὧν βουλευέσθε ἐκφεύγειν ὑμᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ
καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων οἶμαι καὶ πεπεικῶς
ἑμαυτὸν ἀνέστηκα, ἂν ἐθελήσητε τοῦ θορυβεῖν καὶ φι-
λονεικεῖν ἀποστάντες ἀκούειν, ὡς ὑπὲρ πόλεως βου-
λενομένοις καὶ τηλικούτων πραγμάτων προσήκει, ἔξαι
καὶ λέγειν καὶ συμβουλεύειν δι' ὧν καὶ τὰ παρόντ' ἔσται
βελτίω καὶ τὰ προειμένα σωθήσεται.

4 Ἀκριβῶς δ' εἰδὼς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ λέγειν
 περὶ ὧν αὐτὸς εἶπέ τις καὶ περὶ αὐτοῦ παρ' ὑμῖν ἀεὶ
 τῶν πάνυ λυσιτελούντων τοῖς τολμῶσιν ὄν, οὕτως
 ἡγοῦμαι φορτικὸν καὶ ἐπαχθῆς ὥστε ἀνάγκη οὕσαν
 ὁρῶν ὁμῶς ἀποκνῶ. νομίζω δ' ἄμεινον ἂν ὑμᾶς περὶ 58
 ὧν νῦν ἔρω κρῖναι, μικρὰ τῶν πρότερόν ποτε ῥηθέν-
 5 των ὑπ' ἐμοῦ μνημονεύσαντας. ἐγὼ γάρ, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν, ἡνίκ' ἐπειθόν τινες ὑμᾶς τῶν
 ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων ταραττομένων βοηθεῖν Πλου-
 τάρχῳ καὶ πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν ἄρασθαι,
 πρῶτος καὶ μόνος παρελθὼν ἀντεῖπον καὶ μόνον οὐ
 διεσπᾶσθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ μικροῖς λήμμασι πολλὰ καὶ
 μεγάλα ὑμᾶς ἀμαρτάνειν πεισάντων· καὶ χρόνου βρα-
 χέος διελθόντος, μετὰ τοῦ προσοφλεῖν αἰσχύνην καὶ
 παθεῖν οἷα τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδένες πώποτε πε-
 πόνθασιν ὑπὸ τούτων οἷς ἐβοηθήσαν, πάντες ὑμεῖς
 ἔγνωτε τὴν τε τῶν τότε ταῦτα πεισάντων κακίαν καὶ
 6 τὰ βέλτιστα εἰρηκότα ἐμέ. πάλιν τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, κατιδὼν Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν τῷ μὲν τῆς
 τέχνης προσχήματι τυγχάνοντ' ἀδείας, κακὰ δ' ἔργα-
 ζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν καὶ τὰ παρ' ὑμῶν διοι-
 κοῦντα Φιλίππῳ καὶ πρυτανεύοντα, παρελθὼν εἶπον
 7 εἰς ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἰδίας οὔτ' ἐχθρας οὔτε συκοφαντίας
 ἔνεκεν, ὡς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἔργων γέγονε δῆλον. καὶ
 οὐκέτ' ἐν τούτοις αἰτιάσομαι τοὺς ὑπὲρ Νεοπτολέμου
 λέγοντας (οὐδὲ εἰς γὰρ ἦν), ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς· εἰ γὰρ
 ἐν Διονύσου τραγωδοῦς ἐθεάσασθε, ἀλλὰ μὴ περὶ σω-
 τηρίας καὶ κοινῶν πραγμάτων ἦν ὁ λόγος, οὐκ ἂν οὐ-
 τως οὔτ' ἐκείνου πρὸς χάριν οὔτ' ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν
 8 ἠκούσατε. καίτοι τοῦτό γ' ὑμᾶς οἶμαι νῦν ἅπαντας
 ἠσθῆσθαι, ὅτι τὴν τὸτ' ἀφιξίν εἰς τοὺς πολεμίους ἐποιή-
 σατο ὑπὲρ τοῦ τάκεϊ χρήματ' ὀφειλόμενα, ὡς ἔφη, κο- 59

- μίσας δεῦρο λειτουργεῖν· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πλείστῳ
 χρησάμενος, ὡς δεινὸν εἶ τις ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκεῖθεν ἐν-
 θάδε τὰς εὐπορίας ἄγουσιν, ἐπειδὴ διὰ τὴν εἰρήνην
 ἀδείας ἔτυχεν, ἣν ἐνθάδ' ἐκέκτητο οὐσίαν φανεράν,
 9 ταύτην ἑξαργυρίσας πρὸς ἐκείνον ἀπάγων ὄχετο. δύο
 μὲν δὴ ταῦτα ὧν προεῖπον ἐγὼ μαρτυρεῖ τοῖς γεγενη-
 μένοις λόγοις, ὀρθῶς καὶ δικαίως, οἷά περ ἦν, ἀποφαν-
 θέντα ὑπ' ἐμοῦ· τρίτον δ', ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (καὶ
 μόνον ἐν τούτ' εἰπὼν ἔτι καὶ δὴ περὶ ὧν παρελήλυθα
 ἐρῶ,) ἠνίκα τοὺς ὄρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ἀπειλη-
 10 φότες ἤκομεν οἱ πρέσβεις, τότε Θεσπιάς τινων καὶ Πλα-
 ταιᾶς ὑπισχνουμένων οἰκισθῆσεσθαι καὶ τοὺς μὲν Φω-
 κέας τὸν Φίλιππον, ἂν γένηται κύριος, σώσειν, τὴν δὲ
 Θηβαίων πόλιν διοικεῖν, καὶ τὸν Ὕρωπὸν ὑμῖν ὑπάρ-
 ξειν, καὶ τὴν Εὐβοίαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ἀποδοθήσε-
 σθαι, καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενακισμοὺς, οἷς ἐπα-
 χθέντες ὑμεῖς οὔτε συμφόρος οὔτ' ἴσως οὔτε καλῶς
 προεῖσθε Φωκέας, οὐδὲν τούτων οὔτ' ἑξαπατήσας οὔτε
 σιγήσας ἐγὼ φανήσομαι, ἀλλὰ προειπὼν ὑμῖν, ὡς οἶδ'
 ὅτι μνημονεύετε, ὅτι ταῦτα οὔτε οἶδα οὔτε προσδοκῶ,
 νομίζω δὲ τὸν λέγοντα ληρεῖν.
- 11 Ταῦτα τοίνυν ἅπανθ', ὅσα φαίνομαι βέλτιον τῶν
 ἄλλων προορῶν, οὐδ' εἰς μίαν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 οὔτε δεινότητα οὔτε ἀλαζονείαν ἐπανοίσω, οὐδὲ προσ-
 ποιήσομαι δι' οὐδὲν ἄλλο γιννώσκειν καὶ προαισθά-
 νεσθαι πλὴν δι' ἃ ἂν ὑμῖν εἶπω δύο, ἐν μὲν, ᾧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, δι' εὐτυχίαν, ἣν συμπάσης ἐγὼ τῆς ἐν ἂν-
 12 θρώποις οὔσης δεινότητος καὶ σοφίας ὀρῶ κρατοῦσαν, 60
 ἕτερον δὲ, ὅτι προῖκα τὰ πράγματα κρίνω καὶ λογίζο-
 μαι, καὶ οὐδὲν λῆμυ' ἂν οὐδεὶς ἔχοι πρὸς οἷς ἐγὼ πε-
 πολίτευμαι καὶ λέγω δεῖξαι προσηρητημένοι. ὀρθὸν
 οὖν, ὅτι ἂν ποτ' ἀπ' αὐτῶν ὑπάρχη τῶν πραγμάτων,

τὸ συμφέρον φαίνεται μοι. ὅταν δ' ἐπὶ θάτερα ὥσπερ εἰς τρυτάνην ἀργύριον προσενέγκῃς, οἴχεται φέρον καὶ καθέλκυκε τὸν λογισμὸν ἐφ' αὐτὸ, καὶ οὐκ ἂν ἔτ' ὀρθῶς οὐδ' ὑγιῶς ὁ τοῦτο ποιήσας περὶ οὐδενὸς λογίσαιτο.

- 13 Ἐν μὲν οὖν ἔγωγε πρῶτον ὑπάρχειν φημί δεῖν, ὅπως εἴτε συμμάχους εἴτε σύνταξιν εἴτ' ἄλλο τι βούλεται τις κατασκευάζειν τῇ πόλει, τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην μὴ λύων τοῦτο ποιήσῃ, οὐχ ὡς θαυμαστὴν οὐδ' ὡς ἀξίαν οὐδ' ὑμῶν· ἀλλ' ὁποῖα τίς ποτ' ἐστὶν αὕτη, μὴ γενέσθαι μᾶλλον εἶχε τοῖς πράγμασι καιρὸν ἢ γεγεννημένη νῦν δι' ἡμᾶς λυθῆναι· πολλὰ γὰρ προείμεθα, ὧν ὑπαρχόντων τότ' ἂν ἢ νῦν ἀσφαλέστερος καὶ θάων ἦν
- 14 ἡμῖν ὁ πόλεμος. δεύτερον δὲ, ὄραν ὅπως μὴ προαξόμεθα, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς συνεληλυθότας τούτους καὶ φάσκοντας Ἀμφικτύουνας νῦν εἶναι εἰς ἀνάγκην καὶ πρόφασιν κοινοῦ πολέμου πρὸς ἡμᾶς. ἐγὼ γὰρ, εἰ γένοιθ' ἡμῖν πρὸς Φίλιππον πάλιν πόλεμος δι' Ἀμφίπολιν ἢ τι τοιοῦτον ἔγκλημα ἰδίων, οὐ μὴ μετέχουσι Θετταλοὶ μῆδ' Ἀργεῖοι μῆδὲ Θηβαῖοι, οὐκ ἂν ἡμῖν οἶομαι
- 15 τούτων οὐδένα πολεμήσαι, καὶ πάντων ἥκιστα (καὶ μοι μὴ θορυβήσῃ μῆδεις πρὶν ἀκοῦσαι) Θηβαίους, οὐχ ὡς ἠδέως ἔχουσιν ἡμῖν, οὐδ' ὡς οὐκ ἂν χαρίζοντο Φιλίππῳ, ἀλλ' ἴσασιν ἀκριβῶς, εἰ καὶ πάννυ φήσειέ τις αὐτοὺς 61 ἀναισθήτους εἶναι, ὅτι εἰ γενήσεται πόλεμος πρὸς ὑμᾶς αὐτοῖς, τὰ μὲν κακὰ πάνθ' ἔξουσιν αὐτοῖ, τοῖς δ' ἀγαθοῖς ἐφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται. οὐκ οὖν προεῖντ' ἂν αὐτοὺς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς αἰτίας
- 16 αὐτοῦ οὐσίας τοῦ πολέμου. οὐδέ γε εἰ πάλιν πρὸς τοὺς Θηβαίους πολεμήσῃμεν δι' Ὀρωπὸν, ἢ τι τῶν ἰδίων, οὐδὲν ἂν ἡμᾶς παθεῖν ἠγοῦμαι· καὶ γὰρ ἡμῖν κἀκείνοις τοὺς βοηθοῦντας ἂν οἶμαι, εἰς τὴν οἰκίαν εἰ τις ἐμβάλοι,

βοηθεῖν, οὐ συνεπιστρατεύσειν οὐδετέροις. καὶ γὰρ αἱ
 συμμαχίαι τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον, ὧν καὶ φροντί-
 17 σσειεν ἄν τις, καὶ τὸ πρᾶγμα φύσει τοιοῦτόν ἐστιν. οὐκ
 ἄχρι τῆς ἴσης ἕκαστός ἐστιν εὐνους οὔθ' ἡμῖν οὔτε Θη-
 βαίοις, [σῶς τε εἶναι καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων.] ἀλλὰ σῶς
 μὲν εἶναι πάντες ἂν βούλοιντο ἔνεχ' αὐτῶν, κρατήσαν-
 τας δὲ τοὺς ἑτέρους δεσπότας ὑπάρχειν αὐτῶν οὐδὲ εἰς.
 τί οὖν ἠγοῦμαι φοβερόν καὶ τί φυλάξασθαι δεῖν ἡμᾶς;
 ὅπως μὴ κοινήν πρόφασιν καὶ κοινὸν ἔγκλημα ὁ μέλ-
 18 λων πόλεμος πρὸς ἅπαντας λάβῃ. εἰ γὰρ Ἀργεῖοι μὲν
 καὶ Μεσσήνιοι καὶ Μεγαλοπολιῖται καὶ τινες τῶν λοι-
 πῶν Πελοποννησίων, ὅσοι ταῦτά τούτοις φρονοῦσι,
 διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ἐπικηρουκείαν ἐχ-
 θρῶς σχήσουσι καὶ τὸ δοκεῖν ἐκδέχεσθαι τι τῶν ἐκεί-
 νοις πεπραγμένων, Θηβαῖοι δ' ἔχουσι μὲν, ὡς λέγουσιν,
 ἀπεχθῶς, ἔτι δ' ἐχθροτέρως σχήσουσιν, ὅτι τοὺς παρ'
 ἐκείνων φεύγοντας σῶζομεν καὶ πάντα τρόπον τὴν
 19 δυσμένειαν ἐνδεικνύμεθ' αὐτοῖς, Θετταλοὶ δ', ὅτι τοὺς
 Φωκέων φυγάδας σῶζομεν, Φίλιππος δ', ὅτι κωλύομεν
 αὐτὸν κοινωνεῖν τῆς ἀμφικτυονίας, φοβοῦμαι μὴ πάν- 62
 τες περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος ὀργιζόμενος κοινὸν ἐφ'
 ἡμᾶς ἀγάγῃσι τὸν πόλεμον, τὰ τῶν Ἀμφικτυόνων δό-
 γματα προστησάμενοι, εἴτ' ἐπισπασθῶσιν ἕκαστοι πέ-
 ρα τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς ἡμῖν πολεμῆσαι, ὥσπερ
 20 καὶ περὶ Φωκέας. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι νῦν Θη-
 βαῖοι καὶ Φίλιππος καὶ Θετταλοὶ οὐχὶ ταῦτά ἕκαστοι
 μάλιστα ἐσπουδακότες ταῦτά πάντες ἐπραξαν, οἷον
 Θηβαῖοι τὸν μὲν Φίλιππον παρελθεῖν καὶ λαβεῖν τὰς
 παρόδους οὐκ ἐδύναντο κωλύσαι, οὐδέ γε τῶν αὐτοῖς
 21 πεπονημένων ὕστατον ἐλθόντα τὴν δόξαν ἔχειν· νυνὶ
 γὰρ Θηβαίοις πρὸς μὲν τὸ τὴν χώραν κεκομίσθαι κάλ-
 λιστα πέπρακται, πρὸς δὲ τιμὴν καὶ δόξαν αἰσχίστα·

εἰ γὰρ μὴ παρῆλθε Φίλιππος, οὐδὲν ἂν αὐτοῖς ἐδόκει
 πλέον εἶναι. ταῦτα δ' οὐκ ἐβούλοντο, ἀλλὰ τῷ τὸν
 Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν λαβεῖν ἐπιθυμεῖν, μὴ
 22 δύνασθαι δὲ, πάντα ταῦθ' ὑπέμειναν. Φίλιππον τοί-
 νυν τινὲς μὲν δῆπου τολμῶσι λέγειν ὡς οὐδ' ἐβούλετο
 Θηβαίους Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν παραδοῦναι, ἀλλ'
 ἤναγκάσθη· ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν ἐρωῶσθαι λέγω, ἐκεῖ-
 νο δὲ οἶδ', ὅτι οὐ μᾶλλον γε ταῦτ' ἐμελεν αὐτῷ ἢ τὰς
 παρόδους λαβεῖν ἐβούλετο καὶ τὴν δόξαν τοῦ πολέμου
 τοῦ δοκεῖν δι' αὐτὸν κρίσιν εἰληφέναι, καὶ τὰ Πύθια
 23 θεῖναι δι' αὐτοῦ· καὶ ταῦτ' ἦν ὧν μάλιστα ἐγλίχετο. Θετ-
 ταλοὶ δέ γε οὐδέτερο' ἐβούλοντο τούτων, οὔτε Θηβαίους
 οὔτε τὸν Φίλιππον μέγαν γίγνεσθαι (ταῦτα γὰρ πάντ'
 ἐφ' ἑαυτοὺς ἠγοῦντο εἶναι,) τῆς πυλαίας δ' ἐπεθύμουν
 καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς, πλεονεκτημάτων δυοῖν, κύριοι γε- 63
 νέσθαι· τῷ δὲ τούτων γλίχεσθαι τάδε συγκατέπραξαν.
 τῶν τοίνυν ιδίῶν ἐνεχ' εὐρήσετε ἕκαστον πολλὰ προη-
 γμῆνον ὧν οὐδὲν ἐβούλετο πρᾶξαι. τοῦτο μέντοι, ὅτι
 τοιοῦτόν ἐστι, φυλακτέον ἡμῖν.

24 Τὰ κελευόμενα ἡμᾶς ἄρα δεῖ ποιεῖν ταῦτα φοβου-
 μένους; καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις; πολλοῦ γε καὶ δέω. ἀλλ'
 ὡς οὔτε πράξομεν οὐδὲν ἀνάξιον ἡμῶν αὐτῶν οὔτ'
 ἔσται πόλεμος, νοῦν δὲ δόξομεν πᾶσιν ἔχειν καὶ τὰ δι-
 καια λέγειν, τοῦτ' οἶμαι δεῖν ποιεῖν. πρὸς δὲ τοὺς θρα-
 σέως ὄτιοῦν οἰομένους ὑπομένειν δεῖν καὶ μὴ προορω-
 μένους τὸν πόλεμον ἐκεῖνα βούλομαι λογίσασθαι. ἡμεῖς
 Θηβαίους ἐῶμεν ἔχειν Ὠρωπόν· καὶ εἴ τις ἔροιτο ἡμᾶς,
 κελεύσας εἰπεῖν τάληθῆ, διὰ τί; ἵνα μὴ πολεμῶμεν,
 25 φαίμεν ἂν. καὶ Φιλίππῳ νυνὶ κατὰ τὰς συνθήκας Ἀμ-
 φιπόλεως παρακεχωρήκαμεν, καὶ Καρδιανούς ἐῶμεν
 ἔξω Χερρονησιτῶν τῶν ἄλλων τετάχθαι, καὶ τὸν Κᾶρα
 τὰς νήσους καταλαμβάνειν, Χίον καὶ Κῶν καὶ Ῥόδον,

καὶ Βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα, δῆλον ὅτι τὴν ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες ἢ τὸ προσκρούειν καὶ φιλονεικεῖν περὶ τούτων. οὐκοῦν εὐῆθες καὶ κομιδῆ σχέτλιον, πρὸς ἐκάστους καθ' ἓνα οὕτω προσενηνεγμένους περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαιοτάτων, πρὸς πάντας περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

VI.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Παράινει διὰ τούτου τοῦ λόγου τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ πο- 64
λέμιον ὑποπτεῦειν τὸν Φίλιππον καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν, ἀλλὰ ἐγείρεσθαι καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι καὶ εὐτρεπίζεσθαι πρὸς πόλεμον· ἐπιβουλεύειν γὰρ αἰτιᾶται καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσι τὸν Φίλιππον, καὶ τοῦτο αὐτοῦ καταμαρτυρεῖν τὰς πράξεις φησίν. ἐπαγγέλλεται δὲ καὶ ἀποκρίσεις δώσειν πρὸς τινὰς πρέσβεις ἤκουσας, ἀπορούντων τῶν Ἀθηναίων ὅ τι ποτε ἀποκρίνασθαι δεῖ. πόθεν δὲ οὗτοι καὶ περὶ τίνων ἤκουσιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν οὐ δηλοῦται, ἐκ δὲ τῶν Φιλιππικῶν ἱστοριῶν μαθεῖν δυνατόν. κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, αἰτιώμενος ὅτι διαβάλλουσιν αὐτὸν μάτην πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὡς ἐπαγγειλάμενον αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, ψευδόμενον δέ· οὐδὲν γὰρ ὑπεσχησάμην φησιν οὐδὲ ἐψεῦσθαι, καὶ περὶ τούτων ἐλέγχους ἀπαιτεῖ. ἔπεμψαν δὲ μετὰ Φιλίππου καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας, αἰτιώμενοι καὶ οὗτοι τὸν δῆμον ὅτι Λακεδαιμονίοις καταδουλουμένοις τὴν Πελοπόννησον εὐνοῦς τέ ἐστὶ καὶ συγκροτεῖ, αὐτοῖς δὲ περὶ ἐλευθερίας πολεμοῦσι ἐναντιοῦται. ἀποροῦσιν οὖν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πρὸς τὸν Φί-

λιππον ἀποκρίσεως καὶ πρὸς τὰς πόλεις· πρὸς μὲν τὰς πόλεις, ὅτι εὖνοι μὲν εἶσι Λακεδαιμονίοις καὶ τὴν τῶν Ἀργείων καὶ Μεσσηνίων μετὰ Φιλίππου σύστασιν καὶ μισοῦσι καὶ ὑποπετεύουσιν, οὐ μὴν ἀποφῆνασθαι δύνανται δίκαια πράττειν 65 τοὺς Λακεδαιμονίους· πρὸς δὲ τὸν Φίλιππον, ὅτι διημαρτήκασιν μὲν ὧν ἤλπισαν, οὐ μὴν ὑπ' ἐκείνου γε αὐτοῦ δοκοῦσιν ἐξηπατῆσθαι· οὔτε γὰρ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐνέγραψεν ὁ Φίλιππος ἐπαγγελίαν οὐδεμίαν, οὔτε διὰ τῶν ἰδίων πρέσβεων ἐποιήσατό τινα ὑπόσχεσιν, ἀλλὰ Ἀθηναίων τινὲς ἦσαν οἱ τὸν δῆμον εἰς ἐλπίδα καταστήσαντες ὡς Φίλιππος Φωκέας σώσει καὶ τὴν Θηβαίων ὕβριν καταλύσει. διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης τῶν ἀποκρίσεων μνησθεὶς ἐπαγγέλλεται μὲν αὐτὰς δῶσειν, φησὶ δὲ ὅτι δίκαιον ἦν τοὺς τὴν δυσχέρεϊαν πεποικηκότας ἐκείνους καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπαιτεῖσθαι, τοὺς ἀπατήσαντας, φησὶ, τὸν δῆμον καὶ ἀνοίξαντας Φιλίππῳ Πύλας. ταῦτα δὲ εἰς τὸν Αἰσχίνην αἰνίττεται, προκατασκευαζόμενος, ὡς φασί, τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν τῆς παραπρεσβείας, ἣν ὕστερον ἐνεστήσατο, καὶ προδιαβάλλον αὐτὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Ὅταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίνωνται περὶ ὧν Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην, αἰεὶ τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν λόγους καὶ δικαίους καὶ φιλανθρωποὺς ὁρῶ φαινομένους, καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας αἰεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοὺς κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνώμενον δ' οὐδὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν τῶν δεόντων οὐδ' 2 ὧν ἔνεκα ταῦτ' ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤδη προη- 66 γμμένα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει ὥσθ' ὅσῳ τις ἂν μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγχη Φιλίππου καὶ τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἐπιβουλεύοντα, τοσοῦτ' ὅτι τί χρὴ ποιεῖν 3 συμβουλευθεῖσαι χαλεπώτερον εἶναι. αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δεόν, πρῶτον μὲν ἡμεῖς οἱ παριόντες τούτων μὲν ἀφέσταμεν,

καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν, τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέ-
 χθειαν ὀκνοῦντες, οἷα ποιεῖ δὲ, ὡς δεινὰ καὶ χαλεπὰ,
 4 καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι,
 ὡς μὲν ἂν εἶποιτε δικαίους λόγους καὶ λέγοντος ἄλλου
 συνείητε, ἄμεινον Φιλίππου παρεσκεύασθε, ὡς δὲ κω-
 λύσαιτ' ἂν ἐκεῖνον πράττειν ταῦτα ἐφ' ὧν ἐστι νῦν,
 5 παντελῶς ἀργῶς ἔχετε. συμβαίνει δὴ πράγμα ἀναγ-
 καίου, οἶμαι, καὶ ἴσως εἰκός· ἐν οἷς ἐκάτεροι διατρίβετε
 καὶ περὶ ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἐκατέροις ἔχει,
 ἐκεῖνῳ μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. εἰ μὲν οὖν καὶ
 νῦν λέγειν δικαιοτέρα ὑμῖν ἔξαρκεῖ, ῥάδιον, καὶ πόνος
 οὐδεὶς πρόσεστι τῷ πράγματι· εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντ'
 ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν καὶ μὴ προελθόντα ἔτι
 πορρωτέρω λήσει πάνθ' ἡμᾶς, μηδ' ἐπιστήσεται μέγε-
 θος δυνάμεως πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνησόμεθα, οὐχ
 ὁ αὐτὸς τρόπος ὅσπερ πρότερον τοῦ βουλευέσθαι, ἀλ-
 λά καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν
 τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντα τῶν ῥάστων καὶ τῶν ἡδί-
 στων προαιρετέον.

6 Πρωτὸν μὲν, εἴ τις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαρρεῖ
 ὀρῶν ἡλικὸς ἤδη καὶ ὄσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ 67
 μηδένα οἶται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει μηδ' ἐφ'
 ὑμᾶς πάντα παρασκευάζεσθαι, θαυμάζω, καὶ δεηθῆναι
 πάντων ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦ-
 σάι μου διὰ βραχέων, δι' οὓς τἀναντία ἐμοὶ παρέστηκε
 προσδοκᾶν καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἠγοῦμαι Φίλιππον, ἵν'
 ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον προορᾶν, ἐμοὶ πεισθῆτε, ἂν
 δ' οἱ θαρροῦντες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ, τούτοις προσ-
 7 θῆσθε. ἐγὼ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίζομαι, τί-
 νων ὁ Φίλιππος κύριος πρωτὸν μετὰ τὴν εἰρήνην κατ-
 ἔστη; Πυλῶν καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων. τί οὖν;
 πῶς τούτοις ἐχρήσατο; ἂ Ἐθηβαίοις συμφέρει καὶ οὐχ ἂ

τῇ πόλει, πράττειν προείλετο. τί δήποτε; ὅτι πρὸς
 πλεονεξίαν, οἶμαι, καὶ τὸ πάνθ' ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι
 τοὺς λογισμοὺς ἐξετάζων, καὶ οὐχὶ πρὸς εἰρήνην οὐδ'
 8 ἡσυχίαν οὐδὲ δίκαιον οὐδὲν, εἶδε τοῦτο ὀρθῶς, ὅτι τῇ
 μὲν ἡμετέρα πόλει καὶ τοῖς ἡθροῖσι τοῖς ἡμετέροις οὐδὲν
 ἂν ἐνδείξαιτο τοιοῦτον οὐδὲ ποιήσειεν, ὑφ' οὗ πεισθέν-
 τες ὑμεῖς τῆς ἰδίας ἕνεκ' ὠφελείας τῶν ἄλλων τινὰς Ἑλ-
 λήνων ἐκείνῳ προεῖσθε, ἀλλὰ καὶ τοῦ δικαίου λόγου
 ποιούμενοι, καὶ τὴν προσοῦσαν ἀδοξίαν τῷ πράγματι
 φεύγοντες, καὶ πάνθ' ἃ προσήκει προορώμενοι, ὁμοί-
 ως ἐναντιώσεσθε, ἂν τι τοιοῦτον ἐπιχειρῇ πράττειν,
 ὥσπερ ἂν εἰ πολεμοῦντες τύχοιτε. τοὺς δὲ Θεβαίους
 9 ἡγεῖτο, ὅπερ συνέβη, ἀντὶ τῶν ἑαυτοῖς γιγνομένων τὰ
 λοιπὰ εἶσειν ὅπως βούλεται πράττειν ἑαυτὸν, καὶ οὐχ
 ὅπως ἀντιπράξῃ καὶ διακωλύσειν, ἀλλὰ καὶ συστρα-
 τεύσειν, ἂν αὐτοὺς κελεύῃ. καὶ νῦν τοὺς Μεσσηνίους 68
 καὶ τοὺς Ἀργεῖους ταῦτ' ὑπειληφῶς εὖ ποιεῖ. ὃ καὶ
 μέγιστόν ἐστι καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον, ὃ ἄνδρες Ἀθη-
 10 ναῖοι· κέκρισθε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων μόνοι τῶν
 πάντων μηδεὶς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλ-
 λήνων προσέσθαι, μηδ' ἀνταλλάξασθαι μηδεμιᾶς χάρι-
 τος μηδ' ὠφελείας τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας εὐνοίαν. καὶ
 ταῦτ' εἰκότως καὶ περὶ ὑμῶν οὕτως ὑπέειληφε καὶ κατ'
 Ἀργείων καὶ Θεβαίων ὡς ἑτέρως, οὐ μόνον εἰς τὰ παρ-
 11 ὄντα ὄρων, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τούτων λογιζόμενος. εὐ-
 ρίσκει γὰρ, οἶμαι, καὶ ἀκούει τοὺς μὲν ὑμετέρους προ-
 γόνους, ἐξὸν αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων ὥστ'
 αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ, οὐ μόνον οὐκ ἀνασχομένους
 τὸν λόγον τοῦτον, ἤνικ' ἦλθεν Ἀλέξανδρος ὁ τούτων
 πρόγονος περὶ τούτων κῆρυξ, ἀλλὰ καὶ τὴν χάραν
 ἐκλιπεῖν προελομένους καὶ παθεῖν ὅτιοῦν ὑπομείναν-
 τας, καὶ μετὰ ταῦτα πράξαντας ταῦθ' ἃ πάντες μὲν αἰεῖ

γλίσχονται λέγειν, ἀξίως δ' οὐδεὶς εἰπεῖν δεδύνηται, διό-
περ καὶ γὰρ παραλείψω δικαίως (ἔστι γὰρ μείζω τὰ κείνων
ἔργα ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἶποι), τοὺς δὲ Θηβαίων καὶ
'Αργείων προγόνους τοὺς μὲν συστρατεύσαντας τῷ
12 βαρβάρῳ, τοὺς δ' οὐκ ἐναντιωθέντας. οἶδεν οὖν ἀμ-
φοτέρους ἰδίᾳ τὸ λυσιτελοῦν ἀγαπήσοντας, οὐχ ὅτι συν-
οίσει κοινῇ τοῖς Ἑλλησι σκεψομένους. ἤγρετ' οὖν, εἰ
μὲν ὑμᾶς ἔλοιτο φίλους, ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἰρήσεσθαι,
εἰ δ' ἐκείνοις προσθεῖτο, συνεργοὺς ἔξειν τῆς αὐτοῦ
πλευροξίας. διὰ ταῦτ' ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ
νῦν αἰρεῖται. οὐ γὰρ δὴ τριήρεις γε ὄρα πλείους αὐτοῖς
ἢ ὑμῖν οὔσας· οὐδ' ἐν μὲν τῇ μεσογείᾳ τιν' ἀρχὴν εὔρη- 69
κε, τῆς δ' ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ τῶν ἐμποριῶν ἀφέστηκεν·
οὐδ' ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους· οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ'
αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν.

13 Ἄλλὰ νῆ Δί', εἶποι τις ἂν ὡς πάντα ταῦτ' εἰδὼς,
οὐ πλευροξίας ἔνεκεν οὐδ' ὧν ἐγὼ κατηγορῶ τότε ταῦτ'
ἔπραξεν, ἀλλὰ τῷ δικαιοτέρῳ τοὺς Θηβαίους ἢ ὑμᾶς
ἀξιούν· ἀλλὰ τοῦτον καὶ μόνον πάντων τῶν λόγων οὐκ
ἔνεστιν αὐτῷ νῦν εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσηνὴν Λακεδαιμο-
νίους ἀφιέναι κελεύων πῶς ἂν Ὀρχομενὸν καὶ Κορῶ-
νειαν τότε Θηβαίοις παραδοὺς τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ'
εἶναι πεποικηκέναι σκήψαιτο;

14 Ἄλλ' ἐβιάσθη νῆ Δία (τοῦτο γὰρ ἔσθ' ὑπόλοιπον)
καὶ παρὰ γνώμην, τῶν Θετταλῶν ἰππέων καὶ τῶν Θη-
βαίων ὀπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθεὶς, συνεχώρησε ταῦτα.
καλῶς. οὐκοῦν φασὶ μὲν μέλλειν πρὸς τοὺς Θηβαίους
αὐτὸν ὑπόπτως ἔχειν, καὶ λογοποιούσι περιμόντες τινὲς
15 ὡς Ἐλάτειαν τειχιεῖ· ὁ δὲ ταῦτα μὲν μέλλει καὶ μελλή-
σει γε, ὡς ἐγὼ κρίνω, τοῖς Μεσσηνίοις δὲ καὶ τοῖς Ἀρ-
γείοις ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους συμβάλλειν οὐ μέλλει,
ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει καὶ χρήματ' ἀποστέλλει καὶ

- δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτός ἐστι προσδούκιμος. τοὺς
 μὲν ὄντας ἐχθροὺς Θηβαίων Λακεδαιμονίους ἀναιρεῖ,
 οὓς δ' ἀπάλεσεν αὐτὸς πρότερον Φωκίας νῦν σώζει;
 16 καὶ τίς ἂν ταῦτα πιστεύσειεν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἂν
 ἠγοῦμαι Φίλιππον, οὔτ' εἰ τὰ πρῶτα βιασθεῖς ἄκων
 ἐπραξεν οὔτ' ἂν εἰ νῦν ἀπερίγνωσκε Θηβαίους, τοῖς
 ἐκείνων ἐχθροῖς συνεχῶς ἐναντιοῦσθαι, ἀλλ' ἀφ' ὧν
 νῦν ποιεῖ, κάκεῖνα ἐκ προαιρέσεως δηλὸς ἐστι ποιήσας. 70
 ἐκ πάντων δ' ἂν τις ὀρθῶς θεωρῆ, πάντα πραγματεύε-
 17 ται κατὰ τῆς πόλεως συντάττων. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης
 τρόπον τιν' αὐτῷ νῦν γε δὴ συμβαίνει. λογίσεσθε γάρ-
 ῥοιεν βούλεται, τούτου δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπέ-
 ληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτο αὐ-
 τὸς ἄριστα σύννοιδεν αὐτῷ· οἷς γὰρ οὔσιν ὑμετέροις
 ἔχει, τούτοις πάντα τᾶλλα ἀσφαλῶς κέκτηται· εἰ γὰρ
 Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν προσεῖτο, οὐδ' ἂν οἶκοι μένειν
 18 βεβαίως ἠγεῖτο. ἀμφοτέρω οὖν οἶδε, καὶ αὐτὸν ὑμῖν
 ἐπιβουλεύοντα καὶ ὑμᾶς αἰσθάνομένους· εὖ φρονεῖν δ'
 ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως ἂν αὐτὸν μισεῖν νομίζοι
 καὶ παρῶξυνται, πείσεσθαι τι προσδοκῶν, ἂν καιρὸν
 19 λάβητε, ἂν μὴ φθᾶσῃ ποιήσας πρότερος. διὰ ταῦτ'
 ἐργήγορεν, ἐφέστηκεν, ἐπὶ τῇ πόλει θεραπεύει τινὰς,
 Θηβαίους καὶ Πελοποννησίων τοὺς ταῦτ' ἀβουλομένους
 τούτοις, οὓς διὰ μὲν πλεονεξίαν τὰ παρόντα ἀγαπήσειν
 οἶεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων τῶν μετὰ ταῦτ' οὐδὲν
 προσέψεσθαι. καίτοι σωφρονοῦσί γε καὶ μετρίως ἐναρ-
 γῆ παραδείγματ' ἔστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους
 καὶ πρὸς Ἀργεῖους ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη, βέλτιον δ' ἴσως
 καὶ πρὸς ὑμᾶς ἔστιν εἰρηθεῖν.
- 20 Πῶς γὰρ οἶεσθ' ἔφη, ὧ ἄνδρες Μεσσηνιοί, δυσχε-
 ρῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἰ τίς τι λέγοι κατὰ Φιλίππου
 κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ' Ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς

ἤφει, ἧς πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀν-
 εποιούντο, Ποτίδαιαν δ' ἐδίδου τοὺς Ἀθηναίων ἀποί-
 κους ἐκβάλλων, καὶ τὴν μὲν ἐχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀν- 71
 τὸς ἀνήρητο, τὴν χώραν δ' ἐκείνοις ἐδεδώκει καρποῦ-
 σθαι; ἄρα προσδοκᾷ αὐτοὺς τοιαῦτα πείσεσθαι, ἢ λέ-
 21 γουτος ἂν τινος πιστεῦσαι οἴεσθε; ἀλλ' ὅμως, ἔφην
 ἐγὼ, μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτριάν καρπωσάμενοι πο-
 λὺν τῆς αὐτῶν ὑπ' ἐκείνου στέρονται, αἰσχροῶς ἐκπε-
 σόντες, οὐ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες
 ὑπ' ἀλλήλων καὶ πρᾶθέντες· οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πο-
 22 λιτείαις αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὐταὶ λίαν ὀμιλίαι. τί
 δ' οἱ Θετταλοί; ἄρ' οἴεσθ', ἔφην, ὅτ' αὐτοῖς τοὺς τυ-
 ράννους ἐξέβαλλε καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν
 ἐδίδου, προσδοκᾷ τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν
 ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς; ἢ τὸν τὴν πυλαιάν ἀποδόντα
 τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδους παραιρήσεσθαι,
 οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα καὶ πᾶσιν ἔστιν
 23 εἰδέναί. ὑμεῖς δ', ἔφην ἐγὼ, διδόντα μὲν καὶ ὑπισχνού-
 μενον θεωρεῖτε Φίλιππον, ἐξηπατηκότα δ' ἤδη καὶ πα-
 ρακεκρομένον ἀπεύχεσθε, εἰ σωφρονεῖτε δὴ, ἰδεῖν.
 ἔστι τοίνυν νῆ Δί', ἔφην ἐγὼ, παντοδαπὰ εὕρημένα ταῖς
 πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα
 24 καὶ τείχη καὶ τάφροι καὶ τᾶλλ' ὅσα τοιαῦτα. καὶ ταῦτα
 μὲν ἔστιν ἅπαντα χειροποίητα, καὶ δαπάνης προσδεῖ-
 ται· ἐν δέ τι κοινὸν ἢ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν αὐ-
 τῇ κέκτηται φυλακῆριον, ὃ πᾶσι μὲν ἔστιν ἀγαθὸν καὶ
 σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράν-
 νους. τί οὖν ἔστι τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε,
 ταύτης ἀντέχεσθε· ἂν ταύτην σῶζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν
 25 πάθητε. τί ζητεῖτ'; ἔφην. ἐλευθερίαν. εἴτ' οὐχ ὀρά-
 τε Φίλιππον ἀλλοτριωτάτας ταύτη καὶ τὰς προσηγο- 72
 ρίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας ἐχ-

θρὸς ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος. οὐ φυλάξεσθ' ὅπως, ἔφην, μὴ πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγῆναι δεσπότην εὕρητε;

26 Ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκείνοι, καὶ θορυβοῦντες ὡς ὀρθῶς λέγεται, καὶ πολλοὺς ἐτέρους λόγους παρὰ τῶν πρέσβειων καὶ παρόντος ἐμοῦ καὶ πάλιν ὕστερον, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν μᾶλλον ἀποσχίσονται τῆς Φιλίππου φι-
27 λίας οὐδ' ὧν ἐπαγγέλλεται. καὶ οὐ τοῦτ' ἔστιν ἄτοπον, εἰ Μεσσηνιοὶ καὶ Πελοποννησίων τινὲς παρ' ἃ τῶ λογισμῶ βέλτισθ' ὀρωσὶ τι πράξουσιν, ἀλλ' εἰ ὑμεῖς οἱ καὶ συνιέντες αὐτοὶ καὶ τῶν λεγόντων ἀκούοντες ἡμῶν ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περιστοιχίζεσθε, ἐκ τοῦ μηδὲν ἤδη ποιεῖν λήσεθ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πάνθ' ὑπομείναντες· οὐτως ἢ παραυτίχ' ἠδονὴ καὶ ὄραστῶν μείζον ἰσχύει τοῦ ποθ' ὕστερον συνοίσειν μέλλοντος.

28 Περὶ μὲν δὴ τῶν ὑμῶν πρακτέων καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον βουλεύσεσθε, ἂν σωφρονῆτε· ἃ δὲ νῦν ἀποκρινάμενοι τὰ δεόντ' ἂν εἴητ' ἐψηφισμένοι, ταῦτ' ἤδη λέξω.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ.

Ἦν μὲν οὖν δίκαιον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἐνεγκόντας τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς ἐπέισθητε ποιήσα-
29 σθαι τὴν εἰρήνην, καλεῖν· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἂν ποτε ὑπέμεινα πρεσβεύειν, οὔτ' ἂν ὑμεῖς οἴδ' ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα πράξουσιν τυχόντ' εἰρήνης Φιλίππου ᾤεσθε· ἀλλ' ἦν πολὺ τούτων ἀφεστηκότα τὰ τότε λεγόμενα. καὶ πάλιν γ' ἐτέρους καλεῖν. τίνας; τοὺς ὅτ' ἐγὼ γεγυῖας ἤδη τῆς εἰρήνης ἀπὸ τῆς ὑστέρας ἡκῶν πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὄρκους, αἰσθόμενος φενακίζο-
73 μένην τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην καὶ
30 οὐκ εἶω προέσθαι Πύλας οὐδὲ Φωκέας, λέγοντας ὡς

ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων εἰκότως δύστροπος καὶ δύσκολός
 εἰμί τις ἄνθρωπος, Φίλιππος δ', ἅπερ εὐξαισθ' ἂν
 ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, πράξει, καὶ Θεσπιάς μὲν καὶ Πλα-
 ταιᾶς τειχειί, Θηβαίους δὲ παύσει τῆς ὕβρεως, Χερρό-
 νησον δὲ τοῖς αὐτοῦ τέλεσι διορύξει, Εὐβοίαν δὲ καὶ
 τὸν Ὠρωπὸν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν ἀποδώσει· ταῦτα
 γὰρ ἅπαντα ἐπὶ τοῦ βήματος ἐνταυθὶ μνημονεύει
 οἷδ' ὅτι ῥηθέντα, καίπερ ὄντες οὐ δεινοὶ τοὺς ἀδικοῦν-
 31 τας μεμνήσθαι. καὶ τὸ πάντων αἰσχιστον, καὶ τοῖς ἐκ-
 γόνοις πρὸς τὰς ἐλπίδας τὴν αὐτὴν εἰρήνην εἶναι ταύ-
 την ἐψηφίσασθε· οὕτω τελέως ὑπήχθητε. τί δὴ ταῦτα
 νῦν λέγω καὶ καλεῖν φημι δεῖν τούτους; ἐγὼ νῆ τοὺς
 θεοὺς τάληθῆ μετὰ παρρησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ
 32 ἀποκρούσομαι, οὐχ ἴν' εἰς λαιδορίαν ἐμπεσῶν ἐμαυτῷ
 μὲν ἐξ ἴσου λόγον παρ' ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ προσ-
 κρούσασι ἐξ ἀρχῆς καινὴν παράσχω πρόφασιν τοῦ
 πάλιν τι λαβεῖν παρὰ Φιλίππου, οὐδ' ἵνα τὴν ἄλλως
 ἀδολεσχῶ. ἀλλ' οἴμαι ποθ' ὑμᾶς λυπήσειν ἢ Φίλιππος
 33 πράττει μᾶλλον ἢ τὰ νυνί· τὸ γὰρ πράγμ' ὄρω προβαί-
 νον, καὶ οὐχὶ βουλοίμην μὲν ἂν εἰκάσειν ὀρθῶς, φο-
 βοῦμαι δὲ μὴ λίαν ἐγγυὺς ἦ τοῦτ' ἦδη. ὅταν οὖν μηκέθ'
 ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνηται τῶν συμβαινόντων,
 μηδ' ἀκούηθ' ὅτι ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἐστὶν ἐμοῦ μηδὲ τοῦ
 δεῖνος, ἀλλ' αὐτοὶ πάντες ὄρατε καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργίλους
 34 καὶ τραχεῖς ὑμᾶς ἔσεσθαι νομίζω. φοβοῦμαι δὴ μὴ τῶν
 πρέσβειων σεσιωπηκότων, ἐφ' οἷς αὐτοῖς συνίστασι δε- 74
 δωροδοκηκότες, τοῖς ἐπανορθοῦν τι πειρωμένοις τῶν
 διὰ τούτους ἀπολωλότων τῆ παρ' ὑμῶν ὀργῆ περιπε-
 σεῖν συμβῆ· ὄρω γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἐνίοις οὐκ εἰς τοὺς
 αἰτίους, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπὸ χεῖρα μάλιστα τὴν ὀργὴν
 35 ἀφιέντας. ἕως οὖν ἔτι μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πρά-
 γματα καὶ κατακούομεν ἀλλήλων, ἕκαστον ὑμῶν, καί-

περ ἀκριβῶς εἰδόντα, ὅμως ἐπαναμνησῆσαι βούλομαι τίς ὁ Φωκέας πείσας ὑμᾶς καὶ Πύλας προέσθαι, ὧν καταστὰς ἐκεῖνος κύριος τῆς ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ὁδοῦ καὶ τῆς εἰς Πελοπόννησον κύριος γέγονε, καὶ πεποίηχ' ὑμῖν μὴ περὶ τῶν δικαίων μηδ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων εἶναι τὴν βουλήν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴν πολέμου, ὃς λυπήσει μὲν ἕκαστον, ἐπει-
 36 δὰν παρῆ, γέγονε δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. εἰ γὰρ μὴ παρεκρούσθητε τόθ' ὑμεῖς, οὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα· οὔτε γὰρ ναυσὶ δῆπου κρατήσας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἦλθεν ἂν ποτε στόλω Φίλιππος, οὔτε περὶ βαδίζων ὑπὲρ τὰς Πύλας καὶ Φωκέας, ἀλλ' ἢ τὰ δίκαια ἂν ἐποίει καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν, ἢ παραχοῆμ' ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ δι' ὃν τότε τῆς εἰρήνης ἐπεθύμησεν.
 37 ταῦτ' οὖν, ὡς μὲν ὑπομνησῆσαι, νῦν ἱκανῶς εἰρηται, ὡς δ' ἂν ἐξετασθῆι μάλιστ' ἀκριβῶς, μὴ γένοιτο, ᾧ πάντες θεοί· οὐδένα γὰρ βουλοίμην ἂν ἐγωγε, οὐδ' εἰ δίκαιός ἐστ' ἀπολωλέναι, μετὰ τοῦ πάντων κινδύνου καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑποσχεῖν.

VII.

ΠΕΡΙ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Οὗτος ὁ λόγος ἐπιγράφεται μὲν περὶ Ἀλοννήσου, τάχα δὲ ὅρ-75
 θότερον ἐπιγράφειν "πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν Φιλίππου" πέ-
 πομφε γὰρ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐπιστολὴν περὶ πολ-
 λῶν διαλεγόμενος, ὧν ἓν ἐστὶ καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἀλόννησον,
 ἣτις ἦν μὲν τῶν Ἀθηναίων ἀρχαῖον κτῆμα, κατὰ δὲ τοὺς Φι-
 λίππου καιροὺς ὑπὸ ληστῶν κατελήγετο, οὓς ἐκβαλὼν ὁ Φίλιπ-
 πος ἀπαιτοῦσι μὲν τοῖς Ἀθηναίοις τὴν νῆσον οὐκ ἀποδίδωσιν

(ἑαυτοῦ γὰρ εἶναι φησιν), αἰτοῦσι δὲ ὑπισχνεῖται δώσειν. ὁ δὲ λόγος οὐ δοκεῖ μοι Δημοσθένους εἶναι. δηλοῖ δὲ ἡ φράσις καὶ ἡ τῆς συνθέσεως ἀρμονία, πολὺ τὸν Δημοσθενικὸν πεφραγνῖα τύπον, ἀνειμένη τε καὶ διαλελυμένη παρὰ τὴν ἰδέαν τούτου τοῦ δῆτορος. καὶ μὴν καὶ τὸ ἐπὶ τέλει δηθὲν οὐ μικρὸν μαρτύριον τοῦ νόθου εἶναι τὸν λόγον, "εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρυλαις καταπεπατημένον φορεῖτε." ὁ μὲν γὰρ Δημοσθένης εἴωθε παρηρησία χρῆσθαι, τοῦτο δὲ ὕβρις ἐστὶ καὶ λοιδορία μέτροι οὐκ ἔχουσα. εὐτέλειά τε αὐτῷ δεινὴ πρόσεστι κατὰ τὴν ἐρημησίαν. πρὸς δὲ τούτοις καὶ εὐήθες τὸ νομίζειν ἐν τοῖς κροτάφοις ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους τὸν ἐγκέφαλον. ὑπώπτευσαν δὲ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τὸν λόγον ὡς οὐ τοῦ δῆτορος. καὶ πεφωράκασι γέ τινες ὄντα Ἡγήσιππου καὶ ἀπὸ τῆς ἰδέας τῶν λόγων (τοι αὐτῆ γὰρ κέχρηται) καὶ ἀπὸ τῶν πραγμάτων· κατὰ Καλλίπ- 76 ππου γὰρ τοῦ Παιανιέως φησὶν ὁ τὸν λόγον γεγραφῶς ἀπειρηνοχένοι γραφὴν παρανόμων, φαίνεται δὲ οὐχ ὁ Δημοσθένης, ἀλλ' ὁ Ἡγήσιππος τὴν κατὰ τοῦ Καλλίππου γραφὴν ἐνστησάμενος. νῆ Δία, ἀλλ' ὁ λόγος συμβουλεύει περὶ τῆς Ἀλοννήσου τοῖς Ἀθηναίοις μὴ λαμβάνειν αὐτήν, ἀλλ' ἀπολαμβάνειν, καὶ διαφέρεται περὶ τῶν ὀνομάτων, ταῦτα δὲ Αἰσχίνης φησὶ τὸν Δημοσθένην συμβεβουλευκέναι τοῖς Ἀθηναίοις. εἴτα τί τοῦτο; δύναται γὰρ τὴν αὐτὴν πεποιῆσθαι συμβουλίην καὶ Δημοσθένης καὶ Ἡγήσιππος, ἐπεὶ καὶ τὰ ἄλλα τῆς αὐτῆς ἦσαν ἐν τῇ πολιτείᾳ προαιρέσεως καὶ τοῖς φιλιππίζουσι τῶν δητόρων ἀντέλεγον. καὶ μέμνηται καὶ ὁ Δημοσθένης τοῦ Ἡγήσιππου ὡς καὶ πρεσβεύσαντος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἀντιπαχθέντος τῷ Μακεδόνι. δῆλον οὖν ὅτι ὁ μὲν τοῦ Δημοσθένους λόγος ὁ περὶ τῆς Ἀλοννήσου δηθὲς οὐ σώζεται, ἐκείνου δὲ οὐκ ὄντος τὸν εὐρεθέντα προσέθεσαν αὐτῷ, ἀφορομὴν ἔχοντες τὸ περὶ Ἀλοννήσου λόγου εἰρηῆσθαι τῷ δῆτορι, οὐκέτι δὲ ἐξετάζοντες εἰ τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ἐκείνου.

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἔστιν ὅπως αἰ αἰτίαι, ἃς Φίλιππος αἰτιάται, τοὺς ὑπὲρ τῶν δικαίων πρὸς ὑμᾶς λέγοντας κωλύσουσι συμβούλους ἡμᾶς γίγνεσθαι ὑπὲρ

τῶν ὑμῖν συμφερόντων· δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ τὴν ἐπὶ 77
 τοῦ βήματος παρηγησίαν αἱ παρ' ἐκείνου πεμπόμεναι
 ἐπιστολαὶ ἀνέλοιεν. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 βούλομαι πρῶτον μὲν περὶ ὧν Φίλιππος ἐπέσταλκε,
 περὶ τούτων διεξιλεῖν· ὕστερον δὲ, περὶ ὧν οἱ πρό-
 σβεις λέγουσι, καὶ ἡμεῖς λέξομεν.

- 2 Φίλιππος γὰρ ἄρχεται μὲν περὶ Ἀλοννήσου λέγων
 ὡς ὑμῖν δίδωσιν ἑαυτοῦ οὔσαν, ὑμᾶς δὲ οὐ φησι δι-
 καίως αὐτὸν ἀπαιτεῖν· οὐ γὰρ ὑμετέραν οὔσαν οὔτε
 λαβεῖν οὔτε νῦν ἔχειν. ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς τοιού-
 τους λόγους, ὅτε πρὸς αὐτὸν ἐπρεσβεύσαμεν, ὡς λη-
 στὰς ἀφελόμενος ταύτην τὴν νῆσον κτήσαιο, καὶ προσ-
 3 ἦκειν αὐτὴν ἑαυτοῦ εἶναι. τοῦτον δὲ τὸν λόγον, ὡς
 οὐκ ἔστι δίκαιος, οὐ χαλεπὸν ἔστιν αὐτοῦ ἀφελῆσθαι.
 ἅπαντες γὰρ οἱ λησταὶ τοὺς ἀλλοτρίους τόπους κατα-
 λαμβάνοντες καὶ τούτους ἐχυροὺς ποιοῦμενοι εντευ-
 θεν τοὺς ἄλλους κακῶς ποιοῦσιν. ὁ δὲ τοὺς ληστὰς τι-
 μωρησάμενος καὶ κρατήσας οὐκ ἂν δήπου εἰκότα λέγοι,
 εἰ φαίη, ἃ ἐκεῖνοι ἀδίκως καὶ ἀλλότρια εἶχον, ταῦθ'
 4 ἑαυτοῦ γίνεσθαι. εἰ γὰρ ταῦτα συγχωρήσετε, τί κω-
 λύει, καὶ εἰ τίνα τῆς Ἀττικῆς λησταὶ τόπον καταλάβοιεν
 ἢ Δήμου ἢ Ἰμβρου ἢ Σκύρου, καὶ τινες τούτους τοὺς
 ληστὰς ἐκκόψαιεν, εὐθύς καὶ τὸν τόπον τοῦτον, οὗ
 ἦσαν οἱ λησταὶ, τὸν ὄντα ἡμέτερον, τῶν τιμωρησαμέ-
 5 νων τοὺς ληστὰς γίνεσθαι; Φίλιππος δ' οὐκ ἀγνοεῖ
 ταῦτ' οὐ δίκαια λέγων, ἀλλ' εἰ καὶ τις ἄλλος ἐπιστά-
 μενος παρακρουσθῆναι ἂν ὑμᾶς οἶεται ὑπὸ τῶν τάν-
 ταῦθα διοικήσειν, ὡς ἂν αὐτὸς ἐκεῖνος βούληται, καὶ
 πρὶν ὑπεσχημένων, καὶ νῦν δὲ πρᾶττόντων. ἀλλὰ μὴν
 οὐδ' ἐκεῖνό γε λανθάνει αὐτὸν, ὅτι δι' ἀμφοτέρων τῶν 78
 ὀνομάτων, ὁποτέρῳ ἂν χρῆσθε ὑμεῖς, ἔξετε τὴν νῆσον,
 6 ἂν τε λάβητε ἂν τ' ἀπολάβητε. τί οὖν αὐτῷ διαφέρει

ἡ δὲ τῆς ἐφοροῦσας

μὴ τῷ δικαίῳ ὀνόματι χρησάμενον ἀποδοῦναι ὑμῖν, ἀλλὰ δωρεὰν δεδωκέναι, τῷ ἀδίκῳ; οὐχ ἵν' εὐεργέτημά τι καταλογίσηται πρὸς ὑμᾶς (γελοῖον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε τὸ εὐεργέτημα), ἀλλ' ἵν' ἐνδείξηται ἅπασιν τοῖς Ἑλλησιν ὅτι Ἀθηναῖοι τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ χωρία ἀγαπῶσι παρὰ τοῦ Μακεδόνοσ λαμβάνοντες. τοῦτο δ' ὑμῖν οὐ ποιητέον ἐστίν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

7 Ὅταν δὲ λέγῃ περὶ τούτων ὡς ἐθέλει διαδικάσασθαι, οὐδὲν ἀλλ' ἢ χλευάζει ὑμᾶς, πρῶτον μὲν ἀξιοῶν Ἀθηναίους ὄντας πρὸς τὸν ἐκ Πέλλης ὀρμώμενον περὶ τῶν νησῶν διαδικάζεσθαι, πότερ' ὑμέτεροι ἢ ἐκείνου εἰσίν· ὁπότε γὰρ ἢ μὲν δύναμις ἢ ὑμετέρα, ἢ ἐλευθερώσασα τοὺς Ἑλληνας, μὴ δύναται ὑμῖν τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ χωρία σώζειν, οἱ δὲ δικασταί, οἷς ἂν ἐπιτρέψητε, οἱ κύριοι τῆς ψήφου, οὗτοι ὑμῖν σώσουσιν, ἐὰν μὴ Φίλιππος αὐτοὺς πρήται, πῶς ὑμεῖς οὐχ ὁμολογουμένως, ὅταν ταῦτα διαπράττησθε, τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ ἀπάντων ἀφεστήκατε, καὶ ἐπιδείκνυτε ἅπασιν ἀνθρώποις ὅτι οὐδὲ περὶ ἐνὸς αὐτῷ διαγωνιεῖσθε, εἶγε περὶ τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ, οὗ φατὲ ἰσχύειν, μὴ διαγωνιεῖσθε, ἀλλὰ διαδικάσεσθε;

9 Ἐτι περὶ συμβόλων φησὶ πεπομφέναι πρὸς ὑμᾶς τοὺς ποιησομένους, ταῦτα δὲ κύρια ἔσεσθαι οὐκ ἐπειδὴν ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῷ παρ' ὑμῖν κυρωθῆ, ὥσπερ ὁ νόμος κελεύει, ἀλλ' ἐπειδὴν ὡς ἑαυτὸν ἐπανενεχθῆ, ἐφέσιμον τὴν παρ' ὑμῶν γενομένην γυνῶσιν ὡς ἑαυτὸν 79 ποιοῦμενος· βούλεται γὰρ ὑμῶν τοῦτο προλαβεῖν καὶ ὁμολογουμένον ἐν τοῖς συμβόλοις καταστήσαι, ὅτι τῶν περὶ Ποτιδαίαν γεγεννημένων ἀδικημάτων οὐδὲν ἐγκαλεῖτε αὐτῷ ὡς ἀδικούμενοι, ἀλλὰ βεβαιοῦτε δικαίως 10 αὐτὴν ἐκείνον καὶ λαβεῖν καὶ κεκτῆσθαι. καίτοι Ἀθηναίων οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ κατοικοῦντες, οὐκ ὄντος αὐτοῖς

- πολέμου πρὸς Φίλιππον, ἀλλὰ συμμαχίας, καὶ ὄρκων ὁμοσμεμένων, οὓς Φίλιππος τοῖς οἰκοῦσιν ἐν Ποτιδαίᾳ ὤμοσεν, ἀφηρέθησαν ὑπ' αὐτοῦ τὰ κτήματα. ταῦτα δὴ βούλεται τὰ δικῆματα πανταχῶς παρ' ὑμῖν βεβαιώσασθαι, ὅτι οὐτ' ἐγκαλεῖτε αὐτῶ οὔθ' ἡγρεῖσθε ἀδικεῖσθαι,
- 11 ἐπεὶ ὅτι γε συμβόλων οὐδὲν δέονται Μακεδόνες πρὸς Ἀθηναίους, ὁ παρεληλυθὼς ὑμῖν χρόνος τεκμήριον γενέσθω· οὔτε γὰρ Ἀμύντας ὁ πατὴρ ὁ Φίλιππου οὔθ' οἱ ἄλλοι βασιλεῖς οὐδεπώποτε σύμβολα ἐποίησαντο
- 12 πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν. καίτοι πλείους γε ἦσαν αἱ ἐπιμιξίαι τότε πρὸς ἀλλήλους ἢ νῦν εἰσίν· ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ Μακεδονία καὶ φόρους ἡμῖν ἔφερον, καὶ τοῖς ἐμπορίοις τότε μᾶλλον ἢ νῦν ἡμεῖς τοῖς ἐκεῖ κάκεινοι τοῖς παρ' ἡμῖν ἐχρῶντο, καὶ ἐμπορικὰ δίκαια οὐκ ἦσαν, ὥσπερ νῦν, ἀκριβεῖς, αἱ κατὰ μῆνα, ποιοῦσαι μηδὲν δεῖσθαι συμβόλων τοὺς τοσοῦτον ἀλλήλων ἀπέχοντας.
- 13 ἀλλ' ὅμως οὐδενὸς τοιούτου ὄντος τότε οὐκ ἔλυσιτέλει σύμβολα ποιησαμένους οὔτ' ἐκ Μακεδονίας πλεῖν Ἀθηναῖζε δίκας ληψομένους, οὔθ' ἡμῖν εἰς Μακεδονίαν, ἀλλ' ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ νομίμοις ἐκεῖνοί τε τοῖς παρ' ἡμῖν τὰς δίκας ἐλάμβανον. μὴ οὖν ἀγνοεῖτε ὅτι τὰ σύμβολα ταῦτα γίννεται εἰς ὑποδοχὴν τοῦ μηδ' ἀμφισβητῆσαι εὐλόγως ὑμᾶς ἔτι Ποτιδαίας.
- 14 Περὶ δὲ τῶν ληστῶν δίκαιόν φησιν εἶναι κοινῇ φυλάττειν τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ κακουροῦντας ὑμᾶς τε καὶ αὐτὸν, οὐδὲν ἀλλ' ἢ τοῦτ' ἀξιαῖν, ὑφ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατασταθῆναι, καὶ ὁμολογῆσαι ὑμᾶς ὡς ἄνευ Φιλίππου οὐδὲ τὴν ἐν τῇ θαλάττῃ φυλακὴν δυνατοὶ
- 15 ἔστε φυλάττειν, ἔτι δὲ καὶ δοθῆναι αὐτῶ ταύτην τὴν ἄδειαν, περιπλέοντι καὶ ὀρμιζομένῳ εἰς τὰς νήσους ἐπὶ προφάσει τῇ τῶν ληστῶν φυλακῇ διαφθεῖρειν τοὺς νησιώτας καὶ ἀφιστάναι ὑμῶν, καὶ μὴ μόνον τοὺς φυγά-

- δας τοὺς παρ' ἑαυτοῦ εἰς Θάσον κεκομικέναι διὰ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας νήσους οἰκειώσασθαι, συμπέμπων τοὺς συμπλευσομένους μετὰ τῶν στρατηγῶν τῶν ὑμετέρων ὡς κοινωνήσοντας τῆς
- 16 κατὰ θάλατταν φυλακῆς. καίτοι οὐ φασί τινες αὐτὸν προσδεῖσθαι τῆς θαλάττης. ὁ δ' οὐδὲν δεόμενος τριήρεις κατασκευάζεται, καὶ νεωσοίκους οἰκοδομεῖται, καὶ ἀποστόλους ἀποστέλλειν βούλεται καὶ δαπάνας οὐ μικρὰς δαπανᾶν εἰς τοὺς κατὰ θάλατταν κινδύνους, ὧν οὐδὲν προτιμᾷ.
- 17 Ταῦτ' οὖν οἶεσθ' ἂν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἀξιώσασθαι ὑμᾶς συγχωρῆσαι αὐτῷ, εἰ μὴ ὑμῶν μὲν κατεφρόνει, οὓς δ' ἐνθάδε προήρηται φίλους κεκτησθαι, τούτοις διεπίστευεν; οἳ οὐκ αἰσχύνονται Φιλίππῳ ζῶντες καὶ οὐ τῇ αὐτῶν πατρίδι, καὶ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς λαμβάνοντες οἴονται οἴκαδε λαμβάνειν, τὰ οἴκοι πωλοῦντες.
- 18 Περὶ δὲ τῆς εἰρήνης, ἣν ἔδοσαν ἡμῖν οἱ πρόεδροι 81 οἱ παρ' ἐκείνου πεμφθέντες ἐπανορθώσασθαι, ὅτι ἐπνηρωθώσαμεθα, ὃ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμολογεῖται δίκαιον εἶναι, ἑκατέρους ἔχειν τὰ ἑαυτῶν, ἀμφισβητεῖ μὴ δεδωκέναι μηδὲ τοὺς πρόεδροι ταῦτ' εἰρηκέναι πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν ἄλλ' ἢ πεπείσμενος ὑπὸ τούτων, οἷς χρῆται φίλοις, ὡς ὑμεῖς οὐ μνημονεύετε τὰ ἐν τῷ
- 19 δῆμῳ εἰρημένα. μόνον δὲ τοῦτο οὐχ οἷόν τε ὑμῖν ἔστιν ἀμνημονῆσαι· ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ καὶ οἱ πρόεδροι οἱ παρ' ἐκείνου ἤκουτες ὑμῖν διελέγοντο καὶ τὸ ψήφισμα ἐγράφη, ὥστ' οὐχ οἷόν τε ἔστι παραχρημα τῶν λόγων εἰρημένων καὶ εὐθύς τοῦ ψηφίσματος ἐπαναγιγνωσκομένου τὴν καταψευδομένην γνώμην τῶν πρόεδρων, ταύτην ὑμᾶς χειροτονῆσαι ὥστε τοῦτο μὲν οὐ κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ καθ' ὑμῶν ἐπέσταλκεν, ὡς ὑμεῖς

περὶ ὧν οὐκ ἠκούσατε, περὶ τούτων ἀποκρινάμενοι
 20 τὴν γνώμην ἀπεστείλατε. καὶ οἱ μὲν πρέσβεις αὐτοῖ,
 ὧν κατεψεύδετο τὸ ψήφισμα, ὅτ' ἀπεκρίνεσθε αὐτοῖς
 ἀναγιννώσκοντες καὶ ἐπὶ ξένια αὐτοὺς ἐκαλεῖτε, οὐκ
 ἐτόλμησαν παρελθεῖν, οὐδ' εἰπεῖν ὅτι καταψεύδεσθε
 ἡμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φατὲ ἡμᾶς εἰρηκέναι
 ἃ οὐκ εἰρήκαμεν, ἄλλὰ σιωπῇ ἀπιόντες ᾤχοντο. βού-
 λομαι δ' ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (καὶ γὰρ ἠῦδοκί-
 μησεν ὁ Πύθων παρ' ὑμῖν ἐν τῇ δημογορίᾳ, ὁ τότε
 πρεσβεύων) αὐτοὺς τοὺς λόγους, οὓς ἔλεγεν, ὑπομνη-
 21 σαι· οἶδα γὰρ ὅτι μέμνησθε. παραπλήσιοι δ' ἦσαν οἷς
 καὶ νῦν ἐπέσταλκε Φίλιππος· ἐγκαλῶν γὰρ ἡμῖν τοῖς
 διαβάλλουσι τὸν Φίλιππον, καὶ ὑμῖν ἐμέμφετο ὅτι ὠ-
 μηκότος αὐτοῦ εὖ ποιεῖν ὑμᾶς καὶ προηρημένου μά- 82
 λιστα τῶν Ἑλλήνων φίλους κεκτῆσθαι αὐτοὶ κωλύετε,
 ἀποδεχόμενοι τῶν σκυφαντούντων καὶ χρήματα ἐκεῖ-
 νου αἰτούντων καὶ διαβαλλόντων· τοὺς γὰρ τοιοῦτους
 λόγους, ὅταν ἀπαγγελλόντων ἀκούῃ, ὅτι κακῶς ἤκουεν,
 ὑμεῖς δ' ἀπεδέχεσθε, μεταβάλλειν αὐτοῦ τὴν γνώμην,
 ὅταν ἄπιστος φαίνεται τούτοις ὧν προήρηται εὐεργε-
 22 τῆς εἶναι. ἐκέλευεν οὖν τοὺς λέγοντας ἐν τῷ δήμῳ τῇ
 μὲν εἰρήνῃ μὴ ἐπιτιμᾶν· οὐ γὰρ ἄξιον εἶναι εἰρήνην
 λύειν· εἰ δέ τι μὴ καλῶς γέγραπται ἐν τῇ εἰρήνῃ, τοῦτ'
 ἐπανορθώσασθαι, ὡς ἅπαντα Φίλιππον ποιήσονται
 ὅσ' ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε. ἂν δὲ διαβάλλουσι μὲν, αὐτοὶ
 δὲ μῆδὲν γράφωσι δι' οὗ ἢ μὲν εἰρήνη ἔσται, παύσεται
 δ' ἀπιστούμενος ὁ Φίλιππος, μὴ προσέχειν τὸν νοῦν
 23 τοῖς τοιοῦτοις ἀνθρώποις. καὶ τούτους τοὺς λόγους
 ὑμεῖς ἀκούοντες ἀπεδέχεσθε, καὶ δίκαια ἔφατε τὸν
 Πύθωνα λέγειν. καὶ ἦν δίκαια. ἔλεγε δὲ τούτους τοὺς
 λόγους οὐχ ὅπως λυθεῖν ἐκ τῆς εἰρήνης, ἃ ἦν ἐκείνω
 συμφέροντα καὶ ὧν πολλὰ χρήματα ἀνηλώκει ὥστε γε-

νέσθαι, ἀλλ' ὑπο τῶν ἐνθάδε διδασκάλων προεδι-
 दाγμένος, οἱ οὐκ ᾔφοντο εἶναι τὸν γράφοντα ἐναντία
 τῷ Φιλοκράτους ψηφίσματι, τῷ ἀπολλύντι Ἀμφίπολιν.
 24 ἐγὼ δὲ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παράνομον μὲν οὐδὲν
 ἐτόλμησα γράψαι, τῷ δὲ Φιλοκράτους ψηφίσματι οὐκ
 ἦν παράνομον τάναντία γράφειν, ὡς ἐγὼ ἐπιδείξω· τὸ
 γὰρ ψήφισμα τὸ Φιλοκράτους, καθ' ὃ ὑμεῖς ἀπώλλυτε
 Ἀμφίπολιν, ἐναντίον ἦν τοῖς προτέροις ψηφίσμασι,
 25 καθ' ἃ ὑμεῖς ἐκτήσασθε ταύτην τὴν χώραν. τοῦτο μὲν 83
 οὐν παράνομον ἦν τὸ ψήφισμα τὸ τοῦ Φιλοκράτους,
 καὶ οὐχ οἷόν τ' ἦν τὸν τὰ ἐννομα γράφοντα ταῦτὰ τῷ
 παρανόμῳ ψηφίσματι γράφειν. ἐκείνοις δὲ τοῖς προ-
 τέροις ψηφίσμασι, τοῖς οὖσιν ἐννόμοις καὶ σώξουσι
 τὴν ὑμετέραν χώραν, ταῦτὰ γράφων ἐννομά τ' ἔγρα-
 φον καὶ ἐξήλεγον τὸν Φίλιππον, ὅτι ἐξηπάτα ὑμᾶς
 καὶ οὐκ ἐπανορθώσασθαι ἐβούλετο τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ
 26 τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας ἀπίστους καταστήσαι. καὶ
 ὅτι μὲν δοὺς τὴν ἐπανορθωσιν νῦν ἔξαρκός ἐστιν ἅπαν-
 τες ἴστε. φησὶ δ' Ἀμφίπολιν ἑαυτοῦ εἶναι· ὑμᾶς γὰρ
 ψηφίσασθαι ἐκείνου εἶναι, ὅτ' ἐψηφίσασθε ἔχειν αὐτὸν
 ἃ εἶχεν. ὑμεῖς δὲ τὸ μὲν ψήφισμα τοῦτ' ἐψηφίσασθε,
 οὐ μέντοι γ' ἐκείνου εἶναι Ἀμφίπολιν· ἔστι γὰρ ἔχειν
 καὶ τὰλλότρια, καὶ οὐχ ἅπαντες οἱ ἔχοντες τὰ αὐτῶν
 ἔχουσιν, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τὰλλότρια κέκτηνται· ὥστε
 27 τοῦτό γε τὸ σοφὸν αὐτοῦ ἡλίθιον ἐστίν. καὶ τοῦ μὲν
 Φιλοκράτους ψηφίσματος μέμνηται, τῆς δ' ἐπιστολῆς,
 ἣν πρὸς ὑμᾶς ἐπεμψεν ὅτ' Ἀμφίπολιν ἐπολιόρκει, ἐπι-
 λέλησται, ἐν ἧ ὠμολόγει τὴν Ἀμφίπολιν ὑμετέραν εἶ-
 ναι· ἔφη γὰρ ἐκπολιορκήσας ὑμῖν ἀποδώσειν ὡς οὖσαν
 28 ὑμετέραν καὶ οὐ τῶν ἐχόντων. κἀκεῖνοι μὲν, ὡς ἔοικεν,
 οἱ πρότερον ἐν Ἀμφιπόλει οἰκοῦντες πρὶν Φίλιππον
 λαβεῖν, τὴν Ἀθηναίων χώραν εἶχον, ἐπειδὴ δὲ Φίλιπ-

πος αὐτὴν εἴληφεν, οὐ τὴν Ἀθηναίων χώραν, ἀλλὰ τὴν ἑαυτοῦ ἔχει, οὐδ' Ὀλυμπόν γε, οὐδ' Ἀπολλωνίαν οὐδὲ Παλλήνην ἀλλοτρίας, ἀλλὰ τὰς ἑαυτοῦ χώρας 29 κέκτηται. ἄρ' ὑμῖν δοκεῖ πεφυλαγμένως ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς ἐπιστέλλειν, ὅπως ἂν φαίνηται καὶ λέγων καὶ πράττων ἅ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμολογεῖται δίκαια 84 εἶναι, ἀλλ' οὐ σφόδρα καταπεφρονηκέναι, ὅς τὴν χώραν, ἣν οἱ Ἕλληνες καὶ βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἐψηφίσαντο καὶ ὁμολογήκασιν ὑμετέραν εἶναι, ταύτην φησὶν ἑαυτοῦ καὶ οὐχ ὑμετέραν εἶναι;

30 Περὶ δὲ τοῦ ἑτέρου ἐπανορθώματος, ὃ ὑμεῖς ἐν τῇ εἰρήνῃ ἐπανορθοῦσθε, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὅσοι μὴ κοινωνοῦσι τῆς εἰρήνης, ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους εἶναι, καὶ εἰάν τις ἐπ' αὐτοὺς στρατεύῃ, βοηθεῖν

31 τοὺς κοινωνοῦντας τῆς εἰρήνης, ἡγούμενοι καὶ δίκαιον τοῦτο καὶ φιλόφρονον, μὴ μόνον ἡμᾶς καὶ τοὺς συμμάχους τοὺς ἡμετέρους καὶ Φίλιππον καὶ τοὺς συμμάχους τοὺς ἐκείνου ἄγειν τὴν εἰρήνην, τοὺς δὲ μὴτ' ἡμετέρους ὄντας μὴτε Φιλίππου συμμάχους ἐν μέσῳ κείσθαι καὶ ὑπὸ τῶν κρειττόνων ἀπόλλυσθαι, ἀλλὰ καὶ τούτοις διὰ τὴν ὑμετέραν εἰρήνην ὑπάρχειν σωτηρίαν, καὶ τῷ ὄντι εἰρήνην ἄγειν ἡμᾶς καταθεμένους τὰ

32 ὄπλα, τοῦτο δὲ τὸ ἐπανόρθωμα ὁμολογῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ὡς ἀκούετε, δίκαιόν τ' εἶναι καὶ δέχεσθαι, Φερραίων μὲν ἀφήρηται τὴν πόλιν καὶ φρουρὰν ἐν τῇ ἀκροπόλει κατέστησεν, ἵνα δὴ αὐτόνομοι ᾧσιν, ἐπὶ δ' Ἀμβρακίαν στρατεύεται, τὰς δ' ἐν Κασσωπία τρεῖς πόλεις, Πανδοσίαν καὶ Βούχετα καὶ Ἐλάτειαν, Ἡλείων ἀποικίας, κατακαύσας τὴν χώραν καὶ εἰς τὰς πόλεις βιασάμενος παρέδωκεν Ἀλεξάνδρῳ τῷ κηδεστῇ τῷ ἑαυτοῦ δουλεύειν. σφόδρα γε βούλεται τοὺς Ἕλληνας ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους, ὡς δηλοῖ τὰ ἔργα.

- 33 Περὶ δὲ τῶν ὑποσχέσεων ὧν ὑμῖν διατελεῖ ὑπὸ
 σχνούμενος ὡς μεγάλα ὑμᾶς εὐεργετήσων, καταψεύ-
 δεσθαὶ μέ φησιν αὐτοῦ διαβάλλοντα πρὸς τοὺς Ἑλλη- 85
 νας· οὐδὲν γὰρ ὑμῖν πάποτε φησιν ὑπεσχῆσθαι. οὐ-
 τως ἀναιδῆς ἐστὶν ὁ ἐν ἐπιστολῇ γεγραφώς, ἣ ἐστὶ νῦν ἐν
 τῷ βουλευτηρίῳ, ὅτ' ἐπιστομιεῖν ἡμᾶς ἔφη τοὺς αὐτῶ
 ἀντιλέγοντας, ἐὰν ἡ εἰρήνη γένηται, τσοαῦτα ὑμᾶς
 ἀγαθὰ ποιήσεν, ἃ γράφειν ἂν ἤδη, εἰ ἤδει τὴν εἰρή-
 νην ἐσομένην, δῆλον ὡς προκεχειρισμένων καὶ ἐτοι-
 μων ὄντων τῶν ἀγαθῶν, ἃ ἐμέλλομεν πείσεσθαι τῆς
 34 εἰρήνης γενομένης. γενομένης δὲ τῆς εἰρήνης, ἃ μὲν
 ἡμεῖς ἐμέλλομεν ἀγαθὰ πείσεσθαι, ἐκποδῶν ἐστὶ, φθο-
 ρὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων τσοαύτη γέγονεν ὅσην ὑμεῖς ἴστε.
 ὑμῖν δ' ἐν τῇ νῦν ἐπιστολῇ ὑπισχνεῖται, ἐὰν τοῖς μὲν
 ἑαυτοῦ φίλοις καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ λέγουσι πιστεύητε, ἡμᾶς
 δὲ τοὺς διαβάλλοντας αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς τιμωρήσθητε,
 35 ὡς μεγάλα ὑμᾶς εὐεργετήσει. τὰ μέντοι εὐεργετήματα
 τοιαῦτα ἐστὶ· οὔτε τὰ ὑμέτερα ὑμῖν ἀποδώσει (αὐ-
 τοῦ γὰρ φησιν εἶναι), οὔτ' ἐν τῇ οἴκουμένῃ αἰ δωρεαὶ
 ἔσονται, ἵνα μὴ διαβληθῇ πρὸς τοὺς Ἑλληνας, ἀλλ'
 ἄλλη τις χώρα καὶ ἄλλος, ὡς ἔοικε, τόπος φανήσεται,
 οὗ ὑμῖν αἰ δωρεαὶ δοθήσονται.
- 36 Περὶ δ' ὧν ἐν τῇ εἰρήνῃ εἴληφε χωρίων, ὑμῶν
 ἐχόντων, παρασπονδῶν καὶ λύων τὴν εἰρήνην, ἐπειδὴ
 οὐκ ἔχει ὅ τι εἶπη, ἀλλ' ἀδικῶν φανερωῶς ἐξελέγχεται,
 ἐπιτρέπειν φησὶ περὶ τούτων ἔτοιμος εἶναι Ἴσω καὶ κοι-
 νῷ δικαστηρίῳ, περὶ ὧν μόνων οὐδὲν δεῖ ἐπιτροπῆς,
 ἀλλ' ἀριθμὸς ἡμερῶν ἐστὶν ὁ κρίνων. ἅπαντες γὰρ
 37 ἴσμεν τίνι μηνὶ καὶ τίνι ἡμέρᾳ ἡ εἰρήνη ἐγένετο. ὥσπερ
 δὲ ταῦτα ἴσμεν, κακεῖνα ἴσμεν, τίνι μηνὶ καὶ τίνι ἡμέ-
 ρᾳ Σέρρειον τεῖχος καὶ Ἐργίσκη καὶ Ἴερὸν ὄρος ἐάλω.
 οὐ δὴ ἀφανῆ ἐστὶ τὰ οὕτω πραχθέντα, οὐδὲ κρίσεως 86

δεόμενα, ἀλλὰ πᾶσι γνώριμα πότερος πρότερος μὴν ἔστιν, ἐν ᾧ ἡ εἰρήνη ἐγένετο ἢ ἐν ᾧ τὰ χωρία ἐάλω.

38 Φησὶ δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἡμῶν, ὅσοι ἐν τῷ πολέμῳ ἐάλωσαν, ἀποδεδωκέναι· ὃς τὸν μὲν Καρύστιον, τὸν πρόξενον τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὑπὲρ οὗ ὑμεῖς τρεῖς πρεσβείας ἐπέμψατε ἀπαιτοῦντες, τοῦτου τὸν ἄνδρα ἐκεῖνος οὕτω σφόδρα ὑμῖν ἐβούλετο χαρίσασθαι, ὥστ' ἀπέκτεινε καὶ οὐδ' ἀναίρεσιν ἔδωκεν, ἵνα ταφῇ.

39 Περὶ δὲ Χερρονήσου ἅ τ' ἐπιστέλλει πρὸς ὑμᾶς ἄξιόν ἐστιν ἐξετάσαι, ἔτι δὲ καὶ ἅ πράττει, καὶ ταῦτ' εἰδέναι. τὸν μὲν γὰρ τόπον ἅπαντα τὸν ἔξω Ἀγορᾶς ὡς ἑαυτοῦ ὄντα καὶ ὑμῖν οὐδὲν προσήκοντα δέδωκε καρποῦσθαι Ἀπολλωνίδῃ τῷ Καρδιανῷ. καίτοι Χερρονήσου οἱ ὄροι εἰσὶν, οὐκ Ἀγορὰ, ἀλλὰ βωμὸς τοῦ Διὸς τοῦ ὀρίου, ὃς ἔστι μεταξὺ Πτελεοῦ καὶ Λευκῆς 40 ἀκτῆς, ἣ ἡ διωρυχὴ ἔμελλε Χερρονήσου ἔσεσθαι, ὡς γε τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ ὀρίου δηλοῖ. ἔστι δὲ τουτί·

Τόνδε καθιδρῦσαντο θεῶ περικαλλέα βωμὸν
Λευκῆς καὶ Πτελεοῦ μέσσον ὄρον θέμενοι
ἐνναέται χώρης σημήιον· ἀμμορίης δὲ
αὐτὸς ἀναξ μακάρων ἐστὶ μέσος Κρονίδης.

41 ταύτην μέντοι τὴν χώραν τοσαύτην οὔσαν ὅσην οἱ πολλοὶ ὑμῶν ἴσασιν, ὡς ἑαυτοῦ οὔσαν τὴν μὲν αὐτὸς καρποῦται, τὴν δ' ἄλλοις δωρεὰν δέδωκε καὶ ἅπαντα τὰ κτήματα τὰ ὑμέτερα ὑφ' αὐτῷ ποιεῖται. καὶ οὐ μόνον τὴν ἔξω Ἀγορᾶς χώραν σφετερίζεται, ἀλλὰ καὶ 87 πρὸς Καρδιανούς, οἱ οἰκοῦσιν εἰσὼ Ἀγορᾶς, ἐπιστέλλει ἐν τῇ νῦν ἐπιστολῇ ὡς δεῖ ὑμᾶς διαδικάζεσθαι, πρὸς Καρδιανούς τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ὑμετέρῃ, εἴ 42 τι πρὸς αὐτοὺς διαφέρεσθε. διαφέρονται δὲ πρὸς ὑμᾶς,

- σκέψασθε εἰ περὶ μικροῦ. ἑαυτῶν φασὶ τὴν χώραν οὖσαν οἰκεῖν καὶ οὐχ ὑμέτεραν, καὶ τὰ μὲν ὑμέτερα εἶναι ἐγκτήματα ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ, τὰ δὲ ἑαυτῶν κτήμαθ' ὡς ἐν οἰκείᾳ, καὶ ταῦθ' ὑμέτερον πολίτην γράψαι ἐν ψη-
- 43 φρίσματι, Κάλλιππον Παιανιέα. καὶ τοῦτό γ' ἀληθὲς λέγουσιν. ἔγραψε γὰρ, καὶ ἑμοῦ γ' αὐτὸν γραφασμένου παρανόμων γραφὴν ὑμεῖς ἀπεψηφίσασθε· τοιγάρτοι ἀμφισβητήσιμον ὑμῖν τὴν χώραν κατεσκεύακεν. ὁπότε δὲ περὶ τούτου τολμήσετε πρὸς Καρδιανούς διαδικάζεσθαι, εἰθ' ὑμέτερα ἐστὶν εἴτ' ἐκείνων ἡ χώρα, διὰ τί οὐ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Χερρονησίτας τὸ αὐτὸ δίκαιον
- 44 ἔσται; καὶ οὕτως ὑβριστικῶς ὑμῖν κέχρηται ὥστε φησὶν, ἂν μὴ θέλωσι διαδικάζεσθαι οἱ Καρδιανοὶ, αὐτὸς ἀναγκάσειν, ὡς ὑμῶν γ' οὐκ ἂν δυναμένων οὐδὲν ἀναγκάσαι Καρδιανούς ὑμῖν ποιῆσαι· ἐπειδὴ δ' ὑμεῖς οὐ δύνασθε, αὐτὸς φησὶ τοῦτ' ἀναγκάσειν αὐτοὺς ποιῆσαι. ἄρ' οὐ μεγάλα φαίνεται ὑμᾶς εὐεργετῶν; καὶ
- 45 ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τινες εὖ ἔφασαν γεγράφθαι, οἷ πολὺν ἂν δικαιότερον ὑφ' ὑμῶν ἢ Φίλιππος μισοῖντο. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἑαυτῷ κτώμενος δόξαν καὶ μεγάλ' ἀγαθὰ ἅπαντα καθ' ὑμῶν πράττει· ὅσοι δ' Ἀθηναῖοι ὄντες μὴ τῇ πατρίδι, ἀλλὰ Φιλίππῳ εὖνοϊαν ἐνδείκνυνται, προσήκει αὐτοὺς ὑφ' ὑμῶν κακοὺς κακῶς ἀπολλύναι, εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις 88 καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρυλαις καταπεπατημένον φορεῖτε.
- 46 Ἐπόλοιπόν μοι ἐστὶν ἔτι πρὸς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τὴν εὖ ἔχουσαν καὶ τοὺς λόγους τῶν πρέσβεων γράψαι τὴν ἀπόκρισιν, ἣν ἠγοῦμαι δικαίαν τ' εἶναι καὶ συμφέρουσαν ὑμῖν.

VIII.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟΝΗΣΩΙ.

ΤΡΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ λόγος οὗτος ὑπὲρ Διοπείδους εἴρηται καὶ ὧν ἐκεῖνος παρὰ Ἀθηναίους κατηγορητο. ἦν μὲν γὰρ Χερρόνησος ἡ πρὸς Θράκην τῶν Ἀθηναίων κτῆμα ἀρχαῖον, εἰς δὲ ταύτην ἀπέστειλαν κατὰ τοὺς Φιλίππου καιροὺς κληροῦχος ἑαυτῶν. ἔθος δὲ ἦν τοῦτο παλαιὸν τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῶν καὶ ἀκτῆμονες οἴκοι, τούτους πέμπειν ἐποίκους εἰς τὰς ἔξω πόλεις τὰς ἑαυτῶν· καὶ ἐλάμβανον πεμπόμενοι ὄπλα τε ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ ἐφόδιον. καὶ νῦν τοίνυν τοῦτο γέγονε, καὶ πεπόμφασιν ἐποίκους εἰς τὴν Χερρόνησον, στρατηγὸν αὐτοῖς δόντες Διοπείδην. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι Χερρονησίται τοὺς ἐπελθόντας ἐδέξαντο καὶ μετέδωκαν αὐτοῖς καὶ οἰκιῶν καὶ γῆς, Καρδιανοὶ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, λέγοντες ἰδίαν χώραν οἰκεῖν καὶ οὐκ Ἀθηναίων. ἐντεῦθεν οὖν Διοπείδης ἐπολέμει Καρδιανοῖς. οἱ δὲ παρὰ Φίλιππον καταφεύγουσι, καὶ ὅς ἐπιστέλλει τοῖς Ἀθηναίοις μὴ βιάζεσθαι Καρδιανούς ὡς αὐτῶ προσηκόντας, ἀλλὰ δικάσασθαι πρὸς αὐτούς, εἴ τί φασιν ἡδικῆ-89 σθαι. ὡς δὲ οὐκ ἤκουον τούτων οἱ Ἀθηναῖοι, βοήθειαν τοῖς Καρδιανοῖς ἔπεμψεν. ἐφ' οἷς ἀγανακτήσας ὁ Διοπείδης, τοῦ Φιλίππου περὶ τὴν μεσόγειαν τὴν ἄνω Θράκην πολεμοῦντος πρὸς τὸν Ὀδρουσῶν βασιλέα, τὴν παράλιον Θράκην ὑπήκουον οὖσαν τοῦ Μακεδόνοιο κατέδραμε καὶ ἐπόρθησε καὶ ἔφθη, πρὶν Φίλιππον ἐπανελθεῖν, ἀναχωρήσας εἰς τὴν Χερρόνησον καὶ ἐν ἀσφαλεῖ γενόμενος. διόπερ ὁ Φίλιππος οὐ δυνηθεὶς ὄπλοις αὐτὸν ἀμύνασθαι πέποιμφεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, κατηγορῶν τοῦ στρατηγοῦ καὶ λέγων αὐτὸν παραβεβηκέναι τὴν εἰρήνην ἄντικρος. καὶ οἱ φιλιππίζοντες τῶν δητόρων κατατρέχουσι τοῦ Διοπείδους, καὶ κολάζειν ἀξιοῦσιν αὐτόν. πρὸς οὓς ὁ Δημοσθένης ἐναντιούμενος διχῆ ὑπὲρ τοῦ Διοπείδους ἵσταται. οὔτε γὰρ ἀδικά φησιν αὐτὸν πεποιηκέναι (Φιλίππου γὰρ πολὺ πρότερον παραβάντος τὴν

εἰρήνην καὶ ἀδικοῦντος τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν, εἰκότως καὶ τοῦτον ἔργα πολεμίου διαπραττέσθαι) οὔτε συμφέρειν λέγει τοῖς Ἀθηναίοις κολάσαι τὸν στρατηγὸν καὶ διαλύσαι τὴν ὑπ' ἐκείνῳ δύναμιν, ἥτις νῦν ἀποκρούεται Χερρονήσου Φίλιππον. τὸ δὲ ὅλον ἐπὶ πόλεμον παρακαλεῖ, καὶ τοῦ Φιλίππου πολλὴν ποιεῖται κατηγορίαν ὡς ἀδίκου καὶ παρασπόνδου καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἑλλησιν ἐπιβουλεύοντος.

Ἔδει μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας 90
 ἅπαντας ἐν ὑμῖν μῆτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγου
 μηδένα μῆτε πρὸς χάριν, ἀλλ' ὁ βέλτιστον ἕκαστος
 ἡγείτο, τοῦτ' ἀποφαίνεσθαι, ἄλλως τε καὶ περὶ κοι-
 νῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων ὑμῶν βουλευομένων·
 ἐπειδὴ δ' ἔνιοι τὰ μὲν φιλονεικία, τὰ δ' ἠτιμιδήποτ'
 αἰτία προάγονται λέγειν, ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 τοὺς πολλοὺς δεῖ πάντα τ' ἄλλ' ἀφέντας, ἃ τῇ πόλει νο-
 μιζετε συμφέρειν, ταῦτα καὶ ψηφίζεσθαι καὶ πράττειν.
 2 ἢ μὲν οὖν σπουδῇ περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ πραγμάτων
 ἐστὶ καὶ τῆς στρατείας, ἣν ἐνδέκατον μῆνα τουτοῦ
 Φίλιππος ἐν Θράκῃ ποιεῖται· τῶν δὲ λόγων οἱ πλεῖστοι
 περὶ ὧν Διοπείδης πράττει καὶ μέλλει ποιεῖν εἰρηνται.
 ἐγὼ δ' ὅσα μὲν τις αἰτιᾶται τινὰ τούτων, οὓς κατὰ
 τοὺς νόμους ἐφ' ὑμῖν ἐστίν, ὅταν βούλησθε, κολάζειν,
 κἂν ἤδη δοκῇ κἂν ἐπισχοῦσι περὶ αὐτῶν σκοπεῖν ἐγγω-
 ρεῖν ἡγοῦμαι, καὶ οὐ πάνυ δεῖ περὶ τούτων οὔτ' ἐμὲ
 3 οὔτ' ἄλλον οὐδένα ἰσχυρίζεσθαι· ὅσα δ' ἔχθρὸς ὑπάρ-
 χων τῇ πόλει Φίλιππος καὶ δυνάμει πολλῇ περὶ Ἑλ-
 λήσπουτον ὧν πειροᾶται προλαβεῖν, κἂν ἅπαξ ὑστερή-
 σωμεν, οὐκέθ' ἔξομεν σῶσαι, περὶ τούτων δ' οἶμαι τὴν
 ταχίστην συμφέρειν καὶ βεβουλευῆσθαι καὶ παρεσκευά- 91
 σθαι, καὶ μὴ τοῖς περὶ τῶν ἄλλων θορούβοις καὶ ταῖς
 κατηγορίαις ἀπὸ τούτων ἀποδρᾶναι.

4 Πολλὰ δὲ θαυμάζων τῶν εἰωθότων λέγεσθαι παρ'
 ὑμῖν, οὐδενὸς ἦττον, ὢ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τεθαύμακα
 ὃ καὶ πρῶην τινὸς ἤκουσα εἰπόντος ἐν τῇ βουλῇ, ὡς
 ἄρα δεῖ τὸν συμβουλευόντα ἢ πολεμεῖν ἀπλῶς ἢ τὴν
 5 εἰρήνην ἄγειν συμβουλεύειν. ἔστι δὲ, εἰ μὲν ἡσυχίαν
 Φίλιππος ἄγει καὶ μήτε τῶν ἡμετέρων ἔχει παρὰ τὴν
 εἰρήνην μηδὲν μήτε συσκευάζεται πάντας ἀνθρώπους
 ἐφ' ἡμᾶς, οὐκέτι δεῖ λέγειν, ἀλλ' ἀπλῶς εἰρήνην ἀκ-
 τέον, καὶ τὰ γε ἀφ' ὑμῶν ἔτοιμα ὑπάρχονθ' ὀρω· εἰ
 δ' ἂ μὲν ὠμόσαμεν καὶ ἐφ' οἷς τὴν εἰρήνην ἐποιησά-
 6 μεθα, ἔστιν ἰδεῖν καὶ γεγραμμένα κεῖται, φαίνεται δ'
 ἀπ' ἀρχῆς ὁ Φίλιππος, πρὶν Διοπείδην ἐκπλεῦσαι καὶ
 τοὺς κληρούχους οὓς νῦν αἰτιῶνται πεποιηκέναι πόλε-
 μου, πολλὰ μὲν τῶν ἡμετέρων ἀδίκως εἰληφῶς, ὑπερ
 ὧν ψηφίσμαθ' ὑμέτερα ἐγκαλοῦντα κύρια ταυτὶ, πάν-
 τα δὲ τὸν χρόνον συνεχῶς τὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ
 βαρβάρων λαμβάνων καὶ ἐφ' ἡμᾶς συσκευαζόμενος, τί
 7 τοῦτο λέγουσιν, ὡς πολεμεῖν ἢ ἄγειν εἰρήνην δεῖ; οὐ
 γὰρ αἴρεσις ἔστιν ἡμῖν τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὑπολεί-
 πεται τὸ δικαιοτάτου καὶ ἀναγκαιοτάτου τῶν ἔργων, ὃ
 ὑπερβαίνουσιν ἐκόντες οὗτοι. τί οὖν ἔστι τοῦτο; ἀμύ-
 νεσθαι τὸν πρότερον πολεμοῦνθ' ἡμῖν. πλὴν εἰ τοῦτο
 λέγουσι νῆ Δί', ὡς, ἂν ἀπέχῃται τῆς Ἀττικῆς καὶ τοῦ
 Πειραιῶς ὁ Φίλιππος, οὐτ' ἀδικεῖ τὴν πόλιν οὔτε ποιεῖ
 8 πόλεμον. εἰ δ' ἐκ τούτων τὰ δίκαια τίθενται καὶ τὴν
 εἰρήνην ταύτῃ ὀρίζονται, ὅτι μὲν δήπουθεν οὐθ' ὅσια 92
 οὐτ' ἀνεκτὰ λέγουσιν οὐθ' ὑμῖν ἀσφαλῆ, δῆλόν ἐστιν
 ἅπασιν, οὐ μὴν ἀλλ' ἐναντία συμβαίνει ταῖς κατηγο-
 ρίαις ἅς Διοπείδους κατηγοροῦσι καὶ αὐτὰ ταῦτα λέ-
 γειν αὐτούς. τί γὰρ δήποτε τῷ μὲν Φιλίππῳ πάντα
 τᾶλλα ποιεῖν ἐξουσίαν δώσομεν, ἂν τῆς Ἀττικῆς ἀπέ-
 χῃται, τῷ Διοπείδει δ' οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς Θοραξίν ἐξε-

- 9 σται, ἢ πόλεμον ποιεῖν αὐτὸν φήσομεν; ἀλλὰ νῆ Δία
 ταῦτα μὲν ἐξελέγχονται, θεινὰ ποιουσι δ' οἱ ξένοι πε-
 ρικόπτοντες τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ Διοπείδης ἀδικεῖ
 κατάγων τα πλοῖα, καὶ δεῖ μὴ ἐπιτρέπειν αὐτῷ. ἔστω,
 γιγνέσθω ταῦτα, οὐδὲν ἀντιλέγω. οἶμαι μέντοι δεῖν,
 εἶπερ ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ταῦτα συμβουλεύ-
 10 ουσιν, ὥσπερ τὴν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει δύναμιν κα-
 ταλῦσαι ζητοῦσι τὸν ἐφεσθηκότα καὶ πορίζοντα χρή-
 ματα ταύτῃ διαβάλλοντες ἐν ὑμῖν, οὕτω τὴν Φιλίππου
 δύναμιν δεῖξαι διαλυθησομένην, ἂν ὑμεῖς ταῦτα πει-
 σθῆτε. εἰ δὲ μὴ, σκοπεῖτε ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ
 καθιστᾶσι τὴν πόλιν εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον δι' οὗ τὰ
 11 παρελθόντα πράγματα ἅπαντ' ἀπολώλεκεν. ἴστε γὰρ
 δήπου τοῦθ' ὅτι οὐδενὶ τῶν πάντων πλέον κεκράτηκε
 Φίλιππος ἢ τῷ πρότερος πρὸς τοῖς πράγμασι γίνε-
 σθαι. ὁ μὲν γὰρ ἔχων δύναμιν συνεστηκυῖαν αἰεὶ περὶ
 αὐτὸν, καὶ προειδὼς ἂ βούλεται προᾶξαι, ἐξαίφνης ἐφ'
 οὓς ἂν αὐτῷ δόξη πάρεστιν· ἡμεῖς δ' ἐπειδὴν πνθώ-
 μεθὰ τι γιγνόμενον, τηρικαῦτα θοροβούμεθα καὶ πα-
 12 ρασκευαζόμεθα. εἰτ', οἶμαι, συμβαίνει τῷ μὲν ἐφ' ἃ
 ἂν ἔλθῃ, ταῦτ' ἔχειν κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν, ἡμῖν δ'
 ὑστερίζειν, καὶ ὅσα ἂν δαπανήσωμεν, ἅπαντα μάτην 93
 ἀνηλωκέναι, καὶ τὴν μὲν ἐχθραν καὶ τὸ βούλεσθαι
 κωλύειν ἐνδεδεῖχθαι, ὑστερίζοντας δὲ τῶν ἔργων αἰ-
 σχύνην προσοφλισκάνειν.
- 13 Μὴ τοίνυν ἀγνοεῖτε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ
 νῦν τᾶλλα μὲν ἐστὶ λόγοι ταῦτα καὶ προφάσεις, πράτ-
 τεται δὲ τοῦτο καὶ κατασκευάζεται, ὅπως ὑμῶν μὲν
 οἴκοι μενόντων, ἔξω δὲ μηδεμιᾶς οὔσης τῇ πόλει δυ-
 νάμεως, μετὰ πλείστης ἡσυχίας ἅπανθ' ὅσα βούλεται
 Φίλιππος διοικήσεται. θεωρεῖτε γὰρ τὸ παρὸν πρῶ-
 14 τον, ὃ γίγνεται. νυνὶ δύναμιν μεγάλην ἐκείνος ἔχων

ἐν Θράκῃ διατρίβει, καὶ μεταπέμπεται πολλήν, ὡς
 φασιν οἱ παρόντες, ἀπὸ Μακεδονίας καὶ Θετταλίας.
 εἰάν οὖν περιμείνας τοὺς ἐτησίας ἐπὶ Βυζάντιον ἐλθὼν
 πολιορκῆ, πρῶτον μὲν οἴεσθε τοὺς Βυζαντίους μενεῖν
 ἐπὶ τῆς ἀνοίας τῆς αὐτῆς ὥσπερ νῦν, καὶ οὔτε παρα-
 15 καλέσειν ὑμᾶς οὔτε βοηθεῖν αὐτοῖς ἀξιώσειν; ἐγὼ μὲν
 οὐκ οἶμαι, ἀλλὰ καὶ εἴ τισι μᾶλλον ἀπιστοῦσιν ἢ ἡμῖν,
 καὶ τούτους εἰσφρήσεσθαι μᾶλλον ἢ κείνῳ παραδώ-
 σειν τὴν πόλιν, ἂν περ μὴ φθάσῃ λαβὼν αὐτούς. οὐκ-
 οὔν ἡμῶν μὲν μὴ δυναμένων ἐνθένδ' ἀναπλεῦσαι,
 ἐκεῖ δὲ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης ἐτοίμου βοηθείας, οὐδὲν
 16 αὐτοὺς ἀπολωλέναι κωλύσει. νῆ Δία, κακοδαιμονοῦσι
 γὰρ ἄνθρωποι καὶ ὑπερβάλλουσιν ἀνοία. πάννυ γε,
 ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς δεῖ σῶς εἶναι· συμφέροι γὰρ τῇ πόλει.
 καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε δηλόν ἐστιν ἡμῖν, ὡς ἐπὶ Χερ-
 ρόνησον οὐχ ἤξει· ἀλλ' εἴγ' ἐκ τῆς ἐπιστολῆς δεῖ σκο-
 πεῖν ἧς ἔπεμψε πρὸς ὑμᾶς, ἀμνηεῖσθαί φησι τοὺς ἐν
 17 Χερρονήσῳ. ἂν μὲν τοίνυν ἢ τὸ συνεστηκὸς τοῦτο
 στρατεύμα, καὶ τῇ χώρᾳ βοηθῆσαι δυναθήσεται καὶ τῶν
 ἐκείνου τι κακῶς ποιῆσαι· εἰ δ' ἅπαξ διαλυθήσεται, τί
 ποιήσομεν, ἂν ἐπὶ Χερρόνησον ἴη; κρινοῦμεν Διοπέ-
 θην νῆ Δία. καὶ τί τὰ πράγματ' ἔσται βελτίω; ἀλλ'
 ἐνθένδε ἂν βοηθήσαιμεν αὐτῷ. ἂν δ' ὑπὸ τῶν πνευ-
 μάτων μὴ δυνώμεθα; ἀλλὰ μὰ Δί' οὐχ ἤξει. καὶ τίς
 18 ἐγγυητής ἐστι τούτου; ἄρ' ὁρᾶτε καὶ λογίξεσθε, ὧ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἐπιουῖσαν ὥραν τοῦ ἔτους, εἰς ἣν
 ἔρημόν τινες οἴονται δεῖν τὸν Ἑλλήσποντον ὑμῶν ποι-
 ῆσαι καὶ παραδοῦναι Φιλίππῳ; τί δ', ἂν ἀπελθὼν ἐκ
 Θράκης καὶ μηδὲ προσελθὼν Χερρονήσῳ μηδὲ Βυζαν-
 τίῳ (καὶ γὰρ ταῦτα λογίξεσθε) ἐπὶ Χαλκίδα ἢ Μέγαρα
 ἤκη τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ ἐπ' Ὠρεὸν πρώην, πότε-
 ρον κρεῖττον ἐνθάδ' αὐτὸν ἀμύνεσθαι καὶ προσελθεῖν

τὸν πόλεμον πρὸς τὴν Ἀττικὴν εἶσαι, ἢ κατασκευάζειν ἐκεῖ τιν' ἀσχολίαν αὐτῷ; ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτο.

19 Ταῦτα τοίνυν ἅπαντας εἰδóτας καὶ λογιζομένους χρὴ μὰ Δί' οὐχ ἦν Διοπείδης πειρᾶται τῇ πόλει δύναμιν παρασκευάζειν, ταύτην βασκαίνειν καὶ διαλυῖσαι πειρᾶσθαι, ἀλλ' ἑτέραν αὐτοὺς προσπαρασκευάζειν καὶ συννεποροῦντας ἐκείνῳ χρημάτων καὶ ἄλλα οἰ-
20 κείως συναγωνιζομένους. εἰ γάρ τις ἔροίτο Φίλιππον, εἶπέ μοι, πότερ' ἂν βούλοιο τούτους τοὺς στρατιώτας οὓς Διοπείδης νῦν ἔχει, τοὺς ὁποιοῦστίνασοῦν (οὐδὲν γὰρ ἀντιλέγω) εὐθθενεῖν καὶ παρ' Ἀθηναίοις εὐδοξεῖν καὶ πλείους γίνεσθαι τῆς πόλεως συναγωνιζομένης, ἢ διαβαλλόντων τινῶν καὶ κατηγορούντων διασπασθῆναι καὶ διαφθαρεῖν; τοῦτ' ἂν, οἶμαι, φήσειεν. εἰδ' ἂ Φίλιππος ἂν εὐξαιτο τοῖς θεοῖς, ταυτ' ἡμῶν τινὲς 95 ἐνθάδε πράττουσιν; εἴτα ἔτι ζητεῖτε πόθεν τὰ τῆς πόλεως ἀπόλωλεν ἅπαντα;

21 Βούλομαι τοίνυν πρὸς ὑμᾶς μετὰ παρηγορίας ἐξετάσαι τὰ παρόντα πράγματα τῇ πόλει, καὶ σκέψασθαι τί ποιοῦμεν αὐτοὶ νῦν καὶ ὅπως χρώμεθ' αὐτοῖς. ἡμεῖς οὔτε χρήματα εἰσφέρειν βουλόμεθα, οὔτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι τολμῶμεν, οὔτε τῶν κοινῶν ἀπέχεσθαι δυνάμεθα, οὔτε τὰς συντάξεις Διοπείδει δίδομεν, οὔθ' ὅσ' ἂν αὐτὸς αὐτῷ πορίσῃται ἐπαινοῦμεν, ἀλλὰ βασκαίνομεν καὶ σκοποῦμεν πόθεν καὶ τί μέλλει ποιεῖν καὶ πάντα τὰ τοιαυτὰ, οὔτ' ἐπειδήπερ οὕτως ἔχομεν, τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν πράττειν ἐθέλομεν, ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς λόγοις τοὺς τῆς πόλεως λέγοντας ἄξια ἐπαινοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις τοῖς ἐναντιουμένοις τούτοις συναγωνι-
22 ζόμεθα. ἡμεῖς μὲν τοίνυν εἰώθατε ἐκάστοτε τὸν παρόντα ἐρωτᾶν, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἐρωτῆσαι βούλομαι, τί οὖν χρὴ λέγειν; εἰ γὰρ μήτε εἰσοίσετε, μήτε

αὐτοὶ στρατεύσεσθε, μήτε τῶν κοινῶν ἀφέξεσθε, μήτε τὰς συντάξεις Διοπίθει δώσετε, μήτε ὅσ' ἂν αὐτὸς αὐτῷ πορίσῃται ἐάσετε, μήτε τὰ ὑμέτερόν αὐτῶν πράττειν ἐθελήσετε, οὐκ ἔχω τί λέγω. εἰ γὰρ ἤδη τοσαύτην ἐξουσίαν τοῖς αἰτιᾶσθαι καὶ διαβάλλειν βουλομένοις δίδοτε, ὥστε καὶ περὶ ὧν ἂν φῶσι μέλλειν αὐτὸν ποιεῖν, καὶ περὶ τούτων προκατηγοροῦντων ἀκροᾶσθε, τί ἂν τις λέγοι;

24 Ὅτι τοῖνυν δύναται ταῦτα ποιεῖν, ἐνίους μαθεῖν ὑμῶν δεῖ. λέξω δὲ μετὰ παρηγορίας· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως δυναίμην. πάντες ὅσοι πάποτ' ἐκπεπλεύκασι παρ' ὑμῶν στρατηγοί, ἢ ἐγὼ πάσχειν ὀτιοῦν τιμῶμαι, 96 καὶ παρὰ Χίων καὶ παρ' Ἐρυθραίων καὶ παρ' ὧν ἂν ἕκαστοι δύνωνται, τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων

25 λέγω, χρήματα λαμβάνουσιν. λαμβάνουσι δὲ οἱ μὲν ἔχοντες μίαν ἢ δύο ναῦς ἐλάττονα, οἱ δὲ μείζω δύναμιν πλείονα. καὶ διδῶσιν οἱ διδόντες οὔτε τὰ μικρὰ οὔτε τὰ πολλὰ ἀντ' οὐδενὸς (οὐ γὰρ οὔτω μαίνονται), ἀλλ' ἄνουνεμοι μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκπλέοντας ἐμπόρους, μὴ συλαῖσθαι, παραπέμπεσθαι τὰ πλοῖα τὰ αὐτῶν, τὰ τοιαῦτα· φασὶ δ' ἐννοίας δι-

26 δόναί, καὶ τοῦτο τοῦνομόν ἔχει τὰ λήμματα ταῦτα. καὶ δὴ καὶ νῦν τῷ Διοπίθει στρατεύμ' ἔχοντι σαφῶς ἐστὶ τοῦτο δῆλον ὅτι δώσουσι χρήματα πάντες οὔτοι· πόθεν γὰρ οἴεσθε ἄλλοθεν τὸν μῆτε λαβόντα παρ' ὑμῶν μηδὲν μῆτ' αὐτὸν ἔχοντα ὀπόθεν μισθοδοτήσῃ στρατιώτας τρέφειν; ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; οὐκ ἐστὶ ταῦτα, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἀγείρει καὶ προσαιτεῖ καὶ δανείζεται, ἀπὸ τού-

27 των διάγει. οὐδὲν οὖν ἄλλο ποιοῦσιν οἱ κατηγοροῦντες ἐν ὑμῖν ἢ προλέγουσιν ἅπασιν μηδ' ὀτιοῦν ἐκείνῳ διδόναι, ὡς καὶ τοῦ μελλῆσαι δώσουσι δίκην, μὴ τι ποιήσαντί γε ἢ συγκαταπραξαμένῳ. τοῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι· μέλλει πολιορκεῖν, τοὺς Ἕλληνας ἐκδίδωσι· μέλει

γὰρ τινι τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων Ἑλλήνων;
 ἀμείνους μέντ' ἔειν τῶν ἄλλων ἢ τῆς πατρίδος κή-
 28 δεσθαι. καὶ τό γ' εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἐκπέμπειν ἕτε-
 ρου στρατηγὸν τοῦτ' ἐστίν. εἰ γὰρ δεινὰ ποιεῖ Διοπεί-
 θης καὶ κατάγει τὰ πλοῖα, μικρὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, μικρὸν πινάκιον ταῦτα πάντα κωλύσαι δύναται
 ἂν, καὶ λέγουσιν οἱ νόμοι ταῦτα τοὺς ἀδικούντας εἰς- 97
 ἀγγέλλειν, οὐ μὰ Δία δαπάναις καὶ τριήρεσι τοσαύ-
 ταις ἡμᾶς αὐτοὺς φυλάττειν, ἐπεὶ τοῦτό γ' ἐστὶν ὑπερ-
 29 βολὴ μανίας· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοὺς ἐχθροὺς, οὓς οὐκ ἔστι
 λαβεῖν ὑπὸ τοῖς νόμοις, καὶ στρατιώτας τρέφειν καὶ
 τριήρεις ἐκπέμπειν καὶ χρήματα εἰσφέρειν δεῖ καὶ ἀναγ-
 καῖόν ἐστιν, ἐπὶ δ' ἡμᾶς αὐτοὺς ψήφισμα, εἰσαγγε-
 λία, πάραλος, ταῦτ' ἐστὶν ἱκανά. ταῦτ' ἦν εὖ φρο-
 νούντων ἀνθρώπων, ἐπηρεαζόντων δὲ καὶ διαφθει-
 30 ρόντων τὰ πράγματα, ἃ νῦν οὗτοι ποιοῦσιν. καὶ τὸ
 μὲν τούτων τινὰς εἶναι τοιούτους, δεινὸν ὄν οὐ δεινόν
 ἐστίν· ἀλλ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι οὕτως ἤδη διάκεισθε
 ὥστε, ἂν μὲν τις εἶπῃ παρελθὼν ὅτι Διοπείθης ἐστὶ
 τῶν κακῶν πάντων αἴτιος ἢ Χάρης ἢ Ἀριστοφῶν ἢ ὄν
 ἂν τῶν πολιτῶν εἶπῃ τις, εὐθέως φατὲ καὶ θορυβεῖτε
 31 ὡς ὀρθῶς λέγει· ἂν δὲ παρελθὼν λέγῃ τις τάληθῆ, ὅτι
 "ληρεῖτε, Ἀθηναῖοι· πάντων τῶν κακῶν καὶ τῶν πρα-
 γμάτων τούτων Φίλιππος ἐστ' αἴτιος· εἰ γὰρ ἐκεῖνος
 ἤγεν ἡσυχίαν, οὐδὲν ἂν ἦν πρᾶγμα τῇ πόλει," ὡς μὲν
 οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐστὶν οὐχ ἔξετε ἀντιλέγειν, ἀχθεσθαι
 32 δέ μοι δοκεῖτε καὶ ὥσπερ ἀπολλύναι τι νομίζειν. αἰ-
 τιον δὲ τούτων (καὶ μοι πρὸς θεῶν, ὅταν ἔνεκα τοῦ
 βελτίστου λέγω, ἔστω παρησιᾶ)· παρεσκευάκασιν
 ὑμᾶς ἐκ πολλοῦ τῶν πολιτευομένων ἔνιοι ἐν μὲν
 ταῖς ἐκκλησίαις φοβεροὺς καὶ χαλεποὺς, ἐν δὲ ταῖς
 παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου ῥαθύμους καὶ εὐ-

καταφρονήτους. ἂν μὲν οὖν τὸν αἴτιον εἶπη τις ὃν ἴστε
 ὅτι λήψεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, φατὲ καὶ βούλεσθε·
 ἂν δὲ τοιοῦτον λέγη τις, ὃν κρατήσαντας τοῖς ὅπλοις, 98
 ἄλλως δ' οὐκ ἔστι κολάσαι, οὐκ ἔχει, οἶμαι, τί ποιή-
 33 σετε, ἐξελεγχόμενοι δὲ ἄχθεσθε. ἐχρῆν δὲ, ὡς ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τοῦναντίου ἢ νῦν ἅπαντας τοὺς πολιτενο-
 μένους ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις πράους καὶ φιλανθρω-
 πους ὑμᾶς ἐθίζειν εἶναι (πρὸς γὰρ ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ
 τοὺς συμμάχους ἐν ταύταις ἔστι τὰ δίκαια), ἐν δὲ ταῖς
 παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου φοβεροὺς καὶ χαλεποὺς
 ἐπιδεικνύναι· πρὸς γὰρ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἀντι-
 34 πάλους ἐκεῖνός ἐσθ' ὁ ἀγών. νῦν δὲ δημαγωγοῦντες
 ὑμᾶς καὶ χαριζόμενοι καθ' ὑπερβολὴν οὕτω διατεθεί-
 κασιν ὥστ' ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις τρυφᾶν καὶ κολα-
 κεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούοντας, ἐν δὲ τοῖς
 πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τῶν ἐσχάτων ἡδη
 κινδυνεύειν. φέρε γὰρ πρὸς Διὸς, εἰ λόγον ὑμᾶς ἀπαι-
 τήσειαν οἱ Ἕλληνες ὧν νυνὶ παρείκατε καιρῶν διὰ δα-
 35 θυμίαν, καὶ ἔροινθ' ὑμᾶς, "ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πέμ-
 "πετε ὡς ἡμᾶς ἐκάστοτε πρέσβεις, καὶ λέγεθ' ὡς ἐπι-
 "βουλεύει Φίλιππος ἡμῖν καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ ὡς
 "φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον καὶ πάντα τὰ τοιαυτῆ,
 "ἀνάγκη φάσκειν καὶ ὁμολογεῖν· ποιοῦμεν γὰρ ταῦτα.
 "εἴτ', ὡς πάντων ἀνθρώπων φαυλότατοι, δέκα μῆνας
 36 "ἀπογενομένου τάνθρώπου καὶ νόσῳ καὶ χειμῶνι καὶ
 "πολέμοις ἀποληφθέντος ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἐπα-
 "νελθεῖν οἴκαδε, οὔτε τὴν Εὐβοίαν ἡλευθερώσατε οὔτε
 "τῶν ὑμετέρων αὐτῶν οὐδὲν ἐκομίσασθε, ἀλλ' ἐκεῖνος
 "μὲν ὑμῶν οἴκοι μενόντων, σχολὴν ἀγόντων, ὑγίαι-
 "νόντων," (εἰ δὴ τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ὑγιαίνειν
 φῆσαιεν) "δύο ἐν Εὐβοίᾳ κατέστησε τυράννους, τὸν 99
 "μὲν ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπιτειχίσας, τὸν δ' ἐπὶ

ἡμεῖς δὲ ἀποφασίζομεν· 2 ἀποφασίζομεν

37“ Σκίαθον, ὑμεῖς δ’ οὐδὲ ταῦτ’ ἀπελύσασθε, εἰ μηδὲν
 “ ἄλλο ἐβούλεσθε, ἀλλ’ εἰάκατε καὶ ἀφέστατε δήλον ὅτι
 “ αὐτῷ, καὶ φανερόν πεποιήκατε ὅτι οὐδ’ ἂν δεκάκις
 “ ἀποθάνῃ, οὐδὲν μᾶλλον κινήσεσθε. τί οὖν πρᾶξετε;
 “ εἰσθε καὶ κατηγορεῖτε καὶ πράγμαθ’ ἡμῖν παρέχετε;
 “ ἂν ταῦτα λέγωσι, τί ἐροῦμεν ἢ τί φήσομεν, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὄρω.

38 Εἰσὶ τοίνυν τινὲς οἱ τότε ἐξελέγχειν τὸν παριόντα
 οἶονται, ἐπειδὴν ἐρωτήσωσι, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; οἷς
 ἐγὼ μὲν τὸ δικαιοτάτου καὶ ἀληθέστατου τοῦτ’ ἀποκρι-
 νοῦμαι, ταῦτα μὴ ποιεῖν ἂ νυὺ ποιεῖτε, οὐ μὴν ἀλλὰ
 καὶ καθ’ ἕναστον ἀκριβοῶς ἐρῶ. καὶ ὅπως, ὥσπερ ἐρω-

39 τῶσι προθύμως, οὕτω καὶ ποιεῖν ἐθελήσουσιν. πρῶ-
 τον μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο: παρ’ ὑμῖν αὐτοῖς
 βεβαίως γινῶμαι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ καὶ
 τὴν εἰρήνην λέλκε (καὶ παύσασθε περὶ τούτου κατη-
 γοροῦντες ἀλλήλων) καὶ κακόνους μὲν ἔστι καὶ ἐχθρὸς

40 ὅλη τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ
 καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ τοῖς μάλιστα
 οἰομένοις αὐτῷ χαρίζεσθαι (εἰ δὲ μὴ, σκεψάσθωσαν
 Εὐθυκράτην καὶ Λασθένην τοὺς Ὀλυνθίους, οἱ δο-
 κοῦντες οἰκειότατ’ αὐτῷ διακείσθαι, ἐπειδὴ τὴν πόλιν
 προὔδοσαν, πάντων κάκιστ’ ἀπολώλασιν), οὐδενὶ
 μέντοι μᾶλλον ἢ τῇ πολιτεῖα πολεμεῖ οὐδ’ ἐπιβουλεύει,
 καὶ σκοπεῖ μᾶλλον οὐδὲ ἐν τῶν πάντων ἢ πῶς ταύτην

41 καταλύσει. καὶ τοῦτ’ εἰκότως τρόπον τινα πράττει·
 οἶδε γὰρ ἀκριβοῶς ὅτι οὐδ’ ἂν πάντων τῶν ἄλλων γέ-
 νηται κύριος, οὐδὲν ἔσται αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν 100
 ὑμεῖς δημοκρατῆσθε, ἀλλ’ ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα,
 ἂ πολλὰ γένοιτ’ ἂν ἀνθρώπῳ, ἥξει πάντα τὰ νῦν συμ-

42 βεβιασμένα καὶ καταφεύξεται πρὸς ὑμᾶς· ἔστέ γὰρ
 ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὐ

πεφυκότες, ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλύσαι καὶ ἔχοντ'
 ἀφελῆσθαι δεινοὶ, καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν
 βουλομένοις καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν
 ἀφελῆσθαι ἔτοιμοι. οὐκ οὖν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ και-
 ροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, οὐδὲ πολ-
 λοῦ δεῖ, οὐ κακῶς οὐδ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος.
 43 πρῶτον μὲν δὴ τοῦτο δεῖ, ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πο-
 λιτείας [καὶ τῆς δημοκρατίας] ἀδιάλλακτον ἐκείνον· εἰ
 γὰρ μὴ τοῦτο πεισθῆσθε ταῖς ψυχαῖς, οὐκ ἐθελήσετε
 ὑπὲρ τῶν πραγμάτων σπουδάζειν· δεύτερον δ' εἰδέναι
 σαφῶς ὅτι πάνθ' ὅσα πραγματεύεται καὶ κατασκευά-
 ζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν παρασκευάζεται,
 καὶ ὅπου τις ἐκείνον ἀμύνεται, ἐνταῦθ' ὑπὲρ ἡμῶν
 44 ἀμύνεται. οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐ-
 δεις ὃς ὑπολαμβάνει τὸν Φίλιππον τῶν μὲν ἐν Θρά-
 κῃ κακῶν (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι Δρογγίλον καὶ
 Καβύλην καὶ Μάστειραν καὶ ἅ νῦν ἐξαιρεῖ καὶ κα-
 τασκευάζεται;) τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν καὶ ὑπὲρ τοῦ
 ταῦτα λαβεῖν καὶ πόρους καὶ χεῖμωνας καὶ τοὺς ἐσχά-
 45 τους κινδύνους ὑπομένειν, τῶν δὲ Ἀθηναίων λιμένων
 καὶ νεωρίων καὶ τριήρων καὶ τῶν ἔργων τῶν ἀργυρεί-
 ων καὶ τοσοῦτων προσόδων οὐκ ἐπιθυμεῖν, ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν εἶσεν ἡμᾶς ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν μελιῶν καὶ τῶν
 ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρακίοις σιροῖς ἐν τῷ βαράθρῳ 101
 χεῖμαζεν. οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ κάκεινα ὑπὲρ τοῦ
 τούτων γενέσθαι κύριος καὶ ἄλλα πάντα πραγματεύ-
 46 εται. τί οὖν εὖ φρονούντων ἀνθρώπων ἐστίν; εἰδό-
 τας ταῦτα καὶ ἐγνωκότας τὴν μὲν ὑπερβάλλουσαν καὶ
 ἀνήκεστον ταύτην ῥαθυμίαν ἀποθέσθαι, χρήματα δ'
 εἰσφέρειν, καὶ τοὺς συμμαχοὺς ἀξιοῦν, καὶ ὅπως τὸ
 συνεστηκὸς τοῦτο συμμενεῖ στράτευμα ὄραν καὶ πράτ-
 τειν, ἢν' ὥσπερ ἐκεῖνος ἔτοιμον ἔχει δύναμιν τὴν ἀδι-

κήσουσαν καὶ καταδουλωσομένην ἅπαντας τοὺς Ἑλλη-
 νας, οὕτω τὴν σώσουσαν ὑμεῖς καὶ βοηθήσουσαν ἅπα-
 47 σιν ἔτοιμον ἔχητε. οὐ γὰρ ἔστι βοηθείαις χρωμένους
 οὐδέ ποτ' οὐδὲν τῶν δεόντων προᾶξαι, ἀλλὰ κατασκευ-
 ᾶσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφήν ταύτη πορίσαντας
 καὶ ταμίας καὶ δημοσίους, καὶ ὅπως ἐνὶ τὴν τῶν χρημά-
 των φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποιήσαν-
 τας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρὰ τούτων λαμβά-
 νειν, τὸν δὲ τῶν ἔργων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ. κὰν οὕτω
 ποιήσητε καὶ ταῦτ' ἐθελήσητε ὡς ἀληθῶς, ἄγειν εἰρήνην
 δικαίαν καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὐτοῦ Φίλιππον ἀναγκάσετε,
 οὐ μείζον οὐδὲν ἂν γένοιτ' ἀγαθόν, ἢ πολεμήσετ' ἐξ ἴσου.
 48 Εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης καὶ
 πόνων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς
 δοκεῖ· ἀλλ' εἰ ἂν λογίσηται τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα
 γενησόμενα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλη ποιεῖν, εὐρήσει λύσιτε-
 49 λου ἢ τὸ ἐκόντας ποιεῖν τὰ δεόντα. εἰ μὲν γὰρ ἔστι τις
 ἐγγυητὴς ὑμῖν θεῶν (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γ' οὐδεὶς ἂν
 γένοιτο ἀξιοχρεῶς τηλικούτου πράγματος) ὡς, εἰ ἂν ἄρηθ'
 ἡσυχίαν καὶ ἅπαντα πρόησθε, οὐκ ἐπ' αὐτοὺς ὑμᾶς τε-
 λευτῶν ἐκεῖνος ἦξει, αἰσχροὺν μὲν νῆ τὸν Δία καὶ πάν- 102
 τας θεοὺς καὶ ἀνάξιον ὑμῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ
 πόλει καὶ πεπραγμένων τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ἐνε-
 κα θραθυμίας τοὺς ἄλλους πάντας Ἑλληνας εἰς δουλείαν
 προσέθαι, καὶ ἔγωγε αὐτὸς μὲν τεθνᾶναι μᾶλλον ἂν
 ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην· οὐ μὴν ἀλλ' εἰ τις ἄλλος
 λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω, μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα πρό-
 50 εσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τοῦναντίον δὲ πρόϊσμεν
 ἅπαντες, ὅτι ὅσα ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέ-
 σθαι κύριον, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρη-
 σόμεθα ἐχθρῶ, ποῖ ἀναδυνόμεθα ἢ τί μέλλομεν; ἢ πότε,
 51 ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δεόντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν

νῆ Δί' ἀνάγκη τις ἤ. ἀλλ' ἦν μὲν ἂν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἶποι, οὐ μόνον ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάσαι παρελήλυθε, τὴν δὲ τῶν δούλων ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τί; ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη ἢ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνῃ, καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδ' ἦντιν' ἂν εἶποι τις· δούλῳ δὲ πληγαὶ καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμὸς, ἃ μῆτε γένοιτο οὔτε λέγειν ἄξιον.

- 52 Πάντα τοίνυν τ' ἄλλ' εἰπὼν ἂν ἠδέως, καὶ δείξας ὄν τρόπον ὑμᾶς ἐνιοὶ καταπολιτεύονται, τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω· ἀλλ' ἐπειδὴν τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμπέσῃ, εὐθύς ἀναστάς τις λέγει τὸ τὴν εἰρήνην ἄγειν ὡς ἀγαθὸν καὶ τὸ τρέφειν δύναμιν μεγάλην ὡς χαλεπὸν, καὶ "διαρπάξιν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται" καὶ τοιούτους λόγους, ἐξ ὧν ἀναβάλλουσι μὲν ὑμᾶς, ἡσυχίαν δὲ ποιοῦ-
- 53 σιν ἐκείνῳ πράττειν ὅ τι βούλεται. ἐκ δὲ τούτων περιγίγνεται ὑμῖν μὲν ἡ σχολὴ καὶ τὸ μηδὲν ἤδη ποιεῖν, ἃ 103
- δέδοικ' ὅπως μήποθ' ἠγῆσεσθε ἐπὶ πολλῶ γεγενῆσθαι, τούτοις δ' αἱ χάριτες καὶ ὁ μισθὸς ὁ τούτων. ἐγὼ δ' οἶμαι τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν, οἱ πεπεισμένοι κἀθησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράτ-
- 54 τουτα· ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῆ, τὰ γ' ἀφ' ὑμῶν ὑπάρχει· νομίζειν δ' εἶναι χαλεπὰ οὐχ ὅσ' ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ' ἃ πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν· καὶ τὸ "διαρπασθήσεται τὰ χρήματα" τῷ φυλακὴν εἰπεῖν, δι' ἧς σωθήσεται, κωλύειν, οὐχὶ τῷ τοῦ
- 55 συμφέροντος ἀφεστάναι. καίτοι ἐγὼ γ' ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινὰς ὑμῶν, εἰ διαρπασθήσεται, ἃ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας ἐφ' ὑμῖν ἐστὶ, τὴν δ' Ἑλλάδα πᾶσαν ἐφεξῆς οὕτωςι Φίλιππος ἀρπάξων οὐ λυπεῖ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἀρπάξων.

ἡ ἀνάγκη μὴ γενέσθαι δεῖ

56 Τί ποτ' οὖν ἐστὶ τὸ αἴτιον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ
 τὸν μὲν οὕτω φανερωῶς στρατεύοντα, ἀδικοῦντα, πόλεις
 καταλαμβάνοντα, μηδένα τούτων πάποτ' εἰπεῖν ὡς πό-
 λεμον ποιεῖ, τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν μηδὲ προῖεσθαι ταῦ-
 τα συμβουλεύοντας, τούτους τὸν πόλεμον ποιήσειν
 57 αἰτιασθαι; ἐγὼ διδάξω· ὅτι τὴν ὄργην ἣν εἰκός ἐστι γε-
 νέσθαι παρ' ὑμῶν, ἂν τι λυπῆσθε τῷ πολέμῳ, εἰς τοὺς
 ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας τὰ βέλτιστα τρέψαι βούλονται,
 ἵνα τούτους κρίνητε, μὴ Φίλιππον ἀμύνησθε, καὶ κα-
 τηγορῶσιν αὐτοὶ, μὴ δίκην δῶσιν ὧν ποιοῦσι νῦν.
 τοῦτ' αὐτοῖς δύναται τὸ λέγειν, ὡς ἄρα βούλονται πόλε-
 μόν τινες ποιῆσαι παρ' ὑμῖν, καὶ περὶ τούτου ἡ διαδι-
 58 κασία αὕτη ἐστίν. ἐγὼ δ' οἶδα ἀκριβῶς ὅτι οὐ γράψαν- 104
 τος Ἀθηναίων οὐδενός πω πόλεμον καὶ ἄλλα πολλὰ
 Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέ-
 πομφε βοήθειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προσ-
 ποιεῖσθαι πολεμεῖν αὐτὸν ἡμῖν, ἀνοητότατος πάντων
 59 ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι. ἀλλ'
 ἐπειδὴν ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς ἔη, τί φήσομεν; ἐκείνος μὲν
 γὰρ οὐ πολεμεῖν, ὥσπερ οὐδ' Ὀρειταῖς τῶν στρατιωτῶν
 ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ, οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὸς τὰ
 τεῖχη προσβάλλων αὐτῶν, οὐδ' Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς,
 ἕως ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στρατεύμα παρῆν ἔχων. ἢ καὶ
 τότε τοὺς ἀμύνεσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φή-
 σομεν; οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν· οὐ γὰρ ἄλλο γ'
 οὐδέν ἐστι μεταξὺ τοῦ μῆτ' ἀμύνεσθαι μῆτ' ἄγειν ἢ συ-
 60 χίαν εἶσθαι. καὶ μὴν οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν τε καὶ
 τοῖς ἄλλοις ἔσθ' ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὐτῷ τὴν πό-
 λιν ποιήσασθαι βούλεται Φίλιππος, ἀλλ' ὅπως ἀνελεῖν.
 οἶδε γὰρ ἀκριβῶς ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὐτ' ἐθελή-
 σετε οὐτ', ἂν ἐθελήσητε, ἐπιστήσεσθε (ἄρχειν γὰρ εἰώ-
 θατε), πράγματα δ' αὐτῷ παρασχεῖν, ἂν καιρὸν λά-

βητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀπάντων δυνή-
σεσθε.

- 61 Ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ὄντος τοῦ ἀγῶνος προσ-
ῆκει οὕτω γινώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὐτοὺς
ἐκείνω μισεῖν καὶ ἀποτυμπανίσαι· οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ
ἔστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν
τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσῃτ' ἐχθροὺς ὑηρετοῦντας
ἐκείνω, ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ προβόλοις προσ-
62 πταίοντας ὑστερίζειν ἐκείνων. πόθεν οἴεσθε νῦν αὐτὸν
ὑβρίζειν ὑμᾶς (οὐδὲν γὰρ ἄλλ' ἔμοιγε δοκεῖ ποιεῖν ἢ 105
τοῦτο) καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα, εἰ μηδὲν ἄλλο,
ἐξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη; οἷον Θετταλοὺς
πολλὰ δούς ὑπηγάγετο εἰς τὴν νῦν παροῦσαν δουλεί-
αν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναιτ' οὐδεὶς ὅσα τοὺς ταλαιπώ-
ρους Ὀλυνθίους πρότερον δούς Ποτίδαιαν ἐξηπάτησε
63 καὶ πόλλ' ἕτερα· Θηβαίους τὰ νῦν ὑπάγει τὴν Βοιωτί-
αν αὐτοῖς παραδούς καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ
καὶ χαλεποῦ· ὥστε καρπωσάμενοί τινα ἕκαστοι τού-
των πλεονεξίαν οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν ἅδ' ἄν πάντες
ἴσασιν, οἱ δ' ὅτι ἂν ποτε συμβῆ πείσονται. ὑμεῖς δὲ ὦν
μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρή-
νην ποιήσασθαι, πόσα ἐξηπάτησθε, πόσων ἀπεστέρη-
64 σθε. οὐχὶ Φωκέας, οὐ Πύλας, οὐχὶ τὰ πῖ Θράκης, Δορί-
σκον, Σέρρειον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν τὴν
πόλιν τὴν Καρδιανῶν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ; τί ποτ' οὖν
ἐκείνωσ τοῖς ἄλλοις καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν προσ-
φέρεται; ὅτι ἐν μόνη τῶν πασῶν πόλεων τῇ ἡμετέρα
ἄδεια ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται, καὶ λαβόντα
χρήματ' αὐτὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ' ὑμῖν, καὶ
65 ἀφηρημένοι τὰ ὑμέτερόν αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν ἀσφαλές
λέγειν ἐν Ὀλύμφῳ τὰ Φιλίππου μὴ σὺν εὖ πεπονθότων
τῶν πολλῶν Ὀλυνθίων τῷ Ποτίδαιαν καρποῦσθαι.

- οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλία τὰ Φιλίππου μὴ
 σὺν εὐ̄ πεπονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν τῶ
 τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς καὶ τὴν Πυ-
 λαίαν ἀποδοῦναι· οὐκ ἦν ἐν Θῆβαις ἀσφαλὲς, πρὶν τὴν
 66 Βοιωτίαν ἀπέδωκε καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ' 106
 Ἀθήνησιν οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν
 χώραν ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευά-
 ζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὐβοίαν καὶ νῦν ἐπὶ Βυ-
 ζάντιον παριόντος, ἀσφαλὲς ἐστὶ λέγειν ὑπὲρ Φιλίπ-
 που. καὶ γὰρ τοι τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἐνιοὶ ταχὺ
 πλούσιοι γεγόνασιν καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἐνδο-
 ξοὶ καὶ γνώριμοι, ὑμεῖς δὲ τοῦναντίον ἐκ μὲν ἐνδόξων
 ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι· πόλεως γὰρ ἔγωγε
 67 πλοῦτον ἡγοῦμαι συμμαχούς, πίστιν, εὐνοίαν, ὧν πάν-
 των ἔσθ' ὑμεῖς ἄποροι. ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρους
 ὑμᾶς ἔχειν καὶ εἴαν ταῦτα φέρεσθαι ὁ μὲν εὐδαίμων καὶ
 μέγας καὶ φοβερός πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, ὑμεῖς
 δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοὶ, τῇ μὲν τῶν ἀνίων ἀφθονίᾳ λαμ-
 προὶ, τῇ δ' ὧν προσῆκε παρασκευῇ καταγέλαστοι. οὐ τὸν
 αὐτὸν δὲ τρόπον περὶ θ' ὑμῶν καὶ περὶ αὐτῶν ἐνίους τῶν
 λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους· ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν
 ἄγειν φασὶ δεῖν, κἄν τις ὑμᾶς ἀδικῇ, αὐτοὶ δ' οὐ δύνανται
 παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδικούντος.
- 68 Εἶτα φησὶν ὃς ἂν τύχη παρελθῶν "οὐ γὰρ ἐθέλεις
 "γράφειν, οὐδὲ κινδυνεύειν, ἀλλ' ἄτολμος εἶ καὶ μαλα-
 "κός." ἐγὼ δὲ θρασὺς μὲν καὶ βδελυρὸς καὶ ἀναιδής
 οὐτ' εἰμὶ μῆτε γενοίμην, ἀνδρειότερον μέντοι πολλῶ
 69 πάντων τῶν ἰταμῶς πολιτευομένων παρ' ὑμῖν ἐμαυτὸν
 ἡγοῦμαι. ὅστις μὲν γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παριδῶν
 ἂ συνοίσει τῇ πόλει, κρίνει, δημεύει, δίδωσι, κατηγο-
 ρεῖ, οὐδεμιᾶ ταῦτ' ἀνδρεία ποιεῖ, ἀλλ' ἔχων ἐνέχυρον
 τῆς αὐτοῦ σωτηρίας τὸ πρὸς χάριν ὑμῖν λέγειν καὶ πο- 107

- λιτεύεσθαι ἀσφαλῶς θρασύς ἐστιν· ὅστις δ' ὑπὲρ τοῦ βελτίστου πολλὰ τοῖς ὑμετέροισι ἐναντιοῦται βουλήμασι, καὶ μηδὲν λέγει πρὸς χάριν, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον ἀεὶ, καὶ τὴν τοιαύτην πολιτείαν προαιρεῖται ἐν ἧ̄ πλειόνων ἢ τύχῃ κυρία γίνεσθαι ἢ οἱ λογισμοὶ, τούτων δ' ἀμφο-
- 70 τέρων ἑαυτὸν ὑπεύθυνον ὑμῖν παρέχει, οὗτός ἐστ' ἀνδρεῖος, καὶ χρήσιμός γε πολίτης ὁ τοιοῦτός ἐστιν, οὐχ οἱ τῆς παρ' ἡμέραν χάριτος τὰ μέγιστα τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες, οὓς ἐγὼ τοσοῦτου δέω ζηλοῦν ἢ νομίζειν ἀξιόους πολίτας τῆς πόλεως εἶναι, ὥστ' εἴ τις ἔροικό με "εἰπέ μοι, σὺ δὲ δὴ τί τὴν πόλιν ἡμῶν ἀγαθὸν πεποιή-
- "κας;" ἔχων, ὧ̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τριηραρχίας εἰπεῖν καὶ χορηγίας καὶ χρημάτων εἰσφορὰς καὶ λύσεις
- 71 αἰχμαλώτων καὶ τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας, οὐδὲν ἂν τούτων εἴποιμι, ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων πολιτευμάτων οὐδὲν πολιτεύομαι, ἀλλὰ δυνάμενος ἂν ἴσως, ὥσπερ καὶ ἕτεροι, κατηγορεῖν καὶ χαρίζεσθαι καὶ δημεύειν καὶ τ' ἄλλ' ἃ ποιοῦσιν οὗτοι ποιεῖν, οὐδ' ἐφ' ἐνὶ τούτων πώποτ' ἔμαυτὸν ἔταξα οὐδὲ προήχθην οὐθ' ὑπὸ κέρδους οὐθ' ὑπὸ φιλοτιμίας, ἀλλὰ διαμένω λέγων ἐξ ὧ̄ν ἐγὼ μὲν πολλῶν ἐλάττων εἰμι παρ' ὑμῖν, ὑμεῖς δ', εἰ πείθοισθέ μοι, μείζους ἂν εἴητε· οὕτω γὰρ ἴσως ἀνε-
- 72 πύθονον εἰπεῖν. οὐδέ γ' ἐμοὶ δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι πολίτου, τοιαῦτα πολιτεύμαθ' εὐρίσκειν ἐξ ὧ̄ν ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον ἀεὶ, μὴ τὸ ῥᾶστον ἅπαντας λέγειν· ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ φύσις αὐ-
- 108 τῇ βαδιεῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην.
- 73 "Ἢδη τοίνυν τινὸς ἤκουσα καὶ τοιοῦτόν τι λέγοντος, ὡς ἄρα ἐγὼ λέγω μὲν ἀεὶ τὰ βέλτιστα, ἔστι δ' οὐδὲν

ἀλλ' ἢ λόγοι τὰ παρ' ἐμοῦ, δεῖ δ' ἔργων τῇ πόλει καὶ
 πράξεώς τινος. ἐγὼ δ' ὡς ἔχω περὶ τούτων, λέξω πρὸς
 ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. εὐδ' εἶναι νομίζω τοῦ
 συμβουλευόντος ὑμῖν ἔργον οὐδὲν πλὴν εἰπεῖν τὰ βέλ-
 τιστα. καὶ τοῦθ' ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον ῥαδίως
 74 οἶμαι δεῖξεν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι Τιμόθεός ποτ'
 ἐκεῖνος ἐν ὑμῖν ἐδημηγόρησεν ὡς δεῖ βοηθεῖν καὶ τοὺς
 Εὐβοέας σῶζειν, ὅτε Θηβαῖοι κατεδουλοῦντ' αὐτούς,
 καὶ λέγων εἶπεν οὕτω πως· "εἰπέ μοι, βουλευέσθε,"
 ἔφη, "Θηβαίους ἔχοντες ἐν νήσῳ, τί χρήσεσθε καὶ τί
 "δεῖ ποιεῖν; οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν, ᾧ ἄνδρες
 "Ἀθηναῖοι, τριήρων; οὐκ ἀναστάντες ἤδη πορεύσε-
 75 "σθε εἰς τὸν Πειραιᾶ; οὐ καθέλξετε τὰς ναῦς;" οὐκοῦν
 εἶπε μὲν ταῦτα ὁ Τιμόθεος, ἐποίησατε δ' ὑμεῖς· ἐκ δὲ
 τούτων ἀμφοτέρων τὸ πρᾶγμα ἐπράχθη. εἰ δ' ὁ μὲν
 εἶπεν ὡς οἶόν τε τὰ ἄριστα, ὥσπερ εἶπεν, ὑμεῖς δ'
 ἀπερραθυμήσατε καὶ μηδὲν ὑπηκούσατε, ἄρ' ἂν ἦν
 γεγονός τι τῶν τότε συμβάντων τῇ πόλει; οὐχ οἶόν τε.
 οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ὧν ἂν ἐγὼ λέγω νυνὶ καὶ περὶ
 ὧν ἂν ὁ δεῖνα εἶπη, τὰ μὲν ἔργα παρ' ὑμῶν αὐτῶν
 ζητεῖτε, τὰ δὲ βέλτιστα ἐπιστήμη λέγειν παρὰ τοῦ παρ-
 ιόντος.

76 Ἐν κεφαλαίῳ δ' ἃ λέγω φράσας καταβῆναι βού-
 λομαι. χρήματα εἰσφέρειν φημί δεῖν, τὴν ὑπάρχουσαν
 δύναμιν συνέχειν, ἐπανορθοῦντας εἴ τι δοκεῖ μὴ καλῶς 109
 ἔχειν, μὴ ὅσοις ἂν τις αἰτιάσῃται τὸ ὅλον καταλύοντας·
 πρέσβεις ἐκπέμπειν πανταχοῖ τοὺς διδάξοντας, νουθε-
 τήσοντας, πράξοντας ὅσα ἂν δύνωνται τῇ πόλει· παρὰ
 πάντα ταῦτα τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασι δωροδοκοῦντας
 κολάζειν καὶ μισεῖν πανταχοῦ, ἵν' οἱ μέτριοι καὶ δικαί-
 οους αὐτοὺς παρέχοντες εὐ βεβουλευσθῶσι δοκῶσι καὶ
 77 τοῖς ἄλλοις καὶ ἑαυτοῖς. ἂν οὕτω τοῖς πράγμασι χρῆ-

σθε καὶ παύσησθε ὀλιγωροῦντες ἀπάντων, ἴσως ἂν, ἴσως καὶ νῦν ἐτι βελτίω γένοιτο. εἰ μέντοι καθεδεῖσθε ἄχρι τοῦ θορυβῆσαι καὶ ἐπαινέσαι σπουδάζοντες, εἰ δὲ δέη τι ποιεῖν ἀναδυόμενοι, οὐχ ὄρω λόγον ὅστις ἄνευ τοῦ ποιεῖν ὑμᾶς ἂ προσήκει δυνήσεται τὴν πόλιν σῶσαι.

ΙΧ.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐπιπλή τοῦ λόγου τούτου ἡ ὑπόθεσις· Φιλίππου γὰρ λόγῳ μὲν εἰρήνην ἄγοντος, ἔργῳ δὲ πολλὰ ἀδικοῦντος, συμβουλευεῖ τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ ἀναστήναι καὶ ἀμύνασθαι τὸν βασιλέα, ὡς κινδύνου μεγάλου καὶ αὐτοῖς ἐπικρεμαμένον καὶ πᾶσι κοινῇ τοῖς Ἕλλησιν.

Πολλῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων 110 ὀλίγον δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἀδικεῖ, καὶ πάντων οἶδ' ὅτι φησάντων γ' ἂν, εἰ καὶ μὴ ποιούσι τοῦτο, καὶ λέγειν δεῖν καὶ πράττειν ὅπως ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὑβρεως καὶ δίκην δώσει, εἰς τοῦθ' ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα καὶ προειμένα ὄρω ὥστε δέδοικα μὴ βλάβη μου μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δ' ἦ· εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλοντο οἱ παριόντες καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς ἐξ ὧν ὡς φαυλότατ' ἐμελλε τὰ πράγμαθ' ἔξειν, οὐκ ἂν ἠγοῦμαι δύνασθαι 2 χειρὸν ἢ νῦν διατεθῆναι· πολλὰ μὲν οὖν ἴσως ἐστὶν αἰτία τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν, καὶ οὐ παρ' ἐν οὐδὲ δύο εἰς τοῦτο τὰ πράγματ' ἀφίεται, μάλιστα δ', ἄνευ ἐξετάξετε ὀρθῶς, εὐρήσετε διὰ τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον ἢ

τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους, ὧν τινὲς μὲν, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν οἷς εὐδοκιμοῦσιν αὐτοὶ καὶ δύναν-
 ται, ταῦτα φυλάττοντες οὐδεμίαν περὶ τῶν μελλόντων
 πρόνοιαν ἔχουσιν, οὐκοῦν οὐδ' ὑμᾶς οἴονται δεῖν ἔχειν,
 ἕτεροι δὲ τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας αἰτιώμενοι καὶ
 διαβάλλοντες οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ ὅπως ἢ μὲν πόλις
 αὐτὴ παρ' αὐτῆς δίκην λήψεται καὶ περὶ τοῦτ' ἔσται, 111
 Φιλίππῳ δ' ἐξέσται καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅτι βού-
 3 λεται καὶ δὲ τοιαῦται πολιτεῖαι συνήθεις μὲν εἰσιν ὑμῖν,
 αἷται δὲ τῆς ταραχῆς καὶ τῶν ἀμαρτημάτων. ἄξιῳ δ',
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἂν τι τῶν ἀληθῶν μετὰ παρορησίας
 λέγω, μηδεμίαν μοι διὰ τοῦτο παρ' ὑμῶν ὀργὴν γενέ-
 σθαι. σκοπεῖτε γὰρ ὧδί. ὑμεῖς τὴν παρορησίαν ἐπὶ μὲν
 τῶν ἄλλων οὕτω κοινὴν οἴεσθε δεῖν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν
 τῇ πόλει ὥστε καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις αὐτῆς
 μεταδεδώκατε, καὶ πολλοὺς ἂν τις οἰκέτας ἴδοι παρ'
 ὑμῖν μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅτι βούλονται λέγοντας ἢ
 πολίτας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων, ἐκ δὲ τοῦ συμ-
 4 βουλευεῖν παντάπασιν ἐξεληλάκατε. εἰδ' ὑμῖν συμβέ-
 βηκεν ἐκ τούτου ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις τρυφᾶν καὶ κο-
 λακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούουσιν, ἐν δὲ τοῖς
 πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη
 κινδυνεύειν. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν οὕτω διάκεισθε, οὐκ
 ἔχω τί λέγω· εἰ δ' ἂν συμφέροι χωρὶς κολακείας ἐθελή-
 σετ' ἀκούειν, ἔτοιμος λέγειν. καὶ γὰρ εἰ πάνυ φανύλως
 τὰ πράγματ' ἔχει καὶ πολλὰ προεῖται, ὅμως ἔστιν, ἐὰν
 ὑμεῖς τὰ θέοντα ποιεῖν βούλησθ', ἔτι πάντα ταῦτα ἐπ-
 5 ανορθώσασθαι. καὶ παράδοξον μὲν ἴσως ἔστιν ὃ μέλλω
 λέγειν, ἀληθὲς δέ· τὸ χειρίστον ἐν τοῖς παρεληλυθόσι,
 τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν
 ἔστι τοῦτο; ὅτι οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα οὐδὲν τῶν δε-
 οντων ποιούντων ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει, ἐπεὶ

τοι, εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτω διέκειτο, 112
οὐδ' ἂν ἐλπίς ἦν αὐτὰ γενέσθαι βελτίω. νῦν δὲ τῆς μὲν
ῥαθυμίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φί-
λιππος, τῆς πόλεως δ' οὐ κεκράτηκεν· οὐδ' ἤτησθ'
ὑμεῖς, ἀλλ' οὐδὲ κεινήσθε.

- 6 Εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὡμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πό-
λει πολεμεῖν καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλο
ἔδει τὸν παριόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν ἢ ὅπως
ἀσφαλέστατα καὶ ῥᾶστα αὐτὸν ἀμννοῦμεθα· ἐπειδὴ δὲ
οὕτως ἀτόπως ἐνιοι διάκεινται ὥστε πόλεις καταλαμ-
βάνοντος ἐκείνου καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἔχοντος καὶ
πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος ἀνέχεσθαι τινῶν ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις ὡς ἡμῶν τινὲς εἰσιν
οἱ ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀνάγκη φυλάττεσθαι καὶ
7 διορθοῦσθαι περὶ τούτων· ἔστι γὰρ δέος μή ποθ' ὡς
ἀμννοῦμεθα γράψας τις καὶ συμβουλεύσας εἰς τὴν αἰ-
τίαν ἐμπέσῃ τοῦ πεποιημένου τὸν πόλεμον. ἐγὼ δὲ
τοῦτο πρῶτον ἀπάντων λέγω καὶ διορίζομαι, εἰ ἐφ' ἡμῖν
ἔστι τὸ βουλεύεσθαι περὶ τοῦ πότερον εἰρήνην ἄγειν ἢ
8 πολεμεῖν δεῖ. εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πό-
λει καὶ ἐφ' ἡμῖν ἔστι τοῦτο, ἵν' ἐντεῦθεν ἄρξωμαι, φη-
μι ἔγωγε ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὸν ταῦτα λέγοντα γράφειν
καὶ πράττειν καὶ μὴ φευκαλίζειν ἀξιῶ· εἰ δ' ἕτερος τὰ ὄπλα
ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων καὶ δύναμιν πολλὴν περὶ αὐτὸν τοῦ-
νομα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ὑμῖν προβάλλει, τοῖς δ' ἔργοις
αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρῆται, τί λοιπὸν ἄλλο πλὴν
ἀμύνεσθαι; φάσκειν δ' εἰρήνην ἄγειν, εἰ βούλεσθε,
9 ὥσπερ ἐκεῖνος, οὐ διαφέρωμαι. εἰ δέ τις ταύτην εἰρή- 113
νην ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκεῖνος πάντα τᾶλλα λαβὼν ἐφ'
ἡμᾶς ἤξει, πρῶτον μὲν μαίνεται, ἔπειτα ἐκείνῳ παρ'
ὑμῶν, οὐχ ὑμῖν παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην λέγει· τοῦτο
δ' ἔστιν ὃ τῶν ἀναλισκομένων χρημάτων πάντων Φί-

λιππος ὠνεῖται, αὐτὸς μὲν πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν δὲ μὴ πολεμεῖσθαι.

- 10 Καὶ μὴν εἰ μέχρι τούτου περιμενουῦμεν, ἕως ἂν ἡμῖν ὁμολογήσῃ πολεμεῖν, πάντων ἔσμεν εὐηθέστατοι· οὐδὲ γὰρ ἂν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτὴν βαδίσῃ καὶ τὸν Πειραιᾶ, τοῦτ' ἔρει, εἶπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πέποιή-
- 11 κε δεῖ τεκμαίρεσθαι. τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις τετραράκοντ' ἀπέχων τῆς πόλεως στάδια εἶπεν ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ, πάντα τὸν ἄλλον χρόνον, εἴ τις αὐτὸν αἰτιάσαιτό τι τοιοῦτον, ἀγανακτῶν καὶ πρέσβεις πέμπων τοὺς ἀπολογησομένους· τοῦτο δ' εἰς Φωκέας ὡς πρὸς συμμάχους ἐπορεύετο, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν οἱ παρηκολούθουν αὐτῷ πορευομένῳ, καὶ παρ' ἡμῖν ἤριζον πολλοὶ Θηβαίοις οὐ λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πάρο-
- 12 οδοι· καὶ μὴν καὶ Φεράς πρώην ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς Θετταλίαν ἔλθῶν ἔχει καταλαβῶν, καὶ τὰ τελευταῖα τοῖς τάλαιπώροις Ὠρεΐταις τουτοισὶ ἐπισκεψομένους ἔφη τοὺς στρατιώτας πεπομφέναι κατ' εὐνοίαν· πυνθάνεσθαι γὰρ αὐτοὺς ὡς νοσοῦσι [καὶ στασιάζουσιν ἐν αὐτοῖς], συμμάχων δ' εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν ἐν
- 13 τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι. εἰτ' οἶεσθ' αὐτὸν, οἱ ἐποίησαν μὲν οὐδὲν ἂν κακὸν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἕξαπατᾶν αἰρεῖσθαι μᾶλλον ἢ 114 προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ' ἐκ προορκήσεως πολεμήσειν, καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἐκόντες ἕξαπατᾶσθε; οὐκ
- 14 ἔστι ταῦτα· καὶ γὰρ ἂν ἀβελτερώτατος εἴη πάντων ἀνθρώπων, εἰ τῶν ἀδικουμένων ὑμῶν μηδὲν ἐγκαλούντων αὐτῷ, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν τινὰς αἰτιωμένων, ἐκεῖνος ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν ἐφ' αὐτὸν προείποι τρέπεσθαι, καὶ τῶν παρ' ἑαυτοῦ μισθοφορούντων τοὺς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς

ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς, λέγοντες ὡς ἐκεῖνός γε οὐ πολεμεῖ
τῇ πόλει.

- 15 Ἄλλ' ἔστιν, ὃ πρὸς τοῦ Διὸς, ὅστις εὖ φρονῶν ἐκ
τῶν ὀνομάτων μᾶλλον ἢ τῶν πραγμάτων τὸν ἄγοντ'
εἰρήνην ἢ πολεμοῦνθ' εαυτῶ σκέψαιτ' ἄν; οὐδεὶς δῆ-
που. ὁ τοίνυν Φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τῆς εἰρήνης γε-
γονυίας, οὐπω Διοπείδου στρατηγούντος οὐδὲ τῶν
ἄλλων ἐν Χερρονήσῳ νῦν ἀπεσταλμένων, Σέρρειον καὶ
Δορίσκον κατελάμβανε καὶ τοὺς ἐκ Σερρείου τείχους
καὶ Ἰεροῦ ὄρους στρατιώτας ἐξέβαλλεν, οὓς ὁ ὑμέτερος
στρατηγὸς ἐγκατέστησεν. καίτοι ταῦτα πράττων τί
16 ἐποίει; εἰρήνην μὲν γὰρ ὠμωμόκει. καὶ μηδεὶς εἶπη, τί
δὲ ταῦτ' ἐστίν, ἢ τί τούτων μέλει τῇ πόλει; εἰ μὲν γὰρ
μικρὰ ταῦτά ἐστιν ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἐμελεν, ἄλλος
ἂν εἶη λόγος οὗτος· τὸ δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον ἂν τ'
ἐπὶ μικροῦ τις ἂν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίη, τὴν αὐτὴν
ἔχει δύναμιν. φέρε δὴ νῦν, ἡνίκ' εἰς Χερρόνησον, ἦν
βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμέτεραν ἐγνώκασιν
εἶναι, ξένους εἰσπέμπει καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ καὶ ἐπι-
17 στέλλει ταῦτα, τί ποιεῖ; φησὶ μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ἐγὼ
δὲ τοσοῦτου δέω ταῦτα ποιοῦντα ἐκεῖνον ὁμολογεῖν 115
ἄγειν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην, ὥστε καὶ Μεγάρων ἀπ-
τόμενον καὶ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα κατασκευάζοντα καὶ
νῦν ἐπὶ Θράκην παριόντα καὶ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ
σκευωρούμενον καὶ πάνθ', ὅσα πράττει μετὰ τῆς δυνά-
μεως, ποιοῦντα λύειν φημι τὴν εἰρήνην καὶ πολεμεῖν
ὑμῖν, εἰ μὴ καὶ τοὺς τὰ μηχανήματα ἐπιστάντας εἰρή-
νην ἄγειν φήσετε, ἕως ἂν αὐτὰ τοῖς τείχεσιν ἤδη προσ-
αγάγωσιν. ἀλλ' οὐ φήσετε· ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ λη-
φθεῖην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος
18 ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλλη μηδὲ τοξεύῃ. τίσιν οὖν
ὑμεῖς κινδυνεύσαιτ' ἂν, εἴ τι γένοιτο; τῷ τὸν Ἑλλήσ-

ποντον ὑμῶν ἀλλοτριωθῆναι, τῷ Μεγάλῳ καὶ τῆς
 Εὐβοίας τὸν πολεμοῦνθ' ὑμῖν γενέσθαι κύριον, τῷ
 Πελοποννησίους τάκεινον φρονῆσαι. εἶτα τὸν τοῦτο
 τὸ μὴ γὰρ ἐπὶ τὴν πόλιν ἰστάντα, τοῦτον εἰρήνην
 19 ἄγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑμᾶς; πολλοῦ γε καὶ δέω, ἀλλ' ἀφ'
 ἧς ἡμέρας ἀνεῖλε Φωκίας, ἀπὸ ταύτης ἐγὼγ' αὐτὸν πο-
 λεμεῖν ὀρίζομαι. ὑμᾶς δὲ, εἰ μὲν ἀμύνησθε ἤδη, σω-
 φρονήσειν φημι, εἰ δ' ἐάσητε, οὐδὲ τοῦθ' ὕταν βού-
 λησθε δυνήσεσθε ποιῆσαι. καὶ τοσοῦτόν γε ἀφέστηκα
 20 τῶν ἄλλων, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν συμβουλευόντων
 ὥστ' οὐδὲ δοκεῖ μοι περὶ Χερρονήσου νῦν σκοπεῖν οὐ-
 δὲ Βυζαντίου, ἀλλ' ἐπαμῦναι μὲν τούτοις, καὶ διατηρη-
 σαι μὴ τι πάθωσι, καὶ τοῖς οὖσιν ἐκεῖ νῦν στρατιώταις
 πάνθ' ὅσων ἂν δέωνται ἀποστείλαι, βουλεύεσθαι μὲν-
 τοι περὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐν κινδύνῳ μεγά- 116
 λῳ καθεστῶτων. βούλομαι δ' εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς ἐξ
 ὧν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων οὕτω φοβοῦμαι, ἵν', εἰ μὲν
 ὀρθῶς λογίζομαι, μετάσχητε τῶν λογισμῶν καὶ πρό-
 νοιάντιν' ὑμῶν γ' αὐτῶν, εἰ μὴ καὶ τῶν ἄλλων
 ἄρα βούλεσθε, ποιήσησθε, εἰ δὲ ληθεῖν καὶ τετυ-
 φῶσθαι δοκῶ. μῆτε νῦν μὴτ' αὐθις ὡς ὑγιαίνοντί μοι
 προσέχητε.

21 Ὅτι μὲν δὴ μέγας ἐκ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ τὸ κατ'
 ἀρχὰς Φίλιππος ἠϋξήται, καὶ ἀπίστως καὶ στασιαστι-
 κῶς ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες, καὶ ὅτι πολλῶν
 παραδοξότερον ἦν τοσοῦτον αὐτὸν ἐξ ἐκείνου γενέσθαι
 ἢ νῦν, ὅθ' οὕτω πολλὰ προείληφε, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ'
 αὐτῷ ποιήσασθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξ-
 22 ελθεῖν, παραλείψω. ἀλλ' ὁρῶ συγκεχωρηκότας ἅπαν-
 τας ἀνθρώπους, ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους, αὐτῷ, ὑπὲρ οὗ
 τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον πάντες οἱ πόλεμοι γεγόνασιν
 οἱ Ἑλληνικοί. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; τὸ ποιεῖν ὅτι βούλε-

ται, καὶ καθ' ἓνα οὕτως περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν
 τῶν Ἑλλήνων, καὶ καταδουλοῦσθαι τὰς πόλεις ἐπιόν-
 23 τα. καίτοι προστάται μὲν ὑμεῖς ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ
 τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε, προστάται δὲ τριάκοντα
 ἑνὸς δέοντα Λακεδαιμόνιοι. ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι
 τουτουσί τοὺς τελευταίους χρόνους μετὰ τὴν ἐν Λεύ-
 κτροις μάχην. ἀλλ' ὅμως οὐθ' ὑμῖν οὔτε Θηβαίοις οὔτε
 Λακεδαιμονίοις οὐδεπώποτε, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συν-
 24 εχωρήθη τοῦθ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ποιεῖν ὅ τι βούλοι-
 σθε, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὑμῖν, μᾶλλον δὲ
 τοῖς τότ' οὖσιν Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ τισιν οὐ μετρίως ἐδό-
 κουν προσφέρεσθαι, πάντες ᾤοντο δεῖν, καὶ οἱ μὴδὲν 117
 ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς, μετὰ τῶν ἠδίκημένων πολέ-
 μειν, καὶ πάλιν Λακεδαιμονίοις ἄρξασιν καὶ παρελθού-
 σιν εἰς τὴν αὐτὴν δυναστείαν ὑμῖν, ἐπειδὴ πλεονάζειν
 ἐπεχείρουν καὶ πέρα τοῦ μετρίου τὰ καθεστηκότα ἐκί-
 νουν, πάντες εἰς πόλεμον κατέστησαν, καὶ οἱ μὴδὲν
 25 ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς. καὶ τί δεῖ τοὺς ἄλλους λέγειν;
 ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐδὲν ἂν εἰπεῖν
 ἔχοντες ἐξ ἀρχῆς ὅ τι ἠδικούμεθ' ὑπ' ἀλλήλων, ὅμως
 ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἀδικουμένους ἐωρῶμεν, πολεμεῖν
 ᾤόμεθα δεῖν. καίτοι πάνθ' ὅσα ἐξημέρηται καὶ Λα-
 κεδαιμονίοις ἐν τοῖς τριάκοντ' ἐκείνοις ἔτεσι καὶ τοῖς
 ἡμετέροις προγόνοις ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα, ἐλάττωνά
 ἔστιν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν Φίλιππος ἐν τρισὶ καὶ
 δέκα οὐχ ὅλοις ἔτεσιν οἷς ἐπιπολάζει ἠδίκηκε τοὺς Ἑλ-
 ληνας, μᾶλλον δὲ οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τούτων ἐκεῖνα.
 26 καὶ τοῦτο ἐκ βραχέος λόγου ῥᾶδιον δεῖξαι. Ὀλυνθον
 μὲν δὴ καὶ Μεθώνην καὶ Ἀπολλωνίαν καὶ δύο καὶ
 τριάκοντα πόλεις ἐπὶ Θράκης ἐῶ, ἃς ἀπάσας οὕτως
 ὡμῶς ἀνήρηκεν ὥστε μὴδ' εἰ πώποτ' ᾤκήθησαν προσ-
 ελθόντ' εἶναι ῥᾶδιον εἰπεῖν· καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος το-

σουτον ἀνηρημένον σιωπῶ. ἀλλὰ Θετταλία πῶς ἔχει; οὐχὶ τὰς πολιτείας [καὶ τὰς πόλεις] αὐτῶν παρήρηται καὶ τετραρχίας κατέστησεν, ἵνα μὴ μόνον κατὰ πόλεις, 27 ἀλλὰ καὶ κατ' ἔθνη δουλεύωσιν; αἱ δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις οὐκ ἤδη τυραννοῦνται, καὶ ταῦτα ἐν νήσῳ πλησίον Θηβῶν καὶ Ἀθηναίων; οὐ διαρρήθην εἰς τὰς ἐπι- 118 στολάς γράφει "ἐμοὶ δ' ἐστὶν εἰρήνη πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐμοῦ βουλομένους;" καὶ οὐ γράφει μὲν ταῦτα, τοῖς δ' ἔργοις οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ἐφ' Ἑλλήσποντον οἴχεται, πρότερον ἦκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν, Ἴλιν ἔχει τηλικαύτην πόλιν ἐν Πελοποννήσῳ, Μεγάροις ἐπεβούλευσε πρῶην, οὔθ' ἡ Ἑλλὰς οὔθ' ἡ βάρβαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ 28 τάνθρωπου. καὶ ταῦθ' ὀρῶντες οἱ Ἕλληνες ἅπαντες καὶ ἀκούοντες οὐπέμπομεν πρέσβεις περὶ τούτων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀγανακτοῦμεν, οὕτω δὲ κακῶς διακειμεθα καὶ διορρωγυμεθα κατὰ πόλεις ὥστ' ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδὲν οὔτε τῶν συμφερόντων οὔτε τῶν δεόντων πρᾶξαι δυνάμεθα, οὐδὲ συστήναι, οὐδὲ κοι- 29 νωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας οὐδεμίαν ποιήσασθαι, ἀλλὰ μεῖζω γιγνόμενου τὸν ἄνθρωπον περιορῶμεν, τὸν χρόνον κερδαῖναι τοῦτον ὃν ἄλλος ἀπόλλυται ἕκαστος ἐγνωκῶς, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, οὐχ ὅπως σωθήσεται τὰ τῶν Ἑλλήνων σκοπῶν οὐδὲ πράττων, ἐπεὶ ὅτι γε ὥσπερ περιόδος ἢ καταβολὴ πυρετοῦ ἢ ἄλλου τινὸς κακοῦ καὶ τῷ πάνυ πόρρω δοκοῦντι νῦν ἀφεστάναι προσέροχεται, 30 οὐδεὶς ἀγνοεῖ δῆπον. καὶ μὴν κάκεινό γε ἴστε, ὅτι ὅσα μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἢ ὑφ' ἡμῶν ἔπασχον οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' οὖν ὑπὸ γνησίων γ' ὄντων τῆς Ἑλλάδος ἠδικοῦντο, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἂν τις ὑπέλαβε τοῦθ', ὥσπερ ἂν εἰ υἱὸς ἐν οὐσίᾳ πολλῇ γεγωνῶς γνήσιος διώκει τι μὴ καλῶς μῆδ' ὀρθῶς, κατ' αὐτὸ μὲν τοῦτο ἄξιον μέρψεως εἶναι καὶ κατηγορίας, ὥς δ' οὐ προσήκων ἢ

- ὡς οὐ κληρονόμος τούτων ὢν ταῦτα ἐποίει, οὐκ ἐνεῖ- 119
 31 ναι λέγειν. εἰδέ γε δοῦλος ἢ ὑποβολιμαῖος τὰ μὴ προσ-
 ἤκοντα ἀπώλλυε καὶ ἐλυμαίνετο, Ἡράκλεις ὅσῳ μᾶλ-
 λον δεινὸν καὶ ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφασαν εἶναι.
 ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ Φιλίππου καὶ ὧν ἐκείνος πράττει νῦν,
 οὐχ οὕτως ἔχουσιν, οὐ μόνον οὐχ Ἑλληνας ὄντος οὐ-
 δὲ προσήκοντος οὐδὲν τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλ' οὐδὲ βαρβά-
 ρου ἐντεῦθεν ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ὀλέθρου Μακε-
 δόνος, ὅθεν οὐδ' ἀνδράποδον σπουδαῖον οὐδὲν ἦν
 πρότερον πρῶσθαι.
- 32 Καίτοι τί τῆς ἐσχάτης ὕβρεως ἀπολείπει; οὐ πρὸς
 τῷ πόλεις ἀνηρηκῆναι τίθησι μὲν τὰ Πύθια, τὸν κοι-
 νὸν τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνα, κἂν αὐτὸς μὴ παρῆ, τοὺς
 δούλους ἀγωνοθετήσοντας πέμπει; κύριος δὲ Πυλῶν
 καὶ τῶν ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας παρόδων ἐστὶ, καὶ φρου-
 ραῖς καὶ ξένοις τοὺς τόπους τούτους κατέχει; ἔχει δὲ
 καὶ τὴν προμαντείαν τοῦ θεοῦ, παρώσας ἡμᾶς καὶ Θετ-
 ταλοὺς καὶ Δωριέας καὶ τοὺς ἄλλους Ἀμφικτύονας, ἧς
 33 οὐδὲ τοῖς Ἑλλησιν ἅπασι μέτεστι; γράφει δὲ Θεττα-
 λοῖς ὃν χρὴ τρόπον πολιτεύεσθαι; πέμπει δὲ ξένους
 τοὺς μὲν εἰς Πορθμὸν, τὸν δῆμον ἐκβαλοῦντας τὸν
 Ἐρετριέων, τοὺς δ' ἐπ' Ὀρεὸν, τύραννον Φιλιστίδην
 καταστήσοντας; ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὀρῶντες οἱ Ἑλληνες
 ἀνέχονται, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ τὴν χάλαζαν
 ἔμοιγε δοκοῦσι θεωρεῖν, εὐχόμενοι μὲν μὴ καθ' ἑαυ-
 τοὺς ἕκαστοι γενέσθαι, κωλύειν δ' οὐδεὶς ἐπιχειρῶν.
- 34 οὐ μόνον δ' ἐφ' οἷς ἡ Ἑλλὰς ὑβρίζεται ὑπ' αὐτοῦ οὐ-
 δεὶς ἀμύνεται, ἀλλ' οὐδ' ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἕκαστος ἀδι-
 κεῖται· τοῦτο γὰρ ἤδη τοῦσχατόν ἐστιν. οὐ Κορινθίων
 ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλήλυθε καὶ Λευκάδα; οὐκ Ἀχαιῶν 120
 Ναύπακτον ὁμώμοκεν Αἰτωλοῖς παραδώσειν; οὐχὶ
 Θηβαίων Ἐχῖνον ἀφήρηται; καὶ νῦν ἐπὶ Βυζαντίους

- 35 πορεύεται συμμαχούς ὄντας; οὐχ ἡμῶν, ἐὼ τᾶλλα, ἀλλὰ Χερρονήσου τὴν μεγίστην ἔχει πόλιν Καρδίαν; ταῦτα τοίνυν πάσχοντες ἅπαντες μέλλομεν καὶ μαλκίνομεν καὶ πρὸς τοὺς πλησίον βλέπομεν, ἀπιστοῦντες ἀλλήλοις, οὐ τῷ πάντας ἡμᾶς ἀδικοῦντι. καίτοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς οὕτω χρώμενον τί οἴεσθε, ἐπειδὴν καθ' ἓνα ἡμῶν ἐκάστου κύριος γένηται, ποιήσιν;
- 36 Τί οὖν αἴτιον τουτωνί; οὐ γὰρ ἄνευ λόγου καὶ δικαίας αἰτίας οὔτε τόθ' οὕτως εἶχον ἐτοιμῶς πρὸς ἐλευθερίαν οἱ Ἕλληνες οὔτε νῦν πρὸς τὸ δουλεύειν. ἦν τι τότ', ἦν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν ταῖς τῶν πολλῶν διανοίαις, ὃ νῦν οὐκ ἔστιν, ὃ καὶ τοῦ Περσῶν ἐκράτησε πλούτου καὶ ἐλευθέραν ἤγε τὴν Ἑλλάδα καὶ οὔτε ναυμαχίας οὔτε πεζῆς μάχης οὐδεμιᾶς ἤττατο, νῦν δ' ἀπολωλὸς ἅπαντα λελύμανται καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε
- 37 τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα. τί οὖν ἦν τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφὸν, ἀλλ' ὅτι τοὺς παρὰ τῶν ἄρχειν ἀεὶ βουλομένων ἢ διαφθείρειν τὴν Ἑλλάδα χρήματα λαμβάνοντας ἅπαντες ἐμίσουν, καὶ χαλεπώτατον ἦν τὸ δωροδοκοῦντα ἐλεγχθῆναι, καὶ τιμωρία μεγίστη τοῦτον ἐκόλαζον, καὶ παραίτησις οὐδεμία ἦν οὐδὲ συγ-
- 38 γνώμη. τὸν οὖν καιρὸν ἐκάστου τῶν πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσι κατὰ τῶν προσεχόντων καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν κατὰ τῶν πάντα ἃ προσήκει πραττόντων πολλάκις παρασκευάζει, οὐκ ἦν προί- 121 σθαι παρὰ τῶν λεγόντων οὐδὲ τῶν στρατηγούντων, οὐδὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς τυράννους καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπιστίαν, οὐδ' ὅλως
- 39 τοιοῦτον οὐδέν. νῦν δ' ἅπανθ' ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἐκπέπραται ταῦτα, ἀντεισῆκται δὲ ἀντὶ τούτων ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ Ἑλλάς. ταῦτα δ' ἐστὶ τί; ζῆ-

λος, εἴ τις εἰληφέτι· γέλωσ, ἂν ὁμολογῇ· συγγνώμη
 τοῖς ἐλεγχομένοις· μῖσος, ἂν τούτοις τις ἐπιτιμᾷ· τᾶλ-
 40 λα πάνθ' ὅσα ἐκ τοῦ δωροδοκεῖν ἤρτηται. ἐπεὶ τριή-
 ρεις γε καὶ σωμάτων πλήθος καὶ χρημάτων πρόσοδοι
 καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς ἀφθονία, καὶ τᾶλλα οἷς ἂν
 τις ἰσχύειν τὰς πόλεις κρίνοι, νῦν ἅπασι καὶ πλείω καὶ
 μεῖζω ἐστὶ τῶν τότε πολλῶ. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἄχρη-
 στα, ἄπρακτα, ἀνόνητα ὑπὸ τῶν πωλούντων γίννεται.
 41 "Ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, τὰ μὲν νῦν ὁράτε δήπου καὶ
 οὐδὲν ἐμοῦ προσδεῖσθε μάρτυρος· τὰ δ' ἐν τοῖς ἄνω-
 θεν χρόνοις ὅτι τὰναντία εἶχεν ἐγὼ δηλώσω, οὐ λόγους
 ἐμαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων τῶν
 ὑμετέρων δεικνύων, ἀκεῖνοι κατέθεντο εἰς στήλην χαλ-
 κῆν γράψαντες εἰς ἀκρόπολιν, οὐχ ἵνα αὐτοῖς ἢ χρήσι-
 μα (καὶ γὰρ ἄνευ τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντα
 ἐφρόνουσι), ἀλλ' ἵν' ὑμεῖς ἔχητε ὑπομνήματα καὶ παρα-
 δείγματα ὡς ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδάζειν προσήκει.
 42 τί οὖν λέγει τὰ γράμματα; "Ἀρθμιος" φησὶ "Πυθώ-
 νακτος Ζελεΐτης ἄτιμος [ἔστω] καὶ πολέμιος τοῦ δή-
 μου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸς καὶ γέ-
 νος." εἶθ' ἢ αἰτία γέγραπται, δι' ἣν τοῦτ' ἐγένετο· 122
 ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ Μήδων εἰς Πελοπόννησον ἤγα-
 43 γεν. ταῦτ' ἐστὶ τὰ γράμματα. λογίξεσθε δὴ πρὸς θε-
 ῶν καὶ θεωρεῖτε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς τίς ἦν ποθ' ἢ διά-
 νοια τῶν τότε Ἀθηναίων τῶν ταῦτα ποιούντων, ἢ τί
 τὸ ἀξίωμα. ἐκεῖνοι Ζελεΐτην τινὰ Ἀρθμιον δοῦλον βα-
 σιλέως (ἢ γὰρ Ζελεΐα ἐστὶ τῆς Ἀσίας), ὅτι τῷ δεσπότῃ
 διακουῶν χρυσίον ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ
 Ἀθήναζε, ἐχθρὸν αὐτῶν ἀνέγραψαν καὶ τῶν συμμά-
 44 χων αὐτὸν καὶ γένος, καὶ ἀτίμους. [τοῦτο δ' ἐστὶν οὐχ
 ἦν οὕτωςί τις ἂν φήσειεν ἀτιμίαν· τί γὰρ τῷ Ζελεΐτῃ,
 τῶν Ἀθηναίων κοινῶν εἰ μὴ μεθέξειν ἐμελλεν; ἀλλ'

οὐ τοῦτο λέγει, ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς γέγραπται νόμοις, ὑπὲρ ὧν ἂν μὴ διδῶ φόνου δικάσασθαι, ἀλλ' εὐαγὲς ἢ τὸ ἀποκτείνειν, "καὶ ἄτιμος" φησὶ "τεθνήτω." τοῦτο δὴ λέγει, καθαρὸν τὸν τούτων τινὰ ἀποκτείναντα εἶναι.]

- 45 οὐκοῦν ἐνόμιζον ἐκεῖνοι τῆς πάντων τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς ἐπιμελητέον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς ἔμελεν εἴ τις ἐν Πελοποννήσῳ τινὰς ἀνεῖται καὶ διαφθείρει, μὴ τοῦθ' ὑπολαμβάνουσιν· ἐκόλαζον δ' οὕτω καὶ ἐτιμωροῦντο οὓς αἰσθόιντο ὥστε καὶ στηλίτας ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων εἰκότως τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦν τῷ βαρ-
 46 βάρῳ φοβερά, οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς Ἕλλησιν. ἀλλ' οὐ νῦν· οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ' ὑμεῖς οὔτε πρὸς τὰ τοιαῦτα οὔτε πρὸς τᾶλλα, ἀλλὰ πῶς; ἴστε αὐτοί· τί γὰρ δεῖ περὶ πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν; παραπλησίως δὲ καὶ οὐδὲν βέλτιον ὑμῶν ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες. διόπερ 123
 φημὶ ἔγωγε καὶ σπουδῆς πολλῆς καὶ βουλῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγματα προσδεῖσθαι. τίνος εἶπω; κελεύετε καὶ οὐκ ὀργιεῖσθε;

[ΕΚ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΥ ΑΝΑΓΙΓΝΩΣΚΕΙ.]

- 47 Ἔστι τοίνυν τις εὐήθης λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖσθαι βουλομένων τὴν πόλιν, ὡς ἄρα οὐπω Φίλιππος ἐστὶ τοιοῦτος οἷοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἱ θαλάττης μὲν ἦρχον καὶ γῆς ἀπάσης, βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον, ὑφίστατο δ' οὐδὲν αὐτούς· ἀλλ' ὅμως ἡμύνατο κἀκείνους ἢ πόλις καὶ οὐκ ἀνηρηπάσθη. ἐγὼ δὲ ἀπάντων ὡς ἔπος εἰπεῖν πολλὴν εἰληφότων ἐπίδοσιν, καὶ οὐδὲν ὁμοίων ὄντων τῶν νῦν τοῖς πρότερον, οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον ἢ τὰ τοῦ πολέμου κεννηθῆσθαι καὶ ἐπι-
 48 δεδωκέναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω Λακεδαιμονίους τότε καὶ πάντας τοὺς Ἕλληνας τέτταρας μῆνας ἢ πέντε, τὴν ὠραίαν αὐτήν, ἐμβalόντας ἂν καὶ κακῶσαντας τὴν

τῶν ἀντιπάλων χώραν ὀπλίταις καὶ πολιτικοῖς στρατεύ-
 μασιν ἀναχωρεῖν ἐπ' οἶκον πάλιν· οὕτω δ' ἀρχαίως εἶχον,
 μᾶλλον δὲ πολιτικῶς, ὥστ' οὐδὲ χρημάτων ἀνεισθαι
 παρ' οὐδενὸς οὐδὲν, ἀλλ' εἶναι νόμιμόν τινα καὶ προφα-
 49 νῆ τὸν πόλεμον. νυνὶ δ' ὄρατε μὲν δήπου τὰ πλείστα τοὺς
 προδότας ἀπολωλεκότας, οὐδὲν δ' ἐκ παρατάξεως οὐδὲ
 μάχης γιγνόμενον· ἀκούετε δὲ Φίλιππον οὐχὶ τῷ φά-
 λαγγα ὀπλιτῶν ἄγειν βαδίζονθ' ὅποι βούλεται, ἀλλὰ τῷ
 φιλοῦς, ἱππέας, τοξότας, ξένους, τοιοῦτον ἐξηρητῆσθαι
 50 στρατόπεδον. ἐπειδὰν δ' ἐπὶ τούτοις πρὸς νοσοῦντας
 ἐν αὐτοῖς προσπέσῃ καὶ μηδεὶς ὑπὲρ τῆς χώρας δι' ἀπι- 124
 στίαν ἐξίη, μηχανήματ' ἐπιστήσας πολιορκεῖ. καὶ σιω-
 πῶ θέρος καὶ χειμῶνα, ὡς οὐδὲν διαφέρει, οὐδ' ἐστὶν
 51 ἐξαιρετος ὥρα τις ἣν διαλείπει. ταῦτα μέντοι πάντας
 εἰδότας καὶ λογιζομένους οὐ δεῖ προσέσθαι τὸν πόλε-
 μον εἰς τὴν χώραν, οὐδ' εἰς τὴν εὐήθειαν τὴν τοῦ τότε
 πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου βλέποντας ἐκτραχηλι-
 σθῆναι, ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου φυλάττεσθαι τοῖς πράγμα-
 σι καὶ ταῖς παρασκευαῖς, ὅπως οἴκοθεν μὴ κινήσεται
 52 σκοποῦντας, οὐχὶ συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι. πρὸς
 μὲν γὰρ πόλεμον πολλὰ φύσει πλεονεκτήμαθ' ἡμῖν
 ὑπάρχει, ἂν περ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιεῖν ἐθέλωμεν
 ἂ δεῖ, ἢ φύσις τῆς ἐκείνου χώρας, ἧς ἄγειν καὶ φέρειν
 ἔστι πολλὴν καὶ κακῶς ποιεῖν, ἀλλὰ μυρία· εἰς δὲ ἀγῶ-
 να ἄμεινον ἡμῶν ἐκεῖνος ἤσκηται.
 53 Οὐ μόνον δὲ δεῖ ταῦτα γιννώσκειν, οὐδὲ τοῖς ἔρ-
 γοις ἐκεῖνον ἀμύνεσθαι τοῖς τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ τῷ
 λογισμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ τοὺς παρ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτοῦ λέ-
 γοντας μισῆσαι, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐκ ἔνεστι τῶν
 ἕξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν
 54 αὐτῇ τῇ πόλει κολάσῃτε ὑπηρετοῦντας ἐκείνοις. ὃ μὰ
 τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς οὐ δυνήσεσθε ὑμεῖς

- ποιῆσαι, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀφίχθε μωρίας ἢ παρανοίας ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω (πολλάκις γὰρ ἔμοιγ' ἐπελήλυθε καὶ τοῦτο φοβεῖσθαι, μὴ τι δαιμόνιον τὰ πράγματ' ἐλαύνη), ὥστε λαιμοθρίας ἢ φθόνου ἢ σκώμματος, ἧστίνος ἂν τύχητε ἐνεκ' αἰτίας ἀνθρώπους μισθωτοὺς, ὧν οὐδ' ἂν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι ὡς οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι, λέγειν κελεύ-
- 55 ετε, καὶ γελᾶτε, ἂν τισὶ λαιμορρηθῶσιν. καὶ οὐχί πω 125
τοῦτο δεινόν, καίπερ ὃν δεινόν· ἀλλὰ καὶ μετὰ πλείονος ἀσφαλείας πολιτεύεσθαι δεδώκατε τούτοις ἢ τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσιν. καίτοι θεάσασθε ὅσας συμφορὰς παρασκευάζει τὸ τῶν τοιούτων ἐθέλειν ἀκροᾶσθαι. λέξω δ' ἔργα ἅ πάντες εἴσεσθε.
- 56 Ἦσαν ἐν Ὀλυνθῶ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι τινὲς μὲν Φιλίππου καὶ πάνθ' ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ, τινὲς δὲ τοῦ βελτίστου καὶ ὅπως μὴ δουλεύσουσιν οἱ πολῖται πρᾶττοντες. πότεροι δὴ τὴν πατρίδ' ἐξώλεσαν; ἢ πότεροι τοὺς ἰππέας προῦδοσαν, ὧν προδοθέντων Ὀλυνθος ἀπώλετο; οἱ τὰ Φιλίππου φρονοῦντες καὶ ὅτ' ἦν ἡ πόλις τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες καὶ διαβάλλοντες οὕτως ὥστε τὸν γ' Ἀπολλωνίδην καὶ ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὀλυνθίων ἐπέεισθη.
- 57 Οὐ τοίνυν παρὰ τούτοις μόνοις τὸ ἔθος τοῦτο πάντα κακὰ εἰργάσατο, ἄλλοθι δ' οὐδαμοῦ· ἀλλ' ἐν Ἐρετρία, ἐπειδὴ ἀπαλλαγέντος Πλουτάρχου καὶ τῶν ξένων ὁ δῆμος εἶχε τὴν πόλιν καὶ τὸν Πορθμὸν, οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἤγον τὰ πράγματα, οἱ δ' ἐπὶ Φιλίππου. ἀκούοντες δὲ τούτων τὰ πολλὰ, μᾶλλον δὲ τὰ πάντα οἱ ταλαίπωροι καὶ δυστυχεῖς Ἐρετριεῖς τελευτῶντες ἐπέ-
- 58 σθησαν τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν λέγοντας ἐκβάλλειν. καὶ γὰρ τοι πέμψας Ἰππόνικον ὁ σύμμαχος καὶ φίλος αὐτοῖς Φίλιππος καὶ ξένους χιλίους, τὰ τεῖχη περιεῖλε τοῦ Πορθμοῦ καὶ τρεῖς κατέστησε τυράννους, Ἴππαρχον,

Ἀυτομέδοντα, Κλείταρχον· καὶ μετὰ ταῦτ' ἐξελήλακεν ἐκ τῆς χώρας δις ἤδη βουλομένους σώζεσθαι, τότε μὲν πέμψας τοὺς μετ' Εὐρυλόχου ξένους, πάλιν δὲ τοὺς 126 μετὰ Παρμενίωνος.

- 59 Καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν Ὁρεῶν Φιλι-
 στίδης μὲν ἔπραττε Φιλίππῳ καὶ Μένιππος καὶ Σω-
 κράτης καὶ Θόας καὶ Ἀγαπαῖος, οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν
 πόλιν (καὶ ταῦτ' ἤδεσαν ἅπαντες), Εὐφραῖος δέ τις,
 ἄνθρωπος καὶ παρ' ἡμῖν ποτ' ἐνθάδ' οἰκήσας, ὅπως
 60 ἑλεύθεροι καὶ μηθενὸς δοῦλοι ἔσονται. οὗτος τὰ μὲν
 ἄλλα ὡς ὑβρίζετο καὶ προὔπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ δήμου
 τοῦ τῶν Ὁρειτῶν, πόλλ' ἂν εἴη λέγειν· ἐνιαυτῷ δὲ
 πρότερον τῆς ἀλώσεως ἐνέδειξεν ὡς προδότην τὸν Φι-
 λιστίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ἅπραττου-
 σιν. συστραφέντες δ' ἄνθρωποι πολλοὶ καὶ χορηγὸν
 ἔχοντες Φίλιππον καὶ πρυτανευόμενοι παρ' ἐκείνου,
 ἀπάγουσι τὸν Εὐφραῖον εἰς τὸ δεσμοστήριον ὡς συν-
 61 ταράττοντα τὴν πόλιν. ὄρων δὲ ταῦθ' ὁ δῆμος ὁ τῶν
 Ὁρειτῶν, ἀντὶ τοῦ τῷ μὲν βοηθεῖν, τοὺς δ' ἀποτυμ-
 πανίσαι, τοῖς μὲν οὐκ ὠργίζετο, τὸν δ' ἐπιτήδειον εἶ-
 ναι ταῦτα παθεῖν ἔφη καὶ ἐπέχαιρεν. μετὰ ταῦθ' οἱ
 μὲν ἐπ' ἐξουσίας ὀπόσης ἐβούλοντ' ἔπραττον ὅπως ἡ
 πόλις ληφθῆσεται, καὶ κατεσκευάζοντο τὴν προᾶξιν·
 τῶν δὲ πολλῶν εἴ τις αἰσθοίτο, ἐσίγα καὶ κατεπέ-
 πληκτο, τὸν Εὐφραῖον οἷα ἔπαθε μεμνημένοι. οὕτω
 δ' ἀθλίως διέκειντο ὥστε οὐ πρότερον ἐτόλμησεν οὐ-
 δεὶς τοιούτου κακοῦ προσιόντος ῥῆξι φωνῆν, πρὶν
 διασκευασάμενοι πρὸς τὰ τείχη προσήεσαν οἱ πολέμιοι·
 τηνικαῦτα δ' οἱ μὲν ἡμύνοντο, οἱ δὲ προὔδιδον.
 62 τῆς πόλεως δ' οὕτως ἀλούσης αἰσχροῦ καὶ κακῶς οἱ
 μὲν ἄρχουσι καὶ τυραννοῦσι, τοὺς τότε σώζοντας αὐ- 127
 τοὺς καὶ τὸν Εὐφραῖον ἐταμίους ὀτιοῦν ποιεῖν ὄντας

τοὺς μὲν ἐκβαλόντες, τοὺς δ' ἀποκτείναντες, ὁ δ' Εὐφροαῖος ἐκεῖνος ἐπέσφαξεν ἑαυτὸν, ἔργῳ μαρτυρήσας ὅτι δικαίως καὶ καθαρῶς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ἀνθεισθήκει Φιλίππῳ.

- 63 Τί οὖν ποτ' αἴτιον, θαυμάζετε ἰσως, τὸ καὶ τοὺς Ὀλυνθίους καὶ τοὺς Ἐρετριέας καὶ τοὺς Ὠρειίτας ἥδιον πρὸς τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντας ἔχειν ἢ τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν; ὅπερ καὶ παρ' ὑμῖν, ὅτι τοῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ βελτίστου λέγουσιν οὐδὲ βουλομένοις ἔνεστιν ἐνίοτε πρὸς χάριν οὐδὲν εἰπεῖν· τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκοπεῖν ὅπως σωθήσεται· οἱ δ' ἐν αὐτοῖς οἷς χαρίζου-
- 64 ται Φιλίππῳ συμπράττουσιν. εἰσφέρειν ἐκέλευον, οἱ δ' οὐδὲν δεῖν ἔφασαν· πολεμεῖν καὶ μὴ πιστεύειν, οἱ δ' ἄγειν εἰρήνην, ἕως ἐγκατελήφθησαν. τᾶλλα τὸν αὐτὸν τρόπον οἶμαι πάνθ', ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγω· οἱ μὲν ἐφ' οἷς ἤδη χαριοῦνται, ταῦτ' ἔλεγον καὶ ἐλύπουν οὐδὲν, οἱ δ' ἐξ ὧν ἔμελλον σωθήσεσθαι, προσῆσαν δ' ἀπέχθεται. πολλὰ δὲ καὶ τὰ τελευταῖα οὐχ οὕτως οὔτε πρὸς χάριν οὔτε δι' ἄγνοίαν οἱ πολλοὶ προῖεντο, ἀλλ' ὑποκατακλινόμενοι, ἐπειδὴ τοῖς ὅλοις ἤτ-
- 65 τᾶσθαι ἐνόμιζον. ὃ νῆ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπίλλω δέδοικ' ἐγὼ μὴ πάθηθ' ὑμεῖς, ἐπειδὴν εἰδῆτε ἐκ λογισμοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνόν. καίτοι μὴ γένοιτο, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ· τεθνάναι γὰρ μυριάκις κρείττον ἢ κολακεία τι ποιῆσαι Φιλίππῳ καὶ προσέσθαι τῶν 128 ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων τινάς. καλήν γ' οἱ πολλοὶ νῦν ἀπειλήφασιν Ὠρειτῶν χάριν, ὅτι τοῖς Φιλίππου φί-
- 66 λοις ἐπέτρεψαν αὐτούς, τὸν δ' Εὐφροαῖον ἐώθονον καλήν γ' ὁ δῆμος ὁ Ἐρετριέων, ὅτι τοὺς μὲν ὑμετέρους πρέσβεις ἀπήλασε, Κλειτάρχῳ δ' ἐνέδωκεν αὐτόν· δουλεύουσί γε μαστιγούμενοι καὶ στρεβλούμενοι. καλῶς Ὀλυνθίων ἐφείσατο τῶν τὸν μὲν Λασθῆνη ἵππαρ-

χον χειροτονησάντων, τὸν δ' Ἀπολλωνίδην ἐκβαλόν-
 67 των. μωρία καὶ κακία τὰ τοιαῦτα ἐλπίζειν, καὶ κακῶς
 βουλευομένους καὶ μηδὲν ὧν προσήκει ποιεῖν ἐθέλον-
 τας, ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λεγόντων ἀκροαμέ-
 νους, τηλικαύτην ἠγρεῖσθαι πόλιν οἰκεῖν τὸ μέγεθος
 68 ὥστε μηδὲν, μηδ' ἂν ὀτιοῦν ἦ, δεινὸν πείσεσθαι, καὶ
 μὴν κἀκεῖνό γε αἰσχρὸν, ὕστερόν ποτ' εἰπεῖν συμβάντος
 τινός " τίς γὰρ ἂν ᾤθη ταῦτα γενέσθαι; νῆ τὸν Δία,
 " ἔδει γὰρ τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι καὶ τὸ καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι."
 πόλλ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν Ὀλύμπιοι νῦν, ἂ τότε' εἰ προεί-
 δοντο, οὐκ ἂν ἀπώλοντο· πόλλ' ἂν ὤρεται, πολλὰ Φω-
 69 κεῖς, πολλὰ τῶν ἀπολωλότων ἕκαστοι. ἀλλὰ τί τούτων
 ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, ἂν τε μείζου
 ἂν τ' ἔλαττον ἦ, τότε χρὴ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην
 καὶ πάντ' ἄνδρα ἐξῆς προθύμους εἶναι, καὶ ὅπως μὴθ'
 ἐκῶν μῆτ' ἄκων μηδεὶς ἀνατρέψει, τοῦτο σκοπεῖσθαι
 70 ἐπειδὴν δὲ ἡ θάλαττα ὑπέρσχη, μάταιος ἡ σπουδή. καὶ
 ἡμεῖς τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕως ἐσμὲν σῶ,
 πόλιν μεγίστην ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα
 κάλλιστον, — τί ποιῶμεν; πάλαι τις ἠδέως ἂν ἴσως
 ἐρωτήσας κἀθηται. ἐγὼ νῆ Δί' ἐρῶ, καὶ γράψω δὲ, 129
 ὥστ' ἐὰν βούλησθε, χειροτονήσετε. αὐτοὶ πρώτου
 ἀμυνόμενοι καὶ παρασκευαζόμενοι, τριήρεσι καὶ χρή-
 μασι καὶ στρατιώταις λέγω· καὶ γὰρ ἂν ἅπαντες δήπου
 δουλεύειν συγχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι, ἡμῖν γ' ὑπὲρ τῆς
 71 ἐλευθερίας ἀγωνιστέον· ταῦτα δὲ πάντ' αὐτοὶ παρα-
 σκευασάμενοι καὶ ποιήσαντες τοῖς Ἑλλησι φανερὰ τοὺς
 ἄλλους ἦδη παρακαλῶμεν, καὶ τοὺς ταῦτα διδάξοντας
 ἐκπέμπωμεν πρέσβεις πανταχοῦ, εἰς Πελοπόννησον,
 εἰς Ρόδον, εἰς Χίον, ὡς βασιλέα λέγω (οὐδὲ γὰρ τῶν
 ἐκείνων συμφερόντων ἀφέστηκε τὸ μὴ τοῦτον εἶσαι
 πάντα καταστρέφασθαι), ἵν' ἐὰν μὲν πείσητε, κοινω-

- νους ἔχητε καὶ τῶν κινδύνων καὶ τῶν ἀναλωμάτων, ἂν
 τι δέη, εἰ δὲ μὴ, χρόνους γε ἐμποιῆτε τοῖς πράγμασιν.
 72 ἔπειδὴ γὰρ ἔστι πρὸς ἄνδρα καὶ οὐχὶ συννεστώσης πό-
 λεως ἰσχὺν ὁ πόλεμος, οὐδὲ τοῦτ' ἄχρηστον, οὐδ' αἰ
 πέρουσι πρεσβείαι αἱ περὶ τὴν Πελοπόννησον ἐκεῖναι
 καὶ κατηγορίαί, ἃς ἐγὼ καὶ Πολύευκτος ὁ βέλτιστος
 ἐκεινοσὶ καὶ Ἡγήσιππος καὶ Κλειτόμαχος καὶ Λυκούρ-
 γος καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν, καὶ ἐποιήσα-
 μεν ἐπισχεῖν ἐκεῖνον καὶ μὴτ' ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλθεῖν
 73 μὴτ' εἰς Πελοπόννησον ὀρμῆσαι. οὐ μέντοι λέγω μη-
 δὲν αὐτοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν
 τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν· καὶ γὰρ εὐήθες τὰ οἰκεία αὐ-
 τοὺς προειμένους τῶν ἀλλοτριῶν φάσκειν κήδεσθαι,
 καὶ τὰ παρόντα περιορῶντας ὑπὲρ τῶν μελλόντων
 τοὺς ἄλλους φοβεῖν. οὐ λέγω ταῦτα, ἀλλὰ τοῖς μὲν
 ἐν Χερσονήσῳ χρήματ' ἀποστέλλειν φημί δεῖν καὶ τᾶλ-
 λα ὅσα ἀξιοῦσι ποιεῖν, αὐτοὺς δὲ παρασκευάζεσθαι,
 καὶ πρώτους ἂ χροὴ ποιοῦντας τότε καὶ τοὺς ἄλλους 130
 Ἑλληνας συγκαλεῖν, συνάγειν, διδάσκειν, νουθε-
 τεῖν· ταῦτ' ἔστι πόλεως ἀξίωμα ἐχούσης ἡλίκων ὑμῖν
 74 ὑπάρχει. εἰ δ' οἴεσθε Χαλκιδέας τὴν Ἑλλάδα σώσειν
 ἢ Μεγαρέας, ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθαι τὰ πράγματα,
 οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε· ἀγαπητὸν γὰρ εἶν αὐτοὶ σώζων-
 ται τούτων ἕκαστοι. ἀλλ' ὑμῖν τοῦτο πρακτέον· ὑμῖν
 οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας ἐκτήσαντο καὶ κατέλιπον
 75 μετὰ πολλῶν καὶ μεγάλων κινδύνων. εἰ δ' ὁ βούλεται
 ζητῶν ἕκαστος καθεδεῖται, καὶ ὅπως μηδὲν αὐτὸς ποι-
 ῆσει σκοπῶν, πρῶτον μὲν οὐ μήποθ' εὖρη τοὺς ποιή-
 σοντας, ἔπειτα δέδοικα ὅπως μὴ πάνθ' ἅμα, ὅσα οὐ
 βουλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γένηται.
 76 Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα λέγω, ταῦτα γράφω· καὶ οἶ-
 μαι καὶ νῦν ἔτι ἐπανορθωθῆναι ἂν τὰ πράγματα τού-

των γιγνομένων. εἰ δέ τις ἔχει τι τούτων βέλτιον, λεγέτω καὶ συμβουλευέτω. ὅτι δ' ὑμῖν δόξει, τοῦτ', ὧ πάντες θεοὶ, συνενέγκοι.

X.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Δ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Καὶ οὗτος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχει τῷ φθάνοντι καὶ πλέον οὐδὲν οὐδὲ ἴδιον, πλὴν τὸ περὶ τῆς ὁμοιοῦσας πολίτευμα· διαφερομένων γὰρ τῶν πλουσίων πρὸς τοὺς πένητας, ὁ Δημοσθένης καταπαύειν πειρᾶται τὴν στάσιν, τῷ μὲν δήμῳ παραινῶν 131 μὴ δημεύειν τὰς τῶν πλουσίων οὐσίας, τοῖς δὲ πλουσίοις μὴ φθονεῖν τοῖς ἀπόροις τοῦ δημοσίου λήμματος. πείθει δὲ τοὺς Ἀθηναίους καὶ πρὸς τὸν Περσῶν βασιλέα περὶ συμμαχίας πρεσβεύεσθαι.

Καὶ σπουδαῖα νομίζων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν βουλευέσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει, πειράσομαι περὶ αὐτῶν εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρειν. οὐκ ὀλίγων δ' ὄντων ἁμαρτημάτων οὐδ' ἐκ μικροῦ χρόνου συνειλεγμένων, ἐξ ὧν φαύλως ταῦτ' ἔχει, οὐδὲν ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πάντων δυσκολώτερον εἰς τὸ παρὸν ἢ ὅτι ταῖς γνώμαις ὑμεῖς ἀφεστήκατε τῶν πραγμάτων, καὶ τοσοῦτον χρόνον σπουδάζετε ὅσον ἂν κάθησθε ἀκούοντες, ἢ προσαγγεληθῆτι νεώτερον, εἴτ' ἀπεληθῶν ἕκαστος ὑμῶν οὐ μόνον οὐδὲν φροντίζει περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται. ἢ μὲν οὖν ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία, ἢ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους Φίλιππος χορηγείται, τοσαύτη τὸ πλῆθος ὅσην ἀκούετε· ὅτι δ' οὐκ ἐπι

ταύτης ἐκεῖνου ἐπισχεῖν ἐκ λόγου καὶ δημηγορίας οὐδείς
 ἀγνοεῖ δήπου. καὶ γὰρ εἰ μὴδ' ἀφ' ἐνὸς τῶν ἄλλων
 τοῦτο μαθεῖν δύναται τις, ὡδὶ λογισάσθω. ἡμεῖς οὐ-
 δαμοῦ πώποτε, ὅπου περὶ τῶν δικαίων εἰπεῖν ἐδέησεν,
 ἠττήθημεν οὐδ' ἀδικεῖν ἐδόξαμεν, ἀλλὰ πάντων παν- 132
 3 ταχοῦ κρατοῦμεν καὶ περιέσμεν τῷ λόγῳ. ἄρ' οὖν διὰ
 τοῦτ' ἐκείνῳ φαύλως ἔχει τὰ πράγματα ἢ τῇ πόλει κα-
 λῶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἐπειδὴν γὰρ ὁ μὲν λαβὼν μετὰ
 ταῦτα βαδίξῃ τὰ ὄπλα, πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐτοίμως κινδυ-
 νεύσων, ἡμεῖς δὲ καθώμεθα εἰρηκότες τὰ δίκαια, οἱ δ'
 ἀκηκοότες, εἰκότως, οἶμαι, τοὺς λόγους τὰ ἔργα παρέρ-
 χεται, καὶ προσέχουσιν ἅπαντες οὐχ οἷς εἰπομένον ποθ'
 ἡμεῖς δικαίους ἢ νῦν ἂν εἰποίμεν, ἀλλ' οἷς ποιοῦμεν.
 ἔστι δὲ ταῦτα οὐδένα τῶν ἀδικουμένων σωζέειν δυνά-
 4 μενα· οὐδὲν γὰρ δεῖ πλείω περὶ αὐτῶν λέγειν. τοιγάρτοι
 διεστηκότων εἰς δύο ταῦτα τῶν ἐν ταῖς πόλεσι, τῶν
 μὲν εἰς τὸ μήτε ἄρχειν βία βούλεσθαι μηδενὸς μήτε
 δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐξ ἴσου
 πολιτεύεσθαι, τῶν δ' εἰς τὸ ἄρχειν μὲν τῶν πολιτῶν
 ἐπιθυμεῖν, ἑτέρῳ δ' ὑπακούειν, δι' ὅτου ποτ' ἂν οἴων-
 ται τοῦτο δυνήσεσθαι ποιῆσαι, οἱ τῆς ἐκείνου προαιρέ-
 σεως, οἱ τυραννίδων καὶ δυναστειῶν ἐπιθυμοῦντες,
 κεκρατήκασιν πανταχοῦ, καὶ πόλις δημοκρατουμένη βε-
 βαίως οὐκ οἶδ' εἴ τίς ἐστι τῶν πασῶν λοιπὴ πλὴν ἢ
 5 ἡμετέρα. καὶ κεκρατήκασιν οἱ δι' ἐκείνου τὰς πολι-
 τείας ποιούμενοι πᾶσιν, ὅσοις πράγματα πράττεται,
 πρῶτῳ μὲν πάντων καὶ πλείστῳ τῷ τοῖς βουλομένοις
 χρήματα λαμβάνειν ἔχειν τὸν δῶσοντα ὑπὲρ αὐτῶν,
 δευτέρῳ δὲ καὶ οὐδὲν ἐλάττονι τούτου τῷ δυνάμιν τὴν
 καταστρεψομένην τοὺς ἐναντιουμένους αὐτοῖς ἐν οἷς
 6 ἂν αἰτήσῃσι χρόνοις παρεῖναι. ἡμεῖς δ' οὐ μόνου τού-
 τοις ὑπολειπόμεθα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὐδ'

ἀνεγερθῆναι δυνάμεθα, ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκό- 133
 σιν ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον εἰκόκαμεν ἀνθρώποις·
 εἶτ', οἶμαι, (δεῖ γὰρ, ὡς ἐγὼ κρίνω, λέγειν τάληθῆ) οὔτω διαβεβλήμεθα καὶ καταπεφρονημέθα ἐκ τούτων ὥστε τῶν ἐν αὐτῷ τῷ κινδυνεύειν ὄντων οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἡμῖν ἀντιλέγουσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τοῦ ποῦ συνεδρεύσουσι, τινὲς δὲ καθ' αὐτοὺς ἀμύνεσθαι μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμῶν ἐγνώκασιν.

- 7 Τοῦ χάριν δὴ ταῦτα λέγω καὶ διεξέρομαι; οὐ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι μὰ τὸν Δία καὶ πάντας θεοὺς προαιροῦμαι· ἴν' ὑμῶν ἕκαστος, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο γινῶ καὶ εἰδῆ, ὅτι ἢ καθ' ἡμέραν ὄραστῶνῃ καὶ ὄραθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίοις βίοις, οὔτω καὶ ταῖς πόλεσιν οὐκ ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀμελουμένων ποιεῖ τὴν αἰσθησιν εὐθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κεφαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἀπαν-
 8 τᾶ. ὁρᾶτε Σέρρειον καὶ Δουρίσκον· ταῦτα γὰρ πρῶτον ὀλιγορήθη μετὰ τὴν εἰρήνην, ἃ πολλοῖς ὑμῶν οὐδὲ γνώριμά ἐστιν ἴσως. ταῦτα μέντοι ἐαθέντα καὶ παροφθέντα ἀπώλεσε Θοράκην καὶ Κερσοβλέπτην, σύμμαχον ὄνθ' ὑμῶν. πάλιν ταῦτ' ἀμελούμενα ἰδὼν καὶ οὐδεμιᾶς βοηθείας τυγχάνοντα παρ' ὑμῶν κατέσκαπτε Πορθμὸν, καὶ τυραννίδα ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπε-
 9 τείχισεν ὑμῖν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ. ταύτης ὀλιγορουμένης Μέγαρα ἐάλω παρὰ μικρόν. οὐδὲν ἐφροντίσατε οὐδ' ἐπεστράφητε οὐδὲν τούτων, οὐδ' ἐνεδειξασθε τοῦθ', ὅτι οὐκ ἐπιτρέψετε ταῦτα ποιεῖν αὐτῷ. Ἀντροῶνας ἐπρίατο καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον τὰ ἐν Ὀρεῶν πράγματ'
 10 εἰλήφει. πολλὰ δὲ καὶ παραλείπω, Φεράς, τὴν ἐπ' Ἀμβρακίαν ὁδὸν, τὰς ἐν Ἠλιδι σφαγὰς, ἀλλὰ μυρία· οὐ 134
 γὰρ ἴν' ἐξαριθμήσωμαι τοὺς βεβιασμένους καὶ τοὺς ἡδικημένους ὑπὸ Φιλίππου, ταῦτα διεξῆλθον, ἀλλ' ἵνα τοῦθ' ὑμῖν δείξω, ὅτι οὐ στήσεται πάντας ἀνθρώ-

πους ἀδικῶν, τὰ δ' ὑφ' αὐτῷ ποιούμενος Φίλιππος, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει.

- 11 Εἰσὶ δέ τινες οἱ πρὶν ἀκούσαι τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγους εὐθέως εἰώθασιν ἐρωτᾶν "τί οὖν χρὴ "ποιεῖν;" οὐχ ἵν' ἀκούσαντες ποιήσωσι (χρησιμώτατοι γὰρ ἂν ἦσαν ἀπάντων), ἀλλ' ἵνα τοῦ λέγοντος ἀπαλλαγῶσιν. δεῖ δ' ὅμως εἰπεῖν ὅτι χρὴ ποιεῖν. πρῶτον μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γινῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκε, καὶ κακόνους μὲν ἔστι καὶ ἐχθρὸς ὅλη τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει θεοῖς, οἵπερ αὐτὸν ἐξολέσειαν, οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον ἢ τῇ πολιτεῖα πολεμεῖ οὐδ' ἐπιβουλεύει, καὶ σκοπεῖ μᾶλλον οὐδὲν τῶν πάντων ἢ πῶς ταύτην κα-
- 12 ταλύσει. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινὰ νῦν γε δὴ ποιεῖ· λογίξεσθε γάρ. ἄρχειν βούλεται, τούτου δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπέιληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν χρόνον ἤδη, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ἄριστα σύνοιδεν αὐτῷ· οἷς γὰρ οὐσιν ὑμετέροις ἔχει χρῆσθαι, τούτοις ἅπαντα τᾶλλα βεβαίως κέκτηται· εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν προεῖτο, οὐδ' ἂν ἐν Μακεδονίᾳ μένειν ἀσφα-
- 13 λῶς ἐδύνατο. ἀμφότερα οὖν οἶδε, καὶ αὐτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους. εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων δικαίως μισεῖν αὐτὸν ἠγείται. πρὸς δὲ τούτοις τοσούτοις οὐσιν οἶδεν ἀκριβῶς ὅτι οὐδ' ἂν ἀπάντων τῶν ἄλλων γένηται κύριος, οὐδὲν ἔστ' 135 αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατήσθε, ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα (πολλὰ δ' ἂν γένοιτο ἀνθρώπῳ), ἥξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα καὶ καταφεύ-
- 14 ξεται πρὸς ὑμᾶς· ἔστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφνκότες, ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλύσαι καὶ ἔχοντ' ἀφελέσθαι καὶ ὅλως ἐνοχλῆ-

σαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις καὶ πάντας ἀνθρώπους
 εἰς ἐλευθερίαν ἐξελέσθαι δεινοί. οὐκ οὖν βούλεται τοῖς
 αὐτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεῖν,
 15 οὐ κακῶς οὐδ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος. πρῶτον μὲν
 δὴ τοῦτο δεῖ, ἔχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας καὶ τῆς
 δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκείνον, δεύτερον δὲ εἰδέναι
 σαφῶς ὅτι πάνθ' ὅσα πραγματεύεται καὶ κατασκευάζε-
 ται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν παρασκευάζεται. οὐ
 γὰρ οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδεὶς ὥσθ' ὑπολαμβά-
 νειν τὸν Φίλιππον τῶν μὲν ἐν Θράκῃ κακῶν (τί γὰρ
 ἂν ἄλλο τις εἴποι Δρογγίλον καὶ Καβύλην καὶ Μάστει-
 ραν καὶ ἃ νῦν φασιν αὐτὸν ἔχειν) τούτων μὲν ἐπιθυ-
 μεῖν καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα λαβεῖν καὶ πόρους καὶ χειμῶνας
 16 καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπομένειν, τῶν δ' Ἀθη-
 ναίων λιμένων καὶ νεωρίων τῶν τριήρων καὶ καὶ ἔργων
 τῶν ἀργυρείων καὶ τοσοῦτων προσόδων καὶ τόπου καὶ
 δόξης, ὧν μήτ' ἐκείνῳ μήτ' ἄλλῳ γένοιτο μηδενὶ χειρω-
 σαμένῳ τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν κυριεῦσαι, οὐκ ἐπιθυ-
 μεῖν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμᾶς εἰσὶν ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν
 μελινῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρακίοις σιροῖς
 17 ἐν τῷ βαρᾷθρῳ χειμάζειν. οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ κἀ-
 κείνα ὑπὲρ τοῦ τούτων γενέσθαι κύριος καὶ τᾶλλα 136
 πάντα πραγματεύεται. ταῦτα τοίνυν ἕκαστον εἰδότα
 καὶ γιννώσκοντα παρ' αὐτῷ δεῖ μὰ Δί' οὐ γράφαι κε-
 λεύειν πόλεμον τὸν τὰ βέλτιστα ἐπὶ πᾶσι δικαίοις συμ-
 βουλευόντα· τοῦτο μὲν γὰρ ἐστὶ λαβεῖν ὅτῳ πολεμή-
 σετε βουλομένων, οὐχ ἂν τῇ πόλει συμφέρει πράττειν.
 18 ὁρᾶτε γάρ. εἰ δι' ἃ πρῶτα παρεσπόνθησε Φίλιππος ἢ
 δεύτερα ἢ τρίτα (πολλὰ γὰρ ἐστὶν ἐφεξῆς) ἔγραψέ τις
 αὐτῷ πολεμεῖν, ὁ δ' ὁμοίως ὥσπερ νῦν, οὐ γράφον-
 τος οὐδενὸς ὑμῶν πόλεμον, Καρδιανοῖς ἐβοήθει, οὐκ
 ἂν ἀνηρπασμένος ἦν ὁ γράψας, καὶ διὰ τοῦτο πάντες

19 ἤτιώντ' ἂν αὐτὸν Καρδιανοῖς βεβοηθηκένοι; μὴ τοίνυν ζητεῖτε ὅτινα ἀνθ' ὧν Φίλιππος ἐξαμυρτάνει μισήσετε καὶ τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρονοῦσι διασπάσασθαι παραβαλεῖτε· μηδ' αὐτοὶ χειροτονήσαντες πόλεμον βούλεσθε παρ' αὐτοῖς ὑμῖν ἐρίζειν, εἰ δέω ἢ μὴ δέον ὑμᾶς τοῦτο πεποιηκένοι· ἀλλ' ὃν ἐκεῖνος πολεμεί τρόπον, τοῦτον μιμείσθε, τοῖς μὲν ἀμυνομένοις ἤδη χρήματα καὶ τᾶλλα ὅσων δέονται διδόντες, αὐτοὶ δ' εἰσφέροντες, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατασκευαζόμενοι στρατεύμα, τριήρεις ταχείας, ἵππους, ἵππα-
 20 γωγούς, τᾶλλα ὅσα εἰς πόλεμον, ἐπεὶ νῦν γε γέλωσ ἔσθ' ὡς χρωμέθα τοῖς πράγμασι, καὶ Φίλιππον δ' αὐτὸν οὐδὲν ἂν ἄλλο οἶμαι μὰ τοὺς θεοὺς εὐξασθαι ποιεῖν τὴν πόλιν ἢ ταῦτα ἃ νῦν ποιεῖτε· ὑστερίζετε, ἀναλίσκετε, ὅτω παραδώσετε τὰ πράγματα ζητεῖτε, δυσχεραίνετε, ἀλλήλους αἰτιασθε. ἀφ' οὗ δὲ ταῦτα γίγνεται
 21 ἐγὼ διδάξω, καὶ ὅπως παύσεται λέξω. οὐδὲν πώποτε, 137 ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς ἐνεστήσασθε οὐδὲ κατεσκευάσασθε ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον αἰεὶ διώκετε, εἰτ' ἐπειδὴν ὑστερίσητε, παύεσθε· ἕτερον πάλιν ἂν συμβῆ ἢ τι, παρασκευάζεσθε καὶ θορο-
 22 βεῖσθε. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει· οὐκ ἔνεστι βοηθείαις χρωμένους οὐδὲν τῶν δεόντων ποτὲ πράξει, ἀλλὰ κατασκευάσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφήν ταύτη πορίσαντας καὶ ταμίας καὶ δημοσίους, καὶ ὅπως ἐνὶ τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποιήσαντας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρὰ τούτων λαμβάνειν, τὸν δὲ τῶν ἔργων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ μηδεμίαν πρόφασιν τοῦ πλεῖν ἄλλοσε ἢ πράττειν
 23 ἄλλο τι τῷ στρατηγῷ καταλείπειν. ἂν δ' οὕτω ποιήσητε καὶ τοῦτ' ἐθελήσητε ὡς ἀληθῶς, ἄγειν εἰρήνην δικαίαν καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὐτοῦ Φίλιππον ἀναγκά-

σετε, ἢ πολεμήσεται ἕξ ἴσου· καὶ ἴσως ἂν, ἴσως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς πυνθάνεσθε τί ποιεῖ Φίλιππος καὶ ποῖ πορεύεται, οὕτως ἂν ἐκεῖνος φροντίσαι ποῖ ποθ' ἢ τῆς πόλεως ἀπήσκη δύναμις καὶ ποῦ φανήσεται.

- 24 *Εἰ δέ τω δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης πολλῆς καὶ πόνων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλ' ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ' ἐὰν λογίσηται τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐθέλη ποιεῖν, εὐρήσει λυσitelouñ τὸ ἐκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ τις ἐγγυητὴς ὑμῖν θεῶν (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδεὶς ἂν γένοιτο ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγματος) ὡς, ἐὰν ἄγηθ' ἡσυχίαν καὶ ἅπαντα πρόησθε, οὐκ ἐπ' αὐτοὺς 138*
- 25 ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἦξει, αἰσχρὸν μὲν νῆ τὸν Δία καὶ πάντας θεοὺς καὶ ἀνάξιον ὑμῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καὶ πεπραγμένων τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ῥαθυμίας ἕνεκα τοὺς ἄλλους ἅπαντας Ἑλληνας εἰς δουλείαν προέσθαι, καὶ ἔγωγ' αὐτὸς μὲν τεθνάναι
- 26 μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην· οὐ μὴν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω, μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα πρόεσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τούναντίου δὲ προΐσμεν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῶ, ποῖ ἀναδύομεθα, ἢ τί μέλλομεν; ἢ πότε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλησομεν; ὅταν νῆ Δι' ἀνάγκη τις ἦ. ἀλλ' ἦν μὲν ἂν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι, οὐ μόνον ἦδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε, τὴν δὲ τῶν δούλων ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τί; ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη ἢ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη, καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδ' ἦντινα ἂν εἴποι τις· δούλῳ δὲ

πληγαὶ καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμὸς, ἃ μῆτε γένοιτο οὔτε λέγειν ἄξιον.

- 28 Τὸ μὲν τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρῶς διακεῖσθαι, ἃ δεῖ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς οὐσίαις λειτουργῆσαι ἕκαστον, ἐστὶ μὲν οὐκ ὀρθῶς ἔχον, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει τινὰ πρόφασιν ὁμῶς· τὸ δὲ μηδ' ὅσ' ἀκοῦσαι δεῖ μηδ' ὅσα βουλευέσασθαι προσήκει, μηδὲ ταῦτ' ἐθέλειν ἀκούειν, τοῦτ' ἤδη πᾶσαν ἐπιδέ-
- 29 χεται κατηγορίαν. ὑμεῖς τοίνυν οὐκ ἀκούειν, πρὶν ἂν 139 ὥσπερ νῦν αὐτὰ παρῆ τὰ πράγματα, οὐχὶ βουλευέσθαι περὶ οὐδενὸς εἰώθατ' ἐφ' ἡσυχίας, ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρασκευάζεται, ἀμελήσαντες τοῦ ποιεῖν ταῦτὸ καὶ ἀντιπαρασκευάζεσθαι ῥαθυμεῖτε, καὶ ἂν τι λέγῃ τις, ἐκβάλλετε, ἐπειδὴν δ' ἀπολωλὸς ἢ πολιορκούμενον τι πύθθηθε, τηνικαῦτ' ἀκροῴσθε καὶ παρασκευάζε-
- 30 σθε. ἦν δ' ἀκηκοέναι μὲν καὶ βεβουλευῆσθαι τότε καιρὸς, ὅθ' ὑμεῖς οὐκ ἠθέλετε, πράττειν δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παρεσκευασμένοις νῦν, ἠνίκ' ἀκούετε. τοιγαροῦν ἐκ τῶν τοιούτων ἐθνῶν μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων ὑμεῖς τοῖς ἄλλοις τούναντίον ποιεῖτε· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλευέσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα.
- 31 Ὅ δὴ λοιπὸν ἐστὶ, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, διαφεύγει δ' οὐδὲ νῦν, τοῦτ' ἐρῶ. οὐδενὸς τῶν πάντων οὕτως ὡς χρημάτων δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ἐπιόντα πράγματα. συμβέβηκε δ' εὐτυχήματα ἀπὸ ταῦτομάτου, οἷς ἂν χρησώμεθα ὀρθῶς, ἴσως ἂν γένοιτο τὰ δέοντα. πρῶτον μὲν γὰρ οἷς βασιλεὺς πιστεύει καὶ εὐεργέτας ὑπέιληφεν ἑαυτοῦ, οὔτοι μισοῦσι καὶ πολεμοῦσι Φιλίπ-
- 32 πω. ἐπειθ' ὁ πρᾶττων καὶ συνειδῶς ἅπανθ' ἃ Φίλιππος κατὰ βασιλέως παρασκευάζεται, οὔτος ἀνάσπαστος γέγονε, καὶ πάσας τὰς πράξεις βασιλεὺς οὐχ ἡμῶν κατη-

- γορούντων ἀκούσεται, οὐς ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος ἂν ἠγήσαιο τοῦ ἰδίου λέγειν, ἀλλὰ τοῦ πράξαντος αὐτοῦ καὶ διοικοῦντος, ὥστ' εἶναι πιστὰς τὰς κατηγορίας, 140 καὶ λοιπὸν λόγον εἶναι τοῖς παρ' ἡμῶν πρέσβεσιν, ὃν
- 33 βασιλεὺς ἤδιστ' ἂν ἀκούσαι, ὡς τὸν ἀμφοτέρους ἀδιοκοῦντα κοινῇ τιμωρήσασθαι δεῖ, καὶ ὅτι πολὺ τῷ βασιλεῖ φοβερώτερός ἐσθ' ὁ Φίλιππος, ἂν προτέροις ἡμῖν ἐπιθῆται· εἰ γὰρ ἐγκαταλειπόμενοι τι πεισόμεθα ἡμεῖς, ἀδεῶς ἐπ' ἐκεῖνον ἤδη πορεύσεται. ὑπὲρ δὴ τούτων ἀπάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς πρεσβείαν ἐκπέμπειν, ἣτις τῷ βασιλεῖ διαλέξεται, καὶ τὴν ἀβελτερίαν ἀποθέσθαι, δι' ἣν πολλάκις ἠλαττώθητε, "ὁ δὴ βάρβαρος καὶ ὁ
- 34 "κοινὸς ἅπασιν ἐχθρὸς" καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ γὰρ ὅταν τιν' ἴδω τὸν μὲν ἐν Σούσοις καὶ Ἐκβατάνοις δεδοικότα καὶ κακόνουν εἶναι τῇ πόλει φάσκοντα, ὃς καὶ πρότερον συνεπηνώρθωσε τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ νῦν ἐπηγγέλλετο (εἰ δὲ μὴ ἐδέχεσθ' ὑμεῖς, ἀλλ' ἀπεψηφίζεσθε, οὐ τὰ γε ἐκεῖνου αἰτία), ὑπὲρ δὲ τοῦ ἐπιταῖς θύραις ἐγγὺς οὕτως ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι ἀύξανόμενου ληστοῦ τῶν Ἑλλήνων ἄλλο τι λέγοντα, θαυμάζω, καὶ δέδοικα τοῦτον, ὅστις ἂν ἦ ποτ', ἐγωγ', ἐπειδὴ οὐχ οὗτος Φίλιππον.
- 35 "Ἔστι τοίνυν τι πρᾶγμα καὶ ἄλλο, ὃ λυμαίνεται τὴν πόλιν ὑπὸ βλασφημίας ἀδίκου καὶ λόγων οὐ προσηκόντων διαβεβλημένην, εἶτα τοῖς μηδὲν τῶν δικαίων ἐν τῇ πολιτείᾳ βουλομένοις ποιεῖν πρόφασιν παρέχει· καὶ πάντων, ὅσα ἐκλείπει, δέον παρὰ του γίνεσθαι, ἐπὶ τοῦθ' εὐρήσετε τὴν αἰτίαν ἀναφερομένην. περὶ
- 36 οὗ πάννυ μὲν φοβοῦμαι λέγειν, οὐ μὴν ἄλλ' ἐρῶ· οἶμαι γὰρ ἕξειν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τὰ δίκαια ἐπὶ τῷ συμφέροντι τῆς πόλεως εἰπεῖν πρὸς τοὺς εὐπόρους καὶ ὑπὲρ τῶν κεκτημένων τὰς οὐσίας πρὸς τοὺς καταδεεῖς, 141

εἰ ἀνέλοιμεν ἐκ μέσου καὶ τὰς βλασφημίας ἅς ἐπὶ τῷ
 θεωρικῷ ποιοῦνται τινες οὐχὶ δικαίως, καὶ τὸν φόβου,
 ὡς οὐ στήσεται τοῦτο ἄνευ μεγάλου τινὸς κακοῦ· οὐ
 οὐδὲν ἂν εἰς τὰ πράγματα μείζον εἰσενεγκαίμεθα, οὐδ'
 37 ὅ τι κοινῇ μᾶλλον ἂν ὅλην ἐπιρρώσειε τὴν πόλιν. οὐ-
 τωσὶ δὲ σκοπεῖτε· ἔρω δ' ὑπὲρ τῶν ἐν χρεῖα δοκούν-
 των εἶναι πρότερον. ἦν ποτ' οὐ πάλαι παρ' ἡμῖν, ὅτ'
 οὐ προσήει τῇ πόλει τάλαντα ὑπὲρ τριάκοντα καὶ ἑκα-
 τόν· καὶ οὐδεὶς ἦν τῶν τριηραρχεῖν δυναμένων οὐδὲ
 τῶν εἰσφέρειν, ὅστις οὐκ ἠξίου τὰ καθήκοντα ἐφ' ἑαυ-
 τὸν ποιεῖν, ὅτι χρήματα οὐ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τριήρεις
 ἐπλεον καὶ χρήματ' ἐρίγνετο καὶ πάντ' ἐποιοῦμεν τὰ
 38 θέοντα. μετὰ ταῦτα ἡ τύχη, καλῶς ποιουσα, πολλὰ πε-
 ποίηκε τὰ κοινὰ, καὶ τετρακόσια ἀντὶ τῶν ἑκατὸν τα-
 λάντων προσέρχεται, οὐδενὸς οὐδὲν ζημιουμένου τῶν
 τὰς οὐσίας ἐχόντων, ἀλλὰ καὶ προσλαμβανόντων· οἱ
 γὰρ εὐποροὶ πάντες ἔρχονται μεθέξοντες τούτου, καὶ
 39 καλῶς ποιοῦσιν. τί οὖν παθόντες τοῦτο ὄνειδιζομεν
 ἀλλήλοις καὶ προφάσει χρώμεθα τοῦ μηδὲν τῶν θεόν-
 των ποιεῖν, πλην εἰ τῇ παρὰ τῆς τύχης βοηθείᾳ γεγο-
 νυῖα τοῖς ἀπόροις φθονοῦμεν; οὐς οὔτ' ἂν αἰτιασαίμην
 40 ἔργωγε οὔτ' ἀξιῶ. οὐδὲ γὰρ ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις ὄρω
 τῶν ἐν ἡλικίᾳ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους οὕτω διακείμε-
 νον οὐδ' οὕτως ἀγνώμονα οὐδ' ἄτοπον τῶν ὄντων οὐ-
 δένα ὥστε, εἰ μὴ ποιήσουσιν ἅπαντες ὅσ' ἂν αὐτὸς.
 οὐ φάσκοντα ποιήσειν οὐδὲν οὐδ' αὐτόν· καὶ γὰρ ἂν
 τοῖς τῆς κακώσεως εἴη νόμοις οὗτός γε ἔνοχος· δεῖ γὰρ,
 οἶμαι, τοῖς γονεῦσι τὸν ὠρισμένον ἐξ ἀμφοτέρων ἔρα- 142
 νον, καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ παρὰ τοῦ νόμου, δικαί-
 41 ως φέρειν καὶ ἐκόντα ὑποτελεῖν. ὥσπερ τοίνυν ἐνὸς
 ἡμῶν ἐκάστου τίς ἐστι γονεὺς, οὕτω συμπάσης τῆς πό-
 λεως κοινούς δεῖ γονεάς τοὺς σύμπαντας ἠγεῖσθαι, καὶ

προσῆκει τούτους οὐχ ὅπως ᾧν ἡ πόλις δίδωσιν ἀφέ-
 λέσθαι τι, ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἦν τούτων, ἄλλοθεν σκο-
 πεῖν ὅπως μηδενὸς ὄντες ἐνδεεῖς περιοφθῆσονται.
 42 τοὺς μὲν τοίνυν εὐπόρους ταύτη χρωμένους τῇ γνώμῃ
 οὐ μόνον ἠγοῦμαι τὰ δίκαια ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ λυσι-
 τελεῆ· τὸ γὰρ τῶν ἀναγκαίων τινὰ ἀποστερεῖν κοινῇ
 κακόνους ἐστὶ ποιεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους τοῖς πρά-
 γμασι· τοῖς δ' ἐν ἐνδείᾳ, δι' ὃ δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶ-
 γμα οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες καὶ κατηγοροῦσι δικαίως,
 43 τοῦτ' ἀφελεῖν ἂν συμβουλευέσαιοι. δίδωμι δὲ, ὥσπερ
 ἄρτι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὲρ τῶν εὐπόρων, οὐ κατ-
 οκνήσας εἰπεῖν τάληθῆ. ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς οὕτως ἀθλιος
 οὐδ' ὠμὸς εἶναι δοκεῖ τὴν γνώμην, οὐκουν' Ἀθηναίων
 γε, οἶμαι, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἄλλων, ὥστε λυπεῖσθαι ταῦτα
 λαμβάνοντας ὄρῶν τοὺς ἀπόρους καὶ τῶν ἀναγκαίων
 44 ἐνδεεῖς ὄντας. ἀλλὰ ποῦ συντρίβεται τὸ πρᾶγμα καὶ
 ποῦ δυσχεραίνεται; ὅταν τὸ ἀπὸ τῶν κοινῶν ἔθος ἐπὶ
 τὰ ἴδια μεταβιβάζοντας ὄρῶσί τινας, καὶ μέγαν μὲν ὄν-
 τα παρ' ὑμῖν εὐθέως τὸν λέγοντα, ἀθάνατον δ' ἔνεκ'
 ἀσφαλείας, ἑτέραν δὲ τὴν κρύβδην ψῆφον τοῦ φανε-
 45 ρῶς θορούβου. ταῦτ' ἀπιστίαν, ταῦτ' ὀργὴν ἔχει. δεῖ
 γὰρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαίως ἀλλήλοις τῆς πολι-
 τείας κοινωνεῖν, τοὺς μὲν εὐπόρους εἰς μὲν τὸν βίον 143
 τὸν ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας καὶ ὑπὲρ τού-
 των μὴ δεδοικότας, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους κοινὰ ὑπὲρ
 τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας, τοὺς δὲ
 λοιποὺς τὰ μὲν κοινὰ κοινὰ νομίζοντας καὶ μετέχοντας
 τὸ μέρος, τὰ δ' ἐκάστου ἴδια τοῦ κεκτημένου. οὕτω
 καὶ μικρὰ πόλις μεγάλη γίνεται καὶ μεγάλη σώζεται.
 ὥς μὲν οὖν εἴποι τις ἂν, ἃ παρ' ἑκατέρων εἶναι δεῖ,
 ταῦτ' ἴσως ἐστίν· ὥς δὲ καὶ γένοιτ' ἂν ἐννόμως, διορ-
 θώσασθαι δεῖ.

- 46 Τῶν δὲ παρόντων πραγμάτων καὶ τῆς ταραχῆς πολλὰ πόρρωθέν ἐστι τὰ αἷτια· ἃ εἰ βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ἐστίν, ἐθέλω λέγειν. ἐξέστητε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ὑποθέσεως ἐφ' ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι κατέλιπον, καὶ τὸ μὲν προΐστασθαι τῶν Ἑλλήνων καὶ δύναμιν συνεστηκυῖαν ἔχοντας πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν περίεργον ἐπέισθητε εἶναι καὶ μάταιον ἀνάλωμα ὑπὸ τῶν ταῦτα πολιτευομένων, τὸ δ' ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν καὶ μηδὲν τῶν δεόντων πράττειν, ἀλλὰ προἰεμένους καθ' ἐν ἕκαστον πάντα ἑτέρους ἑᾶσαι λαβεῖν, θανμαστήν εὐδαιμονίαν καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν ἔχειν οἴεσθε.
- 47 Ἐκ δὲ τούτων παρελθὼν ἐπὶ τὴν τάξιν ἐφ' ἧς ὑμῖν τετάχθαι προσῆκεν ἕτερος, οὗτος εὐδαιμών καὶ μέγας καὶ πολλῶν κύριος γέγονεν, εἰκότως· πράγμα γὰρ ἔντιμον καὶ μέγα καὶ λαμπρὸν, καὶ περὶ οὗ πάντα τὸν χρόνον αἱ μέγιστα τῶν πόλεων πρὸς αὐτὰς διεφέρουτο, Λακεδαιμονίων μὲν ἡτυχηκότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων διὰ τὸν Φωικὸν πόλεμον γενομένων, ἡμῶν δ'
- 48 ἀμελούντων ἔρημον ἀνείλετο. τοιγάρτοι τὸ μὲν φοβεῖ- 144
σθαι τοῖς ἄλλοις, τὸ δὲ συμάχους πολλοὺς ἔχειν καὶ δύναμιν μεγάλην ἐκείνῳ περιέγρονε, καὶ τοσαῦτα πράγματα καὶ τοιαῦτα ἤδη περιέστηκε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας, ὥστε μηδ' ὅ τι χρὴ συμβουλεύειν εὐπορον εἶναι.
- 49 Ὅντων δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν παρόντων πραγμάτων πᾶσιν, ὡς ἐγὼ κρίνω, φοβερῶν οὐδένες ἐν μείζονι κινδύνῳ τῶν πάντων εἰσὶν ὑμῶν, οὐ μόνον τῷ μάλιστα ὑμῖν ἐπιβουλεύειν Φίλιππον, ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων ἀργότατα αὐτοὶ διακεῖσθαι. εἰτοίνυν τὸ τῶν ὠνίων πληθὸς ὀρῶντες καὶ τὴν εὐετηρίαν τὴν κατὰ τὴν ἀγορὰν, τούτοις κεκήλησθε ὡς ἐν οὐδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως οὔσης, οὔτε προσηκόντως οὔτ' ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα κρί-
50 νετε· ἀγορὰν μὲν γὰρ ἂν τις καὶ πανήγυριν ἐκ τούτων

ἢ φαύλως ἢ καλῶς κατεσκευάσθαι κρίνοι· πόλιν δ' ἦν
 ὑπέιληφεν, ὃς ἂν τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν αἰεὶ βούληται,
 μόνην ἂν ἐναντιωθῆναι καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας
 προστῆναι, οὐ μὰ Δι' ἐκ τῶν ὠνίων, εἰ καλῶς ἔχει, δο-
 κιμάζειν δεῖ, ἀλλ' εἰ συμμαχῶν εὐνοία πιστεύει καὶ
 τοῖς ὅπλοις ἰσχύει, ταῦθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως δεῖ σκοπεῖν·
 ἂ σφαλερῶς ὑμῖν καὶ οὐδαμῶς ἅπαντα καλῶς ἔχει.
 51 γνοίητε δ' ἂν, εἰ σκέψαισθε ἐκείνως. πότε μάλιστα ἐν
 ταραχῇ τὰ τῶν Ἑλλήνων γέγονε πράγματα; οὐδένα
 γὰρ χρόνον ἄλλον ἢ τὸν νυνὶ παρόντα οὐδ' ἂν εἰς εἰποι.
 τὸν μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαντα εἰς δύο ταῦτα διήροητο τὰ
 τῶν Ἑλλήνων, Λακεδαιμονίους καὶ ἡμᾶς, τῶν δ' ἄλλων
 Ἑλλήνων οἱ μὲν ἡμῖν, οἱ δ' ἐκείνοις ὑπήκουον. βασι-
 λεὺς δὲ καθ' αὐτὸν μὲν ὁμοίως ἅπασιν ἄπιστος ἦν, τοὺς 145
 δὲ κρατουμένους τῷ πολέμῳ προσλαμβάνων, ἄχρι οὗ
 τοῖς ἑτέροις ἐξ ἴσου ποιῆσαι, διεπιστεύετο, ἔπειτ' οὐχ ἦτ-
 του αὐτὸν ἐμίσουν οὐς σώσειε τῶν ὑπαρχόντων ἐχθρῶν
 52 ἐξ ἀρχῆς. νῦν δὲ πρῶτον μὲν ὁ βασιλεὺς ἅπασιν τοῖς
 Ἑλλησιν οἰκείως ἔχει, καὶ πάντων ἤκιστα δὴ ἡμῖν, ἂν
 τι μὴ νῦν ἐπανορθωσώμεθα· ἔπειτα προστασίαι πολ-
 λαὶ καὶ πανταχόθεν γίγνονται; καὶ τοῦ πρωτεύειν ἀν-
 τιποιοῦνται μὲν πάντες, ἀφροσύνη δ' ἐνίοι καὶ φθονοῦσι
 καὶ ἀπιστοῦσιν αὐτοῖς, οὐχ ὡς ἔδει, καὶ γεγόνασι καθ'
 αὐτοὺς ἕκαστοι, Ἀργεῖοι, Θηβαῖοι, Λακεδαιμόνιοι, Κο-
 53 ρίνθιοι, Ἀρκάδες, ἡμεῖς. ἀλλ' ὅμως εἰ τοσαῦτα μέρη
 καὶ τοσαύτας δυνάστείας διηρημένων τῶν Ἑλληνικῶν
 πραγμάτων, εἰ δεῖ τάληθ' ἢ μετὰ παρηγορίας εἰπεῖν, τὰ
 παρ' οὐδέσι τούτων ἀρχεῖα καὶ βουλευτήρια ἐρημότερον
 ἂν τις ἴδοι τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἢ τὰ παρ' ἡμῖν,
 εἰκότως· οὔτε γὰρ φιλῶν οὔτε πιστεύων οὔτε φοβού-
 54 μενος οὐδεὶς ἡμῖν διαλέγεται. αἴτιον δὲ τούτων οὐχ ἔν,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (ῥάδιον γὰρ ἂν ἦν ὑμῖν μεταθεῖ-

ναι) ἀλλὰ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἐκ παντὸς ἡμαρτη-
 μένα τοῦ χρόνου, ὧν τὸ καθ' ἕκαστον ἐάσας ἐν, εἰς ὃ
 πάντα συντείνει, λέξω, δεηθεὶς ὑμῶν, ἂν λέγω τάλη-
 θῆ μετὰ παρρησίας, μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι. πέπραται
 τὰ συμφέροντα ἐφ' ἑκάστου τῶν καιρῶν, καὶ μετειλή-
 φατε ὑμεῖς μὲν τὴν σχολὴν καὶ τὴν ἡσυχίαν, ὑφ' ὧν
 κενηλημένοι τοῖς ἀδικοῦσιν οὐ πικρῶς ἔχετε, ἕτεροι
 55 δὲ τὰς τιμὰς ἔχουσιν. καὶ τὰ μὲν περὶ τᾶλλα οὐκ ἄξιον
 ἐξετάσαι νῦν· ἀλλ' ἐπειδάν τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμ- 146
 πέσῃ, εὐθύς ἀναστὰς τις λέγει ὡς οὐ δεῖ ληρεῖν οὐδὲ
 γράφειν πόλεμον, παραθεὶς εὐθέως ἐξῆς τὸ τὴν εἰρή-
 νην ἄγειν ὡς ἀγαθὸν καὶ τὸ τρέφειν μεγάλην δύναμιν
 ὡς χαλεπὸν, καὶ "διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλου-
 "ται," καὶ ἄλλους λόγους ὡς οἴονται ἀληθεστάτους λέ-
 56 γουσιν. ἀλλὰ δεῖ δήπου τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν οὐχ
 ὑμᾶς πείθειν, οἱ πεπεισμένοι κἀθησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ
 τοῦ πολέμου πράττοντα· ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῆ, τά γε
 ἀφ' ὑμῶν ὑπάρχει· νομίζειν δ' εἶναι χαλεπὰ οὐχ ὅσα
 ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ' ἢ πεισόμεθ', ἂν μὴ
 ταῦτ' ἐθέλωμεν ποιεῖν, καὶ τὸ "διαρπασθήσεται τὰ
 "χρήματα" τῷ φυλακῆν εὐρεῖν δι' ἧς σωθήσεται κω-
 57 λυεῖν, οὐχὶ τῷ τοῦ συμφέροντος ἀποστῆναι. καίτοι
 ἔγωγε ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο, εἰ τὰ μὲν χρήματα
 λυπεῖ τινὰς ὑμῶν εἰ διαρπασθήσεται, ἢ καὶ φυλάττειν
 καὶ κολάζειν τοὺς ἀρπάζοντας ἐφ' ὑμῖν ἐστὶ, τὴν δ'
 Ἑλλάδα πᾶσαν ἐφεξῆς οὕτως Φίλιππος ἀρπάζων οὐ
 58 λυπεῖ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἀρπάζων. τί ποτ' οὖν, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν οὕτω φανερῶς ἀδικοῦντα
 καὶ πόλεις καταλαμβάνοντα οὐδεὶς πώποτε τοῦτον εἶ-
 πεν ὡς ἀδικεῖ καὶ πολεμοποιεῖ, τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν
 μηδὲ προῖεσθαι ταῦτα συμβουλευοντας, τούτους πολε-
 μοποιεῖν φασίν; ὅτι τὴν αἰτίαν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου συμ-

βησομένων δυσχερῶν (ἀνάγκη γὰρ, ἀνάγκη πολλὰ λυ-
 πηρὰ ἐκ τοῦ πολέμου γίνεσθαι) τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν τὰ
 βέλτιστα λέγειν οἰομένοις ἅπαντες ἀναθεῖναι βούλου-
 59 ται. ἡγοῦνται γὰρ, ἂν μὲν ὑμεῖς ὁμοθυμαδὸν [ἐκ μιᾶς 147
 γνώμης] Φίλιππον ἀμύνησθε, καὶ ἐκείνου κρατήσῃεν
 ὑμᾶς καὶ αὐτοῖς οὐκέτ' ἔσσεσθαι μισθαρεῖν, ἂν δ' ἀπὸ
 τῶν πρώτων θορύβων αἰτιασάμενοί τινες πρὸς τὸ κρι-
 νειν τράπησθε, αὐτοὶ μὲν τούτων κατηγοροῦντες ἀμ-
 φότερ' ἔξῃεν, καὶ παρ' ὑμῖν εὐδοκιμήσειν καὶ παρ' ἐκεί-
 νου χρήματα λήψεσθαι, ὑμᾶς δ' ὑπὲρ ὧν δεῖ παρὰ τού-
 60 των δίκην λαβεῖν, παρὰ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν εἰρηκότων λή-
 ψεσθαι. αἱ μὲν ἐλπίδες αἱ τούτων αὗται, καὶ τὸ κατα-
 σκεύασμα τὸ τῶν αἰτιῶν, ὡς ἄρα βούλονται τινες πό-
 λεμον ποιῆσαι. ἐγὼ δ' οἶδα ἀκριβῶς ὅτι οὐ γράψαντος
 Ἀθηναίων οὐδενὸς πόλεμον καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος
 ἔχει τῶν τῆς πόλεως καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοή-
 θειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι
 πολεμεῖν ἡμῖν ἐκείνον, ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη, εἰ
 τοῦτ' ἐξελέγχοι. ὅταν γὰρ οἱ ἀδικούμενοι ἀρνῶνται, τί
 61 τῶ ἀδικοῦντι προσήκει; ἀλλ' ἐπειδὴν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς
 εἴη, τί φήσομεν τότε; ἐκείνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν,
 ὥσπερ οὐδὲ Ὠρεΐταις τῶν στρατιωτῶν ὄντων ἐν τῇ
 χώρᾳ, οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὸς τὰ τεῖχη προσ-
 βάλλων αὐτῶν, οὐδ' Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ
 τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρῆν ἔχων. ἢ καὶ τότε τοὺς
 ἀμύνησθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκ-
 οῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν. οὐ γὰρ ἄλλο γε οὐδὲν ἐνι.
 62 Καὶ μὴν οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν τε καὶ τισι τῶν
 ἄλλων ἀνθρώπων ἔσθ' ὁ κίνδυνος. οὐ γὰρ ὑφ' αὐτῶ
 ποιήσασθαι τὴν πόλιν βούλεται Φίλιππος ὑμῶν, οὐ,
 ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς ὅτι δουλεύειν
 μὲν ὑμεῖς οὔτ' ἐθέλησετε οὔτ', ἐὰν ἐθέλητε, ἐπιστή- 148

σεσθε (ἄρχειν γὰρ εἰώθατε), πράγματα δὲ παρασχεῖν
αὐτῷ, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων
ἀπάντων δυνησέσθε. διὰ ταῦτα ὑμῶν οὐχὶ φείσεται,
63 εἴπερ ἐγκρατῆς γενήσεται. ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων
ἐσομένου τοῦ ἀγῶνος οὕτω προσήκει γιννώσκειν, καὶ
τοὺς πεπρακότας αὐτοὺς ἐκείνῳ φανερώως μισεῖν καὶ
ἀποτυμπανίσαι· οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι τῶν ἔξω τῆς
πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πό-
λει κολάσῃ· ἐχθρούς, ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ
64 προβόλοις προσπταίσαντας ὑστερίζειν ἐκείνων. πόθεν
οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν ὑμᾶς (οὐδὲν γὰρ ἄλλ' ἔμοι-
γε δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο) καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποι-
οῦντα, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἔξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη;
οἶον Θετταλοὺς πολλὰ δοὺς ὑπηγάγετο εἰς τὴν νῦν
παροῦσαν δουλείαν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναίτο οὐδεὶς ὅσα
τοὺς ταλαιπώρους Ὀλυνθίους, πρότερον δοὺς Ποτί-
δαιαν, ἐξηπάτησε, καὶ πολλὰ ἕτερα· Θηβαίους τὰ νῦν
ὑπάγει τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδοὺς καὶ ἀπαλλάξας
65 πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ· ὥστε καρπωσάμενοί
τινα ἕκαστοι τούτων πλεονεξίαν οἱ μὲν ἤδη πεπόνθα-
σιν ἂν δὴ πάντες ἴσασιν, οἱ δ' ὅτι ἂν ποτε συμβῆ πεί-
σονται. ὑμεῖς δὲ ὧν μὲν ἀπεστέρησθε σιωπῶ· ἀλλ'
ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι πόσα ἐξηπάτησθε,
πόσων ἀπεστέρησθε. οὐχὶ Φωκέας, οὐ Πύλας, οὐχὶ τὰ
ἐπὶ Θράκης, Δορίσκον, Σέρρειον, τὸν Κερσοβλέπτην
66 αὐτόν; οὐ νῦν Καρδίαν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ; τί ποτ' οὖν 149
ἐκείνως τοῖς ἄλλοις καὶ ὑμῖν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον προσ-
φέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ ἡμετέρῃ
ἄδεια ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται, καὶ λαβόντα
χρήματα αὐτὸν ἀσφαλές ἔστι λέγειν παρ' ὑμῖν, κὰν ἀφη-
67 ρημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν ἀσφαλές λέγειν
ἐν Ὀλύμφῳ τὰ Φιλίππου μὴ σὺν εὖ πεπονθότων τῶν

πολλῶν Ὀλυνθίων τῷ Ποτίδαιαν καρποῦσθαι· οὐκ ἦν
 ἀσφαλές λέγειν ἐν Θετταλία τὰ Φιλίππου μὴ σὺν εὖ
 πεπονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν τῷ τοὺς τυ-
 ράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς καὶ τὴν Πυλαίαν
 ἀποδοῦναι· οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλές, πρὶν τὴν Βοι-
 68 ωτίαν ἀπέδωκε καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ' Ἀθή-
 νησιν οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν
 ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζοντος
 ἡμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὐβοίαν καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον
 παριόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. καὶ γὰρ
 τοιούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἐνιοὶ ταχὺ πλούσιοι γεγό-
 νασι καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἐνδοξοὶ καὶ γνώρι-
 μοι, ὑμεῖς δὲ τοῦναντίου ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ'
 69 εὐπόρων ἄποροι. πόλεως γὰρ ἔργαγε πλοῦτον ἡγοῦμαι
 συμμάχους, πίστιν, εὐνοίαν, ὧν πάντων ὑμεῖς ἐστὲ
 ἄποροι· ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν καὶ εἶν
 τοῦτον τὸν τρόπον τα πρᾶγματα φέρεσθαι ὁ μὲν εὐ-
 δαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερὸς πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρ-
 βάροις, ὑμεῖς δ' ἔρημοὶ καὶ ταπεινοὶ, τῇ μὲν κατὰ τὴν
 ἀγορὰν εὐετηρία λαμπροὶ, τῇ δ' ὧν προσῆκε παρασκευῇ
 70 καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περὶ τε ὑμῶν 150
 καὶ περὶ αὐτῶν ἐνίους τῶν λεγόντων ὁρῶ βουλευομέ-
 νους· ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασι δεῖν, κἂν τις
 ὑμᾶς ἀδικῇ, αὐτοὶ δ' οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν
 ἄγειν οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος. καίτοι λοιδορίας
 χωρὶς, εἴ τις ἔροίτο "εἶπέ μοι, τί δὴ γινώσκων ἀκρι-
 "βῶς, Ἀριστόδημε, (οὐδεὶς γὰρ τὰ τοιαῦτ' ἀγνοεῖ) τὸν
 "μὲν τῶν ιδιωτῶν βίον ἀσφαλῆ καὶ ἀπράγμονα καὶ
 "ἀκίνδυνον ὄντα, τὸν δὲ τῶν πολιτενομένων φιλαίτιον
 "καὶ σφαλερὸν καὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀγώνων καὶ
 "κακῶν μεστὸν, οὐ τὸν ἡσύχιον, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς κινδύ-
 71 "νοις αἰρεῖ;" τί ἂν εἴποι τις; εἰ γὰρ ὁ βέλτιστον εἶπειν

ἂν ἔχοις, τοῦτό σοι δοίημεν ἀληθῆς λέγειν, ὡς ὑπὲρ
 φιλοτιμίας καὶ δόξης ταῦτα πάντα ποιεῖς, θαυμάζω τί
 δήποτε σαντῶ μὲν ὑπὲρ τούτων ἅπαντα ποιητέον εἶ-
 ναι νομίζεις καὶ πονητέον καὶ κινδυνευτέον, τῇ πόλει
 δὲ προέσθαι ταῦτα μετὰ ῥαθυμίας συμβουλεύεις. οὐ
 γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὡς σὲ μὲν ἐν τῇ πόλει δεῖ τινα
 φαίνεσθαι, τὴν πόλιν δ' ἐν τοῖς Ἑλλησι μηδενὸς ἀξίαν
 72 εἶναι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε ὄρω, ὡς τῇ μὲν πόλει
 ἀσφαλὲς τὸ τὰ αὐτῆς πράττειν, σοὶ δὲ κίνδυνος, εἰ μη-
 δὲν τῶν ἄλλων πλέον περιεργάσει, ἀλλὰ τοῦναντίον
 σοὶ μὲν ἐξ ὧν ἐργάζει καὶ περιεργάζει τοὺς ἐσχάτους
 73 ὄντας κινδύνους, τῇ πόλει δὲ ἐκ τῆς ἡσυχίας. ἀλλὰ
 νῆ Δία παππῶά σοι καὶ πατρῶά δόξα ὑπάρχει, ἣν αἰσ-
 χρόν ἐστιν ἐν σοὶ καταλῦσαι· τῇ πόλει δ' ὑπῆρξεν
 ἀνώνυμα καὶ φαῦλα τὰ τῶν προγόνων. ἀλλ' οὐδὲ
 τοῦθ' οὕτως ἔχει· σοὶ μὲν γὰρ ἦν κλέπτῃς ὁ πατήρ, 151
 εἶπερ ἦν ὁμοῖος σοὶ, τῇ πόλει δ' ἡμῶν οὓς πάντες
 ἴσασι· οἱ Ἕλληνες δὲ ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων ὑπὸ
 74 τῶν προγόνων σεσωσμένοι. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἴσως οὐδὲ
 πολιτικῶς ἔνιοι τὰ καθ' αὐτοὺς καὶ τὰ κατὰ τὴν πό-
 λιν πολιτεύονται· πῶς γὰρ ἐστὶν ἴσον τούτων μὲν τι-
 νας ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου ἤκοντας ἑαυτοὺς ἀγνοεῖν, τὴν
 πόλιν δ', ἣ προειστήκει τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τέως καὶ
 τὸ πρωτεῖον εἶχε, νῦν ἐν ἀδοξίᾳ πάσῃ καὶ ταπεινότη-
 τι καθεστάναι;

75 Πολλὰ τοίνυν ἔχων ἔτι καὶ περὶ πολλῶν εἰπεῖν
 παύσομαι· καὶ γὰρ οὐ λόγων ἐνδεία μοι δοκεῖ τὰ πρά-
 γματα οὔτε νῦν οὔτ' ἄλλοτε πώποτε φάυλως ἔχειν, ἀλλ'
 ὅταν πάντ' ἀκούσαντες ὑμεῖς τὰ δέοντα, καὶ ὁμογνώ-
 μους ὡς ὀρθῶς λέγεται γενόμενοι, τῶν λυμαίνεσθαι
 καὶ διαστρέφειν ταῦτα βουλομένων ἐξ ἴσου κἀθησθε
 ἀκροώμενοι, οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτούς (ἴστε γὰρ εὐθύς

ιδόντες ἀκριβῶς τίς μισθοῦ λέγει καὶ ὑπὲρ Φιλίππου πολιτεύεται, καὶ τίς ὡς ἀληθῶς ὑπὲρ τῶν βελτίστων), ἀλλ' ἵν' αἰτιασάμενοι τούτους καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς γέλωτα καὶ λαιδορίαν ἐμβαλόντες μηδὲν αὐτοὶ τῶν δεόντων 76 ποιῆτε. ταῦτ' ἐστὶ τάληθῆ μετὰ πάσης παρρησίας, ἀπλῶς εὐνοία, τὰ βέλτιστα εἰρημένα, οὐ κολακείας καὶ βλάβης καὶ ἀπάτης λόγος μεστός, ἀργύριον μὲν τῷ λέγουσι ποιήσων, τὰ δὲ πρᾶγματα τῆς πόλεως τοῖς ἐχθροῖς ἐγχειριῶν. ἢ οὖν παυστέον τούτων τῶν ἐθῶν, ἢ μηδένα ἄλλον αἰτιατέον τοῦ πάντα φαύλως ἔχειν ἢ ὑμᾶς αὐτούς.

XI.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ. 152

Υ Π Ο Θ Ε Σ Ι Σ.

Ο Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέπομφεν ἐπιστολήν, κατηγορῶν αὐτῶν καὶ πόλεμον προκηρύττων ἄντικρος. οὐκέτι οὖν ὁ δῆτωρ πείθει τοὺς Ἀθηναίους πολεμεῖν (ἀνάγκη γάρ), ἀλλὰ θαρσύνει πρὸς τὸν κίνδυνον, εὐκαθαίρετον λέγων τὸν Μακεδόνα.

Ἵτι μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππος οὐκ ἐποίησατο τὴν εἰρήνην πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ' ἀνεβάλετο τὸν πόλεμον, πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν γέγονεν· ἐπειδὴ γὰρ Φαρσαλίους Ἄλον παρέδωκε καὶ τὰ περὶ Φωκίας διωκῆσατο καὶ τὴν Θράκην κατεστρέψατο πᾶσαν, αἰτίας οὐκ οὔσας πλασάμενος καὶ προφάσεις ἀδίκους ἐξευρῶν τῷ μὲν ἔργῳ πάλαι πολεμεῖ πρὸς τὴν πόλιν, τῷ δὲ λόγῳ νῦν

2 ὁμολογεῖ διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἧς ἔπεμψεν. ὅτι δὲ χρὴ μή-
 τε ὀρωθεῖν ὑμᾶς τὴν ἐκείνου δύναμιν μήτε ἀγεννῶς
 ἀντιταχθῆναι πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ σώμασι καὶ χρή-
 μασι καὶ ναυσὶ καὶ πᾶσιν ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν ἀφειδῶς ὀρ-
 μῆσαι πρὸς τὸν πόλεμον, ἐγὼ πειράσομαι διδάσκειν. 153
 3 πρῶτον μὲν γὰρ εἰκὸς, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς
 μεγίστους ὑμῖν ὑπάρχειν συμμαχούς καὶ βοηθοὺς, ὧν
 ἐκείνος τὰς πίστεις ὑπεριδῶν καὶ τοὺς ὄρκους ὑπερβάς
 4 λέλυκεν ἀδίκως τὴν εἰρήνην· ἐπειθ' οἷς πρότερον ἠϋ-
 ξήθη, φενακίζων αἰετῖνας καὶ μεγάλα ἐπαγγελλλόμενος
 εὐεργετήσειν, ταῦτα πάντα διεξελέλυθεν ἤδη, καὶ γι-
 γνώσκειται μὲν ὑπὸ τῶν Περινθίων καὶ Βυζαντίων καὶ
 τῶν ἐκείνοις συμμαχούντων ὡς ἐπιθυμεῖ προσενεχθῆ-
 ναι τούτοις τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ Ὀλυνθίοις πρότε-
 5 ρον, οὐκ ἀγνοεῖται δὲ ὑπὸ Θετταλῶν δεσπόζειν, ἀλλ'
 οὐχ ἠγείσθαι τῶν συμμαχῶν προαιρούμενος, ὑποπτέυ-
 εται δὲ ὑπὸ Θηβαίων Νίκαιαν μὲν φρουρᾶ κατέχων,
 εἰς δὲ τὴν ἀμφικτυονίαν εἰσδεδυκὼς, τὰς δὲ πρεσβείας
 τὰς ἐκ Πελοποννήσου πρὸς αὐτὸν ἄγων καὶ τὴν ἐκεί-
 νων συμμαχίαν παραιρούμενος· ὥστε τῶν αὐτῶ πρὸ
 τοῦ φίλων ὄντων τοὺς μὲν νῦν πολεμεῖν ἀκαταλλά-
 κτως, τοὺς δὲ μηκέτι προθύμους εἶναι συναγωνιστάς,
 ἅπαντας δ' ὑφορᾶσθαι καὶ διαβεβλήσθαι πρὸς αὐτόν.
 6 ἔτι τοίνυν (οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἔστι μικρόν) οἱ κατὰ τὴν
 Ἀσίαν σατράπαι καθεστῶτες ἑναγχος μὲν ξένους μισθο-
 φόρους εἰσπέμψαντες ἐκώλυσαν ἐκπολιορκηθῆναι Πέ-
 ρινθον, νυνὶ δὲ τῆς ἐχθρας αὐτοῖς ἐνεστῶσης καὶ τοῦ
 κινδύνου πλησίον ὄντος, εἰ χειρωθήσεται Βυζάντιον,
 οὐ μόνον αὐτοὶ προθύμως συμπολεμήσουσιν, ἀλλὰ
 καὶ βασιλέα [τῶν Περσῶν] χρήματα χορηγεῖν ἡμῖν
 προτρέφονται, ὅς τοσοῦτον μὲν κέκτηται πλοῦτον
 ὅσον οὐδ' οἱ λοιποὶ πάντες, τηλικαύτην δ' ἔχει ὁμί-

μην πρὸς τὰς ἐνθάδε πράξεις ὥστε καὶ πρότερον, ἤνικα Λακεδαιμονίοις ἐπολεμοῦμεν, ὁποτέρους πρόσ- 154
θοιτο, τούτους ἐποίει κρατεῖν τῶν ἑτέρων, καὶ νῦν
μεθ' ἡμῶν γενόμενος ῥαδίως καταπολεμήσει τὴν Φι-
λίππου δύναμιν.

- 7 Πρὸς τοίνυν τούτοις τηλικούτοις οὔσιν, οὐκ ἐρῶ
μὲν ὡς οὐ διὰ τὴν εἰρήνην πολλὰ προεἶληφεν ἡμῶν
χωρία καὶ λιμένας καὶ τοιαῦθ' ἕτερα χρήσιμα πρὸς πό-
λεμον, ὁρῶ δὲ ὡς ὅταν μὲν ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα
συνέχηται καὶ πᾶσι ταῦτ' ἀσφαλῆς τοῖς μετέχουσι τῶν
πολέμων, μένει τὰ συσταθέντα βεβαίως· ὅταν δ' ἐξ
ἐπιβουλῆς καὶ πλεονεξίας ἀπάτη καὶ βία κατέχη-
ται, καθάπερ ὑπὸ τούτου νῦν, μικρὰ πρόφασις καὶ
τὸ τυχὸν πταῖσμα ταχέως αὐτὰ διέσεισε καὶ κατέλυσεν.
- 8 καὶ πολλάκις εὐρίσκω λογιζόμενος οὐ μόνον, ὧς ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ τῷ Φιλίπῳ πρὸς ὑπόψιαν
ἦκοντα καὶ δυσμένειαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς οὐ
συνηρμοσμένα καλῶς οὐδ' οἰκείως οὐδ' ὡς οἴεται τις.
ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις ἐν μὲν προσθή-
κης μέρει ῥοπήν ἔχει τινὰ καὶ χρῆσιν, αὐτὴ δὲ καθ' αὐ-
τὴν ἀσθενὴς ἐστὶ καὶ πρὸς τηλικούτον ὄγκον πραγμά-
9 των εὐκαταφρόνητος· ἔτι δ' αὐτὴν οὕτως αὐτὸς τοῖς
πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις καὶ πᾶσιν οἷς ἂν τις αὐ-
τὸν μέγαν εἶναι νομίσειε, σφαλερωτέραν αὐτῷ πεποίη-
κεν. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς
χαίρειν Φιλίππον τε καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ἐννοεῖ-
σθε ὡς ὁ μὲν ἐπιθυμεῖ δόξης, οἱ δὲ ἀσφαλείας, καὶ αὐ-
τῷ μὲν οὐκ ἔστι τυχεῖν ταύτης ἀκινδύνως, οἱ δ' οὐδὲν
δέονται καταλιπόντες οἴκοι τέκνα, γονέας, γυναῖκας,
φθείρεσθαι καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κινδυνεύειν ὑπὲρ
10 αὐτῶν. ὥστε τοὺς μὲν πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἐκ 155
τούτων ἂν τις ἴδοι πῶς διάκεινται πρὸς τὸν Φίλιππον·

- τοὺς δὲ περὶ αὐτὸν ὄντας ἑταίρους καὶ τοὺς τῶν ξένων
 ἡγεμόνας εὐρήσετε δόξαν μὲν ἔχοντας ἐπ' ἀνδρεία, πε-
 ριδεῶς δὲ μᾶλλον τῶν ἀδόξων ζῶντας. τοῖς μὲν γὰρ ὁ
 πρὸς τοὺς πολεμίους μόνον ὑπάρχει κίνδυνος, οἱ δὲ
 τοὺς κόλακας καὶ τοὺς διαβάλλοντας αὐτοὺς μᾶλλον ἢ
 11 τὰς μάχας δεδίασι· κἀκεῖνοι μὲν μετὰ πάντων ἀγωνί-
 ζονται πρὸς τοὺς ἀντιπαχθέντας, τοῖς δὲ καὶ τῶν ἐν
 τοῖς πολέμοις κακῶν οὐκ ἐλάχιστον μέρος μέτεστι καὶ
 χωρὶς ἰδία τὸν τρόπον τὸν τοῦ βασιλέως φοβεῖσθαι συμ-
 βέβηκεν. ἔτι δὲ τῶν μὲν πολλῶν ἐὰν ἀμάοτη τις, ζημίαν
 κατὰ τὴν ἀξίαν εἴληφεν· οἱ δ' ὅταν μάλιστα κατορθώ-
 σωσι, τότε μάλιστα σκορακίζονται καὶ προπηλακίζον-
 12 ται, παρὰ τὸ προσῆκον. καὶ τούτοις οὐδ' ἂν εἰς εὖ
 φρονῶν ἀπιστήσειεν· οὕτω γὰρ φιλότιμον αὐτὸν εἶναι
 φασιν οἱ συνδιατρέψαντες ὥστε βουλόμενον τὰ κάλ-
 λιστα τῶν ἔργων πάνθ' αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι μᾶλλον
 ἄχθεσθαι τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων τοῖς ἄξιον
 13 ἐπαίνου τι πράξασιν ἢ τοῖς ὅλως ἀποτυχοῦσι. πῶς οὖν,
 εἴπερ ἐστὶ ταῦτα τοιαῦτα, πιστῶς ἤδη πολὺν χρόνον
 αὐτῷ παραμένουσιν; ὅτι νῦν μὲν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 τὸ κατορθοῦν αὐτὸν ἐπισκοτεῖ πᾶσι τοῖς τοιούτοις· αἱ
 γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρούσαι καὶ συσκιάσαι τὰς
 ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων εἰσίν· εἰ δέ τι πταίσει, τὸτ'
 14 ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται ταῦτα πάντα. συμβαίνει
 γὰρ, ὥσπερ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν· ὅταν μὲν ἐρρωμέ-
 νος ἢ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σα-
 θρῶν, ἐπὰν δ' ἀρρωστήσῃ, πάντα κινεῖται, καὶ ὄηγμα 156
 καὶ στρέμμα καὶ ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων ἢ μὴ τελέως
 ὑγιαῖνον· οὕτω καὶ τῶν βασιλειῶν καὶ πασῶν τῶν δυ-
 ναστειῶν, ἕως μὲν ἂν ἐν τοῖς πολέμοις κατορθῶσιν,
 ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν, ἐπὰν δέ τι πταίσω-
 σιν, ὁ νῦν παθεῖν εἰκὸς ἐκεῖνον μείζον φορτίον ἢ καθ'

αὐτὸν ἀράμενον, γίνεται φανερὰ τὰ δυσχερῆ πάντα τοῖς ἅπασιν.

- 15 Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον ὄρων εὐτυχοῦντα φοβερὸν εἶναι νομίζει καὶ δυσπολέμητον, σώφρονος μὲν ἀνδρὸς χρῆται προνοία· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἢ τὴν τύχην ἐστὶ πρὸς ἅπαντα τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· κατὰ πολλοὺς μέντοι τρόπους ἔλοιτ' ἂν τις οὐχ ἤττον τὴν ἡμετέραν εὐ-
- 16 τυχίαν ἢ τὴν ἐκείνου· παρὰ τε γὰρ τῶν προγόνων ἐκ πλείονος χρόνου παρειλήφμεν τὴν εὐδαιμονίαν οὐ τούτου μόνου, ἀλλὰ συνελόντι φράσαι πάντων τῶν ἐν Μακεδονίᾳ βασιλευσάντων· κἀκεῖνοι μὲν Ἀθηναίοις φόρους ἤνεγκαν, ἡ δ' ἡμετέρα πόλις οὐδενί πω τῶν ἀπάντων. ἔτι δὲ τοσούτῳ πλείους ἀφορμὰς αὐτοῦ πρὸς τὴν τῶν θεῶν εὐνοίαν ἔχομεν, ὅσῳ διατε-
- 17 λοῦμεν εὐσεβέστερα καὶ δικαιοτέρα πράττοντες. τί ποτ' οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ πλείω κατώρθωσεν ἡμῶν; ὅτι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (παρρησιάσομαι γὰρ πρὸς ὑμᾶς) ὁ μὲν αὐτὸς στρατεύεται καὶ ταλαιπωρεῖ καὶ τοῖς κινδύνοις πάρεστιν, οὔτε καιρὸν παριεῖς οὔτε ὥραν ἔτους παραλείπων οὐδεμίαν, ἡμεῖς δὲ (εἰρήσεται γὰρ τάληθῆ) οὐδὲν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήμεθα, μέλλοντες ἀεὶ καὶ ψηφίζόμενοι καὶ πυνθανόμενοι κατὰ τὴν ἀγορὰν εἴ τι λέγεται νεώτερον. καίτοι τί γένοιτ' 157 ἂν νεώτερον ἢ Μακεδῶν ἀνὴρ καταφρονῶν Ἀθηναίων καὶ τολμῶν ἐπιστολὰς πέμπειν τοιαύτας οἷας ἠκούσατε
- 18 μικρῷ πρότερον; καὶ τῷ μὲν ὑπάρχουσι μισθοφόροι στρατιῶται, καὶ νῆ Δία πρὸς τούτοις τῶν παρ' ἡμῖν ῥητόρων τινὲς, οἱ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς οἴκαδε λαμβάνειν νομίζοντες οὐκ αἰσχύνονται Φιλίππῳ ζῶντες, οὐδ' αἰσθάνονται πάντα καὶ τὰ τῆς πόλεως καὶ τὰ σφῶν αὐτῶν μικροῦ λήμματος πωλοῦντες. ἡμεῖς δὲ οὔτε τῶν

- ἐκείνου πραγμάτων οὐδὲν στασιάζειν παρασκευάζομεν, οὔτε ξενοτροφεῖν ἐθέλομεν, οὔτε αὐτοὶ στρατεύε-
 19 σθαι τολμῶμεν. οὐκ οὐκ ἐστὶν οὐδὲν θαυμαστὸν, εἴ τι πεπλευονέκτηκεν ἡμῶν κατὰ τὸν πρότερον πόλεμον, ἀλλὰ μᾶλλον εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν προσήκει τοὺς πολεμοῦντας, νομίζομεν κρατήσειν τοῦ πάντα πράττοντος ἂν δεῖ τοὺς πλεονεκτήσειν μέλλοντας.
- 20 Ὡν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρὴ λαβόντας ἔννοιαν, καὶ λογισαμένους ὡς οὐδ' ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ τὸ φάσκειν ἄγειν εἰρήνην (ἤδη γὰρ ἐκεῖνος καὶ προηγόρευκε τὸν πόλεμον καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχε) μηδενὸς μὲν φεῖδεσθαι μήτε τῶν δημοσίων μήτε τῶν ἰδίων, στρατεύεσθαι δὲ, ἂν που καιρὸς ἦ, προθύμως ἅπαντας, χρῆ-
 21 σθαι δὲ στρατηγοῖς ἀμείνοσιν ἢ πρότερον. μὴ γὰρ ὑπολάβη τις ὑμῶν, δι' ὧν ἐκ χρηστῶν ἐγένετο τὰ πράγματα χεῖρω τὰ τῆς πόλεως, διὰ τούτων αὐτὰ πάλιν ἀναλήψεσθαι καὶ γενήσεσθαι βελτίω· μηδὲ νομίσητε ῥαθυμούντων ὑμῶν, ὥσπερ πρότερον, ἑτέρους ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων ἀγωνιεῖσθαι προθύμως· ἀλλ' ἐννοεῖσθε ὡς αἰσχρὸν ἐστὶ τοὺς μὲν πατέρας ὑμῶν πολλοὺς 158
 22 πόνους καὶ μεγάλους κινδύνους ὑποστῆναι Λακεδαιμονίοις πολεμοῦντας, ὑμᾶς δὲ μηδ' ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνοι δικάίως κτησάμενοι παρέδοσαν ὑμῖν ἐθέλειν ἐρρωμένως ἀμύνεσθαι, ἀλλὰ τὸν μὲν ἐκ Μακεδονίας ὀρμώμενον οὕτως εἶναι φιλοκίνδυνον ὥσθ' ὑπὲρ τοῦ μείζω ποιῆσαι τὴν ἀρχὴν κατατετροῶσθαι πᾶν τὸ σῶμα τοῖς πολεμίοις μαχόμενον, Ἀθηναίους δὲ, οἷς πάτριόν ἐστὶ μηδενὸς ἀκούειν, ἀπάντων δὲ κρατεῖν ἐν τοῖς πολέμοις, τούτους διὰ ῥαθυμίαν ἢ μαλακίαν ἐγκαταλείπειν τὰ τε τῶν προγόνων ἔργα καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος.
- 23 Ἴνα δὲ μὴ μακρολογῶ, φημί χρῆναι παρεσκευά-

σθαι μὲν πρὸς τὸν πόλεμον, παρακαλεῖν δὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, μὴ λόγοις, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις, πρὸς τὴν παρ' ἡμῶν συμμαχίαν· ὡς ἅπας μὲν ἐστὶ λόγος μάταιος πράξεων ἄμοιρος γενόμενος, τοσοῦτῳ δὲ μάλιστα ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὅσῳ δοκοῦμεν αὐτῷ προχειρότατα χρῆσθαι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

XII.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βοῦλῃ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. Ἐπειδὴ πολλάκις μου πρέσβεις ἀποστέιλαντος, ἵν' ἐμείνωμεν τοῖς ὄρκοις καὶ ταῖς ὁμολογίαις, οὐδεμίαν ἐποιεῖσθε ἐπιστροφὴν, ὥμην δεῖν πέμψαι πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ ὧν ἀδικεῖσθαι νομίζω. μὴ θαυμάσητε δὲ τὸ μῆκος τῆς ἐπιστολῆς· πολλῶν γὰρ ὑπαρχόντων ἐγκλημάτων ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑπὲρ ἀπάντων δηλωῶσαι καθαρῶς. 159

Πρῶτον μὲν γὰρ Νικίου τοῦ κήρυκος ἀρπασθέντος ἐκ τῆς χώρας τῆς ἐμῆς οὐ τοῖς παρανομοῦσιν ἐπετιμήσατε, ἀλλὰ τὸν ἀδικούμενον εἴρξατε δέκα μῆνας· ἃς δ' ἔφερε παρ' ἡμῶν ἐπιστολαίς, ἀνέγνωτε ἐπὶ τοῦ βήματος. ἔπειτα Θασίαν ὑποδεχομένων τὰς Βυζαντίων τριήρεις καὶ τῶν ληστῶν τοὺς βουλομένους οὐδὲν ἐφροντίζετε, τῶν συνθηκῶν διαρρηθὴν λεγούσων πο-
3 λεμίους εἶναι τοὺς ταῦτα ποιοῦντας. ἔτι τοίνυν περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Διοπείδης ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν Κρωβύλην μὲν καὶ τὴν Τιρίστασιν ἐξηνδραποδίσασατο, τὴν δὲ προσεχῆ Θράκην ἐπόρθησε, τέλος δὲ εἰς τουτο ἦλθε παρανομίας ὥστε Ἀμφίλοχον ὑπὲρ τῶν

αίχμαλώτων ἐλθόντα πρεσβευτήν συλλαβῶν καὶ τὰς ἐσχάτας ἀνάγκας ἐπιθεὶς ἀπελύτρωσε ταλάντων ἐν-
 4 νέα· καὶ ταῦτα τῷ δήμῳ εὐδοκοῦντα ἐποίησεν. καίτοι
 τὸ παρανομεῖν εἰς κήρυκα καὶ πρέσβεις τοῖς ἄλλοις τε
 πᾶσιν ἀσεβὲς εἶναι δοκεῖ καὶ μάλιστα ὑμῖν· Μεγαρέων
 γοῦν Ἀνθεμόκριτον ἀνελόντων εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ὁ
 δῆμος ὥστε μυστηρίων μὲν εἶργειν αὐτοὺς, ὑπομνή-
 ματα δὲ τῆς ἀδικίας ἔστησαν ἀνδριάντα πρὸ τῶν πυ-
 λῶν. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν, ἐφ' οἷς παθόντες οὕτως
 ἐμισήσατε τοὺς δράσαντας, νῦν αὐτοὺς φαίνεσθαι
 5 ποιοῦντας; Καλλίας τοίνυν ὁ παρ' ὑμῶν στρατηγὸς
 τὰς μὲν πόλεις τὰς ἐν τῷ Παρασίτῃ κόλπῳ κατοικου-
 μένας ἔλαβεν ἀπάσας, ὑμῖν μὲν ἐνόρκους, ἐμοὶ δὲ συμ-
 μαχίδας οὔσας, τοὺς δ' εἰς Μακεδονίαν πλέοντας ἐπό-
 λει πάντας πολεμίους κρίνων· καὶ διὰ ταῦθ' ὑμεῖς 160
 ἐπηρεῖτ' αὐτὸν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν. ὥστε ἔγωγε ἀπο-
 ρῶ τί ποτ' ἔσται καινότερον, ἐὰν ὁμολογήσητέ μοι
 πολεμεῖν· καὶ γὰρ ὅτε φανερῶς διεφερόμεθα, λη-
 στάς ἐξεπέμπετε, καὶ τοὺς πλέοντας ὡς ἡμᾶς ἐπω-
 λείτε, τοῖς ἐναντίοις ἐβοηθεῖτε, τὴν χώραν μου κακῶς
 ἐποιεῖτε.

6 Χωρὶς τοίνυν εἰς τοῦτο παρανομίας ἀφῆχθε καὶ
 δυσμενεῖας ὥστε καὶ πρὸς τὸν Πέρσῃν πρέσβεις ἀπε-
 στάλκατε πείσοντας αὐτὸν ἐμοὶ πολεμεῖν· ὁ μάλιστα
 ἂν τις θαναμάσειεν. πρὸ μὲν γὰρ τοῦ λαβεῖν αὐτὸν Αἰ-
 γυπτίον καὶ Φοινίκην ἐψηφίσασθε, ἂν ἐκεῖνός τι νεω-
 τερίζῃ, παρακαλεῖν ὁμοίως ἐμὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλλη-
 7 νας ἅπαντας ἐπ' αὐτόν· νῦν δὲ τοσοῦτον ὑμῖν περιέ-
 στι τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους ὥστε πρὸς ἐκεῖνον διαλέγε-
 σθε περὶ τῆς ἐπιμαχίας. καίτοι τὸ παλαιὸν οἱ πατέρες
 ὑμῶν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τοῖς Πεισιστρατίδαις ἐπε-
 τίμων ὡς ἐπάγουσι τὸν Πέρσῃν ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας·

ὑμεῖς δ' οὐκ αἰσχύνεσθε ταῦτα ποιοῦντες, ἀ διετελεῖτε τοῖς τυράννοις ἐγκαλοῦντες.

- 8 Ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ γράφετε ἐν τοῖς ψηφί-
 σμασιν ἐμοὶ προστάττοντες Τήρην καὶ Κερσοβλέπτην
 εἶναι Θοράκης ἄρχειν ὡς ὄντας Ἀθηναίους. ἐγὼ δὲ τού-
 τους οὔτε τῶν περὶ τῆς εἰρήνης συνθηκῶν οἶδα μετα-
 σχόντας ὑμῖν οὔτ' ἐν ταῖς στήλαις ἀναγεγραμμένους
 οὔτ' Ἀθηναίους ὄντας, ἀλλὰ Τήρην μὲν μετ' ἐμοῦ
 στρατευόμενον ἐφ' ὑμᾶς, Κερσοβλέπτην δὲ τοῖς παρ'
 ἐμοῦ πρεσβευταῖς ἰδίᾳ μὲν τοὺς ὄρκους ὁμόσαι προ-
 θυμούμενον, κωλυθέντα δ' ὑπὸ τῶν ὑμετέρων στρα-
 9 τηγῶν ἀποφαινόντων αὐτὸν Ἀθηναίων ἐχθρόν. καίτοι
 πῶς ἐστὶ τοῦτ' ἴσον ἢ δίκαιον, ὅταν μὲν ὑμῖν συμφέ-
 ρη, πολέμιον εἶναι φάσκειν αὐτὸν τῆς πόλεως, ὅταν δ' 161
 ἐμὲ συκοφαντεῖν βούλησθε, πολίτην ἀποδείκνυσθαι
 τὸν αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν· καὶ Σιτάλκου μὲν ἀποθανόντος,
 ᾧ μετέδοτε τῆς πολιτείας, εὐθύς ποιήσασθαι πρὸς τὸν
 ἀποκτείναντα φιλίαν, ὑπὲρ δὲ Κερσοβλέπτου πόλεμον
 αἰρεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς; καὶ ταῦτα σαφῶς εἰδότας ὅτι
 τῶν λαμβανόντων τὰς δωρεὰς τὰς τοιαύτας οὐδεὶς
 οὔτε τῶν νόμων οὔτε τῶν ψηφισμάτων οὐδὲν φρον-
 10 τίζει τῶν ὑμετέρων. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ δεῖ πάντα τᾶλλα
 παραλιπόντα συντόμως εἰπεῖν, ὑμεῖς ἔδοτε πολιτείαν
 Εὐαγόρᾳ τῷ Κυπρίῳ καὶ Διονυσίῳ τῷ Συρακοσίῳ
 καὶ τοῖς ἐκρόνοις τοῖς ἐκείνων. ἐὰν οὖν πείσητε τοὺς
 ἐκβαλόντας ἑκατέρους αὐτῶν ἀποδοῦναι πάλιν τὰς
 ἀρχὰς τοῖς ἐκπεσοῦσι, κομίζεσθε καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν
 Θοράκην, ὅσης Τήρης καὶ Κερσοβλέπτῃς ἦρχεν. εἰ
 δὲ τοῖς μὲν ἐκείνων κρατήσασι μηδ' ἐγκαλεῖν ἀξιοῦτε
 μηδὲν, ἐμὲ δ' ἐνοχλεῖτε, πῶς οὐ δικαίως ὑμᾶς ἀμυνοί-
 μην ἄν;

- 11 Περὶ μὲν οὖν τούτων πολλὰ λέγειν ἔχων ἐτι δι-

καία παραλιπεῖν προαιροῦμαι· Καρδιανοῖς δέ φημι βοηθεῖν γεγρονῶς αὐτοῖς πρὸ τῆς εἰρήνης σύμμαχος, οὐκ ἐθελόντων δ' ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς κρίσιν, πολλάκις μὲν ἐμοῦ δεηθέντος, οὐκ ὀλίγακις δ' ἐκείνων· ὥστε πῶς οὐκ ἂν εἴην πάντων φαυλότατος, εἰ καταλιπὼν τοὺς συμμαχοὺς μᾶλλον ὑμῶν φροντίζοιμι τῶν πάντα μοι τρόπον ἐνοχλούντων ἢ τῶν βεβαίως μοι φίλων ἀεὶ μενόντων;

- 12 Εἰ τοίνυν δεῖ μηδὲ τοῦτο παραλιπεῖν, εἰς τοσοῦτον ἐληλύθατε πλεονεξίας ὥστε πρότερον μὲν ἐνεκαλειτέ μοι τὰ προειρημένα μόνου, τὰ δ' ὑπογνιότατα Πεπαρη-162 θίων φασκόντων δεινὰ πεπονθέναι προσετάξατε τῷ στρατηγῷ δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ὑπὲρ ἐκείνων, οὓς ἐγὼ μὲν ἐτιμωρησάμην ἐνδεεστέρως ἢ προσῆκεν, ἐκεῖνοι δὲ εἰρήνης οὔσης καταλαβόντες Ἀλόνησον οὔτε τὸ χωρίον οὔτε τοὺς φρουροὺς ἀπέδιδον ἀπέμψαντος
- 13 ὑπὲρ αὐτῶν ἐμοῦ πολλάκις. ὑμεῖς δ' ὧν μὲν ἠδίκησαν ἐμὲ Πεπαρήθιοι, τούτων μὲν οὐδὲν ἐπεσκέψασθε, τὴν δὲ τιμωρίαν, ἀκριβῶς εἰδότες ὅτι τὴν νῆσον οὐτ' ἐκείνους οὔτε ὑμᾶς ἀφειλόμην, ἀλλὰ τὸν ληστὴν Σώστρατον. εἰ μὲν οὖν αὐτοί φατε παραδοῦναι Σωστράτῳ, ληστὰς ὁμολογεῖτε καταπέμπειν· εἰ δὲ ἀκόντων ὑμῶν ἐκεῖνος κατεκράτει, τί δεινὸν πεπόνθατε λαβόντος ἐμοῦ καὶ τὸν τόπον τοῖς πλέουσιν ἀσφαλῆ παρέχοντος;
- 14 τοσαύτην δέ μου ποιουμένου πρόνοιαν τῆς ὑμετέρας πόλεως, καὶ διδόντος αὐτῇ τὴν νῆσον, οἱ ῥήτορες λαμβάνειν μὲν οὐκ εἶω, ἀπολαβεῖν δὲ συνεβούλευον, ὅπως ὑπομείνας μὲν τὸ προσταττόμενον τὴν ἀλλοτρίαν ἔχειν ὁμολογῶ, μὴ προειμένος δὲ τὸ χωρίον ὑποπτος γένωμαι τῷ πλήθει. γνοὺς ἐγὼ ταῦτα προῦκαλούμην κριθῆναι περὶ τούτων πρὸς ὑμᾶς, ἵν' ἂν μὲν ἐμὴ γνωσθῆ, παρ' ἐμοῦ δοθῆ τὸ χωρίον ὑμῖν, ἂν δὲ ὑμετέρα κριθῆ,

- 15 τότε ἀποδῶ τῷ δήμῳ. ταῦτα δ' ἔμοῦ πολλάκις ἀξιοῦν-
τος ὑμεῖς μὲν οὐ προσείχετε, Πεπαρηθῖοι δὲ τὴν νῆσον
κατέλαβον. τί οὖν ἐχρῆν με ποιεῖν; οὐ δίκην λαβεῖν
παρὰ τῶν ὑπερβεβηκότων τοὺς ὄρκους; οὐ τιμωρή-
σασθαι τοὺς οὕτως ὑπερηφάνως ἀσελγαίνοντας; καὶ
γὰρ εἰ Πεπαρηθῖων ἦν ἡ νῆσος, τί προσῆκεν ἀπαιτεῖν
Ἀθηναίους; εἰ δὲ ὑμετέρα, πῶς οὐκ ἐκείνοις ὀργίξεσθε 163
καταλαβοῦσι τὴν ἀλλοτρίαν;
- 16 Εἰς τοῦτο δὲ προβεβήκαμεν ἐχθρας ὥστε βουλό-
μενος ταῖς ναυσὶν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον παραβαλεῖν
ἠναγκάσθην αὐτὰς παραπέμψαι διὰ Χερρονήσου τῆ
στρατιᾶ, τῶν μὲν κληρούχων κατὰ τὸ Πολυκράτους
δόγμα πολεμούντων ἡμῖν, ὑμῶν δὲ τοιαῦτα ψηφισμέ-
νων, τοῦ δὲ στρατηγοῦ Βυζαντίους τε παρακαλοῦντος
καὶ διαγγέλλοντος πρὸς ἅπαντας ὅτι πολεμεῖν αὐτῷ
προστάττετε, ἂν καιρὸν λάβῃ. τοιαῦτα δὲ πάσχων ὅμως
τῆς πόλεως καὶ τῶν τριήρων καὶ τῆς χώρας ἀπεσχόμην,
ἱκανὸς ὢν τὰ πλεῖστα λαβεῖν ἢ πάντα, καὶ διατετέλεκα
προκαλούμενος ὑμᾶς εἰς κρίσιν ἐλθεῖν ὑπὲρ ὧν αἰτιώ-
- 17 μεθα ἀλλήλους. καίτοι σκοπεῖσθε πότερον κάλλιόν
ἐστὶν ὄπλοις ἢ λόγοις διακρίνεσθαι, καὶ πότερον αὐ-
τοὺς εἶναι βραβευτὰς ἢ πείσαι τινας ἑτέρους· καὶ λογί-
ξεσθ' ὡς ἄλογόν ἐστὶν Ἀθηναίους Θεσίους μὲν καὶ Μα-
ρωνεῖτας ἀναγκάσαι περὶ Στρώμης διακριθῆναι λόγοις,
αὐτοὺς δὲ πρὸς ἐμὲ μὴ διαλύσασθαι περὶ ὧν ἀμφισβη-
τοῦμεν τὸν τρόπον τοῦτον, ἄλλως τε καὶ γινώσκου-
τας ὅτι νικηθέντες μὲν οὐδὲν ἀποβαλεῖτε, κρατήσαντες
δὲ λήψεσθε τὰ νῦν ὑφ' ἡμῖν ὄντα.
- 18 Πάντων δέ μοι δοκεῖ παραλογώτατον εἶναι, διότι
πέμψαντος ἔμοῦ πρέσβεις ἀπὸ τῆς συμμαχίας πάσης,
ἔν' ὧσι μάρτυρες, καὶ βουλομένου ποιήσασθαι πρὸς
ὑμᾶς δικαίας ὁμολογίας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, οὐδὲ τοὺς

- περὶ τούτων λόγους ἐδέξασθε παρὰ τῶν πρεσβεούντων, ἐξὸν ὑμῖν ἢ τῶν κινδύνων ἀπαλλάξαι τοὺς δυσχερῆς ὑποπιεύοντάς τι καθ' ἡμῶν, ἢ φανερωῶς ἐξελέγξαι με 164
- 19 φαυλότατον ὄντα τῶν ἀπάντων. τῷ μὲν οὖν δῆμῳ ταῦτα συνέφερε, τοῖς δὲ λέγουσιν οὐκ ἔλυσιτέλει. φασὶ γὰρ οἱ τῆς πολιτείας τῆς παρ' ὑμῖν ἔμπειροι τὴν μὲν εἰρήνην πόλεμον αὐτοῖς εἶναι, τὸν δὲ πόλεμον εἰρήνην ἢ γὰρ συναγωνιζομένους τοῖς στρατηγοῖς ἢ συκοφαντοῦντας ἀεὶ τι λαμβάνειν παρ' αὐτῶν, ἔτι δὲ τῶν πολιτῶν τοῖς γνωριμωτάτοις καὶ τῶν ἕξωθεν τοῖς ἐνδοξοτάτοις λαιδορουμένους ἐπὶ τοῦ βήματος περιποιεῖσθαι παρὰ τοῦ πλήθους δόξαν ὡς εἰσὶ δημοτικοί.
- 20 Ῥάδιον μὲν οὖν ἐστὶ μοι παῦσαι τῆς βλασφημίας αὐτοὺς μικρὰ πάνυ προεμένῳ, καὶ ποιῆσαι λέγειν ἐπαίρους ὑπὲρ ἡμῶν. ἀλλ' αἰσχυνοίμην ἂν, εἰ τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐνοίαν παρὰ τούτων φαινοίμην ὠνούμενος, οἷ πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰς τοῦτο τόλμης ἤκουσιν ὥστε καὶ περὶ Ἀμφιπόλεως πρὸς ἡμᾶς ἀμφισβητεῖν ἐπιχειροῦσιν, ὑπὲρ ἧς τῶν ἀντιποιουμένων αὐτῆς οἶμαι πολὺ
- 21 δικαιότερα λέγειν αὐτός. εἴτε γὰρ τῶν ἐξ ἀρχῆς κρατησάντων γίννεται, πῶς οὐ δικαίως ἡμεῖς αὐτὴν ἔχομεν, Ἀλεξάνδρου τοῦ προγόνου πρώτου κατασχόντος τὸν τόπον, ὅθεν καὶ τῶν αἰχμαλώτων Μήδων ἀπαρχὴν ἀνδριάντα χρυσοῦν ἀνέστησεν εἰς Δελφούς; εἴτε τούτων μὲν ἀμφισβητήσειέ τις, ἀξιοῖ δὲ γίννεσθαι τῶν ὕστερον γενομένων κυρίων, ὑπάρχει μοι καὶ τοῦτο τὸ δίκαιον· ἐκπολιορκήσας γὰρ τοὺς ὑμᾶς μὲν ἐκβαλόντας, ὑπὸ Λακεδαιμονίων δὲ κατοικισθέντας ἔλαβον τὸ
- 22 χωρίον. καίτοι πάντες οἰκοῦμεν τὰς πόλεις ἢ τῶν προγόνων παραδόντων ἢ κατὰ πόλεμον κύριοι καταστάτες. ὑμεῖς δὲ οὔτε πρῶτοι λαβόντες οὔτε νῦν ἔχοντες, ἐλάχιστον δὲ χρόνον ἐν τοῖς τόποις ἐμμεῖναντες ἀντι- 165

ποιεῖσθε τῆς πόλεως, καὶ ταῦτα πίστιν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτοὶ βεβαιωτάτην ἐπιθέντες· πολλάκις γὰρ ἐμοῦ γράφοντος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ὑπὲρ αὐτῆς ἐγνώκατε δικαίως ἔχειν ἡμᾶς, τότε μὲν ποιησάμενοι τὴν εἰρήνην ἔχοντος ἐμοῦ τὴν πόλιν, κατὰ συμμαχίαν ἐπὶ ταῖς αὐταῖς 23 ὁμολογίαις. καίτοι πῶς ἂν ἑτέρα γένοιτο βεβαιωτέρα ταύτης κτῆσις, τῆς τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς καταλειφθείσης ἡμῖν ὑπὸ τῶν προγόνων, πάλιν δὲ κατὰ πόλεμον ἐμῆς γεγενημένης, τρίτον δὲ συγχωρηθείσης ὑφ' ὑμῶν τῶν εἰδισμένων ἀμφισβητεῖν καὶ τῶν οὐδὲν ὑμῖν προσηκόντων;

Ἄ μὲν οὖν ἐγκαλῶ, ταῦτ' ἐστίν· ὥς δὲ προὔπαρχόντων καὶ διὰ τὴν ἐμὴν εὐλάβειαν μᾶλλον ἤδη τοῖς πράγμασιν ἐπιτιθεμένων καὶ καθ' ὅσον ἂν δύνησθε κακοποιούντων, ὑμᾶς ἀμνηοῦμαι μετὰ τοῦ δικαίου, καὶ μάρτυρας τοὺς θεοὺς ποιησάμενος διαλήψομαι περὶ τῶν καθ' ὑμᾶς.

XIII.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ λόγος οὗτος οὐκέτι Φιλιππικός ἐστίν, ἀλλὰ ἀπλῶς συμβουλευτικός· ἐκκλησίαν γὰρ ἀγόντων τῶν Ἀθηναίων περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πείθει 166 συνταχθῆναι τε αὐτοὺς καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀναλαβεῖν ἀξίωμα στρατευομένους καὶ τῶν Ἑλλήνων προκινδυνεύοντας, καὶ συγκρίνει τὰ νῦν τοῖς ἐπὶ τῶν προγόνων, πολὺ φανυλότερα καὶ ταπεινότερα τῶν παλαιῶν δεικνύς.

Περὶ μὲν τοῦ παρόντος ἀργυρίου, καὶ ὧν ἕνεκα
 τὴν ἐκκλησίαν ποιείσθε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδέτε-
 ρόν μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι, οὔτ' ἐπιτιμήσαντα
 τοῖς νέμουσι καὶ διδοῦσι τὰ κοινὰ εὐδοκιμήσαι παρὰ
 τοῖς βλάβεσθαι διὰ τούτων ἡγουμένοις τὴν πόλιν,
 οὔτε συνειπόντα καὶ παραινέσαντα ὡς δεῖ λαμβάνειν
 χάρισασθαι τοῖς σφόδρα ἐν χρεῖα τοῦ λαβεῖν οὔσιν·
 οὐδέτεροι γὰρ πρὸς τὸ τῇ πόλει συμφέρον σκοποῦντες
 οὔτ' ἐπαινοῦσιν οὔτε δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ'
 2 ὡς ἐκάτεροι χρεῖας καὶ περιουσίας ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ τοῦ-
 το μὲν οὔτ' ἂν εἰσηγησαίμην, οὔτ' ἂν ἀντεῖποιμι ὡς οὐ
 δεῖ λαμβάνειν· παραινῶ μὲντοι σκοπεῖν καὶ λογίζεσθαι
 πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅτι τὰργύριον μὲν ἔστι τοῦτο, ὑπὲρ
 οὗ βουλευέσθε, μικρὸν, τὸ δ' ἔθος μέγα, ὃ γίνεται
 μετὰ τούτου. εἰ μὲν οὖν μετὰ τοῦ πράττειν ἂ προσήκει
 καὶ τὸ λαμβάνειν κατασκευάσεσθε, οὐ μόνον οὐ βλά-
 ψετε, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ὠφελήσετε τὴν πόλιν καὶ
 ὑμᾶς αὐτούς· εἰ δὲ τοῦ μὲν λαμβάνειν καὶ ἑορτῆ καὶ
 πᾶσα ἀρκέσει πρόφασις, τοῦ δ' ἂ πρὸς τούτοις δεῖ ποι- 167
 εῖν μηδὲ τοὺς λόγους ἀκούειν ἐθέλησετε, ὁρᾶτε μήποθ',
 ἂ νῦν ὀρθῶς ἡγείσθε πράττειν, σφόδρα ἡμαρτηκῆναι
 3 νομίσητε. ἐγὼ δὲ φημι δεῖν (καὶ μοι μὴ δορυβήσητε
 ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν, ἀλλ' ἀκούσαντες κρίνατε) ὥσπερ
 περὶ τοῦ λαβεῖν ἐκκλησίαν ἀπεδώκαμεν, οὔτω καὶ περὶ
 τοῦ συνταχθῆναι καὶ παρασκευασθῆναι τὰ πρὸς τὸν
 πόλεμον ἐκκλησίαν ἀποδοῦναι, καὶ παρασχεῖν ἕκαστον
 αὐτὸν μὴ μόνον ταῦτ' ἀκούειν ἐθέλοντα, ἀλλὰ καὶ
 πράττειν βουλόμενον, ἵν', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν
 ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας δι' ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε, καὶ μὴ τὸν
 4 δεῖνα μηδὲ τὸν δεῖνα πυνθάνησθε τί πράττει. καὶ τὰ
 μὲν προσιόντα τῇ πόλει πάντα, καὶ ἂ νῦν ἐκ τῶν ἰδίων
 παραναλίσκετε εἰς οὐδὲν δέου καὶ ὅσ' ἐκ τῶν συμμα-

χων ὑπάρχει, λαμβάνειν ὑμᾶς φημί, χρῆναι τὸ ἴσον
 ἕκαστον, τοὺς μὲν ἐν ἡλικίᾳ στρατιωτικῶν, τοὺς δ'
 ὑπὲρ τὸν κατάλογον ἐξεταστικὸν ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομά-
 σαι τοῦτο, στρατεύεσθαι δ' αὐτοὺς καὶ μηδεὶν τούτου
 5 παραχωρεῖν, ἀλλὰ τὴν δύναμιν τῆς πόλεως οἰκείαν εἶ-
 ναι καὶ κατεσκευασμένην ἀπὸ τούτων, ἵν' εὐπορῆτε
 καὶ τὰ δέοντα ποιῆτε, καὶ τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι ταύ-
 τῆς, ἵν' ὑμῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τοιαῦτα οἰάπερ
 νυνὶ συμβαίῃη. τοὺς στρατηγούς κρίνετε, καὶ πε-
 ρίεσθ' ὑμῖν ἐκ τῶν πραγμάτων ὅ δεῖνα τοῦ δεῖνος τὸν
 6 δεῖνα εἰσήγγειλεν," ἄλλο δ' οὐδέν. ἀλλὰ τί ὑμῖν γέ-
 νηται; πρῶτον μὲν οἱ σύμμαχοι μὴ φρουραῖς, ἀλλὰ τῶ
 ταῦτά συμφέρειν ὑμῖν κάκεινοις ὧσιν οἰκείοι, ἔπειθ'
 οἱ στρατηγοὶ μὴ ξένους ἔχοντες τοὺς μὲν συμμαχούς
 ἄγῳσι καὶ φέρῳσι, τοὺς δὲ πολεμίους μὴδ' ὀρώσιν, ἀφ'
 ὧν αἱ μὲν ἀφέλειαι τούτων εἰσὶν ἴδιαι, τὰ δὲ μίση καὶ 168
 τὰ ἐγκλήματα ἐφ' ὅλην ἔρχεται τὴν πόλιν, ἀλλὰ πολί-
 τας τοὺς ἀκολουθοῦντας ἔχοντες τοὺς ἐχθρούς, ἃ νῦν
 7 τοὺς φίλους, ποιῶσιν. χωρὶς δὲ τούτων πολλὰ τῶν πρα-
 γμάτων τὴν ὑμετέραν ποθεῖ παρουσίαν, καὶ ἄνευ τοῦ
 πρὸς τοὺς οἰκείους πολέμους οἰκεία χρῆσθαι δυνάμει
 συμφέρειν, καὶ πρὸς τ' ἄλλα πράγματα ἀναγκαῖόν ἐστιν.
 εἰ μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἔχειν ὑμῖν ἀπέχρη καὶ μηδὲν τῶν
 Ἑλληνικῶν περιεργάζεσθαι ὅπως ἔχει, ἄλλος ἂν ἦν λό-
 8 γος· νῦν δὲ πρωτεύειν μὲν ὑμεῖς ἀξιοῦτε καὶ τὰ δί-
 καια ὀρίζειν τοῖς ἄλλοις, τὴν δὲ ταῦτ' ἐποπτεύουσιν
 καὶ φυλάξουσιν δύναμιν οὔτε κατεσκεύασθε οὔτε κα-
 τασκευάζεσθε, ἀλλ' ἐπὶ πολλῆς μὲν ἡσυχίας καὶ ἡρε-
 μίας ὑμῶν ὁ Μυτιληναίων δῆμος καταλέλυται, ἐπὶ
 πολλῆς δ' ἡσυχίας ὁ Ροδίων, ἐχθρός γ' ὧν ἡμῖν, φαίη
 τις ἂν· ἀλλὰ μείζω χρῆ νομίζειν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 τὴν πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὲρ αὐτῆς τῆς προαιρέσεως

ἔχθραν ἢ τὴν πρὸς τοὺς δῆμους ὑπὲρ ὧν ποτ' ἂν ἦ. ἀλλ' 9
 ἴν' ἐκεῖσ' ἐπανέλθω, φημί δεῖν ὑμᾶς συντετάχθαι, καὶ
 τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαβεῖν καὶ τοῦ ποιεῖν ἅ προσήκει σύν-
 ταξιν εἶναι. διελέχθην δ' ὑμῖν περὶ τούτων καὶ πρότε-
 ρου, καὶ διεξήλθον ὡς ἂν συνταχθεῖητε, οἱ δ' ὀπλίται
 καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ ὅσοι τούτων ἐκτός ἐστε, καὶ εὐπορία
 10 τις ἂν ἅπασι γένοιτο κοινή. ὃ δέ μοι πλείστην ἀθυμί-
 αν παρέσχευ ἀπάντων, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύ-
 ψομαι, ὅτι πολλῶν καὶ μεγάλων καὶ καλῶν ὄντων τού-
 των ἀπάντων τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὸς οὐδεὶς μέμνηται, 169
 τοῖν δυοῖν δ' ὀβολοῖν ἅπαντες. καίτοι τοὺς μὲν οὐκ
 ἔστι πλείονος ἢ δυοῖν ὀβολοῖν ἀξίους εἶναι, τᾶλλα δὲ
 μετὰ τούτων ὧν εἶπον τῶν βασιλέως ἀξιά ἐστι χρημά-
 των, πόλιν τοσοῦτους ὀπλίτας ἔχουσιν καὶ τριήρεις καὶ
 ἱππέας καὶ χρημάτων πρόσοδον συντετάχθαι καὶ παρε-
 σκευάσθαι.

11 Τί οὖν, φαίη τις ἂν, ταῦτα νῦν λέγω; ὅτι φημί
 δεῖν ὑμᾶς, ἐπειδὴ τὸ μὲν πάντας μισθοφορεῖν δυσχε-
 ραίνουσί τινες, τὸ δὲ συνταχθῆναι καὶ παρασκευασθῆ-
 ναι παρὰ πάντων χρήσιμον εἶναι δοκιμάζεται, ἐντεῦ-
 θεν ἄρξασθαι τοῦ πράγματος, καὶ προθεῖναι περὶ τού-
 των τῷ βουλομένῳ γνώμην ἀποφῆνασθαι. ὡς οὕτως
 ἔχει· ἂν μὲν ὑμεῖς νῦν πεισθῆτε τούτων καιρὸν εἶναι
 νομίσαντες, ὅταν αὐτῶν εἰς χρεῖαν ἔλθητε, ἔτοιμα
 ὑπάρξει· ἂν δ' ἀκαιρίαν ἡγησάμενοι παρίδητε,
 ὅταν δέη χρῆσθαι, τότε ἀναγκασθήσεσθε παρασκευά-
 ζεσθαι.

12 Ἦδη δέ τις εἶπεν ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοί που λέγων,
 οὐχ ὑμῶν τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τῶν διαρρηγνυμένων εἰ
 ταῦτα γενήσεται, "τί δ' ἡμῖν ἀπὸ τῶν Δημοσθένους
 "λόγων ἀγαθὸν γέγονεν; παρελθὼν ἡμῶν, ὅποταν
 "αὐτῷ δόξη, ἐπέπλησε τὰ ὦτα λόγων, καὶ διέσυρε τὰ

“παρόντα, καὶ τοὺς προγόνους ἐπήνεσε, καὶ μετεωρί-
 13“ σας καὶ φυσήσας ἡμᾶς κατέβη.” ἐγὼ δ’ εἰ μὲν ὑμᾶς
 δυναίμην ὦν λέγω τι πείσαι, τηλικαυτ’ ἂν οἶμαι τὴν
 πόλιν προᾶξει ἀγαθὰ ὥστ’, εἰ νῦν εἰπεῖν ἐπιχειρήσαιμι,
 πολλοὺς ἂν ἀπιστήσαι ὡς μεζοσιν ἢ δυνατοῖς· οὐ μὴν
 οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ὠφελεῖν οἶμαι, εἰ τὰ βέλτιστα ἀκού-
 ειν ὑμᾶς συνεθίζω. δεῖ γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν
 βουλούμενόν τι ποιῆσαι τὴν πόλιν ὑμῶν ἀγαθὸν τὰ 170
 ὧτα πρῶτον ὑμῶν ἰάσασθαι· διέφθαρται γάρ· οὔτω
 14 εἰν συνείθισθε· οἶον (ὅπως δὲ μὴ θορυβήσει μοι μη-
 δεις, πρὶν ἂν ἅπαντ’ εἶπω) ἀνέφωξαν δῆπου πρῶτην τι-
 νὴς τὸν ὀπισθόδομον. οὐκοῦν οἱ παριόντες ἅπαντες
 τὸν δῆμον καταλελύσθαι, τοὺς νόμους οὐκέτ’ εἶναι,
 τοιαυτ’ ἔλεγον. καίτοι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (καὶ σκο-
 πεῖτε ἂν ἀληθῆ λέγω) οἱ μὲν ταῦτα ποιοῦντες ἄξια
 ἐποιοῦν θανάτου, ὁ δῆμος δ’ οὐ διὰ τούτων καταλύε-
 ται. πάλιν κῶπας τις ὑφείλετο· μαστιγοῦν, στρεβλοῦν
 πάντες ἐβόων, λέγοντες τὸν δῆμον καταλύεσθαι. ἐγὼ
 δὲ τί φημί; τὸν μὲν ὑφαιρούμενον θανάτου ποιεῖν
 ἄξια ὥσπερ ἐκεῖνοι, τὸν δῆμον δ’ οὐ διὰ τούτων κατα-
 15 λύεσθαι. ἀλλὰ πῶς καταλύεται οὐδεις λέγει οὐδὲ παρ-
 ρησιάζεται. ἐγὼ δὲ φράσω· ὅταν ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, φαύλως ἡγμένοι οἱ πολλοὶ καὶ ἄποροι καὶ ἄοπλοι
 καὶ ἀσύντακτοι καὶ μὴ ταῦτ’ ἀγνοῦσκοντες ἦτε, καὶ
 μήτε στρατηγὸς μήτ’ ἄλλος μηδεὶς ὦν ἂν ὑμεῖς ψηφί-
 σησθε φροντίξῃ, καὶ ταῦτα μηδεὶς λέγειν ἐθέλῃ μηδ’
 ἐπανορθοῦ, μηδ’ ὅπως παύσεται τοιαῦτα ὄντα πράττει,
 16 ὃ νῦν ἀεὶ συμβαίνει. καὶ νῆ Δία γε, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, ἕτεροι λόγοι παρερρηθήκασιν πρὸς ὑμᾶς ψευδεῖς,
 καὶ πολλὰ τὴν πολιτείαν βλάπτοντες, οἶον ἐν τοῖς δι-
 καστηρίοις ὑμῶν ἐστὶν ἡ σωτηρία, καὶ δεῖ τῆ ψήφῳ τὴν

πολιτείαν ὑμᾶς φυλάττειν. ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι ταῦτα μὲν
 ὑμῖν τὰ δικαστήρια τῶν πρὸς ἀλλήλους δικαίων ἐστὶ 171
 κοινὰ, ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις δεῖ κρατεῖν τῶν ἐχθρῶν, καὶ
 17 διὰ τούτων ἐστὶν ἡ σωτηρία τῆς πολιτείας· οὐ γὰρ τὸ
 ψηφίσασθαι τοῖς ἐν τοῖς ὅπλοις ποιήσει τὸ νικᾶν, ἀλλ' οἱ
 μετὰ τούτων κρατοῦντες τοὺς ἐχθροὺς καὶ ψηφίζεσθαι
 καὶ ἄλλο ὅ τι ἂν βούλησθε ποιεῖν ὑμῖν ἐξουσίαν καὶ
 ἄδειαν παρασκευάζουσι· δεῖ γὰρ ἐν μὲν τοῖς ὅπλοις
 φοβεροὺς, ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις φιλανθρωποὺς εἶναι.
 18 Εἰ δὲ τῷ δοκῶ μείζους ἢ κατ' ἑμαυτὸν λέγειν λό-
 γους, αὐτὸ τοῦτο ὀρθῶς αὐτῶν ἔχει· τὸν γὰρ ὑπὲρ τη-
 λικαύτης πόλεως ῥηθησόμενον λόγον καὶ τοιούτων
 πραγμάτων παντὸς ἐνὸς τοῦ λέγοντος ἀεὶ μείζω φαίνε-
 σθαι δεῖ, καὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑμετέρας ἐγγὺς εἶναι, μὴ
 τῆς τοῦ λέγοντος. ὅτι δ' οὐδεὶς τῶν ὑφ' ὑμῶν τιμωμέ-
 19 νων ταῦτα λέγει, τὰς προφάσεις ἐγὼ διέξιμι ὑμῖν. οἱ
 μὲν πρὸς ἀρχαιρεσίας καὶ ταύτην τὴν τάξιν προσιόντες
 δοῦλοι τῆς ἐπὶ τῷ χειροτονεῖσθαι χάριτος περιέρχον-
 ται, τελεσθῆναι στρατηγὸς ἕκαστος σπουδάζων, οὐκ
 ἀνδρὸς ἔργον οὐδὲν πρᾶξαι. εἰ δέ τις καὶ τοιοῦτός ἐστιν
 οἶος ἐγχειρεῖν ἔργῳ τῷ, νῦν μὲν ἡγεῖται τὴν τῆς πό-
 λεως δόξαν ἀφορμὴν ἔχων καὶ τούνομα, τῆς τῶν ἐναν-
 τιωσομένων ἐρημίας ἀπολαύων, τὰς ἐλπίδας ὑμῖν ὑπο-
 τείνων, ἄλλο δ' οὐδὲν, κληρονομήσειν αὐτὸς τῶν ὑμετέ-
 ρων ἀγαθῶν, ὅπερ ἐστὶν, ἂν δ' ὑμεῖς δι' ὑμῶν αὐτῶν
 ἕκαστα πράττητε, τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις ὥσπερ τῶν ἔργων
 20 αὐτῶν, οὕτω καὶ τῶν ἐκ τούτων ἕξειν. οἱ δὲ πολιτευ-
 ὄμενοι καὶ περὶ ταῦτ' ὄντες, τὸ τὰ βέλτιστα σκοπεῖν
 ὑμῖν ἀφέντες, προσκεχωρήκασιν πρὸς τούτους· καὶ πρό- 172
 τερον μὲν κατὰ συμμορίας εἰσεφέρετε, νυνὶ δὲ πολι-
 τεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμῶν, καὶ στρατη-
 γὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοησόμενοι μεθ' ἑκατέρων τρια-

κόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσενέμησθε οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκείνους. τοιγαροῦν ὑμῖν περίεστιν ἐκ τούτων ὁ δεινὰ χαλκοῦς καὶ ὁ δεινὸν εὐδαιμόνων, εἷς ἢ δύο, ὑπὲρ τὴν πόλιν· οἱ δ' ἄλλοι μάρτυρες τῆς τούτων εὐδαιμονίας κάθησθε, τῆς κατ' ἡμέραν ῥαθυμίας πολλὴν καὶ μεγάλην ὑπάρχουσαν ὑμῖν εὐδαιμονίαν τούτοις προέμενοι.

- 21 Καίτοι σκέψασθε πῶς ἐπὶ τῶν προγόνων ταῦτ' εἶχεν· οὐ γὰρ ἀλλοτριόις ὑμῖν παραδείγμασι χρησαμένοις, ἀλλ' οἰκείοις ἔξεσθ' ἅ προσήκει πράττειν εἰδέναι. ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατηγοῦντα καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον Μαραθῶνι καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατηγοῖς ἀγαθὰ εἰργασμένους, μὰ Δί' οὐ χαλκοῦς ἴστασαν οὐδ' ὑπερηγάπων, ἀλλ' ὡς οὐδὲν αὐτῶν κρείττους ὄντας,
- 22 οὕτως ἐτίμων. καὶ γὰρ τοὶ τῶν ἔργων οὐδενός, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν τότε ἀπεστέρησαν αὐτούς, οὐδ' ἔστ' οὐδεὶς ὅστις ἂν εἴποι τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέους, ἀλλ' Ἀθηναίων, οὐδὲ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην Μιλτιάδου, ἀλλὰ τῆς πόλεως. νῦν δὲ πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὡς Κέρκυραν εἶλε Τιμόθεος καὶ τὴν μόραν κατέκοψεν Ἴφικράτης καὶ τὴν περὶ Νάξου ναυμαχίαν ἐνίκα Χαβρίας· δοκεῖτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἔργων τούτων παραχωρεῖν τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς αἷς δεδώ-
- 23 κατε ἐπ' αὐτοῖς ἐκάστῳ τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς 173 δωρεὰς οὕτως ἐκεῖνοί τε καλῶς ἔνεμον καὶ ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς· τὰς δὲ τῶν ξένων πῶς; ἐκεῖνοι Μένωνι τῷ Φαρσαλίῳ δώδεκα μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντι πρὸς τὸν ἐπ' Ἡϊόνι τῇ πρὸς Ἀμφιπόλει πόλεμον, διακοσίους δ' ἰππεῦσι πενέσταις ἰδίῳις βοηθήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον. καὶ πρότερον τούτου Περδικκὰ τῷ κατὰ τὴν τοῦ βαρβάρου

ποτ' ἐπιστρατεῖαν βασιλεύοντι Μακεδονίας, τοὺς ἀναχωροῦντας ἐκ Πλαταιῶν τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῆς ἤττης διαφθείραντι καὶ τέλειον ἀτύχημα ποιήσαντι τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτεῖαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον, μεγάλην καὶ τιμίαν, οἶμαι, καὶ σεμνὴν τῆν αὐτῶν πατρίδα ἠγοούμενοι καὶ πάσης μείζονα εὐεργεσίας. νῦν δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φθόρους ἀνθρώπων οἰκοτρίβων οἰκότριβας, τιμὴν ὥσπερ ἄλλου του

25 τῶν ὠνίων λαμβάνοντες, ποιεῖσθε πολίτας. ταῦτα δ' ὑμῖν ἐπελήλυθε πράττειν οὐχ ὅτι τὰς φύσεις χείρους ἐστὲ τῶν προγόνων, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ἐφ' αὐτοῖς παρειστήκει μέγα φρονεῖν, ὑμῶν δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιήρηται τοῦτο. ἔστι δ' οὐδέποτ', οἶμαι, δυνατὸν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, ὥσπερ οὐδὲ λαμπρὰ καὶ καλὰ πράττοντας μικρὸν καὶ ταπεινὸν φρονεῖν· ὅποι' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ' ἔχειν.

26 Σκέψασθε δὲ ἅ τις κεφάλαια ἂν ἔχοι τῶν πραγμάτων εἰπεῖν, ἵν' ἀκούσαντες τῶν τ' ἐκείνοις πεπραγμένων καὶ τῶν ὑμῖν, ἂν ἄρ' ὑμῶν αὐτῶν ἀλλ' ἐκ τού-

174 τῶν γε δύνησθε γενέσθαι κρείττους. πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἤρξαν ἐκόντων ἐκεῖνοι, πλειῶ δ' ἢ μύρια τέλαυτα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια, ἐφ' οἷς ἔτι καὶ νῦν ἡμεῖς φιλοτιμούμεθα. καίτοι νομίζετε ταῦτα αὐτοὺς στήσαι οὐχ ἵνα θαυμάζωμεν ἡμεῖς θεωροῦντες αὐτὰ, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμώμεθα τὰς

27 τῶν ἀναθέντων ἀρετάς. ἐκεῖνοι μὲν δὴ ταῦτα· ἡμεῖς δ', ὄσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, σκέψασθε εἰ παραπλήσια. οὐ πλειῶ μὲν ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τέλαυτα ἀνήλωται μάτην εἰς τοὺς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων

ἀπόρους, ἐξανήλωνται δὲ οἱ τ' ἴδιοι πάντες οἴκοι καὶ
 τὰ κοινὰ τῇ πόλει καὶ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων, οὓς δ'
 ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, οὗτοι νῦν ἐν τῇ
 28 εἰρήνῃ ἀπολώλασιν; ἀλλὰ νῆ Δία ταῦτα μόνον τότε
 εἶχε βέλτιον ἢ νῦν, τὰ δ' ἄλλα χεῖρον. πολλοῦ γε καὶ
 δεῖ, ἀλλ' ὅ τι βούλεσθε ἐξετάσωμεν. οἰκοδομήματα
 μὲν γε καὶ κόσμον τῆς πόλεως καὶ ἱερῶν καὶ λιμένων
 καὶ τῶν ἀκολουθῶν τούτοις τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον κατ-
 ἐλίπον ἐκεῖνοι ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερ-
 βολὴν λελεῖφθαι, προπύλαια ταῦτα, νεώσοικοι, στοαί,
 τᾶλλα, οἷς ἐκεῖνοι κοσμήσαντες τὴν πόλιν ἡμῖν παρέ-
 29 δοσαν· τὰς δ' ἰδίας οἰκίας τῶν ἐν δυνάμει γενομένων
 οὕτω μετρίας καὶ τῷ τῆς πολιτείας ὀνόματι ἀκολου-
 θους ὥστε τὴν Θεμιστοκλέους καὶ τὴν Κίμωνος καὶ
 τὴν Ἀριστείδου καὶ Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν
 οἰκίαν, εἴ τις ἄρ' ὑμῶν οἶδεν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὄρα 175
 30 τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὔσαν. νῦν δ', ὡ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἢ πόλις ἡμῶν τὰς ὁδοὺς
 ἀγαπᾷ κατασκευάζουσα καὶ κρήνας καὶ κονιάματα καὶ
 λήρους (καὶ οὐ τοῖς εἰσηγησαμένοις ταῦτ' ἐπιτιμῶ,
 πολλοῦ γε καὶ δέω, ἀλλ' ὑμῖν, εἰ ταῦθ' ἱκανὰ ὑμῖν ἀν-
 τοῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι διοικεῖν), ἰδίᾳ δ' οἱ τῶν κοι-
 νῶν ἐπὶ τῷ γεγενημένοι οἱ μὲν τῶν δημοσίων οἰκοδο-
 μημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας οἰκίας κατεσκευάκασιν,
 οὐ μόνον τῶν πολλῶν ὑπερηφανωτέρας, οἱ δὲ γῆν συν-
 εωνημένοι γεωργοῦσιν ὄσῃν οὐδ' ὄναρ ἤλπισαν πώ-
 31 ποτε. τούτων δ' αἴτιον ἀπάντων ὅτι τότε μὲν ὁ δῆμος
 δεσπότης ἦν καὶ κύριος ἀπάντων, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρ'
 ἐκείνου τῶν ἄλλων ἐκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ
 ἀγαθοῦ τινὸς μεταλαμβάνειν, νῦν δὲ τοῦναντίον κύ-
 ριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οὗτοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα
 πράττεται, ὁ δὲ δῆμος ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέ-

ρει, καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἅ ἂν οὗτοι μεταδιδῶσι λαμβάνοντες.

- 32 Τοιγαροῦν ἐκ τούτων τοιαῦτα τὰ πράγματα τῆς πόλεως ἔστιν ὥστε, εἴ τις ἀναγνοίῃ τὰ ψηφίσματα ὑμῶν καὶ τὰς πράξεις ἐφεξῆς διέλθοι, οὐδ' ἂν εἰς πιστεύσαι τῶν αὐτῶν εἶναι ταῦτα κάκεινα. οἷον ἅ πρὸς τοὺς καταράτους Μεγαρέας ἐψηφίσασθε ἀποτεμνομένους τὴν ὀργάδα, ἐξιέναι, κωλύειν, μὴ ἐπιτρέπειν· ἅ πρὸς Φλιασίου, ὅτε ἐξέπεσον τὸ ἔναγχος, βοηθεῖν, μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς σφαγεῦσι, τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τοὺς βουλο-
- 33 μένους παρακαλεῖν. ἅπαντα καλὰ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα καὶ δίκαια καὶ τῆς πόλεως ἄξια· τὰ ἔργα 176 δὲ τὰ ἀπὸ τούτων οὐδαμοῦ. οὐκοῦν τὴν μὲν ἀπέχθειαν διὰ τῶν ψηφισμάτων ἐκφέρεσθε, τῶν δ' ἔργων οὐδενὸς κύριοι γίνεσθε· τὰ μὲν γὰρ ψηφίσματα πρὸς τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα ψηφίζεσθε, τὴν δύναμιν δ' οὐκ ἀκό-
- 34 λουθον ὧν ψηφίζεσθε ἔχετε. ἐγὼ δὲ παραινέσαιμ' ἂν ὑμῖν (καὶ μοι μηδὲν ὀργισθῆτε) ἢ ἔλαττον φρονεῖν καὶ τὰ ὑμέτερά αὐτῶν ἀγαπᾶν πράττοντας, ἢ μεῖζω δύναμιν παρασκευάζεσθαι. εἰ μὲν οὖν Σιφνίοις ἢ Κυθνίοις ἢ τισιν ἄλλοις τοιούτοις οὔσι συνήδειν ὑμῖν, ἔλαττον φρονεῖν συνεβούλευον ἂν, ἐπειδὴ δ' ἔστ' Ἀθηναῖοι, τὸ τὴν δύναμιν παρασκευάσασθαι παραινῶ· αἰσχρὸν γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἰσχρὸν λιπεῖν τὴν τοῦ φρονήματος τάξιν, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι παρέδωκαν.
- 35 πρὸς δὲ τούτοις οὐδ' ἔστιν ἐφ' ὑμῖν, οὐδ' ἂν ἀποστῆναι τῶν Ἑλληνικῶν βούλησθε· πολλὰ γὰρ ὑμῖν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πέπρακται, καὶ τοὺς μὲν φίλους τοὺς ὑπάρχοντας αἰσχρὸν προέσθαι, τοῖς δ' οὔσιν ἐχθροῖς οὐκ ἐνι πιστεῦσαι καὶ μεγάλους ἐᾶσαι γενέσθαι. ὅλως δ' ὅπερ οἱ πολιτευόμενοι πεπόνθασι πρὸς ὑμᾶς, οὐκ ἐνεστιν αὐτοῖς, ὅταν βούλωνται, πᾶνσασθαι, τοῦ-

το καὶ ὑμῖν περιέστηκε· πεπολίτευσθε γὰρ ἐν τοῖς Ἑλλησιν.

36 Ἔστι δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεφάλαιον ἀπάντων τῶν εἰρημένων· οὐδέποθ' ὑμᾶς οἱ λέγοντες οὔτε πονηροὺς οὔτε χρηστοὺς ποιοῦσιν, ἀλλ' ὑμεῖς τούτους, ὁπότερ' ἂν βούλησθε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ὧν οὔτοι βούλονται στοχάζεσθε, ἀλλ' οὔτοι ὧν ἂν ὑμᾶς ἐπιθυμῶν οἴωνται. ὑμᾶς οὖν ὑπάρξει δεῖ χρηστὰ βουλομένους, καὶ πάνθ' ἔξει καλῶς· ἢ γὰρ οὐδεὶς ἐρεῖ φλαῦρον οὐδέν, 177 ἢ οὐδέν αὐτῷ πλέον ἔσται μὴ ἔχοντι τοὺς πεισομένους.

XIV.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ.

Τ Π Ο Θ Ε Σ Ι Σ.

Φήμης γενομένης τὸν Περσῶν βασιλέα παρασκευάζεσθαι στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὁ μὲν τῶν Ἀθηναίων δῆμος κινῆται καὶ συγκαλεῖν ὤρηται τοὺς Ἕλληνας καὶ τὸν πόλεμον ἐκφέρειν ἤδη, ὁ δὲ Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ προεξάνιστασθαι, ἀλλὰ ἀναμένειν τὸν βασιλέα νεωτερίσαι. νῦν μὲν γὰρ, φησὶν, οὐ πείσομεν τοὺς Ἕλληνας συμμαχεῖν ἡμῖν, ἐπ' ἀδείας εἶναι δοκοῦντας· τότε δὲ αὐτοὺς ὁ κίνδυνος αὐτὸς συστήσεται. παραινεῖ τοίνυν ἡσυχάζοντας συντάξασθαι καὶ πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευάσασθαι, καὶ δὴ καὶ διέξεισιν ὃν τρόπον ἂν συνταχθεῖεν. ὅθεν καὶ περὶ συμμοριῶν ὁ λόγος ἐπιγράφεται· συμμορία γὰρ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὸ τῶν λειτουργούντων σύνταγμα.

Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς 178 προγόνους ὑμῶν λόγον εἶπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθαι κεχαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γ' ἐκείνοις

οὓς ἐγκωμιάζουσι ποιεῖν· περὶ γὰρ πραγμάτων ἐγχει-
 ροῦντες λέγειν ὧν οὐδ' ἂν εἰς ἀξίως ἐφικέσθαι τῷ λό-
 γῳ δύναιτο, αὐτοὶ μὲν τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκ-
 φέρονται, τὴν δ' ἐκείνων ἀρετὴν ἐλάττω τῆς ὑπειλημ-
 μένης παρὰ τοῖς ἀκούουσι φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δ'
 ἐκείνων μὲν ἔπαινον τὸν χρόνον ἠγοῦμαι μέγιστον, οὗ
 πολλοῦ γεγενημένου μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πραχθέν-
 2 των οὐδένας ἄλλοι παραδείξασθαι δεδύνηται. αὐτὸς
 δὲ πειράσομαι τὸν τρόπον εἰπεῖν ὃν ἂν μοι δοκεῖτε μά-
 λιστα δύνασθαι παρασκευάσασθαι. καὶ γὰρ οὕτως
 ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ μέλλοντες λέγειν δεινοὶ
 φανερήμεν ὄντες, οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερα εὖ οἶδ' ὅτι βέλ-
 τιον σχοίη· εἰ δὲ παρελθὼν εἰς ὅτισοῦν δύναιτο δι-
 δάξαι καὶ πείσαι τίς παρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν
 πορισθεῖσα χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρῶν φό-
 βος λελύσεται. ἐγὼ δὲ τοῦτ', ἂν ἄρ' οἷός τε ᾧ, πειρά-
 σομαι ποιῆσαι, μικρὰ προειπὼν ὑμῖν ὡς ἔχω γνώμης
 περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα.

3 Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἀπάντων τῶν Ἑλλή-
 νων εἶναι βασιλέα, οὐ μὴν διὰ τοῦτο παραινέσαιμ' ἂν
 μόνοις τῶν ἄλλων ὑμῖν πόλεμον πρὸς αὐτὸν ἄρασθαι·
 οὐδὲ γὰρ αὐτοὺς τοὺς Ἑλληνας ὁρῶ κοινοὺς ἀλλήλοις 179
 ὄντας φίλους, ἀλλ' ἐνίοις μᾶλλον ἐκείνῳ πιστεύοντας
 ἢ τισιν αὐτῶν. ἐκ δὴ τούτων τοιούτων ὄντων νομίζω
 συμφέρειν ὑμῖν τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου ζητεῖν,
 ὅπως ἴση καὶ δικαία γενήσεται, παρασκευάζεσθαι δ' ἂ
 προσήκει πάντα, καὶ τοῦθ' ὑποκεῖσθαι τῇ γνώμῃ.
 4 ἠγοῦμαι γὰρ, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς Ἑλληνας, εἰ
 μὲν ἐναργές τι γένοιτο καὶ σαφές ὡς βασιλεὺς αὐτοῖς
 ἐπιχειρεῖ, καὶ συμμαχήσειν καὶ χάριν μεγάλην ἔξειν
 τοῖς πρὸ αὐτῶν καὶ μετ' αὐτῶν ἐκείνον ἀμυνομένοις·
 εἰ δ' ἔτι ἀδήλου τούτου καθεστηκότος προαπεχθησό-

μεθα ἡμεῖς, δέδια, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τούτοις
 μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν, ὑπὲρ ὧν προ-
 5 νοοῦμεθα. ὁ μὲν γὰρ ἐπισχῶν ὧν ὄρμηκεν, εἰ ἄρ'
 ἐγχειρεῖν ἐγνώκε τοῖς Ἑλλησι, χρήματα δώσει τισὶν αὐ-
 τῶν καὶ φιλίαν προτενεῖται, οἱ δὲ τοὺς ἰδίους πολέμους
 ἐπανορθῶσαι βουλόμενοι καὶ τοῦτον τὸν νοῦν ἔχοντες
 τὴν κοινὴν ἀπάντων σωτηρίαν παρόφονται. εἰς δὲ τὴν
 6 παραχῆν ταύτην καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην παραινῶ μὴ
 προκαθεῖναι τὴν πόλιν ἡμῶν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἀπ' ἴσης
 ὄρῳ τοῖς τ' ἄλλοις Ἑλλησι καὶ ὑμῖν περὶ τῶν πρὸς τὸν
 βασιλέα τὴν βουλήν οὔσαν, ἀλλ' ἐκείνων μὲν πολλοῖς
 ἐνδέχεσθαι μοι δοκεῖ τῶν ἰδία τι συμφερόντων διοι-
 κουμενοῖς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀμελεῆσαι, ὑμῖν δ' οὐδ'
 ἀδικουμένοις παρὰ τῶν ἀδικούντων καλόν ἐστι λαβεῖν
 7 ταύτην τὴν δίκην, εἶσαί τινας αὐτῶν ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ
 γενέσθαι. ὅτε δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, σκεπτέον ὅπως μὴθ'
 ἡμεῖς ἐν τῷ πολέμῳ γενησόμεθα οὐκ ἴσοι, μὴτ' ἐκεῖνος,
 ὃν ἡμεῖς ἐπιβουλεύειν ἠγοῦμεθα τοῖς Ἑλλησι, τὴν τοῦ 180
 φίλου αὐτοῖς δοκεῖν εἶναι πίστιν λήψεται. πῶς οὖν
 ταῦτ' ἐστίν; ἂν ἡ μὲν δύναμις τῆς πόλεως ἐξητασμένη
 καὶ παρεσκευασμένη πᾶσιν ἢ φανερά, φαίνεται δὲ δί-
 8 καια φρονεῖν ἐπὶ ταύτῃ τῇ προαιρέσει. τοῖς δὲ θρασυ-
 νομένοις καὶ σφόδρα ἐτοιμῶς πολεμεῖν κελεύουσιν
 ἐκεῖνο λέγω, ὅτι οὐκ ἐστὶ χαλεπὸν οὔθ' ὅταν βουλευ-
 εσθαι δέῃ, δόξαν ἀνδρείας λαβεῖν, οὔθ' ὅταν κίνδυνός
 τις ἐγγὺς ἦ, δεινὸν εἰπεῖν φανῆναι, ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ
 χαλεπὸν καὶ προσῆκον, ἐπὶ μὲν τῶν κινδύνων τὴν ἀν-
 9 δρασίαν ἐνδεικνυσθαι, ἐν δὲ τῷ συμβουλεύειν φρονιμώ-
 τερα τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν. ἐγὼ δ', ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, νομίζω τὸν μὲν πόλεμον τὸν πρὸς βασιλέα χαλε-
 πὸν τῇ πόλει, τὸν δ' ἀγῶνα τὸν ἐκ τοῦ πολέμου ῥάδιον
 ἂν συμβάντα. διὰ τί; ὅτι τοὺς μὲν πολέμους ἅπαντας

ἀναγκαίως ἡγοῦμαι τριήρων καὶ χρημάτων καὶ τόπων
 δεῖσθαι, ταῦτα δὲ πάντα ἀφθονώτερα ἔκεινον ἔχοντα
 ἡμῶν εὐρίσκω· τοὺς δ' ἀγῶνας οὐδενὸς οὔτω τῶν ἄλλων
 ὀρῶ δεομένους ὡς ἀνδρῶν ἀγαθῶν, τούτους δ' ἡμῖν
 καὶ τοῖς μεθ' ἡμῶν κινδυνεύουσι πλείους ὑπάρχειν νο-
 10 μίζω. τὸν μὲν δὴ πόλεμον διὰ ταῦτα παραινῶ μηδ' ἐξ
 ἐνὸς τρόπου προτέρους ἀνελέσθαι, ἐπὶ δὲ τὸν ἀγῶν'
 ὀρθῶς φημι παρεσκευασμένους ὑπάρχειν χρῆναι. εἰ
 μὲν οὖν ἕτερός τις τρόπος ἦν δυνάμεως ᾧ τοὺς βαρβά-
 ρους οἷόν τε ἦν ἀμύνασθαι, ἕτερος δέ τις ᾧ τοὺς Ἑλλη-
 νας, εἰκότως ἂν ἴσως φανεροὶ πρὸς ἔκεινον ἐγιγνόμεθ'
 11 ἀντιταττόμενοι· ἐπεὶ δὲ πάσης ἐστὶ παρασκευῆς ὁ αὐ-
 τὸς τρόπος καὶ δεῖ ταῦτά εἶναι κεφάλαια τῆς δυνάμεως,
 τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνασθαι δύνασθαι, τοῖς οὔσι συμμα- 181
 χοῖς βοηθεῖν, τὰ ὑπάρχοντ' ἀγαθὰ σώζειν, τί τοὺς
 ὁμολογουμένους ἐχθροὺς ἔχοντες ἑτέρους ζητοῦμεν,
 ἀλλ' οὐ παρασκευαζόμεθα μὲν πρὸς τούτους, ἀμυνό-
 12 μεθα δὲ κἀκεῖνον, ἂν ἡμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρῆ; καὶ νῦν
 μὲν καλεῖτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς Ἑλληνας· ἂν δὲ
 ἂ κελεύουσιν οὔτοι μὴ ποιῆτε, οὐχ ἡδέως ἐνίων ὑμῖν
 ἐχόντων, πῶς χρὴ προσδοκᾶν τινα ὑπακούσεσθαι; ὅτι
 νῆ Δί' ἀκούσονται παρ' ὑμῶν ὡς ἐπιβουλεύει βασι-
 λεὺς αὐτοῖς. αὐτοὺς δ' οὐ προορᾶν ᾧ πρὸς τοῦ Διὸς
 οἴεσθε τοῦτο; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι. ἀλλ' οὔπω μείζων
 οὔτός ἐσθ' ὁ φόβος τῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς ἀλλήλους
 ἐνίοις διαφορῶν. οὐδὲν οὖν ἄλλ' ἢ ραψωδῆσουσιν οἱ
 13 πρέσβεις περιμόντες. τότε δ', ἂν ἄρα ἂ νῦν οἰόμεθ'
 ἡμεῖς πράττηται, οὐδεὶς δῆπου τῶν πάντων Ἑλλήνων
 τηλικούτον ἐφ' αὐτῷ φρονεῖ, ὅστις ὀρῶν ὑμῖν χιλίους
 μὲν ἱππέας, ὀπλίτας δὲ ὄσους ἂν ἐθέλῃ τις, ναῦς δὲ
 τριακοσίας, οὐχ ἦξει καὶ δεήσεται, μετὰ τούτων ἀσφα-
 λέστατ' ἂν ἡγούμενος σωθῆναι. οὐκοῦν ἐκ μὲν τοῦ

καλεῖν ἤδη τὸ δεῖσθαι κἂν μὴ τύχητε ἀφαιμαρτεῖν, ἐκ δὲ τοῦ μετὰ τοῦ παρεσκευάσθαι τὰ ὑμέτερόν αὐτῶν ἐπι-
 σχεῖν δεομένους σώζειν καὶ εὖ εἰδέναι πάντας ἤξοντάς
 ἐστίν.

- 14 Ἐγὼ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτά τε καὶ
 παραπλήσια τούτοις λογιζόμενος λόγον μὲν οὐδένα
 ἐβουλόμην θρασὺν οὐδ' ἔχοντα μάταιον μῆκος εὐρεῖν·
 τὴν μέντοι παρασκευὴν, ὅπως ὡς ἄριστα καὶ τάχιστα
 γενήσεται, πάννυ πολλὰ πράγματα ἔσχον σκοπῶν. οἶ-
 μαι δὴ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτὴν, ἂν ἀρέσκη, ψηφί- 182
 σασθαι. ἔστι τοίνυν πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μέγιστον οὕτω διακειῖσθαι τὰς
 γνώμας ὑμᾶς ὡς ἕκαστον ἐκόντα προθύμως ὅ τι ἂν
 15 δέη ποιήσουσα. ὁρᾶτε γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι,
 ὅσα μὲν πάποθ' ἅπαντες ἐβουλήθητε καὶ μετὰ ταῦτα
 τὸ πράττειν αὐτὸς ἕκαστος ἐαυτῷ προσήκειν ἠγήσατο,
 οὐδὲν πάποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγεν, ὅσα δ' ἐβουλήθητε μὲν,
 μετὰ ταῦτα δ' ἀπεβλέψατε πρὸς ἀλλήλους ὡς αὐτὸς
 μὲν ἕκαστος οὐ ποιήσων, τὸν δὲ πλησίον πράξοντα,
 16 οὐδὲν πάποθ' ὑμῖν ἐγένετο. ἐχόντων δ' ὑμῶν οὕτω
 καὶ παρωξυμμένων, τοὺς διακοσίους καὶ χιλίους ἀνα-
 πληρωσαί φημι χρῆναι καὶ ποιῆσαι δισχιλίους, ὀκτα-
 κοσίους αὐτοῖς προσνεύμαντας· ἐὰν γὰρ τοῦτ' ἀποδεί-
 ξητε τὸ πλῆθος, ἠγοῦμαι, τῶν ἐπικλήρων καὶ τῶν ὀρ-
 φανῶν καὶ τῶν κληρουχικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν καὶ
 εἴ τις ἀδύνατος ἀφαιρεθέντων, ἔσεσθαι χίλια καὶ δια-
 17 κόσια ταῦτα ὑμῖν σώματα. ἐκ τοίνυν τούτων οἶμαι
 δεῖν ποιῆσαι συμμορίας εἴκοσιν, ὥσπερ νῦν εἰσιν,
 ἐξήκοντα σώματ' ἔχουσιν ἐκάστην. τούτων δὲ τῶν
 συμμοριῶν ἐκάστην διελεῖν κελεύω πέντε μέρη κατὰ
 δώδεκα ἄνδρας, ἀνταναπληροῦντας πρὸς τὸν εὐπο-
 ρώτατον ἀεὶ τοὺς ἀπορωτάτους. καὶ τὰ μὲν σώματα

ταῦτα οὕτω συντετάχθαι φημι δεῖν· δι' ὃ δ', εἴσεσθε, ἐπειδὴν ὅλον τὸν τρόπον τῆς συντάξεως ἀκούσητε· τὰς
18 δὲ τριήρεις πῶς; τὸν ἅπαντα ἀριθμὸν κελεύω τριακο-
σίας ἀποδείξαντας, κατὰ πεντεκαίδεκαναΐαν εἴκοσι ποι-
ῆσαι μέρη, τῶν πρώτων ἑκατὸν πέντε καὶ τῶν δευτέρων
ἑκατὸν πέντε καὶ τῶν τρίτων ἑκατὸν πέντε ἐκάστῳ μέ- 183
ρει διδόντας, εἶτα συγκληρωῶσαι συμμορία σωμαίων
ἐκάστη τὴν πεντεκαίδεκαναΐαν, τὴν δὲ συμμορίαν ἐκά-
στῳ τῷ μέρει σφῶν αὐτῶν τρεῖς ἀποδοῦναι τριήρεις.
19 ἐπειδὴν δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα ὑπάρχη, κελεύω, ἐπειδὴ
τὸ τίμημά ἐστι τὸ τῆς χώρας ἑξακισχιλίων ταλάντων, ἵν'
ὑμῖν καὶ τὰ χρήματα ἧ συντεταγμένα, διελεῖν τοῦτο καὶ
ποιῆσαι καθ' ἑξήκοντα τάλαντα ἑκατὸν μέρη, εἶτα
πέντε ἑξηκονταταλαντίας εἰς ἐκάστην τῶν μεγάλων
τῶν εἴκοσι συμμοριῶν ἐπικληρωῶσαι, τὴν δὲ συμμορίαν
ἐκάστῳ τῶν μερῶν μίαν ἑξηκονταταλαντίαν ἀποδοῦ-
20 ναι, ὅπως ἂν μὲν ὑμῖν ἑκατὸν δέη τριήρων, τὴν μὲν
δαπάνην ἑξήκοντα τάλαντα συντελεῖν, τριήραρχοι δ'
ᾧσι δώδεκα, ἂν δὲ διακοσίων, τριάκοντα μὲν ἧ τάλαν-
τα τὴν δαπάνην συντελοῦντα, ἕξ δὲ σώματα τριηραρ-
χοῦντα, εἰάν δὲ τριακοσίων, εἴκοσι μὲν ἧ τάλαντα τὴν
δαπάνην διαλύοντα, τέτταρα δὲ σώματα τριηραρχοῦν-
21 τα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ
νῦν ὀφειλόμενα τῶν σκευῶν ἐπὶ τὰς τριήρεις τιμή-
σαντας ἅπαντα ἐκ τοῦ διαγράμματος νεῖμαι κελεύω
μέρη εἴκοσιν, ἔπειτα ταῖς μεγάλας ἐπικληρωῶσαι συμ-
μορίαις μέρος ἓν χρήστων ἐκάστη, τὴν δὲ συμμορίαν
ἐκάστην διανεῖμαι τῶν αὐτῆς μερῶν ἐκάστῳ τὸ ἴσον,
τοὺς δὲ δώδεκα τοὺς ἐν ἐκάστῳ τῷ μέρει ταῦτ' εἰσπρα-
ξαντας τὰς τριήρεις, ἃς ἂν ἕκαστοι λάχωσι, παρεσκευ-
22 ασμένως παρέχειν. τὴν μὲν δαπάνην καὶ τὰ σκάφη καὶ
τοὺς τριηράρχους καὶ τὴν τῶν σκευῶν εἰσπραξίν οὐ-

- τως ἂν ἄρισθ' ἠγοῦμαι καὶ πορισθῆναι καὶ παρασκευασθῆναι· πλήρωσιν δὲ, ἢ καὶ σαφῆς ἔσται καὶ ῥαδία, μετὰ ταῦτα λέγω. φημὶ τοὺς στρατηγούς δεῖν διανεῖ- 184
μαι τόπους δέκα τῶν νεωρίων, σκεψαμένους ὅπως ὡς ἐγγύτατ' ἀλλήλων κατὰ τριάκοντ' ὥσι νεώσοικοι, ἐπειδὴν δὲ τοῦτο ποιήσωσι, δύο συμμορίας καὶ τριάκοντα
23 τριήρεις τούτων ἐκάστῳ προσνεῖμαι τῶν τόπων, εἴτ' ἐπικληρωῶσαι τὰς φυλάς, τὸν δὲ ταξίαρχον ἕκαστον ὄν ἂν ἢ φυλὴν τόπον λάχῃ, διελεῖν τρίχα καὶ τὰς ναῦς ὡσαύτως, εἴτ' ἐπικληρωῶσαι τὰς τριπτύς, ὅπως ἂν τῶν μὲν ὄλων νεωρίων ἕν ἐκάστη μέρος ἢ τῶν φυλῶν, τοῦ δὲ μέρους ἐκάστου τὸ τρίτον μέρος ἢ τριπτύς ἔχῃ, εἰδῆτε δ', ἂν τι δέῃ, πρῶτον μὲν τὴν φυλὴν, ὅπου τέτακται, μετὰ ταῦτα δὲ τὴν τριπτύν, εἶτα τριήραρχοι τίνες καὶ τριήρεις ποῖαι, καὶ τριάκοντα μὲν ἢ φυλὴν, δέκα δ' ἢ τριπτύς ἐκάστη τριήρεις ἔχῃ. εἰάν γὰρ ταῦθ' οὕτως εἰς ὁδὸν καταστῆ, εἴ τι καὶ παραλείπομεν νῦν (πάντα γὰρ ἴσως εὐρεῖν οὐ ῥάδιον), αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἑαυτῷ εὐρήσει, καὶ μία σύνταξις καὶ πασῶν τῶν νεῶν καὶ μέρους ἔσται.
- 24 Ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ πόρου φανεροῦ τινὸς ἤδη παράδοξον μὲν οἶδα λόγον μέλλων λέγειν, ὅμως δ' εἰρήσεται· πιστεύω γὰρ, εἰάν τις ὀρθῶς σκοπῆ, μόνος τάληθῆ καὶ τὰ γενησόμενα εἰρηκῶς φανείσθαι. ἐγὼ φημι χοῆναι μὴ λέγειν νυνὶ περὶ χρημάτων· εἶναι γὰρ πόρον, ἂν δέῃ, μέγαν καὶ καλὸν καὶ δίκαιον, ὃν ἂν μὲν ἤδη ζητῶμεν, οὐδ' εἰς τόθ' ὑπάρχειν ἠγησόμεθ' ἡμῖν· οὕτω πολὺ τοῦ πορίσαι νῦν ἀποσχήσομεν· εἰάν δ' εἴωμεν, ἔσται. τίς οὖν ἔσθ' οὗτος ὁ νῦν μὲν οὐκ ὢν, ὑπάρξων δ' εἰς τότε; αἰνίγματι γὰρ ὅμοιον τοῦτό γε. 185
- 25 ἐγὼ φράσω. ὁρᾶτε τὴν πόλιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσαν ταυτηνί. ἐν ταύτῃ χρήματ' ἔνεστιν ὀλίγου δέω πρὸς ἀπάσας τὰς ἄλλας εἰπεῖν πόλεις. ταῦτα δ' οἱ κε-

- κτημένοι τοιοῦτον ἔχουσι νοῦν ὥστ', εἰ πάντες οἱ ἐν-
 ταυθὶ λέγοντες φοβοῖεν ὡς ἤξει βασιλεὺς, ὡς πάρεστιν,
 ὡς οὐχ οἴον τε ταῦτ' ἄλλως ἔχειν, καὶ μετὰ τῶν λεγόν-
 των ἴσοι τὸ πλῆθος τούτοις χρησιμφοδοῖεν, οὐ μόνου
 οὐκ ἂν εἰσενέγκαιεν, ἀλλ' οὐδ' ἂν δείξαιεν οὐδ' ἂν
 26 ὁμολογήσαιεν κεκτῆσθαι. εἰ μέντοι τὰ νῦν διὰ τῶν λό-
 γων φοβερά ἔργα πραττόμενα αἰσθιοιντο, οὐδεὶς οὐ-
 τως ἠλίθιός ἐστιν ὅστις οὐχ ἐκῶν ἂν δοίη καὶ πρῶτος
 εἰσενέγκαι· τίς γὰρ αἰρήσεται μᾶλλον αὐτὸς καὶ τὰ ὄντ'
 ἀπολωλέναι ἢ μέρος τῶν ὄντων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν
 λοιπῶν εἰσενεγκεῖν; χρήματα μὲν δὴ φημι εἶναι τότε,
 ἂν ὡς ἀληθῶς δέη, πρότερον δ' οὐ. διὸ μηδὲ ζητεῖν
 27 παραινῶ· ὅσα γὰρ νυνὶ πορίζαιτ' ἂν, εἰ προέλοισθε
 πορίζειν, πλείων ἐστὶ γέλωσ τοῦ μηδενός. φέρε γὰρ,
 ἑκατοστήν τις εἰσφέρειν ἐρεῖ νῦν; οὐκοῦν ἐξήκοντα τά-
 λαντα. ἀλλὰ πεντηκοστήν τις ἐρεῖ, τὸ διπλοῦν; οὐκοῦν
 ἑκατὸν καὶ εἴκοσι· καὶ τί τοῦτ' ἔστι πρὸς διακοσίας καὶ
 χιλίας καμῆλους, ἃς βασιλεῖ τὰ χρήματ' ἄγειν φασὶν
 οὗτοι; ἀλλὰ θῶ βούλεσθε δωδεκάτην ἡμᾶς εἰσοίσειν,
 πεντακόσια τάλαντα; ἀλλ' οὗτ' ἂν ἀνάσχοισθε οὗτ',
 28 εἰ καταθεῖτε, ἄξια τοῦ πολέμου τὰ χρήματα. δεῖ τοίνυν
 ὑμᾶς τὰ μὲν ἄλλα παρασκευάσασθαι, τὰ δὲ χρήματα
 νῦν μὲν ἔαν τοὺς κεκτημένους ἔχειν (οὐδαμοῦ γὰρ ἂν
 ἐν καλλίονι σώζοιτο τῇ πόλει), ἔαν δὲ ποθ' οὗτος ὁ
 καιρὸς ἔλθῃ, τότε ἐκόντων εἰσφερόντων αὐτῶν λαμβά- 186
 νειν. ταῦτα δὲ καὶ δυνατὰ ἐστίν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 καὶ πράττειν καλὰ καὶ συμφέροντα καὶ βασιλεῖ περι
 ὑμῶν ἐπιτήδεια ἀπαγγελθῆναι, καὶ φόβος οὐκ ὀλίγος
 29 γένοιτ' ἂν ἐκείνω διὰ τούτων. οἶδε μὲν γε διακοσίαις
 τριήρεσιν, ὧν ἑκατὸν παρεσχόμεθ' ἡμεῖς, τοὺς προγό-
 νους αὐτοῦ χιλίας ἀπολέσαντας ναῦς, ἀκούσεται δὲ
 τριακοσίας αὐτοὺς ἡμᾶς νῦν παρεσκευασμένους· ὥστε

μὴ κομιδῇ, μηδ' εἰ πάνν μαίνοιτο, νομίσαι ῥάδιόν τι τὸ τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐχθρὰν ποιήσασθαι. ἀλλὰ μὴν εἰ γ' ἐπὶ χρήμασιν αὐτῷ μέγ' ἐπέροχεται φρονεῖν, καὶ ταύτην ἀσθενεστέραν ἀφορμὴν τῆς ὑμετέρας εὐρήσει.

30 ὁ μὲν γε χρυσίον, ὡς φασιν, ἄγει πολύ. τοῦτο δὲ ἂν διαδῶ ζητήσῃ· καὶ γὰρ τὰς κοήνας καὶ τὰ φρέατα ἐπιλείπειν πέφυκεν, εἴαν τις ἀπ' αὐτῶν ἀθρόα πολλὰ λαμβάνῃ· ἡμῖν δὲ τὸ τῆς χώρας τίμημα ὑπάρχον ἀφορμὴν [ἑξακισχίλια τάλαντα] ἀκούσεται, ὑπὲρ ἧς ὡς μὲν τοὺς ἐπιόντας ἐκείνων ἀμυνοῦμεθα, οἱ Μαραθῶνι τῶν προγόνων αὐτοῦ μάλιστ' ἂν εἰδεῖεν, ἕως δ' ἂν κρατῶμεν, οὐκ ἐνὶ δήπου χρήμαθ' ἡμᾶς ἐπιλείπειν.

31 Καὶ μὴν οὐδ' ὅτινες δεδίασι, μὴ ξενικὸν πολὺν συστήσῃται χρήματ' ἔχων, ἀληθὲς εἶναι μοι δοκεῖ. ἐγὼ γὰρ ἠγοῦμαι ἐπὶ μὲν Αἴγυπτον καὶ Ὀρόνταν καὶ τινὰς τῶν ἄλλων βαρβάρων πολλοὺς ἂν ἐθελῆσαι τῶν Ἑλλήνων μισθοφορεῖν παρ' ἐκείνῳ, οὐχ ἴν' ἐκείνος ἔλη τινὰ τούτων, ἀλλ' ἴν' εὐπορίαν τινὰ ἕκαστος ἑαυτῷ κτησάμενος ἀπαλλαγῇ τῆς ὑπαρχούσης πενίας· ἐπὶ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἑλληνα οὐδένα ἂν ἐλθεῖν ἠγοῦμαι· ποῖ γὰρ 187 αὐτὸς τρέφεται μετὰ ταῦτα; εἰς Φρυγίαν ἐλθὼν δου-

32 λεύσει; οὐ γὰρ ὑπὲρ ἄλλου τινός ἐστιν ὁ πρὸς τὸν βαρβαρον πόλεμος ἢ περὶ χώρας καὶ βίου καὶ ἐθῶν καὶ ἐλευθερίας καὶ πάντων τῶν τοιούτων. τίς οὖν οὕτως δυστυχῆς ἐστιν ὅστις ἑαυτὸν, γονέας, τάφους, πατρίδα ἕνεκα κέρδους βραχέος προέσθαι βουλήσεται; ἐγὼ μὲν οὐδένα ἠγοῦμαι. οὐ μὴν οὐδ' ἐκείνῳ συμφέρει ξένους κρατῆσαι τῶν Ἑλλήνων· οἱ γὰρ ἡμῶν κρατήσαντες ἐκείνου γε πάλαι κρείττους ὑπάρχουσι, βούλεται δ' ἐκείνος οὐκ ἀνελὼν ἡμᾶς ἐπ' ἄλλοις εἶναι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν πάντων, εἰ δὲ μὴ, τῶν γ' ὑπαρχόντων δούλων ἑαυτῷ νῦν ἄρχειν.

- 33 Εἰ τοίνυν τις οἶεται Θηβαίους ἔσεσθαι μετ' ἐκείνου, ἔστι μὲν χαλεπὸς πρὸς ὑμᾶς ὁ περὶ τούτων λόγος· διὰ γὰρ τὸ μισεῖν αὐτούς οὐδ' ἂν ἀληθὲς οὐδὲν ἠδέως ἀγαθὸν περὶ αὐτῶν ἀκούσατε· οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ τοὺς περὶ πραγμάτων μεγάλων σκοποῦντας μηδένα συμφέροντα λογισμὸν παραλιπεῖν διὰ μηδεμίαν πρόφασιν. ἐγὼ τοίνυν οἶμαι τοσοῦτον ἀπέχειν Θηβαίους τοῦ μετ'
- 34 ἐκείνου ποτ' ἂν ἐλθεῖν ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας ὥστε πολλῶν ἂν χρημάτων, εἰ ἔχοιεν δοῦναι, πρίασθαι γενέσθαι τιν' αὐτοῖς καιρὸν δι' οὗ τὰς προτέρας ἀναλύσονται πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἀμαρτίας. εἰ δ' ἄρα παντάπασί τις οὕτως οἶεται φύσει δυστυχεῖς Θηβαίους εἶναι, ἐκείνό γε δήπουθεν ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι Θηβαίων τὰ κείνου φρονούντων ἀνάγκη τοὺς τούτων ἐχθροὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων φρονεῖν.
- 35 Ἦγοῦμαι τοίνυν ἐγὼ ταύτην τὴν τάξιν τοῦ δικαίου 188 καὶ τοὺς μετ' αὐτῆς ὄντας κρείττους τῶν προδοτῶν καὶ τοῦ βαρβάρου ἔσεσθαι πρὸς ἅπαντας. ὥστ' οὔτε φοβεῖσθαι φημι δεῖν πέρα τοῦ μετρίου οὐδ' ὑπαχθῆναι προτέρους ἐκφέρειν τὸν πόλεμον. καὶ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν' ἂν εἰκότως Ἑλλήνων φοβηθέντα τὸν
- 36 πόλεμον τοῦτον ὀρώ· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν αὐτῶν ὅτι ἕως μὲν κοινὸν ἐχθρὸν ἐκείνον ὑπειληφότες ὁμονόουν ἀλλήλοις, πολλῶν ἀγαθῶν ἦσαν κύριοι, ἐπειδὴ δὲ φίλον αὐτὸν νομίσαντες αὐτοῖς ὑπάρχειν περὶ τῶν πρὸς ἑαυτοὺς διηνέχθησαν διαφόρων, ὅσ' ἂν οὐδὲ καταρῶμενος εὖρέ τις αὐτοῖς, τοσαῦτα πεπόνθασι κακά; εἶθ' ὃν ἢ τύχη καὶ τὸ δαιμόνιον φίλον μὲν ἀλυσιτελῆ, συμφέροντα δ' ἐχθρὸν ἐμφανίζει, τοῦτον ἡμεῖς φοβώμεθα; μηδαμῶς· ἀλλὰ μὴδ' ἀδικῶμεν, αὐτῶν ἡμῶν ἕνεκα καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ταραχῆς καὶ ἀπιστίας,
- 37 ἐπεὶ εἰ γ' ὁμοθυμαδὸν ἦν μετὰ πάντων ἐπιθέσθαι μόνον,

- οὐδ' ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐκείνον ἀδίκημ' ἂν ἔθηκα. ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' οὐχ οὕτως ἔχει, φυλάττεσθαι φημι δεῖν μὴ πρόφασιν δῶμεν βασιλεῖ τοῦ τὰ δίκαια ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ζητεῖν· ἡσυχίαν μὲν γὰρ ἐχόντων ὑμῶν ὑποπτος ἂν εἴη τοιοῦτό τι πράττων, πόλεμον δὲ ποιησαμένων προτέρων εἰκότως ἂν δοκοίη διὰ τὴν πρὸς
- 38 ὑμᾶς ἐχθραν τοῖς ἄλλοις φίλος εἶναι βούλεσθαι. μὴ οὖν ἐξελέγξητε ὡς κακῶς ἔχει τὰ Ἑλληνικά, συγκαλοῦντες ὅτ' οὐ πείσετε, καὶ πολεμοῦντες ὅτ' οὐ δυνήσεσθε· ἀλλ' ἔχετε ἡσυχίαν θαρροῦντες καὶ παρασκευαζόμενοι, καὶ βούλεσθε ἀπαγγέλλεσθαι περὶ ὑμῶν πρὸς 189 βασιλέα μὴ μὰ Δία ὡς ἀποροῦσιν ἢ φοβοῦνται ἢ θοροῦνται πάντες οἱ Ἕλληνες καὶ Ἀθηναῖοι, πολλοῦ γε
- 39 καὶ δεῖ, ἀλλ' ὅτι, εἰ μὲν μὴ τοῖς Ἕλλησιν ὁμοίως αἰσχυρὸν ἦν τὸ ψεύδεσθαι καὶ ἐπισηκεῖν ὥσπερ ἐκείνῳ καλόν, πάλαι ἂν ὑμεῖς ἐπ' αὐτὸν ἐπορεύεσθε, νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν ποιήσαιτε ὑμῶν ἕνεκ' αὐτῶν, εὐχεσθε δὲ πᾶσι τοῖς θεοῖς τὴν αὐτὴν λαβεῖν παράνοιαν ἐκείνον ἦνπερ ποτὲ τοὺς προγόνους αὐτοῦ. καὶ ταῦτ' ἂν ἐπίη σκοπεῖν αὐτῷ, οὐκ ὀλιγῶρος ὑμᾶς βουλευομένους εὐρή-
- 40 σει. ἐκ μὲν γε τῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους πολέμων σύνοιδε τὴν πόλιν εὐδαίμονα καὶ μεγάλην γεγενημένην, ἐκ δὲ τῆς ἡσυχίας ἧς ἦγε ποτὲ, οὐδεμιᾶς τῶν ἄλλων Ἑλληνίδων πόλεων τοσοῦτον ὅσον νῦν ὑπεραίρουσαν. καὶ μὴν καὶ τοὺς Ἕλληνας ὄρα δεομένους ἦτοι
- τινὸς ἐκουσίου ἢ ἀκουσίου διαλλακτοῦ, τοῦτον δ' αὐτὸν ἂν οἶδε φανέντ' αὐτοῖς, εἰ πόλεμον κινοίη. ὥστε καὶ γνώριμα καὶ πιστὰ αὐτῷ τῶν ἀπαγγελλόντων ἀκούειν ἔσται.
- 41 Ἴνα δ', ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ μακρὰ λίσαν λέγων ἐνοχλῶ, τὰ κεφάλαια ὧν συμβουλεύω φράσας ἀπειμι. παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθροὺς

κελεύω, ἀμύνεσθαι δὲ βασιλέα καὶ πάντας, εἰάν ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσι, ταύτῃ τῇ αὐτῇ δυνάμει φημί δεῖν, ἄρχειν δὲ μηδενὸς μήτε λόγου μήτ' ἔργου ἀδίκου, τὰ δ' ἔργα ἡμῶν ὅπως ἄξια τῶν προγόνων ἔσται σκοπεῖν, μὴ τοὺς ἐπὶ τοῦ βήματος λόγους. κἂν ταῦτα ποιῆτε, καὶ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς τάναντία πείθουσι συμφέροντα πράξετε· οὐ γὰρ ὀργιεῖσθε αὐτοῖς ὕστερον, νῦν ἀμαρτόντες.

XV.

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. 190.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον ἤσαντο πρὸς Ἀθηναίους Χίοι καὶ Ρόδιοι καὶ Βυζάντιοι, πρότερον μὲν αὐτῶν ὑπήκοοι γεγονότες, τότε δὲ ἀλλήλοις συμμαχίαν πεποιημένοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων. γείτονες δὲ ὄντες οἱ Ρόδιοι τῇ Καρία πρὸς τὸν ταύτης ὑπαρχον Μαύσωλον οἰκείως ἔχειν ἐδόκουν. ὁ δὲ κατ' ὀλίγον πιστευόμενος ὑπ' αὐτῶν ἐπιβουλήν κατὰ τοῦ δήμου συνεστήσατο, καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν Ροδίων ἀφελόμενος ὀλίγοις τοῖς δυνατωτέροις τὴν πόλιν κατεδούλωσε. συμβουλεύει τοίνυν ὁ Δημοσθένης μὴ περιορᾶν ταῦτα, ἀλλὰ βοηθεῖν τῷ δήμῳ τῶν Ροδίων, συμφέρον λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ δημοκρατεῖσθαι τὰς πόλεις. εἰ δὲ ἡδίκηκασιν ἡμᾶς, φησὶν, Ρόδιοι, ἀλλὰ πρόπον ἔστιν ἡμῖν καὶ σύνηδες τὸ καὶ τοὺς λυπήσαντάς τι τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν καὶ μὴ μνησικακεῖν ἀμαρτάνουσιν εἰς τὴν πόλιν.

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους διδόναι παρρησίαν ἐκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δ' οὐδεπώποτε ἡγησάμην

χαλεπὸν τὸ διδάξαι τὰ βέλτιστα ὑμᾶς (ὡς γὰρ εἶπεν
 ἀπλῶς, ἅπαντες ὑπάρχειν ἐγνωκότες μοι δοκεῖτε,) ἀλλ- 191
 λὰ τὸ πείσαι πράττειν ταῦτα· ἐπειδὴν γὰρ τι δόξη καὶ
 ψηφισθῆ, τότε ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει ὄσονπερ
 2 πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν ἐν ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς
 τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ τοὺς διὰ τὴν αὐτῶν ὕβριν ὑμῖν
 πολεμήσαντας οὐ πάλαι, νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὐ-
 τῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἄξιον δ' ἠσθῆναι τῶ
 παρόντι καιρῷ· συμβήσεται γὰρ ὑμῖν, ἐὰν ἄχρη βου-
 λεύσησθε περὶ αὐτοῦ, τὰς παρὰ τῶν διαβαλλόντων
 τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας ἔργω μετὰ δόξης καλῆς
 3 ἀπολύσασθαι. ἠτιάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπιβουλεύειν
 αὐτοῖς Χίοι καὶ Βυζάντιοι καὶ Ῥόδιοι, καὶ διὰ ταῦτα
 συνέστησαν ἐφ' ἡμᾶς τὸν τελευταῖον τουτοῦ πόλεμον·
 φανήσεται δ' ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πείσας
 Μαύσωλος, φίλος εἶναι φάσκων Ῥοδίων, τὴν ἐλευθε-
 ρίαν αὐτῶν ἀφηρημένος, οἱ δ' ἀποδείξαντες ἑαυτοὺς
 συμμάχους Χίοι καὶ Βυζάντιοι τοῖς ἀτυχήμασιν αὐτῶν
 4 οὐ βεβοηθηκότες, ὑμεῖς δ', οὓς ἐφοβοῦντο, μόνοι τῶν
 πάντων τῆς σωτηρίας αὐτοῖς αἴτιοι. ἐκ δὲ τοῦ ταῦθ'
 ὑφ' ἀπάντων ὀφθῆναι ποιήσετε τοὺς πολλοὺς ἐν ἀπά-
 σαις ταῖς πόλεσι τοῦτο ποιεῖσθαι σύμβολον τῆς αὐτῶν
 σωτηρίας, ἐὰν ὑμῖν ὧσι φίλοι· οὗ μείζον οὐδὲν ἂν ὑμῖν
 γένοιτο ἀγαθὸν ἢ παρὰ πάντων ἐκόντων ἀνυπόπτου
 τυχεῖν εὐνοίας.

5 Θαυμάζω δ' ὅτι τοὺς αὐτοὺς ὁρῶ ὑπὲρ μὲν Αἰγυ-
 πτίων τἀναντία πράττειν βασιλεῖ τὴν πόλιν πείθοντας,
 ὑπὲρ δὲ τοῦ Ῥοδίων δήμου φοβουμένους τὸν ἄνδρα
 τοῦτον. καίτοι τοὺς μὲν Ἕλληνας ὄντας ἅπαντες ἴσασι,
 6 τοὺς δ' ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ ἐκείνου μεμερισμένους. οἶμαι δ' 192
 ὑμῶν μνημονεύειν ἐνίους ὅτι, ἠνίκ' ἐβουλεύεσθε ὑπὲρ
 τῶν βασιλικῶν, παρελθὼν πρῶτος ἐγὼ παρήνεσα, οἶμαι

δὲ καὶ μόνος ἢ δεύτερος εἰπεῖν, ὅτι μοι σωφρονεῖν ἂν δοκοῖτε, εἰ τὴν πρόφασιν τῆς παρασκευῆς μὴ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἔχθραν ποιοῖσθε, ἀλλὰ παρασκευάζοισθε μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθροὺς, ἀμύνοισθε δὲ κἀκείνου, εἰ ἂν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ. καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν εἶπον ταῦθ', ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν ὀρθῶς λέγειν, ἀλλὰ 7 καὶ ὑμῖν ἤρθεσκε ταῦτα. ἀκόλουθος τοίνυν ὁ νῦν λόγος ἐστὶ μοι τῶ τότε ρηθέντι. ἐγὼ γὰρ, εἰ βασιλεὺς παρ' αὐτὸν ὄντα με σύμβουλον ποιοῖτο, ταῦτ' ἂν αὐτῶ παραινέσαιμι ἄπερ ὑμῖν, ὑπὲρ μὲν τῶν αὐτοῦ πολεμεῖν, εἰ ἂν τις ἐναντιῶται τῶν Ἑλλήνων, ὧν δὲ μηδὲν αὐτῶ 8 προσήκει, τούτων μὴδ' ἀντιποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν. εἰ μὲν οὖν ὅλως ἐγνώκατε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσων ἂν βασιλεὺς ἐγκρατῆς γένηται φθάσας ἢ παρακρουσάμενός τινος τῶν ἐν ταῖς πόλεσι, παραχωρεῖν, οὐ καλῶς ἐγνώκατε, ὡς ἐγὼ κρίνω· εἰ δ' ὑπὲρ τῶν δικαίων καὶ πολεμεῖν, ἂν τούτου δέη, καὶ πάσχειν ὅτιοῦν οἴεσθε χρῆναι, πρῶτον μὲν ὑμῖν ἤττον δεήσει τούτων, ὅσων ἂν μᾶλλον ἐγνώκοτες ἦτε ταῦτα, ἐπειδ' ἂ προσήκει φρονεῖν δόξετε.

9 "Ὅτι δ' οὐδὲν καινὸν οὔτ' ἐγὼ λέγω νῦν κελεύων Ῥοδίους ἐλευθεροῦν, οὔθ' ὑμεῖς, ἂν πεισθῆτέ μοι, ποιήσετε, τῶν γεγενημένων ὑμᾶς τι καὶ συνεννηροχῶτων ὑπομνήσω. ὑμεῖς ἐξεπέμψατε Τιμόθεόν ποτε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσοντα Ἀριοβαρζάνη, προσγράψαντες τῶ ψηφίσματι "μὴ λύοντα τὰς σπονδὰς τὰς "πρὸς τὸν βασιλέα." ἰδὼν δ' ἐκεῖνος τὸν μὲν Ἀριοβαρ- 193 ζάνην φανερώς ἀφροστώτα βασιλέως, Σάμον δὲ φρουρουμένην ὑπὸ Κυπροθέμιδος, ὃν κατέστησε Τιγράνης ὁ βασιλέως ὑπαρχος, τῶ μὲν ἀπέγνω μὴ βοηθεῖν, τὴν 10 δὲ προσκαθεζόμενος καὶ βοηθήσας ἠλευθέρωσε· καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐ γέγονε πόλεμος διὰ ταῦθ'

ὑμῖν. οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς ὑπὲρ τε τοῦ πλεονεκτεῖν πολεμήσειεν ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν ἐλαττοῦνται μέγρι τοῦ δυνατοῦ πάντες πολεμοῦσιν, ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐφίενται μὲν, ἔάν τις ἑᾶ, ἔάν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἠδίκηκεναι τοὺς ἐναντιωθέντας αὐτοῖς ἡγοῦνται.

- 11 Ὅτι δ' οὐδ' ἂν ἐναντιωθῆναι μοι δοκεῖ τῇ πράξει ταύτῃ νῦν Ἀρτεμισία τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ τῶν πραγμάτων, μικρὰ ἀκούσαντες σκοπεῖτε, εἴτ' ὀρθῶς λογίζομαι ταῦτ' εἶτε μή. ἐγὼ νομίζω πράττοντος μὲν ἐν Αἰγύπτῳ πάνθ', ὡς ᾤομαι, βασιλέως σφόδρα ἂν Ἀρτεμισίαν πειραθῆναι περιποιῆσαι Ῥόδον αὐτῷ, οὐ τῇ βασιλέως εὐνοίᾳ, ἀλλὰ τῷ βούλεσθαι πλησίον αὐτῆς διατρίβοντος ἐκείνου μεγάλην εὐεργεσίαν καταθέσθαι
- 12 πρὸς αὐτὸν, ἵν' ὡς οἰκειότατ' αὐτὴν ἀποδέχηται· πράττοντος δ' ὡς λέγεται, καὶ διημαρτηκότος οἷς ἐπεχείρησεν, ἡγεῖσθαι τὴν νῆσον ταύτην, ὅπερ ἔστιν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἂν εἶναι βασιλεῖ χρησίμην ἐν τῷ παρόντι, τῆς δ' αὐτῆς ἀρχῆς ἐπιτείχισμα πρὸς τὸ μηδ' ὀτιοῦν παρακινεῖν. ὥστε μοι δοκεῖ μᾶλλον ἂν ὑμᾶς ἔχειν μὴ φανερῶς αὐτῆς ἐνδούσης ἢ κείνον λαβεῖν βούλεσθαι. οἶμαι 194 μὲν οὖν οὐδὲ βοηθήσειν αὐτὴν, ἂν δ' ἄρα τοῦτο ποιῆ,
- 13 φαύλως καὶ κακῶς· ἐπεὶ καὶ βασιλέα γ' ὅτι μὲν ποιήσει μὰ Δί' οὐκ ἂν εἶποιμι ἔγωγ' ὡς οἶδα, ὅτι μέντοι συμφέρει τῇ πόλει δῆλον ἤδη γενέσθαι πότερα ἀντιποιήσεται τῆς πόλεως τῆς Ῥοδίων ἢ οὐ, τοῦτ' ἂν ἰσχυρισαίμην· οὐ γὰρ ὑπὲρ Ῥοδίων βουλευτέον, ὅταν ἀντιποιῆται, μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν πάντων Ἑλλήνων.
- 14 Οὐ μὲν οὐδ' ἂν εἰ δι' αὐτῶν εἶχον τὴν πόλιν οἱ νῦν ὄντες ἐν αὐτῇ Ῥόδιοι, παρήνεσα ἂν ὑμῖν τούτους

- ἐλέσθαι, οὐδ' εἰ πάνθ' ὑπισχνούντο ὑμῖν ποιήσειν. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς τὸ μὲν πρῶτον, ὅπως καταλύσωσι τὸν δῆμον, προσλαβόντας τινὰς τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' ἔπραξαν, πάλιν ἐκβαλόντας τούτους· τοὺς οὖν μηδετέροις πιστῶς κεχρημένους οὐδ' ἂν ὑμῖν βεβαίους
- 15 ἡγοῦμαι γενέσθαι συμμάχους. καὶ ταῦτ' οὐδέποτε εἶπον ἂν, εἰ τῷ Ῥοδίῳ δήμῳ μόνον ἡγοῦμην συμφέρειν· οὔτε γὰρ προξενῶ τῶν Ῥωμαίων οὔτ' ἰδίᾳ ξένος αὐτῶν οὐδεὶς ἐστὶ μοι. οὐ μὴν οὐδ' εἰ ταῦτ' ἀμφοτέρῃ ἦν, εἰ μὴ συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμην, εἶπον ἂν, ἐπεὶ Ῥοδίους γ', εἰ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν τῷ συναγορευόντι τῇ σωτηρία αὐτῶν, συγχαίρω τῶν γεγενημένων. τοῦ κομίσασθαι γὰρ τὰ ὑμέτερά ὑμῖν φθονήσαντες τὴν ἑαυτῶν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκασι, καὶ παρὸν αὐτοῖς Ἑλλησι καὶ βελτίοσιν αὐτῶν ὑμῖν ἐξ ἴσου συμμαχεῖν, βαρβάρους καὶ δούλους, οὓς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖνται, δου-
- 16 λεύουσιν. ὀλίγου δὲ δέω λέγειν, ἂν αὐτοῖς ὑμεῖς ἐθέλησθε βοηθῆσαι, ὡς καὶ συνενήνοχε ταῦτ' αὐτοῖς· εὖ 195 μὲν γὰρ πράττοντες οὐκ οἶδ' εἶποτ' ἂν εὖ φρονῆσαι ἠθέλησαν, ὅντες Ῥόδιοι, ἔργῳ δὲ πειραθέντες καὶ διδαχθέντες ὅτι πολλῶν κακῶν ἢ ἄνοια αἰτία τοῖς πολλοῖς γίνεται, τάχ' ἂν, εἰ τύχοιεν, σωφρονέστεροι πρὸς τὸν λοιπὸν τοῦ χρόνου γένοιτο. τοῦτο δ' οὐχὶ μικρὰν ἀφέλειαν αὐτοῖς ἡγοῦμαι. φημί δὴ χρῆναι πειραῶσθαι σώζειν τοὺς ἄνδρας καὶ μὴ μνησικακεῖν, ἐνθυμουμένους ὅτι πολλὰ καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων ἐξηπάτησθε, ὧν οὐδενὸς αὐτοῖ δοῦναι δίκην δίκαιοι ἂν εἶναι φήσατε.
- 17 Ὅρατε δὲ κάκεινο, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὺς ὑμεῖς πολέμους πεπολεμήκατε καὶ πρὸς δημοκρατίας καὶ πρὸς ὀλιγαρχίας. καὶ τοῦτο μὲν ἴστε καὶ αὐτοί· ἀλλ' ὑπὲρ ὧν πρὸς ἑκατέρους ἔσθ' ὑμῖν ὁ πόλεμος,

- τοῦτ' ἴσως ὑμῶν οὐδεὶς λογίζεται. ὑπὲρ τίνων οὖν ἐστίν; πρὸς μὲν τοὺς δῆμους ἢ περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, οὐ δυνηθέντων δημοσίᾳ διαλύσασθαι ταῦτα, ἢ περὶ γῆς μέρους ἢ ὄρων ἢ φιλονεικίας ἢ τῆς ἡγεμονίας· πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὲρ μὲν τούτων οὐδε-
- 18 νός, ὑπὲρ δὲ τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας· ὥστ' ἐγὼ γ' οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι εἰπεῖν μᾶλλον ἡγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρατουμένους τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας πολεμεῖν ὑμῖν ἢ ὀλιγαρχουμένους φίλους εἶναι. πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους ὄντας οὐ χαλεπῶς ἂν εἰρήνην ὑμᾶς ποιήσασθαι νομίζω, ὅποτε βουληθείητε, πρὸς δ' ὀλιγαρχουμένους οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ὀλίγοι πολλοῖς καὶ ζητοῦντες ἄρχειν τοῖς μετ' ἰσηγορίας ζῆν ἡρημένοις εὖνοι γένοιντ' ἂν.
- 19 Θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται Χίων ὀλιγα- 196
ρχουμένων καὶ Μυτιληναίων, καὶ νυνὶ Ῥοδίων καὶ πάντων ἀνθρώπων ὀλίγου δέω λέγειν εἰς ταύτην τὴν δουλείαν ὑπαγομένων, συγκινδυνεύειν τὴν παρ' ἡμῖν πολιτείαν, μηδὲ λογίζεται τοῦθ', ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως, εἰ δι' ὀλιγαρχίας ἅπαντα συστήσεται, τὸν παρ' ὑμῖν δῆμον ἐάσουσιν. ἴσασι γὰρ οὐδένας ἄλλους πάλιν εἰς ἐλευθερίαν τὰ πράγματα ἑπανάξοντας· ὅθεν δὴ κακὸν αὐτοῖς ἂν τι γενέσθαι προσδοκῶσι, τούτους ἀνελεῖν
- 20 βουλήσονται. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους τοὺς ἀδικοῦντάς τινας αὐτῶν τῶν κακῶς πεπονθότων ἐχθροὺς ἡγεῖσθαι χρή· τοὺς δὲ τὰς πολιτείας καταλύοντας καὶ μεθιστάντας εἰς ὀλιγαρχίαν κοινούς ἐχθροὺς παραινῶ νομίζειν ἀπάντων τῶν ἐλευθερίας ἐπιθυμούντων.
- 21 ἔπειτα καὶ δίκαιον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοκρατουμένους αὐτοὺς τοιαῦτα φρονοῦντας φαίνεσθαι περὶ τῶν ἀτυχοῦντων δῆμων, οἷάπερ ἂν τοὺς ἄλλους ἀξιῶσαιτε φρονεῖν περὶ ὑμῶν, εἴ ποθ', ὃ μὴ γένοιτο, τοιοῦτό

τι συμβαίη. καὶ γὰρ εἰ δίκαιά τις φήσει Ῥοδίους πε-
πουθέναι, οὐκ ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς ἐφησθῆναι· δεῖ γὰρ
τοὺς εὐτυχοῦντας περὶ τῶν ἀτυχοῦντων ἀεὶ φαίνεσθαι
τὰ βέλτιστα βουλευομένους, ἐπειδὴ περ ἄδηλον τὸ μέλ-
λου ἅπασιν ἀνθρώποις.

- 22 Ἀκούω δ' ἐγὼ πολλάκις ἐνταυθὶ παρ' ὑμῖν τινῶν
λεγόντων ὡς, ὅτε ἠτύχησεν ὁ δῆμος ἡμῶν, συνεβου-
λήθησάν τινες αὐτὸν σωθῆναι· ὧν ἐγὼ μόνων Ἀργεί-
ων ἐν τῷ παρόντι μνησθῆσομαι βραχὺ τι. οὐ γὰρ ἂν
ὑμᾶς βουλοίμην, δόξαν ἔχοντας τοῦ σώζειν τοὺς ἀτυ-
χοῦντας ἀεὶ, χεῖρους Ἀργείων ἐν ταύτῃ τῇ πράξει φα- 197
νῆναι, οἳ χάραν ὕμορον τῇ Λακεδαιμονίων οἰκοῦντες,
ὄρωντες ἐκείνους γῆς καὶ θαλάττης ἄρχοντας, οὐκ
ἀπώκησαν οὐδ' ἐφοβήθησαν εὐνοικῶς ὑμῖν ἔχοντες
φανῆναι, ἀλλὰ καὶ πρέσβεις ἐλθόντας ἐκ Λακεδαίμο-
νος, ὡς φασιν, ἐξαιτήσουτάς τινας τῶν φυγάδων τῶν
ὑμετέρων ἐψηφίσαντο, ἐὰν μὴ πρὸ ἡλίου δύντος ἀπαλ-
23 λάττωνται, πολεμίους κρίνειν. εἰτ' οὐκ αἰσχρὸν, ὧ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὸ μὲν Ἀργείων πλῆθος οὐκ ἐφο-
βήθη τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν ἐν ἐκείνοις τοῖς και-
ροῖς οὐδὲ τὴν ῥώμην, ὑμεῖς δ' ὄντες Ἀθηναῖοι βάρβα-
ρον ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα γυναικῶν, φοβήσεσθε; καὶ
μὴν οἳ μὲν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν ὅτι πολλάκις ἠττηνται ὑπὸ
Λακεδαιμονίων, ὑμεῖς δὲ νενικήκατε μὲν πολλάκις βα-
σιλέα, ἠττησθε δ' οὐδ' ἅπαξ οὐθ' ὑπὸ τῶν δούλων τῶν
βασιλέως οὐτ' αὐτοῦ ἐκείνου· εἰ γὰρ τί που κεκράτηκε
τῆς πόλεως βασιλεὺς, ἢ τοὺς πονηροτάτους τῶν Ἑλλή-
νων καὶ προδότας αὐτῶν χρήμασι πείσας ἢ οὐδαμῶς
ἄλλως κεκράτηκεν. καὶ οὐδὲ τοῦτ' αὐτῷ συνενήνοχεν·
24 ἀλλ' ἅμα εὐρήσετε αὐτὸν τὴν τε πόλιν διὰ Λακεδαιμο-
νίων ἀσθενῆ ποιήσαντα καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας
κινδυνεύσαντα πρὸς Κλέαρχον καὶ Κύρον. οὐτ' οὖν

ἐκ φανεροῦ κεκράτηκεν οὐτ' ἐπιβουλεῦσαι συνενήνο-
 χεν αὐτῷ. ὁρῶ δ' ὑμῶν ἐνίους Φιλίππου μὲν ὡς ἄρ'
 οὐδενὸς ἀξίου πολλάκις ὀλιγοροῦντας, βασιλέα δ' ὡς
 ἰσχυρὸν ἐχθρὸν οἷς ἂν προέληται φοβουμένους. εἰ δὲ
 τὸν μὲν ὡς φαῦλον οὐκ ἀμννούμεθα, τῷ δὲ ὡς φοβε-
 ρῶ πάνθ' ὑπείξομεν, πρὸς τίνας, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 198
 παραταξόμεθα;

25 Εἰσὶ δέ τινες, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ' ὑμῖν δει-
 νότατοι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς,
 οἷς παραινέσαιμ' ἂν ἔγωγε τοσοῦτον μόνου, ὑπὲρ ὑμῶν
 πρὸς τοὺς ἄλλους ζητεῖν τὰ δίκαια λέγειν, ἵν' αὐτοὶ τὰ
 προσήκοντα πρῶτοι φαίνωνται ποιοῦντες· ὡς ἔστιν
 ἄτοπον περὶ τῶν δικαίων ὑμᾶς διδάσκειν αὐτὸν οὐ δί-
 καια ποιοῦντα· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον ὄντα πολίτην τοὺς
 καθ' ὑμῶν λόγους, ἀλλὰ μὴ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐσκέφθαι.

26 φέρε γὰρ πρὸς θεῶν σκοπεῖτε, τί δή ποτ' ἐν Βυζαντίῳ
 οὐδεὶς ἐσθ' ὁ διδάξων ἐκείνους μὴ καταλαμβάνειν Χαλ-
 κηδόνα, ἣ βασιλέως μὲν ἐστίν, εἶχετε δ' αὐτὴν ὑμεῖς,
 ἐκείνοις δ' οὐδαμόθεν προσῆκε· μηδὲ Σηλυβρίαν, πό-
 λιν ὑμετέραν ποτὲ σύμμαχον οὔσαν, ὡς αὐτοὺς συντε-
 λῆ ποιεῖν καὶ Βυζάντιον ὀρίζειν τὴν τούτων χώραν πα-
 ρὰ τοὺς ὄρκους καὶ τὰς συνθήκας, ἐν αἷς αὐτονόμους

27 τὰς πόλεις εἶναι γέγραπται; οὐδὲ Μαύσωλον ζῶντα,
 οὐδὲ τελευτήσαντος ἐκείνου τὴν Ἀρτεμισίαν οὐδεὶς
 ἐσθ' ὁ διδάξων μὴ καταλαμβάνειν Κῶν καὶ Ῥόδου καὶ
 ἄλλας πόλεις ἐτέρας Ἑλληνίδας, ὧν βασιλεὺς ὁ ἐκείνων
 δεσπότης ἐν ταῖς συνθήκαις ἀπέστη τοῖς Ἑλλησι, καὶ
 περὶ ὧν πολλοὺς κινδύνους καὶ καλοὺς ἀγῶνας οἱ κατ'
 ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἕλληνες ἐποιήσαντο. εἰ δ' ἄρα
 καὶ λέγει τις ἀμφοτέροις αὐτοῖς, ἀλλ' οἷ γε πεισόμενοι

28 τούτοις, ὡς ἔοικεν, οὐκ εἰσίν. ἐγὼ δὲ δίκαιον μὲν εἶναι
 νομίζω κατάγειν τὸν Ῥοδίων δῆμον οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ

εἰ μὴ δίκαιον ἦν, ὅταν εἰς ἃ ποιούσιν οὗτοι βλέψω, προσήκειν οἶμαι παραινέσαι κατάγειν. διὰ τί; ὅτι πάντων μὲν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιεῖν ὠρηκώτων αἰσχροὺν ἡμᾶς μόνους μὴ ἐθέλειν, ἀπάντων δὲ τῶν ἄλλων ὅπως ἀδικεῖν δυνήσονται παρασκευαζομένων μόνους ἡμᾶς τὰ δίκαια προτείνεσθαι, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένους, οὐ δικαιοσύνην, ἀλλ' ἀνανδρίαν ἡγοῦμαι· ὁρῶ γὰρ ἅπαντας πρὸς τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν δικαίων ἀξιουμένους. καὶ παράδειγμα λέγειν ἔχω τούτου πᾶσιν ὑμῖν γνώριμον. εἰσὶ συνθῆκαι τοῖς Ἑλλησι διτταὶ πρὸς βασιλέα, ἃς ἐποιήσατο ἡ πόλις ἡ ἡμετέρα, ἃς ἅπαντες ἐγκωμιάζουσι, καὶ μετὰ ταῦθ' ὕστερον Λακεδαιμόνιοι ταύτας ὧν δὴ κατηγοροῦσι· καὶ ταύταις οὐχὶ ταῦτ' αἰ δίκαια ἀμφοτέραις ὄρισται. τῶν μὲν γὰρ ἰδίων δικαίων τῶν ἐν ταῖς πολιτείαις οἱ νόμοι κοινὴν τὴν μετουσίαν ἔδοσαν καὶ ἴσην καὶ τοῖς ἀσθενέσι καὶ τοῖς ἰσχυροῖς· τῶν δ' Ἑλληνικῶν δικαίων οἱ κρατοῦντες ὄρισται τοῖς ἥττοσι γίνονται.

30 Ἐπειδὴ τοίνυν ὑμῖν ἐγνωκέναι τὰ δίκαια ποιεῖν ὑπάρχει, ὅπως καὶ πράξαι ταῦτ' ἐφ' ὑμῖν ἔσται δεῖ σκοπεῖν. ἔσται δὲ ταῦτ', εἰ ἂν ὑποληφθῆτε κοινοὶ προστατάται τῆς πάντων ἐλευθερίας εἶναι. εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώτατον ὑμῖν εἶναι πράξαι τὰ δέοντα. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις εἰς ἀγῶν ἔστιν ὁ πρὸς τοὺς προδήλους ἐχθροὺς, ὧν ἂν κρατήσωσιν, οὐδὲν ἐμποδῶν αὐτοῖς κυρίους τῶν ἀγαθῶν εἶναι· ὑμῖν δ', ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύο, οὗτός θ' ὁ καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ προσέθ' ἕτερος τούτου πρότερος καὶ μείζων· δεῖ γὰρ ὑμᾶς βουλευομένους κρατῆσαι τῶν τὰναντία τῆ πόλει παρ' ὑμῖν πράττειν προηρημένων. ὅταν οὖν μηδὲν ἢ διὰ τούτους ἀκονιτὶ τῶν δεόντων γενέσθαι, πολ-

- 32 λῶν διαμαρτάνειν ὑμῖν εἰκότως συμβαίνει. τοῦ μέν-
 τοι πολλοὺς ἀδεῶς ταύτην τὴν τάξιν αἰρεῖσθαι τῆς πο-
 λιτείας, ἴσως μὲν αἰ παρὰ τῶν μισθοδοτούντων αὐτοὺς
 ὠφέλειαι μάλιστ' αἰτιαί, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ἂν τις
 ἔχοι δικαίως αἰτιᾶσθαι. ἔχοῖν γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖ-
 οί, τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ὑμᾶς περὶ τῆς ἐν τῇ πο-
 λιτεία τάξεως ἢνπερ περὶ τῆς ἐν ταῖς στρατείαις
 ἔχετε. τίς οὖν ἐστὶν αὕτη; ὑμεῖς τὸν λείποντα τὴν ὑπὸ
 τοῦ στρατηγοῦ τάξιν ταχθεῖσαν ἄτιμον οἴεσθε προσή-
 33 κειν εἶναι καὶ μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν. χρὴ τοί-
 νυν καὶ τοὺς τὴν ὑπὸ τῶν προγόνων τάξιν ἐν τῇ πολι-
 τεία παραδεδομένην λείποντας καὶ πολιτενομένους
 ὀλιγαρχικῶς ἀτίμους τοῦ συμβουλεύειν ὑμῖν αὐτοῖς
 ποιεῖσθαι· νῦν δὲ τῶν μὲν συμμάχων τοὺς τὸν αὐ-
 τὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον ὑμῖν ὁμωμοκότας νομίζετε εὐ-
 νουστάτους, τῶν δὲ πολιτενομένων οὓς ἴστε σαφῶς
 τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς ἠρημένους, τούτους πιστο-
 τάτους ἠγεῖσθε.
- 34 Ἄλλὰ γὰρ οὐχ ὅτι τις κατηγορήσει τούτων ἢ τοῖς
 ἄλλοις ὑμῖν ἐπιπλήξει χαλεπὸν εὐρεῖν, ἀλλ' ἀφ' ὁποί-
 ων λόγων ἢ πράξεως ποίας ἐπανορθώσεται τις ἂν νῦν
 οὐκ ὀρθῶς ἔχει, τοῦτ' ἔργον εὐρεῖν. ἴσως μὲν οὖν οὐδὲ
 τοῦ παρόντος καιροῦ περὶ πάντων λέγειν· ἀλλ' ἐὰν ἂ
 προήρησθε δυνηθῆτε ἐπικυρῶσαι συμφερούση τιλ
 35 πράξει, καὶ τᾶλλ' ἂν ἴσως καθ' ἐν-ἀεὶ βέλτιον ἔχοι. ἐγὼ
 μὲν οὖν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πρα-
 γμάτων τούτων ἐρωμένως, καὶ πράττειν ἄξια τῆς πό- 201
 λεως, ἐνθυμουμένους ὅτι χαίρετ' ἀκούοντες, ὅταν τις
 ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ὑμῶν καὶ τὰ πεπραγμένα ἐκεί-
 νοις διεξίη καὶ τὰ τρόπαια λέγη. νομίζετε τοίνυν ταῦτ'
 ἀναθεῖναι τοὺς προγόνους ὑμῶν οὐχ ἵνα θαυμάζητ'

αὐτὰ θεωροῦντες, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμῆσθε τὰς τῶν ἀνα-
θέντων ἀρετάς.

XVI.

ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὅτε Λακεδαιμόνιοι νικηθέντες ὑπὸ Θηβαίων ἐν Λευκτροῖς
τῆς Βοιωτίας εἰς κίνδυνον μέγαν κατέστησαν, ἀποστάντων
Ἀρκάδων καὶ προσθεμένων τοῖς Θηβαίοις, Ἀθηναῖοι σύμ-
μαχοι Λακεδαιμονίοις γενόμενοι διέσωσαν αὐτούς· ὕστερον
δὲ Λακεδαιμόνιοι τῶν κινδύνων ἀπαλλαγέντες καὶ προϊόν-
τες πάλιν εἰς δύναμιν ἐπὶ Μεγάλῃν πόλιν τῆς Ἀρκαδίας ἤρ-
χοντο, καὶ τοὺς Ἀθηναίους παρεκάλουν διὰ πρεσβείας κοι-
νωνεῖν αὐτοῖς τοῦ πολέμου. πετόμφασι δὲ καὶ οἱ Μεγαλοπο-
λίται πρέσβεις Ἀθήναζε παρακαλοῦντες ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὁ τοί-
νον Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ περιορᾶν ἀναιρεθεῖσαν
Μεγάλῃν πόλιν μηδὲ εἰς ἰσχὺν προσελθόντας Λακεδαιμονίους,
συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ μὴ φοβερὰν εἶναι τὴν
Λακεδαίμονα.

Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἀμαρτάνειν, ὧ ἄνδρες 202
Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονί-
οις συνειρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἦγοντες,
οὐχ ὑμῶν ὄντες πολῖται, πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύ-
ουσι, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἦν δὲ
τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον, τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ
τῶν πραγμάτων λέγειν καὶ τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν
σκοπεῖν ἄνευ φιλονεικίας τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν
2 ἀξιούντων. νῦν δ' ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γι-
γνώσκεισθαι καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν Ἀττικῶς, πολλοὺς
ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὐτῶν

εἶναι νομίσαι. ἐγὼ δ' ὄρω μὲν ὡς χαλεπὸν τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστὶ· συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν, καὶ τῶν μὲν ταυτὶ, τῶν δὲ ταυτὶ βουλομένων, ἂν τὰ μεταξὺ τις ἐγχειρῇ λέγειν καὶ ὑμεῖς μὴ περιμένητε μαθεῖν, χαριεῖται 3 μὲν οὐδετέροις, διαβεβλήσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους· οὐ μὴν ἀλλ' αἰρησόμεαι μᾶλλον αὐτὸς, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ παρ' ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατηῆσαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλ' ὕστερον, ἂν ὑμῖν βουλομένοις ἦ, λέξω· ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' ἀπάντων ἄροξομαι ἃ κράτιστα νομίζω διδάσκειν.

4 Οὐκοῦν οὐδ' ἂν εἰς ἀντεῖποι ὡς οὐ συμφέρει τῇ πόλει καὶ Λακεδαιμονίους ἀσθενεῖς εἶναι καὶ Θηβαίους 203 τουτουσί. ἔστι τοίνυν ἐν τινι τοιούτῳ καιρῷ τὰ πράγματα νῦν, εἴ τι δεῖ τοῖς εἰρημένοις πολλάκις παρ' ὑμῖν λόγοις τεκμήρασθαι, ὥστε Θηβαίους μὲν Ὀρχομενοῦ καὶ Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν οἰκισθεισῶν ἀσθενεῖς γενέσθαι, Λακεδαιμονίους δ', εἰ ποιήσονται τὴν Ἀρκαδίαν ὑφ' ἑαυτοῖς καὶ Μεγάλην πόλιν ἀναιρησούσι, πά- 5 λιν ἰσχυροὺς γενήσεσθαι. σκεπτέον τοίνυν μὴ πρότερον τούσδε γενέσθαι φοβεροὺς καὶ μεγάλους ἐάσωμεν ἢ κείνοι μικροὶ γενήσονται, καὶ λάθωσιν ἡμᾶς πλείονι μείζους οἱ Λακεδαιμόνιοι γενόμενοι ἢ ὅσῳ τοὺς Θηβαίους ἐλάττους συμφέρει γενέσθαι. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποιμεν, ὡς ἀνταλλάξασθαι βουλοίμεθ' ἀντιπάλους Λακεδαιμονίους ἀντὶ Θηβαίων, οὐδὲ τοῦτ' ἔσθ' ὃ σπουδάξομεν, ἀλλ' ὅπως μηδέτεροι δυνήσονται μηδὲν ἡμᾶς ἀδικεῖν· οὕτω γὰρ ἂν ἡμεῖς μετὰ πλείστης ἀδείας εἴημεν.

6 Ἀλλὰ νῆ Δία ταῦτα μὲν οὕτω δεῖν ἔχειν φήσομεν, δεινὸν δ' εἶ, πρὸς οὓς παρεταττόμεθα ἐν Μαντινείᾳ, τούτους συμμάχους αἰρησόμεθα· εἶτα βοηθήσομεν

τούτοις ἐναντία ἐκείνων, μεθ' ὧν τότε ἐκινδυνεύομεν.
 κάμοι ταῦτα δοκεῖ, προσδεῖσθαι δ' ἔτι τοῦ τὰ δίκαια
 7 ποιεῖν ἐθελόντων τῶν ἐτέρων. εἰ μὲν τοίνυν ἐθελή-
 σουσιν εἰρήνην ἅπαντες ἄγειν, οὐ βοηθήσομεν τοῖς
 Μεγαλοπολίταις· οὐδὲν γὰρ δεήσει· ὥστ' οὐδ' ὀτιοῦν
 ὑπεναντίον ἡμῖν ἔσται πρὸς τοὺς συμπαραταξαμένους,
 σύμμαχοι δ' ἡμῖν οἱ μὲν ὑπάρχουσιν, ὡς φασιν, οἱ δὲ
 8 προσγενήσονται νυνί. καὶ τί ἂν ἄλλο βουλοίμεθα; ἐὰν
 δ' ἀδικῶσι καὶ πολεμῆν οἴωνται δεῖν, εἰ μὲν ὑπὲρ τού-
 του μόνου βουλευτέον, εἰ χοῆ Μεγάλην πόλιν ἡμᾶς
 προσέσθαι Λακεδαιμονίοις ἢ μὴ, δίκαιον μὲν οὐ, συγ- 204
 χωρῶ δ' ἔγωγ' ἑᾶσαι καὶ μηδὲν ἐναντιωθῆναι τοῖς γε
 τῶν αὐτῶν μετασχούσι κινδύνων· εἰ δ' ἅπαντες ἐπί-
 στασθε ὅτι, ταύτην ἂν ἔλωσιν, ἴασιν ἰπὶ Μεσσήνην,
 φρασάτω τις ἐμοὶ τῶν νῦν χαλεπῶν τοῖς Μεγαλοπολί-
 ταις, τί τόθ' ἡμῖν συμβουλεύσει ποιεῖν. ἀλλ' οὐδεὶς
 9 ἔρει. καὶ μὴν πάντες ἐπίστασθε ὡς καὶ παραινούντων
 τούτων καὶ μὴ βοηθητέον, καὶ διὰ τοὺς ὄρκους, οὓς
 ὁμωμόκαμεν Μεσσηνίοις, καὶ διὰ τὸ συμφέρον εἶναι
 κατοικεῖσθαι ταύτην τὴν πόλιν. σκοπεῖσθε δὴ πρὸς
 ὑμᾶς αὐτοὺς ποτέραν τὴν ἀρχὴν καλλίονα καὶ φιλαν-
 θρωποτέραν ποιήσεσθε τοῦ μὴ ἐπιτρέπειν ἀδικεῖν Λα-
 κεδαιμονίοις, τὴν ὑπὲρ Μεγάλης πόλεως ἢ τὴν ὑπὲρ
 10 Μεσσήνης. νῦν μὲν γε βοηθεῖν δόξετε Ἀρκάσι, καὶ
 τὴν εἰρήνην σπουδάζειν εἶναι βεβαίαν, ὑπὲρ ἧς ἐκιν-
 δυνεύσατε καὶ παρετάξασθε· τότε δ' εὐδηλοὶ πᾶσιν
 ἔσεσθε οὐ τοῦ δικαίου μᾶλλον ἔνεκα Μεσσήνην εἶναι
 βουλόμενοι ἢ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους φόβου. δεῖ δὲ
 σκοπεῖν μὲν καὶ πράττειν ἀεὶ τὰ δίκαια, συμπαρατη-
 ρεῖν δ' ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντα ἔσται ταῦτα.

11 Ἔστι τοίνυν τοιοῦτός τις λόγος παρὰ τῶν ἀντιλε-
 γόντων, ὡς κομίσασθαι τὸν Ὀρωπὸν ἡμᾶς ἐγχειρεῖν

δεῖ, εἰ δὲ τοὺς βοηθήσαντας ἂν ἡμῖν νῦν ἐπ' αὐτὸν
 ἐχθροὺς κτησόμεθα, οὐχ ἔξομεν συμμαχούς. ἐγὼ δὲ τὸ
 μὲν κομίσασθαι Ὠρωπὸν πειραῖσθαι δεῖν φημι καὶ αὐ-
 τός· τὸ δ' ἐχθροὺς ἡμῖν Λακεδαιμονίους ἔσεσθαι, νῦν
 ἔαν ποιῶμεθα συμμαχούς Ἀρκάδων τοὺς βουλομένους
 ἡμῖν εἶναι φίλους, μόνοις οὐδ' εἰπεῖν ἐξεῖναι νομίζω
 τοῖς πείσασιν ὑμᾶς, ὅτ' ἐκινδύνεον Λακεδαιμόνιοι,
 12 βοηθεῖν αὐτοῖς. οἱ γὰρ ταῦτα λέγοντες ἔπεισαν ὑμᾶς 205
 πάντων Πελοποννησίων ἐλθόντων ὡς ὑμᾶς καὶ μεθ'
 ὑμῶν ἀξιούντων ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἰέναι, τοὺς
 μὲν μὴ προσδέξασθαι (καὶ διὰ τοῦθ', ὅπερ ἦν ὑπόλοι-
 πον αὐτοῖς, ἐπὶ Θηβαίους ἦλθον), ὑπὲρ δὲ τῆς Λακε-
 δαιμονίων σωτηρίας καὶ χρημάτων εἰσφέρειν καὶ τοῖς
 σώμασι κινδυνεύειν. καίτοι οὐδ' ἂν ὑμεῖς ἠθελήσατε
 δήπου σώζειν αὐτοὺς, εἰ τοῦτο προὔλεγον ὑμῖν, ὅτι
 σωθέντες, ἔαν μὴ ποιεῖν ὅ τι βούλονται πάλιν αὐτοὺς
 εἶτε καὶ ἀδικεῖν, οὐδεμίαν ὑμῖν χάριν ἔξουσι τῆς σωτη-
 13 ρίας. καὶ μὴν εἰ καὶ σφόδρα ἐναντίον ἐστὶ τοῖς Λακε-
 δαιμονίων ἐπιχειρήμασι τὸ τοὺς Ἀρκάδας ἡμᾶς συμ-
 μάχους ποιήσασθαι, προσήκει δήπου πλείω χάριν αὐ-
 τοὺς ἔχειν ὢν ἐσώθησαν ὑφ' ἡμῶν εἰς τοὺς ἐσχάτους
 ἐλθόντες κινδύνους ἢ ὢν ἀδικεῖν κωλύονται νῦν ὀργί-
 ξεσθαι. ὥστε πῶς οὐ βοηθήσουσιν ἡμῖν ἐπ' Ὠρωπὸν,
 ἢ κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων δόξουσιν εἶναι; μὰ τοὺς
 θεοὺς ἔγωγε οὐχ ὀρῶ.

14 Θανμάζω τοίνυν καὶ τῶν λεγόντων τοῦτον τὸν λό-
 γον, ὡς εἰ συμμαχούς ποιησόμεθα Ἀρκάδας καὶ ταῦτα
 πράξομεν, μεταβάλλεσθαι δόξει καὶ οὐδὲν ἔχειν πιστὸν
 ἢ πόλις. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοῦναντίον, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι τῶν πάντων οὐδένα ἂν ἀντει-
 πεῖν οἶμαι ὡς οὐ καὶ Λακεδαιμονίους καὶ πρότερον
 Θηβαίους καὶ τὸ τελευταῖον Εὐβοέας ἔσωσεν ἡ πόλις,

καὶ μετὰ ταῦτα συμμάχους ἐποιήσατο, ἐν τι καὶ τὸ ἀν-
 15 τὸ βουλομένη ἀεὶ πράττειν. ἔστι δὲ τοῦτο τί; τοὺς ἀδι-
 κουμένους σώζειν. εἰ τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, οὐκέτ'
 ἂν ἡμεῖς εἶημεν οἱ μεταβαλλόμενοι, ἀλλ' οἱ μὴ ἐθέλοντες
 τοῖς δικαίοις ἐμμένειν, καὶ φανήσεται τὰ πράγματα ἀεὶ 206
 διὰ τοὺς πλεονεκτεῖν βουλομένους μεταβαλλόμενα,
 οὐχ ἢ πόλις ἡμῶν.

16 Δοκοῦσι δέ μοι Λακεδαιμόνιοι μάλα δεινῶν ἀν-
 θρώπων ἔργον ποιεῖν. νῦν γὰρ φασιν ἐκεῖνοι δεῖν
 Ἡλείους μὲν τῆς Τριφυλίας τινὰ κομίσασθαι, Φλιασί-
 ουσ δὲ τὸ Τρικάρανον, ἄλλους δὲ τινὰς τῶν Ἀρκάδων
 τὴν αὐτῶν καὶ τὸν Ὠρωπὸν ἡμᾶς, οὐχ ἴν' ἐκάστους
 ἡμῶν ἰδῶσιν ἔχοντας τὰ αὐτῶν, οὐδ' ὀλίγου δεῖ. ὁψέ
 17 γὰρ ἂν φιλάνθρωποι γένοιτο· ἀλλ' ἵνα πᾶσι δοκῶσι
 συμπράττειν ὅπως ἂν ἕκαστοι κομίσωνται ταῦθ' ἅ φα-
 σιν αὐτῶν εἶναι, ἴν', ἐπειδὴν ἴωσιν ἐπὶ Μεσσήνην αὐτοί,
 συστρατεύωνται πάντες αὐτοῖς οὗτοι καὶ βοηθῶσι προ-
 θύμως, ἢ δοκῶσιν ἀδικεῖν, περὶ ὧν ἔφασαν ἕκαστοι
 σφῶν αὐτῶν εἶναι συμψήφους λαβόντες ἐκείνους, μὴ
 18 τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς χάριν ἀποδιδόντες. ἐγὼ δὲ νομίζω
 τὴν πόλιν προῶτον μὲν καὶ χωρὶς τοῦ καθυφεῖναι τινὰς
 Λακεδαιμονίοις Ἀρκάδων Ὠρωπὸν ἂν κομίσασθαι καὶ
 μετ' ἐκείνων, ἂν τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθέλωσι, καὶ μετὰ τῶν
 ἄλλων τῶν οὐκ οἰομένων δεῖν Θεβαίους εἶναι ἔχειν τὰ
 ἀλλότρια. εἰ δ' ἄρα τοῦτ' εὐδήλον ἡμῖν γένοιτο, ὅτι
 μὴ Λακεδαιμονίους ἕωντες τὴν Πελοπόννησον κατα-
 στρέψασθαι οὐχ οἰοί τε ἐσόμεθα Ὠρωπὸν λαβεῖν, αἰ-
 ρετώτερον, εἰ οἶόν τ' εἰπεῖν, ἡγοῦμαι τὸν Ὠρωπὸν εἶναι
 ἢ Λακεδαιμονίοις Μεσσήνην προέσθαι καὶ Πελοπόννη-
 σον. οὐ γὰρ ἂν ἡγοῦμαι περὶ τούτου μόνον ἡμῖν εἶναι
 τὸν λόγον πρὸς ἐκείνους. ἀλλ' ἐάσω τό γ' ἐπελθὼν

εἰπεῖν μοι· περὶ πολλῶν δ' ἂν οἶμαι κίνδυνον ἡμῖν γενέσθαι.

- 19 Ἄλλὰ μὴν ἂ γέ φασι πεπραχθαι διὰ Θεβαίους τοῖς 207
 Μεγαλοπολίταις ὑπεναντία πρὸς ἡμᾶς, ἄτοπον νῦν
 μὲν ἐν κατηγορίας μέρει ποιεῖσθαι, βουλομένων δὲ γε-
 νέσθαι φίλων αὐτῶν, ἵνα τούναντίον εὖ ποιῶσιν
 ἡμᾶς, βασκαίνειν καὶ σκοπεῖν ἐξ ὅτου τρόπου μὴ γενή-
 σονται, καὶ μὴ γιγνώσκειν ὅτι ὅσῳ ἂν σπουδαιότερους
 τούτους περὶ Θεβαίους γεγενημένους ἀποδείξωσι, το-
 σούτῳ πλείονος ὀργῆς αὐτοὶ δικαίως ἂν τυγχάνοιεν,
 εἰ τοιούτων συμμάχων τὴν πόλιν, ὅτ' ἐφ' ὑμᾶς προτέ-
 20 ρους ἦλθον ἢ Θεβαίους, ἀπεστέρησαν. ἀλλ', οἶμαι,
 ταῦτα μὲν ἐστὶ δεύτερον ἀνθρώπων βουλομένων ἐτέ-
 ρων ποιῆσαι τούτους συμμάχους. ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅσα ἂν
 ἐκ λογισμοῦ σκοπῶν τις εἰκάσαι, καὶ τοὺς πολλοὺς οἶ-
 μαι ὑμῶν ταῦτὰ φήσειν, ὅτι, εἰ λήφονται Μεγάλην πό-
 λιν Λακεδαιμόνιοι, κινδυνεύσει Μεσσήνη· εἰ δὲ καὶ
 ταύτην λήφονται, φημὶ ἡμᾶς ἔσεσθαι συμμάχους Θε-
 21 βαίων. πολὺ δὴ κάλλιον καὶ ἄμεινον τὴν μὲν Θεβαίων
 συμμαχίαν αὐτοὺς παραλαβεῖν, τῇ δὲ Λακεδαιμονίων
 πλεονεξία μὴ ἐπιτρέψαι, ἢ νῦν ὀκνοῦντας μὴ τοὺς Θε-
 βαίων σώσωμεν συμμάχους, τούτους μὲν προέσθαι,
 πάλιν δὲ σώξειν αὐτοὺς τοὺς Θεβαίους, καὶ προσέτι ἐν
 22 φόβῳ καθεστάναι περὶ ἡμῶν αὐτῶν. οὐ γὰρ ἐγὼ γ'
 ἀδεὲς τοῦθ' ὑπολαμβάνω τῇ πόλει, τὸ λαβεῖν Μεγάλην
 πόλιν Λακεδαιμονίους καὶ πάλιν γενέσθαι μεγάλους.
 ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς καὶ νῦν οὐχ ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν τι κα-
 κὸν πόλεμον ἀραμένους, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κομίσασθαι τὴν
 πρότερον οὔσαν αὐτοῖς δύναμιν· ὦν δ', ὅτ' ἐκείνην εἶ-
 χον, ὠρέγοντο, ταῦθ' ὑμεῖς μᾶλλον ἴσως εἰδότες ἢ ἐγὼ
 φοβοῖσθ' ἂν εἰκότως.
- 23 Ἠδέως δ' ἂν πυθοίμην τῶν λεγόντων καὶ τοὺς

Θεβαίους μισεῖν φασκόντων καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, 208
 πότερα ἐκάτεροι μισοῦσιν, οὓς δὴ μισοῦσιν, ὑπὲρ ὑμῶν
 καὶ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν, ἢ ὑπὲρ μὲν Λακεδαιμονίων
 Θεβαίους, ὑπὲρ δὲ Θεβαίων Λακεδαιμονίους ἐκάτεροι·
 εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων, οὐδετέροις ὡς μαινομένοις
 πείθεσθαι προσήκει· εἰ δ' ὑπὲρ ὑμῶν φήσουσι, τί πέ-
 24 ρα τοῦ καιροῦ τοὺς ἑτέρους ἐπαίρουσιν; ἔστι γὰρ, ἔστι
 Θεβαίους ταπεινοὺς ποιεῖν ἄνευ τοῦ Λακεδαιμονίους
 ἰσχυροὺς καθιστάναι, καὶ πολὺ γε ῥᾶρον· ὡς δ', ἐγὼ
 πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἴσμεν ἅπαντες τοῦθ', +
 ὅτι τὰ μὲν δίκαια πάντες, ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται, μέχρι
 τοῦ γε αἰσχύνονται μὴ πράττειν, τοῖς δ' ἀδίκους ἐναν-
 τιοῦνται φανερώς, ἄλλως τε κ' ἂν τινες βλάπτωνται· καὶ
 τοῦτο λυμαινόμενον πάνθ' εὐρήσομεν, καὶ ταύτην ἀρ-
 χὴν οὔσαν πάντων τῶν κακῶν, τὸ μὴ ἐθέλειν τὰ δίκαια
 25 πράττειν ἀπλῶς. ἵνα τοίνυν μὴ τοῦτ' ἐμποδῶν γένη-
 ται τῷ Θεβαίους γενέσθαι μικροῦς, τὰς μὲν Θεσπιάς
 καὶ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὰς Πλαταιὰς κατοικίξασθαι
 φῶμεν δεῖν καὶ συμπράττωμεν αὐτοῖς καὶ τοὺς ἄλλους
 ἀξιῶμεν (ταῦτα γὰρ καὶ καλὰ καὶ δίκαια, μὴ περιορᾶν
 πόλεις ἀρχαίας ἐξανεστῶσας), τὴν δὲ Μεγάλην πόλιν
 καὶ τὴν Μεσσήνην μὴ προώμεθα τοῖς ἀδικοῦσι, μηδ'
 ἐπὶ τῇ προφάσει τῇ Πλαταιῶν καὶ Θεσπιῶν τὰς οὔσας
 καὶ κατοικουμένας πόλεις ἀναιρεθεῖσας περιίδωμεν.
 26 κ' ἂν ἢ ταῦτα πρόδηλα, οὐδεὶς ὅστις οὐ βουλήσεται παύ-
 σασθαι Θεβαίους ἔχοντας τὴν ἀλλοτριάν· εἰ δὲ μὴ,
 πρῶτον μὲν ἐναντίους ἔξομεν πρὸς ἐκεῖνα τούτους εἰ-
 κότως, ὅταν ἠγῶνται τὴν ἐκείνων κατοίκισιν αὐτοῖς
 ὀλεθρον φέρειν, εἴτ' ἀνήνυτα πράγματα ἔξομεν αὐ- 209
 τοί· τί γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔσται πέρας, ὅταν ἀεὶ τὰς μὲν
 οὔσας πόλεις ἐῶμεν ἀναιρεῖν, τὰς δ' ἀνηρημένας ἀξιῶ-
 μεν οἰκίξειν;

27 Λέγουσι τοίνυν οἱ μάλιστα δοκοῦντες δίκαια λέγειν ὡς δεῖ τὰς στήλας καθελεῖν αὐτοὺς τὰς πρὸς Θηβαίους, εἶπερ ἡμέτεροι βεβαίως ἔσονται σύμμαχοι. οἱ δὲ φασὶ μὲν αὐτοῖς οὐκ εἶναι στήλας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶναι τὸ ποιοῦν τὴν φιλίαν, τοὺς δὲ βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτους νομίζειν εἶναι συμμαχοὺς. ἐγὼ δ', εἰ τὰ μάλιστ' εἰσὶ τοιοῦτοι, ἄδι πῶς ἔχω. φημὶ δεῖν ἅμα τούτους ἀξιοῦν καθαιρεῖν τὰς στήλας καὶ Λακεδαιμονίους ἄγειν εἰρήνην, ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλωσι ποιεῖν ὁπότεροι ταῦτα, τότε ἤδη μετὰ τῶν ἐθελόντων ἡμᾶς γίνε-
 28 σθαι. εἴτε γὰρ εἰρήνης γιγνομένης αὐτοῖς οἱ Μεγαλοπολῖται ἔτι τῆς Θηβαίων συμμαχίας ἔξονται, φανεροὶ πᾶσιν ἔσονται τὴν πλεονεξίαν τὴν Θηβαίων, οὐ τὸ δίκαιον αἰρούμενοι· εἴτε συμμαχοὺς ἡμᾶς ἀδόλως τῶν Μεγαλοπολιτῶν ποιουμένων μὴ ἐθελήσουσιν ἄγειν εἰρήνην οἱ Λακεδαιμόνιοι, δῆλοι δὴπου πᾶσιν ἔσονται οὐχ ἵνα Θεσπιάι κατοικισθῶσι μόνον ποιοῦμενοι τὴν σπουδὴν, ἀλλ' ἵνα τοῦ πολέμου περιεστηκότος Θηβαί-
 29 οῖς τὴν Πελοπόννησον ὑφ' αὐτοῖς ποιήσονται. θαυμάζω δ' ἐνίων, εἰ τὸ μὲν Θηβαίων συμμαχοὺς εἶναι τοὺς Λακεδαιμονίων ἐχθροὺς φοβοῦνται, εἰ δὲ καταστρέφονται Λακεδαιμόνιοι τούτους, μηδὲν ἡγοῦνται φοβερόν, καὶ ταῦτ' ἔργῳ πείραν ἡμῖν δεδωκότος τοῦ χρόνου ὅτι Θηβαῖοι μὲν τούτοις συμμαχοὶς ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἀεὶ χροῶνται, Λακεδαιμόνιοι δ' ὅτ' εἶχον αὐτούς, 210 ἐφ' ἡμᾶς ἐχροῶντο.

30 Οἶμαι τοίνυν ἔγωγε κάκεινο ἐνθυμεῖσθαι δεῖν, ὅτι μὴ προσδεξαμένων μὲν ὑμῶν τοὺς Μεγαλοπολίτας, ἐὰν μὲν ἀναιρεθῶσι καὶ διοικισθῶσιν, ἰσχυροῖς Λακεδαιμονίοις ἔστιν εὐθύς εἶναι, ἐὰν δὲ σωθῶσιν ἄρα, ὡς ἤδη τι καὶ παρ' ἐλπίδας ἐξέβη, βέβαιοι σύμμαχοι Θηβαίων δικαίως ἔσονται· ἂν δὲ προσδέξησθε, τούτοις

μὲν ὑπάρξει ἤδη σωθῆναι δι' ὑμᾶς, τὸ δὲ συμβησόμε-
 νου καὶ τὸν τοῦ κινδύνου λογισμὸν μετενεγκόντες σκο-
 31 πῶμεν ἐπὶ Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων. ἂν μὲν τοί-
 νυ καταπολεμηθῶσιν οἱ Θηβαῖοι, ὥσπερ αὐτοὺς δεῖ,
 οὐκ ἔσονται μείζους τοῦ δέοντος οἱ Λακεδαιμόνιοι τού-
 τους ἔχοντες ἀντιπάλους τοὺς Ἀρκάδας, ἐγγὺς οἰκοῦν-
 τας· ἂν δ' ἀνευέγκωσιν ἄρ' οἱ Θηβαῖοι καὶ σωθῶσιν,
 ἀλλ' οὖν ἀσθενέστεροί γ' ἔσονται ἡμῖν συμμαχῶν γε-
 γεινημένων τῶνδε καὶ δι' ἡμᾶς σεσωσμένων· ὥστε
 πανταχῇ συμφέρει μῆτε προέσθαι τοὺς Ἀρκάδας μῆτε
 δι' αὐτοὺς, ἂν ἄρα σωθῶσι, περιγεγονέναι δοκεῖν, μῆτε
 δι' ἄλλους τινὰς, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

32 Ἐγὼ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὰ τοὺς θεοὺς
 οὔτε φιλῶν οὔδε τέρους οὔτεμισῶν ἰδίᾳ εἶρηκα, ἀλλ' ἄ-
 νομίζω συμφέρειν ὑμῖν· καὶ παραινῶ μὴ προέσθαι Με-
 γαλοπολίτας, μηδ' ἄλλον ἀπλῶς μηδένα τῶν ἐλαττό-
 νων τῶ μείζονι.

XVII.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ 211
ΣΥΝΘΗΚΩΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα καταγαγόντος εἰς Μεσσήνην
 τοὺς Φιλιάδου τοῦ τυράννου παῖδας, αἰτιᾶται παρὰ τὰς συν-
 θήκας εἶναι τοῦτο τὰς Ἀθηναίους καὶ Ἑλλήσι γενομένης·
 παραβεβηκέναι δὲ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τὰς συνθήκας
 φησὶ τοὺς Μακεδόνας, καὶ μὴ περιορᾶν ταῦτα παραινεῖ. ὁ
 δὲ λόγος ψευδεπίγραφος εἶναι δοκεῖ· οὐ γὰρ ἔοικε κατὰ τὴν

ιδεάν τοῖς ἄλλοις τοῖς τοῦ Δημοσθένους, ἀλλὰ τῷ Ὑπερείδου χαρακτήρι μᾶλλον προσχωρεῖ, τὰ τε ἄλλα καὶ λέξεις τινὰς ἔχει κατ' ἐκείνον μᾶλλον εἰρημέναις ἢ τὸν Δημοσθένην, οἷον νεόπλουτοι καὶ βδελυρεύσεται.

Ἄξιον ἀποδέχεσθαι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα τῶν τοῖς ὄρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις διακελευομένων ἐμμένειν, εἴπερ αὐτὸ πεπεισμένοι ποιούσιν· οἶμαι γὰρ οὐδὲν οὕτω τοῖς δημοκρατομένοις πρέπειν ὡς περὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον σπουδάζειν. δεῖ τοίνυν τοὺς λίαν ἐπ' αὐτὸ παρακαλοῦντας μὴ τῷ μὲν λόγῳ καταχρωμέ- 212
νους ἐνοχλεῖν, πάντα δὲ μᾶλλον πράττειν, ἀλλ' ὑπομείναντας νυνὶ τὸν ἐξετασμὸν ἢ καὶ τὸ λοιπὸν πειθομένους ὑμᾶς ἔχειν περὶ αὐτῶν, ἢ παραχωρήσαντας ἔαν συμβουλευεῖν τοὺς ἀληθέστερα περὶ τῶν δικαίων ἀπο-
2 φαινομένους, ἵν' ἢ ἐκόντες ἀδικούμενοι ἀνέχησθε καὶ αὐτὸ τοῦτο χαρίζησθε τῷ ἀδικοῦντι, ἢ προελόμενοι περὶ πλείστον ποιήσασθαι τὸ δίκαιον ἀνεγκλήτως πρὸς ἅπαντας χρῆσθε τῷ συμφέροντι, μηκέτι μέλλοντες. ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν ὄρκων σκεψαμένους τῶν περὶ τῆς κοινῆς εἰρήνης ἔξεστιν ἰδεῖν ἤδη τίνες εἰσὶν οἱ παραβεβηκότες. ὡς δὲ περὶ μεγάλων συντόμως διδάξω.

3 Εἰ δὴ τις ἐρωτήσειεν ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τίνι ἂν μάλιστ' ἀνανακτήσαιτε, εἴποιτ' ἂν πάντες, εἴ τις ἀναγκάζοι. οἶμαι δ', εἰ ἦσαν κατὰ τὸν νυνὶ χρόνον οἱ Πεισιστρατίδαι καὶ τις ἐβιάζετο κατάγειν αὐτοὺς δευρὶ, ἀρπάσαντας ἂν ὑμᾶς τὰ ὄπλα πάντα κίνδυνον ὑπομείναι ἀντὶ τοῦ παραδέξασθαι ἢ πεισθέντας γε δουλεύειν ἀντὶ τῶν ἀργυρωνήτων, καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ὄσῳ τὸν μὲν οἰκέτην οὐδεὶς ἂν ἐκὼν ἀποκτείνε, τοὺς δὲ τυραννομένους ἀκρίτους ἔστιν ὄραν ἀπολλυμένους

4 ἄμα καὶ ὑβρίζομένους εἰς παῖδας καὶ γυναῖκας. παρὰ
 τοὺς ὄρκους τοίνυν καὶ τὰς συνθήκας τὰς ἐν τῇ κοινῇ
 εἰρήνῃ γεγραμμένας Ἀλέξανδρος εἰς Μεσσήνην κατα-
 γαγῶν τοὺς Φιλιάδου παῖδας, ὄντας τυράννους, ἃρ'
 ἐφρόντισε τοῦ δικαίου, ἀλλ' οὐκ ἐχρήσατο τῷ αὐτοῦ
 5 ἐθεὶ τῷ τυραννικῷ, βραχὺ φροντίσας ὑμῶν καὶ τῆς
 κοινῆς ὁμολογίας; οὐ δὴ δεῖ, εἰ μὲν τις ὑμᾶς ταῦτα 213
 βιάζοιτο, μάλιστ' ἀγανακτῆσαι, εἰ δ' ἐτέρωθί που γέ-
 γουε παρὰ τοὺς πρὸς ὑμᾶς ὄρκους, μὴ φυλάξασθαι, καὶ
 ἡμῖν μὲν διακελεύεσθαι τινὰς ἐνταυθὶ ἐμμένειν τοῖς
 ὄρκοις, τοῖς δ' αὐτοὺς οὕτω περιβοήτως ἀνηρηκόσι κα-
 6 τάλείπειν αὐτήν τὴν ἐξουσίαν. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε ταῦθ'
 οὕτως ἔχειν, ἐὰν βούλησθε τῷ δικαίῳ χρῆσθαι· καὶ
 γὰρ ἔτι προσγέγραπται ἐν ταῖς συνθήκαις πολέμιον
 εἶναι τὸν ἐκεῖνα ἅπερ Ἀλέξανδρος ποιῶντα ἅπασιν τοῖς
 τῆς εἰρήνης κοινωνοῦσι, καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ
 στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτὸν ἅπαντας. οὐκοῦν ἐὰν ποιῶ-
 7 μεν τὰ συγκείμενα, πολεμῶ χρησόμεθα τῷ καταγα-
 γόντι. ἀλλὰ γὰρ εἴποιεν ἂν οἱ τυραννίζοντες οὗτοι
 ὅτι πρὶν τὰς συνθήκας γενέσθαι ἐτυράννου Μεσση-
 νίων οἱ Φιλιάδου παῖδες· διὸ καὶ κατάγειν τὸν Ἀλέ-
 ξανδρον αὐτούς. ἀλλὰ καταγέλαστος ὁ λόγος, τοὺς μὲν
 ἐκ Λέσβου τυράννους, οἷον ἐξ Ἀντίσσης καὶ Ἐρέσου,
 ἐκβαλεῖν ὡς ἀδικήματος ὄντος τοῦ πολιτεύματος τοὺς
 πρὸ τῶν ὁμολογιῶν τυραννήσαντας, ἐν δὲ Μεσσήνῃ
 μηδὲν οἶεσθαι διαφέρειν, τῆς αὐτῆς δυσχερείας ὑπαρ-
 8 χούσης. ἔπειτα καὶ ἐπιτάττει ἡ συνθήκη εὐθύς ἐν ἀρ-
 χῇ ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους τοὺς Ἕλληνας.
 διὸ καὶ πῶς οὐχ ὑπεράτοπον ἡγεῖσθαι μὲν τῶν συνθη-
 κῶν τὸ αὐτονόμους εἶναι καὶ ἐλευθέρους, τὸν δ' εἰς
 δουλείαν ἀγαγόντα μὴ οἶεσθαι τάναντία ταῖς κοιναῖς
 ὁμολογίαις διαπεπραῆχθαι; οὐκοῦν ἀναγκαῖόν ἐστιν

- ἡμῖν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἶπερ τοῖς ὄρκοις καὶ ταῖς 214
 συνθήκαις ἐμμενοῦμεν καὶ τὰ δίκαια ποιήσομεν, ἐφ' ἃ
 ὑμᾶς παρακαλοῦσι, καθάπερ ἄρτι εἶπον, λαβοῦσι τὰ
 ὄπλα στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς παραβεβηκότας μετὰ τῶν
 9 βουλομένων. ἢ νομίζετε τὸν μὲν καιρὸν ποτ' ἰσχύειν
 καὶ ἄνευ τοῦ δικαίου τὸ συμφέρον πράττειν· νυνὶ δ',
 ὅτ' εἰς ταὐτὸ δίκαιον ἅμα καὶ ὁ καιρὸς καὶ τὸ συμφέρον
 συνδεδραμηκεν, ἄλλον ἄρα τινὰ χρόνον ἀναμενεῖτε
 τῆς ἰδίας ἐλευθερίας ἅμα καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
 ἀντιλαβέσθαι;
- 10 Ἐπ' ἄλλο δὲ δίκαιον ἔρχομαι τῶν κατὰ τὰς συνθή-
 κας. ἔστι γὰρ γεγραμμένον, εἴαν τινες τὰς πολιτείας
 τὰς παρ' ἐκάστοις οὔσας, ὅτε τοὺς ὄρκους τοὺς περὶ
 τῆς εἰρήνης ἄμνυσαν, καταλύσωσι, πολεμίους εἶναι
 πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσιν. σκέψασθε δ', ὧς ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Ἀχαιοὶ μὲν οἱ ἐν Πελοποννήσῳ
 ἐδημοκρατοῦντο, τούτων δ' ἐν Πελλήνῃ νῦν καταλέ-
 λυκε τὸν δῆμον ὁ Μακεδῶν ἐκβαλὼν τῶν πολιτῶν
 τοὺς πλείστους, τὰ δ' ἐκείνων τοῖς οἰκέταις δέδωκε,
 Χαίρωνά δὲ τὸν παλαιστὴν τύραννον ἐγκατέστησεν.
- 11 ἡμεῖς δὲ τῆς εἰρήνης μετέχομεν τῆς προστατούσης πο-
 λεμίους ἠγεῖσθαι τοὺς ταῦτα πράττοντας. ἐκ δὴ τού-
 των πότερον πειθώμεθα τοῖς κοινοῖς προστάγμασι,
 πολεμίους αὐτοῖς χρώμενοι, ἢ βδελυρεύσεται τις οὐ
 φάσκων, τούτων τῶν μισθοφορούντων παρὰ τοῦ
- 12 Μακεδόνοσ, τῶν καθ' ὑμῶν πεπλουτηκότων; οὐ
 γὰρ δὴ λέληθέ γε αὐτοὺς οὐδὲν τούτων· ἀλλ' εἰς τοῦθ'
 ὕβρεως ἤκουσιν ὥστε δορυφορούμενοι τοῖς τοῦ τυ-
 ράννου στρατοπέδοις ἐν μὲν τοῖς παραβεβασμένοις
 ὄρκοις ἐμμένειν ὑμῖν διακελεύονται, ὡς καὶ τῆς ἐπιού- 215
 κίας αὐτοκράτορος ὄντος ἐκείνου, τοὺς δ' ἰδίους ὑμᾶς
 νόμους ἀναγκάζουσι λύειν, τοὺς μὲν κεκριμένους ἐν

- τοῖς δικαστηρίοις ἀφιέντες, ἕτερα δὲ παμπληθῆ τοιαῦ-
 13 τα βιαζόμενοι παρανομεῖν. εἰκότως· τοῖς γὰρ πεπρα-
 κόσιν ἑαυτοὺς εἰς τἀναντία τοῖς τῆ πατρίδι συμφέρου-
 σιν οὐκ ἔνι μέλειν νόμων οὐδ' ὄρκων· τοῖς δ' ὀνόμασι
 μόνον αὐτῶν ἀποχρώμενοι παρακρούονται τοὺς παρ-
 ἔργως ἐνταυθί, ἀλλ' οὐκ ἐξεταστικῶς ἐκκλησιάζοντας,
 καὶ νομίζοντας τὴν παραντία ἡσυχίαν οὐκ ἔσεσθαι
 14 ποτ' αἰτίαν ταραχῆς ἀτόπου. κελεύω δ' ἔγωγε, καθά-
 περ ἐν ἀρχῇ προεῖπον, πείθεσθαι τούτοις τοῖς φάσκουσι
 δεῖν ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις ἐμμένειν, εἰ μὴ ἐκεῖνο
 νομίζουσιν, ὅταν μὲν λέγωσιν ὡς ἐμμενετέον τοῖς ὄρ-
 κοις, οὐ λέγειν αὐτοὺς τὸ μηδὲν ἀδικεῖσθαι, οὐδένα δ'
 οἴονται αἰσθήσεσθαι τυραννίδων ἀντὶ δημοκρατιῶν
 καθισταμένων καὶ τῶν πολιτειῶν καταλυομένων.
- 15 Τὸ δὲ καταγελαστότατον· ἔστι γὰρ ἐν ταῖς συνθή-
 καις ἐπιμελεῖσθαι τοὺς συνεδρεύοντας καὶ τοὺς ἐπὶ τῇ
 κοινῇ φυλακῇ τεταγμένους ὅπως ἐν ταῖς κοινωνούσαις
 πόλεσι τῆς εἰρήνης μὴ γίνωνται θάνατοι καὶ φυγαὶ
 παρὰ τοὺς κειμένους ταῖς πόλεσι νόμους, μηδὲ χρημά-
 των δημεύσεις, μηδὲ γῆς ἀναδασμοί, μηδὲ χρεῶν ἀπο-
 κοπαί, μηδὲ δούλων ἀπελευθερώσεις ἐπὶ νεωτερισμῶ.
 οἱ δὲ τοσούτου δέουσι τούτων τι κωλύειν ὥστε καὶ
 συγκατασκευάζουσιν, οὓς πῶς οὐ προσήκει ἀπολωλέ-
 ναι; οἱ τηλικαύτας συμφορὰς παρασκευάζουσιν ἐν ταῖς
 πόλεσιν, ἅς διὰ τὸ μέγεθος αὐτοῖς τοσούτοις οὔσι μὴ 216
 περιορᾶν ἐπέταξαν.
- 16 Ἔτι δ' ἕτερον δεῖξω τὸ λελυκὸς τὰς συνθήκας. ἔστι
 γὰρ γεγραμμένον ἐκ τῶν πόλεων τῶν κοινωνουσῶν
 τῆς εἰρήνης μὴ ἐξεῖναι φυγάδας ὀρμήσαντας ὅπλα ἐπι-
 φέρειν ἐπὶ πολέμῳ μηδεμιᾶ πόλει τῶν μετεχουσῶν τῆς
 εἰρήνης· εἰ δὲ μὴ, ἔκσπονδον εἶναι τὴν πόλιν, ἐξ ἧς ἂν
 ὀρμηθῶσιν. οὕτω τοίνυν ῥαδίως τὰ ὅπλα ἐπήνεγκεν ὁ

- Μακεδῶν ὥστ' οὐδὲ κατέθετο πώποτε, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἔχων περιέρχεται καθ' ὅσον δύναται, τοσοῦτῳ καὶ νῦν μᾶλλον ἢ πρότερον, ὅσῳ ἐκ προστάγματος ἄλλους τε ἐτέρωθι καὶ τὸν παιδοτριβὴν εἰς Σικυῶνα κατήγαγεν.
- 17 οὐκοῦν εἰ δεῖ πείθεσθαι ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, καθάπερ οὗτοί φασιν, ἔκσπονδοὶ ἡμῖν εἰσὶν αὐταὶ αἱ πόλεις αἱ ταῦτα διαπεπραγμέναι. εἰ μὲν οὖν δεῖ ἐπικρύπτεσθαι τὰ ληθῆ, οὐδὲν δεῖ λέγειν ὅτι εἰσὶν αἱ Μακεδονικαί· εἰ δ' οὐκ ἀνιᾶσιν οἱ καθ' ὑμῶν τῷ Μακεδόνι ὑπηρέται προστάττοντες πράττειν τὰ ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, πεισθῶμεν αὐτοῖς, ἐπειδὴ τὰ δίκαια λέγουσι, καὶ καθάπερ κελεύει ὁ ὄρκος, ἔκσπόνδους αὐτοὺς ποιήσαντες βουλευσώμεθα πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς δεσποτικῶς καὶ ἀσελγῶς διακειμένοις καὶ διὰ τέλους τὰ μὲν ἐπιβουλεύουσι, τὰ δὲ πράττουσι, καὶ καταγελωῶσι
- 18 τῆς κοινῆς εἰρήνης. διὰ τί γὰρ οὐ φήσουσιν οὗτοι δεῖν ταῦθ' οὕτως ἔχειν; ἢ ὁμολογίαν τὴν μὲν κατὰ τῆς πόλεως οὖσαν βεβαίαν ἀξιοῦσιν εἶναι, τὴν δὲ σώξουσιν οὐ συγχωρήσουσιν; ἄρα γε δοκεῖ δίκαιον ταῦτα γίνεσθαι; κἂν μὲν τι ἢ πρὸς τῶν ἐχθρῶν κατὰ τῆς πόλεως ἐν τοῖς ὄρκοις, τοῦτο μὲν ἰσχυρὸν ἀεὶ ποιήσου- 217 σιν· ἐὰν δέ τι ἡμέτερον ἢ κατ' ἐκείνων ἅμα δίκαιον καὶ συμφέρον, πρὸς τοῦτο δὲ διαμαχομένους οὐδέποτε παύσασθαι οἴησονται δεῖν ἑαυτούς;
- 19 Ἴνα δ' εἰδῆτε ἔτι σαφέστερον ὅτι οὐδεὶς ὑμῖν ἐγκαλέσει ποτὲ τῶν Ἑλλήνων ὡς ἄρα παρέβητέ τι τῶν κοινῆ ὁμολογηθέντων, ἀλλὰ καὶ χάριν ἔξουσιν ὅτι μόνοι ἐξηλέγξατε τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, μικρὰ ἐπιδραμοῦμαι περὶ αὐτῶν πολλῶν ὄντων. ἔστι γὰρ δήπου ἐν ταῖς συνθήκαις τὴν θάλατταν πλεῖν τοὺς μετέχοντας τῆς εἰρήνης, καὶ μηδένα κωλύειν αὐτοὺς μηδὲ κατάγειν πλοῖον μηδενὸς τούτων· ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῆ,

- 20 πολέμιον εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσιν. οὐκοῦν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐναργέστατα ἐοράκατε τοῦθ' ὑπὸ τῶν Μακεδόνων γεγενημένων· εἰς τοῦτο γὰρ ὑπεροψίας ἤλθον ὥστε εἰς Τένεδον ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου πλοῖα κατήγαγον, καὶ σκευαρούμενοι περὶ αὐτὰ οὐ πρότερον ἀφείσαν, πρὶν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε τριήρεις ἑκατὸν πληροῦν καὶ καθέλκειν καθ' αὐτὸς τότε, καὶ
- 21 στρατηγὸν ἐπ' αὐταῖς ἐτάξατε Μενεσθέα. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον τοσαῦτα μὲν εἶναι καὶ τηλικαῦτα τὰ ἡμαρτημένα ἑτέροις, τοὺς δ' ἐνταῦθα φίλους αὐτῶν μὴ ἐκείνους ἀποτρέπειν τοὺς παραβαίνοντας, ἀλλ' ἡμῖν συμβουλεύειν ἐμμένειν τοῖς οὕτως ὀλιγωρημένοις; ὥσπερ καὶ τούτου προσγεγραμμένου, τοῖς μὲν ἐξεῖναι πλημ-
- 22 μελεῖν, τοῖς δὲ μηδ' ἀμύνεσθαι. πῶς δ' οὐχ ἅμα τε παρ-
 ενόμουν ἐκεῖνοι καὶ ἀναίσθητοι ἦσαν, οἳ γε τηλικού-
 τον παρέβησαν τῶν ὄρκων, ὃ παρ' ἐλάχιστον ἐποίησεν
 αὐτοὺς ἀφαιρεθῆναι δικαίως τὴν κατὰ θάλατταν ἡγε-
 μουσίαν; καὶ νῦν ἐτι παραδεδώκασι τοῦτο τὸ δίκαιον ἀν-
 εγκλήτως ἡμῖν, ὅταν βουληθῶμεν πράττειν· οὐ γὰρ ὅτι 218
 ἐπάυσαντο ἐξαμαρτάνοντες, ἤττόν τι δήπου παραβεβή-
- 23 κασι τὰς κοινὰς ὁμολογίας. ἀλλ' εὐτυχοῦσιν, ὅτι ἐνα-
 ποχρῶνται τῇ ὑμετέρᾳ ῥαθυμίᾳ τῇ οὐδὲ τῶν δικαίων
 ἀπολαύειν προαιρουμένη. ὃ δὲ ὑβριστικώτατον συμ-
 βέβηκεν, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι Ἕλληνες καὶ βάρβαροι ἅπαντες
 τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐχθραν φοβοῦνται, οὗτοι δ' οἱ νεόπλου-
 τοι μόνοι καταφρονεῖν ὑμᾶς ὑμῶν αὐτῶν ἀναγκάζου-
 σι, τὰ μὲν πείθοντες, τὰ δὲ βιαζόμενοι, ὥσπερ ἐν Ἀβ-
 δηρίταις ἢ Μαρωνείταις, ἀλλ' οὐκ ἐν Ἀθηναίοις πολι-
- 24 τευόμενοι. καὶ ἅμα μικρὰ μὲν τὰ ἡμέτερα [πράγματα]
 ποιοῦσι, τὰ δὲ τῶν ἐχθρῶν ἰσχυρὰ, ἅμα δὲ λανθάνου-
 σιν ἑαυτοὺς ἀννπόστατον τὴν πόλιν ὁμολογοῦντες εἶ-
 ναι, διακελευόμενοι τὸ δίκαιον οὐ δικαίως διαφυλάτ-

τειν, ὡς τῷ συμφέροντί γε προελομένην χρῆσθαι κρα-
 25 τεῖν ἂν τῶν πολεμίων θραδίως δυνηθεῖσαν. εἰκότως δ'
 αὐτὸ πεπόνθασιν· ἕως γὰρ ἂν ἐξῆ τῶν κατὰ θάλατταν
 καὶ μόνοις ἀναμφισβητήτως εἶναι κυρίοις, τοῖς γε κα-
 τὰ γῆν πρὸς τῇ ὑπαρχούσῃ δυνάμει ἔστι προβολὰς ἐτέ-
 ρας ἰσχυροτέρας εὐρέσθαι, ἄλλως τε καὶ πεπανμένων
 ὑπὸ τῆς τύχης τῶν δορυφορουμένων ὑπὸ τῶν τυραν-
 νικῶν στρατοπέδων, καὶ τῶν μὲν ἐφθαρμένων, τῶν δὲ
 ἐξεληλεγμένων οὐδενὸς ἀξίων ὄντων.

- 26 Τὸ μὲν οὖν περὶ τὰ πλοῖα πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς
 προειρημένοις ὁ Μακεδῶν τηλικούτον παρέβη· τὸ δὲ
 ὑβριστικώτατον καὶ ὑπεροπτικώτατον τῶν Μακεδόνων
 τὸ πρῶην γεγενημένον ἔστι, τὸ τολμηῆσαι εἰσπλεῦσαι
 εἰς τὸν Πειραιᾶ παρὰ τὰς κοινὰς ἡμῖν πρὸς αὐτοὺς συν- 219
 θήκας. καὶ τοῦτο, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐχ ὅτι μία
 τριήρης ἦν, μικρὸν ὑποληπτέον, ἀλλ' ὅτι ἀπόπειρα ἐγγέ-
 νετο, εἰ περιοψόμεθα, ἵνα μετὰ πλειόνων αὐτοῖς ἐγγέ-
 νηται τοῦτο πράττειν, καὶ ὅτι οὐκ ἐφρόντισαν τῶν κοι-
 νῶν δογμάτων, καθάπερ οὐδὲ τῶν προειρημένων.
- 27 ἐπεὶ ὅτι γε τοῦτο παράδυσις ἦν κατὰ μικρὸν καὶ ἐπι-
 σμὸς τοῦ ἀνέχεσθαι ἡμᾶς τοὺς τοιούτους εἰσπλους, κἀ-
 κείθεν δῆλον· τὸ γὰρ τὸν τότε ἐπὶ τῆς νεῶς εἰσπλεύ-
 σαντα, ὃν ἔδει εὐθύς μετὰ τῆς τριήρους ὑφ' ἡμῶν ἀπο-
 λωλέναι, αἰτεῖσθαι ναυπηγήσασθαι μικρὰ πλοῖα ἐν
 τοῖς ἡμετέροις λιμέσι, πῶς οὐ καταφανὲς ποιεῖ ὅτι ἀντὶ
 τοῦ εἰσπλεῖν τὸ εὐθύς ἔνδον εἶναι ἐμηχανῶντο; καὶ εἰ
 λεπτὰ πλοῖα ὑπομενοῦμεν, ὀλίγον ὕστερον καὶ τριή-
 ρεις· καὶ εἰ τὸ πρῶτον ὀλίγας, μικρῶ ὕστερον πολλὰς.
- 28 οὐ γὰρ δὴ ἔστι γε εἰπεῖν ὡς Ἀθήνησι μὲν ἀφθόνων ὄν-
 των τῶν ναυπηγησίμων ξύλων, τῶν πόρρωθεν καὶ μό-
 λις εἰσκομιζομένων, ἐν δὲ τῇ Μακεδονίᾳ ἐπιλελοιπό-
 των, τῇ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς βουλομένοις εὐτελέστατα

καθισταμένη, ἀλλ' ὄντο ἅμα τε ναυπηγήσεσθαι ἐν-
ταῦθα καὶ πληρώσεσθαι ἐν τῷ λιμένι τῷ εἰρημένῳ, ἐν
ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις διειρημένου μηδὲν τοιοῦτον
εἰσδέχεσθαι, καὶ τοῦτο ἐξέσεσθαι ἐπὶ πλέον ἀεὶ ποι-
29 εῖν· οὕτω πανταχόθεν καταπεφρονηκότως ἐκεῖνοι τῇ
πόλει χρῶνται διὰ τοὺς ἐντεῦθεν διδασκάλους τοὺς ὑπ-
αγορεύοντας αὐτοῖς ἃ δεῖ ποιεῖν. οὕτω δὲ κατεγνώκασι
μετὰ τούτων ἀδιήγητόν τινα τῆς πόλεως ἔκλυσιν καὶ
μαλακίαν, καὶ οὔτε πρόνοιαν περὶ τῶν μελλόντων εἰ- 220
30 πον χρῆται ὁ τύραννος ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις. αἷς
ἐγὼ διακελεύομαι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πείθεσθαι, κα-
θάπερ ἐδίδαξα, καὶ διαβεβαιωσαίμην ἂν, ὡς τοῦθ' ἡλι-
κίας ἔχων, ἅμα καὶ τῷ δικαίῳ ἡμᾶς ἀνεγκλήτως καὶ τοῖς
καιροῖς ἀσφαλέστατα χρήσεσθαι τοῖς ἐπὶ τὸ συμφέρον
κατεπείγουσιν. καὶ γὰρ ἔτι προσγέγραπται ταῖς συνθή-
καις, ἐὰν βουλώμεθα τῆς κοινῆς εἰρήνης μετέχειν· τὸ
δ' "ἐὰν βουλώμεθα" ἐστὶν ἅμα καὶ τούναντίον, εἰ ἄρα
ποτὲ δεῖ μὴ παύσασθαι αἰσχροῦς ἐτέροις ἀκολουθοῦν-
τας, ἀλλὰ μὴδ' ἀναμνησθῆναι μηδεμιᾶς φιλοτιμίας
τῶν ἐξ ἀρχαιοτάτου καὶ πλείστων καὶ μάλιστα πάντων
ἀνθρώπων ἡμῖν ὑπαρχουσῶν. ἐὰν οὖν κελεύητε, ὧ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γράψω, καθάπερ αἱ συνθήκαι κε-
λεύουσι, πολεμεῖν τοῖς παραβεβηκόσιν.

XVIII.

ΥΠΕΡ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τεῖχος μὲν ὁ δῆτωρ ὑπὲρ Ἀθηναίων προῦβάλετο τῶν συνήθων τούτων καὶ χειροποιήτων ἀρραγέστερόν τε καὶ βέλτιον, τὴν τε εἰς τὴν πόλιν εὐνοίαν καὶ περὶ λόγους δεινότητα, ὡς αὐτὸς εἶρηκεν " οὐ λίθοις καὶ πλίνθοις τὰς Ἀθήνας ὠχύρωσα, ἀλλὰ μεγάλας δυνάμεσι καὶ πολλῇ τινὶ συμμαχίᾳ, τῇ μὲν ἐκ γῆς, τῇ δὲ ἐκ θαλάττης." οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν χειροποίητον περιβολὸν οὐ μικρὰ τῇ πόλει συνεβάλετο. πεπονηκότος ²²¹ γὰρ κατὰ πολλὰ μέρη τοῦ τείχους τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ ἔδοξεν ἀνορθοῦν αὐτὸ, ἤρθεθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον ἄνδρες δέκα, φυλῆς ἐκάστης εἷς, οὓς ἔδει τὴν ἐπιμέλειαν παρέχεσθαι ψιλῆν· τὸ γὰρ ἀνάλωμα δημόσιον. εἰς τοίνυν τούτων καὶ ὁ δῆτωρ γενόμενος οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις τὴν ἐπιμέλειαν μόνην εἰσήνεγκε τῇ χρείᾳ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔργον ἀμέμπτως ἀπετέλεσε, τὰ δὲ χρήματα ἔδωκεν οἴκοθεν τῇ πόλει. ἐπήνεσεν αὐτοῦ τὴν εὐνοίαν ταύτην ἢ βουλήν, καὶ τὴν προθυμίαν ἠμείψατο στεφάνῳ χρυσῷ· ἔτοιμοι γὰρ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς χάριτας τῶν εὐποιούντων. Κτησιφῶν δὲ ἦν ὁ τὴν γνώμην εἰπὼν ὡς δεῖ στεφανῶσαι τὸν Δημοσθένην, ἐν μὲν καιρῷ τοῖς Διονυσίοις, ἐν δὲ τόπῳ τῷ τοῦ Διονύσου θεάτρῳ, ἐν δὲ θεαταῖς πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν, οὓς ἢ πανήγυρις συνήγαγε· καὶ τούτων ἐναντίου ἀνειπεῖν τὸν κήρυκα ὅτι στεφανοῖ Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα ἢ πόλις ἀρετῆς συμπάσης ἕνεκα καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς αὐτήν. ἦν οὖν πανταχόθεν ἡ τιμὴ θαυμαστή· διὸ καὶ φθόνος αὐτῆς ἦψατο, καὶ τοῦ ψηφίσματος ἀπηνέχθη παρανόμων γραφή. Αἰσχίνης γὰρ ἐχθρὸς ὢν τοῦ Δημοσθένους ἀγῶνα παρανόμων ἐπήγγειλε Κτησιφῶντι, λέγων ἄρχοντα γεγονότα τὸν Δημοσθένην καὶ μὴ δόντα λόγον ὑπεύθυνου εἶναι, νόμον δὲ κελεύειν τοὺς ὑπευθύνους μὴ στεφανοῦν, καὶ πάλιν νόμον παρεχόμενος τὸν κελεύοντα, ἔαν μὲν τινα ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων στεφανοῖ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν στέφανον ἀνα-

γορεύεσθαι, ἐὰν δὲ ἡ βουλή, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, ἀλλαχόθεν 222
 δὲ μὴ ἐξεῖναι. φησὶ δὲ καὶ τοὺς ἐπαίνοους εἶναι τοὺς ἐπὶ τῷ
 Δημοσθένει ψευδεῖς· μὴ γὰρ πεπολιτεῦσθαι καλῶς τὸν δή-
 τορα, ἀλλὰ καὶ δωροδοκῶν εἶναι καὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον
 τῇ πόλει. καὶ τάξει γε ταύτῃ τῆς κατηγορίας Αἰσχίνης κέχρη-
 ται, πρῶτον εἰπὼν περὶ τοῦ τῶν ὑπευθύνων νόμου καὶ δεύ-
 τερον περὶ τοῦ τῶν κηρυγμάτων καὶ τρίτον περὶ τῆς πολι-
 τείας· ἤξιωσε δὲ καὶ τὸν Δημοσθένην τὴν αὐτὴν τάξιν ποιή-
 σασθαι. ὁ δὲ δῆτωρ καὶ ἀπὸ τῆς πολιτείας τὴν ἀρχὴν ἐποιή-
 σατο καὶ πάλιν εἰς ταύτην τὸν λόγον κατέστρεψε, τεχνικῶς
 ποιῶν· δεῖ γὰρ ἄρχεσθαι τε ἀπὸ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ λήγειν
 εἰς ταῦτα· μέσα δὲ τέθεικε τὰ περὶ τῶν νόμων, καὶ τῷ μὲν
 περὶ τῶν ὑπευθύνων ἀντιτίθησι διανοίας, τῷ δὲ περὶ τῶν
 κηρυγμάτων νόμον ἕτερον ἢ τοῦ νόμου μέρος, ὡς φησιν αὐτὸς,
 ἐν ᾧ συγκεχώρηται καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττειν, ἐὰν ὁ δῆμος
 ἢ ἡ βουλή τοῦτο ψηφίσῃται.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι πολεμοῦντες πρὸς Φίλιππον ἐν
 Χαιρωνείᾳ, πόλει τῆς Βοιωτίας, ἠττήθησαν. επικραήσας
 οὖν ὁ Μακεδὼν φρουρὰν μὲν εἰς τὰς Θήβας ἐπέβαλε, καὶ εἰ-
 χεν ὑπὸ χεῖρα δουλεύουσιν. ἐλπίσαντες οὖν τὸ αὐτὸ παθεῖν
 Ἀθηναῖοι καὶ ὅσον οὐδέπω κατ' αὐτῶν ἤξειν προσδοκῶντες
 τὸν τύραννον, ἐσκέψαντο τὰ πεπονηκότα μέρη τῷ χρόνῳ τοῦ 223
 τείχους ἐπανορθώσασθαι, καὶ δὴ ἀφ' ἐκάστης φυλῆς τειχο-
 ποιοὶ προεβλήθησαν. τοιόνδε καὶ ἡ Πανδιονίς ἐξ ἑαυτῆς εἴ-
 λετο πρὸς τὴν χρεῖαν τὸν δῆτορα. τῆς τοίνυν ἐργασίας ἐν
 χερσὶν οὔσης, προσδεηθεῖς ἔτι χρημάτων μετὰ τὰ δεδομένα
 ὑπὸ τῆς πόλεως, ὁ δῆτωρ ἐκ τῶν ἰδίων ἐδαπάνησε, καὶ οὐκ
 ἐλογίσατο αὐτὰ τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἐχαρίσατο. ταύτην ἀφορ-
 μὴν ὁ Κτησιφῶν, εἷς τῶν πολιτευομένων, δεξάμενος εἰσή-
 νεγκε γνώμην ἐν τῇ βουλῇ περὶ αὐτοῦ τοιαύτην, "ἐπειδὴ δια-
 "τελεῖ Δημοσθένης ὁ Δημοσθένους παρ' ὅλον τὸν βίον εὐνοι-
 "αν εἰς τὴν πόλιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ νῦν δὲ τειχοποιὸς ὢν
 "καὶ προσδεηθεῖς χρημάτων οἴκοθεν παρέσχεν καὶ ἐχαρίσατο,
 "διὰ τοῦτο δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανοῦσθαι
 "αὐτὸν χρυσῆν στεφάνῳ, ἐν τῷ θεάτρῳ, τραγωδιῶν ἀγομέ-

"νων καινω̄ν," ἴσως ὅτε πλήθη συντρέχει ἐπιθυμοῦντα καινά
 δράματα βλέπειν. εἰσαγομένου τοίνυν καὶ εἰς τὸν δῆμον τοῦ
 προβουλευματος, ἐρίσταται τοῦ Κτησιφῶντος κατήγορος Αἰ-
 σχίνης ἐκ τῆς πολιτείας ὑπάρχων ἐχθρὸς, παράνομον εἶναι
 φάσκων πρὸς τρεῖς νόμους τὸ ψήφισμα, ἓνα μὲν τὸν κελεύ-
 οντα τὸν ὑπεύθυνον μὴ στεφανοῦσθαι, πρὶν ἂν δῶ τὰς εὐ-
 θύναι· οὐπω δὲ ταύτας, φησὶν, ὁ Δημοσθένης ἐδεδώκει καὶ
 τὰ θεωρικὰ διοικῶν καὶ τειχοποιῶν, καὶ ἔδει ἀναμεῖναι καὶ
 ἐπισχεῖν τὸ γέρας, ἕως ἂν ὀφθῆ καθαρὸς ἐξετασθεῖς. δεύτε-
 ρον δὲ ἀναγινώσκει νόμον τὸν κελεύοντα ἐν πυκνῇ στεφα-
 νοῦσθαι, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, διαβάλλων τοὺς πολίτας τοὺς δε-
 ξαμένους ἐν τῷ θεάτρῳ ἀναγορευθῆναι τοῦ Δημοσθένους
 τὸν στέφανον. ὁ δὲ τρίτος νόμος εἰς τὴν ὅλην ὁρᾶ τοῦ βίου
 καὶ τῆς πολιτείας ἐξέτασιν· κελεύει γὰρ μηδέποτε ψευδῆ
 γράμματα εἰς τὸ Μητροῶν εἰσάγειν, ἔνθα ἐστὶν ὅλα τὰ δη-
 μόσια γράμματα. ἐψεύσατο δὲ, φησὶν, εὐνοίαν καὶ σπουδὴν
 μαρτυρήσας τῷ Δημοσθένει· κακόνους γὰρ μᾶλλον καὶ πο-
 λέμιος εὐρίσκειται τῇ πατρίδι. τούτου τοῦ νόμου χρησίμου
 τυγχάνοντος, τοῦ τρίτου, ἀντιλαβόμενος ὥσπερ τινὸς ἀγκύ-
 ρας ὁ δῆτωρ κατεπάλαυσε τὸν ἀντίδικον, μεθόδῳ δεινοτάτῃ
 καὶ σοφωτάτῃ τῇ περὶ τοῦ κατηγόρου χρησάμενος· ἐκεῖθεν
 γὰρ ἔσχε λαβὴν ἐλεῖν καὶ καταγωνίσασθαι τὸν πολέμιον.
 τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους δύο νόμους, τὸν τε τῶν ὑπευθύνων καὶ
 τὸν τοῦ κηρύγματος, εἰς τὸ μέσον τοῦ λόγου ἀπέροψε, στρα-
 τηρικῶς κακοὺς εἰς μέσον ἐλάσας, τῷ δὲ ἰσχυροτάτῳ εἰς τὰ
 ἄκρα προσκέχρηται, τὸ σαθρὸν τῶν ἄλλων ἐξ ἑκατέρου ῥων-
 νύς. ἔοικε δὲ καὶ διοικεῖν πρὸς τὸ συμφέρον τὸν λόγον, καὶ
 οὐ σφόδρα ἀναιδῶς τὴν τέχνην ἐπιδεικνύμενος. δοκῶν γὰρ
 ἐν πρώτοις ὑπερβαίνειν τὸ νόμιμον, ἕτερόν τρόπον τῷ νομίμῳ
 προσκέχρηται· καὶ γὰρ νόμον ἀνέγνω Αἰσχίνης τὸν περὶ τῶν
 στεφάνων ψευδῆ, πρὸς ὃν ὁ δῆτωρ ἀποκρινόμενος εὗρε και-
 ρὸν εἰς μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἑαυτοῦ πολιτεύματα, ὡς νομίμῳ μα-
 χόμενος. καὶ ἡ μὲν διοίκησις τοῦ λόγου τοιαύτη, κεφάλαιον
 δὲ ἰσχυρὸν τῷ μὲν Αἰσχίνῃ τὸ νόμιμον, τῷ δὲ δῆτωρι τὸ δί-
 καιον, κοινὸν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου τὸ συμφέρον, οὐκ ἔχον φανε-
 ρὰν τὴν ἐξέτασιν. ἡ στάσις ἔγγραφος πραγματικὴ· περὶ δὲ
 τοῦ γὰρ τὸ ψήφισμα.

Τῆς δὲ γραφῆς ἔτι Φιλίππου ζῶντος ἀποτεθείσης, ἐπὶ Ἀλεξάνδρου διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν ὁ λόγος ἐστὶ καὶ ἡ κρίσις. ὡς γὰρ ἀπέθανε Φίλιππος καὶ τὴν φρουρὰν οἱ Θηβαῖοι τεταρσηκότες ἐξέβαλον, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ὡς καταφρονηθεὶς τὰς Θήβας κατέσκαψεν, εἶτα μεταγνοὺς ἐπὶ τῷ πεπραγμένῳ ἐξεχώρησε τῆς Ἑλλάδος αἰσχυρόμενος καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων ἐστράτευσεν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καιρὸν ἔχειν ἐνόμισαν κρίσει παραδοῦναι τοὺς προδότας τοὺς τὴν Ἑλλάδα ἀδικήσαντας, καὶ οὕτω συννεκροτήθη τὸ δικαστήριον.

Πρῶτον μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὐχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσῃν εὐνοίαν ἔχων ἐγὼ διατελω τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' 226 ὑμῶν εἰς τουτουὶ τὸν ἀγῶνα, ἔπειθ' ὅπερ ἐστὶ μάλισθ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης, τοῦτο παραστῆσαι τοὺς θεοὺς ὑμῖν, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι περὶ τοῦ πῶς ἀκούειν ὑμᾶς 2 ἐμοῦ δεῖ (σχέτλιον γὰρ ἂν εἶη τοῦτό γε), ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ τὸν ὄρκον, ἐν ᾧ πρὸς ἅπασιν τοῖς ἄλλοις δικαίοις καὶ τοῦτο γέγραπται, τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροάσασθαι. τοῦτο δ' ἐστὶν οὐ μόνον τὸ μὴ προκατεγνωκέναι μηδὲν, οὐδὲ τὸ τὴν εὐνοίαν ἴσην ἀμφοτέροις ἀποδοῦναι, ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ τάξει καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὡς βεβούληται καὶ προήρηται τῶν ἀγωνιζομένων ἕκαστος, οὕτως ἔασαι χρῆσασθαι.

3 Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἐλαττοῦμαι κατὰ τουτουὶ τὸν ἀγῶνα Αἰσχίνου, δύο δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μεγάλα, ἐν μὲν ὅτι οὐ περὶ τῶν ἴσων ἀγωνίζομαι· οὐ γὰρ ἐστὶν ἴσον νῦν ἐμοὶ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν καὶ τούτῳ μὴ ἐλεῖν τὴν γραφὴν, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν — οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου, οὗτος δ' ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖ. ἔτερον δ', ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, τῶν μὲν

λοιδοριῶν καὶ τῶν κατηγοριῶν ἀκούειν ἠδέως, τοῖς
 4 ἐπαινοῦσι δ' αὐτοὺς ἄχθεσθαι· τούτων τοίνυν ὃ μὲν
 ἔστι πρὸς ἠθονῆν, τούτῳ δέδοται, ὃ δὲ πᾶσιν ὡς ἔπος
 εἶπεν ἐνοχλεῖ, λοιπὸν ἐμοί. κἂν μὲν εὐλαβούμενος
 τοῦτο μὴ λέγω τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ, οὐκ ἔχειν ἀπο-
 λύσασθαι τὰ κατηγορημένα δόξω οὐδ' ἐφ' οἷς ἀξιῶ τι-
 μᾶσθαι δεικνύναι· ἐὰν δ' ἐφ' ἃ καὶ πεποίηκα καὶ πε-
 πολίτευμαι βαδίζω, πολλάκις λέγειν ἀναγκασθήσομαι
 περὶ ἐμαυτοῦ. πειράσομαι μὲν οὖν ὡς μετριώτατα 22
 τοῦτο ποιεῖν· ὅτι δ' ἂν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀναγκάσῃ,
 τούτου τὴν αἰτίαν οὗτός ἐστι δίκαιος ἔχειν ὁ τοιοῦτον
 ἀγῶνα ἐνστησάμενος.

5 Οἶμαι δ' ὑμᾶς, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας ἂν
 ὁμολογῆσαι κοινὸν εἶναι τουτουὶ τὸν ἀγῶνα ἐμοί τε καὶ
 Κτησιφῶντι καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἄξιον σπουδῆς ἐμοί·
 πάντων μὲν γὰρ ἀποστειρεῖσθαι λυπηρὸν ἔστι καὶ χα-
 λεπὸν, ἄλλως τε κἂν ὑπ' ἐχθροῦ τῷ τοῦτο συμβαίῃη,
 μάλιστα δὲ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας,
 6 ὅσῳ περ καὶ τὸ τυχεῖν τούτων μέγιστόν ἐστιν. περὶ
 τούτων δ' οὗτος τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος, ἀξιῶ καὶ δέομαι
 πάντων ὁμοίως ὑμῶν ἀκοῦσαί μου περὶ τῶν κατηγο-
 ρημένων ἀπολογουμένου δικαίως, ὥσπερ οἱ νόμοι κε-
 λεύουσιν, οὓς ὁ τιθεὶς ἐξ ἀρχῆς Σόλων, εὖνους ὦν
 ὑμῖν καὶ δημοτικὸς, οὐ μόνον τῷ γράφαι κυρίους ᾤετο
 δεῖν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς ὁσωμο-
 7 κέναι, οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὡς γ' ἐμοί φαίνεται, ἀλλ'
 ὁρῶν ὅτι τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολὰς, αἷς ἐκ τοῦ πρό-
 τερος λέγειν ὁ διώκων ἰσχύει, οὐκ ἐν τῷ φεύγοντι παρ-
 ελθεῖν, εἰ μὴ τῶν δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν τὴν πρὸς
 τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν διαφυλάττων καὶ τὰ τοῦ λέγον-
 τος ὑστέρου δίκαια εὐνοικῶς προσδέξεται, καὶ παρα-

σχών ἑαυτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατὴν οὕτω τὴν διάγνωσιν ποιήσεται περὶ πάντων.

8 Μέλλων δὲ τοῦ τε ἰδίου βίου παντὸς, ὡς ἔοικε, λόγον διδόναι τήμερον καὶ τῶν κοινῇ πεπολιτευμένων, βούλομαι πάλιν τοὺς θεοὺς παρακαλέσαι, καὶ ἐναντίον ὑμῶν εὐχομαι πρῶτον μὲν, ὅσῃν εὐνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι 228 μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτουὶ τὸν ἀγῶνα, ἔπειθ' ὅ τι μέλλει συνοίσειν καὶ πρὸς εὐδοξίαν κοινῇ καὶ πρὸς εὐσέβειαν ἐκάστῳ, τοῦτο παραστήσαι τοὺς θεοὺς πᾶσιν ὑμῖν περὶ ταυτησὶ τῆς γραφῆς γυνῶναι.

9 Εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίδωκε μόνον κατηγόρησεν Αἰσχίνης, κἀγὼ περὶ αὐτοῦ τοῦ προβουλεύματος εὐθὺς ἂν ἀπελογούμην· ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐλάττω λόγον τᾶλλα διεξιῶν ἀνήλωκε καὶ τὰ πλεῖστα κατεψεύσατό μου, ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω καὶ δίκαιον ἅμα βραχεία, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἠγμένος ἀλλοτριώτερον τῶν ὑπὲρ τῆς γραφῆς δικαίων ἀκούῃ μου.

10 Περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων ὅσα λοιδορούμενος βεβλασφήμηκε περὶ ἐμοῦ, θεάσασθε ὡς ἀπλᾶ καὶ δίκαια λέγω. εἰ μὲν ἴστε με τοιοῦτον οἶον οὗτος ἦτιᾶτο (οὐ γὰρ ἄλλοθί που βεβίωκα ἢ παρ' ὑμῖν), μηδὲ φωνὴν ἀνάσχησθε, μηδ' εἰ πάντα τὰ κοινὰ ὑπέρευ πεπολίτευμαι, ἀλλ' ἀναστάντες καταψηφίσασθε ἤδη· εἰ δὲ πολλῶ βελτίω τούτου καὶ ἐκ βελτιόνων, καὶ μηδενὸς τῶν μετριῶν, ἵνα μηδὲν ἐπαχθὲς λέγω, χεῖρονα καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπειλήφατε καὶ γιννώσκετε, τούτῳ μὲν μηδ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων πιστεύετε (δῆλον γὰρ ὡς ὁμοίως ἅπαντ' ἐπλάττετο), ἐμοὶ δ' ἦν παρὰ πάντα τὸν χρόνον εὐνοιαν ἐνδέδειχθε ἐπὶ πολλῶν ἀγῶνων τῶν πρό-
11 τερον, καὶ νυνὶ παράσχεσθε. κακοήθης δ' ὧν, Αἰ-

σχίγη, τοῦτο παντελῶς εὐήθες φήθης, τοὺς περὶ τῶν πεπραγμένων καὶ πεπολιτευμένων λόγους ἀφέντα με πρὸς τὰς λοιδορίας τὰς παρὰ σοῦ τρέφεσθαι. οὐ δὴ ποιήσω τοῦτο· οὐχ οὕτω τετύφωμαι· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν²² τῶν πεπολιτευμένων ἃ κατεψεύδου καὶ διέβαλλες, αὐτίκα ἐξετάσω, τῆς δὲ πομπείας ταύτης τῆς ἀνέδην οὐτωσὶ γεγενημένης ὕστερον, ἂν βουλομένοις ἀκούειν ἢ τουτοισί, μνησθήσομαι.

- 12 Τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα πολλὰ καὶ δεινὰ, καὶ περὶ ὧν ἐνίων μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι διδόασι τιμωρίας· τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἢ προαίρεσις αὐτῇ ἐχθροῦ μὲν ἐπήρειαν ἔχει καὶ ὕβριν καὶ λοιδορίαν καὶ προπηλακισμόν ὁμοῦ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· τῶν μέντοι κατηγοριῶν καὶ τῶν αἰτιῶν τῶν εἰρημένων, εἴπερ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐκ ἐνι τῇ πόλει δίκην ἀξίαν λα-
13 βεῖν, οὐδ' ἐγγύς. οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν, οὐδ' ἐν ἐπήρειας τάξει καὶ φθόνου τοῦτο ποιεῖν· οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς ἔχον οὔτε πολιτικὸν οὔτε δίκαιόν ἐστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλ' ἐφ' οἷς ἀδικοῦντά με ἐώρα τὴν πόλιν, οὔσι γε τηλικούτοις ἠλίκα νῦν ἐτραγῶδει καὶ διεξῆει, ταῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίαις παρ' αὐτὰ τὰ δίκηματα χρῆσθαι, εἰ μὲν εἰσαγγελίας ἄξια πράττοντα ἐώρα, εἰσαγγέλλοντα καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς κρίσιν καθιστάντα παρ' ὑμῖν, εἰ δὲ γράφοντα παράνομα, παρανόμων γραφόμενον· οὐ γὰρ δήπου Κτησιφῶντα μὲν δύναται διώκειν δι' ἐμὲ, ἐμὲ δ', εἴπερ ἐξελέγξειν ἐνό-
14 μιζεν, αὐτὸν οὐκ ἂν ἐγράψατο. καὶ μὴν εἴ τι τῶν ἄλλων ὧν νυνὶ διέβαλλε καὶ διεξῆει ἢ καὶ ἄλλ' ὀτιοῦν ἀδικοῦντά με ὑμᾶς ἐώρα, εἰσὶ νόμοι περὶ πάντων καὶ τιμωρίαι καὶ ἀγῶνες καὶ κρίσεις πικρὰ καὶ μεγάλα ἔχουσαι τὰπιτίμια, καὶ τούτοις ἐξῆν ἅπασι χρῆσθαι

κατ' ἑμοῦ, καὶ ὀπηνίκα ἐφαίνεται ταῦτα πεποιηκῶς καὶ 230
 τοῦτον τὸν τρόπον κεχηρημένος τοῖς πρὸς ἐμὲ, ὡμολο-
 15 γεῖτ' ἂν ἡ κατηγορία τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. νῦν δ' ἐκστὰς
 τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας ὁδοῦ καὶ φυγῶν τοὺς παρ' αὐτὰ
 τὰ πράγματα ἐλέγχους, τοσούτοις ὕστερον χρόνοις αἰ-
 τίας καὶ σκώματα καὶ λοιδορίας συμφορήσας ὑποκρί-
 νεται· εἶτα κατηγορεῖ μὲν ἑμοῦ, κρίνει δὲ τοντονί, καὶ
 τοῦ μὲν ἀγῶνος ὅλου τὴν πρὸς ἐμὲ ἔχθραν προῖσταται,
 οὐδαμοῦ δ' ἐπὶ ταύτην ἀπηντηκῶς ἐμοὶ τὴν ἐτέρου ζη-
 16 τῶν ἐπιτιμίαν ἀφελέσθαι φαίνεται. καίτοι πρὸς ἅπα-
 σιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἄλλοις δικαίοις οἷς ἂν
 εἰπεῖν τις ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἔχοι, καὶ τοῦτ' ἔμοιγε δο-
 κεῖ καὶ μάλ' εἰκότως ἂν λέγειν, ὅτι τῆς ἡμετέρας ἔχ-
 θρας ἡμᾶς ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν δίκαιον ἦν τὸν ἐξετασμὸν
 ποιεῖσθαι, οὐ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι πα-
 ραλείπειν, ἐτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δῶσομεν ζητεῖν·
 ὑπερβολὴ γὰρ ἀδικίας τοῦτό γε.

17 Πάντα μὲν τοίνυν τὰ κατηγορημένα ὁμοίως ἐκ
 τούτων ἂν τις ἴδοι οὔτε δικαίως οὔτ' ἐπ' ἀληθείας οὐ-
 δεμιᾶς εἰρημένα· βούλομαι δὲ καὶ καθ' ἕνα ἑκαστον
 αὐτῶν ἐξετάσαι, καὶ μάλισθ' ὅσα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης
 καὶ τῆς πρεσβείας κατεψεύσατό μου, τὰ πεπραγμένα
 ἑαυτῷ μετὰ Φιλοκράτους ἀνατιθεῖς ἐμοί. ἔστι δ' ἀναγ-
 καῖον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ προσῆκον ἰσως, ὥς
 κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους εἶχε τὰ πράγματα ἀναμνη-
 σαι ὑμᾶς, ἵνα πρὸς τὸν ὑπάρχοντα καιρὸν ἕκαστα
 θεωρῆτε.

18 Τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου, οὐ δι' ἐμὲ
 (οὐ γὰρ ἔργαγε ἐπολιτευόμενῳ πῶ τότε), πρῶτον μὲν
 ὑμεῖς οὕτω διέκεισθε ὥστε Φωκέας μὲν βούλεσθαι
 σωθῆναι, καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντας ὀρῶντες, Θη- 231
 βαίοις δ' ὀτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσιν, οὐκ ἀλόγως

οὐδ' ἀδίκως αὐτοῖς ὀργιζόμενοι· οἷς γὰρ ἠτύχηκεσαν ἐν Λεύκτροις, οὐ μετρίως ἐκέχρητο· ἔπειθ' ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διειστήκει, καὶ οὐδ' οἱ μισοῦντες Λακεδαιμονίους οὕτως ἴσχυον ὥστε ἀνελεῖν αὐτούς, οὐδ' οἱ πρότερον δι' ἐκείνων ἄρχοντες κύριοι τῶν πόλεων ἦσαν, ἀλλὰ τις ἦν ἄκριτος καὶ παρὰ τούτοις καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἕρις καὶ ταραχή. ταῦτα δ' ὄρων ὁ Φίλιππος (οὐ γὰρ ἦν ἀφανῆ) τοῖς παρ' ἐκάστοις προδόταις χρήματα ἀναλίσκων πάντας συνέκρουε καὶ πρὸς αὐτούς ἐτάραττεν· εἴτ' ἐν οἷς ἡμάρτανον ἄλλοι καὶ κακῶς ἐφρόνουν, αὐτὸς παρεσκευάζετο καὶ κατὰ πάντων ἐφύετο. ὥς δὲ ταλαιπωρούμενοι τῷ μήκει τοῦ πολέμου οἱ τότε μὲν βαρεῖς, νῦν δ' ἀτυχεῖς Θηβαῖοι φανεροὶ πᾶσιν ἦσαν ἀναγκασθησόμενοι καταφεύγειν ἐφ' ὑμᾶς, ὁ Φίλιππος, ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο μηδὲ συνέλθοιεν αἱ πόλεις, ὑμῖν μὲν εἰρήνην, ἐκείνοις δὲ βοήθειαν ἐπηγγείλατο. τί οὖν συνηγωνίσασα αὐτῷ πρὸς τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ὑμᾶς ἐκόντας ἔξαπατωμένους; ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, εἴτε χρὴ κακίαν εἴτ' ἄγνοιαν εἴτε καὶ ἀμφοτέρω ταῦτ' εἰπεῖν, οἱ πόλεμον συνεχῆ καὶ μακρὸν πολεμοῦντων ὑμῶν, καὶ τοῦτον ὑπὲρ τῶν πᾶσι συμφερόντων, ὥς ἔργῳ φανερὸν γέγονεν, οὔτε χρήμασιν οὔτε σώμασιν οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν ἀπάντων συνελάμβανον ὑμῖν· οἷς καὶ δικαίως καὶ προσηκόντως ὀργιζόμενοι ἐτοίμως ὑπηκούσατε τῷ Φιλίππῳ. ἢ μὲν οὖν τότε συγχωρηθεῖσα εἰρήνη διὰ ταῦτ', οὐ δι' ἐμέ, 232 ὥς οὗτος διέβαλλεν, ἐπρόχθη· τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα καὶ δωροδοκήματα ἐν αὐτῇ τῶν νυνὶ παρόντων πραγμάτων, ἂν τις ἐξετάξῃ δικαίως, αἴτια εὐρήσει.

21 καὶ ταυτὶ πάνθ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀκριβολογοῦμαι καὶ διεξέρχομαι. εἰ γὰρ εἶναί τι δοκοῖη τὰ μάλιστα ἐν τούτοις ἀδίκημα, οὐδὲν ἔστι δήπου πρὸς ἐμέ, ἀλλ' ὁ

μὲν πρῶτος εἰπὼν καὶ μνησθεὶς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης Ἀρι-
 στοδήμος ἦν ὁ ὑποκριτῆς, ὁ δ' ἐκδεξάμενος καὶ γράψας
 καὶ ἑαυτὸν μετὰ τούτου μισθώσας ἐπὶ ταῦτα Φιλοκρά-
 τῆς ὁ Ἀγνούσιος, ὁ σὸς, Αἰσχίνη, κοινωνὸς, οὐχ ὁ
 ἔμῃς, οὐδ' ἂν σὺ διαρραγῆς ψευδόμενος, οἱ δὲ συνει-
 πόντες ὅτου δήποτε ἔνεκα (ἐγὼ γὰρ τοῦτό γ' ἐν τῷ παρ-
 22 οὔτι) Εὐβουλος καὶ Κηφισοφῶν· ἐγὼ δ' οὐδὲν οὐδα-
 μῶς. ἀλλ' ὅμως, τούτων τοιούτων ὄντων καὶ ἐπ' αὐ-
 τῆς τῆς ἀληθείας οὕτω δεικνυμένων, εἰς τοῦθ' ἤκεν
 ἀναιδείας ὥστ' ἐτόλμα λέγειν ὡς ἄρα ἐγὼ πρὸς τῷ τῆς
 εἰρήνης αἴτιος γεγενῆσθαι καὶ κεκωλυκῶς εἶην τὴν πό-
 λιν μετὰ κοινού συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων αὐτὴν ποιή-
 σασθαι. εἶτ' ὦ—τί ἂν εἰπὼν σέ τις ὀρθῶς προσείποι;
 ἔστιν ὅπου σὺ παρὰν τηλικαύτην προᾶξιν καὶ συμμα-
 χίαν, ἠλίκην νυνὶ διεξήεις, ὄρων ἀφαιρούμενόν με
 τῆς πόλεως ἠγανάκτησας, ἢ παρελθὼν ταῦτα ἃ νῦν
 23 κατηγορεῖς ἐδίδαξας καὶ διεξῆλθες; καὶ μὴν εἰ τὸ κω-
 λῦσαι τὴν τῶν Ἑλλήνων κοινωνίαν ἐπεπράκειν ἐγὼ
 Φιλίππῳ, σοὶ τὸ μὴ σιγῆσαι λοιπὸν ἦν, ἀλλὰ βοᾶν καὶ
 διαμαρτύρεσθαι καὶ δηλοῦν τουτοισί. οὐ τοίνυν ἐποί-
 ησας οὐδαμοῦ τοῦτο, οὐδ' ἤκουσέ σου ταύτην τὴν φω- 233
 νὴν οὐδεὶς, εἰκότως· οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία πρὸς οὐ-
 δέναν ἀπεσταλμένη τότε τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ πάσαι
 πάντες ἦσαν ἐξεληλεγμένοι, οὐθ' οὗτος ὑγιᾶς περὶ
 24 τούτων εἴρηκεν οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων καὶ διαβάλλει
 τὴν πόλιν τὰ μέγιστα ἐν οἷς ψεύδεται· εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα
 τοὺς μὲν Ἑλληνας εἰς πόλεμον παρεκαλεῖτε, αὐτοὶ δὲ
 πρὸς Φίλιππον περὶ εἰρήνης πρέσβεις ἐπέμπετε, Εὐ-
 ρυβάτου προᾶγμα, οὐ πόλεως ἔργον οὐδὲ χρηστῶν ἀν-
 θρώπων διεπράττεσθε. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι·
 τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθ' ἂν αὐτοὺς ἐν τού-
 τῳ τῷ καιρῷ; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἅπασιν.

ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἔβου-
λεύεσθε. οὐκοῦν οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης ἡγεμῶν
οὐδ' αἴτιος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, οὔτε τῶν ἄλλων ὧν κατ-
εφεύσατό μου οὐδὲν ἀληθῆς ὃν δείκνυται.

- 25 Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην ἡ πόλις,
ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε τί ἡμῶν ἐκάτερος προείλετο
πράττειν· καὶ γὰρ ἐκ τούτων εἰσεσθε τίς ἦν ὁ Φιλίπ-
πῳ πάντα συναγωνιζόμενος, καὶ τίς ὁ πρᾶττων ὑπὲρ
ὑμῶν καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον ζητῶν. ἐγὼ μὲν τοίνυν
ἔγραψα βουλευῶν ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρό-
σβεις ἐπὶ τοὺς τόπους ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυν-
θάνωνται, καὶ τοὺς ὄρκους ἀπολαμβάνειν· οὗτοι δὲ
26 οὐδὲ γράψαντος ἐμοῦ ταῦτα ποιεῖν ἠθέλησαν. τί δὲ
τοῦτ' ἐδύνατο, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἐγὼ διδάξω. Φι-
λίππῳ μὲν ἦν συμφέρον ὡς πλείστον τὸν μεταξὺ χρό-
νον γενέσθαι τῶν ὄρκων, ὑμῖν δ' ὡς ἐλάχιστον. διὰ
τί; ὅτι ὑμεῖς μὲν οὐκ ἀφ' ἧς ὠμόσατε ἡμέρας μόνου, 234
ἀλλ' ἀφ' ἧς ἠλπίσατε τὴν εἰρήνην ἔσεσθαι, πάσας ἐξε-
λύσασθε τὰς παρασκευὰς τὰς τοῦ πολέμου, ὁ δὲ τοῦτο
ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μάλιστα ἐπραγματεύετο, νομί-
ζων, ὅπερ ἦν ἀληθῆς, ὅσα τῆς πόλεως προλάβοι πρὸ
τοῦ τοὺς ὄρκους ἀποδοῦναι, πάντα ταῦτα βεβαίως
ἔξειν· οὐδένα γὰρ τὴν εἰρήνην λύσειν τούτων ἔνεκα.
27 Ἄ ἐγὼ προορώμενος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογιζό-
μενος τὸ ψήφισμα τοῦτο γράφω, πλεῖν ἐπὶ τοὺς τόπους
ἐν οἷς ἂν ἦ Φίλιππος, καὶ τοὺς ὄρκους τὴν ταχίστην
ἀπολαμβάνειν, ἵν' ἐχόντων τῶν Θρακῶν, τῶν ὑμετέ-
ρων συμμάχων, ταῦτα τὰ χωρία ἂ νῦν οὗτος διέστυρε,
τὸ Σέρρειον καὶ τὸ Μυρτηνὸν καὶ τὴν Ἐργίσκην, οὕτω
γίγνοιθ' ὅτι ὄρκοι, καὶ μὴ προλαβὼν ἐκείνος τοὺς ἐπι-
καίρους τῶν τόπων κύριος τῆς Θράκης κατασταίῃ,
μηδὲ πολλῶν μὲν χρημάτων, πολλῶν δὲ στρατιωτῶν

εὐπορήσας ἐκ τούτων ῥαδίως τοῖς λοιποῖς ἐπιχειροῖη
 28 πράγμασιν. εἶτα τοῦτο μὲν οὐχὶ λέγει τὸ ψήφισμα, οὐδ'
 ἀναγιννώσκει· εἰ δὲ βουλευῶν ἐγὼ προσάγειν τοὺς
 πρέσβεις ὄμην δεῖν, τοῦτό μου διαβάλλει. ἀλλὰ τί
 ἐχρῆν με ποιεῖν; μὴ προσάγειν γράψαι τοὺς ἐπὶ τοῦθ'
 ἤκοντας, ἵν' ὑμῖν διαλεχθῶσιν; ἢ θέαν μὴ κατανεῦμαι
 τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς κελεῦσαι; ἀλλ' ἐν τοῖν δυοῖν
 ὀβολοῖν ἐθεώρουν ἂν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐγράφη. ἢ τὰ μικρὰ
 συμφέροντα τῆς πόλεως ἔδει με φυλάττειν, τὰ δ' ὅλα,
 ὥσπερ οὔτοι, πεπρακέναι; οὐ δῆπου. λέγε τοίνυν μοι
 τὸ ψήφισμα τουτὶ λαβῶν, ὃ σαφῶς οὔτος εἰδὼς παρέβη.

29

ΨΗΦΙΣΜΑ.

235

[Ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου, ἑκατομβαιῶνος ἔνη καὶ
 νέα, φυλῆς πρυτανευούσης Πανδιονίδος, Δημοσθένους
 Δημοσθένους Παιανιεύς εἶπεν, ἐπειδὴ Φίλιππος ἀποστεί-
 λας πρέσβεις περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογουμένης πεποιήται
 συνθήκας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων,
 ὅπως ἂν ἡ εἰρήνη ἐπιτελεσθῇ ἢ ἐπιχειροτονηθεῖσα ἐν τῇ
 πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, πρέσβεις ἐλέσθαι ἐκ πάντων Ἀθηναίων
 ἤδη πέντε, τοὺς δὲ χειροτονηθέντας ἀποδημεῖν μηδεμίαν
 ὑπερβολὴν ποιουμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν
 Φίλιππον, καὶ τοὺς ὄρκους λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ καὶ δοῦ-
 ναι τὴν ταχίστην ἐπὶ ταῖς ὁμολογημέναις συνθήκαις αὐτῷ
 πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον, συμπεριλαμβάνοντας καὶ τοὺς
 ἑκατέρων συμμάχους. πρέσβεις ἠρέθησαν Εὐβουλος Ἀνα-
 φλύστιος, Αἰσχίνης Κοθωκίδης, Κηφισοφῶν Ραμνούσιος,
 Δημοκράτης Φλυεὺς, Κλέων Κοθωκίδης.]

30

Ταῦτα γράψαντος ἐμοῦ τότε καὶ τὸ τῇ πόλει συμ-
 φέρον, οὐ τὸ Φιλίππῳ ζητοῦντος, βραχὺ φροντίσαντες
 οἱ χρηστοὶ πρέσβεις οὔτοι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς
 ὅλους μῆνας, ἕως ἦλθε Φίλιππος ἐκ Θράκης πάντα κα-
 ταστρεψάμενος τάκεϊ, ἐξὸν ἡμερῶν δέκα, μᾶλλον δὲ
 τριῶν ἢ τεττάρων, εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφίχθαι καὶ

1. ἀφίχθαι

Veil-

τὰ χωρία σώσαι, λαβόντας τοὺς ὄρκους πρὶν ἐκείνου
 ἐξελεῖν αὐτά· οὐ γὰρ ἂν ἤψατ' αὐτῶν παρόντων ἡμῶν,
 ἢ οὐκ ἂν ὠρκίζομεν αὐτὸν, ὥστε τῆς εἰρήνης ἂν διη-
 μαρτήκει καὶ οὐκ ἂν ἀμφοτέρω εἶχε, καὶ τὴν εἰρήνην 236
 καὶ τὰ χωρία.

Τὸ μὲν τοίνυν ἐν τῇ πρεσβείᾳ προῶτον κλέμμα μὲν
 31 Φιλίππου, δωροδόκημα δὲ τῶν ἀδίκων τούτων ἀνθρώ-
 πων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν τοιοῦτον ἐγένετο· ὑπὲρ οὗ καὶ
 τότε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν καὶ διαφέρε-
 σθαι τούτοις. ἕτερον δ' εὐθύς ἐφεξῆς ἐτι τούτου μετ-
 32 ζον κακούργημα θεάσασθε. ἐπειδὴ γὰρ ὠμολόγησε
 τὴν εἰρήνην ὁ Φίλιππος προλαβὼν τὴν Θράκην διὰ
 τούτους οὐχὶ πεισθέντας τῷ ἐμῷ ψηφίσματι, πάλιν
 ὠνεῖται παρ' αὐτῶν ὅπως μὴ ἀπίωμεν ἐκ Μακεδονίας,
 ἕως τὰ τῆς στρατείας τῆς ἐπὶ τοὺς Φωκέας εὐτρεπῆ
 ποιήσαιο, ἵνα μὴ, δεῦρ' ἀπαγγελιάντων ἡμῶν ὅτι
 μέλλει καὶ παρασκευάζεται πορεύεσθαι, ἐξέλθοιτε ὑμεῖς
 καὶ περιπλεύσαντες ταῖς τριήρεσιν εἰς Πύλας ὥσπερ
 πρότερον κλείσατε τὸν πορθμὸν, ἀλλ' ἅμ' ἀκούοιτε
 ταῦτα ἀπαγγελλόντων ἡμῶν κἀκεῖνος ἐντὸς εἴη Πυ-
 33 λῶν καὶ μηδὲν ἔχοιθ' ὑμεῖς ποιῆσαι. οὕτω δ' ἦν ὁ Φί-
 λιππος ἐν φόβῳ καὶ πολλῇ ἀγωνίᾳ, μὴ καὶ ταῦτα προ-
 ειληφότος αὐτοῦ, εἰ πρὸ τοῦ τοὺς Φωκέας ἀπολέσθαι
 ψηφίσαισθε βοηθεῖν, ἐκφύγοι τὰ πράγματ' αὐτὸν,
 ὥστε μισθοῦνται τὸν κατάπτυστον τουτοῦ, οὐκέτι κοι-
 νῆ μετὰ τῶν ἄλλων πρέσβεων, ἀλλ' ἰδίᾳ καθ' αὐτὸν,
 τοιαῦτα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν καὶ ἀπαγγεῖλαι δι' ὧν ἅπαντ'
 34 ἀπώλετο. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δέο-
 μαι τοῦτο μεμνήσθαι παρ' ὅλον τὸν ἀγῶνα, ὅτι μὴ κα-
 τηγορήσαντος Αἰσχίνου μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς οὐδ' ἂν 237
 ἐγὼ λόγον οὐδένα ἐποιούμην ἕτερον, πάσαις δ' αἰτίαις
 καὶ βλασφημίαις ἅμα τούτου κεχορημένου ἀνάγκη κἀμοὶ

1 ὦμοσ
 Veil

- πρὸς ἕκαστα τῶν κατηγορημένων μικρὰ ἀποκρίνασθαι.
- 35 τίνες οὖν ἦσαν οἱ παρὰ τούτου λόγοι τότε ῥηθέντες, καὶ δι' οὓς ἅπαντ' ἀπώλετο; ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι τῷ παρεληλυθέναι Φίλιππον εἰσω Πυλῶν· ἔσται γὰρ ἅπανθ' ὅσα βούλεσθ' ὑμεῖς, ἂν ἔχηθ' ἡσυχίαν, καὶ ἀκούσεσθε δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν, οἷς μὲν ἐχθρὸς ἦκει, φίλον αὐτὸν γεγεννημένον, οἷς δὲ φίλος, τούναντίον ἐχθρόν. οὐ γὰρ τὰ ῥήματα τὰς οἰκειότητας ἔφη βεβαιοῦν, μάλα σεμνῶς ὀνομάζων, ἀλλὰ τὸ ταῦτά συμφέρειν· συμφέρειν δὲ Φιλίππῳ καὶ Φωκεῦσι καὶ ὑμῖν ὁμοίως ἅπασι τῆς ἀναλγησίας καὶ τῆς βαρύτητος
- 36 ἀπαλλαγῆναι τῆς τῶν Θηβαίων. ταῦτα δ' ἀσμένως τινὲς ἤκουον αὐτοῦ διὰ τὴν τόθ' ὑποῦσαν ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς Θηβαίους. τί οὖν συνέβη μετὰ ταῦτ' εὐθύς, οὐκ εἰς μακρὰν; τοὺς μὲν Φωκέας ἀπολέσθαι καὶ κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν, ὑμᾶς δ' ἡσυχίαν ἀγαγόντας καὶ τούτῳ πεισθέντας μικρὸν ὕστερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τοῦτον δὲ χρυσίου λαβεῖν, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τὴν μὲν ἀπέχθειαν τὴν πρὸς Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς τῇ πόλει γενέσθαι, τὴν δὲ χάριν τὴν
- 37 ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων Φιλίππῳ. ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, λέγε μοι τό τε τοῦ Καλλισθένους ψήφισμα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ταῦθ' ἅπανθ' ὑμῖν ἔσται φανερά. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

238

- [Ἐπὶ Μνησιφίλου ἄρχοντος, συγκλήτου ἐκκλησίας ὑπὸ στρατηγῶν καὶ προτάνεων [καὶ] βουλῆς γνώμη, μακθηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος, Καλλισθένους Ἐτεονίκου Φαληρεὺς εἶπε μηδένα Ἀθηναίων μηδεμιᾶ παρενρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιταῖον γίνεσθαι, ἀλλ' ἐν ἅστει καὶ Πειραιεῖ, ὅσοι μὴ ἐν τοῖς φρουρίοις εἰσὶν ἀποτεταγμένοι· τούτων δ' ἐκάστους ἦν παρέλαβον τάξιν διατηρεῖν μήτε ἀφημερεύοντας μήτε ἀποκοιτουῦντας. ὅς δ' ἂν ἀπειθήσῃ τῷδε τῷ
- 38

ψηφίσματι, ἔνοχος ἔστω τοῖς τῆς προδοσίας ἐπιτιμίαις, εἰάν μή τι ἀδύνατον ἐπιδεικνύῃ περὶ ἑαυτὸν ὄν· περὶ δὲ τοῦ ἀδύνατου ἐπικρινέτω ὁ ἐπὶ τῶν ὄπλων στρατηγὸς καὶ ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς. κατακομίζειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάντα τὴν ταχίστην, τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν εἰς ἄστν καὶ Πειραιᾶ, τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν εἰς Ἐλευσίνα καὶ Φυλὴν καὶ Ἄφιδναν καὶ Ραμνοῦντα καὶ Σούμιον. εἶπε Καλλισθένης Φαληγεύς.]

Ἄρ' ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσι τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε, ἢ ταυτ' ἐπηγγέλλεθ' ὑμῖν οὗτος ὁ μισθωτός;

39 Δέγε δὴ τὴν ἐπιστολὴν ἣν δεῦρ' ἔπεμψε Φίλιππος μετὰ ταῦτα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

[Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἴστε ἡμᾶς παρεληλυθότας εἶσω Πυλῶν καὶ τὰ κατὰ τὴν Φωκίδα ὑφ' ἑαυτοὺς πεποιημένους, καὶ ὅσα μὲν ἐκουσίως προσετίθετο τῶν πολισμάτων, φρουρὰς εἰσαγνηχότας, τὰ δὲ μὴ ὑπακούοντα κατὰ κράτος λα- 239 βόντες καὶ ἑξανδραποδισάμενοι κατεσκάψαμεν. ἀκούων δὲ καὶ ὑμᾶς παρασκευάζεσθαι βοηθεῖν αὐτοῖς γέγραφα ὑμῖν, ἵνα μὴ ἐπὶ πλέον ἐνοχλήσθε περὶ τούτων· τοῖς μὲν γὰρ ὅλοις οὐδὲν μέτριόν μοι δοκεῖτε ποιεῖν, τὴν εἰρήνην συνθέμενοι καὶ ὁμοίως ἀντιπαρεξάγοντες, καὶ ταῦτα οὐδὲ συμπεριειλημμένων τῶν Φωκέων ἐν ταῖς κοιναῖς ἡμῶν συνθήκαις. ὥστε εἰάν μὴ ἐμμένητε τοῖς ὁμολογημένοις, οὐδὲν προτερήσετε ἔξω τοῦ ἐφθακέναι ἀδικοῦντες.]

40 Ἀκούετε ὡς σαφῶς δηλοῖ καὶ διορίζεται ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ συμμάχους, ὅτι "ἐγὼ ταῦτα πεποίηκα ἀκόντων Ἀθηναίων καὶ λυπουμένων, ὥστ' εἶπερ εὖ φρονεῖτε, ὦ Θηβαῖοι καὶ Θετταλοὶ, τούτους μὲν ἐχθροὺς ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ πιστεύσετε," οὐ τούτοις τοῖς ρήμασι γράψας, ταῦτα δὲ βουλόμενος δεικνύναι. τοιγαροῦν ἐκ τούτων ᾤχετ' ἐκείνους λαβῶν εἰς τὸ μηδ' ὀτιοῦν προορᾶν τῶν μετὰ ταῦτα μηδ' αἰσθᾶ-

νεσθαι, ἀλλ' ἐᾶσαι πάντα τὰ πράγματα ἐκεῖνον ὑφ' ἑαυ-
 τῷ ποιήσασθαι· ἐξ ὧν ταῖς παρούσαις συμφοραῖς οἱ τα-
 41 λαίπωροι κέχρηται. ὁ δὲ ταύτης τῆς πίστεως αὐτῷ
 συνεργὸς καὶ συναγωνιστὴς καὶ ὁ δεῦρ' ἀπαργείλας τὰ
 ψευδῆ καὶ φευκαίσις ὑμᾶς οὕτωσιν ὁ τὰ Θηβαίων ὀδυρό-
 μενος νῦν πάθη καὶ διεξιῶν ὡς οἰκτρὰ, καὶ τούτων καὶ
 τῶν ἐν Φωκεῦσι κακῶν καὶ ὅσ' ἄλλα πεπόνθασιν οἱ Ἑλ-
 ληνες ἀπάντων αὐτὸς ὧν αἴτιος. δῆλον γὰρ ὅτι σὺ μὲν
 ἀλγεῖς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, Αἰσχίνῃ, καὶ τοὺς Θηβαί-
 οὺς ἔλεεις, κτήματ' ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ καὶ γεωργῶν
 τὰ ἐκείνων, ἐγὼ δὲ χαίρω, ὅς εὐθύς ἐξητούμην ὑπὸ
 τοῦ ταῦτα πράξαντος. 240

42 Ἄλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, οὓς ἀντίκα μᾶλ-
 λον ἴσως ἀρμόσει λέγειν. ἐπάνειμι δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς
 ἀποδείξεις, ὡς τὰ τούτων ἀδικήματα τῶν νυνὶ παρόν-
 των πραγμάτων γέγονεν αἴτια. 23

Ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπάτησθε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίπ-
 που διὰ τούτων τῶν ἐν ταῖς πρεσβείαις μισθωσάντων
 ἑαυτοὺς καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαργειλάντων, ἐξη-
 πάτηντο δὲ οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς καὶ ἀνήρητο αἱ πό-
 43 λεις αὐτῶν, τί ἐγένετο; οἱ μὲν κατάπτυστοι Θετταλοὶ
 καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι φίλον, εὐεργέτην, σωτήρα τὸν
 Φίλιππον ἠγοῦντο· πάντ' ἐκεῖνος ἦν αὐτοῖς· οὐδὲ
 φωνὴν ἤκουον, εἴ τις ἄλλο τι βούλοιο λέγειν. ὑμεῖς
 δὲ ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα καὶ δυσχεραίνοντες
 ἤγετε τὴν εἰρήνην ὅμως· οὐ γὰρ ἦν ὅ τι ἂν ἐποιεῖτε.
 καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Ἕλληνες, ὁμοίως ὑμῖν πεφευκακισμένοι
 καὶ διημαρτηκότες ὧν ἤλπισαν, ἦγον τὴν εἰρήνην ἄσ-
 44 μενοι, καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ ἐκ πολλοῦ πολεμούμενοι.
 ὅτε γὰρ περιῶν Φίλιππος Ἰλλυριοὺς καὶ Τριβαλλοὺς,
 τινὰς δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων κατεστρέφετο, καὶ δυνάμεις
 πολλὰς καὶ μεγάλας ἐποιεῖθ' ὑφ' ἑαυτῷ, καὶ τινες τῶν

- ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τῇ τῆς εἰρήνης ἐξουσία βαδίζοντες ἐκεῖσε διεφθείροντο, ὧν εἷς οὗτος ἦν, τότε πάντες, ἐφ' οὓς ταῦτα παρεσκευάζετ' ἐκεῖνος, ἐπολεμοῦντο. εἰ δὲ μὴ ἤσθάνοντο, ἕτερος λόγος οὗτος, οὐ πρὸς ἐμέ.
- 45 ἐγὼ μὲν γὰρ προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην καὶ παρ' ὑμῖν αἰεὶ καὶ ὅποι πεμφθεῖην· αἱ δὲ πόλεις ἐνόσουν τῶν μὲν ἐν τῷ πολιτεύεσθαι καὶ πράττειν δωροδοκούντων καὶ διαφθειρομένων ἐπὶ χρήμασι, τῶν δὲ ἰδιωτῶν 241 καὶ πολλῶν τὰ μὲν οὐ προορωμένων, τὰ δὲ τῇ καθ' ἡμέραν ῥαστώνῃ καὶ σχολῇ δελεαζομένων, καὶ τοιούτονί τι πάθος πεπονθότων ἀπάντων, πλὴν οὐκ ἐφ' ἑαυτοὺς ἐκάστων οἰομένων τὸ δεινὸν ἦξιεν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἑτέρων κινδύνων τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς στήσειν,
- 46 ὅταν βούλωνται. εἶτ' οἶμαι συμβέβηκε τοῖς μὲν πλήθει ἀντὶ τῆς πολλῆς καὶ ἀκαίρου ῥαθυμίας τὴν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκειναι, τοῖς δὲ προεστηκόσι καὶ τᾶλλα πλὴν ἑαυτοὺς οἰομένοις πωλεῖν πρώτους ἑαυτοὺς πεπρακόσιν αἰσθῆσθαι· ἀντὶ γὰρ φίλων καὶ ξένων, ἃ τότε ὠνομάζοντο, ἠνίκα ἐδωροδόκουν, νῦν κόλακες καὶ θεοῖς ἐχθροὶ καὶ τᾶλλ' ἃ προσήκει πάντ' ἀκούου-
- 47 σιν. εἰκότως· οὐδεὶς γὰρ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῦ προδιδόντος συμφέρον ζητῶν χρήματ' ἀναλίσκει, οὐδ' ἐπειδὴν ὧν ἂν πρίηται κύριος γένηται, τῷ προδότῃ συμβούλῳ περὶ τῶν λοιπῶν ἔτι χοῖται· οὐδὲν γὰρ ἂν ἦν εὐδαιμονέστερον προδότου. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἐπειδὴν τῶν πραγμάτων ἐγκρατῆς ὁ ζητῶν ἄρχειν καταστῆ, καὶ τῶν ταῦτα ἀποδομένων δεσπότης ἐστὶ, τὴν δὲ πονηρίαν εἰδὼς τότε δὴ, τότε καὶ μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ καὶ προπηλακίζει.
- 48 σκοπεῖτε δέ· καὶ γὰρ εἰ παρελήλυθεν ὁ τῶν πραγμάτων καιρὸς, ὁ τοῦ γε εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καιρὸς αἰεὶ πάρεστι τοῖς εὖ φρονουῦσι. μέχρι τούτου Λασθένης

τοῦ θεοῦ γὰρ ἀπαυλαχτοῦ καὶ τοῦ θεοῦ πλῆθι
 τοῦ ἐνομήτου. 2. οἱ αἱ. θεοῦ.

φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου, ἕως προὔδωκεν Ὀλυνθον·
 μέχρι τούτου Τιμόλαος, ἕως ἀπώλεσε Θήβας· μέχρι
 τούτου Εὐδίκος καὶ Σῆμος οἱ Λαρισαῖοι, ἕως Θεττα-
 λίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν. εἶτ' ἔλαννομένων καὶ
 ὑβριζομένων καὶ τί κακὸν οὐχὶ πασχόντων πᾶσα ἢ οἱ- 242
 κουμένη μεστὴ γέγονε προδοτῶν. τί δ' Ἀρίστρατος ἐν
 Σικυῶνι, καὶ τί Περίλαος ἐν Μεγάροις; οὐκ ἀπερριμ-
 49 μένοι; ἔξ ὧν καὶ σαφέστατ' ἂν τις ἴδοι ὅτι ὁ μάλιστα
 φυλάττων τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα καὶ πλείστα ἀντιλέγων
 τούτοις, οὗτος ὑμῖν, Αἰσχίνη, τοῖς προδιδοῦσι καὶ
 μισθαρονοῦσι τὸ ἔχειν ἐφ' ὅτῳ δωροδοκῆσετε περιποιεῖ,
 καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς τουτωνὶ καὶ τοὺς ἀνθισταμένους
 τοῖς ὑμετέροις βουλήμασιν ὑμεῖς ἐστὲ σῶ καὶ ἔμμι-
 σθοι, ἐπεὶ διὰ γε ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀπωλώλειτε.
 50 Καὶ περὶ μὲν τῶν τότεπραχθέντων ἔχων ἔτι πολ-
 λὰ λέγειν, καὶ ταῦτα ἡγοῦμαι πλείω τῶν ἱκανῶν εἰρη-
 σθαι. αἴτιος δ' οὗτος, ὥσπερ ἑωλοκρασίαν τινά μου
 τῆς πονηρίας τῆς ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀδικημάτων κατασκε-
 δάσας, ἦν ἀναγκαῖον ἦν πρὸς τοὺς νεωτέρους τῶν πε-
 πραγμένων ἀπολύσασθαι. παρηνώχλησθε δὲ καὶ ὑμεῖς
 ἴσως, οἱ καὶ πρὶν ἐμὲ εἰπεῖν ὅτιοῦν εἰδότες τὴν τούτου
 51 τότεμισθαρινίαν. καίτοι φιλίαν γε καὶ ξενίαν αὐτὴν
 ὀνομάζει, καὶ νῦν εἶπέ που λέγων "ὁ τὴν Ἀλεξάνδρου
 "ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί." ἐγὼ σοὶ ξενίαν Ἀλεξάνδρου;
 πόθεν λαβόντι ἢ πῶς ἀξιοθέντι; οὔτε Φιλίππου ξένον
 οὔτ' Ἀλεξάνδρου φίλον εἶπομι' ἂν ἐγὼ σε, οὐχ οὔτω
 μαίνομαι, εἰ μὴ καὶ τοὺς θεριστάς καὶ τοὺς ἄλλο τι μι-
 σθοῦ πρᾶττοντας φίλους καὶ ξένους δεῖ καλεῖν τῶν μι-
 52 σθωσαμένων. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα· πόθεν; πολλοῦ
 γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ μισθωτὸν ἐγὼ σε Φιλίππου πρότερον
 καὶ νῦν Ἀλεξάνδρου καλῶ, καὶ οὔτοι πάντες. εἰ δ'
 ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτοὺς, μᾶλλον δ' ἐγὼ τοῦθ' ὑπερ

σοῦ ποιήσω. πότερον ὑμῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μισθωτὸς Αἰσχίνης ἢ ξένος εἶναι Ἀλεξάνδρου; ἀκούεις 243 ἢ λέγουσιν.

53 Βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐτῆς ἀπολογήσασθαι καὶ διεξελθεῖν τὰ πεπραγμέν' ἐμαυτῶ, ἵνα καίπερ εἰδὼς Αἰσχίνης ὅμως ἀκούσῃ δι' ἃ φημι καὶ τούτων τῶν προβεβουλευμένων καὶ πολλῶ μειζόνων ἔτι τούτων δωρεῶν δίκαιος εἶναι τυγχάνειν. καί μοι λέγε τὴν γραφὴν αὐτὴν λαβῶν.

ΓΡΑΦΗ.

54 [Ἐπὶ Χαιρώνδου ἄρχοντος, ἐλαφηβολιωῶνος ἔκτη ἰσταμένου, Αἰσχίνης Ἀτρομήτου Κοθωκίδης ἀπήνεγκε πρὸς τὸν ἄρχοντα παρανόμων κατὰ Κτησιφῶντος τοῦ Δεωσθένους Ἀναφλυστίου, ὅτι ἔγραψε παράνομον ψηφίσμα, ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῶ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τοῖς μεγάλοις, τραγωδοῖς καινοῖς, ὅτι στεφανοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῶ στεφάνῳ ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ εὐνοίας ἧς ἔχων διατελεῖ εἰς τε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας καὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ διότι διατελεῖ πρᾶττων καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ καὶ πρόθυμός ἐστι ποιεῖν

55 ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθόν, πάντα ταῦτα ψευδῆ γράψας καὶ παράνομα, τῶν νόμων οὐκ ἑόντων πρῶτον μὲν ψευδεῖς γραφὰς εἰς τὰ δημόσια γράμματα καταβάλλεσθαι, εἶτα τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν (ἔστι δὲ Δημοσθένης τειχοποιὸς καὶ ἐπὶ τῷ θεατρικῷ τεταγμένος), ἔτι δὲ μὴ ἀναγορεῦειν τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγωδῶν 244 τῇ καινῇ, ἀλλ' ἔαν μὲν ἢ βουλή στεφανοῖ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνειπεῖν, ἔαν δὲ ἢ πόλις, ἐν πυκνῇ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. τίμημα τάλαντα πεντήκοντα. κλητῆρες Κηφισοφῶν Κηφισοφῶντος Ραμνουσίος, Κλέων Κλέωνος Κοθωκίδης.]

56 Ἄ μὲν δισώκει τοῦ ψηφίσματος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἐστίν. ἐγὼ δ' ἀπ' αὐτῶν τούτων πρῶτον

οἶμαι δῆλον ὑμῖν ποιήσειν ὅτι πάντα δικαίως ἀπολο-
 γήσομαι· τὴν γὰρ αὐτὴν τούτῳ ποιησάμενος τῶν γε-
 γραμμένων τάξιν περὶ πάντων ἐρῶ καθ' ἕκαστον ἐφε-
 57 ξῆς καὶ οὐδὲν ἐκὼν παραλείψω. τοῦ μὲν οὖν γράψαι
 πράττοντα καὶ λέγοντα τὰ βέλτιστά με τῷ δήμῳ διατε-
 λεῖν καὶ πρόθυμον εἶναι ποιεῖν ὅ τι ἂν δύνωμαι ἀγα-
 θὸν, καὶ ἐπαινεῖν ἐπὶ τούτοις, ἐν τοῖς πεπολιτευμένοις
 τὴν κρίσιν εἶναι νομίζω· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομέ-
 νων εὐρεθῆσεται εἴτε ἀληθῆ περὶ ἐμοῦ γέγραφε Κτη-
 58 σιφῶν ταῦτα καὶ προσήκοντα εἴτε καὶ ψευδῆ· τὸ δὲ μὴ
 προσγράψαντα "ἐπειδὴν τὰς εὐθύνας δῶ" στεφανοῦν,
 καὶ ἀνειπεῖν ἐν τῷ θεάτρῳ τὸν στέφανον κελεῦσαι, κοι-
 νωνεῖν μὲν ἡγοῦμαι καὶ τοῦτο τοῖς πεπολιτευμένοις,
 εἴτε ἄξιός εἰμι τοῦ στεφάνου καὶ τῆς ἀναρρήσεως τῆς
 ἐν τούτοις εἴτε καὶ μὴ, ἔτι μέντοι καὶ τοὺς νόμους δει-
 κτέον εἶναι μοι δοκεῖ, καθ' οὓς ταῦτα γράφειν ἐξῆν
 τούτῳ. οὕτως μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαίως καὶ
 ἀπλῶς τὴν ἀπολογία ἐγνωκα ποιεῖσθαι, βαδιοῦμαι δ'
 59 ἐπ' αὐτὰ ἃ πέπρακται μοι. καὶ με μηδεὶς ὑπολάβῃ
 ἀπαρτᾶν τὸν λόγον τῆς γραφῆς, ἐὰν εἰς Ἑλληνικὰς
 πράξεις καὶ λόγους ἐμπέσω· ὁ γὰρ διώκων τοῦ ψηφίς-
 ματος τὸ λέγειν καὶ πράττειν τὰ ἄριστα με καὶ γεγραμ- 245
 μένος ταῦτα ὡς οὐκ ἀληθῆ, οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς περὶ
 ἀπάντων τῶν ἐμοὶ πεπολιτευμένων λόγους οἰκείους
 καὶ ἀναγκαίους τῇ γραφῇ πεποιηκώς. εἶτα καὶ πολλῶν
 προαιρέσεων οὐσῶν τῆς πολιτείας τὴν περὶ τὰς Ἑλλη-
 νικὰς πράξεις εἰλόμην ἐγὼ, ὥστε καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐκ
 τούτων δίκαιός εἰμι ποιεῖσθαι.

60 Ἄ μὲν οὖν πρὸ τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν
 ἐμὲ προῦλαβε καὶ κατέσχε Φίλιππος, ἐάσω· οὐδὲν γὰρ
 ἡγοῦμαι τούτων εἶναι πρὸς ἐμέ· ἃ δ' ἀφ' ἧς ἡμέρας
 ἐπὶ ταῦτα ἐπέστην ἐγὼ διεκωλύθη, ταῦτα ἀναμνήσω

καὶ τούτων ὑφέξω λόγον, τοσοῦτον ὑπειπών. πλεονέκτημα, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέγα ὑπήρξε Φιλίππῳ.

61 παρὰ γὰρ τοῖς Ἑλλησιν, οὐ τισὶν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως, φορὰν προδοτῶν καὶ δωροδόκων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ἀνθρώπων συνέβη γενέσθαι τοσαύτην ὅσην οὐδεὶς πω πρότερον μέμνηται γεγонуῖαν· οὓς συναγωνιστὰς καὶ συνεργοὺς λαβὼν καὶ πρότερον κακῶς τοὺς Ἕλληνας ἔχοντας πρὸς ἑαυτοὺς καὶ στασιαστικῶς ἔτι χειρὸν διέθηκε, τοὺς μὲν ἐξαπατῶν, τοῖς δὲ διδοὺς, τοὺς δὲ πάντα τρόπον διαφθείρων, καὶ διέστησεν εἰς μέρη πολλὰ ἐνὸς τοῦ συμφέροντος ἅπασιν ὄντος, κωλύειν

62 ἐκείνῳ μέγαν γίνεσθαι. ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει καὶ ἔτι ἀγνοία τοῦ συνισταμένου καὶ φρομένου κακοῦ τῶν ἀπάντων Ἑλλήνων ὄντων δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί προσῆκον ἦν ἐλέσθαι πράττειν καὶ ποιεῖν τὴν πόλιν, καὶ τούτων λόγον παρ' ἐμοῦ λαβεῖν· ὁ γὰρ ἐνταῦθα ἑαυτὸν τάξας τῆς πολιτείας εἰμι

63 ἐγώ· πότερον αὐτὴν ἐχοῖν, Αἰσχίνῃ, τὸ φρόνημα ἀφεῖ- 246
σαν καὶ τὴν ἀξίαν τὴν αὐτῆς ἐν τῇ Θετταλῶν καὶ Δολόπων τάξει συγκατακτᾶσθαι Φιλίππῳ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀρχὴν καὶ τὰ τῶν προγόνων καλὰ καὶ δίκαια ἀναῖρεῖν; ἢ τοῦτο μὲν μὴ ποιεῖν, δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς, ἂ δ' ἐώρα συμβησόμενα, εἰ μηδεὶς κωλύσει, καὶ προησθάνεθ', ὡς ἔοικεν, ἐκ πολλοῦ, ταῦτα περιδεῖν γιγνώ-

64 μενα; ἀλλὰ νῦν ἔγωγε τὸν μάλιστα ἐπιτιμῶντα τοῖς πεπραγμένοις ἠδέως ἂν ἐροίμην, τῆς ποίας μερίδος γενέσθαι τὴν πόλιν ἐβούλετ' ἂν, πότερον τῆς συναιτίας τῶν συμβεβηκότων τοῖς Ἑλλησι κακῶν καὶ αἰσχροῶν, ἧς ἂν Θετταλοὺς καὶ τοὺς μετὰ τούτων εἴποι τις, ἢ τῆς περιορακνίας ταῦτα γιγνώμενα ἐπὶ τῇ τῆς ἰδίας πλεονεξίας ἐλπίδι, ἧς ἂν Ἀρκάδας καὶ Μεσσηνίους καὶ Ἀρ-

65 γειοὺς θείημεν. ἀλλὰ καὶ τούτων πολλοὶ, μᾶλλον δὲ

ὁρῶσι τοσαύτην κακίαν ὑπάρξει ὥστε τῆς τῶν Ἑλλή-
 νων ἐλευθερίας ἀντεπαγγέλτους ἐθειλοντὰς παραχω-
 69 ρῆσαι Φιλίππῳ. οὐδ' ἂν εἰς ταῦτα φήσειεν. λοιπὸν
 τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον ἅμα πᾶσιν οἷς ἐκεῖνος ἐπρα-
 τεν ἀδικῶν ὑμᾶς ἐναντιοῦσθαι δικαίως. τοῦτ' ἐποιεῖτε
 μὲν ὑμεῖς ἐξ ἀρχῆς εἰκότως καὶ προσηκόντως, ἔγραφον
 δὲ καὶ συνεβούλευον καὶ ἐγὼ καθ' οὓς ἐπολιτευόμεν 248
 χρόνους. ὁμολογῶ. ἀλλὰ τί ἐχορῆν με ποιεῖν; ἤδη γάρ
 σ' ἐρωτῶ, πάντα τ' ἄλλ' ἀφείς, Ἀμφίπολιν, Πύδναν,
 Ποτίδαιαν, Ἀλόνησον· οὐδενὸς τούτων μέμνημαι.
 70 Σέρρειον δὲ καὶ Δορίσκον καὶ τὴν Πεπαρήθου πόρ-
 θησιν καὶ ὅσ' ἄλλα τοιαῦτα ἢ πόλις ἠδίκητο, οὐδ' εἰ γέ-
 γονεν οἶδα. καίτοι σὺ γ' ἔφησθά με ταῦτα λέγοντα εἰς
 ἐχθραν ἐμβαλεῖν τουτουσί, Εὐβούλου καὶ Ἀριστοφῶν-
 τος καὶ Διοπείδους τῶν περὶ τούτων ψηφισμάτων ὄν-
 των, οὐκ ἐμῶν, ᾧ λέγων εὐχερῶς ὅ τι ἂν βουληθῆς.
 71 οὐδὲ νῦν περὶ τούτων ἐρῶ. ἀλλ' ὁ τὴν Εὐβοίαν ἐκεῖ-
 νος σφετεριζόμενος καὶ κατασκευάζων ἐπιτείχισμα ἐπὶ
 τὴν Ἀττικὴν, καὶ Μεγάροις ἐπιχειρῶν, καὶ καταλαμβάν-
 νων Ὁρεὸν, καὶ κατασκάπτων Πορθμὸν, καὶ καθιστὰς
 ἐν μὲν Ὁρεῶ Φιλιστίδην τύραννον, ἐν δ' Ἐρετρίᾳ Κλεί-
 ταρχον, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ὑφ' ἑαυτῷ ποιούμενος,
 καὶ Βυζάντιον πολιορκῶν, καὶ πόλεις Ἑλληνίδας ἃς
 μὲν ἀναιρῶν, εἰς ἃς δὲ τοὺς φυγάδας κατάγων, πότε-
 ρον ταῦτα πάντα ποιῶν ἠδίκηι καὶ παρεσπύνδει καὶ ἔλυε
 τὴν εἰρήνην ἢ οὐ; καὶ πότερον φανῆναί τινα τῶν Ἑλ-
 λήνων τὸν ταῦτα κωλύσοντα ποιεῖν αὐτὸν ἐχορῆν ἢ μή;
 72 εἰ μὲν γὰρ μὴ ἐχορῆν, ἀλλὰ τὴν Μυσῶν λείαν καλουμέ-
 νην τὴν Ἑλλάδα οὖσαν ὀφθῆναι ζώντων καὶ ὄντων
 Ἀθηναίων, περιείργασμαι μὲν ἐγὼ περὶ τούτων εἰπὼν,
 περιείργασται δ' ἢ πόλις ἢ πεισθεῖσα ἐμοί, ἔστω δὲ
 ἀδικήματα πάντα ἃ πέπρακται καὶ ἁμαρτήματα ἐμά.

εἰ δὲ ἔδει τινὰ τούτων κωλυτὴν φανῆναι, τίνα ἄλλον ἢ τὸν Ἀθηναίων δῆμον προσῆκε γενέσθαι; ταῦτα τοῖ- 249
 νυν ἐπολιτευόμενῃ ἐγὼ, καὶ ὁρῶν καταδουλούμενον
 πάντας ἀνθρώπους ἐκείνου ἠναντιούμενῃ, καὶ προλέ-
 γων καὶ διδάσκων μὴ προῖεσθαι ταῦτα Φιλίππῳ διε-
 τέλουν.

73 Καὶ μὴν τὴν εἰρήνην γ' ἐκείνος ἔλυσε τὰ πλοῖα
 λαβῶν, οὐχ ἡ πόλις, Αἰσχίνῃ. Φέρει δ' αὐτὰ τὰ ψηφί-
 σματα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, καὶ λέγει
 ἐφεξῆς· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων τίς τίνος αἰ-
 τῖός ἐστι γενήσεται φανερόν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[Ἐπὶ ἄρχοντος Νεοκλέους, μηνὸς βοηδρομιῶνος, ἐκ-
 κλησίας συγκλήτου ὑπὸ στρατηγῶν, Εὐβουλος Μνησιθέ-
 ου Κόπρειος εἶπεν, ἐπειδὴ προσήγγειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐν
 τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς ἄρα Λεωδάμαντα τὸν ναύαρχον καὶ τὰ
 μετ' αὐτοῦ ἀποσταλέντα σκάφη εἴκοσιν ἐπὶ τὴν τοῦ σίτου
 παραπομπὴν εἰς Ἑλλάσποντον ὃ παρὰ Φιλίππου στρατη-
 γὸς Ἀμύντας καταγένοχεν εἰς Μακεδονίαν καὶ ἐν φυλακῇ
 ἔχει, ἐπιμεληθῆναι τοὺς πρυτάνεις καὶ τοὺς στρατηγούς
 ὅπως ἡ βουλὴ συναχθῆ καὶ αἰρεθῶσι πρέσβεις πρὸς Φί-
 74 λιππον, οἵτινες παραγενόμενοι διαλέξονται πρὸς αὐτὸν πε-
 ρὶ τοῦ ἀφειθῆναι τὸν ναύαρχον καὶ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς στρα-
 τιώτας. καὶ εἰ μὲν δι' ἄγνοίαν ταῦτα πεποίηκεν ὁ Ἀμύν-
 τας, ὅτι οὐ μεμψιμοιρεῖ ὁ δῆμος οὐδὲν αὐτῷ· εἰ δέ τι
 πλημμελοῦντα παρὰ τὰ ἐπεσταλμένα λαβῶν, ὅτι ἐπισκε-
 ψάμενοι Ἀθηναῖοι ἐπιτιμήσουσι κατὰ τὴν τῆς ὀλιγορίας
 ἀξίαν. εἰ δὲ μηδέτερον τούτων ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀγνω-
 μονοῦσιν ἢ ὃ ἀποστείλας ἢ ὃ ἀπεσταλμένος, καὶ τοῦτο 250
 λέγειν, ἵνα αἰσθανόμενος ὁ δῆμος βουλευσῆται τί δεῖ
 ποιεῖν.]

75 Τοῦτο μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμα Εὐβουλος ἔγραψεν,
 οὐκ ἐγὼ, τὸ δ' ἐφεξῆς Ἀριστοφῶν, εἰδ' Ἠγήσιππος, εἰτ'
 Ἀριστοφῶν πάλιν, εἶτα Φιλοκράτης, εἶτα Κηφισοφῶν,

εἶτα πάντες οἱ ἄλλοι· ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[Ἐπὶ Νεοκλέους ἄρχοντος, βοηδρομιῶνος ἔνη καὶ νέας, βουλῆς γνώμη, πρυτάνεις καὶ στρατηγοὶ ἐχορημάτισαν τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνευεγκόντες, ὅτι ἔδοξε τῷ δήμῳ πρέσβεις ἐλέσθαι πρὸς Φίλιππον περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀνακομιδῆς καὶ ἐντολὰς δοῦναι κατὰ τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ψηφίσματα. καὶ εἴλοντο τούσδε, Κηφισοφῶντα Κλέωνος Ἀναφλύστιον, Δημόκριτον Δημοφῶντος Ἀναγυράσιον, Πολύκριτον Ἀπημάντου Κοθωκίδην. πρυτανεῖα φυλῆς Ἴπποθωντίδος, Ἀριστοφῶν Κολλυτεὺς πρόεδρος εἶπεν.]

- 76 Ὡσπερ τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δεικνύω τὰ ψηφίσματα, οὕτω καὶ σὺ δεῖξον, Αἰσχίνη, ποῖον ἐγὼ γράψας ψήφισμα αἰτιὸς εἶμι τοῦ πολέμου. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις· εἰ γὰρ εἶχες, οὐδὲν ἂν αὐτοῦ πρότερον νυνὶ παρέσχου. καὶ μὴν οὐδ' ὁ Φίλιππος οὐδὲν αἰτιᾶται ἐμὲ ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἑτέροις ἐγκαλῶν. Λέγε δ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

- 77 [Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. παραγενόμενοι πρὸς ἐμὲ οἱ παρ' 251 ὑμῶν πρεσβευταί, Κηφισοφῶν καὶ Δημόκριτος καὶ Πολύκριτος, διελέγοντο περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀφέσεως ὧν ἐναυαρχεῖ Λεωδάμας. καθ' ὅλου μὲν οὖν ἔμοιγε φαίνεσθε ἐν μεγάλῃ εὐηθείᾳ ἔσεσθαι, εἰ οἴεσθ' ἐμὲ λανθάνειν ὅτι ἔξαπ-εστάλη ταῦτα τὰ πλοῖα πρόφασιν μὲν ὡς τὸν σῆτον παραπέμποντα ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Αἴημον, βοηθήσοντα δὲ Σηλυβριανοῖς τοῖς ὑπ' ἐμοῦ μὲν πολιορκουμένοις, οὐ συμπεριειλημμένοις δὲ ἐν ταῖς τῆς φιλίας κοινῇ κειμέναις ἡμῖν συνθήκαις. καὶ ταῦτα συνετάχθη τῷ ναυάρχῳ ἄνευ μὲν τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ὑπὸ δὲ τινων ἀρχόντων καὶ

ἐτέρων ἰδιωτῶν μὲν νῦν ὄντων, ἐκ παντὸς δὲ τρόπου βουλομένων τὸν δῆμον ἀντὶ τῆς νῦν ὑπαρχούσης πρὸς ἐμὲ φιλίας τὸν πόλεμον ἀναλαβεῖν, πολλῶ μᾶλλον φιλοτιμουμένων τοῦτο συντετελέσθαι ἢ τοῖς Σηλυβριανοῖς βοηθῆσαι. καὶ ὑπολαμβάνουσιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτο πρόσοδον ἔσεσθαι· οὐ μέντοι μοι δοκεῖ τοῦτο χρήσιμον ὑπάρχειν οὐδ' ὑμῖν οὐτ' ἐμοί. διόπερ τά τε νῦν καταχθέντα πλοῖα πρὸς ἡμᾶς ἀφίημι ὑμῖν, καὶ τοῦ λοιποῦ, ἐὰν βούλησθε μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς προεστηκόσιν ὑμῶν κακοήθως πολιτεύεσθαι, ἀλλ' ἐπιτιμᾶτε, πειράσομαι καὶ γὰρ διαφυλάττειν τὴν εἰρήνην. εὐτυχεῖτε.]

79 Ἐνταῦθ' οὐδαμοῦ Δημοσθένην γέγραφεν, οὐδ' αἰτίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ. τί ποτ' οὖν τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῶν τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται; ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν αὐτοῦ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ ἐγεγράφει· τούτων γὰρ εἰχόμεν ἐγὼ καὶ τούτοις ἦσαν- 252
τιοῦμην. καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Πελοπόννησον πρεσβείαν ἔγραψα, ὅτε πρῶτον ἐκεῖνος εἰς Πελοπόννησον παρεδύετο, εἶτα τὴν εἰς Εὐβοίαν, ἠνίκ' Εὐβοίας ἤπτετο, εἶτα τὴν ἐπ' Ὀρεὸν ἔξοδον, οὐκέτι πρεσβείαν, καὶ τὴν εἰς Ἐρέτριαν, ἐπειδὴ τυράννους ἐκεῖνος ἐν ταύταις
80 ταῖς πόλεσι κατέστησεν. μετὰ ταῦτα δὲ τοὺς ἀποστόλους ἅπαντας ἀπέστειλα, καθ' οὓς Χερρόνησος ἐσώθη καὶ Βυζάντιον καὶ πάντες οἱ σύμμαχοι. ἐξ ὧν ὑμῖν μὲν τὰ κάλλιστα, ἔπαινοι, δόξαι, τιμαὶ, στέφανοι, χάριτες παρὰ τῶν εὐπεπονθότων ὑπῆρχον· τῶν δ' ἀδικουμένων τοῖς μὲν ὑμῖν τότε πεισθεῖσιν ἢ σωτηρία περιεγέ-
νετο, τοῖς δ' ὀλιγωρήσασι τὸ πολλάκις ὧν ὑμεῖς προείπατε μεμνησθαι, καὶ νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὔνους ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους ἀνθρώπους καὶ μάντις
81 εἶναι· πάντα γὰρ ἐκβέβηκεν ἅ προείπατε. καὶ μὴν ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματα ἔδωκε Φιλιστίδης ὥστ' ἔχειν Ὀρεὸν, πολλὰ δὲ Κλείταρχος ὥστ' ἔχειν Ἐρέτριαν, πολ-

λὰ δ' αὐτὸς ὁ Φίλιππος ὥστε ταῦθ' ὑπάρχειν ἐφ' ὑμᾶς
 αὐτῶ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων μηδὲν ἐξελέγχεσθαι μηδ' ἄ
 ποιῶν ἠδίκει μηδένα ἐξετάζειν πανταχοῦ, οὐδεὶς ἄγνο-
 82 εἶ, καὶ πάντων ἥκιστα σύ· οἱ γὰρ παρὰ τοῦ Κλειτάρχου
 καὶ τοῦ Φιλιστίδου τότε πρέσβεις δεῦρ' ἀφικνούμενοι
 παρὰ σοὶ κατέλθον, Αἰσχίνη, καὶ σύ προὔξενεις αὐτῶν·
 οὓς ἢ μὲν πόλις ὡς ἐχθροὺς καὶ οὔτε δίκαια οὔτε συμφέ-
 ροντα λέγοντας ἀπήλασε, σοὶ δ' ἦσαν φίλοι. οὐ τοίνυν
 ἐπράχθη τούτων οὐδὲν, ὃ βλασφημιῶν περὶ ἐμοῦ καὶ
 λέγων ὡς σιωπῶ μὲν λαβῶν, βοῶ δ' ἀναλώσας. ἀλλ' οὐ 253
 σύ γε, ἀλλὰ βοᾷς μὲν ἔχον, παύσει δὲ οὐδέποτ', εἰ μὴ
 83 σε οὔτοι παύσωσιν ἀτιμώσαντες τήμερον. στεφανω-
 σάντων τοίνυν ὑμῶν ἐμὲ ἐπὶ τούτοις τότε, καὶ γρά-
 ψαντος Ἀριστοῦνικου τὰς αὐτὰς συλλαβὰς ἄσπερ οὐ-
 τοσὶ Κτησιφῶν νῦν γέγραφε, καὶ ἀναρρηθέντος ἐν τῷ
 θεάτρῳ τοῦ στεφάνου, καὶ δευτέρου κηρύγματος ἤδη
 μοι τούτου γιγνομένου, οὔτ' ἀντεῖπεν Αἰσχίνης παρῶν
 οὔτε τὸν εἰπόντα ἐγράψατο. Καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ
 ψήφισμα λαβῶν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

84 [Ἐπὶ Χαιρώνδου Ἡγήμονος ἄρχοντος, γαμηλιῶνος ἕ-
 κτη ἀπίοντος, φυλῆς προτανενοῦσης Λεοντίδος, Ἀριστοῦνι-
 κος Φρεάριος εἶπεν, ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους
 Παιανιεύς πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται τῷ δή-
 μῳ τῷ Ἀθηναίων καὶ πολλοῖς τῶν συμμάχων καὶ πρότε-
 ρον, καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ βεβοήθηκε διὰ τῶν ψηφι-
 σμάτων, καὶ τινὰς τῶν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ πόλεων ἠλευθέρωσε,
 καὶ διατελεῖ εὐνοὺς ὦν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ λέγει
 καὶ πράττει ὅτι ἂν δύνηται ἀγαθὸν ὑπὲρ τε αὐτῶν Ἀθη-
 ναίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ
 τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἐπαινέσαι Δημοσθένην Δημοσθέ-
 νους Παιανιέα καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀνα-
 γορεῦσαι τὸν στεφάνον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις, τραγῳ-

δοῖς καινοῖς, τῆς δὲ ἀναγορεύσεως τοῦ στεφάνου ἐπιμελη-
θῆναι τὴν προτανεύουσαν φυλὴν καὶ τὸν ἀγωνοθέτην. εἶ-
πεν Ἀριστόνικος ὁ Φρεάριος.]

254

- 85 Ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν οἰδέ τινα αἰσχύνῃν τῇ πό-
λει συμβᾶσαν διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἢ χλευασμὸν ἢ
γέλωτα, ἃ νῦν οὗτος ἔφη συμβήσεσθαι, ἂν ἐγὼ στεφα-
νώμαι; καὶ μὴν ὅταν ἡ νέα καὶ γνώριμα πᾶσι τὰ πρά-
γματα, ἐάν τε καλῶς ἔχη, χάριτος τυγχάνει, ἐάν δ' ὡς
ἐτέρως, τιμωρίας. φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ χάριτος τετυ-
χηκὼς τότε, καὶ οὐ μέμψεως οὐδὲ τιμωρίας.
- 86 Οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς
ταῦτ' ἐπράχθη, πάντας ἀνωμολόγημαί τοὺς χρόνους τὰ
ἄριστα πράττειν τῇ πόλει, τῷ νικᾶν, ὅτ' ἐβουλεύεσθε,
λέγων καὶ γράφων, τῷ καταπραχθῆναι τὰ γραφέντα,
καὶ στεφάνους ἐξ αὐτῶν τῇ πόλει καὶ ἐμοὶ καὶ πᾶσιν
ὑμῖν γενέσθαι, τῷ θυσίας τοῖς θεοῖς καὶ προσόδους ὡς
ἀγαθῶν τούτων ὄντων ὑμᾶς πεποιῆσθαι.
- 87 Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁ Φίλιππος ἐξηλά-
θη, τοῖς μὲν ὅπλοις ὑφ' ὑμῶν, τῇ δὲ πολιτείᾳ καὶ τοῖς
ψηφίσμασι, κἂν διαρραγῶσί τινες τούτων, ὑπ' ἐμοῦ,
ἕτερον κατὰ τῆς πόλεως ἐπιτειχισμὸν ἐξήτει. ὁρῶν δ'
ὅτι σίτω πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθ' ἐπεισάκ-
τω, βουλόμενος τῆς σιτοπομπίας κύριος γενέσθαι, παρ-
ελθὼν ἐπὶ Θράκης Βυζαντίους συμμάχους ὄντας αὐ-
τῷ τὸ μὲν πρῶτον ἡξίου συμπολεμεῖν τὸν πρὸς ὑμᾶς
πόλεμον, ὡς δ' οὐκ ἤθελον οὐδ' ἐπὶ τούτοις ἔφασαν
τὴν συμμαχίαν πεποιῆσθαι, λέγοντες ἀληθῆ, χάρακα
βαλόμενος πρὸς τῇ πόλει καὶ μηχανήματ' ἐπιστήσας
88 ἐπολιόρκει. τούτων δὲ γιγνομένων ὅ τι μὲν προσῆκε
ποιεῖν ὑμᾶς, οὐκέτ' ἐρωτήσω· δῆλον γάρ ἐστιν ἅπασιν. 255
ἀλλὰ τίς ἦν ὁ βοηθήσας τοῖς Βυζαντίοις καὶ σώσας αὐ-
τούς; τίς ὁ κωλύσας τὸν Ἑλλάσποντον ἀλλοτριωθῆ-

ναι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους; ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι. τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν λέγω, τὴν πόλιν λέγω. τίς δ'
 ὁ τῇ πόλει λέγων καὶ γράφων καὶ πράττων καὶ ἀπλῶς
 89 ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα ἀφειδῶς διδούς; ἐγώ. ἀλλὰ
 μὴν ἤλικά ταῦτα ὠφέλησεν ἅπαντας, οὐκέτ' ἐκ τοῦ λό-
 γου δεῖ μαθεῖν, ἀλλ' ἔργῳ πεπειρασθε· ὁ γὰρ τότε ἐν-
 στάς πόλεμος ἄνευ τοῦ καλὴν δόξαν ἐνεργεῖν ἐν πᾶσι
 τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀφθονωτέροις καὶ εὐνοωτέροις
 διήγεν ὑμᾶς τῆς νῦν εἰρήνης, ἣν οὔτοι κατὰ τῆς πα-
 τριδος τηροῦσιν οἱ χρηστοὶ ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπί-
 σιν, ὧν διαμάρτοιεν, καὶ μετάσχοιεν ὧν ὑμεῖς οἱ τὰ
 βέλτιστα βουλόμενοι τοὺς θεοὺς αἰτεῖτε, μὴ μεταδοῖεν
 ὑμῖν ὧν αὐτοὶ προήρηνται. Λέγε δ' αὐτοῖς καὶ τοὺς
 τῶν Βυζαντίων στεφάνους καὶ τοὺς τῶν Περινθίων,
 οἷς ἐστεφάνουν ἐκ τούτων τὴν πόλιν.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ.

- 90 [Ἐπὶ ἱερομνάμονος Βοσπορίῳ Δαμάργητος ἐν τῷ ἁλίῳ
 ἔλεξεν, ἐκ τῆς βολᾶς λαβὼν ἅρτραν, ἐπειδὴ ὁ δᾶμος ὁ
 Ἀθηναίων ἐν τε τοῖς προγεγεναμένοις καιροῖς εὐνοέων δια-
 τελέει Βυζαντίοις καὶ τοῖς συμμάχοις καὶ συγγενέσι Περιν-
 θίοις καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας χρεῖας παρέσχεται, ἐν τε τῷ
 παρεστακότι καιρῷ Φιλίππῳ τῷ Μακεδόνοιο ἐπιστρατεύ-
 σαντος ἐπὶ τὰν χώραν καὶ τὰν πόλιν ἐπ' ἀναστάσει Βυζαν-
 τίων καὶ Περινθίων καὶ τὰν χώραν δαιόντος καὶ δεινδρο-
 κοπέοντος, βοηθήσας πλοίοις ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ σίτῳ 256
 καὶ βέλεσι καὶ ὀπλίταις ἐξείλετο ἀμὲ ἐκ τῶν μεγάλων κιν-
 δύνων καὶ ἀποκατέστασε τὰν πατριον πολιτείαν καὶ τῶς
 νόμῳ καὶ τῶς τάφῳ, δεδόχθαι τῷ δάμῳ τῷ Βυζαντίων
 91 καὶ Περινθίων Ἀθηναίοις δόμεν ἐπιγαμίαν, πολιτείαν,
 ἔγκτασιν γᾶς καὶ οἰκίαν, προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι, πόθο-
 δον ποτὶ τὰν βολάν καὶ τὸν δᾶμον πρώτοις μετὰ τὰ ἱερά,
 καὶ τοῖς κατοικέειν ἐθέλουσι τὰν πόλιν ἀλειτουργήτοις
 ἡμῖν πασᾶν τὰν λειτουργιᾶν· σταῖσαι δὲ καὶ εἰκόνας τρεῖς
 ἐκκαίδεκαπάχεις ἐν τῷ Βοσπορείῳ, στεφανούμενον τὸν

δαμον τὸν Ἀθηναίων ὑπὸ τῷ δάμῳ τῷ Βυζαντίων καὶ Περινηθίων· ἀποστεῖλαι δὲ καὶ θεωρίας εἰς τὰς ἐν τῇ Ἑλλάδι παναγύριαι, Ἰσθμια καὶ Νέμεαι καὶ Ὀλύμπια καὶ Πύθια, καὶ ἀνακαρῶσαι τῶς στεφάνῳ οἷς ἐστεφάνωται ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ὑφ' ἡμῶν, ὅπως ἐπιστέωνται οἱ Ἕλληνας τὰν τε Ἀθηναίων ἀρετὰν καὶ τὰν Βυζαντίων καὶ Περινηθίων εὐχαριστίαν.]

92 Λέγε καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἐν Χερρονήσῳ στεφάνους.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΧΕΡΡΟΝΗΣΙΤΩΝ.

[Χερρονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σηστόν, Ἐλεοῦντα, Μάδυτον, Ἀλωπεκόννησον, στεφανοῦσιν Ἀθηναίων τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον χρυσῶ στεφάνῳ ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα, καὶ χάριτος βωμὸν ἰδρύνονται καὶ δῆμου Ἀθηναίων, ὅτι πάντων μεγίστου ἀγαθῶν παραίτιος γέγονε Χερρονησίταις, ἐξελόμενος ἐκ τῆς Φιλίππου καὶ ἀποδοὺς τὰς πατρίδας, τοὺς νόμους, τὴν ἐλευθερίαν, τὰ ἱερά. καὶ ἐν τῷ 257 μετὰ ταῦτα αἰῶνι παντὶ οὐκ ἐλλείψει εὐχαριστῶν καὶ ποιῶν ὅτι ἂν δύνηται ἀγαθόν. ταῦτα ἐψηφίσαντο ἐν τῷ κοινοῦ βουλευτηρίῳ.]

93 Οὐκοῦν οὐ μόνον τὸ Χερρόνησον καὶ Βυζάντιον σῶσαι, οὐδὲ τὸ κωλύσαι τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ Φιλίππου γενέσθαι τότε, οὐδὲ τὸ τιμᾶσθαι τὴν πόλιν ἐκ τούτων ἢ προαίρεσις ἢ ἐμὴ καὶ ἢ πολιτεία διεπράξατο, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἐδειξεν ἀνθρώποις τὴν τε τῆς πόλεως καλοκαγαθίαν καὶ τὴν Φιλίππου κακίαν. ὁ μὲν γε φίλος καὶ σύμμαχος ὢν τοῖς Βυζαντίοις πολιορκῶν αὐτοὺς ἐωρᾶτο ὑπὸ πάντων, οὗ τί γένοιτ' ἂν αἰσχιον ἢ μιαιώτερον; 94 ὑμεῖς δ' οἱ καὶ μεμψάμενοι πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἐκείνοις εἰκότως περὶ ὧν ἠγνωμονήκεσαν εἰς ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικακοῦντες οὐδὲ προειμένον τοὺς ἀδικουμένους, ἀλλὰ καὶ σῶζοντες ἐφαίνεσθε, ἐξ ὧν δόξαν, εὐνοίαν, τιμὴν παρὰ πάντων

ἐκτᾶσθε. καὶ μὴν ὅτι μὲν πολλοὺς ἐστεφανώκατ' ἤδη τῶν πολιτευομένων ἅπαντες ἴσασι· δι' ὄντινα δ' ἄλλον ἢ πόλιν ἐστεφάνωται, σύμβουλον λέγω καὶ δήτορα, πλὴν δι' ἐμῆ, οὐδ' ἂν εἰς εἰπεῖν ἔχοι.

- 95 Ἴνα τοίνυν καὶ τὰς βλασφημίας ἅς κατὰ τῶν Εὐβοέων καὶ τῶν Βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴ τι δυσχερὲς αὐτοῖς ἐπέπρακτο πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συκοφαντίας οὕσας ἐπιδείξω μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶναι (τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας ἤγοῦμαι), ἀλλὰ καὶ τῷ, εἰ τὰ μάλιστ' ἦσαν ἀληθεῖς, οὕτως ὡς ἐγὼ κέχρημαι τοῖς πράγμασι συμφέρειν χρήσασθαι, ἐν ἧ δύο βούλομαι τῶν καθ' ὑμᾶς πεπραγμένων καλῶν τῇ πόλει διεξ- 258
ελθεῖν, καὶ ταῦτ' ἐν βραχείῃ· καὶ γὰρ ἄνδρα ἰδίᾳ καὶ πόλιν κοινῇ πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ
96 δεῖ πειραῖσθαι τὰ λοιπὰ πράττειν. ὑμεῖς τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Λακεδαιμονίων γῆς καὶ θαλάττης ἀρχόντων καὶ τὰ κύκλῳ τῆς Ἀττικῆς κατεχόντων ἀρμοσταῖς καὶ φρουραῖς, Εὐβοίαν, Τάναγραν, καὶ Βοιωτίαν ἅπασαν, Μέγαρα, Αἴγινα, Κλεωνάς, τὰς ἄλλας νήσους, οὔτε ναῦς οὔτε τείχη τῆς πόλεως τότε κτησαμένης, ἐξήλθετε εἰς Ἀλίαρον καὶ πάλιν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερου εἰς Κόρινθον, τῶν τότε Ἀθηναίων πόλλ' ἂν ἔχόντων μνησικακῆσαι καὶ Κορινθίοις καὶ Θηβαίοις τῶν περὶ τὸν Δεκελεικὸν πόλεμον προχθέντων· ἀλλ' οὐκ
97 ἐποίουν τοῦτο, οὐδ' ἐγγύς. καίτοι τότε ταῦτα ἀμφοτέρω, Αἰσχίνῃ, οὐδ' ὑπὲρ εὐεργετῶν ἐποίουν οὔτ' ἀκίνδυνα ἐώρων. ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα προῖεντο τοὺς καταφεύγοντας ἐφ' ἑαυτοὺς, ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἤθελον τοῖς δεινοῖς αὐτοὺς διδόναι, ὁρθῶς καὶ καλῶς βουλευόμενοι. πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατος, καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ· δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπα-

σιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπί-
 98 δα, φέρειν δ' ὅτι ἂν ὁ θεὸς διδῶ γενναίως. ταῦτ' ἐποί-
 ουν οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ταῦθ' ὑμῶν οἱ πρεσβύτεροι,
 οἱ Λακεδαιμονίους οὐ φίλους ὄντας οὐδ' εὐεργέτας,
 ἀλλὰ πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἠδικηκότας καὶ μεγάλα,
 ἐπειδὴ Θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν Λεύκτροις ἀνελεῖν
 ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, οὐ φοβηθέντες τὴν τότε Θη-
 βαίοις ῥώμην καὶ δόξαν ὑπάρχουσαν, οὐδ' ὑπὲρ οἷα 259
 πεποιηκότων ἀνθρώπων κινδυνεύσετε διαλογισάμε-
 99 νοι· καὶ γὰρ τοὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἐδείξατε ἐκ τούτων
 ὅτι καὶν ὀτιοῦν τις εἰς ὑμᾶς ἐξαμάρτη, τούτω τὴν ὀρ-
 γὴν εἰς τᾶλλα ἔχετε, ἐὰν δ' ὑπὲρ σωτηρίας ἢ ἐλευθε-
 ρίας κίνδυνός τις αὐτοὺς καταλαμβάνη, οὔτε μνησικα-
 κήσετε οὔθ' ὑπολογιεῖσθε. καὶ οὐκ ἐπὶ τούτων μόνων
 οὕτως ἐσχήκατε, ἀλλὰ πάλιν σφετεριζομένων Θηβαίων
 τὴν Εὐβοίαν οὐ περιείδετε, οὐδ' ὧν ὑπὸ Θεμιστωνος
 καὶ Θεοδώρου περὶ Ὠρωπὸν ἠδίκησθε ἀνεμνήσθητε,
 ἀλλ' ἐβοηθήσατε καὶ τούτοις, τῶν ἐθέλοντῶν τότε τρι-
 ηράρχων πρῶτον γενομένων τῇ πόλει, ὧν εἷς ἦν ἐγώ.
 100 ἀλλ' οὔπω περὶ τούτων. καίτοι καλὸν μὲν ἐποιήσατε
 καὶ τὸ σῶσαι τὴν νῆσον, πολλῶ δ' ἔτι τούτου κάλλιον
 τὸ καταστάντες κύριοι καὶ τῶν σωμάτων καὶ τῶν πό-
 λεων ἀποδοῦναι ταῦτα δικαίως αὐτοῖς τοῖς ἐξημαρτη-
 κόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδὲν ὧν ἠδίκησθε ἐν οἷς ἐπιστεύθητε
 ὑπολογισάμενοι. μυρία τοίνυν ἕτερα εἰπεῖν ἔχων πα-
 ραλείπω, ναυμαχίας, ἐξόδους πεζᾶς, στρατείας, καὶ πά-
 λαι γεγυνοῦσας καὶ νῦν ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν, ἄς ἀπάσας ἢ
 πόλις τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας καὶ σωτη-
 101 ρίας πεποιήται. εἶτ' ἐγὼ τεθεωρηκῶς ἐν τοσούτοις καὶ
 τοιούτοις τὴν πόλιν ὑπὲρ τῶν τοῖς ἄλλοις συμφερόν-
 των ἐθέλουσαν ἀγωνίζεσθαι, ὑπὲρ αὐτῆς τρόπον τινὰ
 τῆς βουλῆς οὔσης τι ἔμελλον κελεύσειν ἢ τί συμβου-

λεύσειν αὐτῇ ποιεῖν; μνησικακεῖν νῆ Δία πρὸς τοὺς βουλομένους σώζεσθαι, καὶ προφάσεις ζητεῖν δι' ἃς ἅπαντα προησόμεθα. καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέκτεινέ με δι- 260 καίως, εἴ τι τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν λόγῳ μόνον κατασχύνειν ἐπεχείρησα; ἐπεὶ τό γε ἔργον οὐκ ἂν ἐποιήσαθ' ὑμεῖς, ἀκριβῶς οἶδ' ἐγώ· εἰ γὰρ ἐβούλεσθε, τί ἦν ἐμποδῶν; οὐκ ἐξῆν; οὐχ ὑπῆρχον οἱ ταῦτ' ἐροῦντες οὗτοι;

- 102 Βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τούτων ἐξῆς ἐπολιτευόμεν· καὶ σκοπεῖτε ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τὸ τῇ πόλει βέλτιστον ἦν. ὁρῶν γὰρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν καταλυόμενον, καὶ τοὺς μὲν πλουσίους ἀτελεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων γιγνομένους, τοὺς δὲ μέτρια ἢ μικρὰ κεκτημένους τῶν πολιτῶν τὰ ὄντα ἀπολλύντας, ἔτι δ' ὑστερίζουσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν τῶν καιρῶν, ἔθηκα νόμον καθ' ὃν τοὺς μὲν τὰ δίκαια ποιεῖν ἠνάγκασα, τοὺς πλουσίους, τοὺς δὲ πένητας ἔπανσ' ἀδίκουμένους, τῇ πόλει δ' ὅπερ ἦν χρησιμώτατον, ἐν καιρῷ γίνεσθαι τὰς παρασκευὰς ἐποί-
 103 ησα. καὶ γραφεῖς τὸν ἀγῶνα τοῦτον εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθον καὶ ἀπέφυγον, καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων ὁ δισώκων οὐκ ἔλαβεν. καίτοι πόσα χρήματα τοὺς ἠγεμόνας τῶν συμμοριῶν ἢ τοὺς δευτέρους καὶ τρίτους οἴεσθέ μοι διδόναι ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μὴ, καταβαλόντα εἶν ἐν ὑπαμοσίᾳ; τοσαῦτ', ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ὀκνήσαιμ' ἂν πρὸς ὑμᾶς εἰ-
 104 πεῖν. καὶ ταῦτ' εἰκότως ἐπραττον ἐκεῖνοι. ἦν γὰρ αὐτοῖς ἐκ μὲν τῶν προτέρων νόμων συνεκκαίδεκα λειτουργεῖν, αὐτοῖς μὲν μικρὰ καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοὺς δ' ἀπόρους τῶν πολιτῶν ἐπιτρίβουσιν, ἐκ δὲ τοῦ 261 ἐμοῦ νόμου τὸ γιγνόμενον κατὰ τὴν οὐσίαν ἕκαστον τιθέται, καὶ δυοῖν ἐφάνη τριήραρχος ὁ τῆς μιᾶς ἕκτος

καὶ δέκατος πρότερον συντελής· οὐδὲ γὰρ τριηράρχους ἔτι ἀνόμαζον ἑαυτοὺς, ἀλλὰ συντελεῖς. ὥστε δὴ ταῦτα λυθῆναι καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκασθῆ-
 105 ναι, οὐκ ἔσθ' ὅτι οὐκ ἐδίδοσαν. Καί μοι λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα καθ' ὃ εἰσῆλθον τὴν γραφὴν, εἶτα τοὺς καταλόγους, τὸν τ' ἐκ τοῦ προτέρου νόμου καὶ τὸν κατὰ τὸν ἑμόν. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[Ἐπὶ ἄρχοντος Πολυκλέους, μηνὸς βοηδρομιῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα, φυλῆς πρυτανευούσης Ἰπποθωντίδος, Δημοσθένους Δημοσθένους Παιανιεύς εἰσήνεγκε νόμον τριηραρχικὸν ἀντὶ τοῦ προτέρου, καθ' ὃν αἱ συντέλειαι ἦσαν τῶν τριηράρχων· καὶ ἐπεχειροτόνησεν ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος· καὶ ἀπήνεγκε παρανόμων Δημοσθένει Πατροκλῆς Φλυεύς, καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐ λαβῶν ἀπέτισε τὰς πεντακοσίας δραχμάς.]

106 Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

[Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριῆρη συνεκαίδεκα ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν, ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἑτῶν εἰς τετταράκοντα, ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους.]

Φέρε δὴ παρὰ τοῦτου τὸν ἐκ τοῦ ἑμοῦ νόμου κατάλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

262

[Τοὺς τριηράρχους αἰρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριῆρη ἀπὸ τῆς οὐσίας κατὰ τμήσιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα· ἐὰν δὲ πλειόνων ἢ οὐσία ἀποτετιμημένη ἢ χορημάτων, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ ἢ λειτουργία ἔστω. κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν ἔστω καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ἔστί τῶν δέκα ταλάντων, εἰς συντέλειαν συναγομένους εἰς τὰ δέκα τάλαντα.]

- 107 Ἄρα γε μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν ὑμῶν δοκῶ,
 ἢ μικρὰ ἀναλωῶσαι ἂν τοῦ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν οἱ πλού-
 σιοι; οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι ταῦτα σεμ-
 νύνομαι, οὐδὲ τῷ γραφεῖς ἀποφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τῷ
 συμφέροντα θεῖναι τὸν νόμον καὶ τῷ πείραν ἔργῳ δε-
 δωκέναι. πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τῶν ἀποστόλων γι-
 γνομένων κατὰ τὸν νόμον τὸν ἐμὸν οὐχ ἱκετηρίαν
 ἔσθηκε τριήραρχος οὐδεὶς πῶποθ' ὡς ἀδικούμενος παρ'
 ὑμῖν, οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ ἐκαθέζετο, οὐχ ὑπὸ τῶν ἀπο-
 στολέων ἐδέσθη, οὐ τριήρης οὐτ' ἔξω καταληφθεῖσα
 ἀπώλετο τῇ πόλει, οὐτ' αὐτοῦ ἀπελείφθη οὐ δυναμένη
- 108 ἀνάγεσθαι. καίτοι κατὰ τοὺς προτέρους νόμους ἅπαν-
 τα ταῦτα ἐγίνετο. τὸ δ' αἴτιον, ἐν τοῖς πένησιν ἦν τὸ
 λειτουργεῖν. πολλὰ δὴ τὰ ἀδύνατα συνέβαινε. ἐγὼ
 δ' ἐκ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους μετήνεγκα τὰς
 τριηραρχίας· πάντ' οὖν τὰ δέοντα ἐγίνετο. καὶ μὴν
 καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἄξιός εἰμι ἐπαίνου τυχεῖν, ὅτι
 πάντα τὰ τοιαῦτα προηρούμην πολιτεύματα, ἀφ' ὧν
 ἅμα δόξαι καὶ τιμαὶ καὶ δυνάμεις συνέβαινον τῇ πόλει·
 βάσκανον δὲ καὶ πικρὸν καὶ κακότηδες οὐδέν ἐστι πο- 263
 λίτευμα ἐμὸν, οὐδὲ ταπεινὸν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἀνά-
- 109 ξιον. ταῦτ' οὐ τοίνυν ἦθος ἔχων ἐν τε τοῖς κατὰ τὴν πό-
 λιν πολιτεύμασι καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς φανήσο-
 μαί· οὔτε γὰρ ἐν τῇ πόλει τὰς παρὰ τῶν πλουσίων
 χάριτας μᾶλλον ἢ τὰ τῶν πολλῶν δίκαια εἰλόμην, οὐτ'
 ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τὰ Φιλίππου δῶρα καὶ τὴν ξε-
 νίαν ἠγάπησα ἀντὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσι συμ-
 φερόντων.
- 110 Ἦγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν εἶναί μοι περὶ τοῦ κηρύ-
 γματος εἰπεῖν καὶ τῶν εὐθυνῶν· τὸ γὰρ ὡς τὰ ἄριστα
 τε ἔπραττον καὶ διὰ παντὸς εὖνους εἰμι καὶ πρόθυμος
 εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἱκανῶς ἐκ τῶν εἰρημένων δεδηλωσθαι

μοι νομίζω. καίτοι τὰ μέγιστα γε τῶν πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων ἐμαντῶ παραλείπω, ὑπολαμβάνων πρῶτον μὲν ἐφεξῆς τοὺς περὶ αὐτοῦ τοῦ παρανόμου λόγους ἀποδοῦναι με δεῖν, εἶτα, κἂν μηδὲν εἶπω περὶ τῶν λοιπῶν πολιτευμάτων, ὁμοίως παρ' ὑμῶν ἐκάστῳ τὸ συνειδὸς ὑπάρχειν μοι.

- 111 Τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς οὗτος ἄνω καὶ κάτω δια-
κνηκῶν ἔλεγε περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων, οὔτε
μὰ τοὺς θεοὺς ὑμᾶς οἶμαι μανθάνειν οὔτ' αὐτὸς ἐδυ-
νάμην συνεῖναι τοὺς πολλοὺς· ἀπλῶς δὲ τὴν ὀρθὴν πε-
ρὶ τῶν δικαίων διαλέξομαι. τοσοῦτου γὰρ δέω λέγειν
ὡς οὐκ εἰμι ὑπεύθυνος, ὃ νῦν οὗτος διέβαλλε καὶ διω-
ρίζετο, ὥσθ' ἅπαντα τὸν βίον ὑπεύθυνος εἶναι ὁμολο-
112 γῶ ὧν ἢ διακεχείρικα ἢ πεπολίτευμαι παρ' ὑμῶν. ὧν
μέντοι γε ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐπαγγελιάμενος δέδωκα
τῷ δήμῳ, οὐδεμίαν ἡμέραν ὑπεύθυνος εἶναι φημι
(ἀκούεις Αἰσχίνη;) οὐδ' ἄλλον οὐδένα, οὐδ' ἂν τῶν 264
ἐννέα ἀρχόντων τις ὧν τύχη. τίς γάρ ἐστι νόμος το-
σαύτης ἀδικίας καὶ μισανθρωπίας μεστὸς ὥστε τὸν
δόντα τι τῶν ἰδίων καὶ ποιήσαντα πράγμα φιλόανθρω-
πον καὶ φιλόδωρον τῆς χάριτος μὲν ἀποστρεφεῖν, εἰς
τοὺς συκοφάντας δ' ἄγειν, καὶ τούτους ἐπὶ τὰς εὐθύ-
νας ὧν ἔδωκεν ἐφιστάναι; οὐδὲ εἰς. εἰ δέ φησιν οὔ-
113 τος, δειξάτω, κἀγὼ στέρξω καὶ σιωπήσομαι. ἀλλ' οὐκ
ἔστιν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὗτος συκοφαντῶν,
ὅτι ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τότε ὧν ἐπέδωκα τὰ χρήματα,
"ἐπήνεσεν αὐτὸν," φησὶν, "ἢ βουλή ὑπεύθυνον ὄντα."
οὐ περὶ τούτων γε οὐδενὸς, ὧν ὑπεύθυνος ἦν, ἀλλ'
ἐφ' οἷς ἐπέδωκα, ὃ συκοφάντα. ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς
ἦσθα, φησί. καὶ διὰ γε τοῦτο ὀρθῶς ἐπηνούμην, ὅτι
τάνηλωμένα ἐπέδωκα καὶ οὐκ ἐλογιζόμην. ὃ μὲν γὰρ

- λογισμὸς εὐθυνῶν καὶ τῶν ἐξετασόντων προσδεῖται, ἢ δὲ δωρεὰ χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία ἐστὶ τυγχάνειν.
- 114 διόπερ ταῦτ' ἔγραψεν ὁδὶ περὶ ἐμοῦ· ὅτι δ' οὕτω ταῦτα οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὑμετέροις ἔθεσιν ὄρισταί, ἐγὼ ῥαδίως πολλαχόθεν δείξω. πρῶτον μὲν γὰρ Ναυσικλῆς στρατηγῶν, ἐφ' οἷς ἀπὸ τῶν ἰδίων προεῖτο, πολλάκις ἐστεφάνωται ὑφ' ὑμῶν· εἶδ' ὅτε τὰς ἀσπίδας Διότιμος ἔδωκε καὶ πάλιν Χαρίδημος, ἐστεφανοῦντο· εἶδ' οὕτοσιν Νεοπτόλεμος πολλῶν ἔργων ἐπιστάτης ὢν, ἐφ' οἷς ἐπέδωκε, τετίμηται. σθένος γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε, εἰ τῶν τινὰ ἀρχὴν ἀρχοντι ἢ διδόναι τῇ πόλει τὰ ἑαυτοῦ διὰ τὴν ἀρχὴν μὴ ἐξέσται, ἢ τῶν δοθέντων ἀντὶ τοῦ κομίσασθαι χάριν εὐ- 265
- 115 θύνας ὑφέξει. Ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τὰ ψηφίσματά μοι τὰ τούτοις γεγενημένα αὐτὰ λαβῶν. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[Ἄρχων Δημόνικος Φλυεὺς, βοηθομιῶνος ἕκτη μετ' εἰκάδα, γνώμη βουλῆς καὶ δήμου, Καλλίας Φρεάριος εἶπεν ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι Ναυσικλέα τὸν ἐπὶ τῶν ὅπλων, ὅτι Ἀθηναίων ὀπλιτῶν δισχιλίων ὄντων ἐν Ἰμβρῶ καὶ βοηθοῦντων τοῖς κατοικοῦσιν Ἀθηναίων τὴν νῆσον, οὐ δυναμένου Φίλωνος τοῦ ἐπὶ τῆς διοικήσεως κεχειροτονημένου διὰ τοὺς χειμῶνας πλεῦσαι καὶ μισθοδοτῆσαι τοὺς ὀπλίτας, ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἔδωκε καὶ οὐκ εἰσέπραξε τὸν δῆμον, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον Διονυσίοις τραγωδοῖς καινοῖς.]

ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ.

- 116 [Εἶπε Καλλίας Φρεάριος, πρυτάνεων λεγόντων βουλῆς γνώμη, ἐπειδὴ Χαρίδημος ὁ ἐπὶ τῶν ὀπλιτῶν, ἀποσταλὴς εἰς Σαλαμίνα, καὶ Διότιμος ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων, ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μάχῃ τῶν στρατιωτῶν τινῶν ὑπὸ

τῶν πολεμίων σκυλευθέντων, ἐκ τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων καθώπλισαν τοὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίαις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι Χαρίδημον καὶ Διότιμον χρυσῶ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεύσαι Παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις ἐν τῷ γυμνικῷ ἀγῶνι καὶ Διονυσίοις τραγωδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως ἐπιμεληθῆναι θεσμοθέτας, πρυτάνεις, ἀγωνοθέτας.]

266

117 Τούτων ἕκαστος, Αἰσχίνη, τῆς μὲν ἀρχῆς ἧς ἦρχεν ὑπεύθυνος ἦν, ἐφ' οἷς δ' ἔστεφανοῦτο, οὐχ ὑπεύθυνος. οὐκοῦν οὐδ' ἐγώ· ταῦτά γὰρ δίκαιά ἐστί μοι περὶ τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις δήπου. ἐπέδωκα· ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα, οὐκ ὢν ὧν ἐπέδωκα ὑπεύθυνος. ἦρχον· καὶ δέδωκά γε εὐθύνας ἐκείνων, οὐχ ὧν ἐπέδωκα. νῆ Δί', ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα; εἶτα παρῶν, ὅτε με εἰσήγον οἱ λογισταί, οὐ κατηγόρεις;

118 Ἴνα τοίνυν εἰδῆτε ὅτι αὐτὸς οὗτός μοι μαρτυρεῖ ἐφ' οἷς οὐχ ὑπεύθυνος ἦν ἔστεφανῶσθαι, λαβὼν ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα ὅλον τὸ γραφέν μοι. οἷς γὰρ οὐκ ἐγράφατο τοῦ προβουλεύματος, τούτοις ἂν διώκει συκοφαντῶν φανήσεται. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

[Ἐπὶ ἀρχοντος Εὐθυκλέους, πρυνεψιῶνος ἐνάτη ἀπὸ ὄντος, φυλῆς πρυτανευούσης Οἰνηΐδος, Κτησιφῶν Λεωσθένους Ἀναφλύστιος εἶπεν, ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς γενόμενος ἐπιμελητῆς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς καὶ προσαναλώσας εἰς τὰ ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας τρία τάλαντα ἐπέδωκε ταῦτα τῷ δήμῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατασταθεῖς ἐπέδωκε τοῖς ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωροῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἐπαινεῖσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα ἀρετῆς ἕνεκα καὶ καλοκαγαθίας ἧς ἔχων διατελεῖ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸν δῆμον τὸν

Ἀθηναίων, καὶ στεφανῶσαι χρυσῶ στεφάνῳ, καὶ ἀναγο-
ρεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγωδοῖς 267
καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως ἐπιμεληθῆναι τὸν ἀγωνο-
δέτην.]

119 Οὐκοῦν ἃ μὲν ἐπέδωκα, ταῦτ' ἐστίν, ὧν οὐδὲν σὺ
γέγραψαι· ἃ δέ φησιν ἡ βουλή δεῖν ἀντὶ τούτων γενέ-
σθαι μοι, ταῦτ' ἔσθ' ἃ διώκεις. τὸ λαβεῖν οὖν τὰ διδόν-
μενα ὁμολογῶν ἐννομον εἶναι, τὸ χάριν τούτων ἀπο-
δοῦναι παρανόμων γράφει. ὁ δὲ παμπόνηρος ἀνθρω-
πος καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ βᾶσκανος ὄντως ποῖός τις ἂν
εἴη πρὸς θεῶν; οὐχ ὁ τοιοῦτος;

120 Καὶ μὴν περὶ τοῦ γ' ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττεσθαι,
τὸ μὲν μυριάκις μυρίους κεκηρῦχθαι παραλείπω καὶ
τὸ πολλάκις αὐτὸς ἔστεφανῶσθαι πρότερον. ἀλλὰ πρὸς
θεῶν οὕτω σκαιὸς εἶ καὶ ἀναίσθητος, Αἰσχίνη, ὥστ'
οὐ δύνασαι λογίσασθαι ὅτι τῷ μὲν στεφανουμένῳ τὸν
αὐτὸν ἔχει ζῆλον ὁ στέφανος, ὅπου ἂν ἀναρρηθῆ, τοῦ
δὲ τῶν στεφανούντων ἕνεκα συμφέροντος ἐν τῷ θεά-
τρῳ γίννεται τὸ κήρυγμα; οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἅπαντες
εἰς τὸ ποιεῖν εὖ τὴν πόλιν προτρέπονται, καὶ τοὺς ἀπο-
διδόντας τὴν χάριν μᾶλλον ἐπαινοῦσι τοῦ στεφανου-
μένου· διόπερ τὸν νόμον τοῦτον ἡ πόλις γέγραφεν.
Λέγε δ' αὐτόν μοι τὸν νόμον λαβών.

ΝΟΜΟΣ.

[Ὅσοις στεφανοῦσιν τινες τῶν δήμων, τὰς ἀναγορεύσεις
τῶν στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἐκάστους τοῖς ἰδίοις
δήμοις, ἐὰν μὴ τινὰς ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἡ βουλή
στεφανοῖ· τούτους δ' ἔξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις
ἀναγορεύεσθαι.]

121 Ἀκούεις, Αἰσχίνη, τοῦ νόμου λέγοντος σαφῶς,
πλὴν ἐὰν τινὰς ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλή ψηφίσῃται· τούτους 268
δὲ ἀναγορευέτω τί οὖν, ὧ ταλαίπωρε, συκοφαντεῖς;

- τί λόγους πλάττεις; τί σαυτὸν οὐκ ἔλλεβορίζεις ἐπὶ τούτοις; ἀλλ' οὐδ' αἰσχύνει φθόνου δίκην εἰσάγων, οὐκ ἀδικήματος οὐδενὸς, καὶ νόμους τοὺς μὲν μεταποιῶν, τῶν δ' ἀφαιρῶν μέρη, οὓς ὅλους δίκαιον ἦν ἀναγιννώσκεισθαι τοῖς γε ὁμομοκόσι κατὰ τοὺς νόμους
- 122 ψηφιεῖσθαι; ἔπειτα τοιαῦτα ποιῶν λέγεις ἃ δεῖ προσεῖναι τῷ δημοτικῷ, ὥσπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκὸς κατὰ συγγραφὴν, εἶτ' οὐκ ἔχοντα ἃ προσῆκεν ἐκ τῆς συγγραφῆς κομιζόμενος, ἢ λόγῳ τοὺς δημοτικούς, ἀλλ' οὐ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς πολιτεύμασι γιννωσκομένους. καὶ βοᾷς ῥητὰ καὶ ἄρρητα ὀνομάζων, ὥσπερ ἐξ ἀμάξης, ἃ σοὶ καὶ τῷ σῷ γένει πρόσεστιν, οὐκ ἐμοί. καίτοι
- 123 καὶ τοῦτο, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας τούτῳ διαφέρειν ἠγοῦμαι, τῷ τὴν μὲν κατηγορίαν ἀδικήματ' ἔχειν, ὧν ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι, τὴν δὲ λοιδορίαν βλασφημίας, ἃς κατὰ τὴν αὐτῶν φύσιν τοῖς ἐχθροῖς περὶ ἀλλήλων συμβαίνειν λέγειν. οἰκοδομήσαι δὲ τοὺς προγόνους ταυτὶ τὰ δικαστήρια ὑπέληφα οὐχ ἵνα συλλέξαντες ὑμᾶς εἰς ταῦτα ἀπὸ τῶν ἰδίων κακῶς τὰ ἀπόρρητα λέγωμεν ἀλλήλους, ἀλλ' ἵνα ἐξελέγγωμεν, ἐάν τις ἠδικηκὸς τι τυγχάνῃ τὴν πόλιν.
- 124 ταῦτα τοίνυν εἰδὼς Αἰσχίνης οὐδὲν ἤττον ἐμοῦ πομπεύειν ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν εἴλετο. οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν. ἤδη δ' ἐπὶ ταῦτα πορευέσομαι, τοσοῦτον αὐτὸν ἐρωτήσας. πότερόν σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρὸν ἢ ἐμὸν εἶναι φῆ; ἐμὸν δῆλον ὅτι. εἶτα οὗ μὲν ἦν παρ' ἐμοῦ δίκην 269 κατὰ τοὺς νόμους ὑπὲρ τούτων λαβεῖν, εἶπερ ἠδίκουν, ἐξέλιπες, ἐν ταῖς εὐθύναις, ἐν ταῖς γραφαῖς, ἐν ταῖς
- 125 ἄλλαις κρίσεσιν· οὗ δ' ἐγὼ μὲν ἀθῶος ἄπασι, τοῖς νόμοις, τῷ χρόνῳ, τῇ προθεσμίᾳ, τῷ κεκρίσθαι περὶ πάντων πολλάν τις πρότερον, τῷ μηδεπώποτε ἐξελεγ-

χθῆναι μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, τῇ πόλει δ' ἢ πλεόν ἢ ἔλαττον ἀνάγκη τῶν γε δημοσίᾳ πεπραγμένων μετεῖναι τῆς δόξης, ἐνταῦθα ἀπήντηκας; ὄρα μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ἦς, ἐμὸς δὲ προσποιῇ.

- 126 Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ μὲν εὐσεβῆς καὶ δικαία ψῆφος ἅπασι δέδεικται, δεῖ δέ με, ὡς ἔοικε, καίπερ οὐ φιλολοΐδορον ὄντα φύσει, διὰ τὰς ὑπὸ τούτου βλασφημίας εἰρημένας ἀντὶ πολλῶν καὶ ψευδῶν αὐτὰ τὰναγκαιότατ' εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ, καὶ δεῖξαι τίς ἂν καὶ τίνων ὄραδίως οὕτως ἄρχει τοῦ κακῶς λέγειν, καὶ λόγους τίνας διασύρει, αὐτὸς εἰρηκῶς ἂ τίς οὐκ ἂν ὄκνησε τῶν με-
- 127 τρίων ἀνθρώπων φθέρξασθαι; — εἰ γὰρ Αἰακὸς ἢ Ῥαδάμανθυς ἢ Μίνως ἦν κατηγορῶν, ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος, περίτριμμα ἀγορᾶς, ὄλεθρος γραμματεῦς, οὐκ ἂν αὐτὸν οἶμαι τοιαῦτ' εἰπεῖν οὐδ' ἂν οὕτως ἐπαχθεῖς λόγους πορίσασθαι, ὥσπερ ἐν τραγωδίᾳ βοῶντα ὦ γῆ καὶ ἥλιε καὶ ἀρετῆ καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ πάλιν σύνεσιν καὶ παιδείαν ἐπικαλούμενον, ἧ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ διαγιγνώσκεται· ταῦτα γὰρ δήπουθεν ἠκούετ'
- 128 αὐτοῦ λέγοντος. σοὶ δὲ ἀρετῆς, ὦ κάθαρχμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μετουσία; ἢ καλῶν ἢ μὴ τοιούτων τίς διάγνωσις; πόθεν ἢ πῶς ἀξιωθέντι; ποῦ δὲ παιδείας σοι θέμις μνησθῆναι, ἧς τῶν μὲν ὡς ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ' ἂν εἷς εἶποι περὶ αὐτοῦ τοιοῦτον οὐδὲν, ἀλλὰ κ' ἂν ἐτέ- 270 ρου λέγοντος ἐρύθριάσειε, τοῖς δ' ἀπολειφθεῖσι μὲν ὥσπερ σὺ, προσποιουμένοις δ' ὑπ' ἀναισθησίας τὸ τοὺς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖν, ὅταν λέγωσιν, οὐ τὸ δοκεῖν τοιούτοις εἶναι περίεστιν.
- 129 Οὐκ ἀπορῶν δ' ὅ τι χρῆ περὶ σοῦ καὶ τῶν σῶν εἰπεῖν, ἀπορῶ τοῦ πρώτου μνησθῶ, πότερ' ὡς ὁ πατήρ σου Τρόμης ἐδούλευε παρ' Ἑλπίᾳ τῷ πρὸς τῷ Θησεῖω διδάσκοντι γράμματα, χοίνικας παχείας ἔχων καὶ ξύ-

λου, ἢ ὡς ἡ μήτηρ σου τοῖς μεθήμερινοῖς γάμοις ἐν τῷ κλεισίῳ τῷ πρὸς τῷ καλαμίτῃ ἤρωϊ χρωμένη τὸν καλὸν ἀνδριάντα καὶ τριταγωνιστὴν ἄκρον ἐξέθρεψέ σε; ἀλλὰ πάντες ἴσασι ταῦτα, κὰν ἐγὼ μὴ λέγω. ἀλλ' ὡς ὁ τριηραύλης Φορμίων, ὁ Δίωνος τοῦ Φρεαρρίου δοῦλος, ἀνέστησεν αὐτὴν ἀπὸ ταύτης τῆς καλῆς ἐργασίας; ἀλλὰ νῆ τὸν Δία καὶ τοὺς θεοὺς ὀκνῶ μὴ περὶ σοῦ τὰ προσήκοντα λέγων αὐτὸς οὐ προσήκοντας ἐμαντῷ δόξω προηρῆσθαι λόγους. ταῦτα μὲν οὖν ἔάσω, ἀπ' αὐτῶν δὲ ὧν αὐτὸς βεβίωκεν ἄρξομαι· οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν ἦν, ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καταρᾶται. ὄψε γὰρ ποτε—, ὄψε λέγω; χθῆς μὲν οὖν καὶ πρώην ἀμ' Ἀθηναῖος καὶ ῥήτωρ γέγονε, καὶ δύο συλλαβὰς προσθεῖς τὸν μὲν πατέρα ἀντὶ Τρόμητος ἐποίησεν Ἀτρόμητον, τὴν δὲ μητέρα σεμνῶς πάνυ Γλανκοθέαν ὠνόμασεν, ἦν Ἐμπουσαν ἅπαντες ἴσασι καλουμένην, ἐκ τοῦ πάντα ποιεῖν καὶ πάσχειν δηλονότι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας τυχοῦσαν· πόθεν γὰρ ἄλλοθεν; ἀλλ' ὅμως οὕτως ἀχάριστος εἶ καὶ πονηρὸς φύσει ὥστ' ἐλεύθερος ἐκ δούλου καὶ πλούσιος ἐκ πτωχοῦ διὰ τουτουσὶ γεγυνῶς οὐχ ὅπως 271 χάριν αὐτοῖς ἔχεις, ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν κατὰ τουτωνὶ πολιτεύει. καὶ περὶ ὧν μὲν ἔστι τις ἀμφισβήτησις, ὡς ἄρα ὑπὲρ τῆς πόλεως εἴρηκεν, ἔάσω· ἀ δ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν φανερῶς ἀπεδείχθη πράττων, ταῦτα ἀναμνήσω.

132 Τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδε τὸν αποψηφισθέντα Ἀντιφῶντα, ὃς ἐπαγγειλάμενος Φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν εἰς τὴν πόλιν ἦλθεν; ὃν λαβόντος ἐμοῦ κεκρουμένον ἐν Πειραιεῖ καὶ καταστήσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν βοῶν ὁ βάσκανος οὗτος καὶ κεκραγῶς, ὡς ἐν δημοκρατία δεινὰ ποιῶ τοὺς ἡτυχηκότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων ἄνευ ψηφίσματος, ἀφε-

- 133 θῆναι ἐποίησεν. καὶ εἰ μὴ ἡ βουλή ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου τὸ πρᾶγμα αἰσθομένη καὶ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν ἐν οὐδέοντι συμβεβηκυῖαν ἰδοῦσα ἐπεξήτησε τὸν ἄνθρωπον καὶ συλλαβοῦσα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς, ἐξήρπαστ' ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὸ δίκην δοῦναι διαδὺς ἐξεπέπεμπτ' ἂν ὑπὸ τοῦ σεμνολόγου τουτουί· νῦν δ' ὑμεῖς στρεβλώ-
- 134 σαντες αὐτὸν ἀπεκτεῖνατε, ὡς ἔδει γε καὶ τοῦτου. τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦτα ἢ βουλή ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου τότε τούτῳ πεπραγμένα, χειροτονησάντων αὐτὸν ὑμῶν σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ἥσπερ πολλὰ προῖεσθε τῶν κοινῶν, ὡς προσεῖλεσθε κάκεινὴν καὶ τοῦ πράγματος κυρίαν ἐποιήσατε, τοῦτον μὲν εὐθύς ἀπήλασεν ὡς προδότην, Ὑπερείδῃ δὲ λέγειν προσέταξε· καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν ψῆφον ἔπραξε, καὶ οὐδεμία ψῆφος ἠνέ-
- 135 χθη τῷ μιαιφῶ τούτῳ. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

[Μαρτυροῦσι Δημοσθένει ὑπὲρ ἀπάντων οἶδε, Καλλίας Σουινεύς, Ζήνων Φλυεύς, Κλέων Φαληρεύς, Δημόνικος Μαραθώνιος, ὅτι τοῦ δήμου ποτὲ χειροτονησάντος Αἰσχίνην σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας συνεδρεύσαντες ἡμεῖς ἐκρίναμεν Ὑπερείδην ἄξιον εἶναι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγειν, καὶ ἀπεστάλη Ὑπερείδης.]

Οὐκοῦν ὅτε τούτου λέγοντος ἀπήλασεν ἢ βουλή καὶ προσέταξεν ἑτέρῳ, τότε καὶ προδότην εἶναι καὶ κἀκόνουν ὑμῖν ἀπέφηεν.

- 136 Ἐν μὲν τοίνυν τούτῳ τοιοῦτο πολίτευμα τοῦ νεανίου τούτου, ὁμοίον γε, οὐ γάρ; οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ· ἕτερον δὲ ἀναμιμνήσκεσθε. ὅτε γὰρ Πύθωνα Φίλιππος ἔπεμψε τὸν Βυζάντιον καὶ παρὰ τῶν αὐτοῦ συμ-

μάχων πάντων συνέπεμψε πρέσβεις, ὡς ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν πόλιν καὶ δείξων ἀδικουσαν, τότε ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ καὶ πολλῶ ἔροντι καθ' ὑμῶν οὐχ ὑπεχώρησα, ἀλλ' ἀναστάς ἀντεῖπον καὶ τὰ τῆς πόλεως δίκαια οὐχὶ προὔδωκα, ἀλλ' ἀδικοῦντα Φίλιππον ἐξήλεγξα φανερώς οὕτως ὥστε τοὺς ἐκείνου συμμάχους αὐτοὺς ἀνισταμένους ὁμολογεῖν· οὗτος δὲ συνηγωνίζετο καὶ τὰναντία ἐμαρτύρει τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτα ψευδῆ.

137 Καὶ οὐκ ἀπέχρη ταῦτα, ἀλλὰ πάλιν μετὰ ταῦθ' ὕστερον Ἀναξίνῳ τῷ κατασκόπῳ συνιῶν εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν ἐλήφθη. καίτοι ὅστις τῷ ὑπὸ τῶν πολεμίων πεμφθέντι μόνος μόνῳ συνηῖει καὶ ἐκοινολογεῖτο, 273 οὗτος αὐτὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει κατάσκοπος καὶ πολέμιος τῇ πατρίδι. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

[Τελέδημος Κλέωνος, Ὑπερείδης Καλλιᾶσχρου, Νικόμαχος Διοφάντου μαρτυροῦσι Δημοσθένει καὶ ἐπωμόσαντο ἐπὶ τῶν στρατηγῶν εἰδέναι Αἰσχίνην Ἀτρομήτου Κοθωκίδην συνερχόμενον νυκτὸς εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν καὶ κοινολογούμενον Ἀναξίνῳ, ὃς ἐκρίθη εἶναι κατάσκοπος παρὰ Φιλίππου. αὗται ἀπεδόθησαν αἱ μαρτυρίαι ἐπὶ Νικίου, ἑκατομβαιῶνος τρίτῃ ἰσταμένον.]

138 Μυρία τοίνυν ἕτερόν εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ παραλείπω. καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει. πολλὰ ἂν ἐγὼ ἔτι τούτων ἔχοιμι δεῖξαι, ὧν οὗτος κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ' ἐπηρεάζων εὐρέθη. ἀλλ' οὐ τίθεται ταῦτα παρ' ὑμῖν εἰς ἀκριβῆ μνήμη σὺδ' ἦν προσῆκεν ὀργὴν, ἀλλὰ δεδώκατε ἔθει τιμὴν φάυλῳ πολλὴν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ τὸν λέγοντά τι τῶν ὑμῖν συμφερόντων ὑποσκελίζειν καὶ συκοφαντεῖν,

τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος τὸ τῆς πό-
λεως συμφέρον ἀνταλλαττόμενοι· διόπερ ῥᾶόν ἐστι
καὶ ἀσφαλέστερον ἀεὶ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντα μι-
σθαρνεῖν ἢ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐλόμενον τάξιν πολιτεύ-
εσθαι.

139 Καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ τοῦ πολεμεῖν φανερωῶς συναγω-
νίζεσθαι Φιλίππῳ δεινὸν μὲν, ὧ γῆ καὶ θεοὶ, πῶς γὰρ
οὐ; κατὰ τῆς πατρίδος· δότε δ', εἰ βούλεσθε, δότε αὐ- 274
τῷ τοῦτο. ἀλλ' ἐπειδὴ φανερωῶς ἤδη τὰ πλοῖα ἐσεσύ-
λητο, Χερρόνησος ἐπορθεῖτο, ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἐπο-
ρεύεθ' ἄνθρωπος, οὐκέτ' ἐν ἀμφισβητησίμῳ τὰ πρά-
γματα ἦν, ἀλλ' ἐνείσθηκει πόλεμος, ὃ τι μὲν πῶποτ'
ἐπραξεν ὑπὲρ ὑμῶν ὁ βάσκανος οὗτος ἰαμβειοφάγος,
οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι, οὐδ' ἐστὶν οὔτε μείζον οὔτ' ἔλατ-
τον ψήφισμα οὐδὲν Αἰσχίνῃ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων
τῆ πόλει. εἰ δέ φησι, νῦν δειξάτω ἐν τῷ ἔμῳ ὕδατι.
ἀλλ' οὐκ ἐστὶν οὐδέν. καίτοι δυοῖν αὐτὸν ἀνάγκη θά-
τερον, ἢ μηδὲν τοῖς πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ τότε ἔχοντ'
ἐγκαλεῖν μὴ γράφειν παρὰ ταυτ' ἕτερα, ἢ τὸ τῶν ἐχ-
θρῶν συμφέρον ζητοῦντα μὴ φέρειν εἰς μέσον τὰ τού-
των ἀμείνω.

140 Ἄρ' οὖν οὐδ' ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδ' ἔγραφευ, ἡνίκα
ἐργάσασθαι τι δεοὶ κακόν; οὐ μὲν οὖν ἦν εἰπεῖν ἕτερον.
καὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ φέρειν ἐδύναθ', ὡς ἔοικεν, ἢ πό-
λις καὶ ποιῶν οὗτος λανθάνειν· ἐν δ' ἐπεξειργάσατο,
ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον ὃ πᾶσι τοῖς προτέροις
ἐπέθηκε τέλος· περὶ οὗ τοὺς πολλοὺς ἀνήλωσε λόγους,
τὰ τῶν Ἀμφισσέων τῶν Λοκρῶν διεξιῶν δόγματα, ὡς
διαστρέψω τάληθές. τὸ δ' οὐ τοιοῦτόν ἐστι. πόθεν;
οὐδέποτ' ἐκνίψει σὺ τὰκεῖ πεπραγμένα σαυτῷ· οὐχ
οὔτω πολλὰ ἐρεῖς.

141 Καλῶ δ' ἐναντίον ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς

θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ὅσοι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν Ἀττικὴν, καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθειον, ὃς πατρῷός ἐστι τῇ πόλει, καὶ ἐπεύχομαι πᾶσι τούτοις, εἰ μὲν ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἶποιμι καὶ εἶπον τότε εὐθύς ἐν τῷ δήμῳ, ὅτε πρώτον εἶδον τουτουὶ τὸν μιαρὸν τούτου τοῦ πρά- 275
γματος ἀπτόμενον (ἔγνω γὰρ, εὐθέως ἔγνω), εὐτυ-
χίαν μοι δοῦναι καὶ σωτηρίαν, εἰ δὲ πρὸς ἔχθραν ἢ φι-
λονεικίας ἰδίας ἔνεκ' αἰτίαν ἐπάγω τούτῳ ψευδῆ, πάν-
των τῶν ἀγαθῶν ἀνόνητόν με ποιῆσαι.

- 142 Τί οὖν ταῦτ' ἐπήραμαι καὶ διετεινάμην οὕτως ἰσχυρῶς; ὅτι καὶ γράμματ' ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμε-
να, ἐξ ὧν ταῦτ' ἐπιδείξω σαφῶς, καὶ ὑμᾶς εἰδὼς τὰ
πεπραγμένα μνημονεύοντας, ἐκείνο φοβοῦμαι, μὴ τῶν
εἰργασμένων αὐτῷ κακῶν ὑποληφθῆ οὗτος ἐλάττων·
ὅπερ πρότερον συνέβη, ὅτε τοὺς ταλαιπώρους Φωκέας
143 ἐποίησεν ἀπολέσθαι τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπαγγείλας. τὸν
γὰρ ἐν Ἀμφίσση πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἑλλάτιαν ἦλθε
Φίλιππος καὶ δι' ὃν ἠρέθη τῶν Ἀμφικτυόνων ἡγεμῶν,
ὃς ἅπαντ' ἀνέτρεψε τὰ τῶν Ἑλλήνων, οὗτός ἐστιν ὁ
συγκατασκευάσας καὶ πάντων εἰς ἀνὴρ τῶν μεγίστων
αἰτίος κακῶν. καὶ τότε εὐθύς ἐμοῦ διαμαρτυρομένου
καὶ βοῶντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ "πόλεμον εἰς τὴν Ἀττικὴν
"εἰσάγεις, Αἰσχίνη, πόλεμον Ἀμφικτυονικόν" οἱ μὲν
ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι οὐκ εἶων με λέγειν, οἱ
δ' ἐθαύμαζον καὶ κενὴν αἰτίαν διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν
144 ἐπάγειν με ὑπελάμβανον αὐτῷ. ἥτις δ' ἡ φύσις, ᾧ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, γέγονε τούτων τῶν πραγμάτων, καὶ
τίνος ἔνεκα ταῦτα συνεσκευάσθη καὶ πῶς ἐπράχθη,
νῦν ἀκούσατε, ἐπειδὴ τότε ἐκωλύθητε· καὶ γὰρ εὖ
πρᾶγμα συντεθὲν ὄψεσθε, καὶ μεγάλα ὠφελήσεσθε
πρὸς ἱστορίαν τῶν κοινῶν, καὶ ὅση δεινότης ἦν ἐν τῷ
Φιλίππῳ θεάσεσθε.

- 145 Οὐκ ἦν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου πέρας οὐδ' ἀπαλ-
 λαγῇ Φιλίππῳ, εἰ μὴ Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς ἐχθροὺς 276
 ποιήσεις τῇ πόλει· ἀλλὰ καίπερ ἀθλίως καὶ κακῶς τῶν
 στρατηγῶν τῶν ὑμετέρων πολεμούντων αὐτῷ ὅμως
 ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ληστῶν μυρία ἔπασχε
 κακά. οὔτε γὰρ ἐξήγετο τῶν ἐκ τῆς χώρας γιγνομένων
 146 οὐδὲν οὔτ' εἰσήγετο ὧν ἐδεῖτ' αὐτῷ· ἦν δὲ οὔτ' ἐν τῇ
 θαλάττῃ τότε κρείττων ὑμῶν οὔτ' εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλ-
 θεῖν δυνατὸς μήτε Θετταλῶν ἀκολουθούντων μήτε
 Θηβαίων διέντων· συνέβαινε δὲ αὐτῷ τῷ πολέμῳ
 κρατοῦντι τοὺς ὁποιοσδήποτε ὑμεῖς ἐξεπέμπετε στρα-
 τηγούς (ἔω γὰρ τοῦτό γε) αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ τόπου καὶ
 147 τῶν ὑπαρχόντων ἐκατέροις κακοπαθεῖν. εἰ μὲν οὖν
 τῆς ἰδίας ἐνεκ' ἐχθρας ἢ τοὺς Θετταλοὺς ἢ τοὺς Θηβαί-
 οὺς συμπεῖθοι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς, οὐδένα ἠγεῖτο προσ-
 ἔξειν αὐτῷ τὸν νοῦν· ἐὰν δὲ τὰς ἐκείνων κοινὰς προ-
 φάσεις λαβὼν ἠγεμῶν αἰρεσθῆ, ῥᾶον ἤλπιζε τὰ μὲν πα-
 ρακρούσεσθαι, τὰ δὲ πείσειν. τί οὖν; ἐπιχειρεῖ, θεά-
 σασθ' ὡς εὔ, πόλεμον ποιῆσαι τοῖς Ἀμφικτύοσι καὶ
 περὶ τὴν Πυλαίαν ταραχὴν· εἰς γὰρ ταῦτ' εὐθύς αὐ-
 148 τοὺς ὑπελάμβανεν αὐτοῦ δεήσεσθαι. εἰ μὲν τοίνυν
 τοῦτο ἢ τῶν παρ' ἑαυτοῦ πεμπομένων ἱερομνημόνων
 ἢ τῶν ἐκείνου συμμάχων εἰσηγοῖτό τις, ὑπόψεσθαι τὸ
 πρᾶγμα ἐνόμιζε καὶ τοὺς Θηβαίους καὶ τοὺς Θετταλοὺς
 καὶ πάντα φυλάξεσθαι, ἂν δ' Ἀθηναῖος ἢ καὶ παρ'
 ὑμῶν τῶν ὑπεναντίων ὁ τοῦτο ποιῶν, εὐπόρως λή-
 149 σειν· ὅπερ συνέβη. πῶς οὖν ταῦτ' ἐποίησεν; μισθοῦ-
 ται τουτονί. οὐδενὸς δὲ προειδότος, οἶμαι, τὸ πρᾶγμα
 οὐδὲ φυλάττοντος, ὥσπερ εἶωθε τὰ τοιαῦτα παρ' ὑμῖν
 γίνεσθαι, προβληθεὶς πυλάγορος οὗτος καὶ τριῶν ἢ 277
 τεττάρων χειροτονησάντων αὐτὸν ἀνερρήθη. ὡς δὲ
 τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα λαβὼν ἀφίκετο εἰς τοὺς Ἀμφι-

- κτύονας, πάντα τ' ἄλλ' ἄφεις καὶ παριδῶν ἐπέβαινον ἐφ' οἷς ἐμισθώθη, καὶ λόγους εὐπροσώπους καὶ μύθους, ὅθεν ἡ Κιρραία χώρα καθιερώθη, συνθεῖς καὶ διεξελθῶν ἀνθρώπους ἀπειρους λόγων καὶ τὸ μέλλον οὐ
- 150 προορωμένους, τοὺς ἱερομνήμονας, πείθει ψηφίσασθαι περιελθεῖν τὴν χώραν ἣν οἱ μὲν Ἀμφισσεῖς σφῶν αὐτῶν οὐσαν γεωργεῖν ἔφασαν, οὗτος δὲ τῆς ἱερᾶς χώρας ἡτιᾶτο εἶναι, οὐδεμίαν δίκην τῶν Λοκρῶν ἐπαγόντων ἡμῖν, οὐδ' ἂ νῦν οὗτος προφασίζεται, λέγων οὐκ ἀληθῆ. γνώσεσθε δ' ἐκεῖθεν. οὐκ ἐνῆν ἄνευ τοῦ προσκαλέσασθαι δήπου τοῖς Λοκροῖς δίκην κατὰ τῆς πόλεως τελέσασθαι. τίς οὖν ἐκλήτευσεν ἡμᾶς; ἐπὶ ποίας ἀρχῆς; εἰπέ τὸν εἰδότα, δεῖξον. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις, ἀλλὰ
- 151 κενῆ προφάσει ταύτη κατεχρῶ καὶ ψευδεῖ. περιούτων τοίνυν τὴν χώραν τῶν Ἀμφικτυόνων κατὰ τὴν ὑφήγησιν τὴν τούτου, προσπεσόντες οἱ Λοκροὶ μικροῦ μὲν κατηκόντισαν ἅπαντας, τινὰς δὲ καὶ συνήροπασαν τῶν ἱερομνημόνων. ὡς δ' ἅπαξ ἐκ τούτων ἐγκλήματα καὶ πόλεμος πρὸς τοὺς Ἀμφισσεῖς ἐταράχθη, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Κόττυφος αὐτῶν τῶν Ἀμφικτυόνων ἡγάγε στρατιάν, ὡς δ' οἱ μὲν οὐκ ἦλθον, οἱ δ' ἐλθόντες οὐδὲν ἐποίουν, εἰς τὴν ἐπιούσαν πυλαίαν ἐπὶ τὸν Φίλιππον εὐθύς ἡγεμόνα ἦγον οἱ κατεσκευασμένοι καὶ πάλοι πονηροὶ τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι.
- 152 καὶ προφάσεις εὐλόγους εἰλήφεσαν· ἢ γὰρ αὐτοὺς εἰσφέρειν καὶ ξένους τρέφειν ἔφασαν δεῖν καὶ ζημιοῦν 278 τοὺς μὴ ταῦτα ποιοῦντας, ἢ κείνου αἰρεῖσθαι. τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἠρέθη γὰρ ἐκ τούτων ἡγεμών. καὶ μετὰ ταῦτ' εὐθέως δύναμιν συλλέξας καὶ παρελθῶν ὡς ἐπὶ τὴν Κιρραίαν, ἐρρωσθαι φράσας πολλὰ Κιρ-
- 153 ραίοις καὶ Λοκροῖς, τὴν Ἐλάτειαν καταλαμβάνει. εἰ μὲν οὖν μὴ μετέγνωσαν εὐθέως, ὡς τοῦτ' εἶδον, οἱ Θε-

βαῖοι καὶ μεθ' ἡμῶν ἐγένοντο, ὥσπερ χειμάρρους ἀν-
 ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν πόλιν εἰσέπεσε· νῦν δὲ
 τό γ' ἐξαίφνης ἐπέσχον αὐτὸν ἐκεῖνοι, μάλιστα μὲν, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεῶν τινὸς εὐνοία πρὸς ὑμᾶς, εἶτα
 μέντοι καὶ, ὅσον καθ' ἓνα ἄνδρα, καὶ δι' ἐμέ. δὸς δέ
 μοι τὰ δόγματα ταῦτα καὶ τοὺς χρόνους ἐν οἷς ἕκαστα
 154 ταράξασα αὕτη δίκην οὐκ ἔδωκε. λέγε μοι τὰ δόγματα.

ΔΟΓΜΑ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΩΝ.

[Ἐπὶ ἱερέως Κλειναγόρου, ἔαρινῆς πυλαίας, ἔδοξε
 τοῖς πυλαγόροις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυόνων καὶ
 τῷ κοινῷ τῶν Ἀμφικτυόνων, ἐπειδὴ Ἀμφισσεῖς ἐπιβαί-
 νουσιν ἐπὶ τὴν ἱερὰν χώραν καὶ σπείρουσι καὶ βοσκήμασι
 κατανέμουσιν, ἐπελθεῖν τοὺς πυλαγόρους καὶ τοὺς συνέ-
 δρους, καὶ στήλαις διαλαβεῖν τοὺς ὄρους, καὶ ἀπειπεῖν
 τοῖς Ἀμφισσεῦσι τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιβαίνειν.]

ΕΤΕΡΟΝ ΔΟΓΜΑ.

155 [Ἐπὶ ἱερέως Κλειναγόρου, ἔαρινῆς πυλαίας, ἔδοξε
 τοῖς πυλαγόροις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυόνων καὶ 279
 τῷ κοινῷ τῶν Ἀμφικτυόνων, ἐπειδὴ οἱ ἐξ Ἀμφίσσης τὴν
 ἱερὰν χώραν κατανειμάμενοι γεωργοῦσι καὶ βοσκήματα
 νέμουσιν, καὶ κωλυόμενοι τοῦτο ποιεῖν, ἐν τοῖς ὅπλοις πα-
 ραγενόμενοι, τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον κωλύ-
 κασι μετὰ βίας, τινὰς δὲ καὶ τετραυματίησιν, τὸν στρατη-
 γὸν τὸν ἡρημένον τῶν Ἀμφικτυόνων Κόττυρον τὸν Ἀρ-
 κάδα πρεσβεῦσαι πρὸς Φίλιππον τὸν Μακεδόνα, καὶ ἀξι-
 οῦν ἵνα βοηθήσῃ τῷ τε Ἀπόλλωνι καὶ τοῖς Ἀμφικτύοισιν,
 ὅπως μὴ περὶδῇ ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν Ἀμφισσέων τὸν θεὸν
 πλημμελούμενον· καὶ διότι αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκρά-
 τορα αἰροῦνται οἱ Ἕλληνες οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου
 τῶν Ἀμφικτυόνων.]

Λέγε δὴ καὶ τοὺς χρόνους ἐν οἷς ταῦτ' ἐγίνετο·
 εἰσὶ γὰρ καθ' οὓς ἐπυλαγόρησεν οὗτος. λέγε.

ΧΡΟΝΟΙ.

[Ἀρχῶν Μνησιθείδης, μηνὸς ἀνδραστηριῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα.]

- 156 Δὸς δὴ μοι τὴν ἐπιστολὴν ἣν, ὡς οὐχ ὑπήκουον οἱ Θηβαῖοι, πέμπει πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ συμμαχους ὁ Φίλιππος, ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ ταύτης σαφῶς ὅτι τὴν μὲν ἀληθῆ πρόφασιν τῶν πραγμάτων, τὸ ταῦτ' ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Θηβαίους καὶ ὑμᾶς πράττειν, ἀπεκρῦπτετο, κοινὰ δὲ καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσι δόξαντα ποιεῖν προσεποιεῖτο· ὁ δὲ τὰς ἀφορμὰς ταύτας καὶ τὰς προφάσεις αὐτῷ παρασχὼν οὗτος ἦν. λέγε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

280

- 157 [Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Πελοποννησίων τῶν ἐν τῇ συμμαχίᾳ τοῖς δημιουργοῖς καὶ τοῖς συνέδροις καὶ τοῖς ἄλλοις συμμαχοῖς πᾶσι χαίρειν. ἐπειδὴ Λοκροὶ οἱ καλούμενοι Ὀζόλαι, κατοικοῦντες ἐν Ἀμφίσσῃ, πλημμελοῦσιν εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ τὴν ἱερὰν χώραν ἐρχόμενοι μεθ' ὅπλων λεηλατοῦσι, βούλομαι τῷ θεῷ μεθ' ὑμῶν βοηθεῖν καὶ ἀμύνασθαι τοὺς παραβαίνοντάς τι τῶν ἐν ἀνθρώποις εὐσεβῶν· ὥστε συναντᾶτε μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Φωκίδα, ἔχοντες ἐπισιτισμὸν ἡμερῶν τετταράκοντα, τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς λῶου, ὡς ἡμεῖς ἄγομεν, ὡς δὲ Ἀθηναῖοι, βοηδρομιῶνος, ὡς δὲ Κορίνθιοι, πανήμου. τοῖς δὲ μὴ συναντήσασι πανδημεί + χρησόμεθα [τοῖς δὲ συμβούλοις ἡμῶν κειμένοις] ἐπιζημίους εὐτυχεῖτε.]

- 158 Ὅραθ' ὅτι φεύγει μὲν τὰς ἰδίας προφάσεις, εἰς δὲ τὰς Ἀμφικτυονικὰς καταφεύγει. τίς οὖν ὁ ταῦτα συμπαρασκενάσας αὐτῷ; τίς ὁ τὰς προφάσεις ταύτας ἐνδούς; τίς ὁ τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων μάλιστα αἷτιος; οὐχ οὗτος; μὴ τοίνυν λέγετε, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιόντες ὡς ὑφ' ἐνὸς τοιαῦτα πέπονθεν ἡ Ἑλλὰς ἀνθρώπου. οὐχ ὑφ' ἐνὸς, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν καὶ πονηρῶν

+ Τινὲς διαρροδοῖσι: τοῖσι δὲ ἡμῶν συναντήσασι πανδημεί, χρησόμεθα συμβούλοις, τοῖσι δὲ μετὰ προσδεμένῳ ἐπιζημίους.

- 159 τῶν παρ' ἐκάστοις, ὧ γῆ καὶ θεοί· ὧν εἷς οὐτοσί, ὄν, εἰ μηδὲν εὐλαβηθέντα τάληθῆς εἰπεῖν δέοι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι ἔγωγε κοῖνὸν ἀλιτήριον τῶν μετὰ ταῦτα ἀπολωλότων ἀπάντων εἰπεῖν, ἀνθρώπων, τόπων, πόλεων· ὁ γὰρ τὸ σπέρμα παρασχών, οὗτος τῶν φύντων αἴτιος. ὄν ὅπως ποτὲ οὐκ εὐθύς ἰδόντες ἀπεστράφητε 281 θαναμάζω. πλὴν πολὺ τι σκότος, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ παρ' ὑμῖν πρὸ τῆς ἀληθείας.
- 160 Συμβέβηκε τοίνυν μοι τῶν κατὰ τῆς πατρίδος τούτω πεπραγμένων ἀψαμένῳ εἰς ἃ τούτοις ἐναντιούμενος αὐτὸς πεπολίτευμαι ἀφίχθαι· ἃ πολλῶν μὲν ἐνεκ' ἂν εἰκότως ἀκούσαιτέ μου, μάλιστα δ' ὅτι αἰσχροῦν ἐστίν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πόνων ὑπέμεινα, ὑμεῖς δὲ μηδὲ τοὺς λό-
- 161 γους αὐτῶν ἀνέξεσθε. ὁρῶν γὰρ ἐγὼ Θηβαίους, σχεδὸν δὲ καὶ ὑμᾶς ὑπὸ τῶν τὰ Φιλίππου φρονούντων καὶ διεφθαρμένων παρ' ἑκατέρους, ὁ μὲν ἦν ἀμφοτέροις φοβερὸν καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενον, τὸ τὸν Φίλιππον εἶν ἀυξάνεσθαι, παρορῶντας καὶ οὐδὲ καθ' ἐν φυλαττομένους, εἰς ἔχθραν δὲ καὶ τὸ προσκρούειν ἀλλήλοις ἐτοίμως ἔχοντας, ὅπως τοῦτο μὴ γένοιτο παρορῶν διετέλου, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμαντοῦ γνώμης μό-
- 162 νον ταῦτα συμφέρειν ὑπολαμβάνων, ἀλλ' εἰδὼς Ἀριστοφῶντα καὶ πάλιν Εὐβούλου πάντα τὸν χρόνον βουλομένους πρᾶξαι ταύτην τὴν φιλίαν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πολλάκις ἀντιλέγοντας ἑαυτοῖς τοῦθ' ὁμογνωμονοῦντας ἀεί. οὐς σὺ ζῶντας μὲν, ὧ κίναδος, κολακεύων παρηκολούθεις, τεθνεώτων δ' οὐκ αἰσθάνει κατηγορῶν· ἃ γὰρ περὶ Θηβαίων ἐπιτιμᾶς ἐμοί, ἐκείνων πολὺ μᾶλλον ἢ ἐμοῦ κατηγορεῖς, τῶν πρότερον ἢ ἐγὼ ταύ-
- 163 τὴν τὴν συμμαχίαν δοκιμασάντων. ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπέαν-εμι, ὅτι τὸν ἐν Ἀμφίσση πόλεμον τούτου μὲν ποιή-

σαντος, συμπεραναμένων δὲ τῶν ἄλλων τῶν συνεργῶν αὐτῷ τὴν πρὸς Θηβαίους ἐχθραν, συνέβη τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς, οὐπερ ἔνεκα τὰς πόλεις οὗτοι 282 συνέκρουον, καὶ εἰ μὴ προεξανέστημεν μικρὸν, οὐδ' ἀναλαβεῖν ἂν ἐδυνήθημεν· οὕτω μέχρι πόρρω προήγαγον οὗτοι τὴν ἐχθραν. ἐν οἷς δ' ἦτε ἤδη τὰ πρὸς ἀλλήλους, τουτωνὶ τῶν ψηφισμάτων ἀκούσαντες καὶ τῶν ἀποκρισεων εἴσεσθε. Καί μοι λέγε ταῦτα λαβῶν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

164

[Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς ἐλαφηβολιαῖνος ἕκτη φθίνοντος, φυλῆς πρωτανευούσης Ἐρεχθίδος, βουλῆς καὶ στρατηγῶν γνώμη, ἐπειδὴ Φίλιππος ἅς μὲν κατέειλε πόλεις τῶν ἀστυγειτόνων, τινὰς δὲ πορθεῖ, κεφαλαῖω δὲ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν παρασκευάζεται παραγίνεσθαι, παρ' οὐδὲν ἠγούμενος τὰς ἡμετέρας συνθήκας, καὶ τοὺς ὄρκους λύειν ἐπιβάλλεται καὶ τὴν εἰρήνην, παραβαίνων τὰς κοινὰς πίστεις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πέμπειν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, οἵτινες αὐτῷ διαλέξονται καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν μάλιστα μὲν τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς συνθήκας, εἰ δὲ μὴ, πρὸς τὸ βουλεύεσθαι δοῦναι χρόνον τῇ πόλει καὶ τὰς ἀνοχὰς ποιήσασθαι μέχρι τοῦ θαρρηλιῶνος μηνός. ἠρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς Σίμος Ἀναγυράσιος, Εὐθύδημος Φυλάσιος, Βουλαγόρας Ἀλωπεκῆθεν.]

ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ.

165

[Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς μουνηχιῶνος ἔνη καὶ νέα, πολεμάρχου γνώμη, ἐπειδὴ Φίλιππος εἰς ἄλλοτριότητα Θηβαίους πρὸς ἡμᾶς ἐπιβάλλεται καταστήσαι, παρεσκευάσται δὲ καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι πρὸς τοὺς ἔγγιστα τῆς Ἀττικῆς παραγίνεσθαι τόπους, παραβαίνων 283 τὰς πρὸς ἡμᾶς ὑπαρχούσας αὐτῷ συνθήκας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πέμψαι πρὸς αὐτὸν κήρυκα καὶ πρέσβεις, οἵτινες ἀξιώσουσι καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν ποιήσασθαι τὰς ἀνοχὰς, ὅπως ἐνδεχομένως ὁ δῆμος βουλεύση-
Demosth. Vol. I. 16

ται· καὶ γὰρ νῦν οὐ κέρρικε βοηθεῖν ἐν οὐδενὶ τῶν με-
 τρίων. ἤρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς Νέαρχος Σωσινόμου, Πο-
 λυκράτης Ἐπίφρονος, καὶ κῆρυξ Εὐνόμος Ἀναφλύστιος
 ἐκ τοῦ δήμου.]

166

Λέγε δὴ καὶ τὰς ἀποκρίσεις.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ.

[Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βου-
 λῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἦν μὲν ἀπ' ἀρχῆς εἴχετε πρὸς
 ἡμᾶς αἴρεσιν, οὐκ ἀγνοῶ, καὶ τίνα σπουδὴν ποιεῖσθε προσ-
 καλέσασθαι βουλόμενοι Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, ἔτι δὲ
 καὶ Βοιωτοὺς· βέλτιον δ' αὐτῶν φρονούντων καὶ μὴ βου-
 λομένων ἐφ' ὑμῖν ποιήσασθαι τὴν ἑαυτῶν αἴρεσιν, ἀλλὰ
 κατὰ τὸ συμφέρον ἰσταμένων, νῦν ἕξ ὑποστροφῆς ἀπο-
 στείλαντες ὑμεῖς πρὸς με πρέσβεις καὶ κήρυκα συνθηκῶν
 μνημονεύετε καὶ τὰς ἀνοχὰς αἰτεῖσθε, κατ' οὐδὲν ὑφ'
 ἡμῶν πεπλημμελημένοι. ἐγὼ μέντοι ἀκούσας τῶν πρε-
 σβευτῶν συγκατατίθεμαι τοῖς παρακαλουμένοις καὶ ἔτοι-
 μός εἰμι ποιεῖσθαι τὰς ἀνοχὰς, ἂν περ τοὺς οὐκ ὀρθῶς
 συμβουλευοντας ὑμῖν παραπέμψαντες τῆς προσηκούσης
 ἀτιμίας ἀξιώσῃτε. ἔρρωσθε.]

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΘΗΒΑΙΟΙΣ.

167

[Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος Θηβαίων τῇ βουλῇ
 καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. ἔκομισάμην τὴν παρ' ὑμῶν ἐπιστο-
 λὴν, δι' ἧς μοι τὴν ὁμόνοιαν ἀνανεοῦσθε καὶ τὴν εἰρήνην 284
 ὄντως ἐμοὶ ποιεῖτε. πυνθάνομαι μέντοι διότι πᾶσαν ὑμῖν
 Ἀθηναῖοι προσφέρονται φιλοτιμίαν βουλόμενοι ὑμᾶς συγ-
 καταίνους γενέσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρακαλουμένοις.
 πρότερον μὲν οὖν ὑμῶν κατεγίνωσκον ἐπὶ τῷ μέλλειν
 πείθεσθαι ταῖς ἐκείνων ἐλπίσι καὶ ἐπακολουθεῖν αὐτῶν τῇ
 προαιρέσει. νῦν δ' ἐπιγνοὺς ὑμᾶς τὰ πρὸς ἡμᾶς ἐζητηκό-
 τας ἔχειν εἰρήνην μᾶλλον ἢ ταῖς ἑτέρων ἐπακολουθεῖν γνώ-
 μαις, ἥσθην καὶ μᾶλλον ὑμᾶς ἐπαινῶ κατὰ πολλὰ, μάλιστα
 δ' ἐπὶ τῷ βουλευσασθαι περὶ τούτων ἀσφαλέστερον καὶ τὰ
 πρὸς ἡμᾶς ἔχειν ἐν εὐνοίᾳ· ὅπερ οὐ μικρὰν ὑμῖν οἴσειν
 ἐλπίζω ἡσπῆν, εἰάν περ ἐπὶ ταύτης μένητε τῆς προθέσεως.
 ἔρρωσθε.]

- 168 Οὕτω διαθείς ὁ Φίλιππος τὰς πόλεις πρὸς ἀλλή-
 λας διὰ τούτων, καὶ τούτοις ἐπαρθεὶς τοῖς ψηφίσμασι
 καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἤκεν ἔχων τὴν δύναμιν καὶ τὴν
 Ἐλάτειαν κατέλαβεν, ὡς οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο ἔτι συμ-
 πνευσάντων ἂν ἡμῶν καὶ τῶν Θηβαίων. ἀλλὰ μὴν τὸν
 τότε συμβάντα ἐν τῇ πόλει θόρουβον ἴστε μὲν ἅπαντες·
 μικρὰ δ' ἀκούσατε ὅμως, αὐτὰ τὰναγκαιότατα.
- 169 Ἐσπέρα μὲν γὰρ ἦν, ἣκε δ' ἀγγέλλων τις ὡς τοὺς
 πρυτάνεις ὡς Ἐλάτεια κατείληπται. καὶ μετὰ ταῦτα
 οἱ μὲν εὐθύς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες τοὺς
 τ' ἐκ τῶν σκηνῶν τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐξεῖργον καὶ
 τὰ γέρορα ἐνεπίμπρασαν, οἱ δὲ τοὺς στρατηγούς μετε-
 πέμποντο καὶ τὸν σαλπικτὴν ἐκάλουν· καὶ θοορύβου
 πλήρης ἦν ἡ πόλις. τῇ δ' ὕστεραία ἅμα τῇ ἡμέρᾳ οἱ
 μὲν πρυτάνεις τὴν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτή-
 ριον, ὑμεῖς δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορεύεσθε, καὶ πρὶν 285
 ἐκεῖνην χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι πᾶς ὁ δῆμος ἄνω
- 170 καθῆτο. καὶ μετὰ ταῦτα ὡς εἰσῆλθεν ἡ βουλὴ καὶ
 ἀπήγγειλαν οἱ πρυτάνεις τὰ προσηγγελμένα ἑαυτοῖς
 καὶ τὸν ἤκοντα παρήγαγον κακεῖνος εἶπεν, ἡρώτα μὲν
 ὁ κῆρουξ "τίς ἀγορεύειν βούλεται;" παρήει δ' οὐδεὶς.
 πολλάκις δὲ τοῦ κήρουκος ἐρωτῶντος οὐδὲν μᾶλλον
 ἀνίστατ' οὐδεὶς, ἀπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόν-
 των, ἀπάντων δὲ τῶν ῥητόρων, καλούσης δὲ τῆς πα-
 τριδος τῇ κοινῇ φωνῇ τὸν ἐροῦνθ' ὑπὲρ σωτηρίας· ἦν
 γὰρ ὁ κῆρουξ κατὰ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφήσει, ταύτην
- 171 κοινήν τῆς πατριδος δίκαιόν ἐστιν ἠγεῖσθαι. καίτοι εἰ
 μὲν τοὺς σωθῆναι τὴν πόλιν βουλομένους παρελθεῖν
 ἔδει, πάντες ἂν ὑμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι ἀναστάν-
 τες ἐπὶ τὸ βῆμα ἐβαδίσετε· πάντες γὰρ οἶδ' ὅτι σωθῆ-
 ναι αὐτὴν ἐβούλεσθε· εἰ δὲ τοὺς πλουσιωτάτους, οἱ
 τριακόσιοι· εἰ δὲ τοὺς ἀμφοτέρα ταῦτα, καὶ εὐνοὺς τῇ

- πόλει καὶ πλουσίους, οἱ μετὰ ταῦτα τὰς μεγάλας ἐπι-
 δόσεις ἐπιδόντες· καὶ γὰρ εὐνοίᾳ καὶ πλούτῳ τοῦτ'
 172 ἐποίησαν. ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς καὶ ἡ ἡμέρα
 ἐκείνη οὐ μόνον εὐνοὺν καὶ πλούσιον ἄνδρα ἐκάλει,
 ἀλλὰ καὶ παρηκολουθηκότα τοῖς πράγμασιν ἐξ ἀρχῆς,
 καὶ συλλελογισμένον ὀρθῶς τίνος ἕνεκα ταῦτ' ἐπρατ-
 τεν ὁ Φίλιππος καὶ τί βουλόμενος· ὁ γὰρ μὴ ταῦτ' εἰ-
 δὼς μὴδ' ἐξητακῶς πόρρωθεν ἐπιμελῶς, οὔτ' εἰ εὐνοὺς
 ἦν οὔτ' εἰ πλούσιος, οὐδὲν μᾶλλον ἔμελλεν ὁ τε χρη-
 173 ποιεῖν εἴσεσθαι οὐδ' ὑμῖν ἔξειν συμβουλεύειν. ἐφά-
 νην τοίνυν οὗτος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγὼ, καὶ παρελ-
 θὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, ἅ μου δυοῖν ἕνεκ' ἀκούσατε προσ- 286
 σχόντες τὸν νοῦν, ἐνὸς μὲν, ἵν' εἰδῆτε ὅτι μόνος τῶν
 λεγόντων καὶ πολιτευομένων ἐγὼ τὴν τῆς εὐνοίας τά-
 ξιν ἐν τοῖς δεινοῖς οὐκ ἔλιπον, ἀλλὰ καὶ λέγων καὶ γρά-
 φων ἐξηταζόμην τὰ δέονθ' ὑπὲρ ὑμῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς
 φοβεροῖς, ἐτέρου δὲ, ὅτι μικρὸν ἀναλώσαντες χρόνον
 πολλῷ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς πάσης πολιτείας ἔσεσθ' ἐμ-
 174 πειρότεροι. εἶπον τοίνυν ὅτι "τοὺς μὲν ὡς ὑπαρχόν-
 "των Θηβαίων Φιλίππῳ λίαν θορυβουμένους ἀγνοεῖν
 "τὰ παρόντα πράγμαθ' ἠγοῦμαι· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, εἰ
 "τοῦθ' οὕτως ἐτύγχανεν ἔχον, οὐκ ἂν αὐτὸν ἠκούομεν
 "ἐν Ἐλατείᾳ ὄντα, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις ὀρίοις. ὅτι
 "μέντοι ἵν' ἔτοιμα ποιήσῃται τὰ ἐν Θήβαις ἦκει, σαφῶς
 "ἐπίσταμαι. ὡς δ' ἔχει" ἔφην "ταῦτα, ἀκούσατέ μου.
 175 "ἐκεῖνος ὅσους ἢ πείσαι χρημάσι Θηβαίων ἢ ἑξαπατη-
 "σαι ἐνῆν, ἅπαντας ἠὲ τρέπεται· τοὺς δ' ἀπ' ἀρχῆς
 "ἀνθεστηκότας αὐτῷ καὶ νῦν ἐναντιουμένους οὐδαμῶς
 "πείσαι δύναται. τί οὖν βούλεται, καὶ τίνος ἕνεκα τὴν
 "'Ελάτειαν κατείληφεν; πλησίον δύναιμι δεῖξας καὶ
 "παραστήσας τὰ ὄπλα τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους ἐπᾶραι
 "καὶ θρασεῖς ποιῆσαι, τοὺς δ' ἐναντιουμένους κατα-

- 176 "πληξαι, ἵν' ἢ συγχωρήσωσι φοβηθέντες ἂ νῦν οὐκ
 "ἐθέλουσιν, ἢ βιασθῶσιν. εἰ μὲν τοίνυν προαιρησό-
 "μεθ' ἡμεῖς" ἔφην "ἐν τῷ παρόντι, εἴ τι δύσκολον πέ-
 "πρακται Θηβαίοις πρὸς ἡμᾶς, τούτου μεμνησθαι καὶ
 "ἀπιστεῖν αὐτοῖς ὡς ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν οὔσι μερίδι,
 "πρῶτον μὲν ἂ ἂν εὐξαιτο Φίλιππος ποιήσομεν, εἶτα
 "φοβοῦμαι μὴ προσδεξαμένων τῶν νῦν ἀνθεστηκότων
 "αὐτῷ καὶ μιᾷ γνώμῃ πάντων φιλιππισάντων εἰς τὴν 287
 "Ἀττικὴν ἔλθωσιν ἀμφοτέροι. ἂν μέντοι πεισθῆτ' ἐμοὶ
 "καὶ πρὸς τῷ σκοπεῖν, ἀλλὰ μὴ φιλονεικεῖν περὶ ὧν ἂν
 "λέγω γένησθε, οἶμαι καὶ τὰ δέοντα λέγειν δόξειν καὶ
 177 "τὸν ἐφεστηκότα κίνδυνου τῇ πόλει διαλύσειν. τί οὖν
 "φημί δεῖν; πρῶτον μὲν τὸν παρόντα ἐπανεῖναι φόβου,
 "εἶτα μεταθῆσθαι καὶ φοβεῖσθαι πάντας ὑπὲρ Θηβαί-
 "ων· πολὺ γὰρ τῶν δεινῶν εἰσιν ἡμῶν ἐγγυτέρω, καὶ
 "προτέροις αὐτοῖς ἐστὶν ὁ κίνδυνος· ἔπειτ' ἐξελθόντας
 "Ἐλευσινάδε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς ἱππέας δεῖξαι πα-
 "σιν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας, ἵνα τοῖς ἐν Θή-
 "βαις φρονοῦσι τὰ ὑμέτερα ἐξ ἴσου γένηται τὸ παρορη-
 "σιάζεσθαι περὶ τῶν δικαίων, εἰδόσιν ὅτι, ὡσπερ τοῖς
 "πωλοῦσι Φιλίππῳ τὴν πατρίδα πάρεσθ' ἢ βοηθήσουσα
 "δύναμις ἐν Ἐλατεῖα, οὕτω τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
 "ἀγωνίζεσθαι βουλομένοις ὑπάρχεθ' ὑμεῖς ἔτοιμοι καὶ
 178 "βοηθήσεται, ἐάν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴη. μετὰ ταῦτα χειρο-
 "τονῆσαι κελεύω δέκα πρέσβεις, καὶ ποιῆσαι τούτους
 "κυρίους μετὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τοῦ πότε δεῖ βαδί-
 "ζειν ἐκεῖσε καὶ τῆς ἐξόδου. ἐπειδὴν δ' ἔλθωσιν οἱ
 "πρέσβεις εἰς Θήβας, πῶς χρήσασθαι τῷ πράγματι
 "παραινῶ; τούτῳ πάνυ μοι προσέχετε τὸν νοῦν. μὴ
 "δεισθαι Θηβαίων μηδὲν (αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρὸς), ἀλλ'
 "ἐπαγγέλλεσθαι βοηθήσειν, ἂν κελεύωσιν, ὡς ἐκείνων
 "μὲν ὄντων ἐν τοῖς ἐσχάτοις, ἡμῶν δὲ ἄμεινον ἢ κεῖ-

“νοι τὸ μέλλον προορωμένων· ἴν’ ἔαν μὲν δέξονται
 “ταῦτα καὶ πεισθῶσιν ἡμῖν, καὶ ἄ βουλόμεθα ὅμην
 “διωκήμενοι καὶ μετὰ προσχήματος ἀξίου τῆς πόλεως 288
 “ταῦτα πράξωμεν, ἂν δ’ ἄρα μὴ συμβῆ κατατυχεῖν,
 “ἐκεῖνοι μὲν αὐτοῖς ἐγκαλῶσιν, ἂν τι νῦν ἐξαμαρτάνω-
 “σιν, ἡμῖν δὲ μηδὲν αἰσχροὺν μηδὲ ταπεινὸν ἢ πεπρα-
 179“ γμένον.” Ταῦτα καὶ παραπλήσια τούτοις εἰπὼν κατέ-
 βην. συνεπαινεσάντων δὲ πάντων καὶ οὐδενὸς εἰπόν-
 τος ἐναντίον οὐδὲν οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραφα
 δὲ, οὐδ’ ἔγραφα μὲν, οὐκ ἐπρέσβευσα δὲ, οὐδ’ ἐπρέ-
 σβευσα μὲν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους, ἀλλ’ ἀπὸ τῆς ἀρ-
 χῆς διὰ πάντων ἄχρι τῆς τελευτῆς διεξῆλθον, καὶ ἔδωκ’
 ἑμαυτὸν ὑμῖν ἀπλῶς εἰς τοὺς περιεστηκότας τῇ πόλει
 κινδύνους. Καί μοι φέρε τὸ ψήφισμα τὸ τότε γενόμενον.
 180 Καί τοι τίνα βούλει σὲ, Αἰσχίνη, καὶ τίνα ἑμαυ-
 τὸν ἐκείνην τῆν ἡμέραν εἶναι θῶ; βούλει ἑμαυτὸν μὲν,
 ὃν ἂν σὺ λοιδορούμενος καὶ διασύρων καλέσῃς, Βάτ-
 ταλον, σὲ δὲ μὴδ’ ἦρω τὸν τυχόντα, ἀλλὰ τούτων τινὰ
 τῶν ἀπὸ τῆς σκηνηῆς, Κρεσφόντην ἢ Κρέοντα ἢ ὃν ἐν
 Κολλυτῶ ποτὲ Οἰνόμαον κακῶς ὑποκρινόμενος ἐπέ-
 τριψας; τότε τοίνυν κατ’ ἐκείνου τὸν καιρὸν ὁ Παια-
 νιεὺς ἐγὼ Βάτταλος Οἰνομάου τοῦ Κοθωκίδου σοῦ
 πλείονος ἀξίος ὢν ἐφάνην τῇ πατρίδι. σὺ μὲν γε οὐδὲν
 οὐδαμοῦ χρήσιμος ἦσθα· ἐγὼ δὲ πάντα, ὅσα προσῆκε
 τὸν ἀγαθὸν πολίτην, ἔπραττον. Λέγε τὸ ψήφισμά μοι.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

181 [Ἐπὶ ἄρχοντος Ναυσικλέους, φυλῆς προτανευούσης
 Αλεντίδος, σκιροφοριῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα, Δημοσθένους Δη-
 μοσθένους Παιανιεὺς εἶπεν, ἐπειδὴ Φίλιππος ὁ Μακεδό- 289
 των βασιλεὺς ἐν τε τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ παραβαίνων
 φαίνεται τὰς γεγενημένους αὐτῷ συνθήκας πρὸς τὸν Ἀθη-
 ναίων δῆμον περὶ τῆς εἰρήνης, ὑπεριδὼν τοὺς ὄρκους καὶ

- τὰ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλησι νομιζόμενα εἶναι δίκαια, καὶ πόλεις παραιρεῖται οὐδὲν αὐτῷ προσηκούσας, τινὰς δὲ καὶ Ἀθηναίων οὖσας δοριαλώτους πεποίηκεν οὐδὲν προαδικηθεῖς ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ἔν τε τῷ παρόντι ἐπὶ
- 182 πολὺ προάγει τῇ τε βίᾳ καὶ τῇ ὠμότητι· καὶ γὰρ Ἑλληνίδας πόλεις ἃς μὲν ἐμφροῦρους ποιεῖ καὶ τὰς πολιτείας καταλύει, τινὰς δὲ καὶ ἑξανδραποδιζόμενος κατασκάπτει, εἰς ἑνίας δὲ καὶ ἀντὶ Ἑλλήνων βαρβάρους κατοικίζει ἐπὶ τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς τάφους ἐπάγων, οὐδὲν ἀλλότριον ποιῶν οὔτε τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος οὔτε τοῦ τρόπου, καὶ τῇ νῦν αὐτῷ παρουσίᾳ τύχῃ κατακόρως χρώμενος, ἐπιλεησμένος ἑαυτοῦ ὅτι ἐκ μικροῦ καὶ τοῦ τυχόντος γέγονεν ἀνεπίστως
- 183 μέγας. καὶ ἕως μὲν πόλεις ἑώρα παραιρούμενον αὐτὸν βαρβάρους καὶ ἰδίας, ὑπελάμβανε ἐλαττον εἶναι ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων τὸ εἰς αὐτὸν πλημμελεῖσθαι· νῦν δὲ ὁρῶν Ἑλληνίδας πόλεις τὰς μὲν ὑβρίζόμενας, τὰς δὲ ἀναστάτους γιγνομένας, δεινὸν ἠγείται εἶναι καὶ ἀνάξιον τῆς τῶν προγόνων δόξης τὸ περιορᾶν τοὺς Ἑλληνας καταδουλουμένους.
- 184 διὸ δεδοχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, εὐξαμένους καὶ θύσαντας τοῖς θεοῖς καὶ ἤρωσι τοῖς κατέχουσι τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τὴν Ἀθηναίων, καὶ ἐνθυμηθέντας τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς, διότι περὶ πλεονος ἐποιούντο τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν διατηρεῖν ἢ τὴν ἰδίαν
- 185 τὸ ἐγγυτάτω εἶναι τὸν Φίλιππον τῆς ἐκείνων χώρας, παρακαλεῖν δὲ αὐτοὺς μηδὲν καταπλεγέντας τὸν Φίλιππον ἀντέχεσθαι τῆς ἑαυτῶν καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας, καὶ ὅτι ὁ Ἀθηναίων δῆμος, οὐδὲν μνησικακῶν εἴ τι πρότερον γέγονεν ἀλλότριον ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας, βοηθήσει καὶ δυνάμεσι καὶ χρήμασι καὶ βέλεσι καὶ ὄπλοις, εἰδὼς ὅτι αὐτοῖς μὲν πρὸς ἀλλήλους διαμφισβητεῖν περὶ τῆς ἡγεμονίας οὖσιν Ἑλλησι καλὸν, ὑπὸ δὲ ἀλλοφύλου ἀνθρώπου ἄρχεσθαι καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀποστε-

186 ρεῖσθαι ἀνάξιον εἶναι καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων δόξης καὶ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. ἔτι δὲ οὐδὲ ἀλλότριον ἡγεῖται εἶναι ὁ Ἀθηναίων δῆμος τὸν Θηβαίων δῆμον οὔτε τῇ συγγενείᾳ οὔτε τῷ ὁμοφύλῳ. ἀναμιμνήσκεται δὲ καὶ τὰς τῶν προγόνων τῶν ἑαυτοῦ εἰς τοὺς Θηβαίων προγόνους εὐεργεσίας· καὶ γὰρ τοὺς Ἡρακλέους παῖδας ἀποστερομένους ὑπὸ Πελοποννησίων τῆς πατρῴας ἀρχῆς κατήγαγον, τοῖς ὅπλοις κρατήσαντες τοὺς ἀντιβαίνειν πειρωμένους τοῖς Ἡρακλέους ἐγγόνοις, καὶ τὸν Οἰδίπουν καὶ τοὺς μετ' ἐκείνου ἐκπεσόντας ὑπεδεξάμεθα, καὶ ἕτερα πολλὰ ἡμῖν ὑπάρχει φιλάνθρωπα καὶ ἔνδοξα πρὸς Θηβαίους· διόπερ οὐδὲ 291

187 νῦν ἀποστήσεται ὁ Ἀθηναίων δῆμος τῶν Θηβαίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσι συμφερόντων. συνθέσθαι δὲ πρὸς αὐτοὺς συμμαχίαν καὶ ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι καὶ ὅρκους δοῦναι καὶ λαβεῖν. πρέσβεις Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, Ὑπερείδης Κλεάνδρου Σφήτιος, Μνησιδηίδης Ἀντιφάνους Φρεάριος, Δημοκράτης Σωφίλου Φλυεὺς, Κάλλαισχος Διοτίμου Κοθωνίδης.]

188 Αὕτη τῶν περὶ Θήβας ἐγένετο πραγμάτων ἀρχὴ καὶ κατάστασις πρώτη, τὰ πρὸ τούτων εἰς ἔχθραν καὶ μῖσος καὶ ἀπιστίαν τῶν πόλεων ὑπηγμένων ὑπὸ τούτων. τοῦτο τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελθεῖν ἐποίησεν ὥσπερ νέφος. ἦν μὲν τοίνυν τοῦ δικαίου πολίτου τότε δεῖξαι πᾶσιν, εἴ τι 189 τούτων εἶχεν ἄμεινον, μὴ νῦν ἐπιτιμᾶν. ὁ γὰρ σύμβουλος καὶ ὁ συκοφάντης, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν εἰκότες, ἐν τούτῳ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρουσιν· ὁ μὲν γε πρὸ τῶν πραγμάτων γνώμην ἀποφαίνεται, καὶ δίδωσιν ἑαυτὸν ὑπεύθυνον τοῖς πεισθεῖσι, τῇ τύχῃ, τοῖς καιροῖς, τῷ βουλομένῳ· ὁ δὲ σιγήσας ἠνίκ' ἔδει λέγειν, 190 ἂν τι δύσκολον συμβῆ, τοῦτο βασκαίνει. ἦν μὲν οὖν, ὅπερ εἶπον, ἐκείνος ὁ καιρὸς τοῦ γε φροντίζοντος ἀνδρὸς τῆς πόλεως καὶ τῶν δικαίων λόγων· ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιοῦμαι ὥστε, ἂν νῦν ἔχη τις

δειξαί τι βέλτιον, ἢ ὅλως εἶ τι ἄλλο ἐνῆν πλὴν ὧν ἐγὼ προειλόμην, ἀδικεῖν ὁμολογῶ. εἰ γὰρ ἔσθ' ὅ τι τις νῦν εἴρακεν, ὃ συνήνεγκεν ἂν τότε πραχθὲν, τοῦτ' ἐγὼ φημι δεῖν ἐμὲ μὴ λαθεῖν. εἰ δὲ μήτ' ἔστι μήτε ἦν μήτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέπω καὶ τήμερον, τί τὸν σύμ- 292

191 βουλον ἐχρῆν ποιεῖν; οὐ τῶν φαινομένων καὶ ἐνόητων τὰ κράτιστα ἐλέσθαι; τοῦτο τοίνυν ἐποίησα ἐγὼ, τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, Αἰσχίνη, "τίς ἀγορεύειν βούλεται," οὐ "τίς αἰτιασθαι περὶ τῶν παρεληλυθότων," οὐδὲ "τίς ἐγγυᾶσθαι τὰ μέλλοντ' ἔσεσθαι." σοῦ δ' ἀφώνου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καθημένου ἐγὼ παριῶν ἔλεγον. ἐπειδὴ δ' οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖξον. εἶπε τίς ἢ λόγος, ὄντιν' ἐχρῆν εὐρεῖν, ἢ καιρὸς συμφέρων ὑπ' ἐμοῦ παρελείφθη τῇ πόλει; τίς δὲ συμμαχία, τίς πρᾶξις, ἐφ' ἣν μᾶλλον ἔδει με ἀγαγεῖν τουτουσί;

192 Ἄλλὰ μὴν τὸ μὲν παρεληλυθὸς αἰεὶ παρὰ πᾶσιν ἀφεῖται, καὶ οὐδεὶς περὶ τούτου προτίθησιν οὐδαμοῦ βουλὴν· τὸ δὲ μέλλον ἢ τὸ παρὸν τὴν τοῦ συμβούλου τάξιν ἀπαιτεῖ. τότε τοίνυν τὰ μὲν ἐμελλεν, ὡς ἐδόκει, τῶν δεινῶν, τὰ δ' ἤδη παρῆν, ἐν οἷς τὴν προαίρεσίν μου σκόπει τῆς πολιτείας, μὴ τὰ συμβάντα συκοφάνται. τὸ μὲν γὰρ πέρας, ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθῇ, πάντων γίννεται· ἢ δὲ προαίρεσις αὐτῇ τὴν τοῦ συμβούλου 193 διάνοιαν δηλοῖ. μὴ δὴ τοῦτο ὡς ἀδίκημα ἐμὸν θῆς, εἰ κρατῆσαι συνέβη Φιλίππῳ τῇ μάχῃ· ἐν γὰρ τῷ θεῷ τὸ τούτου τέλος ἦν, οὐκ ἐν ἐμοί. ἀλλ' ὡς οὐχ ἅπαντα ὅσα ἐνῆν κατ' ἀνθρώπινον λογισμὸν εἰλόμην, καὶ δικαίως ταῦτα καὶ ἐπιμελῶς ἔπραξα καὶ φιλοπόνως ὑπέροδύναμιν, ἢ ὡς οὐ καλὰ καὶ τῆς πόλεως ἄξια πράγματα ἐνεστησάμην καὶ ἀναγκαῖα, ταῦτά μοι δεῖξον, καὶ τότε 194 ἤδη κατηγορεῖ μου. εἰ δ' ὁ συμβὰς σκηπτὸς μὴ μόνον

ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μείζων
 γέρονε, τί χρὴ ποιεῖν; ὥσπερ ἂν εἴ τις ναύκληρον πάντ' 293
 ἐπὶ σωτηρίᾳ πράξαντα, καὶ πᾶσι κατασκευάσαντα τὸ
 πλοῖον ἀφ' ὧν ὑπελάμβανε σωθήσεσθαι, εἶτα χειμῶνι
 χρησάμενον καὶ πονησάντων αὐτῷ τῶν σκευῶν ἢ καὶ
 συντριβέντων ὅλως, τῆς ναυαγίας αἰτιῶτο. ἀλλ' οὔτ'
 ἐκυβέρνωι τὴν ναῦν, φήσειεν ἂν, ὥσπερ οὐδ' ἐστρα-
 τήγουν ἐγὼ, οὔτε τῆς τύχης κύριος ἦν, ἀλλ' ἐκείνη τῶν
 195 πάντων. ἀλλ' ἐκείνο λογίζου καὶ ὄρα, εἰ μετὰ Θηβαίων
 ἡμῖν ἀγωνιζομένοις οὕτως εἴμαρτο πράξαι, τί χρὴν
 προσδοκᾶν, εἰ μὴδὲ τούτους ἐσχομεν συμμαχούς, ἀλλὰ
 Φιλίππῳ προσέθεντο, ὑπὲρ οὗ τότε ἐκείνος πάσας
 ἀφῆκε φωνάς; καὶ εἰ νῦν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς Ἀττι-
 κῆς ὁδὸν τῆς μάχης γενομένης τοσοῦτος κίνδυνος καὶ
 φόβος περιέστη τὴν πόλιν, τί ἂν, εἰ που τῆς χώρας
 ταῦτὸ τοῦτο πάθος συνέβη, προσδοκῆσαι χρῆν; ἄρ'
 οἶσθ' ὅτι νῦν μὲν στῆναι, συνελθεῖν, ἀναπνεῦσαι,
 πολλὰ μία ἡμέρα καὶ δύο καὶ τρεῖς ἔδωσαν τῶν εἰς σω-
 τηρίαν τῇ πόλει, τότε δ' —, οὐκ ἄξιον εἰπεῖν, ἅ γε μὴδὲ
 πείραν ἔδωκε θεῶν τινὸς εὐνοίας καὶ τῷ προβαλέσθαι
 τὴν πόλιν ταύτην τὴν συμμαχίαν, ἧς σὺ κατηγορεῖς.

196 "Ἔστι δὲ ταυτὶ πάντα μοι, τὰ πολλὰ, πρὸς ὑμᾶς,
 ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοὺς περιεστηκότας ἔξωθεν
 καὶ ἀκροωμένους, ἐπεὶ πρὸς γε τοῦτον τὸν κατάπτυ-
 στον βραχὺς καὶ σαφὴς ἐξήρκει λόγος. εἰ μὲν γὰρ ἦν
 σοὶ πρόδηλα τὰ μέλλοντα, Αἰσχίνη, μόνῳ τῶν ἄλλων,
 ὅτ' ἐβουλεύεθ' ἢ πόλις περὶ τούτων, τότε ἔδει προλέ-
 γειν· εἰ δὲ μὴ προήδεις, τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ὑπεύθυνος
 εἶ τοῖς ἄλλοις, ὥστε τί μᾶλλον ἐμοῦ σὺ ταῦτα κατηγο- 294
 197 ρεῖς ἢ ἐγὼ σοῦ; τοσοῦτον γὰρ ἀμείνων ἐγὼ σοῦ πολί-
 τῆς γέγονα εἰς αὐτὰ ταῦθ' ἃ λέγω (καὶ οὐπω περὶ τῶν
 ἄλλων διαλέγομαι), ὅσον ἐγὼ μὲν ἔδωκα ἐμαυτὸν εἰς

τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμφέρειν, οὐδένα κίνδυνον ὀκνή-
 σας ἴδιον οὐδ' ὑπολογισάμενος, σὺ δὲ οὐθ' ἕτερα εἶ-
 πες βελτίω τούτων (οὐ γὰρ ἂν τούτοις ἐχρῶντο), οὐτ'
 εἰς ταῦτα χρήσιμον οὐδὲν σαυτὸν παρέσχες, ὅπερ δ'
 ἂν ὁ φανλότατος καὶ δυσμενέστατος ἄνθρωπος τῇ πό-
 λει, τοῦτο πεποιηκῶς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσιν ἐξήτασαι, καὶ
 ἅμα Ἀρίστρατος ἐν Νάξῳ καὶ Ἀριστόλεως ἐν Θάσῳ, οἱ
 καθάπαξ ἐχθροὶ τῆς πόλεως, τοὺς Ἀθηναίων κρίνουσι
 φίλους καὶ Ἀθήνησιν Αἰσχίνης Δημοσθένους κατηγο-
 198 ρεῖ. καίτοι ὅτῳ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀτυχήματα ἐνευδοκι-
 μεῖν ἀπέκειτο, ἀπολωλέναι μᾶλλον οὐτός ἐστι δίκαιος
 ἢ κατηγορεῖν ἑτέρου· καὶ ὅτῳ συννεηνόχασιν οἱ αὐτοὶ
 καιροὶ καὶ τοῖς τῆς πόλεως ἐχθροῖς, οὐκ ἐνι τοῦτον εὐ-
 νουν εἶναι τῇ πατρίδι. δηλοῖς δὲ καὶ ἐξ ὧν ζῆς καὶ ποι-
 εῖς καὶ πολιτεύει καὶ πάλιν οὐ πολιτεύει. πράττεται τι
 τῶν ὑμῖν δοκούντων συμφέρειν, ἄφωνος Αἰσχίνης.
 ἀντέκρουσέ τι καὶ γέγονεν οἶον οὐκ ἔδει, πάρεστιν
 Αἰσχίνης· ὥσπερ τὰ φήγματα καὶ τὰ σπᾶσματα, ὅταν
 τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται.

199 Ἐπειδὴ δὲ πολὺς τοῖς συμβεβηκόσιν ἐγκεῖται, βού-
 λομαί τι καὶ παράδοξον εἰπεῖν. καὶ μου πρὸς Διὸς καὶ
 θεῶν μηδεὶς τὴν ὑπερβολὴν θαυμάσῃ, ἀλλὰ μετ' εὐ-
 νοίας ὃ λέγω θεωρησάτω. εἰ γὰρ ἦν ἅπασι πρόδηλα
 τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι, καὶ προήδεσαν πάντες, καὶ
 σὺ προῦλεγες, Αἰσχίνη, καὶ διεμαρτύρου βοῶν καὶ κε-
 κραγῶς, ὅς οὐδ' ἐφθέγγω, οὐδ' οὕτως ἀποστατέον τῇ 295
 πόλει τούτων ἦν, εἶπερ δόξης ἢ προγόνων ἢ τοῦ μέλ-
 200 λοντος αἰῶνος εἶχε λόγον. νῦν μὲν γε ἀποτυχεῖν δοκεῖ
 τῶν πραγμάτων, ὃ πᾶσι κοινόν ἐστιν ἀνθρώποις, ὅταν
 τῷ θεῷ ταῦτα δοκῇ· τότε δ' ἀξιοῦσα προεστάναι τῶν
 ἄλλων, εἴτ' ἀποστᾶσα τούτου, Φιλίππῳ προδεδωκέναι
 πάντα ἂν ἔσχευεν αἰτίαν. εἰ γὰρ ταῦτα προεῖτο ἀκοντι,

περὶ ὧν οὐδένα κίνδυνον ὄντιν' οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρό-
γονοι, τίς οὐχὶ κατέπτυσεν ἄν σοῦ; μὴ γὰρ τῆς πό-
201 λεώς γε, μῆδ' ἐμοῦ. τίσι δ' ὀφθαλμοῖς πρὸς Διὸς ἑω-
ρωῶμεν ἄν τοὺς εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους ἀφικνουμέ-
νους, εἰ τὰ μὲν πράγματ' εἰς ὅπερ νυκτὶ περιέστη, ἡγε-
μῶν δὲ καὶ κύριος ἠρέθη Φίλιππος ἀπάντων, τὸν δ'
ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι ταῦτ' ἀγῶνα ἕτεροι χωρὶς ἡμῶν
ἦσαν πεποιημένοι, καὶ ταῦτα μηδεπώποτε τῆς πόλεως
ἐν τοῖς ἔμπροσθε χρόνοις ἀσφάλειαν ἀδοξον μᾶλλον ἢ
202 τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν κίνδυνον ἡρημένης. τίς γὰρ οὐκ
οἶδεν Ἑλλήνων; τίς δὲ βαρβάρων, ὅτι καὶ παρὰ Θη-
βαίων καὶ παρὰ τῶν ἔτι τούτων πρότερον ἰσχυρῶν γε-
νομένων Λακεδαιμονίων καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν βασι-
λέως μετὰ πολλῆς χάριτος τοῦτ' ἄν ἀσμένως ἐδόθη τῇ
πόλει, ὅ τι βούλεται λαβούσῃ καὶ τὰ ἑαυτῆς ἐχούσῃ τὸ
κελευόμενον ποιεῖν καὶ ἔαν ἕτερον τῶν Ἑλλήνων προ-
203 εστάναι. ἀλλ' οὐκ ἦν ταῦθ', ὡς ἔοικε, τοῖς τότε Ἀθη-
ναίοις πάτρια οὐδ' ἀνεκτὰ οὐδ' ἔμφυτα, οὐδ' ἐδυνήθη
πώποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πείσαι
τοῖς ἰσχύουσι μὲν, μὴ δίκαια δὲ πράττουσι προσθεμέ-
νην ἀσφαλῶς δουλεύειν, ἀλλ' ἀγωνιζομένη περὶ πρω-
τείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης κινδυνεύουσα πάντα τὸν αἰ-
204 ῶνα διατετέλεκε. καὶ ταῦθ' οὔτω σεμνὰ καὶ προσήκον- 296
τα τοῖς ὑμετέροις ἤθεσιν ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι
ὥστε καὶ τῶν προγόνων τοὺς ταῦτα πράξαντας μάλιστα
ἐπαινεῖτε, εἰκότως. τίς γὰρ οὐκ ἄν ἀγάσαιο τῶν ἀν-
δρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς, οἳ καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν
πόλιν ἐκλιπεῖν ὑπέμειναν εἰς τὰς τριήρεις ἐμβάντες
ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆσαι, τὸν μὲν ταῦ-
τα συμβουλεύσαντα Θεμιστοκλέα στρατηγὸν ἐλόμε-
νοι, τὸν δ' ὑπακούειν ἀποφηνάμενον τοῖς ἐπιταττο-
μένοις Κυρσίλον καταλιθώσαντες, οὐ μόνον αὐτὸν,

- ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι τὴν γυναῖκ' αὐτοῦ.
 205 οὐ γὰρ ἐξήτουν οἱ τότε Ἀθηναῖοι οὔτε ῥήτορα οὔτε
 στρατηγὸν δι' ὅτου δουλεύουσιν εὐτυχῶς, ἀλλ' οὐδὲ
 ξὴν ἠξίουσαν, εἰ μὴ μετ' ἐλευθερίας ἐξέσται τοῦτο ποιεῖν.
 ἠγείτο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος οὐχὶ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ
 μόνον γεγενῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. διαφέρει δὲ
 τί; ὅτι ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον γεγενῆσθαι νομίζων
 τὸν τῆς εἰμαρμένης καὶ τὸν αὐτόματον θάνατον περι-
 μένει, ὁ δὲ καὶ τῇ πατρίδι ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ἐπιδεῖν
 δουλεύουσαν ἀποθνήσκειν ἐθελήσει, καὶ φοβερωτέρας
 ἠγήσεται τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, ἃς ἐν δουλευούσῃ
 τῇ πόλει φέρειν ἀνάγκη, τοῦ θανάτου.
- 206 Εἰ μὲν τοίνυν τοῦτ' ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς ἐγὼ
 προήγαγον ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονεῖν, οὐκ ἔσθ'
 ὅστις οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι. νῦν δ' ἐγὼ μὲν
 ὑμετέρας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαίνω, καὶ δεί-
 κνυμι ὅτι καὶ πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' εἶχε τὸ φρόνημα ἡ πόλις,
 τῆς μέντοι διακουρίας τῆς ἐφ' ἐκάστοις τῶν πεπραγμέ-
- 207 νων καὶ ἐμαυτῷ μετεῖναί φημι, οὗτος δὲ τῶν ὄλων 297
 κατηγορῶν, καὶ κελεύων ὑμᾶς ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν ὡς φό-
 βων καὶ κινδύνων αἰτίῳ τῇ πόλει, τῆς μὲν εἰς τὸ παρ-
 ὄν τιμῆς ἐμὲ ἀποστερηθῆσαι γλίχεται, τὰ δ' εἰς ἅπαντα
 τὸν λοιπὸν χρόνον ἐγκώμια ὑμῶν ἀφαιρεῖται. εἰ γὰρ
 ὡς οὐ τὰ βέλτιστα ἐμοῦ πολιευσαμένου τουδὲ κατα-
 ψηφιῖσθε, ἡμαρτηκέναι δόξετε, οὐ τῇ τῆς τύχης ἀγνω-
- 208 μοςύνη τὰ συμβάνια παθεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, οὐκ
 ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς
 ἀπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι,
 μὰ τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγό-
 νων καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους καὶ τοὺς
 ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ
 καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι

κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας, οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πολίς τῆς αὐτῆς ἀξιόσασα τιμῆς ἔθαψεν, Αἰσχίνη, οὐχί τοὺς κατορθώσαντας αὐτῶν οὐδὲ τοὺς κρατήσαντας μόνους. δικαίως. ὁ μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργον, ἅπασι πέπρακται· τῇ τύχῃ δ', ἣν ὁ δαίμων ἐνεῖ-
 209 μεν ἑκάστοις, ταύτη κέχρηται. ἔπειτ', ὃ κατάρτε καὶ γραμματοκύφων, σὺ μὲν τῆς παρὰ τουτωνὶ τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας ἔμ' ἀποστερηῆσαι βουλόμενος τροπαια καὶ μάχας καὶ παλαιὰ ἔργα ἔλεγες, ὧν τίνος προσεδεῖτο ὁ παρῶν ἀγῶν οὐτοσί; ἐμὲ δὲ, ὃ τριταγωνιστὰ, τὸν περὶ τῶν πρωτείων σύμβουλον τῇ πόλει παριόντα τὸ τίνος φρόνημα λαβόντ' ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ
 210 βῆμ' ἔδει; τὸ τοῦ τούτων ἀνάξια ἐροῦντος; δικαίως μὲντὰν ἀπέθανον. ἐπεὶ οὐδ' ὑμᾶς, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 298 ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας δεῖ τὰς τε ἰδίας δίκας καὶ τὰς δημοσίας κρίνειν, ἀλλὰ τὰ μὲν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου συμβόλαια ἐπὶ τῶν ἰδίων νόμων καὶ ἔργων σκοποῦντας, τὰς δὲ κοινὰς προαιρέσεις εἰς τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα ἀποβλέποντας. καὶ παραλαμβάνειν γε ἅμα τῇ βακτηρίᾳ καὶ τῷ συμβόλῳ τὸ φρόνημα τὸ τῆς πόλεως νομίζειν ἑκαστου ὑμῶν δεῖ, ὅταν τὰ δημόσια εἰσῆιτε κρινουῶντες, εἶπερ' ἄξια ἐκείνων πράττειν οἴεσθε χρῆναι.

211 Ἄλλὰ γὰρ ἐμπεσὼν εἰς τὰ πεπραγμένα τοῖς προγόνοις ὑμῶν ἔστιν ἂ τῶν ψηφισμάτων παρέβην καὶ τῶν πραχθέντων. ἐπανελθεῖν οὖν, ὁπόθεν εἰς ταῦτ' ἐξέβην, βούλομαι.

Ὡς γὰρ ἀφικόμεθ' εἰς τὰς Θήβας, κατελαμβάνομεν Φιλίππου καὶ Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντας πρόσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους ἐν φόβῳ, τοὺς δ' ἐκείνου θρασεῖς. ὅτι δ' οὐ νῦν ταῦτα λέγω τοῦ συμφέροντος ἕνεκα ἑμμαντῶ, λέγε μοι τὴν
 212 ἐπιστολὴν ἣν τότε ἐπέψαμεν εὐθύς οἱ πρόσβεις. καί-

τοι τοσαύτη γ' ὑπερβολῆ συνοφαντίας οὔτος κέχρηται ὥστ', εἰ μὲν τι τῶν δεόντων ἐπράχθη, τὸν καιρὸν, οὐκ ἐμέ φησιν αἴτιον γεγενῆσθαι, τῶν δ' ὡς ἑτέρως συμβάντων ἀπάντων ἐμέ καὶ τὴν ἐμὴν τύχην αἰτίαν εἶναι. καὶ ὡς ἔοικεν, ὁ σύμβουλος καὶ ρήτωρ ἐγὼ τῶν μὲν ἐκ λόγου καὶ τοῦ βουλευσασθαι πραχθέντων οὐδενὸς αὐτῷ συναίτιος εἶναι δοκῶ, τῶν δ' ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀτυχηθέντων μόνος αἴτιος εἶναι. πῶς ἂν ὠμότερος συνοφάντης γένοιτ' ἢ καταρατότερος; λέγε τὴν ἐπιστολήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

299

213 Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσαντο τὴν ἐκκλησίαν, προσήγον ἐκείνους προτέρους διὰ τὸ τὴν τῶν συμμάχων τάξις ἐκείνους ἔχειν. καὶ παρελθόντες ἐδημηγόρουν πολλὰ μὲν Φίλιππον ἐγκωμιάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῶν κατηγοροῦντες, πάνθ' ὅσα πάποτε' ἐναντία ἐπράξατε Θηβαίοις ἀναμιμνήσκοντες. τὸ δ' οὖν κεφάλαιον, ἠξίου ὧν μὲν εὖ πεπόνθεσαν ὑπὸ Φιλίππου χάριν αὐτοὺς ἀποδοῦναι, ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν ἠδίκηντο δίκην λαβεῖν, ὁποτέρως βούλονται, ἢ διέντας αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἐδείκνυσαν, ὡς ᾔοντο, ἐκ μὲν ὧν αὐτοὶ συνεβούλευον τὰ ἐκ τῆς Ἀττικῆς βοσκήματα καὶ ἀνδράποδα καὶ τᾶλλ' ἀγαθὰ εἰς τὴν Βοιωτίαν ἦξοντα, ἐκ δὲ ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν τὰ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διαρπασθησόμενα ὑπὸ τοῦ πολέμου. καὶ ἄλλα 214 πολλὰ πρὸς τούτοις, εἰς ταῦτα δὲ πάντα συντείνοντ' ἔλεγον. ἃ δ' ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ἀντείπομεν, τὰ μὲν καθ' ἕκαστα ἐγὼ μὲν ἀντιπαντὸς ἂν τιμησαίμην εἰπεῖν τοῦ βίου, ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μὴ παρεληλυθότων τῶν καιρῶν, ὥσπερ ἂν εἰ κατακλυσμὸν γεγενῆσθαι τῶν πραγμάτων ἠγούμενοι, μάταιον ὄχλον τοὺς περὶ τού-

των λόγους νομίσητε· ὅ τι δ' οὖν ἐπέισαμεν ἡμεῖς
καὶ ἃ ἡμῖν ἀπεκρίναντο, ἀκούσατε. Λέγε ταυτὶ λαβῶν.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΘΗΒΑΙΩΝ.

- 215 Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐκάλουν ὑμᾶς καὶ μετεπέμ-
ποντο. ἐξῆτε, ἐβοηθεῖτε, ἵνα τὰν μέσῳ παραλείπω,
οὕτως οἰκείως ὑμᾶς ἐδέχοντο ὥστ' ἐξω τῶν ὀπλιτῶν
καὶ τῶν ἰππέων ὄντων εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄστν δέ- 300
χεσθαι τὴν στρατιὰν ἐπὶ παιδας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ
τιμιώτατα. καίτοι τρία ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πᾶσιν ἀν-
θρώποις ἔδειξαν ἐγκώμια Θηβαῖοι καθ' ὑμῶν τὰ κάλ-
λιστα, ἐν μὲν ἀνδρείας, ἕτερον δὲ δικαιοσύνης, τρίτου
δὲ σωφροσύνης. καὶ γὰρ τὸν ἀγῶνα μεθ' ὑμῶν μᾶλ-
λον ἢ πρὸς ὑμᾶς ἐλόμενοι ποιήσασθαι καὶ ἀμείνους
εἶναι καὶ δικαιότερ' ἀξιοῦν ὑμᾶς ἔκριναν Φιλίππου·
καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς καὶ παρὰ πᾶσι δ' ἐν πλείστη φυλα-
κῇ, παιδας καὶ γυναῖκας, ἐφ' ὑμῖν ποιήσαντες σωφρο-
216 σύνης πίστιν περὶ ὑμῶν ἔχοντες ἔδειξαν. ἐν οἷς πᾶσιν,
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ γ' ὑμᾶς ὀρθῶς ἐφάνησαν ἐγνω-
κότες. οὔτε γὰρ εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος τοῦ στρα-
τοπέδου οὐδεὶς οὐδὲν οὐδὲ ἀδίκως ὑμῖν ἐνεκάλεσεν·
οὔτω σῶφρονας παρέσχετε ὑμᾶς αὐτούς· δῖς τε συμ-
παραταξάμενοι τὰς πρώτας μάχας, τὴν τ' ἐπὶ τοῦ πο-
ταμοῦ καὶ τὴν χειμερινήν, οὐκ ἀμέμπτους μόνον ὑμᾶς
αὐτούς, ἀλλὰ καὶ θαυμαστοὺς ἔδειξατε τῷ κόσμῳ, ταῖς
παρασκευαῖς, τῇ προθυμίᾳ. ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν ἄλ-
λων ὑμῖν ἐγίννοντο ἔπαινοι, παρὰ δ' ὑμῶν θυσίαι καὶ
217 πομπαὶ τοῖς θεοῖς. καὶ ἔγωγε ἠδέως ἂν ἐροίμην Αἰσχί-
νην, ὅτε ταῦτ' ἐπράττετο καὶ ζήλου καὶ χαρᾶς καὶ ἐπαί-
νων ἢ πόλις ἦν μεστὴ, πότερον συνέθνε καὶ συνευ-
φραίνετο τοῖς πολλοῖς, ἢ λυπούμενος καὶ στένων καὶ
δυσμεναίνων τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς οἴκοι καθῆτο. εἰ μὲν

γὰρ παρῆν καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξητάζετο, πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ, μᾶλλον δ' οὐδ' ὅσια, εἰ ὧν ὡς ἀρίστων αὐτὸς τοὺς θεοὺς ἐποιήσατο μάρτυρας, ταῦθ' ὡς οὐκ ἄριστα νῦν ὑμᾶς ἀξιόψηφίσασθαι τοὺς ὁμωμοκότας τοὺς θε- 301 οὺς; εἰ δὲ μὴ παρῆν, πῶς οὐκ ἀπολωλέναι πολλάκις ἐστὶ δίκαιος, εἰ ἐφ' οἷς ἔχαιρον οἱ ἄλλοι, ταῦτα ἔλυπειτο ὀρώων; Λέγε δὴ καὶ ταῦτα τὰ ψηφίσματά μοι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΘΥΣΙΩΝ.

218 Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν ἐν θυσίαις ἤμεν τότε, Θηβαῖοι δ' ἐν τῷ δι' ἡμᾶς σεσῶσθαι νομίζειν, καὶ περιειστήκει τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, αὐτοὺς βοηθεῖν ἑτέροις ἐξ ὧν ἐπέισθητ' ἐμοί. ἀλλὰ μὴν οἷας τότε ἠφίει φωνὰς ὁ Φίλιππος καὶ ἐν οἷαις ἦν ταραχαῖς ἐπὶ τούτοις, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐκείνου μαθήσεσθε ὧν εἰς Πελοπόννησον ἔπεμπεν. καὶ μοι λέγε ταύτας λαβῶν, ἵν' εἰδῆτε ἢ ἐμὴ συνέχεια καὶ πλάνοι καὶ τάλαιπωρία καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα, ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τί ἀπειργάσατο.

219 Καίτοι πολλοὶ παρ' ὑμῖν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γερόνασι ῥήτορες ἔνδοξοι καὶ μεγάλοι πρὸ ἐμοῦ, Καλλίστρατος ἐκεῖνος, Ἀριστοφῶν, Κέφαλος, Θρασύβουλος, ἕτεροι μυρίοι· ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς πώποτε τοιούτων διὰ παντὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς οὐδὲν τῇ πόλει, ἀλλ' ὁ μὲν γράφων οὐκ ἂν ἐπρέσβευσεν, ὁ δὲ πρεσβεύων οὐκ ἂν ἔγραψεν. ὑπέλειπε γὰρ αὐτῶν ἕκαστος ἑαυτῷ ἅμα μὲν 220 ῥαστώνην, ἅμα δ', εἰ τι γένοιτ', ἀναφοράν. τί οὖν; εἴποι τις ἂν, σὺ τοσοῦτον ὑπερῆρας τοὺς ἄλλους ῥάμη καὶ τόλμη ὥστε πάντα ποιεῖν αὐτός; οὐ ταῦτα λέγω, ἀλλ' οὕτως ἐπεπέισμην μέγαν εἶναι τὸν κατειληφότα κίνδυνον τὴν πόλιν ὥστ' οὐκ ἐδόκει μοι χώραν οὐδὲ πρόνοιαν οὐδεμίαν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας διδόναι, ἀλλ'

ἀγαπητὸν εἶναι, εἰ μὴδὲν παραλιπών τις ἂ δεῖ πράξειεν. 302
 221 ἐπεπεῖσμην δ' ὑπὲρ ἑμαυτοῦ, τυχὸν μὲν ἀναισθητῶν,
 ὅμως δ' ἐπεπεῖσμην, μήτε γράφοντ' ἂν ἐμοῦ γράφαι
 βέλτιον μηδένα, μήτε πράττοντα προᾶξει, μήτε πρε-
 σβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυμότερον μηδὲ δικαιοτέρον.
 διὰ ταῦτα ἐν πᾶσιν ἑμαυτὸν ἔταττον. Λέγε τὰς ἐπιστο-
 λὰς τὰς τοῦ Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

222 Εἰς ταῦτα κατέστησε Φίλιππον ἢ ἐμὴ πολιτεία,
 Αἰσχίνῃ· ταύτην τὴν φωνὴν ἐκεῖνος ἀφῆκε, πολλοὺς
 καὶ θρασεῖς τὰ πρὸ τούτων τῇ πόλει ἐπαιρόμενος λό-
 γους. ἀνθ' ὧν δικαίως ἐστεφανούμην ὑπὸ τουτωνί,
 καὶ σὺ παρὼν οὐκ ἀντέλεγες, ὁ δὲ γραψάμενος Διῶν-
 δας τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐκ ἔλαβεν. Καί μοι λέγε
 ταῦτα τὰ ψηφίσματα τὰ τότε μὲν ἀποπεφευγότα, ὑπὸ
 τούτου δ' οὐδὲ γραφέντα.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

223 Ταυτὶ τὰ ψηφίσματ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς αὐ-
 τὰς συλλαβὰς καὶ ταυτὰ ῥήματ' ἔχει ἄπερ πρότερον
 μὲν Ἀριστόνικος, νῦν δὲ Κτησιφῶν γέγραφεν οὐτοσί.
 καὶ ταυτ' Αἰσχίνης οὐτ' ἐδίωξεν αὐτὸς οὔτε τῷ γραφα-
 μένῳ συγκατηγόρησεν. καίτοι τότε τὸν Δημομέλην
 τὸν ταῦτα γράφοντα καὶ τὸν Ὑπερείδην, εἴπερ ἀληθῆ
 224 κεν. διὰ τί; ὅτι τῷδε μὲν ἔστ' ἀνευγκεῖν ἐπ' ἐκείνους
 καὶ τὰς τῶν δικαστηρίων γνώσεις καὶ τὸ τοῦτον αὐτὸν
 ἐκείνων μὴ κατηγορηκέαι ταυτὰ γραψάντων ἄπερ οὐ- 303
 τος νυνὶ, καὶ τὸ τοὺς νόμους μηκέτ' ἔαν περὶ τῶν οὕτω
 πραχθέντων κατηγορεῖν, καὶ πολλὰ ἕτερα· τότε δ'
 αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἂν ἐκρίνετο ἐφ' αὐτοῦ, πρὶν τι τούτων

- 225 προλαβεῖν. ἀλλ' οὐκ ἦν, οἶμαι, τότε, ὃ νυνὶ ποιεῖ, ἐκ παλαιῶν χρόνων καὶ ψηφισμάτων πολλῶν ἐκλέξαντα, ἃ μήτε προήδει μηδεὶς μήτ' ἂν ὠήθη τήμερον ῥηθῆναι, διαβάλλειν, καὶ μετενεγκόντα τοὺς χρόνους καὶ προφάσεις ἀντὶ τῶν ἀληθῶν ψευδεῖς μεταθέντα τοῖς πε-
- 226πραγμένοις δοκεῖν τι λέγειν. οὐκ ἦν τότε ταῦτα, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀληθείας, ἐγγυὲς τῶν ἔργων, ἔτι μεμνημένων ὑμῶν καὶ μόνου οὐκ ἐν ταῖς χερσὶν ἕκαστα ἐχόντων, πάντες ἐγίνοντ' ἂν οἱ λόγοι. διόπερ τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματ' ἐλέγχους φυγῶν νῦν ἤκει, ῥητόρων ἀγῶνα νομίζων, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ οὐχὶ τῶν πεπολιτευμένων ἐξέτασιν ποιήσειν ὑμᾶς, καὶ λόγου κρίσιν, οὐχὶ τοῦ τῇ πόλει συμφέροντος ἔσεσθαι.
- 227 Εἶτα σοφίζεται, καὶ φησὶ προσήκειν, ἧς μὲν οἰκοθεν ἤκετ' ἔχοντες δόξης περὶ ἡμῶν ἀμεληῆσαι, ὥσπερ δ', ὅταν οἰόμενοι περιεῖναι χρήματά τω λογίζεσθε, ἂν καθαρὰ ὧσιν αἱ ψῆφοι καὶ μηδὲν περιῆ, συγχωρεῖτε, οὕτω καὶ νῦν τοῖς ἐκ τοῦ λόγου φαινομένοις προσθέσθαι. θεάσασθε τοίνυν ὡς σαθρὸν, ὡς ἔοικεν, ἔστι
- 228 φύσει πᾶν ὅτι ἂν μὴ δικαίως ἢ πεπραγμένον. ἐκ γὰρ αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ τούτου παραδείγματος ὠμολόγηκε νῦν γ' ἡμᾶς ὑπάρχειν ἐγνωσμένους ἐμὲ μὲν λέγειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, αὐτὸν δ' ὑπὲρ Φιλίππου· οὐ γὰρ ἂν μεταπέιθαι ὑμᾶς ἐξήτει μὴ τοιαύτης οὔσης τῆς 304
- 229 ὑπαρχούσης ὑπολήψεως περὶ ἑκατέρου. καὶ μὴν ὅτι γε οὐ δίκαια λέγει μεταθέσθαι ταύτην τὴν δόξαν ἀξίων, ἐγὼ διδάξω ὁραδίως, οὐ τιθεὶς ψήφους (οὐ γὰρ ἔστιν ὁ τῶν πραγμάτων οὗτος λογισμὸς), ἀλλ' ἀναμιμνήσκων ἕκαστα ἐν βραχέσι, λογισταῖς ἅμα καὶ μάρτυσι τοῖς ἀκούουσιν ὑμῶν χρώμενος. ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία, ἧς οὗτος κατηγορεῖ, ἀντὶ μὲν τοῦ Θηβαίου μετὰ Φιλίππου
- 230 συνεμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, ὃ πάντες ὄντο, μεθ' ἡμῶν

παραταξαμένους ἐκεῖνον κωλύειν ἐποίησεν, ἀντὶ δὲ τοῦ ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸν πόλεμον εἶναι ἐπτακόσια στάδια ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τοῖς Βοιωτῶν ὄριοις γενέσθαι, ἀντὶ δὲ τοῦ τοὺς ληστὰς ἡμᾶς φέρειν καὶ ἄγειν ἐκ τῆς Εὐβοίας ἐν εἰρήνῃ τὴν Ἀττικὴν ἐκ θαλάττης εἶναι πάντα τὸν πόλεμον, ἀντὶ δὲ τοῦ τὸν Ἑλλήσποντον ἔχειν Φίλιππον, λαβόντα Βυζάντιον, συμπολεμεῖν τοὺς Βυζαν-
 231 τίους μεθ' ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνον. ἄρα σοι ψήφοις ὅμοιοι ὁ τῶν ἔργων λογισμὸς φαίνεται; ἢ δεῖν ἀντανελεῖν ταῦτα, ἀλλ' οὐχ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον μνημονευθήσεται σκέψασθαι; καὶ οὐκέτι προστίθημι ὅτι τῆς μὲν ὠμότητος, ἣν ἐν οἷς καθάπαξ τινῶν κύριος κατέστη Φίλιππος ἔστιν ἰδεῖν, ἐτέροις πειραθῆναι συνέβη, τῆς δὲ φιλανθρωπίας, ἣν τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος περιβαλλόμενος ἐπλάττετο, ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες τοὺς καρποὺς κεκόμισθε. ἀλλ' ἐὼ ταῦτα.

232 Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ' εἰπεῖν ὀκνήσω, ὅτι ὁ τὸν ῥήτορα βουλόμενος δικαίως ἐξετάζειν καὶ μὴ συκοφαντεῖν, οὐκ ἂν οἶα σὺ νῦν ἔλεγες, τοιαῦτα κατηγορεῖ, πα- 305
 ραδείγματα πλάττων καὶ ῥήματα καὶ σχήματα μιμούμενος (πάνυ γὰρ παρὰ τοῦτο, οὐχ ὁρᾷς; γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων, εἰ τουτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην
 233 ἐγὼ, ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ παρήνευκα), ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἂν ἐσκόπει τίνας εἶχεν ἀφορμὰς ἢ πόλις καὶ τίνας δυνάμεις, ὅτ' εἰς τὰ πράγματ' εἰσήειν, καὶ τίνας συνήγαγον αὐτῇ μετὰ ταῦτ' ἐπιστὰς ἐγὼ, καὶ πῶς εἶχε τὰ τῶν ἐναντίων. εἴτ' εἰ μὲν ἐλάττους ἐποίησα τὰς δυνάμεις, παρ' ἐμοὶ τὰ δίκημ' ἂν ἐδεικνυνεν ὄν, εἰ δὲ πολλῶ μείζους, οὐκ ἂν ἐσυκοφάντει. ἐπειδὴ δὲ σὺ τοῦτο πέφευγας, ἐγὼ ποιήσω· καὶ σκοπεῖτε εἰ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ.

234 Δύναμιν μὲν τοίνυν εἶχεν ἢ πόλις τοὺς νησιώτας,

οὐχ ἅπαντας, ἀλλὰ τοὺς ἀσθενεστάτους· οὔτε γὰρ Χίος οὔτε Ῥόδος οὔτε Κέρκυρα μεθ' ἡμῶν ἦν· χρημάτων δὲ σύνταξιν εἰς πέντε καὶ τετταράκοντα τάλαντα, καὶ ταῦτ' ἦν προεξιλεγμένα· ὀπλίτην δ' ἢ ἱππέα πλὴν τῶν οἰκείων οὐδένα. ὁ δὲ πάντων καὶ φοβερώτατος καὶ μάλισθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, οὔτοι παρεσκευάκεισαν τοὺς περιχώρους πάντας ἐχθρας ἢ φιλίας ἐγγυτέρω,

235 Μεγαρέας, Θηβαίους, Εὐβοέας. τὰ μὲν τῆς πόλεως οὐτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι παρὰ ταῦτ' εἰπεῖν ἄλλο οὐδέν· τὰ δὲ τοῦ Φιλίππου, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγὼν, σκέψασθε πῶς. πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούτων αὐτὸς αὐτοκράτωρ ὢν, ὁ τῶν εἰς τὸν πόλεμον μέγιστόν ἐστιν ἀπάντων· εἶθ' οὔτοι τὰ ὄπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν αἰεί· ἔπειτα χρημάτων ἠὺπόρει, καὶ ἔπραττεν ἅ δόξειεν αὐτῷ, οὐ προλέγων ἐν τοῖς ψηφί- 306 σμασιν, οὐδ' ἐν τῷ φανερωῷ βουλευόμενος, [οὐδ' ὑπὸ τῶν συκοφαντούντων κρινόμενος,] οὐδὲ γραφὰς φεύγων παρανόμων, οὐδ' ὑπεύθυνος ὢν οὐδενὶ, ἀλλ'

236 ἀπλῶς αὐτὸς δεσπότης, ἡγεμῶν, κύριος πάντων. ἐγὼ δ' ὁ πρὸς τοῦτον ἀντιτεταγμένος (καὶ γὰρ τοῦτ' ἐξετάσαι δίκαιον) τίνος κύριος ἦν; οὐδενός· αὐτὸ γὰρ τὸ δημηγορεῖν πρῶτον, οὐ μόνου μετεῖχον ἐγὼ, ἐξ ἴσου προὔτιθεθ' ὑμεῖς τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρονοῦσι καὶ ἔμοι, καὶ ὅσα οὔτοι περιγένοιτο ἐμοῦ (πολλὰ δ' ἐρίγνετο ταῦτα, δι' ἣν ἕκαστον τύχοι πρόφασιν), ταῦθ'

237 ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπῆτε βεβουλευμένοι. ἀλλ' ὅμως ἐκ τοιούτων ἐλαττωμάτων ἐγὼ συμμαχους μὲν ὑμῖν ἐποίησα Εὐβοέας, Ἀχαιοὺς, Κορινθίους, Θηβαίους, Μεγαρέας, Λευκαδίους, Κερκυραίους, ἀφ' ὧν μύριοι μὲν καὶ πεντακισχίλιοι ξένοι, δισχίλιοι δ' ἱππεῖς ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων συνήχθησαν· χρημάτων δὲ ὅσων

238 ἐδυνήθη ἐγὼ πλείστην συντέλειαν ἐποίησα. εἰ δὲ λέ-

- γεις ἢ τὰ πρὸς Θηβαίους δίκαια, Αἰσχίνῃ, ἢ τὰ πρὸς Βυζαντίους ἢ τὰ πρὸς Εὐβοέας, ἢ περὶ τῶν ἴσων νυνὶ διαλέγει, πρῶτον μὲν ἀγνοεῖς ὅτι καὶ πρότερον τῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων ἀγωνισαμένων τριήρων, τριακοσίων οὐσῶν τῶν πασῶν, τὰς διακοσίας ἢ πόλιν παρέσχετο, καὶ οὐκ ἐλαττοῦσθαι νομιζούσα οὐδὲ κρινούσα τοὺς ταῦτα συμβουλευσάντας οὐδὲ ἀγανακτοῦσα ἐπὶ τούτοις ἑώρατο (αἰσχρὸν γὰρ), ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἔχουσα χάριν, εἰ κοινοῦ κινδύνου τοῖς Ἑλλησι περιστάντος αὐτῇ διπλάσια τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἀπάντων
- 239 σωτηρίαν παρέσχετο. εἶτα κενὰς χαρίζει χάριτας τοῖσι σκυφοφαντῶν ἐμέ. τί γὰρ νῦν λέγεις οἷα ἐχρῆν 307 πράττειν, ἀλλ' οὐ τότε ὡν ἐν τῇ πόλει καὶ παρῶν ταῦτ' ἔγραφες, εἶπερ ἐνεδέχετο παρὰ τοὺς παρόντας καιροὺς, ἐν οἷς οὐχ ὅσα ἐβουλόμεθα, ἀλλ' ὅσα δοίη τὰ πράγματ' ἔδει δέχεσθαι· ὁ γὰρ ἀντωνούμενος καὶ ταχὺ τοὺς παρ' ἡμῶν ἀπελαυνομένους προσδεξόμενος καὶ χρήματα προσθήσων ὑπῆρχεν ἔτοιμος.
- 240 Ἄλλ' εἰ νῦν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις κατηγορίας ἔχω, τί ἂν οἴεσθε, εἰ τότε ἐμοῦ περὶ τούτων ἀκριβολογουμένου, ἀπῆλθον αἱ πόλεις καὶ προσέθεντο Φιλίππῳ, καὶ ἅμα Εὐβοίας καὶ Θηβῶν καὶ Βυζαντίου κύριος κατέστη, τί ποιεῖν ἂν ἢ τί λέγειν τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώ-
- 241 πους τουτουσί; οὐχ ὡς ἐξεδόθησαν; οὐχ ὡς ἀπηλάθησαν βουλόμενοι μεθ' ἡμῶν εἶναι; εἶτα τοῦ μὲν Ἑλλησπόντου διὰ Βυζαντίων ἐγκρατῆς καθέστηκε, καὶ τῆς σιτοπομπίας τῆς τῶν Ἑλλήνων κύριος, πόλεμος δ' ὄμορος καὶ βαρὺς εἰς τὴν Ἀττικὴν διὰ Θηβαίων κεκόμεσται, ἄπλους δ' ἢ θάλαττα ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὀρμωμένων ληστῶν γέγονεν; οὐκ ἂν ταῦτ' ἔλεγον, καὶ
- 242 πολλά γε πρὸς τούτοις ἕτερα; πονηρὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πονηρὸν ὁ σκυφοφάντης αἰεὶ καὶ πανταχόθεν

- βάσκανον καὶ φιλαίτιον· τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίναδος
 τάνθρωπιόν ἐστιν, οὐδὲν ἐξ ἀρχῆς ὑγιὲς πεποιηκὸς
 οὐδ' ἐλεύθερον, αὐτοτραγικὸς πίθηκος, ἀρουραῖος Οί-
 νόμαος, παράσημος ῥήτωρ. τί γὰρ ἡ σὴ δεινότης εἰς
 ὄνησιν ἤκειτῆ πατρίδι; νῦν ἡμῖν λέγεις περὶ τῶν παρ-
 243 εληλυθόντων; ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰατρὸς ἀσθενούσι μὲν
 τοῖς κάμνουσιν εἰσιὼν μὴ λέγοι μηδὲ δεικνύοι δι' ὧν 308
 ἀποφεύξονται τὴν νόσον, ἐπειδὴ δὲ τελευτήσεί τις αὐ-
 τῶν καὶ τὰ νομιζόμεν' αὐτῷ φέροιο, ἀκολουθῶν ἐπὶ
 τὸ μνημα διεξίει "εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἄνθρωπος
 "οὔτοσὶ, οὐκ ἂν ἀπέθανεν." ἐμβρόντητε, εἶτα νῦν
 λέγεις;
- 244 Οὐ τοίνυν οὐδὲ τὴν ἤτταν, εἰ ταύτῃ γαυριᾶς ἐφ'
 ἧ στένειν σε, ὧ κατάρατε, προσῆκεν, ἐν οὐδενὶ τῶν παρ'
 ἔμοι γεγонуῖαν εὐρήσετε τῆ πόλει. οὕτωσὶ δὲ λογίζε-
 σθε. οὐδαμοῦ πάποθ', ὅποι πρεσβευτῆς ἐπέμφθη
 ὑφ' ὑμῶν ἐγὼ, ἠττηθεὶς ἀπῆλθον τῶν παρὰ Φιλίππου
 πρέσβειων, οὐκ ἐκ Θετταλίας, οὐκ ἐξ Ἀμβρακίας, οὐκ
 ἐξ Ἰλλυριῶν, οὐ παρὰ τῶν Θρακῶν βασιλέων, οὐκ ἐκ
 Βυζαντίου, οὐκ ἄλλοθεν οὐδαμόθεν, οὐ τὰ τελευταῖα
 ἐκ Θηβῶν, ἀλλ' ἐν οἷς κρατηθεῖεν οἱ πρέσβεις αὐτοῦ
- 245 τῷ λόγῳ, ταῦτα τοῖς ὅπλοις ἐπιὼν κατεστρέφετο. ταῦτ'
 οὖν ἀπαιτεῖς παρ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ αἰσχύνει τὸν αὐτὸν
 εἰς τε μαλακίαν σκώπτων καὶ τῆς Φιλίππου δυνά-
 μεως ἀξιῶν ἓνα ὄντα κρείττω γενέσθαι; καὶ ταῦ-
 τα τοῖς λόγοις; τίνοσ γὰρ ἄλλου κύριος ἦν ἐγὼ;
 οὐ γὰρ τῆσ γε ἐκάστου ψυχῆσ, οὐδὲ τῆσ τύχησ τῶν
 παραταξαμένων, οὐδὲ τῆσ στρατηγίασ, ἧσ ἔμ'
- 246 ἀπαιτεῖς εὐθύνας· οὕτω σκαιὸσ εἶ. ἀλλὰ μὴν ὧν
 γ' ἂν ὁ ῥήτωρ ὑπεύθυννοσ εἶη, πᾶσαν ἐξέτασιν λάμ-
 βανε· οὐ παραιτοῦμαι. τίνα οὖν ἐστί ταῦτα; ἰδεῖν
 τὰ πράγματα ἀρχόμενα καὶ προαισθεσθαι καὶ προει-

1. εὐλόγημα βασιλέω

- πείν τοῖς ἄλλοις. ταῦτα πέπρακταί μοι. καὶ ἔτι τὰς ἑκα-
 σταχοῦ βραδυτήτας, ὄκνους, ἀγνοίας, φιλονεικίας, ἃ
 πολιτικά ταῖς πόλεσι πρόσεστιν ἀπάσαις καὶ ἀναγκαῖα 309
 ἁμαρτήματα, ταῦθ' ὡς εἰς ἐλάχιστα συστειλῆαι, καὶ τοῦ-
 ναντίον εἰς ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν καὶ τοῦ τὰ δέοντα
 ποιεῖν ὁρμὴν προτρέψαι. καὶ ταῦτά μοι πάντα πεποι-
 ηται, καὶ οὐδεὶς μήποθ' εὖρη τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἔλλει-
 247 φθέν. εἰ τοίνυν τις ἔροιτο ὄντινον τίσι τὰ πλεῖστα
 Φίλιππος ὧν κατέπραξε διωκῆσατο, πάντες ἂν εἴποιεν
 τῷ στρατοπέδῳ καὶ τῷ διδόναι καὶ διαφθεῖρειν τοὺς
 ἐπὶ τῶν πραγμάτων. οὐκοῦν τῶν μὲν δυνάμεων οὔτε
 κύριος οὐθ' ἡγεμὼν ἦν ἐγὼ, ὥστε οὐδ' ὁ λόγος τῶν
 κατὰ ταῦτα πραχθέντων πρὸς ἐμέ. καὶ μὴν τῷ δια-
 φθαρῆναι χρήμασιν ἢ μὴ κεκράτηκα Φιλίππου· ὥσ-
 περ γὰρ ὁ ἄνούμενος νενίκηκε τὸν λαβόντα, εἰ
 πρίηται, οὕτως ὁ μὴ λαβὼν μηδὲ διαφθαρεὶς νε-
 νίκηκε τὸν ἄνούμενον. ὥστε ἀήττητος ἢ πόλις τὸ
 κατ' ἐμέ.
- 248 Ἄ μὲν τοίνυν ἐγὼ παρεσχόμην εἰς τὸ δικαίως τοι-
 αῦτα γράφειν τουτουὶ περὶ ἐμοῦ, πρὸς πολλοῖς ἑτέροις
 ταῦτα καὶ παραπλήσια τούτοις ἐστίν· ἃ δ' οἱ πάντες
 ὑμεῖς, ταῦτ' ἤδη λέξω. μετὰ γὰρ τὴν μάχην εὐθύς ὁ
 δῆμος, εἰδὼς καὶ ἑορακῶς πάντα ὅσα ἔπραττον ἐγὼ, ἐν
 αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς ἐμβεβηκῶς, ἠνίκ' οὐδ'
 ἀγνωμονῆσαι τι θαυμαστὸν ἦν τοὺς πολλοὺς πρὸς ἐμέ,
 πρῶτον μὲν περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως τὰς ἐμὰς γνώ-
 μας ἐχειροτόνει, καὶ πάνθ' ὅσα τῆς φυλακῆς ἔνεκα
 ἐπράττετο, ἢ διάταξις τῶν φυλάκων, αἱ τάφροι, τὰ εἰς
 τὰ τεῖχη χρήματα, διὰ τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων ἐρίγνε- 310
 το· ἔπειθ' αἰρούμενος σιτώνην ἐκ πάντων ἐμὲ ἐχειρο-
 249 τόνησεν ὁ δῆμος. καὶ μετὰ ταῦτα συστάντων οἷς ἦν
 ἐπιμελὲς κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφὰς, εὐθύνας, εἰς-

αγγελίας, πάντα ταῦτ' ἐπαρόντων μοι, οὐδὲ ἐαυτῶν τό γε πρῶτον, ἀλλὰ δι' ὧν μάλισθ' ὑπελάμβανον ἀγνοήσεσθαι (ἴστε γὰρ δήπου καὶ μέμνησθε ὅτι τοὺς πρῶτους χρόνους κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην ἐκρινόμενη ἐγὼ, καὶ οὐτ' ἀπόνοια Σωσικλέους οὔτε συκοφαντία Φιλοκράτους οὔτε Διωνῆδου καὶ Μελάντου μανία οὐτ' ἄλλ' οὐδὲν ἀπείρατον ἦν τούτοις κατ' ἐμοῦ), ἐν τοίνυν τούτοις πᾶσι μάλιστα μὲν διὰ τοὺς θεοὺς, δεύτερον δὲ δι' ὑμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους ἐσωζόμεν. δικαίως· τοῦτο γὰρ καὶ ἀληθές ἐστι καὶ ὑπὲρ τῶν ὁμωμοκότων καὶ γνόντων τὰ εὔορκα δικαστῶν. οὐκοῦν ἐν μὲν οἷς εἰσηγγελλόμενη, ὅτ' ἀπεψηφίζεσθε μου καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων τοῖς διώκουσιν οὐ μετεδίδοτε, τότε ἐψηφίζεσθε τὰ ἄριστα με πράττειν· ἐν οἷς δὲ τὰς γραφὰς ἀπέφευγον, ἔννομα καὶ γράφειν καὶ λέγειν ἀπεδεικνύμεν· ἐν οἷς δὲ τὰς εὐθύνας ἐπεσημαίνεσθε, δικαίως καὶ ἀδωροδοκῆτως πάντα πεπραχθεῖ μοι προσωμολογεῖτε. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων τί προσῆκεν ἢ τί δίκαιον ἦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ πεπραγμένοις θεέσθαι τὸν Κτησιφῶντα ὄνομα, οὐχ ὃ τὸν δῆμον ἐώρα τιθέμενον, οὐχ ὃ τοὺς ὁμωμοκότας δικαστὰς, οὐχ ὃ τὴν ἀλήθειαν παρὰ πᾶσι βεβαιούσαν;

251 *Ναί, φησὶν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν, τὸ μηδεμίαν γραφὴν φυγεῖν. καὶ νῆ Δί' εὐδαιμόν γε. ἀλλὰ τί μᾶλλον ὃ πολλάκις μὲν φυγῶν, μηδεπώποτε δ' ἐξε- 311* λεγθεῖς ἀδικῶν ἐν ἐγκλήματι γίγνοιτ' ἂν διὰ τοῦτο δικαίως; καίτοι πρὸς γε τοῦτον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν εἶπεῖν ἔστι μοι. οὐδεμίαν γὰρ πώποτ' ἐγράψατό με οὐδ' ἐδίωξε γραφὴν, ὥστε ὑπὸ σοῦ γε ὁμολόγημαι μηδὲν εἶναι τοῦ Κεφάλου χείρων πολίτης.

252 *Πανταχόθεν μὲν τοίνυν ἂν τις ἴδοι τὴν ἀγνωμο-*

σύνην αὐτοῦ καὶ τὴν βασκανίαν, οὐχ ἥκιστα δ' ἀφ' ὧν
 περὶ τῆς τύχης διελέχθη. ἐγὼ δ' ὅλωσ μὲν, ὅστις ἄν-
 θρωπος ἂν ἀνθρώπῳ τύχην προσφέρει, ἀνόητον ἡγοῦ-
 μαι· ἦν γὰρ ὁ βέλτιστα πράττειν νομίζων καὶ ἀρίστην
 ἔχειν οἰόμενος οὐκ οἶδεν εἰ μενεῖ τοιαύτη μέχρι τῆς
 ἐσπέρας, πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν ἢ πῶς ὀνειδίζειν
 ἑτέρῳ; ἐπειδὴ δ' οὗτος πρὸς πολλοῖς ἄλλοις καὶ περὶ
 τούτων ὑπερηφάνως χρῆται τῷ λόγῳ, σκέψασθ', ὧ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε ὅσῳ καὶ ἀληθέστερον
 καὶ ἀνθρωπινώτερον ἐγὼ περὶ τῆς τύχης τούτου δια-
 253 λεχθήσομαι. ἐγὼ τὴν μὲν τῆς πόλεως τύχην ἀγαθὴν
 ἡγοῦμαι, καὶ ταῦθ' ὁρῶ καὶ τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον
 ἡμῖν μαντευόμενον, τὴν μέντοι τῶν πάντων ἀνθρώ-
 πων, ἣ νῦν ἐπέχει, χαλεπὴν καὶ δεινὴν· τίς γὰρ Ἑλ-
 λήνων ἢ τίς βαρβάρων οὐ πολλῶν κακῶν ἐν τῷ παρ-
 254 ὄντι πεπεύραται; τὸ μὲν τοίνυν προελέσθαι τὰ κάλ-
 λιστα καὶ τὸ τῶν οἰηθέντων Ἑλλήνων, εἰ πρόοινο
 ἡμᾶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ διάξειν, τούτων αὐτῶν ἄμεινον
 πράττειν τῆς ἀγαθῆς τύχης τῆς πόλεως εἶναι τίθημι·
 τὸ δὲ προσκροῦσαι καὶ μὴ πάνθ' ὡς ἐβουλόμεθ' ἡμῖν 312
 συμβῆναι τῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τύχης τὸ ἐπιβάλ-
 λον ἐφ' ἡμᾶς μέρος μετεληφέναι νομίζω τὴν πόλιν.
 255 τὴν δ' ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν καὶ τὴν ἐνὸς ἡμῶν ἐκά-
 στου ἐν τοῖς ἰδίῳις ἐξετάζειν δίκαιον εἶναι νομίζω. ἐγὼ
 μὲν οὖν οὕτως περὶ τῆς τύχης ἀξιῶ, ὁρθῶς καὶ δικαί-
 ως, ὡς ἐμαντῶ δοκῶ, νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν· ὁ δὲ τὴν
 ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν τῆς κοινῆς τῆς πόλεως κυριωτέ-
 ραν εἶναι φησι, τὴν μικρὰν καὶ φάυλην τῆς ἀγαθῆς καὶ
 μεγάλης. καὶ πῶς ἐνι τοῦτο γενέσθαι;

256 Καὶ μὴν εἴ γε τὴν ἐμὴν τύχην πάντως ἐξετάζειν,
 Αἰσχίνη, προαιρεῖ, πρὸς τὴν σεαυτοῦ σκοπεῖ, κὰν εὐ-
 ρης τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς, παῦσαι λοιδορούμενος

αὐτῇ. σκόπει τοίνυν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. καὶ μου πρὸς Διὸς μηδεμίαν ψυχρότητα καταγνῶ μηδεὶς. ἐγὼ γὰρ οὐτ' εἴ τις πενίαν προπηλακίζει, νοῦν ἔχειν ἠγοῦμαι, οὐτ' εἴ τις ἐν ἀφθόνοις τραφεὶς ἐπὶ τούτῳ σεμνύνεται· ἀλλ' ὑπὸ τῆς τουτουὶ τοῦ χαλεποῦ βλασφημίας καὶ συκοφαντίας εἰς τοιούτους λόγους ἐμπίπτειν ἀναγκάζομαι, οἷς ἐκ τῶν ἐνότων ὡς ἂν δύνωμαι μετριώτατα χρῆσομαι.

- 257 Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπήρξεν, Αἰσχίγη, παιδὶ μὲν ὄντι φοιτᾶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεῖα, καὶ ἔχειν ὅσα χρὴ τὸν μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσοντα δι' ἐνδειαν, ἐξελεθῶντι δὲ ἐκ παίδων ἀκόλουθα τούτοις πράττειν, χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας μήτε ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι, ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ κοινὰ προσελθεῖν ἔδοξέ μοι, τοιαῦτα πολιτεύματα ἐλέσθαι ὥστε καὶ ὑπὸ τῆς πατρίδος καὶ ὑπ' ἄλλων Ἑλ- 313 λήνων πολλῶν πολλάκις ἐστεφανῶσθαι, καὶ μηδὲ τοὺς ἐχθροὺς ὑμᾶς, ὡς οὐ καλὰ γ' ἦν ἂ προειλόμην, ἐπιχει-
- 258 ρεῖν λέγειν. ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτη συμβεβίωκα τύχη, καὶ πόλλ' ἂν ἔχων ἕτερόν εἶπειν περὶ αὐτῆς παραλείπω, φυλαττόμενος τὸ λυπησαί τινα ἐν οἷς σεμνύνομαι. σὺ δ' ὁ σεμνὸς ἀνὴρ καὶ διαπτύων τοὺς ἄλλους σκόπει πρὸς ταύτην ποῖα τινὶ κέχρησαι τύχη, δι' ἣν παῖς μὲν ὢν μετὰ πολλῆς ἐνδειᾶς ἐτρέφης, ἅμα τῷ πατρὶ πρὸς τῷ διδασκαλείῳ προσεδρεύων, τὸ μέλαν τρίβων καὶ τὰ βάρθρα σπογγίζων καὶ τὸ παιδαγωγεῖον κορῶν, οἰκέ-
- 259 του τάξιν, οὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔχων, ἀνὴρ δὲ γενόμενος τῇ μητρὶ τελοῦσῃ τὰς βίβλους ἀνεγίνωσκες καὶ τἄλλα συνεσκευωροῦ, τὴν μὲν νύκτα νεβρίζων καὶ κρατηρίζων καὶ καθαίρων τοὺς τελουμένους καὶ ἀπομάττων τῷ πηλῷ καὶ τοῖς πιτύροις καὶ ἀνιστὰς ἀπὸ

1. παιδαίει μν. 2) ποιήσῃ τὰς μετὰ τὴν αὐτὴν λέξιν. 3) ἀνὴρ ἀρετῆς. 4) ἀρετῆς. 5) ἀνὴρ ἀρετῆς. 6) ἀνὴρ ἀρετῆς. 7) ἀνὴρ ἀρετῆς. 8) ἀνὴρ ἀρετῆς. 9) ἀνὴρ ἀρετῆς. 10) ἀνὴρ ἀρετῆς.

τοῦ καθαροῦ κελεύων λέγειν "ἔφυγον κακόν, εὖρον
 "ἄμεινον," ἐπὶ τῷ μηδένα πώποτε τηλικούτ' ὀλολύξαι
 σεμνυνόμενος (καὶ ἔγωγε νομίζω· μὴ γὰρ οἴεσθ' ἀν-
 260 τὸν φθέργεσθαι μὲν οὕτω μέγα, ὀλολύξειν δ' οὐχ ὑπέρ-
 λαμπρον), ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις τοὺς καλοὺς διάσους
 ἄγων διὰ τῶν ὁδῶν, τοὺς ἐστεφανωμένους τῷ μαρά-
 θῳ καὶ τῇ λεύκῃ, τοὺς ὄφεις τοὺς παρείας θλίβων καὶ
 ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰωρῶν, καὶ βοῶν εὐοῖσαβοῖ, καὶ ἐπορ-
 χούμενος ὑῆς ἄττης ἄττης ὑῆς, ἕξαρχος καὶ προηγεμῶν
 καὶ κιστοφόρος καὶ λικνοφόρος καὶ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν
 γραδίων προσαγορευόμενος, μισθὸν λαμβάνων τούτων 314
 ἔνθρουπτα καὶ στρεπτοὺς καὶ νεήλατα, ἐφ' οἷς τίς οὐκ ἂν
 ὡς ἀληθῶς αὐτὸν εὐδαιμονίσειε καὶ τὴν αὐτοῦ τύχην;
 261 ἐπειδὴ δ' εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφησ' ὅπως δὴ ποτε, ἐῷ
 γὰρ τοῦτό γε, ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐνεγράφησ', εὐθέως τὸ κάλ-
 λιστον ἐξελέξω τῶν ἔργων, γραμματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν
 τοῖς ἀρχιδίοις. ὡς δ' ἀπηλλάγησ' ποτὲ καὶ τούτου, πάνθ'
 ἅ τῶν ἄλλων κατηγορεῖς αὐτὸς ποιήσας, οὐ κατήσχυ-
 νας μὰ Δί' οὐδὲν τῶν προὑπηρογμένων τῷ μετὰ ταῦτα
 262 βίῳ, ἀλλὰ μισθώσας σταντὸν τοῖς βαρυστόνοις ἐπικα-
 λουμένοις ἐκείνοις ὑποκριταῖς, Σιμύλῳ καὶ Σωκράτει,
 ἐτριταγωνίσταις, σῦκα καὶ βότρους καὶ ἐλάας συλλέγων
 ὥσπερ ὀπωρώνης ἐκ τῶν ἀλλοτρίων χωρίων, πλείω λαμ-
 βάνων ἀπὸ τούτων τραύματα ἢ τῶν ἀγώνων, οὓς ὑμεῖς
 περὶ τῆς ψυχῆς ἠγωνίζεσθε· ἦν γὰρ ἄσπονδος καὶ ἀκή-
 ρυκτος ὑμῖν πρὸς τοὺς θεατὰς πόλεμος, ὑφ' ὧν πολλὰ
 τραύματ' εἰληφῶς εἰκότως τοὺς ἀπείρους τῶν τοιούτων
 263 κινδύνων ὡς δειλοὺς σκώπτεις. ἀλλὰ γὰρ παρὲς ὧν
 τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἂν τις, πρὸς αὐτὰ τὰ τοῦ τρόπου
 σου βαδιοῦμαι κατηγορήματα. τοιαύτην γὰρ εἴλου πο-
 λιτείαν, ἐπειδὴ ποτε καὶ τοῦτ' ἐπῆλθέ σοι ποιῆσαι, δι'
 ἦν εὐτυχούσης μὲν τῆς πατρίδος λαγῶ βίον ἕξης δεδιώς

1) ἄρχοντα μαράθῳ παρὰ τῶν 2) εἰς τὴν βασι-
 λειαν τοῦτ' ὑῆς (ὑῆς) = τῶν ὀφείλων (ἡ δὲ ἄλλη)
 ἢ τῶν φειχῶν κτλ ἀγαθῶν καὶ ἄλλων β/α/α
 οἷα καὶ ἄλλων ἀγαθῶν

καὶ τρέμων καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι προσδοκῶν ἐφ' οἷς
 σαυτῷ συνήδεις ἀδικοῦντι, ἐν οἷς δ' ἠτύχησαν οἱ ἄλ-
 264 λοι, θρασυὺς ὢν ὑφ' ἀπάντων ὤψαι. καίτοι ὅστις χι-
 λίων πολιτῶν ἀποθανόντων ἐθάρρησε, τί οὗτος πα-
 θεῖν ὑπὸ τῶν ζώντων δίκαιός ἐστιν; πολλὰ τοίνυν
 ἔτερόν εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ παραλείψω· οὐ γὰρ ὅσ' 315
 ἂν δεῖξαιμι προσόντ' αἰσχροῦ τούτῳ καὶ ὀνειδίῃ, πάντ'
 οἶμαι δεῖν εὐχερῶς λέγειν, ἀλλ' ὅσα μηδὲν αἰσχρόν
 ἐστιν εἰπεῖν ἐμοί.

265 Ἐξέτασον τοίνυν παρ' ἄλληλα τὰ σοὶ κάμοι βεβιω-
 μένα, πρῶτος, μὴ πικρῶς, Αἰσχίνη· εἴτ' ἐρώτησον του-
 τουσὶ τὴν ποτέρου τύχην ἂν ἔλοιθ' ἕκαστος αὐτῶν.
 ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων. ἐτέλεις, ἐγὼ δ'
 ἐτελούμην. ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορήγουν. ἐγραμμάτευ-
 ες, ἐγὼ δ' ἠκκλησίαζον. ἐτριταγωνίστεις, ἐγὼ δ' ἐθεώ-
 ρουν. ἐξέπιπτες, ἐγὼ δ' ἐθύριττον. ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν
 266 πεπολίτευσαι πάντα, ἐγὼ δ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἐὼ
 τ' ἄλλα, ἀλλὰ νυνὶ τήμερον ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ στεφανω-
 θῆναι δοκιμάζομαι, τὸ δὲ μηδ' ὀτιοῦν ἀδικεῖν ἀνωμο-
 λόγημαι, σοὶ δὲ συκοφάντη μὲν εἶναι δοκεῖν ὑπάρχει,
 κινδυνεύεις δὲ εἴτε δεῖ σ' ἔτι τοῦτο ποιεῖν, εἴτ' ἤδη πε-
 παῦσθαι μὴ μεταλαμβάντα τὸ μέρος τῶν ψήφων. ἀγα-
 θῆ γ', οὐχ ὀρᾶς; τύχη συμβεβιωκῶς τῆς ἐμῆς ὡς φαύ-
 λης κατηγορεῖς.

267 Φέρε δὴ καὶ τὰς τῶν λειτουργιῶν μαρτυρίας, ὧν
 λελειτούργηκα, ὑμῖν ἀναγνώ. παρ' ἃς παρανάγνωθι
 καὶ σύ μοι τὰς ῥήσεις ἃς ἐλυμαίνου,

ἢ κω νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας

καὶ

κακαγγελεῖν μὲν ἴσθι μὴ θέλοντά με,

καὶ κακὸν κακῶς σε μάλιστα μὲν οἱ θεοί, ἔπειτα οὗτοι

πάντες ἀπολέσειαν, πονηρὸν ὄντα καὶ πολίτην καὶ τρι-
ταγωνιστήν.

Λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

- 268 Ἐν μὲν τοίνυν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν τοιοῦτος· ἐν
δὲ τοῖς ἰδίοις εἰ μὴ πάντες ἴστε ὅτι κοινὸς καὶ φιλάν-
θρωπος καὶ τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν, σιωπῶ καὶ οὐδὲν 316
ἂν εἶποιμι οὐδὲ παρασχοίμην περὶ τούτων οὐδεμίαν
μαρτυρίαν, οὔτ' εἴ τινας ἐκ τῶν πολεμίων ἐλυσάμην,
οὔτ' εἴ τισι θυγατέρας συνεξέδωκα, οὔτε τῶν τοιούτων
269 οὐδέν. καὶ γὰρ οὔτω πως ὑπέιληφα. ἐγὼ νομίζω τὸν
μὲν εὖ παθόντα δεῖν μεμνησθαι πάντα τὸν χρόνον,
τὸν δὲ ποιήσαντα εὐθύς ἐπιλελῆσθαι, εἰ δεῖ τὸν μὲν
χρηστοῦ, τὸν δὲ μὴ μικροψύχου ποιεῖν ἔργον ἀνθρώ-
που. τὸ δὲ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν καὶ λέ-
γειν μικροῦ δεῖν ὁμοίον ἐστὶ τῷ ὄνειδίζειν. οὐ δὴ ποιή-
σω τοιοῦτον οὐδέν, οὐδὲ προαχθήσομαι, ἀλλ' ὅπως
ποθ' ὑπέιλημμαι περὶ τούτων, ἀρκεῖ μοι.
- 270 Βούλομαι δὲ τῶν ἰδίων ἀπαλλαγεῖς ἔτι μικρὰ πρὸς
ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ τῶν κοινῶν. εἰ μὲν γὰρ ἔχετε, Αἰσχί-
νη, τῶν ὑπὸ τοῦτου τὸν ἥλιον εἰπεῖν ἀνθρώπων ὅστις
ἀθῶος τῆς Φιλίππου πρότερον καὶ νῦν τῆς Ἀλεξάν-
δρου δυναστείας γέρονεν, ἢ τῶν Ἑλλήνων ἢ τῶν βαρ-
βάρων, ἔστω, συγχωρῶ σοι τὴν ἐμὴν εἴτε τύχην εἴτε
δυστυχίαν ὀνομάζειν βούλει πάντων αἰτίαν γεγενῆ-
271 σθαι. εἰ δὲ καὶ τῶν μηδεπώποτ' ἰδόντων ἐμὲ μηδὲ φω-
νὴν ἀκηκοότων ἐμοῦ πολλοὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπόνθα-
σι, μὴ μόνον κατ' ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὅλαι καὶ
ἔθνη, πόσῳ δικαιότερον καὶ ἀληθέστερον τὴν ἀπάν-
των, ὡς ἔοικεν, ἀνθρώπων τύχην κοινὴν καὶ φορὰν
τινα πραγμάτων χαλεπὴν καὶ οὐχ οἴαν ἔδει τούτων

- 272 αἰτίαν ἡγεῖσθαι. σὺ τοίνυν ταῦτ' ἀφεις ἐμὲ τὸν παρὰ
τουτοισὶ πεπολιτευμένον αἰτιά, καὶ ταῦτ' εἰδὼς ὅτι,
καὶ εἰ μὴ τὸ ὄλον, μέρος γ' ἐπιβάλλει τῆς βλασφημίας 317
ἅπασι, καὶ μάλιστα σοί. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ κατ' ἔμαντὸν
αὐτοκράτωρ ὢν περὶ τῶν πραγμάτων ἐβουλευόμην,
- 273 ἦν ἂν τοῖς ἄλλοις ρήτορσιν ὑμῖν ἐμὲ αἰτιάσθαι· εἰ δὲ
παρῆτε μὲν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀπάσαις, αἰὲ δ' ἐν κοινῷ
τὸ συμφέρον ἢ πόλις προὔτιθει σκοπεῖν, πᾶσι δὲ ταῦτ'
ἐδόκει τότε ἄριστ' εἶναι, καὶ μάλιστα σοί (οὐ γὰρ ἐπ'
εὐνοία γ' ἐμοὶ παρεχώρεις ἐλπίδων καὶ ζήλου καὶ τι-
μῶν, ἃ πάντα προσῆν τοῖς τότε πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ,
ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἠττώμενος δηλονότι καὶ τῷ μηδὲν
ἔχειν εἰπεῖν βέλτιον), πῶς οὐκ ἀδικεῖς καὶ δεινὰ ποιεῖς
τούτοις νῦν ἐγκαλῶν ὢν τότε οὐκ εἶχες λέγειν βελτίω;
- 274 παρὰ μὲν τοίνυν τοῖς ἄλλοις ἐγὼ γ' ὁρῶ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις διωρισμένα καὶ τεταγμένα πως τὰ τοιαῦτα. ἀδι-
κεῖ τις ἐκῶν, ὀργὴν καὶ τιμωρίαν κατὰ τούτου. ἐξή-
μαρτέ τις ἄκων, συγγνώμην ἀντὶ τῆς τιμωρίας τούτῳ.
οὔτ' ἀδικῶν τις οὔτ' ἐξαμαρτάνων, εἰς τὰ πᾶσι δο-
κοῦντα συμφέρειν ἑαυτὸν δοῦς οὐ κατώρθωσε μεθ'
ἁπάντων; οὐκ ὀνειδίζειν οὐδὲ λοιδορεῖσθαι τῷ τοιού-
τῳ δίκαιον, ἀλλὰ συνάχθεσθαι. φανήσεται ταῦτα πάν-
τα οὕτως οὐ μόνον ἐν τοῖς νομίμοις, ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις
αὐτῇ τοῖς ἀγράφοις νόμοις καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἔθεσι
διώρικεν. Αἰσχίνης τοίνυν τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν
ἅπαντας ἀνθρώπους ὁμότητι καὶ συκοφαντίᾳ ὥστε
καὶ ὢν αὐτὸς ὡς ἀτυχημάτων ἐμέμνητο, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ
κατηγορεῖ.
- 276 Καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὥσπερ αὐτὸς ἀπλῶς καὶ μετ'
εὐνοίας πάντας εἰρηκῶς τοὺς λόγους, φυλάττειν ἐμὲ
καὶ τηρεῖν ἐκέλευεν, ὅπως μὴ παρακρούσομαι μηδ' ἐξα- 318
πατήσω, δεινὸν καὶ γόητα καὶ σοφιστὴν καὶ τὰ τοιαῦτ'

ὀνομάζων, ὡς εἰν πρότερός τις εἶπη τὰ προσόνθ' ἐαυ-
 τῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα, καὶ οὐκέτι
 τοὺς ἀκούοντας σκεψομένους τίς ποτ' αὐτός ἐστιν ὁ
 ταῦτα λέγων. ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι γιννώσκετε τοῦτον ἅπαν-
 τες, καὶ πολὺ τούτῳ μᾶλλον ἢ ἔμοι νομιζετε ταῦτα προσ-
 277 εἶναι. καὶ κεῖνο εὖ οἶδ' ὅτι τὴν ἐμὴν δεινότητα—ἔστω
 γάρ. καίτοι ἐργῶ ὁρῶ τῆς τῶν λεγόντων δυνάμεως
 τοὺς ἀκούοντας τὸ πλεῖστον κυρίους· ὡς γὰρ ἂν ὑμεῖς
 ἀποδέξησθε καὶ πρὸς ἕκαστον ἔχητ' εὐνοίας, οὕτως ὁ
 λέγων ἔδοξε φρονεῖν. εἰ δ' οὖν ἐστὶ καὶ παρ' ἐμοί τις
 ἐμπειρία τοιαύτη, ταύτην μὲν εὐρήσετε πάντες ἐν τοῖς
 κοινοῖς ἐξεταζομένην ὑπὲρ ὑμῶν ἀεὶ καὶ οὐδαμοῦ καθ'
 ὑμῶν οὐδ' ἰδίᾳ, τὴν δὲ τούτου τὸναντίον οὐ μόνον
 τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἐλύπησέ τι
 τοῦτον ἢ προσέκρουσέ που, κατὰ τούτων. οὐ γὰρ αὐ-
 278 τῇ δικαίῳ, οὐδ' ἐφ' ἃ συμφέροι τῇ πόλει, χρῆται. οὐ-
 τε γὰρ τὴν ὀργὴν οὔτε τὴν ἐχθρὰν οὔτ' ἄλλο οὐδὲν
 τῶν τοιούτων τὸν καλὸν καγαθὸν πολίτην δεῖ τοὺς
 ὑπὲρ τῶν κοινῶν εἰσεληλυθότας δικαστὰς ἀξιούσιν αὐ-
 τῷ βεβαιοῦν, οὐδ' ὑπὲρ τούτων εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι, ἀλ-
 λά μάλιστα μὲν μὴ ἔχειν ταῦτ' ἐν τῇ φύσει, εἰ δ' ἄρ'
 ἀνάγκη, πράως καὶ μετριῶς διακείμεν ἔχειν. ἐντίσι
 οὖν σφοδρὸν εἶναι τὸν πολιτευόμενον καὶ τὸν ῥήτορα
 δεῖ; ἐν οἷς τῶν ὅλων τι κινδυνεύεται τῇ πόλει, καὶ ἐν
 οἷς πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐστὶ τῷ δήμῳ, ἐν τούτοις· ταῦ-
 τα γὰρ γενναίου καὶ ἀγαθοῦ πολίτου. μηδενὸς δὲ ἀδι-
 279 κήματος πώποτε δημοσίου, προσθήσω δὲ μηδ' ἰδίου, 319
 δίκην ἀξιώσαντα λαβεῖν παρ' ἐμοῦ μήθ' ὑπὲρ τῆς πό-
 λεως μήθ' ὑπὲρ αὐτοῦ, στεφάνου καὶ ἐπαίνου κατηγο-
 ρίαν ἤκειν συνεσκευασμένον, καὶ τοσουτουσὶ λόγους
 ἀνηλωκέναι ἰδίας ἐχθρας καὶ φθόνου καὶ μικροψυχίας
 ἐστὶ σημεῖον, οὐδενὸς χρηστοῦ. τὸ δὲ δὴ καὶ τοὺς πρὸς

ἐμὲ αὐτὸν ἀγῶνας ἐάσαντα νῦν ἐπὶ τόνδ' ἤκειν καὶ
 280 πᾶσαν ἔχει κακίαν. καὶ μοι δοκεῖς ἐκ τούτων, Αἰσχί-
 νη, λόγων ἐπίδειξίν τινα καὶ φωνασκίας βουλόμενος
 ποιήσασθαι τοῦτον προελέσθαι τὸν ἀγῶνα, οὐκ ἀδι-
 κήματος οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν. ἔστι δ' οὐχ ὁ λόγος
 τοῦ ῥήτορος, Αἰσχίνη, τίμιον, οὐδ' ὁ τόπος τῆς φωνῆς,
 ἀλλὰ τὸ ταῦτ' ἀποφραεῖσθαι τοῖς πολλοῖς καὶ τὸ τοὺς
 281 αὐτοὺς μισεῖν καὶ φιλεῖν οὔτερον ἢ πατρίδας. ὁ γὰρ
 οὔτως ἔχων τὴν ψυχὴν, οὔτος ἐπ' εὐνοίαν πάντ' ἔρει· ὁ
 δ' ἀφ' ὧν ἡ πόλις προορᾶται τινα κίνδυνον ἑαυτῇ, τού-
 τος θεραπεύων οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμῆς τοῖς πολλοῖς,
 οὔκουν οὐδὲ τῆς ἀσφαλείας τὴν αὐτὴν ἔχει προσδοκί-
 αν. ἀλλ', ὁρᾶς; ἐγώ· ταῦτ' ἀποφραεῖσθαι εὐλόγητον
 τουτοῖσι, καὶ οὐδὲν ἐξαίρετον οὐδ' ἴδιον πεποιήματι.
 282 ἄρ' οὖν οὐδὲ σύ; καὶ πῶς; ὃς εὐθέως μετὰ τὴν μάχην
 πρεσβευτῆς ἐπορεύου πρὸς Φίλιππον, ὃς ἦν τῶν ἐν
 ἐκείνοις τοῖς χρόνοις συμφορῶν αἴτιος τῇ πατρίδι, καὶ
 ταῦτ' ἀρνούμενος πάντα τὸν ἐμπροσθε χρόνον ταύ-
 τῃ τὴν χρεῖαν, ὡς πάντες ἴσασι. καίτοι τίς ὁ τὴν πό-
 λιν ἐξαπατῶν; οὐχ ὁ μὴ λέγων ἄφρονεῖ; τῷ δ' ὁ κῆ-
 ρυξ καταρᾶται δικαίως; οὐ τῷ τοιούτῳ; τί δὲ μεῖζον
 ἔχοι τις ἢ εἰπεῖν ἀδίκημα κατ' ἀνδρὸς ῥήτορος ἢ εἰ μὴ
 283 ταῦτ' ἀφρονεῖ καὶ λέγει; σὺ τοίνυν οὔτος εὐρέθης. εἰ- 320
 τα σὺ φθέγγει καὶ βλέπειν εἰς τὰ τουτωνὶ πρόσωπα
 τολμᾶς; πότερ' οὐχ ἠγεῖ γιννώσκειν αὐτοὺς ὅστις εἶ;
 ἢ τοσοῦτον ὕπνον καὶ λήθην ἅπαντας ἔχειν ὥστ' οὐ
 μεμνησθαι τοὺς λόγους οὓς ἐδημηγόρεις ἐν τῷ πολέμῳ,
 καταρῶμενος καὶ διομνύμενος μηδὲν εἶναι σοὶ καὶ Φι-
 λίππῳ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐμὲ τὴν αἰτίαν σοι ταύτην ἐπάγειν
 284 τῆς ἰδίας ἕνεκ' ἐχθρας, οὐκ οὔσαν ἀληθῆ. ὡς δ' ἀπηγ-
 γέλθη τάχισθ' ἢ μάχῃ, οὐδὲν τούτων φροντίδας εὐθέ-
 ως ὠμολόγεις καὶ προσεποιουῖ φίλιαν, καὶ ξενίαν εἶναι

σοι πρὸς αὐτὸν, τῇ μισθαυρίᾳ ταῦτα μετατιθέμενος τὰ ὀνόματα· ἐκ ποίας γὰρ ἴσης ἢ δικαίας προφάσεως Αἰσχίνῃ τῷ Γλανκοθέας τῆς τυμπανιστρίας ξένος ἢ φίλος ἢ γνώριμος ἦν Φίλιππος; ἐγὼ μὲν οὐχ ὄρω, ἀλλ' ἐμισθώθης ἐπὶ τῷ τὰ τουτωνὶ συμφέροντα διαφθείρειν. ἀλλ' ὅμως οὕτω φανερωῶς αὐτὸς εἰλημμένος προδότης καὶ κατὰ σαντοῦ μηνυτὴς ἐπὶ τοῖς συμβάσι γεγυῶς ἐμοὶ λοιδορεῖ καὶ ὀνειδίζει ταῦτα, ὧν πάντας μᾶλλον αἰτίους εὐρήσεις.

- 285 Πολλὰ καὶ καλὰ καὶ μεγάλα ἢ πόλις, Αἰσχίνῃ, καὶ προείλετο καὶ κατώρθωσε δι' ἐμοῦ, ὧν οὐκ ἠμνημόνησεν. σημεῖον δέ· χειροτονῶν γὰρ ὁ δῆμος τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι παρ' αὐτὰ τὰ συμβάντα οὐ σὲ ἐχειροτόνησε προβληθέντα, καίπερ εὐφωνον ὄντα, οὐδὲ Δημάδην, ἄρτι πεποιηκότα τὴν εἰρήνην, οὐδ' Ἡγήμονα, οὐδ' ἄλλον ὑμῶν οὐδένα, ἀλλ' ἐμέ. καὶ παρελθόντος σοῦ καὶ Πυθοκλέους ὁμοῦ καὶ ἀναιδῶς, ὧ³²¹ Ζεῦ καὶ θεοὶ, καὶ κατηγορούντων ἐμοῦ ταῦτ' ἅ καὶ σὺ νυνὶ, καὶ λοιδορουμένων, ἔτ' ἄμεινον ἐχειροτόνησεν
- 286 ἐμέ. τὸ δ' αἴτιον οὐκ ἀγνοεῖς μὲν, ὅμως δὲ φράσω σοὶ κἀγώ. ἀμφοτέρῳ ἤδεσαν οὗτοι, τὴν τ' ἐμὴν εὐνοίαν καὶ προθυμίαν, μεθ' ἧς τὰ πράγματ' ἔπραττον, καὶ τὴν ὑμετέραν ἀδικίαν· ἃ γὰρ εὐθενούντων τῶν πραγμάτων ἠρνεῖσθε διομνύμενοι, ταῦτ' ἐν οἷς ἔπταισεν ἢ πόλις ὁμολογήσατε. τοὺς οὖν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀτυχήμασιν ὧν ἐφρόνουσι λαβόντας ἄδειαν ἐχθροὺς μὲν πάλοι,
- 287 φανεροὺς δὲ τόθ' ἠγγήσαντο αὐτοῖς γεγενῆσθαι· εἶτα καὶ προσήκειν ὑπολαμβάνοντες τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι καὶ τὴν ἐκείνων ἀρετὴν κοσμήσοντα μήθ' ὁμωρόφιον μήθ' ὁμόσπονδον γεγεννημένον εἶναι τοῖς πρὸς ἐκείνους παραταξαμένοις, μηδ' ἐκεῖ μὲν κωμάζειν καὶ παιανίζειν ἐπὶ ταῖς τῶν Ἑλλήνων συμφο-

ραῖς μετὰ τῶν ἀντοχείρων τοῦ φόνου, δεῦρο δ' ἐλθόν-
 τα τιμᾶσθαι, μηδὲ τῇ φωνῇ δακρῦειν ὑποκρινόμενον
 τὴν ἐκείνων τύχην, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ συναλγεῖν. τοῦτο
 δ' ἐώρων παρ' ἑαυτοῖς καὶ παρ' ἔμοι, παρὰ δ' ὑμῖν οὔ.
 288 διὰ ταῦτ' ἔμ' ἐχειροτόνησαν καὶ οὐχ ὑμᾶς. καὶ οὐχ ὁ
 μὲν δῆμος οὔτως, οἱ δὲ τῶν τετελευτηκότων πατέρες
 καὶ ἀδελφοὶ οἱ ὑπὸ τοῦ δήμου τόθ' ἀίρεθέντες ἐπὶ τὰς
 ταφὰς ἄλλως πως, ἀλλὰ δέον ποιεῖν αὐτοὺς τὸ περιδεί-
 πνον ὡς παρ' οἰκειοτάτῳ τῶν τετελευτηκότων, ὥσπερ
 τᾶλλ' εἶδοτε γίνεσθαι, τοῦτ' ἐποίησαν παρ' ἔμοι. εἰ-
 κώτως· γένοι μὲν γὰρ ἕκαστος ἐκάστῳ μᾶλλον οἰκειὸς
 ἢν ἑμοῦ, κοινῇ δὲ πᾶσιν οὐδεὶς ἐγγυτέρω· ᾧ γὰρ ἐκεί-
 νους σωθῆναι καὶ κατορθῶσαι μάλιστα διέφερον, οὔ- 322
 τος καὶ παθόντων ἂ μήποτ' ὄφελον τῆς ὑπὲρ ἀπάντων
 λύπης πλεῖστον μετεῖχεν.

289 Λέγε δ' αὐτῷ τουτὶ τὸ ἐπίγραμμα, ὃ δημοσίᾳ προ-
 εἴλετο ἢ πόλις αὐτοῖς ἐπιγράψαι, ἢν εἰδῆς, Αἰσχίνη,
 καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ σαντὸν ἀγνώμονα καὶ συκοφάντην
 ὄντα καὶ μιᾶρόν. Λέγε.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Οἶδε πάτρας ἕνεκα σφετέρως εἰς δῆρον ἔθεντο
 ὄπλα, καὶ ἀντιπάλων ὕβριν ἀπεσκέδασαν.
 μαρνάμενοι δ' ἀρετῆς καὶ λήματος οὐκ ἐσάωσαν
 ψυχὰς, ἀλλ' Ἀἴδην κοινὸν ἔθεντο βραβῆ,
 οὔνεκεν Ἑλλήνων, ὡς μὴ ζυγὸν αὐχένι θέντες
 δουλοσύνης στνεραὴν ἀμφὶς ἔχωσιν ὕβριν.
 γαῖα δὲ πατοῖς ἔχει κόλποις τῶν πλεῖστα καμόντων
 σώματ', ἐπεὶ θνητοῖς ἐκ Διὸς ἦδε κρίσις·
 μηδὲν ἀμαρτεῖν ἐστι θεοῦ καὶ πάντα κατορθοῦν,
 ἐν βιοτῇ μοῖραν δ' οὔ τι φυγεῖν ἔπορεν.

290 Ἀκούεις, Αἰσχίνη, καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ μηδὲν ἀμαρτεῖν
 ἐστι θεοῦ καὶ πάντα κατορθοῦν; οὐ τῷ συμβούλῳ τὴν

τοῦ κατορθοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἀνέθηκε δύναμιν, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς. τί οὖν, ὦ κατάρατ', ἐμοὶ περὶ τούτων λοιδορεῖ, καὶ λέγεις ἅ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς οἱ θεοὶ τρέψειαν εἰς κεφαλὴν;

- 291 Πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλα κατηγορηκότες αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου, μάλιστα ἔθαύμασα πάντων, ὅτι τῶν συμβεβηκότων τότε τῇ πόλει μνησθεῖς οὐχ ὡς ἂν εὖνους καὶ δίκαιος πολίτης ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδ' ἐδάκρυσεν, οὐδ' ἐπαθε τοιοῦτον οὐδέν τῇ ψυχῇ, ἀλλ' ἐπάρας τὴν φωνὴν καὶ γεγηθῶς καὶ 323 λαρυγγίζων ᾤετο μὲν ἐμοῦ κατηγορεῖν δηλονότι, δεῖγμα δ' ἐξέφερε καθ' ἑαυτοῦ ὅτι τοῖς γεγενημένοις ἀνι-
- 292 ροῖς οὐδὲν ὁμοίως ἔσχε τοῖς ἄλλοις. καίτοι τὸν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας φάσκοντα φροντίζειν, ὥσπερ οὗτος νυνὶ, καὶ εἰ μὴδὲν ἄλλο, τοῦτό γ' ἔχειν δεῖ, ταῦτ' ἀλυπεῖσθαι καὶ ταῦτ' αἰσθάνεσθαι τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ προαιρέσει τῶν κοινῶν ἐν τῷ τῶν ἐναντίων μέρει τετάχθαι· ὃ δὲ νυνὶ πεπονηκῶς εἰ φανερός, ἐμὲ πάντων αἴτιον καὶ δι' ἐμὲ εἰς πράγματα φάσκων ἐμπεσεῖν τὴν πόλιν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμῆς πολιτείας οὐδὲ προαιρέσεως 293 ἀρξάμενων ὑμῶν τοῖς Ἑλλησι βοηθεῖν, ἐπεὶ ἐμοίγ' εἰ τοῦτο δοθείη παρ' ὑμῶν, δι' ἐμὲ ὑμᾶς ἠναντιῶσθαι τῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀρχῇ πραττομένῃ, μείζων ἂν δοθείη δωρεὰ συμπασῶν ὧν τοῖς ἄλλοις δεδώκατε. ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι (ἀδικοίην γὰρ ἂν ὑμᾶς), οὔτ' ἂν ὑμεῖς εὖ οἴδ' ὅτι συγχωρήσατε· οὔτός τ' εἰ δίκαια ἐποίει, οὐκ ἂν ἔνεκα τῆς πρὸς ἐμὲ ἔχθρας τὰ μέγιστα τῶν ὑμετέρων καλῶν ἐβλαπτε καὶ διέβαλλεν.
- 294 Ἄλλὰ τί ταῦτ' ἐπιτιμῶ, πολλῶ σχετλιώτερα ἄλλα κατηγορηκότες αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου; ὅς γὰρ ἐμοῦ φιλιππισμὸν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, κατηγορεῖ, τί οὗτος οὐκ ἂν εἴποι; καίτοι νῆ τὸν Ἡρακλέα καὶ πάντας θεοὺς,

εἶ γ' ἐπ' ἀληθείας δέοι σκοπεῖσθαι, τὸ καταψεύδεσθαι καὶ δι' ἐχθρὰν τι λέγειν ἀνελόντας ἐκ μέσου. τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσὶν οἷς ἂν εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τῶν γε-
 ρυνημένων αἰτίαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τοὺς ὁμοίους τούτῳ παρ' ἐκάστη τῶν πόλεων εὔροισι 324
 295 ἂν, οὐ τοὺς ἐμοί· οἷ, ὅτ' ἦν ἀσθενῆ τὰ Φιλίππου πρά-
 γματα καὶ κομιδῆ μικρὰ, πολλάκις προλεγόντων ἡμῶν καὶ παρακαλούντων καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς ἰδίας ἔνεκ' αἰσχροκερδίας τὰ κοινῇ συμφέροντα προῖ-
 εντο, τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν, Θετταλοὺς Δάοχος, Κινέας, Θρασυδαῖος, Ἀρχάδας Κερκιδᾶς, Ἰε-
 ρώνυμος, Εὐκαμπίδας, Ἀργεῖους Μύρτις, Τελέδαμος, Μνασέας, Ἡλείους Εὐξίθεος, Κλεότιμος, Ἀρίσταιχος, Μεσσηνίους οἱ Φιλιάδου τοῦ θεοῖς ἐχθροῦ παῖδες Νέ-
 296 ων καὶ Θρασύλοχος, Σικυωνίους Ἀρίστρατος, Ἐπιχά-
 ρης, Κορινθίους Δείναρχος, Δημάρατος, Μεγαρέας Πτοιόδωρος, Ἐλιξος, Περίλαος, Θηβαίους Τιμόλας, Θεογεῖτων, Ἀνεμοίτας, Εὐβοέας Ἴππαρχος, Κλείαρ-
 296 χος, Σωσίστρατος. ἐπιλείπει με λέγοντα ἢ ἡμέρα τὰ τῶν προδοτῶν ὀνόματα. οὗτοι πάντες εἰσὶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν αὐτῶν βουλευμάτων ἐν ταῖς αὐτῶν πα-
 τρίσιν ὧν περ οὗτοι παρ' ὑμῖν, ἄνθρωποι μικροὶ καὶ κό-
 λακες καὶ ἀλάστορες, ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας, τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες πρό-
 τερον μὲν Φιλίππῳ, νῦν δὲ Ἀλεξάνδρῳ, τῇ γαστρὶ με-
 τροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν δ' ἐλευθερίαν καὶ τὸ μηδένα ἔχειν δεσπότην αὐτῶν, ἂ τοῖς προτέροις Ἑλλησιν ὄροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κα-
 νόνας, ἀνατετροφότες.

297 Ταύτης τοίνυν τῆς οὕτως αἰσχροῦς καὶ περιβοήτου συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 325

προδοσίας, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευ-
 θερίας, ἣ τε πόλις παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναίτιος
 γέγονεν ἐκ τῶν ἐμῶν πολιτευμάτων καὶ ἐγὼ παρ' ὑμῖν.
 εἰτά μ' ἐρωτᾷς ἀντὶ ποίας ἀρετῆς ἀξιῶ τιμᾶσθαι; ἐγὼ
 δὴ σοι λέγω ὅτι τῶν πολιτευομένων παρὰ τοῖς Ἑλλησι
 διαφθαρέντων ἀπάντων, ἀρξαμένων ἀπὸ σοῦ, πρότε-
 298 ρον μὲν ὑπὸ Φιλίππου, νῦν δ' ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ἐμὲ
 οὔτε καιρὸς οὔτε φιλανθρωπία λόγων οὔτ' ἐπαγγελιῶν
 μέγεθος οὔτ' ἐλπίς οὔτε φόβος οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐπῆρεν
 οὐδὲ προηγάγετο ὧν ἔκρινα δικαίων καὶ συμφερόντων
 τῇ πατρίδι οὐδὲν προδοῦναι, οὐδ' ὅσα συμβεβούλευκα
 πώποτε τουτοισὶ, ὁμοίως ὑμῖν ὥσπερανεὶ τρυτάνη
 ῥέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα, ἀλλ' ἀπ' ὀρθῆς
 καὶ δικαίας καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ψυχῆς, καὶ μεγί-
 στων δὴ πραγμάτων τῶν κατ' ἐμαυτὸν ἀνθρώπων
 προστάς πάντα ταῦτα ὑγιᾶς καὶ δικαίως πεπολίτευμαι.
 299 διὰ ταῦτ' ἀξιῶ τιμᾶσθαι. τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον, ὃν
 σύ μου διέσυρες, καὶ τὴν ταφρεῖαν ἀξία μὲν χάριτος
 καὶ ἐπαίνου κρίνω, πῶς γὰρ οὔ; πόρρω μέντοι που
 τῶν ἐμαυτῷ πεπολιτευμένων τίθεμαι. οὐ λίθοις ἐτεί-
 χισα τὴν πόλιν οὐδὲ πλίνθοις ἐγὼ, οὐδ' ἐπὶ τούτοις
 μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ. ἀλλ' ἐὰν τὸν ἐμὸν τει-
 χισμὸν βούλη δικαίως σκοπεῖν, εὐρήσεις ὄπλα καὶ πό-
 λεις καὶ τόπους καὶ λιμένας καὶ ναῦς καὶ ἵππους καὶ
 300 πολλοὺς τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυννομένους. ταῦτα
 προῦβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ὅσον ἦν ἀνθρωπί-
 νω λογισμῷ δυνατὸν, καὶ τούτοις ἐτείχισα τὴν χώραν,
 οὐχὶ τὸν κύκλον τοῦ Πειραιῶς οὐδὲ τοῦ ἄστεως. οὐδέ 326
 γ' ἠττήθην ἐγὼ τοῖς λογισμοῖς Φιλίππου, πολλοῦ
 γε καὶ δεῖ, οὐδὲ ταῖς παρασκευαῖς, ἀλλ' οἱ τῶν συμ-
 μάχων στρατηγοὶ καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ. τίνες

αί τούτων ἀποδείξεις; ἐναργεῖς καὶ φανεραί. σκοπεῖτε δέ.

- 301 Τί χρῆν τὸν εὖνουν πολίτην ποιεῖν, τί τὸν μετὰ πάσης προνοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολιτευόμενον; οὐκ ἐκ μὲν θαλάττης τὴν Εὐβοίαν προβαλέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ δὲ τῆς μεσογείας τὴν Βοιωτίαν, ἐκ δὲ τῶν πρὸς Πελοπόννησον τόπων τοὺς ὁμόρους ταύτη; οὐ τὴν σιτοπομπίαν, ὅπως παρὰ πᾶσαν φιλίαν ἄχρι τοῦ Πειραιῶς κομισθήσεται,
- 302 προιδέσθαι; καὶ τὰ μὲν σῶσαι τῶν ὑπαρχόντων ἐκπέμποντα βοηθείας καὶ λέγοντα καὶ γράφοντα τοιαῦτα, τὴν Προκόννησον, τὴν Χερρόνησον, τὴν Τένεδον, τὰ δ' ὅπως οἰκεῖα καὶ σύμμαχ' ὑπάρξει πράξαι, τὸ Βυζάντιον, τὴν Ἄβυδον, τὴν Εὐβοίαν; καὶ τῶν μὲν τοῖς ἐχθροῖς ὑπαρχουσῶν δυνάμεων τὰς μεγίστας ἀφελεῖν, ἃν δ' ἐνέλειπε τῇ πόλει, ταῦτα προσθεῖναι; ταῦτα τοίνυν ἅπαντα πέπρακται τοῖς ἔμοις ψηφίσμασι καὶ τοῖς
- 303 ἔμοις πολιτεύμασιν, ἃ καὶ βεβουλευμένα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν ἄνευ φθόνου τις βούληται σκοπεῖν, ὁρθῶς εὐρήσει καὶ πεπραγμένα πάση δικαιοσύνη, καὶ τὸν ἐκάστου καιρὸν οὐ παρεθέντα οὐδ' ἀγνοηθέντα οὐδὲ προεθέντα ὑπ' ἔμοῦ, καὶ ὅσα εἰς ἑνὸς ἀνδρὸς δύναμιν καὶ λογισμὸν ἤκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ δὲ ἢ δαίμονός τινος ἢ τύχης ἰσχύς ἢ στρατηγῶν φαυλότης ἢ τῶν προδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῶν κακία ἢ πάντα ταῦτα ἅμα ἐλυμαίνετο τοῖς ὅλοις, ἕως ἀνέτρεψαν, τί 327
- 304 Δημοσθένης ἀδικεῖ; εἰ δ' οἶος ἐγὼ παρ' ὑμῖν κατὰ τὴν ἑμαυτοῦ τάξιν, εἰς ἑνὴν ἐκάστη τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ' εἰ ἓνα ἄνδρα μόνον Θετταλία καὶ ἓνα ἄνδρα Ἀρκαδία ταυτὰ φρονοῦντα ἔσχεν ἔμοι, οὐδεὶς οὔτε τῶν ἔξω Πυλῶν Ἑλλήνων οὔτε τῶν εἰσω τοῖς παροῦσι κακοῖς ἐκέχρητ' ἂν, ἀλλὰ πάν-

τες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι καὶ αὐτόνομοι μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς ἐν εὐδαιμονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ὄκουν πατρίδας, τῶν τοσοῦτων καὶ τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ. ἵνα δ' εἰδῆτε ὅτι πολλῶ τοῖς λόγοις ἐλάττωσι χρῶμαι τῶν ἔργων, εὐλαβούμενος τὸν φθόνον, λέγε μοι ταυτὶ καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν ἀριθμὸν τῶν βοηθειῶν κατὰ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

ἌΡΙΘΜΟΣ ΒΟΗΘΕΙΩΝ.

- 306 Ταῦτα καὶ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ, ὢν κατορθουμένων μὲν μεγίστοις ἀναμφισβητήτως ὑπῆρχεν εἶναι, καὶ τὸ δικαίως προσῆν, ὡς ἐτέρως δὲ συμβάντων τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν περιέσθι καὶ τὸ μηδένα μέμφεσθαι τὴν πόλιν μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν τύχην κακίζειν τὴν οὕτω
- 307 τὰ πράγματα κρίνασαν, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀποστάντα τῶν συμφερόντων τῇ πόλει, μισθώσαντα δ' αὐτὸν τοῖς ἐναντίοις, τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροὺς ἀντὶ τῶν τῆς πατρίδος θεραπεύειν, οὐδὲ τὸν μὲν πράγματ' ἄξια τῆς πόλεως ὑποστάντα λέγειν καὶ γράφειν καὶ μένειν ἐπὶ τούτων προελόμενον βασκαίνειν, ἂν δέ τις ἰδίᾳ τι λυπήσῃ, τοῦτο μεμνηῆσθαι καὶ τηρεῖν, οὐδέ γ' ἤσυχίαν
- 308 ἄγειν ἄδικον καὶ ὑπουλον, ὃ σὺ ποιεῖς πολλάκις. ἔστι 328 γὰρ, ἔστιν ἡσυχία δικαία καὶ συμφέρουσα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ὑμεῖς ἀπλῶς ἄγετε. ἀλλ' οὐ ταύτην οὗτος ἄγει τὴν ἡσυχίαν, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ἀποστὰς ὅταν αὐτῷ δόξῃ τῆς πολιτείας (πολλάκις δὲ δοκεῖ) φυλάττει πηνίκ' ἔσσεσθε μεστοὶ τοῦ συνεχῶς λέγοντος ἢ παρὰ τῆς τύχης τι συμβέβηκεν ἐναντίωμα ἢ ἄλλο τι δύσκολον γέγονε (πολλὰ δὲ τάνθρωπῖνα).
- 309 εἶτ' ἐπὶ τούτῳ τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίωνης ἐν τῆς ἡσυ-

χίας ὡσπερ πνεῦμ' ἐφάνη, καὶ πεφωνασκηκῶς καὶ
 συνειλοχῶς ῥήματα καὶ λόγους συνείρει τούτους σαφῶς
 καὶ ἀπνευστὶ, ὄνησιν μὲν οὐδεμίαν φέροντας οὐδ' ἀγα-
 θοῦ κτῆσιν οὐδενός, συμφορὰν δὲ τῷ τυχόντι τῶν πολι-
 309 τῶν καὶ κοινὴν αἰσχύνην. καίτοι ταύτης τῆς μελέτης
 καὶ τῆς ἐπιμελείας, Αἰσχίνη, εἶπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας ἐγί-
 γνετο καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα προηρημένης,
 τοὺς καρποὺς ἔδει γενναίους καὶ καλοὺς καὶ πᾶσιν
 ὠφελίμους εἶναι, συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημά-
 των, ἐμπορίου κατασκευὴν, νόμων συμφερόντων θε-
 310 σεις, τοῖς ἀποδειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώματα. τούτων
 γὰρ ἀπάντων ἦν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις, καὶ ἔδω-
 κεν ὁ παρελθὼν χρόνος πολλὰς ἀποδείξεις ἀνδρὶ καλῷ
 τε κἀγαθῷ, ἐν οἷς οὐδαμοῦ σὺ φανήσῃ γεγονῶς, οὐ
 πρῶτος, οὐ δεύτερος, οὐ τρίτος, οὐ τέταρτος, οὐ πέμ-
 πτος, οὐχ ἕκτος, οὐχ ὀποστοσοῦν, οὐκουν ἐπὶ γ' οἷς ἡ
 πατρὶς ηὐξάνετο. τίς γὰρ συμμαχία σοῦ πράξαντος γέ-
 311 γουε τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια ἢ κτῆσις εὐνοίας ἢ δό-
 ξης; τίς δὲ πρεσβεία, τίς διακονία δι' ἣν ἡ πόλις ἐντι- 329
 μοτέρα; τί τῶν οἰκείων ἢ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν,
 οἷς ἐπέστης, ἐπηνώρθωται; ποῖαι τριήρεις; ποῖα βέλη;
 ποῖοι νεώσοικοι; τίς ἐπισκευὴ τειχῶν; ποῖον ἵππικόν; τί
 τῶν ἀπάντων σὺ χρήσιμος εἶ; τίς ἢ τοῖς εὐπόροις ἢ τοῖς
 ἀπόροις πολιτικὴ καὶ κοινὴ βοήθεια χρημάτων; οὐδε-
 312 μία. ἀλλ', ὡ τᾶν, εἰ μηδὲν τούτων, εὐνοιά γε καὶ προ-
 θυμία ποῦ; πότε; ὅστις, ὡ πάντων ἀδικώτατε, οὐδ'
 ὅτε ἅπαντες, ὅσοι πάποτ' ἐφθέγγξαντ' ἐπὶ τοῦ βήματος,
 εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδοσαν, καὶ τὸ τελευταῖον Ἀριστόνι-
 κος τὸ συνειλεγμένον εἰς τὴν ἐπιτιμίαν ἀργύριον, οὐ-
 δὲ τότε οὔτε παρηλθες οὔτ' ἐπέδωκας οὐδὲν, οὐκ ἀπο-
 ρῶν, πῶς γάρ; ὅς γε κεκληρονόμηκας μὲν τῶν Φίλω-
 νος τοῦ κηδεστοῦ χρημάτων πλειόνων ἢ πεντεταλάν-

των, διτάλαντον δ' εἶχες ἔρανον δωρεάν παρὰ τῶν
 ἡγεμόνων τῶν συμμοριῶν ἐφ' οἷς ἐλυμήνω τὸν τριη-
 313 ραρχικὸν νόμον. ἀλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγων
 τοῦ παρόντος ἔμαντὸν ἐκκρούσω, παραλείψω ταῦτα.
 ἀλλ' ὅτι γ' οὐχὶ δι' ἔνδειαν οὐκ ἐπέδωκας, ἐκ τούτων
 δῆλον, ἀλλὰ φυλάττων τὸ μηδὲν ἐναντίον γενέσθαι
 παρὰ σοῦ τούτοις οἷς ἅπαντα πολιτεύει. ἐν τίσιν οὖν
 σὺ νεανίας καὶ πηνίκα λαμπρός; ἡνίκ' ἂν κατὰ τουτω-
 νὶ δέῃ, ἐν τούτοις λαμπροφωνότατος, μνημονικώτατος,
 ὑποκριτῆς ἄριστος, τραγικὸς Θεοκρίνης.

314 Εἶτα τῶν πρότερον γεγενημένων ἀγαθῶν ἀνδρῶν
 μέμνησαι. καὶ καλῶς ποιεῖς. οὐ μέντοι δίκαιόν ἐστιν,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τοὺς τετελευτηκότας εὐ-
 νοϊαν ὑπάρχουσαν προλαβόντα παρ' ὑμῶν πρὸς ἐκεί- 330
 νους ἐξετάζειν καὶ παραβάλλειν ἐμὲ τὸν νῦν ζῶντα
 315 μεθ' ὑμῶν. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάντων ὅτι τοῖς μὲν
 ζῶσι πᾶσιν ὑπεστί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος,
 τοὺς τεθνεῶτας δὲ οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἐτι μισεῖ;
 οὕτως οὖν ἐχόντων τούτων τῇ φύσει, πρὸς τοὺς πρὸ
 ἔμαντοῦ νῦν ἐγὼ κρίνωμαι καὶ θεωρῶμαι; μηδαμῶς·
 οὔτε γὰρ δίκαιον οὐτ' ἴσον, Αἰσχίνη, ἀλλὰ πρὸς σὲ καὶ
 ἄλλον εἴ τινα βούλει τῶν ταῦτά σοι προηρημένων καὶ
 316 ζώντων. κάκεινο σκοπεῖ. πότερον κάλλιον καὶ ἄμει-
 νον τῇ πόλει διὰ τὰς τῶν πρότερον εὐεργεσίας, οὔσας
 ὑπερμεγέθεις, οὐ μὲν οὖν εἶποι τις ἂν ἡλίκας, τὰς ἐπὶ
 τὸν παρόντα βίον γιγνομένας εἰς ἀχαριστίαν καὶ προ-
 πηλακισμὸν ἄγειν, ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ' εὐνοίας πράτ-
 317 εῖναι; καὶ μὴν εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα δεῖ με εἰπεῖν, ἢ μὲν
 ἐμῇ πολιτεία καὶ προαίρεσις, ἂν τις ὀρθῶς σκοπῇ, ταῖς
 τῶν τότ' ἐπαινουμένων ἀνδρῶν ὁμοία καὶ ταῦτά βου-
 λομένη φανήσεται, ἢ δὲ σὴ ταῖς τῶν τοὺς τοιοῦτους

τότε συκοφαντούντων· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ κατ' ἐκεί-
 νους ἦσαν τινες, οἱ διέστυρον μὲν τοὺς ὄντας τότε, τοὺς
 δὲ πρότερον γεγενημένους ἐπήνουν, βάσκανον πρᾶ-
 318 γμα καὶ ταὐτὸ ποιοῦντες σοί. εἶτα λέγεις ὡς οὐδὲν
 ὁμοίός εἰμι ἐκείνοις ἐγώ; σὺ δ' ὁμοιος, Αἰσχίνῃ; ὁ δ'
 ἀδελφὸς ὁ σός; ἄλλος δέ τις τῶν νῦν ρητόρων; ἐγὼ
 μὲν γὰρ οὐδένα φημί. ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας, ὧ χρη-
 στέ, ἵνα μηδὲν ἄλλ' εἶπω, τὸν ζῶντα ἐξέταξε καὶ τοὺς
 καθ' αὐτὸν, ὥσπερ τᾶλλα πάντα, τοὺς ποιητάς, τοὺς 331
 319 χοροὺς, τοὺς ἀγωνιστάς. ὁ Φιλάμμων οὐχ ὅτι Γλαύκου
 τοῦ Καρυστίου καὶ τινῶν ἐτέρων πρότερον γεγενημέ-
 νων ἀθλητῶν ἀσθενέστερος ἦν, ἀστεφάνωτος ἐκ τῆς
 Ὀλυμπίας ἀπήει, ἀλλ' ὅτι τῶν εἰσελθόντων πρὸς αὐ-
 τὸν ἀριστα ἐμάχετο, ἐστεφανοῦτο καὶ νικῶν ἀνηγορεύ-
 ετο. καὶ σὺ πρὸς τοὺς νῦν ὄρα με ρήτορας, πρὸς σαυτὸν,
 πρὸς ὄντινα βούλει τῶν ἀπάντων· οὐδένα ἐξίσταμαι.
 320 ὧν, ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ἐλέσθαι παρήν, ἐφα-
 μίλλου τῆς εἰς τὴν πατρίδα εὐνοίας ἐν κοινῷ πᾶσι κειμέ-
 νης, ἐγὼ κράτιστα λέγων ἐφαινόμην, καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ
 ψηφίσμασι καὶ νόμοις καὶ πρεσβείαις ἅπαντα διωκεῖτο,
 ὑμῶν δὲ οὐδεὶς ἦν οὐδαμοῦ, πλὴν εἰ τούτοις ἐπηρεάσαι
 τι θεοί· ἐπειδὴ δὲ ἄ μήποτ' ὄφελε συνέβη, καὶ οὐκέτι
 συμβούλων, ἀλλὰ τῶν τοῖς ἐπιταττομένοις ὑπηρετούν-
 των καὶ τῶν κατὰ τῆς πατρίδος μισθαρεῖν ἐτοίμων
 καὶ τῶν κολακεύειν ἕτερον βουλομένων ἐξέτασις ἦν,
 τηνικαῦτα σὺ καὶ τούτων ἕκαστος ἐν τάξει καὶ μέγας
 καὶ λαμπρὸς ἵπποτρόφος, ἐγὼ δ' ἀσθενής, ὁμολογῶ,
 321 ἀλλ' εὖνους μᾶλλον ὑμῶν τουτοισί. δύο δ', ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τὸν φύσει μέτριον πολίτην ἔχειν δεῖ (οὕτω
 γὰρ μοι περὶ ἑαυτοῦ λέγοντι ἀνεπιφθονώτατον εἰ-
 πεῖν), ἐν μὲν ταῖς ἐξουσίαις τὴν τοῦ γενναίου καὶ τοῦ
 πρωτείου τῇ πόλει προαίρεσιν διαφυλάττειν, ἐν παντὶ

δὲ καιρῷ καὶ πράξει τὴν εὐνοίαν· τούτου γὰρ ἡ φύσις
 κυρία, τοῦ δύνασθαι δὲ καὶ ἰσχύειν ἕτερα. ταύτην τοί-
 322 νυν παρ' ἐμοὶ μεμενηκυῖαν εὐρήσετε ἀπλῶς. ὁρᾶτε δέ.
 οὐκ ἐξαιτούμενος, οὐκ Ἀμφικτυονικὰς δίκας ἐπαγόν-
 των, οὐκ ἀπειλούντων, οὐκ ἐπαγγελιομένων, οὐχὶ τοὺς 332
 καταράτους τούτους ὥσπερ θηρία μοι προσβαλλόντων,
 οὐδαμῶς ἐγὼ προδέδωκα τὴν εἰς ὑμᾶς εὐνοίαν. τὸ γὰρ
 ἐξ ἀρχῆς εὐθύς ὁρθὴν καὶ δικαίαν τὴν ὁδὸν τῆς πολι-
 τείας εἰλόμην, τὰς τιμὰς, τὰς δυναστείας, τὰς εὐδοξίας
 τὰς τῆς πατρίδος θεραπεύειν, ταύτας αὖξιν, μετὰ
 323 τούτων εἶναι. οὐκ ἐπὶ μὲν τοῖς ἐτέροισιν εὐτυχίμασι φαι-
 δρὸς ἐγὼ καὶ γεγηθὼς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχομαι,
 τὴν δεξιὰν προτείνων καὶ εὐαγγελιζόμενος τούτοις
 οὓς ἂν ἐκεῖσε ἀπαγγέλλειν οἴωμαι, τῶν δὲ τῆς πόλεως
 ἀγαθῶν πεφρικῶς ἀκούω καὶ στένων καὶ κύπτων εἰς
 τὴν γῆν, ὥσπερ οἱ δυσσεβεῖς οὔτοι, οἳ τὴν μὲν πόλιν
 διασύρουσιν, ὥσπερ οὐχ αὐτοὺς διασύροντες, ὅταν
 τοῦτο ποιῶσιν, ἔξω δὲ βλέπουσι, καὶ ἐν οἷς ἀτυχησάν-
 των τῶν Ἑλλήνων ἠτύχησεν ἕτερος, ταῦτ' ἐπαινοῦσι
 καὶ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον μενεῖ φασὶ δεῖν τηρεῖν.

324 Μὴ δῆτ', ὧ πάντες θεοὶ, μηδεὶς ταῦθ' ὑμῶν ἐπι-
 νεύσειεν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν καὶ τούτοις βελτίω τινα
 νοῦν καὶ φρένας ἐνθείητε, εἰ δ' ἄρ' ἔχουσιν ἀνιάτως,
 τούτους μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐξώλεις καὶ προώλεις
 ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ ποιήσατε, ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς τὴν
 ταχίστην ἀπαλλαγὴν τῶν ἐπηρητημένων φόβων δότε
 καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Αἰσχίνης ἦν ἀνὴρ Ἀθηναῖος, υἱὸς Ἀτρουμήτου καὶ Γλανκοθέας, ἀμφοτέρων ἀδόξων, ὡς φησι Δημοσθένης· τὸν μὲν γὰρ γράμματα διδάσκοντα, τὴν δὲ καθαίρουσαν καὶ τελετάς τινας οὐ σπουδαίας τελοῦσάν φησι διαξῆν. παραδέδοται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Αἰσχίνης τραγωδιῶν τε ὑποκριτῆς γενόμενος καὶ γραμματεὺς τῆς πόλεως, ἥτις ἦν εὐτελής ὑπηρεσία. ὕστερον μέντοι τῶν ζητόρων εἰς ἐγένετο, καὶ περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς Φίλιππον ἐπρέσβευσε. πολεμοῦντες γὰρ Ἀθηναῖοι Φιλίππῳ περὶ Ἀμφιπόλεως, καὶ πολλὰ μὲν αὐτοὶ δεινὰ πάσχοντες, δρῶντες δὲ οὐδὲν ἄξιον λόγου, ἐπέισθησαν ὑπὲρ εἰρήνης πρεσβεύσασθαι πρὸς Φίλιππον. πέμπουσι δὴ πρέσβεις δέκα τὸν ἀριθμὸν, ἐν οἷς Αἰσχίνης τε καὶ Δημοσθένης ἦσαν. δεξαμένου δὲ Φιλίππου τὰς διαλύσεις, πάλιν οἱ αὐτοὶ πρεσβεύουσι δεύτερον, ὅπως οἱ περὶ τῆς εἰρήνης ὅρκοι γένοιντο. περὶ δὲ ταῦτα τὰ πράγματα κατηγορεῖ ὁ Δημοσθένης Αἰσχίνου τρία, ὅτι Φιλοκράτους αἰσχρὰν καὶ ἀσύμφορον εἰρήνην γράφοντος συνεῖπεν αὐτῷ· ὅτι τοὺς χρόνους κατανήλωσε, παρ' ὃ συνέβη τὰ ἐν Θράκῃ διαφθαρήναι· ὅτι ψευδῆ πρὸς Ἀθηναίους ἀπήγγειλε, παρ' ὃ συνέβη Φωκέας ἀπολέσθαι· εἶπε γὰρ, φησὶν, ὅτι Φωκέας οὐκ ἀναιρήσει Φίλιππος, καὶ ὑμεῖς τούτῳ πιστεύσαντες οὐκ ἐβοηθήσατε τοῖς ἀνδράσι. 334 φησὶ δὲ ταῦτα πάντα ἐπὶ μισθῶ καὶ δώροις τὸν Αἰσχίνην κεκακουρημέναι. ἡ στάσις περὶ οὐσίας, καὶ στοχαστικῆ. ἡ δὲ κίνησις τῆς ἐχθρας λέγεται διὰ Τίμαρχον τὸν φίλον Δημοσθένους, ὃν ἠτίμωσεν Αἰσχίνης κατηγορήσας ὡς κακοῦ βίου, διότι πρὸς Πιπτάλακον τὸν ὀρνιθίαν, φησὶν, εἰσῆει εὐμορφος ὢν, ἐπὶ τῷ θεᾶσθαι τὰς μάχας τῶν ὀρνιθίων, διαφθειρόμενον καὶ διαφθειρόντα.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πόλεμος συνεστήκει Φιλίππῳ καὶ Ἀθηναίοις μακρὸς, ἐξ οὗπερ παραβὰς τὰς πρὸς αὐτοὺς συνθήκας ἔλαβε παρ'

Ὀλυνθίων Ἀμφίπολιν, οὕσαν κτήμα τῆς πόλεως· καὶ ἦν ὑπ' Ὀλυνθίοις καθ' ὃν καιρὸν ἀπέστησαν καὶ οἱ σύμμαχοι. συνειστήκει δὲ καὶ ἕτερος Φωκεῦσι πρὸς Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, τοῦτο μὲν περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Πυθοῖ πρὸς Θετταλοὺς, τοῦτο δὲ ὑπὲρ Ὀρχομενοῦ καὶ Κορωνείας πρὸς τοὺς Θηβαίους· εὐδὴλον γὰρ ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι τῶν μὲν παρείλοντο τὰς δύο πόλεις γειννιάσας αὐτοῖς, Θετταλοὺς δὲ παρωσάμενοι τὴν Ἀμφικτυονίαν ἅτε ἐν μέσῃ Φωκίδι τῶν ἐν Δελφοῖς ἱερῶν ἰδρυμένων. ἐπειδὴ δὲ πολὺν χρόνον ἐπολέμησαν πρὸς ἑαυτοὺς Ἀθηναῖοι καὶ Φίλιππος, τῷ χρόνῳ τὴν εἰρήνην ἐκότεροι ποιεῖν ἐβούλοντο, ἀλλ' ὁπότερος ταῦτα προβάλλοιτο, αἰσχύνην ἔχειν ἐνόμιζον. Ἀριστόδημος δὲ καὶ Νεοπτόλεμος 335 ὑποκριταὶ τραγωδίας ἐτύγγανον· οὗτοι διὰ τὴν οἰκείαν τέχνην ἄδειαν εἶχον ἀπιέναι ὅποι ἂν βούλωνται, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς πολεμίους. ἀπελθόντες οὖν οὗτοι εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐπεδείξαντο τὴν οἰκείαν τέχνην, καὶ οὕτω φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο Φίλιππος ὥστε πρὸς τοῖς ἄλλοις χρήμασι καὶ ἄλλα ἐκ τῶν οἰκείων παρεῖχεν αὐτοῖς. αἰσθόμενος δὲ μελλόντων πρὸς βεβούλευσθαι πρὸς αὐτὸν Φωκίων καὶ Θετταλῶν καὶ Θηβαίων ἐβουλήθη τοὺς Ἀθηναίους ἐξαπατῆσαι. καὶ ταύτης τῆς προφάσεως δραξάμενος Φίλιππος, ἀπολύων Ἀριστόδημον καὶ Νεοπτόλεμον, ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι φίλος εἰμὶ Ἀθηναίσις. συνέβη δὲ πάλιν τι τοιοῦτον γενέσθαι. Φρύνων τις Ἀθηναῖος ἀπὼν Ὀλυμπίασιν ἀγωνισόμενος ἢ θεασόμενος, ἐκρατήθη ὑπὸ τινων στρατιωτῶν τοῦ Φιλίππου ἐν ἱερομηνίᾳ καὶ ἀφηρέθη πάντα τὰ αὐτοῦ. καὶ ἔλθων εἰς Ἀθήνας παρεκάλει τοὺς Ἀθηναίους, ἵνα χειροτονήσωσιν αὐτὸν πρὸς βεβούλευσθαι, ὅπως ἀπελθὼν πρὸς Φίλιππον λάβῃ ἅπερ ἀφηρέθη· καὶ πεισθέντες Ἀθηναῖοι ἐχειροτόνησαν αὐτὸν καὶ Κτησιφῶντα. καὶ ἔλθόντων αὐτῶν εἰς Μακεδονίαν φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο ὁ Φίλιππος, ὥστε καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πάντα ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν οἰκείων ἄλλα ἐπιδοῦναι, καὶ ἀπολογεῖσθαι ὅτι ἠγγύουν οἱ στρατιῶται ὅτι ἱερομηνία ἐστὶ. καὶ τούτοις πάλιν ὁμοίως ἔλεγεν ὡς φίλος εἰμὶ Ἀθηναίσις. καὶ ἔλθόντες εἰς τὴν Ἀττικὴν τὰ αὐτὰ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν. ταῦτα ἀκούσαντες Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο μαθεῖν εἰ μετ' ἀληθείας εἰρήνην ἄγειν βούλεται Φίλιππος.

καὶ δὴ χειροτονοῦσι δέκα πρέσβεις. εἰσὶ δ' οὗτοι Κτησιφῶν, 336
 Ἀριστόδημος, Ἰατροκλῆς, Κίμων, Ναυσικλῆς, Δερκύλος,
 Φρύνων, Φιλοκράτης, Αἰσχίνης, Δημοσθένης. πέμπουσι
 δὲ τούτους εἰς Μακεδονίαν, ἵνα μάθωσιν εἰ μετ' ἀληθείας
 βούλεται εἰρήνην ἄγειν ὁ Φίλιππος· καὶ εἰ ἀληθές ἐστιν,
 ἐνέγκαι παρ' αὐτοῦ πρέσβεις τοὺς ληφόμενους τοὺς ὄρκους.
 ἀπελθόντων οὖν τῶν δέκα πρέσβεων, ὧν ἦν καὶ Δημοσθέ-
 νης, ἤγαγον ἀπὸ τοῦ Φιλίππου τρεῖς πρέσβεις, Ἀντίπατρον,
 Παρμενίωνα καὶ Εὐρύλοχον, ὀφείλοντας λαβεῖν τοὺς ὄρκους.
 συναγομένων δὲ τῶν συμμάχων τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῷ πα-
 ρασχεῖν τοὺς ὄρκους χρόνος παρήρηχοτο. καὶ γινώσκων τὴν
 φύσιν τοῦ Φιλίππου ὁ Δημοσθένης, ὡς αἰεὶ καταστρεφόμε-
 νου καὶ ἐπηρεάζοντος, λέγει τοῖς Ἀθηναίοις ταχέως δοῦναι
 τοὺς ὄρκους, καὶ μὴ παρόντος Κερσοβλέπτου· ἔλεγε γὰρ ὅτι
 εἰς τὴν Θοράκην ἀπερχομένων ἡμῶν παρέξει τοὺς ὄρκους ὁ
 Κερσοβλέπτης. ἰστέον δὲ ὅτι Δημοσθένης ἀπῆλθεν ἐν τῇ δευ-
 τέρᾳ πρεσβείᾳ διὰ τοιαύτην πρόφασιν· ἀπελθὼν γὰρ εἰς τὴν
 πρώτην πρεσβείαν, εὗρεν ἐν Μακεδονίᾳ τιὰς τῶν Ἀθηναίων
 αἰχμαλώτους, καὶ ὑπέσχετο φέρειν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων
 καὶ ῥύσασθαι αὐτούς, οὐκ ἐδύνατο δὲ τοῦτο ποιῆσαι, εἰ μὴ
 ἐν προσχήματι πρεσβευτοῦ. ἔλεγε δὲ τὴν πρεσβείαν ἀπελθεῖν
 πλῶν διὰ τὸ αὐτούς ταχέως ἀπελθεῖν· καὶ ὅπου ἂν ὄντα πύ-
 θωνται Φίλιππον, δεῖ αὐτούς ἀπελθεῖν καὶ ἐκεῖσε τοὺς ὄρ-
 κους λαβεῖν. οἱ δὲ μὴ πεισθέντες περὶ ἀπῆλθον, καὶ εἰς Μα-
 κεδονίαν ἀπελθόντες ἐκάθισαν ὅλους τρεῖς μῆνας, ἕως οὗ 337
 πολλὰ τῶν Ἀθηναίων χωρία κατάστρεψας ὑπέστρεφε Φίλιπ-
 πος, ἐν οἷς καὶ Κερσοβλέπτης. καὶ ἐλθὼν οὐκ εὐθύς παρέ-
 σχεν αὐτοῖς τοὺς ὄρκους, ἀλλ' εἴλκυσεν αὐτούς, ἕως ἠντρέ-
 πισε τὴν ἐπὶ Φωκέας στρατείαν, καίτοι πρεσβευσαμένων πρὸς
 αὐτὸν Φωκέων περὶ διαλύσεως τοῦ πολέμου. καὶ ἐξελθόντος
 αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Φωκέας, ἀντὶ τοῦ παρασχεῖν ἐν ἱερῷ τοὺς ὄρ-
 κους, ἐν πανδοχείᾳ παρέσχε λέγων οὕτω· σπένδομαι Ἀθηναί-
 οῖς καὶ τοῖς Ἀθηναίων συμμάχοις, χωρὶς Ἀλέων καὶ Φωκέ-
 ων." ἔλεγε γὰρ ὅτι οἱ Ἀλεῖς ἐχθροὶ ἦσαν τῶν φίλων μου,
 τῶν Φαρσαλίων· Φωκεῦσι δὲ οὐ σπένδομαι, ἐπειδήπερ ἠσέ-
 βησαν εἰς τὸ ἱερόν. ἐλθούσης οὖν τῆς δευτέρας πρεσβείας εἰς
 τὴν Ἀττικὴν ὁ Δημοσθένης ἐστασίαζε, λέγων ὅτι οὐκ ἀρέσκει

μοι τὰ ὑπὸ Φιλίππου δεδογμένα. ὁ δὲ Αἰσχίνης ἔλεγεν ὅτι ταῦτα εἶπε Φίλιππος ἐν τῷ φανερωῷ· ἐμοὶ δὲ εἶπεν εἰς τὸ οὖς, ὅτι “πλὴν Ἀλέων καὶ Φωκέων εἶπον, ἵνα μὴ μαθόντες Θηβαῖοι παραφυλάσσονται· αὐτοὺς γὰρ εἰσερχόμενος ἀπολέσω, τούτους δὲ σώσω.” οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πεισθέντες Αἰσχίνῃ χειροτόνησαν τρίτην πρεσβείαν, βουλόμενοι μαθεῖν εἰ φυλαττεῖ Φίλιππος τὰ ὑπ’ Αἰσχίνου λεχθέντα. καὶ ἐξωμόσατο Δημοσθένης μῆτε πρεσβεῦσαι μῆτε κοινωνεῖν, εἴτε καλῶς εἴτε κακῶς πράξει ἢ πρεσβεία. καὶ τότε φοβηθεὶς ὁ Αἰσχίνης, μήποτε μένων ὁ Δημοσθένης πέμψαι πείσει τὸν δῆμον τοῖς Φωκεῦσι βοήθειαν, προσεποιήσατο, ὡς λέγει Δημοσθένης, ἀρρωστεῖν. καὶ τότε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Εὐνόμος ἦλθεν ἔχων ἰατρὸν καὶ ὁμνύων ὅτι ἀρρωστεῖ Αἰσχίνης. καὶ αὐτὸν τὸν Εὐνόμον ἀντί 338 τούτου ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος πρεσβευτήν. καὶ ἀπελθόντων τούτων τῶν πρέσβων, ὡς κατέλαβον Εὐβοίαν, ἤκουσαν ὅτι Φωκέας κατεστρέψατο ὁ Φίλιππος, καὶ μετ’ αἰσχίνης ὑπέστρεψαν. ἐλθούσης δὲ τῆς τρίτης πρεσβείας εἰς τὴν Ἀττικὴν Αἰσχίνης αὐτοχειροτόνητος πρεσβευτῆς ἀπῆλθε πρὸς Φίλιππον, ὡς λέγει Δημοσθένης.

Ἰστέον δὲ ὅτι μετὰ τὴν πρεσβείαν ἕκαστος τῶν πρέσβων εὐθύνας ἐδίδου. καὶ ἡ μὲν πρώτη πρεσβεία παρέσχεν εὐθύνας οὕτω καλῶς ὥστε τὸν Δημοσθένην γράφαι καλέσαι αὐτοὺς ἐπ’ ἀριστον· ἔθος γὰρ ἦν τοὺς καλῶς πρεσβευσάμενους εἰς δημόσιον ἀριστον καλεῖσθαι. ἀποροῦσι δὲ τινὲς ὅτι, εἰ ἠπίστατο Δημοσθένης ὅτι προδότηι ἦσαν, διὰ τί ἐποίησεν αὐτοὺς κληθῆναι εἰς δημόσιον ἀριστον; καὶ λέγομεν ὅτι μετὰ τὸ ἀριστον ἔγνω τὸν σκοπὸν αὐτῶν. τῶν δὲ τῆς δευτέρας πρεσβείας μόνος ὁ Δημοσθένης δέδωκεν εὐθύνας. μέλλοντος δὲ τοῦ Αἰσχίνου παρέχειν, ἐπέστη Τίμαρχος καὶ Δημοσθένης κατηγορήσαντες τούτου. καὶ ἤτησεν Αἰσχίνης ἀνακρίσειν γενέσθαι, καὶ γενομένης ἀνακρίσεως ἔδειξε Τίμαρχον ἡταιρηκότα, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν· νόμος γὰρ ἦν τὸν ἡταιρηκότα μὴ πολιτεύεσθαι. εἶτα ἐπέστη κατηγορήσων ὁ Δημοσθένης. καὶ λέγουσιν τινες, πῶς ἐνταῦθα μέμνηται τῆς τρίτης πρεσβείας; λέγομεν δ’ ὅτι μετὰ τρία ἔτη τῆς γραφῆς εἰσῆλθεν ἔχων τὴν κατηγορίαν. γενομένης γὰρ τῆς δευτέρας πρεσβείας, μαθόντες οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τῶν Φωκέων ἀπώλειαν, ἐσκεναγώγουν

ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ ἐν πολλῷ θορύβῳ ἦσαν· καὶ μετὰ τρία 339
 ἔτη εἰσῆλθεν ὁ Δημοσθένης κατηγορήσων Αἰσχίνου, καὶ κρί-
 νει αὐτὸν διὰ δύο ἐγκλήματα, διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν Φω-
 κέων καὶ διὰ δωροδοκίαν. ἰστέον δὲ ὅτι προηγουμένον ἐστὶν
 ἐγκλημα, ὅτι Φωκεῖς ἀπολώλασιν. πρὸς σύστασιν τούτου
 δευτέρον ἐνέκυψε ζήτημα, ὅτι ἐπὶ χρήμασιν Αἰσχίνῃ τοῦτο
 τετόλμηται, ὡς σύστασιν γίνεσθαι τοῦ προτέρου ἐγκλήματος
 τοῦ κατὰ Φωκέας. τεκμήριά ἐστι τοῦ πάλαι ταῦτα ἐσκευωρη-
 σθαι καὶ κατεσκευάσθαι, δι' ὧν ἅμα καὶ προαναίρει τὸ χρῶμα
 Αἰσχίνου, καταφεύγοντος ἐπὶ ἀγνοίαν καὶ συγγνώμην. καὶ
 τούτων τὰ μὲν ἐκ τῶν παρειμένων εἴληφε, τὰ δὲ ἐκ τῶν πεπρα-
 γμένων. συνεῖπε γὰρ Φιλοκράτει ἄνευ Φωκέων γράφοντι τὴν
 εἰρήνην. οὐκ ἔλαβεν ὄρκους παρὰ Θετταλῶν συμμαχούντων
 Φιλίππῳ, οἳ οὐκ ἂν συνεστράτευσαν ἐπὶ Φωκέας, εἴπερ δεδω-
 κότες ἦσαν τοὺς ὄρκους. ἐνέδωκε Φιλίππῳ χρόνον παρασκευ-
 ἀσασθαι τὴν ἐπὶ Φωκέας στρατείαν· διέτριψε γὰρ ἐκείνος τοὺς
 χρόνους ἐξεπίτηδες ἀναλίσκων, ἵνα μὴ περιπλεύσας ὁ δῆμος
 κλείσῃ τὰς Πύλας. ἐξηπάτησε τὴν πόλιν ἐπανελθὼν ἐπίτηδες
 διτταῖς ἐλπίσι, μιᾷ μὲν ὅτι Θηβαῖοι ἀπολοῦνται, ἑτέρα δὲ
 ὅτι Φωκεῖς σωθήσονται, ὥστε μὴ ἐγγενέσθαι βουλευσασθαι
 τι δεξιὸν ὑπὲρ Φωκέων· εἶπε γὰρ δεῖν Φιλίππῳ πιστεύειν·
 σώσειν γὰρ αὐτοὺς τῇ πόλει ἐπηγγεῖλατο. καὶ τοῦ μὲν προτέ-
 ρου ταῦτα τεκμήρια. τοῦ δὲ δευτέρου τοῦ περὶ τῶν δώρων,
 ἐν ᾧ δείκνυται ὅτι χρήματα εἴληφεν Αἰσχίνης, ταῦτα τεκμή-
 ρια· ὧν ὁμοίως τὰ μὲν ἐκ τῶν παρειμένων ἐστὶ, τὰ δὲ ἐκ τῶν
 πεπραγμένων. οὐ μισεῖ Φίλιππον, καίπερ ἑξαπατηθεὶς ὑπ' 340
 αὐτοῦ, ὡς φησι. συνεῖπε Φιλίππῳ γενέσθαι Ἀμφικτύονα,
 πρεσβευσαμένων περὶ αὐτοῦ τῶν Ἀμφικτυόνων. συνέστιν
 αἰεὶ Φιλοκράτει χρήματα εἰληφότι. καλούμενος ἐπὶ μαρτυ-
 ρίαν, ἠνίκα Ὑπερείδης εἰσήγγειλε Φιλοκράτην, παρῶν οὐκ
 ἐφθέγγατο. χειροτονηθεὶς πρεσβευτὴς ἐπὶ τὴν Φωκίδα πρὸς
 Φίλιππον ἐπὶ ταῖς ὑποσχέσεσιν ἀρρωστεῖν προσεποιήσατο.
 ἀλόντων Φωκέων μετὰ τὴν ἐξωμοσίαν ἀχειροτόνητος πορεύ-
 εται, ὅτε καὶ φυλάξασθαι αὐτὸν ἐχοῖν. ταῦτα τὰ τεκμήρια
 τοῦ δευτέρου λόγου. ἐστὶ δὲ τούτων τὸ ἰσχυρότατον, καὶ οὐ
 μάλιστα ἀντέχεται, ἢ ἐπαγγελία καὶ ἢ ὑπόσχεσις Αἰσχίνου ἢ
 περὶ Θηβαίων καὶ Φωκέων.

Ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦ λόγου στοχαστική· οὐ γὰρ συντρέχει τοῖς ἐγκαλουμένοις Αἰσχίνης, ἀλλ' ἀρνεῖται παντάπασιν. τὸ δὲ εἶδος οἱ μὲν ἀπλοῦν νενομίκασιν, ὕλης πολλῆς ὡς ἐν ἀληθείᾳ συνδραμούσης, οἱ δὲ συγκατασκευαζόμενον, δύο λαβόντες ἐγκλήματα, τὸ κατὰ Φωκίας καὶ Θοράκην. Μένανδρος δὲ ἐπιπίπτουτά φησιν. εἴληπται δὲ ἐκ διαβολῆς τὸ προσόμιον· δι' ὧν γὰρ αὐτὸν δεδιότα ποιεῖ καὶ δεόμενον, διὰ τούτων δείκνυσιν οὐ πᾶν τοῖς δικαίοις τεταροηκότα. καὶ ἅμα συγκρουστικὸν ἂν εἴη τὸ νόημα ἐκ διαβολῆς τοῦ τε ἀντιδικίου καὶ τῶν συνηγόρων αὐτοῦ, οἷον τοῦ Εὐβούλου καὶ τῶν περὶ αὐτόν· ἀεὶ γὰρ ὁ Εὐβούλος ἐπολέμει τῷ Δημοσθένει ἀπὸ τῆς αἰτίας τῆς κατὰ Ἀρίσταρχον, ὡς ἔγνωμεν ἐν τῷ κατὰ Μειδίου.

Ὅση μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σπουδὴ περὶ τοῦ- 341
 τουτὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς ἠσθῆσθαι, ἔορακότας ἄρτι τοὺς ὅτ' ἐκληροῦσθε ἐνοχλοῦντας καὶ προσιόντας ὑμῖν. δεήσομαι δὲ πάντων ὑμῶν, ἃ καὶ τοῖς μὴ δεηθεῖσι δίκαιόν ἐστιν ὑπάρχειν, μηδεμίαν μῆτε χάριν μῆτ' ἄνδρα ποιεῖσθαι περὶ πλείονος ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὄρκον ὃν εἰσελήλυθεν ὑμῶν ἕκαστος ὁμωμοκῶς, ἐνθυμουμένους ὅτι ταῦτα μὲν ἐστὶν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς πόλεως, αἱ δὲ τῶν παρακλήτων αὐταὶ δεήσεις καὶ σπουδαὶ τῶν ἰδίων πλεονεξιῶν ἔνεκα γίνονται, ἃς ἵνα κωλύηθ' οἱ νόμοι συνηγαγον ὑμᾶς, οὐχ ἵνα κυρίας τοῖς ἀδικοῦσι ποιῆτε.
 2 τοὺς μὲν οὖν ἄλλους, ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προσέρχονται, κἂν δεδωκότες ὧσιν εὐθύνας, τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ προτεινομένους, τουτοῦ δ' Αἰσχίνην πολὺ τάναντία τούτου· πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς καὶ λόγον δοῦναι τῶν πεπραγμένων τὸν μὲν ἀνήροκε τῶν ἐπὶ τὰς εὐθύνας ἐλθόντων, τοῖς δ' ἀπειλεῖ περιωῶν, δεινότατον πάντων ἔθος εἰς τὴν πολιτείαν εἰσάγων καὶ ἀσυμφορώτατον ὑμῖν· εἰ γὰρ ὁ πράξας τι τῶν κοινῶν καὶ διοικήσας τῷ καθ' ἑαυτὸν φόβῳ καὶ μὴ τῷ δικαίῳ

1. οὐκ ἐστὶν ἡ ἀρετή· 2. τῶν ἀντιδικίων

3. εἰ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς εἰς τὸν νόμον ἔλθῃ

4. οὐκ ἐστὶν ἡ ἀρετή· 5. τῶν ἀντιδικίων

κατασκευάσει μηδένα εἶναι κατήγορον αὐτοῦ, παντά- 342
 πασιν ἄκνυροι πάντων ὑμεῖς γενήσεσθε.

3 Τὸ μὲν οὖν ἐξελέγξειν πολλὰ καὶ δεινὰ πεποικηκότα
 τουτουὶ καὶ τῆς ἐσχάτης ὄντα τιμωρίας ἄξιον θαρσῶ
 καὶ πάννυ πιστεύω· ὁ δὲ καίπερ ὑπειληφῶς ταῦτα φο-
 βοῦμαι, φράσω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρούσομαι, ὅτι
 μοι δοκοῦσιν ἅπαντες οἱ παρ' ὑμῖν ἀγῶνες οὐχ ἦττον,
 ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν καιρῶν ἢ τῶν πραγμάτων εἶ-
 ναι, καὶ τὸ χρόνον γεγενῆσθαι μετὰ τὴν πρεσβείαν πο-
 4 λὺν δέδοικα, μὴ τινα λήθην ἢ συνήθειαν τῶν ἀδικη-
 μάτων ὑμῖν ἐμπεποιήκη. ὡς δὴ μοι δοκεῖτ' ἂν ὅμως ἐκ
 τούτων καὶ γινῶναι τὰ δίκαια καὶ δικάσαι νυνὶ, τοῦθ'
 ὑμῖν λέξω· εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὡς ἄνδρες
 δικασταί, καὶ λογίσαισθε τίνων προσήκει τῇ πόλει λό-
 γον παρὰ πρεσβευτοῦ λαβεῖν. πρῶτον μὲν τοίνυν ὧν
 ἀπήγγειλε, δεῦτερον δὲ ὧν ἐπέισε, τρίτον δὲ ὧν προσ-
 5 ἐτάξατε αὐτῶ, μετὰ ταῦτα τῶν χρόνων, ἐφ' ἅπασι
 δὲ τούτοις, εἰ ἀδωροδοκίᾳ ἢ μὴ πάντα ταῦτα πέ-
 πρακται. τί δὴποτε τούτων; ὅτι ἐκ μὲν τῶν ἀπαγγε-
 λιῶν τὸ βουλευσασθαι περὶ τῶν πραγμάτων ὑμῖν
 ἐστίν· ἂν μὲν οὖν ὧσιν ἀληθεῖς, τὰ δέοντα ἔγνωτε, ἂν
 δὲ μὴ τοιαῦται, τάναντία. τὰς δὲ συμβουλίας πιστοτέ-
 ρας ὑπολαμβάνετ' εἶναι τὰς τῶν πρέσβεων· ὡς γὰρ εἰ-
 6 δότων περὶ ὧν ἐπέμφθησαν ἀκούετε· οὐδὲν οὖν ἐξε-
 λέγγεσθαι δίκαιός ἐστιν ὁ πρεσβευτῆς φαῦλον οὐδ'
 ἀσύμφορον ὑμῖν συμβεβουλευκώς. καὶ μὴν περὶ ὧν γε
 προσετάξατ' εἰπεῖν ἢ πράξαι καὶ διαρρήθην ἐψηφίσα-
 σθε ποιῆσαι, προσήκει διωκημέναι· εἶεν· τῶν δὲ δὴ
 χρόνων διὰ τί; ὅτι πολλάκις, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συμ- 343
 βαίνει πολλῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων καιρῶν ἐν βρα-
 χεῖ χρόνῳ γίνεσθαι, ὃν εἰάν τις ἐκῶν καθυφῆ τοῖς
 ἐναντίοις καὶ προδῶ, οὐδ' ἂν ὀτιοῦν ποιῆ πάλιν οἷός

7 τ' ἔσται σῶσαι. ἀλλὰ μὴν ὑπὲρ γε τοῦ προῖκα ἢ μὴ, τὸ μὲν ἐκ τούτων λαμβάνειν, ἐξ ὧν ἡ πόλις βλάπτεται, πάντες οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν εἶναι δεινὸν καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον· ὁ μέντοι τὸν νόμον τιθεὶς οὐ διώρισε τοῦτο, ἀλλ' ἀπλῶς εἶπε μηδαμῶς δῶρα λαμβάνειν, ἡγούμενος, ὡς ἔμοι δοκεῖ, τὸν ἄπαξ λαβόντα καὶ διαφθαρέντα ὑπὸ χρημάτων οὐδὲ κριτὴν ἔτι τῶν συμφερόντων

8 ἀσφαλῆ μενεῖν τῇ πόλει. ἂν μὲν τοίνυν ἐξελέγξω καὶ δείξω σαφῶς Αἰσχίνην τουτοῖ καὶ μηδὲν ἀληθῆς ἀπηγγελκότα καὶ κεκωλυκότα ἐμοῦ τὸν δῆμον ἀκοῦσαι τᾶληθῆ, καὶ πάντα τὰναντία τῶν συμφερόντων ὑμῖν συμβεβουλευκότα, καὶ μηδὲν ὧν προσετάξατε ἐν τῇ πρεσβείᾳ πεποιηκότα, καὶ ἀνηλωκότα τοὺς χρόνους ἐν οἷς πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων καιροὶ προεῖνται τῇ πόλει, καὶ πάντων τούτων δῶρα καὶ μισθοὺς εἰληφότα μετὰ Φιλοκράτους, καταψηφίσασθε αὐτοῦ καὶ δίκην ἀξίαν τῶν ἀδικημάτων λάβετε· ἂν δὲ μὴ δείξω ταῦτα ἢ μὴ πάντα, ἐμὲ μὲν φαῦλον ἡγείσθε, τοῦτου δὲ ἄφετε.

9 Πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων ἔτι πρὸς τούτοις ἕτερα, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ὧν οὐκ ἔσθ' ὅστις ἂν οὐκ εἰκότως μισήσειεν αὐτὸν, βούλομαι πρὸ πάντων ὧν μέλλω λέγειν μνημονεύοντας ὑμῶν οἶδ' ὅτι τοὺς πολλοὺς ὑπομνήσαι, εἰς τίνα τάξιν ἑαυτὸν ἔταξεν Αἰσχίνης ἐν τῇ πολιτείᾳ τὸ πρῶτον καὶ τίνας λόγους κατὰ τοῦ Φιλίππου δημηγορεῖν ᾤετο δεῖν, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι 344 τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένοις καὶ δεδημηγορημένοις

10 ἐν ἀρχῇ μάλιστα ἐξελεγχθῆσεται δῶρα ἔχων. ἔστι τοίνυν οὗτος ὁ πρῶτος Ἀθηναίων αἰσθόμενος Φίλιππον, ὡς τότε δημηγορῶν ἔφη, ἐπιβουλεύοντα τοῖς Ἑλλησι καὶ διαφθείροντά τινας τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ προεστηγόντων, καὶ ἔχων Ἴσχανδρον τὸν Νεοπτολέμου δευτερα-

γανιστήν προσιών μὲν τῇ βουλῇ, προσιών δὲ τῷ δήμῳ
 περὶ τούτων, καὶ πείσας ὑμᾶς πανταχοῖ πρόσβεις πέμ-
 ψαι τοὺς συνάξοντας δεῦρο τοὺς βουλευσομένους περὶ
 11 τοῦ πρὸς Φίλιππον πολέμου, καὶ ἀπαγγέλλων μετὰ
 ταῦθ' ἦκων ἐξ Ἀρκαδίας τοὺς καλοὺς ἐκείνους καὶ μα-
 κροὺς λόγους, οὓς ἐν τοῖς μυρίοις ἐν Μεγάλῃ πόλει
 πρὸς Ἰερώννυμον τὸν ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντα ὑπὲρ
 ὑμῶν ἔφη δεδημηγορημένοι, καὶ διεξιῶν ἡλίκα τὴν Ἑλ-
 λάδα πᾶσαν, οὐχὶ τὰς ἰδίας ἀδικοῦσι μόνον πατρίδας
 οἱ δωροδοκοῦντες καὶ χρήματα λαμβάνοντες παρὰ Φι-
 12 λίππου. ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα πολιτευομένου τούτου
 τότε καὶ τοῦτο τὸ δεῖγμα ἐξενηνοχότος περὶ αὐτοῦ,
 τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης πρόσβεις πέμπειν ὡς Φίλιππον
 ἐπέισθητε ὑπ' Ἀριστοδήμου καὶ Νεοπτολέμου καὶ Κτη-
 σιφῶντος καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελλόντων
 οὐδ' ὅτιοῦν ὑγιᾶς, γίννεται τῶν πρόσβεων τούτων εἰς
 καὶ οὗτος, οὐχ ὡς τῶν ἀποδωσομένων τὰ ὑμέτερα οὐδ'
 ὡς τῶν πεπιστευκότων τῷ Φιλίππῳ, ἀλλ' ὡς τῶν φυ-
 λαξόντων τοὺς ἄλλους· διὰ γὰρ τοὺς προειρημένους
 λόγους καὶ τὴν πρὸς τὸν Φίλιππον ἀπέχθειαν ταύτην
 13 εἰκότως περὶ αὐτοῦ πάντες εἴχετε τὴν δόξαν. προσελ-
 θῶν τοίνυν ἐμοὶ μετὰ ταῦτα συνετάττετο κοινῇ προ-
 σβεύειν, καὶ ὅπως τὸν μιὰρὸν καὶ ἀναιδῆ φυλάξομεν 345
 ἀμφοτέροι, τὸν Φιλοκράτην, πολλὰ παρεκελεύσατο.
 καὶ μέχρι τοῦ δεῦρ' ἐπανελθεῖν ἀπὸ τῆς πρώτης προ-
 σβείας ἐμὲ γοῦν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διεφθαρμένος καὶ
 πεπρακῶς ἑαυτὸν ἐλάνθανε. χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων
 ὧν, ὅπερ εἶπον, εἰρήκει πρότερον, ἀναστὰς τῇ προ-
 τέρα τῶν ἐκκλησιῶν, ἐν αἷς περὶ τῆς εἰρήνης ἐβουλεύ-
 εσθε, ἤρξατο ἀρχὴν, ἣν ἐγὼ καὶ τοῖς ῥήμασιν οἶμαι τοῖς
 αὐτοῖς οἶσπερ οὗτος εἶπεν ἐν ὑμῖν ἀπομνημονεύσειν.
 14 "εἰ πάνυ πολὺν" ἔφη "χρόνον ἐσκόπει Φιλοκράτης, ᾧ

- " ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πῶς ἂν ἄριστα ἐναντιωθῆι τῇ εἰρή-
 " νῃ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἄμεινον εὐρεῖν οἶμαι ἢ τοιαῦτα γρά-
 " φοντα. ἐγὼ δὲ ταύτην μὲν τὴν εἰρήνην, ἕως ἄνεῖς Ἀθη-
 " ναίων λείπηται, οὐδέ ποτ' ἂν συμβουλευσάμε ποιήσα-
 " σθαι τῇ πόλει, εἰρήνην μέντοι φημί δεῖν ποιεῖσθαι." καὶ
 15 τοιούτους τινὰς εἶπε βραχεῖς καὶ μετρίους λόγους. ὁ δὲ
 ταῦτ' εἰπὼν τῇ προτέρᾳ πάντων ἀκούοντων ὑμῶν,
 εἰς τὴν ὑστέρα, ἐν ἣ τὴν εἰρήνην ἔδει κυροῦσθαι,
 ἐμοῦ τῶ τῶν συμμαχῶν συνηγοροῦντος δόγματι καὶ
 τὴν εἰρήνην, ὅπως ἴση καὶ δικαία γένηται, πράττοντος,
 καὶ ὑμῶν βουλομένων ταῦτα καὶ οὐδὲ φωνὴν ἐθελόν-
 των ἀκούειν τοῦ καταπτύστου Φιλοκράτους, ἀναστὰς
 ἐδημηγόρει καὶ συνηγόρει ἐκείνῳ πολλῶν ἀξίους, ὧ
 16 Ζεῦ καὶ πάντες θεοὶ, θανάτων λόγους, ὡς οὔτε τῶν
 προγόνων ὑμᾶς μεμνησθαι δεῖο οὔτε τῶν τὰ τρόπαια
 καὶ τὰς ναυμαχίας λεγόντων ἀνέχεσθαι, νόμον τε θή-
 σειν καὶ γράψειν μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων ὑμᾶς βοηθεῖν,
 ὅς ἂν μὴ πρότερος βεβοηθηκῶς ὑμῖν ἦ. καὶ ταῦθ' ὁ 346
 σχέτλιος καὶ ἀναιδῆς οὔτος ἐτόλμα λέγειν ἐφρονηκότων
 τῶν πρέσβων καὶ ἀκούοντων, οὓς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων
 μετεπέμψασθε ὑπὸ τούτου πεισθέντες, ὅτ' οὔπω πε-
 πρακῶς αὐτὸν ἦν.
- 17 " Ὀν μὲν οὖν τρόπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χειρο-
 τουησάντων ὑμῶν ἐπὶ τοὺς ὄρκους αὐτὸν πάλιν τοὺς
 τε χρόνους κατέτριψε καὶ τὰ πράγματα πάντ' ἐλυμή-
 νατο τὰ τῆς πόλεως, καὶ ὅσαι περὶ τούτων ἐμοὶ πρὸς
 τοῦτον ἀπέχθεται συνέβησαν βουλομένῳ κωλύειν, αὐ-
 τίκα ἀκούσεσθε. ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν ἤκομεν ἐκ τῆς
 πρεσβείας ταύτης τῆς ἐπὶ τοὺς ὄρκους, ἥσπερ εἰσὶν αἱ
 νῦν εὐθυναί, οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα οὐδ' ὅτιοῦν εὐ-
 ρημένοι τῶν ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε λεχθέντων καὶ
 προσδοκηθέντων, ἀλλὰ πάντ' ἐξηπατημένοι, καὶ τού-

των ἕτεροῦ αὐτίς αὖ πεπραχότων καὶ παρὰ τὸ ψήφισμα
 πεπρεσβευκότων, προσῆμεν τῇ βουλῇ. καὶ ταυτὶ πολ-
 λοὶ συνίσασιν, ἃ μέλλω λέγειν· τὸ γὰρ βουλευτήριον
 18 μεστὸν ἦν ἰδιωτῶν. παρελθὼν δ' ἐγὼ πάντα ἀληθῆ
 πρὸς τὴν βουλήν ἀπήγγειλα, καὶ κατηγόρησα τούτων,
 καὶ ἀνηριθμησάμην ἀπὸ τῶν πρώτων ἐλπίδων ἐκείνων
 ὧν ὁ Κτησιφῶν καὶ ὁ Ἀριστόδημος ἀπήγγειλαν πρὸς
 ὑμᾶς, καὶ μετὰ ταῦθ', ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε, ἃ
 οὗτος ἐδημηγόρησε καὶ εἰς ἃ προήχασι τὴν πόλιν, καὶ
 περὶ τῶν ὑπολοίπων (ταῦτα δ' ἦν Φωκεῖς καὶ Πύλαι)
 μὴ προέσθαι συνεβούλευον, μηδὲ ταῦτ' ἀπαθεῖν, μηδ'
 ἀναρτωμένους ἐλπίσιν ἐξ ἐλπίδων καὶ ὑποσχέσεσιν εἰς
 τοῦσχατου ἐλθεῖν τὰ πράγματ' εἶσαι. καὶ ἔπεισα ταῦτα
 19 τὴν βουλήν. ἐπειδὴ δὲ ἦκεν ἡ ἐκκλησία καὶ πρὸς ὑμᾶς 347
 ἔδει λέγειν, παρελθὼν Αἰσχίνης οὕτωσι πρώτος ἡμῶν
 ἀπάντων (καὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν πειρᾶσθε συνδια-
 μνημονεύειν ἂν ἀληθῆ λέγω· τὰ γὰρ πάντα τὰ πρά-
 γματα λυμηνάμενα ὑμῶν καὶ διαφθείραντα ὅλως ταῦτ'
 ἐστὶν ἤδη) τοῦ μὲν ἀπαγγέλλειν τι τῶν πεπρεσβευμέ-
 νων ἢ περὶ τῶν ἐν τῇ βουλῇ ᾄθεντων, εἰ ἄρα ἡμφι-
 σβήτει μὴ ἀληθῆ λέγειν ἐμὲ, μνησθῆναι πάμπληθες
 ἀπέσχευ, εἶπε δὲ τοιούτους λόγους καὶ τηλικαῦτα καὶ
 τοιαῦτ' ἔχοντας ἀγαθὰ ὥσθ' ἅπαντας ὑμᾶς λαβῶν
 20 ὄχετο. ἔφη γὰρ ἦκειν πεπεικῶς Φίλιππον ἅπανθ' ὅσα
 συμφέροι τῇ πόλει, καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι καὶ
 περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ διεξῆλθε λόγον μακρὸν
 ὑμῖν, ὃν κατὰ Θηβαίων εἶπειν πρὸς Φίλιππον ἔφη, καὶ
 τὰ κεφάλαια ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀπελογίζετο ἐκ
 τῶν αὐτῶν πεπρεσβευμένων δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν
 ὑμᾶς, μένοντας οἴκοι καὶ οὐ στρατευομένους, οὐδ'
 ἐνοχλουμένους, Θήβας μὲν πολιορκουμένας αὐτὰς καθ'
 21 αὐτὰς χωρὶς τῆς ἄλλης Βοιωτίας ἀκούσεσθαι, Θεσπιάς

δὲ καὶ Πλαταιᾶς οἰκισομένας, τῷ θεῷ δὲ τὰ χρήματα
 εἰσπραττόμενα οὐ παρὰ Φωκῶν, ἀλλὰ παρὰ Θηβαίων
 τῶν βουλευσάντων τὴν κατάληψιν τοῦ ἱεροῦ· διδά-
 σκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη τὸν Φίλιππον ὅτι οὐδὲν ἦττον
 ἠσεβήκασιν οἱ βεβουλευκότες τῶν ταῖς χερσὶ πραξάν-
 των, καὶ διὰ ταῦτα χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπι-
 22 κεκηρυσχέναι. ἀκούειν δὲ καὶ τῶν Εὐβοέων ἐνίων ἔφη
 πεφοβημένων καὶ τεταραγμένων τὴν πρὸς τὴν πόλιν
 οἰκειότητα Φιλίππῳ γεγενημένην, ὅτι "οὐ λελήθατε
 " ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες πρέσβεις, ἔφ' οἷς πεποίησθε τὴν εἰ- 348
 " ρήνην πρὸς Φίλιππον, οὐδ' ἀγνοοῦμεν ὅτι ὑμεῖς μὲν
 " Ἀμφίπολιν δεδώκατ' ἐκείνῳ, Φίλιππος δ' ὑμῖν Εὐ-
 " βοίαν ὠμολόγηκε παραδώσειν." εἶναι μέντοι τι καὶ
 ἄλλο διωκημένον αὐτῷ, οὐ μὴν πῶ τοῦτο βούλεσθαι
 λέγειν· καὶ γὰρ νῦν φθονεῖν τινὰς αὐτῷ τῶν συμπρέ-
 σβων. ὑπηνίττετο δ' οὕτω καὶ παρεδήλου τὸν Ὄρω-
 23 πόν. εὐδοκιμῶν δ' ἐπὶ τούτοις εἰκότως, καὶ δοκῶν καὶ
 ρήτωρ ἄριστος εἶναι καὶ ἀνὴρ θαυμαστός, κατέβη μάλα
 σεμνῶς. ἀναστὰς δ' ἐγὼ ταῦτά τε οὐκ ἔφην εἰδέναι
 καὶ ἐπειρώμην τι λέγειν τούτων ὧν εἰς τὴν βουλὴν
 ἀπήγγειλα. καὶ παραστὰς ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ' ἔνθεν, οὐ-
 τοσί καὶ Φιλοκράτης, ἐβόων, ἐξέκρουόν με, τελευτῶν-
 τες ἐχλεύαζον. ὑμεῖς δ' ἐγελάτε, καὶ οὐτ' ἀκούειν ἠθέ-
 λετε οὔτε πιστεύειν ἐβούλεσθε ἄλλα πλὴν ἢ οὗτος
 24 ἀπηγγέλλει. καὶ νῆ τοὺς θεοὺς εἰκός τι παθεῖν ἔμοιγε
 δοκεῖτε· τίς γὰρ ἂν ἠνέσχετο, τηλικαῦτα καὶ τοσαῦτα
 ἔσεσθαι προσδοκῶν ἀγαθὰ, ἢ ταῦθ' ὡς οὐκ ἔσται λέγον-
 τός τινος, ἢ κατηγοροῦντος τῶν πεπραγμένων τούτοις;
 πάντα γὰρ τᾶλλ', οἶμαι, τότε δεύτερα ἦν τῶν ὑποκει-
 μένων προσδοκιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων, οἱ δ' ἀντιλέγοντες
 ὄχλος ἄλλως καὶ βασκανία κατεφαίνετο, ταῦτα δὲ θαν-
 μάσι ἠλίκα καὶ συμφέροντ' ἐδόκει πεπραχθῆναι τῇ πόλει.

- 25 Τοῦ χάριν δὴ ταῦθ' ὑπέμνησα πρῶτα νῦν ὑμᾶς
καὶ διεξῆλθον τούτους τοὺς λόγους; ἑνὸς μὲν, ὃ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, μάλιστα καὶ πρῶτον, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν,
ἐπειδὴν τι λέγοντος ἀκούῃ μου τῶν πεπραγμένων, καὶ 349
δοκῆ δεινὸν αὐτῷ καὶ ὑπερβάλλον εἶναι, "εἶτα τότ' οὐκ
26" ἔλεγες παραχρῆμα ταῦτα οὐδ' ἐδίδασκες ἡμᾶς;" θαυ-
μάζει, ἀλλὰ μεμνημένοι τὰς ὑποσχέσεις τὰς τούτων, ἃς
ἐφ' ἐκάστων ποιούμενοι τῶν καιρῶν ἐξέκλειον λόγου
τυγχάνειν τοὺς ἄλλους, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν τὴν τού-
του ταύτην τὴν καλὴν, εἰδῆθ' ὅτι πρὸς ἅπασιν τοῖς ἄλ-
λοις καὶ τοῦτο ἠδίκησθ' ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι τάληθῆ παρα-
χρῆμα καὶ ἡνίκ' ἔδει πυνθάνεσθαι διεκωλύθητε ἐλπίσει
27 καὶ φενακισμοῖς καὶ ὑποσχέσεσιν ἐξαπατῶμενοι. πρῶ-
του μὲν τούτου καὶ μάλισθ', οὔπερ εἶπον, ἔνεκα ταῦτα
διεξῆλθον, δευτέρου δὲ τίνος; καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἢ
τούτου, ἵνα τὴν ὅτ' ἀδωροδόκητος ὑπῆρχε προαίρεσιν
αὐτοῦ τῆς πολιτείας ἀναμνησθέντες, ὡς προβεβλημένη
καὶ ἄπιστος ἦν πρὸς τὸν Φίλιππον, τὴν μετὰ ταῦτ'
28 ἐξαίφνης γερονυῖαν πίστιν καὶ φιλίαν σκέψησθε, εἴτ' εἰ
μὲν ἐκβέβηκεν ὅσ' ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς οὗτος καὶ κα-
λῶς ἔχει τὰ πεπραγμένα, διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ συμ-
φέρον τῇ πόλει γεγενῆσθαι νομίσητε, εἰ δὲ πάντα τὰ-
ναντία ὧν οὗτος εἶπε πέπρακται, καὶ πολλὴν αἰσχύνην
καὶ μεγάλους κινδύνους ταῦτ' ἔχει τῇ πόλει, διὰ τὴν
αἰσχροκερδίαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὸ χρημάτων ἀποδόσθαι
τάληθῆ μεταβεβλημένον αὐτὸν εἰδῆτε.
- 29 Βούλομαι δ', ἐπειδήπερ εἰς τούτους προήχθη 1
τοὺς λόγους, ὃν τρόπον τὰ περὶ τοὺς Φωκέας πράγμαθ'
ὑμῶν παρείλοντο, πρῶτον εἰπεῖν ἅπαντων. δεῖ δὲ μη-
δένα ὑμῶν, ὃ ἄνδρες δικασταί, εἰς τὸ τῶν πραγμάτων 350
μέγεθος βλέψαντα μείζους τὰς κατηγορίας καὶ τὰς αἰ-
τίας τῆς τούτου δόξης νομίσαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ὄρα, ὅτι

ὄντιν' ἂν ὑμεῖς εἰς ταύτην τὴν τάξιν κατεστήσατε καὶ τῶν συμβάντων καιρῶν ἐποιήσατε κύριον, οὗτος, εἰπερ [ὡςπερ οὗτος] ἐβουλήθη μισθώσας αὐτὸν ἑξαπατᾶν ὑμᾶς καὶ φενακίζειν, τῶν ἴσων αἴτιος ἦν ἂν κακῶν
 30 ὅσωνπερ καὶ οὗτος· οὐ γὰρ εἰ φάυλοις χρῆσθ' ὑμεῖς εἰς τὰ κοινὰ πολλάκις ἀνθρώποις, καὶ τὰ πράγματ' ἐστὶ φαῦλα ὧν ἡ πόλις ἀξιοῦται παρὰ τοῖς ἄλλοις, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. εἶτα καὶ Φωκέας ἀπολώλεκε μὲν, οἴμαι, Φίλιππος, συνηγωνίσαντο δὲ οὗτοι· τοῦτο δὲ δεῖ σκοπεῖν καὶ ὄραν, εἰ ὅσα τῆς Φωκέων σωτηρίας ἐπὶ τὴν πρεσβείαν ἤκε, ταῦθ' ἅπαντ' ἀπώλεσαν οὗτοι καὶ διέφθειραν ἐκόντες, οὐχ ὡς ὅδε Φωκέας ἀπώλεσε καθ' ἑαυτόν. πόθεν;

31 Δὸς δέ μοι τὸ προβούλευμα ὃ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀπαγγελίαν ἐψηφίσαθ' ἡ βουλή, καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν τοῦ γράψαντος αὐτὸ τότε, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι ἐγὼ μὲν οὐ τότε σιγήσας νῦν ἀφίσταμαι τῶν πεπραγμένων, ἀλλ' εὐθύς κατηγόρου καὶ προεώρων τὰ μέλλοντα, ἡ βουλή δὲ ἡ μὴ κωλυθεῖσα ἀκοῦσαι τᾶληθῆ παρ' ἐμοῦ οὔτ' ἐπήνεσε τούτους οὔτ' εἰς τὸ πρυτανεῖον ἠξίωσε καλέσαι. καίτοι τοῦτ', ἀφ' οὗ γέγονεν ἡ πόλις, οὐδεὶς πώποτε φήσει παθεῖν οὐδένας πρέσβεις, οὐδὲ Τιμαγόραν, οὗ θάνατον κατεχειροτόνησεν ὁ δῆμος. ἀλλ' οὗτοι πεπόνθασιν.

32 Λέγε δ' αὐτοῖς πρῶτον μὲν τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τὸ προβούλευμα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΠΡΟΒΟΥΛΕΥΜΑ.

351

Ἐνταῦθ' οὔτ' ἔπαινος οὔτε κλήσις εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐστὶ τῶν πρέσβεων ὑπὸ τῆς βουλῆς. εἰ δὲ φησιν οὗτος, δειξάτω καὶ παρασχέσθω, κἀγὼ καταβαίνω. ἀλλ' οὐκ ἔστιν. εἰ μὲν τοίνυν ταῦτ' ἅπαντες ἐπρεσβεύομεν, δικαίως οὐδένα ἐπήνεσεν ἡ βουλή· δεινὰ γὰρ τὰ

- πεπραγμένα πᾶσιν· εἰ δ' οἱ μὲν τὰ δίκαια ἔπραττον ἡμῶν, οἱ δὲ τὰναντία, διὰ τοὺς πεπονηρευμένους, ὡς ἔοικε, τοῖς ἐπεικῆσι συμβεβηκὸς ἂν εἴη ταύτης τῆς ἀτιμίας μετεσχημένα. πῶς οὖν ῥαδίως πάντες εἴσεσθε τίς ποτ' ἔσθ' ὁ πονηρός; ἀναμνήσθητε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς τίς ἔσθ' ὁ κατηγορῶν τῶν πεπραγμένων ἐξ ἀρχῆς. δῆλον γὰρ ὅτι τῷ μὲν ἡδικοκῶτι σιγᾶν ἐξήρκει καὶ διακρουσαμένῳ τὸν παρόντα χρόνον μηκέτ' εἰς λόγον περὶ τῶν πεπραγμένων ἑαυτὸν καθιστάναι, τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδῶτι δεινὸν εἰσῆει, εἰ δεινῶν καὶ πονηρῶν ἔργων δόξει κοινωνεῖν τῷ σιωπῆσαι. εἰμὶ τοίνυν ὁ κατηγορῶν ἐξ ἀρχῆς ἐγὼ τούτων, τούτων δ' οὐδεὶς ἐμοῦ.
- 34 Ἡ μὲν τοίνυν βουλή ταῦτα προὔβευσε, τῆς δ' ἐκκλησίας γιγνομένης καὶ τοῦ Φιλίππου παρόντος ἐν Πύλαις ἤδη—ἦν γὰρ τοῦτο πρῶτον ἀπάντων τῶν ἀδικημάτων, τὸ τὸν Φίλιππον ἐπιστῆσαι τοῖς πράγμασι τούτοις, καὶ δεῖν ὑμᾶς ἀκοῦσαι περὶ τῶν πραγμάτων, εἶτα βουλευσασθαι, μετὰ ταῦτα δὲ πράττειν ὅ τι δόξαι, ἅμα ἀκούειν κακεῖνον παρεῖναι καὶ μηδ' ὅτι χρὴ ποι-
- 35 εἶν ῥάδιον εἰπεῖν εἶναι. πρὸς δὲ τούτοις τοῦτο μὲν οὐδεὶς ἀνέγνω τῷ δήμῳ τὸ προβούλευμα, οὐδ' ἤκουσεν ὁ δῆμος, ἀναστὰς δ' οὗτος ἐδημηγόρει ταῦθ' ἅ διεξῆλ- 352
θου ἄρτι πρὸς ὑμᾶς ἐγὼ, τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ, ἃ πεπεικῶς ἔφη τὸν Φίλιππον ἤκειν καὶ διὰ τοῦτο χροῖμαθ' ἑαυτῷ τοὺς Θεβαίους ἐπικεκηρυχέναι. ὥσθ' ὑμᾶς ἐκπεπληγμένους τῇ παρουσίᾳ τὸ πρῶτον τῇ τοῦ Φιλίππου, καὶ τούτοις ὀργιζομένους ἐπὶ τῷ μὴ προηργελέσθαι, πραοτέρους γενέσθαι τινός, πάνθ' ὅσ' ἐβούλεσθ' ὑμῖν ἔσεσθαι προσδοκήσαντας, καὶ μηδὲ φωνὴν
- 36 ἐθέλειν ἀκούειν ἐμοῦ μηδ' ἄλλου μηδενός. καὶ μετὰ ταῦτ' ἀνεγινώσκετο ἡ ἐπιστολὴ ἢ παρὰ τοῦ Φιλίππου, ἦν οὗτος ἔγραψεν ἀπολειφθεὶς ἡμῶν, ἄντικρυς οὕτως

1 καὶ διαγινώσκω τὴν γὰρ τὴν πνευματικὴν
 ἡ ἀσπίδα ἡ δὲ ἡ ἀσπίδα
 ὁ ἀποκλεισθεὶς

καὶ διαρρήδην ἀπολογία γεγραμμένη τῶν τούτοις ἡμαρτημένων. καὶ γὰρ ὡς αὐτὸς κατεκώλυσεν αὐτοὺς βουλομένους ἐπὶ τὰς πόλεις ἰέναι καὶ τοὺς ὄρκους ἀπολαμβάνειν, ἔνεστι, καὶ ὡς, ἵνα συνδιαλλάττωσιν αὐτῶ τοὺς Ἀλέας πρὸς τοὺς Φαρσαλίους, κατέσχευεν αὐτούς·
 37 καὶ πάντα ἀναδεχόμενος καὶ εἰς αὐτὸν ποιούμενος τὰ τούτων ἁμαρτήματά ἐστιν. ὑπὲρ δὲ Φωκέων καὶ Θεσπιέων ἢ ὧν οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. καὶ τοῦτο οὐκ ἀπὸ ταῦτομάτου τοῦτον ἐπράχθη τὸν τρόπον, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν παρὰ τούτων ὑμᾶς ἔδει δίκην λαμβάνειν οὐ πεποιηκότων οὐδὲ διωκηκότων οὐδὲν ὧν ὑμεῖς προσετάξατε ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐκεῖνος ἐκδέχεται τὴν αἰτίαν καὶ φησιν αὐτὸς αἴτιος γεγενῆσθαι, ὃν οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς, οἶμαι, δυνήσεσθαι
 38 κολάσαι, ἃ δ' ἐκεῖνος ἐξαπατήσαι καὶ προλαβεῖν τῆς πόλεως ἐβούλετο, οὗτος ἀπήγγειλεν, ἵνα μὴδ' ἐγκαλέσαι μὴδὲ μέμφασθαι μὴδὲν ὕστερον ὑμεῖς ἔχοιτε Φι- 353
 λίπῳ, μὴτ' ἐν ἐπιστολῇ μὴτ' ἄλλοθι μηδαμοῦ τῶν παρ' ἐκείνου τούτων ἐνόντων. λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἔγραψε μὲν οὗτος, ἔπεμψε δ' ἐκεῖνος· καὶ σκοπεῖθ' ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ὃν διεξελέλυθ' ἐγώ. λέγε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

39 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ἐπιστολῆς, ὡς καλὴ καὶ φιλόφρωνος. περὶ δὲ Φωκέων ἢ Θηβαίων ἢ τῶν ἄλλων ὧν οὗτος ἀπήγγειλεν, οὐδὲ γοῦν. ταύτης τοίνυν οὐδ' ὀτιοῦν ἐσθ' ὑγιές. καὶ τοῦτ' ἀντίκα δὴ μάλα ὑμεῖς ὄψεσθε. οἱ μὲν γὰρ Ἀλεῖς, οὓς ἵνα συνδιαλλάττωσι κατασχεῖν φησι τούτους, τοιαύτης τετυχήκασιν διαλλαγῆς ὥστ' ἐξελέλανται καὶ ἀνάστατος ἢ πόλις αὐτῶν γέγονε· τοὺς δ' αἰχμαλώτους ὁ σκοπῶν τί

ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρίζαιτο οὐδ' ἐνθυμηθῆναί φησι λύ-
 40 σασθαι. μεμαρτύρηται δὲ δήπουθεν ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ
 πολλάκις ὡς ἐγὼ τάλαντον ἔχων ἐπ' αὐτοὺς ὠχόμην,
 καὶ νῦν μαρτυρηθήσεται· διὸ καὶ τὴν ἐμὴν φιλοτιμίαν
 οὗτος ἀφαιρούμενος τοῦτ' ἔπεισεν ἐκεῖνον ἐγγράψαι.
 ὃ τοίνυν μέγιστον ἀπάντων· ὁ γὰρ εἰς τὴν προτέραν
 γράψας ἐπιστολὴν, ἣν ἠνέγκαμεν ἡμεῖς, ὅτι "ἐγγραφον
 "δ' ἂν καὶ διαρρήδην ἡλίκα ὑμᾶς εὖ ποιήσω, εἰ εὖ
 "ἦδειν καὶ τὴν συμμαχίαν μοι γενησομένην," γεγο-
 ννίας τῆς συμμαχίας οὗ φησιν εἰδέναι τί ἂν ποιῶν χα-
 ρίζαιτ', οὐδ' ὃ αὐτὸς ὑπέσχετο· τοῦτο γὰρ ἦδει δη-
 λονότι, εἶπερ μὴ ἐφενάκιζεν. ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦθ' οὕτω
 τότ' ἔγραψε, λέγε μοι λαβὼν ἐκ τῆς προτέρας ἐπιστο- 35+
 λῆς αὐτὸ τοῦτο, ἐνθένδε. λέγε.

ΕΞ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

41 Οὐκοῦν πρὶν μὲν εἰρήνης τυχεῖν, εἰ καὶ συμμαχία
 προσγένοιτ' αὐτῷ, γράψειν ὠμολόγει ἡλίκα τὴν πόλιν
 εὖ ποιήσει· ἐπειδὴ δ' ἀμφοτέρω αὐτῷ γέγονεν, οὐκ εἰ-
 δέναι φησὶ τί ἂν ποιῶν χαρίζαιτο, ἂν δ' ὑμεῖς λέγητε,
 ποιήσῃν ὃ μὴτ' αἰσχύνην μὴτ' ἀδοξίαν αὐτῷ φέρει, εἰς
 ταύτας τὰς προφάσεις καταφεύγων, κἄν ἄρα εἰπητέ
 τι καὶ προαχθῆθ' ὑμεῖς ἐπαγγείλασθαι, ἀναχώρησιν
 ἑαυτῷ καταλείπων.

42 Ταῦτα τοίνυν καὶ πόλλ' ἕτερα ἐνῆν παραχοῆμα
 τότ' εὐθύς ἐξελέγχειν καὶ διδάσκειν ὑμᾶς καὶ μὴ προ-
 ἔσθαι τὰ πράγματ' ἑᾶν, εἰ μὴ Θεσπιαὶ καὶ Πλαταιαὶ καὶ
 τὸ Θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δώσειν δίκην ἀφείλετο
 τὴν ἀλήθειαν. καίτοι ταῦτα εἰ μὲν ἀκοῦσαι μόνον ἔδει
 καὶ φενακισθῆναι τὴν πόλιν, ὀρθῶς ἐλέγετο, εἰ δὲ
 πραχθῆναι τῷ ὄντι, σιωπᾶσθαι συνέφερον. εἰ μὲν γὰρ
 ἐνταῦθ' ἦν ἤδη τὰ πράγματα ὥστε μηδ' αἰσθητομένοις

τοῖς Θηβαίοις πλέον εἶναι μηδὲν, τί οὐ γέγονεν; εἰ δὲ
 παρὰ τὸ προαισθῆσθαι κεκώλυται, τίς ὁ ἐκλαλήσας;
 43 οὐχ οὗτος; ἀλλ' οὐτ' ἔμελλεν οὐτ' ἐβουλήθη ταῦτ'
 οὐδ' ἤλπισεν οὗτος, ὥστε τοῦ γ' ἐκλελαληκέναι μηδ'
 αἰτίαν ἐχέτω· ἀλλὰ φενακισθῆναι τοῖς λόγοις τούτοις
 ὑμᾶς ἔδει, καὶ ἐμοῦ τάληθῆ μὴ ἐθελῆσαι ἀκοῦσαι, καὶ
 αὐτοὺς οἴκοι καταμεῖναι, καὶ ψήφισμα νικῆσαι τοιοῦτο
 δι' οὗ Φωκεῖς ἀπολοῦνται. διὰ ταῦτ' ἐσπαθᾶτο ταῦτα
 καὶ διὰ ταῦτ' ἐδημηγορεῖτο.

355

44 Ἀκούων τοίνυν ἐγὼ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐπαγ-
 γελλομένου τούτου, καὶ ἀκριβῶς εἰδὼς ὅτι ψεύδεται, —
 καὶ ὅθεν, φράσω πρὸς ὑμᾶς, πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ, ὅτε
 τοὺς ὄρκους ἔμελλε Φίλιππος ὀμνῦναι τοὺς περὶ τῆς
 εἰρήνης, ἐκσπόνδους ἀποφανθῆναι τοὺς Φωκέας ὑπὸ
 τούτων, ὃ σιωπᾶν καὶ εἶναι εἰκὸς ἦν, εἶπερ ἔμελλον σώ-
 ζεσθαι· ἔπειτα ἐκ τοῦ μὴ τοὺς παρὰ τοῦ Φιλίππου
 45 πρέσβεις ταῦτα λέγειν μηδὲ τὴν ἐπιστολὴν τὴν Φιλίπ-
 που, ἀλλὰ τοῦτον. ἐκ τούτων οὖν τεκμαιρόμενος, ἀνα-
 στάς καὶ παρελθὼν ἐπειρώμην μὲν ἀντιλέγειν, ὡς δ'
 ἀκούειν οὐκ ἠθέλετε, ἡσυχίαν ἔσχον, τοσοῦτο μόνου
 διαμαρτυράμενος (καὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν ἀναμιμνή-
 σκεσθε) ὅτι ταῦτα οὐτ' οἶδα οὔτε κοινωνῶ, προσέθηκα
 δὲ ὡς οὐδὲ προσδοκῶ. τραχέως δ' ὑμῶν τῷ μηδὲ προσ-
 δοκᾶν σχόντων, καὶ ὅπως γε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 ἔφην, ἂν τι τούτων γίγνηται, τούτους μὲν ἐπαινέσε-
 σθε καὶ τιμῆσετε καὶ στεφανώσετε, ἐμὲ δὲ μή· καὶ μέν-
 τοι κἄν τι τῶν ἐναντίων, ὅπως τούτοις ὀργιεῖσθε· ἐγὼ
 46 δ' ἀφίσταμαι. μὴ νῦν, ὑπολαβὼν ἔφη Αἰσχίνης οὐ-
 τοσί, μὴ νῦν ἀφίστασο, ἀλλ' ὅπως τότε μὴ προσποιή-
 σει. νῆ Δία, ἢ ἀδικήσω γ', ἔφην. ἐπαναστάς δ' ὁ Φι-
 λοκράτης μάλα ὑβριστικῶς οὐδὲν, ἔφην, θαναμαστὸν,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταῦτά ἐμοὶ καὶ Δημοσθένει δο-

1. ἐκ τούτων οὖν τεκμαιρόμενος ἢ προσδοκῶν γ' β
 φραστὸν διὰ τὸ ἀποκρίσθαι...

κεῖν· οὗτος μὲν γὰρ ὕδωρ, ἐγὼ δὲ οἶνον πίνω. καὶ ὑμεῖς ἐγελάτε.

- 47 Σκέψασθε δὴ τὸ ψήφισμα, ὃ δίδωσι γράφας μετὰ ταῦτα ὁ Φιλοκράτης. ἀκοῦσαι μὲν γὰρ οὕτωςι παγκά-
λως ἔχει· ἐπειδὴν δὲ τοὺς καιροὺς συλλογίσηται τις
ἐφ' ᾧ ἐγράφη, καὶ τὰς ὑποσχέσεις ἃς οὗτος ὑπισχνεῖτο 356
τότε, οὐδὲν ἄλλο φανήσονται πλὴν παραδόντες Φι-
λίππῳ καὶ Θηβαίοις Φωκέας, μόνου οὐκ ὀπίσω τῷ
χεῖρε δήσαντες. Λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

- 48 Ὅρατε, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ψήφισμα ὅσων
ἐπαίνων καὶ ὄσης εὐφημίας μεστόν ἐστι, καὶ τὴν εἰρήνην
εἶναι τὴν αὐτὴν ἣν περὶ Φιλίππῳ καὶ τοῖς ἐκγόνοις, καὶ
τὴν συμμαχίαν, καὶ ἐπαινέσαι δὲ Φίλιππον ὅτι ἐπαγ-
γέλλεται τὰ δίκαια ποιήσειν.¹ ἀλλ' οὐδὲν ἐκεῖνός γε
ἐπηγγέλλετο, ἀλλὰ τοσοῦτον ἔδει ἐπαγγέλλεσθαι ὥστ'
49 οὐδ' εἰδέναι φησὶ τί ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρίσαιοτο. ἀλλ'
οὗτος ἦν ὁ λέγων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπισχνούμενος.
πρὸς δὲ τοὺς παρὰ τούτου λόγους ὠρηκότες λαβῶν
ὑμᾶς ὁ Φιλοκράτης ἐγγράφει τοῦτ' εἰς τὸ ψήφισμα,
εἰ μὴ ποιῶσι Φωκεῖς ἃ δεῖ καὶ παραδιδῶσι τοῖς Ἀμ-
φικτύοσι τὸ ἱερόν, ὅτι βοηθήσει ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων
50 ἐπὶ τοὺς διακωλύοντας ταῦτα γίνεσθαι. οὐκοῦν, ᾧ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μενόντων μὲν ὑμῶν οἴκοι καὶ οὐκ
ἐξεληλυθότων, ἀπεληλυθότων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων
καὶ προησθημένων τὴν ἀπάτην, οὐδενὸς δ' ἄλλου παρ-
όντος τῶν Ἀμφικτυόνων πλὴν Θετταλῶν καὶ Θη-
βαίων, εὐφημότατ' ἀνθρώπων τούτοις παραδοῦναι
γέγραφε τὸ ἱερόν γράφας τοῖς Ἀμφικτύοσι παραδοῦναι
(ποίοις; οὐ γὰρ ἦσαν αὐτόθι πλὴν Θεβαῖοι καὶ Θεττα-
λοὶ), ἀλλ' οὐ "συγκαλέσαι δὲ τοὺς Ἀμφικτύονας," οὐδ'

1. χάριτι ὅμοι ὁ ψ. γράφεται μετὰ τὸν κωδ.

καὶ τὸν ἄλλον βίβλος αὐτοῦ.

2. τὰ ἄλλα φησὶ γράφεται εἰς τὸν κωδ.

ἐπισχεῖν ἕως ἂν συλλεγῶσιν, οὐδὲ βοηθεῖν Πρόξενον
 εἰς Φωκέας, οὐδ' ἐξιέναι Ἀθηναίους, οὐδὲ τοιοῦτ' οὐ-
 51 δέν. καίτοι καὶ ἐπιστολὰς ἔπεμψεν ὁ Φίλιππος δύο κα- 357
 λούσας ὑμᾶς, οὐχ ἵν' ἐξέλθοιτε· πῶμαλα· οὐ γὰρ ἂν
 ποτε τοὺς χρόνους ἀνελών, ἐν οἷς ἐδυνήθητ' ἂν ἐξελ-
 θεῖν, τηνικαῦτ' ἐκάλει· οὐδ' ἂν ἐμὲ, ἠνίκα δεῦρο
 ἀποπλεῖν ἐβουλόμην, κατεκώλυεν· οὐδὲ τοιαῦτα λέ-
 γειν τούτῳ προσέταττεν, ἐξ ὧν ἤκισθ' ὑμεῖς ἐμέλλετ'
 ἐξιέναι· ἀλλ' ἵνα, ἃ ἐβούλεσθε, οἰόμενοι πράξειν αὐ-
 τὸν μηδὲν ἐναντίον ψηφίσαισθε αὐτῷ, μηδ' ἀμύναιτο
 μηδ' ἀντέχοιεν οἱ Φωκεῖς ἐπὶ ταῖς παρ' ὑμῶν ὑπέχον-
 τες ἐλπίσιν, ἀλλ' ἀπογνόντες ἅπαντα αὐτοὺς ἐγχει-
 ρίσαιεν. Λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς τὰς τοῦ
 Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

52 Αἱ μὲν τοίνυν ἐπιστολαὶ καλοῦσιν αὐταί, καὶ νῆ
 Δί' ἦδη γε· τούτοις δ', εἶπερ ἦν ὑγιές τι τούτων, τί
 ἄλλο προσῆκεν ἢ συνειπεῖν ὅπως ἐξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ
 τὸν Πρόξενον, ὃν περὶ τοὺς τόπους ἤδεσαν ὄντα, γρά-
 φειν εὐθέως βοηθεῖν; πάντα τοίνυν τὰναντία τούτων
 φαίνονται πεποιηκότες. εἰκότως· οὐ γὰρ οἷς ἐπέστελλε
 προσεῖχον τὸν νοῦν, ἀλλ' ἃ φρουρῶν ταυτ' ἔγραφε συν-
 ἤδεσαν· τούτοις οὖν συνέπραττον καὶ τούτοις συνη-
 53 γωνίζοντο. οἱ μὲν τοίνυν Φωκεῖς, ὡς τὰ παρ' ὑμῶν
 ἐπύθοντο ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ τό τε ψήφισμα τοῦτ' ἔλα-
 βον τὸ τοῦ Φιλοκράτους καὶ τὴν ἀπαγγελίαν ἐπύθοντο
 τὴν τούτου καὶ τὰς ὑποσχέσεις, κατὰ πάντας τοὺς τρό-
 πους ἀπόλωντο. σκοπεῖτε γάρ. ἦσαν ἀπιστοῦντές τι-
 νες αὐτόθι τῷ Φιλίππῳ καὶ νοῦν ἔχοντες· οὔτοι πι-
 στεύειν ὑπήχθησαν. διὰ τί; ὅτι ἠγοῦντο, οὐδ' εἰ δε-
 κάκις Φίλιππος αὐτοὺς ἐξηπάτα, οὐδέποτ' ἂν τοὺς γε 358

1 οὐδαμῶς - 2 διακεκολληθῆ

Ἀθηναίων πρέσβεις Ἀθηναίους ἑξαπατᾶν τολμῆσαι, ἀλλ' εἶναι ταῦτ' ἀληθῆ ἃ οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, 54 καὶ τοῖς Θηβαίοις ἤκειν, οὐχ αὐτοῖς ὄλεθρον. ἦσαν ἄλλοι τινὲς οἱ πάσχειν ὄτιοῦν καὶ ἀμύνεσθαι δεῖν ᾤοντο· ἀλλὰ καὶ τούτους μαλακοὺς ἐποίησε τὸ τὸν Φίλιππον ὑπάρχειν αὐτοῖς πεισθῆναι, καὶ τὸ ταῦτ' εἰ μὴ ποιήσουσιν ὑμᾶς ἐπ' αὐτοὺς ἤξειν, οὐς βοηθήσειν αὐτοῖς ἤλπιζον ἐκεῖνοι. ἀλλὰ καὶ μεταμέλειν ὑμῖν ᾤοντό τινες πεπονημένοις τὴν πρὸς Φίλιππον εἰρήνην· τούτοις ὅτι καὶ τοῖς ἐγγόνοις τὴν αὐτὴν ἐψηφίσασθ' ἐπέδειξαν, ὥστε πανταχῆ τὰ παρ' ὑμῶν ἀπογνώσθῃναι. διόπερ 55 ἅπαντα ταῦτα εἰς ἓν ψήφισμα συνεσκεύασαν. ὃ καὶ μέγιστον ἔμοιγε δοκοῦσιν ἀπάντων ὑμᾶς ἠδικηκέναι· τὸ γὰρ πρὸς ἄνδρα θνητὸν καὶ διὰ καιροὺς τινὰς ἰσχύοντα γράφοντας εἰρήνην ἀθάνατον συνθέσθαι τὴν κατὰ τῆς πόλεως αἰσχύνην, καὶ ἀποστερηῆσαι μὴ μόνου τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ τῶν παρὰ τῆς τύχης εὐεργεσιῶν τὴν πόλιν, καὶ τοσαύτην περιουσίᾳ χρήσασθαι πονηρίας ὥστε μὴ μόνου τοὺς ὄντας Ἀθηναίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὕστερόν ποτε μέλλοντας ἔσεσθαι πάντας ἠδικηκέναι, 56 πᾶς οὐχὶ πάνδεινόν ἐστι; τοῦτο τοίνυν οὐδέποθ' ὑμεῖς ὑπεμείνατ' ἂν ὕστερον προσγράψαι πρὸς τὴν εἰρήνην, τὸ καὶ τοῖς ἐγγόνοις, εἰ μὴ ταῖς παρ' Αἰσχίνου ρηθείσαις ὑποσχέσεσι τότε ἐπιστεύσατε, αἴσπερ οἱ Φωκεῖς πιστεύσαντες ἀπώλοντο. καὶ γὰρ τοὶ παραδόντες αὐτοὺς Φιλίππῳ καὶ ἐκόντες ἐγχειρίσαντες ἐκείνῳ τὰς πό- 359 λεις ἀπάντων τῶν ἐναντίων ὧν πρὸς ὑμᾶς οὗτος ἀπήγγειλεν ἔτυχον.

57 Ἴνα δ' εἰδῆτε σαφῶς ὅτι ταῦθ' οὕτω καὶ διὰ τούτους ἀπόλωλε, τοὺς χρόνους ὑμῖν λογιοῦμαι καθ' οὓς ἐγίγνεθ' ἕκαστα. περὶ ὧν δ' ἂν τις ἀντιλέγη τούτων, ἀναστὰς ἐν τῷ ἔμῳ ὕδατι εἰπάτω. ἡ μὲν τοίνυν εἰρήνη

ἐλαφρηβολιῶνος ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα ἐγένετο, ἀπεδημήσαμεν
 δ' ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς ὄρκους τρεῖς μῆνας ὅλους· καὶ τοῦ-
 58 του ἅπαντα τὸν χρόνον ἦσαν οἱ Φωκεῖς σῶ. ἤκομεν
 δὲ δεῦρο ἀπὸ τῆς πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὄρκους τρίτῃ
 ἐπὶ δέκα τοῦ σκιροφοριῶνος μηνός, καὶ παρῆν ὁ Φί-
 λιππος ἐν Πύλαις ἤδη καὶ τοῖς Φωκεῦσιν ἐπηγγέλλετο
 ὦν οὐδὲν ἐπίστευον ἐκεῖνοι. σημεῖον δέ· οὐ γὰρ ἂν
 δεῦρ' ἦκον ὡς ὑμᾶς. ἢ δ' ἐκκλησία μετὰ ταῦτα, ἐν ἣ
 πάντα τὰ πράγματ' ἀπώλεσαν οὔτοι ψευδάμενοι καὶ φε-
 νακίσαντες ὑμᾶς, τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα ἐγένετο τοῦ σκιροφο-
 59 ριῶνος. ἀπὸ τοίνυν ταύτης πεμπταῖα λογίζομαι τὰ παρ'
 ὑμῶν ἐν τοῖς Φωκεῦσι γενέσθαι· παρῆσαν γὰρ οἱ τῶν
 Φωκέων πρέσβεις ἐνθάδε, καὶ ἦν αὐτοῖς καὶ τί ἀπαγ-
 γελοῦσιν οὔτοι καὶ τί ψηφιεῖσθ' ὑμεῖς ἐπιμελὲς εἰδέναί.
 οὐκοῦν εἰκάς, ἢ τίθεμεν πυθέσθαι τοὺς Φωκέας τὰ παρ'
 ὑμῶν· ἀπὸ γὰρ τῆς ἕκτης εἰς ταύτην πέμπτη γίνυται.
 ὑστέρα τοίνυν δεκάτῃ, ἐνάτῃ, ὀγδόῃ· ταύτῃ ἐγίνονθ'
 αἱ σπονδαί, καὶ πάντα τὰ κεῖ πράγματ' ἀπωλώλει καὶ
 60 τέλος εἶχεν. τῷ τοῦτο δῆλον; τῇ τετραδί φθίνοντος
 ἠκκλησιάζετε μὲν τόθ' ὑμεῖς ἐν Πειραιεῖ περὶ τῶν ἐν
 τοῖς νεωρίοις, ἦκε δὲ Δερκύλος ἐκ Χαλκίδος, καὶ ἀπήγγ- 360
 γελλεν ὑμῖν ὅτι πάντα τὰ πράγματ' ἐγκεχείρικε Θηβαί-
 οῖς ὁ Φίλιππος, καὶ πέμπτην εἶναι ταύτην ἡμέραν ἐλο-
 γίζετ' ἀφ' οὗ γερόνασιν αἱ σπονδαί. ὀγδόῃ τοίνυν, ἐβ-
 δόμη, ἕκτη, πέμπτη, τετράς· αὐτὸ συμβαίνει εἰς τάν-
 την εἶναι πέμπτην. οὐκοῦν τοῖς χρόνοις, οἷς ἀπήγγελ-
 λον, οἷς ἔγραφον, πᾶσιν ἐξελέγχονται συνηγωνισμέ-
 νοι Φιλίππῳ καὶ συναίτιοι γεγονότες τοῦ τῶν Φωκέων
 61 ὀλέθρου. ἔτι τοίνυν τὸ μηδεμίαν τῶν πόλεων τῶν ἐν
 Φωκεῦσιν ἀλῶναι πολιορκία μὴδ' ἐκ προσβολῆς κατα-
 κράτος, ἀλλ' ἐκ τοῦ σπείσασθαι πάντας ἄρδην ἀπο-
 λέσθαι, μέγιστόν ἐστι σημεῖον τοῦ διὰ τούτους πει-

1. Aug. 19. Mar. 18. 2. Aug. 13. Jan. 10.

3. Aug. 10. Jan. 10. 4. Aug. 10. 5. Aug. 10. 6. Aug. 10.

σθέντας αὐτοὺς ὡς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου σωθήσονται ταῦτα παθεῖν· οὐ γὰρ ἐκείνόν γε ἠγνόουν. φέρε δὴ μοι καὶ τὴν συμμαχίαν τὴν τῶν Φωκέων καὶ τὰ δόγματα, ὑφ' ὧν καθείλον αὐτῶν τὰ τείχη, ἵν' εἰδῆτε οἷων ὑπαρχόντων αὐτοῖς παρ' ὑμῶν ὧν ἔτυχον διὰ τούτους τοὺς θεοὺς ἐχθρούς. λέγε.

ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΦΩΚΕΩΝ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

62 Ἄ μὲν τοίνυν ὑπῆρχε παρ' ὑμῶν αὐτοῖς, ταῦτ' ἐστὶ, φιλία, συμμαχία, βοήθεια· ὧν δ' ἔτυχον διὰ τοῦτον τὸν βοθηῆσαι κωλύσανθ' ὑμᾶς, ἀκούσατε. λέγε.

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΦΩΚΕΩΝ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ὁμολογία Φιλίππου καὶ Φωκέων, φησὶν, οὐχὶ Θηβαίων καὶ Φωκέων, οὐδὲ Θετταλῶν καὶ Φωκέων, οὐδὲ Λοκρῶν, οὐδ' ἄλλου τῶν παρόντων οὐδενός· καὶ πάλιν παραδοῦναι δὲ τὰς πόλεις Φωκέας φησὶ Φιλίππῳ, οὐχὶ Θηβαίοις οὐδὲ Θετταλοῖς οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενί. διὰ τί; ὅτι Φίλιππος 361 ἀπηγγέλλετο πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τούτου ἐπὶ τῇ τῶν Φωκέων σωτηρίᾳ παρεληλυθέναι. τούτῳ δὴ πάντ' ἐπίστευον, καὶ πρὸς τοῦτον πάντ' ἐσκόπουν, πρὸς τοῦτον ἐποιοῦντο τὴν εἰρήνην. λέγε δὴ τὰπίλοιπα. καὶ σκοπεῖτε τίνα πιστεύσαντες τί ἐπασχον. ἄρά γε ὅμοια ἢ παραπλήσια οἷς οὗτος ἀπήγγελλεν; λέγε.

ΔΟΓΜΑ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΩΝ.

64 Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινότερα οὐ γέγονεν οὐδὲ μείζω πράγματ' ἐφ' ἡμῶν ἐν τοῖς Ἑλλησιν, οἶμαι δ' οὐδ' ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. τηλικούτων μέντοι καὶ τοιούτων πραγμάτων κύριος εἰς ἀνὴρ Φίλιππος γέγονε διὰ τούτους, οὔσης τῆς Ἀθηναίων πόλεως, ἣ προεστάναι τῶν Ἑλλήνων πάτριον καὶ μηδὲν τοιοῦτον

περιορᾶν γιγνόμενον. ὃν μὲν τοίνυν τρόπον οἱ ταλαί-
 πωροι Φωκεῖς ἀπολώλασιν, οὐ μόνον ἐκ τῶν δογμα-
 65 τῶν τούτων ἔστιν ἰδεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἀπέ-
 πρακται, θάμα δεινόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἔλεει-
 νόν· ὅτε γὰρ νῦν ἐπορευόμεθα εἰς Δελφοὺς, ἐξ ἀνάγκης ἦν ὁρᾶν ἡμῖν πάντα ταῦτα, οἰκίας κατεσκαμμένας,
 τείχη περιηρημένα, χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ, γύ-
 ναια δὲ καὶ παιδάρια ὀλίγα καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους
 οἰκτροὺς, οὐδ' ἂν εἰς δύναιτ' ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ τῶν
 ἐκεῖ κακῶν νῦν ὄντων· ἀλλὰ μὴν ὅτι τὴν ἐναντίαν πο-
 τὲ Ἰθηβαίοις ψῆφον ἔθεντο οὗτοι περὶ ἡμῶν ὑπὲρ ἀν-
 δραποδισμοῦ προτεθεῖσαν, ὑμῶν ἔγωγε ἀκούω πάν-
 66 τῶν. τί ν' ἂν οὖν οἴεσθε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς
 προγόνους ὑμῶν, εἰ λάβοιεν αἰσθησῖν, ψῆφον ἢ γνώ- 362
 μην θέσθαι περὶ τῶν αἰτίων τοῦ τούτων ὀλέθρου; ἐγὼ
 μὲν γὰρ οἶμαι καὶ καταλεύσαντας αὐτοὺς ταῖς ἑαυτῶν
 χερσὶ καθαροὺς ἔσεσθαι νομίζειν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσ-
 χρόν, μᾶλλον δ' εἰ τις ἔστιν ὑπερβολὴ τούτου, τοὺς
 σεσωκότας ἡμᾶς τότε καὶ τὴν σώζουσαν περὶ ἡμῶν ψῆ-
 φον θεμένους, τούτους τῶν ἐναντίων τετυχηκέναι διὰ
 τούτους, καὶ περιωφθαι τοιαῦτα πεπονθότας οἷα οὐ-
 δένες ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων; τίς οὖν ὁ τούτων αἴτιος;
 τίς ὁ ταῦτα φενακίσας; οὐχ οὗτος;

67 Πολλὰ τοίνυν τις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον
 εὐδαιμονίσας τῆς τύχης, εἰκότως τοῦτο μάλιστα ἂν εὐ-
 δαιμονίσειεν ἀπάντων, οὐ μὰ τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς
 οὐκ ἔχω λέγειν ἔγωγε ἄλλον ὅστις τετύχηκεν ἐφ' ἡμῶν.
 τὸ μὲν γὰρ πόλεις μεγάλας εἰληφέναι καὶ χώραν πολ-
 λὴν ὑφ' ἑαυτῷ πεποιῆσθαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ζηλω-
 τὰ μὲν ἔστιν, οἶμαι, καὶ λαμπρά· πῶς γὰρ οὐ; ἔχοι δ'
 68 ἂν τις εἰπεῖν πεπραγμένα καὶ ἑτέροις πολλοῖς. ἀλλ'
 ἐκεῖνο ἰδίου καὶ οὐδενὶ τῶν πάντων ἄλλῳ γεγυνοῦς εὐ-

- τύχημα. τὸ ποῖον; τὸ ἐπειδὴ πονηρῶν ἀνθρώπων εἰς τὰ πράγματ' αὐτῷ ἐδέησε, πονηροτέρους εὐρεῖν ἢ ἐβούλετο. πῶς γὰρ οὐχ οὗτοι τοιοῦτοι δικαίως ὑποληφθεῖεν ἂν, οἳ γε, ἃ ὑπὲρ αὐτοῦ Φίλιππος τηλικούτων ὄντων αὐτῷ τῶν διαφορῶν οὐκ ἐτόλμα ψεύσασθαι, οὐδ' ἔγραψεν οὐτ' εἰς ἐπιστολὴν οὐδεμίαν, οὔτε πρεσβευτῆς οὐδεὶς εἶπε τῶν παρ' ἐκείνου, ἐπὶ ταῦτα μισθώσαντες ἑαυτοὺς ὑμᾶς ἐξηπάτων; καὶ ὁ μὲν Ἀντίπατρος καὶ ὁ Παρμενίων, δεσπότη διακονοῦντες καὶ οὐ μέλουτες ὑμῖν μετὰ ταῦτ' ἐντεύξεσθαι, ὅμως τοῦθ' εὐ- 363 ροντο, μὴ δὲ αὐτῶν ὑμᾶς ἐξαπατηθῆναι. οἳ δ' Ἀθηναίων, τῆς ἐλευθερωτάτης πόλεως, πρέσβεις ταχθέντες ὑμᾶς, οἷς ἀπαντῶντας ἐμβλέπειν, οἷς συζῆν ἀνάγκη τὸν λοιπὸν βίον καὶ ἐν οἷς εὐθύνας ἔμελλον δώσειν τῶν πεπραγμένων, τούτους ἐξαπατᾶν ὑπέστησαν. πῶς ἂν ἀνθρώποι κακίους ἢ μᾶλλον ἀπονενοημένοι τούτων γένοιτο;
- 70 Ἴνα τοίνυν εἰδῆθ' ὅτι καὶ κατάρατός ἐστιν ὑφ' ὑμῶν, καὶ οὐδ' ὅσιον ὑμῖν οὐδ' εὐσεβές ἐστι τοιαῦτ' ἐφευσμένον αὐτὸν ἀφεῖναι, λέγε τὴν ἀρὰν καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὴν ἐκ τοῦ νόμου ταυτηνί.

ΑΡΑ.

- Ταῦθ' ὑπὲρ ὑμῶν, ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' ἐκάστην τὴν ἐκκλησίαν ὁ κῆρυξ εὐχεται νόμῳ προστεταγμένα, καὶ ὅταν ἡ βουλή καθῆται, παρ' ἐκείνη πάλιν. καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν εἰπεῖν τούτῳ ὡς οὐκ εὖ ἤδει· ὑπογραμματαύων γὰρ ὑμῖν καὶ ὑπηρετῶν τῇ βουλῇ αὐ- 71 τὸς ἐξηγεῖτο τὸν νόμον τοῦτον τῷ κήρῳ. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον καὶ ὑπερφυές ἂν πεποιηκότες ὑμεῖς εἴητε, εἰ ἂν προστάττετε, μᾶλλον δ' ἀξιούτε ποιεῖν ὑπὲρ ὑμῶν τοὺς θεοὺς, ταῦτ' αὐτοὶ κύριοι γεγενημένοι τήμερον

1. ἄρα, 2. κήρυξ. 2 ὑπηρετεῖν 3. κήρυξ
 ἢ ἐπίκουρος

μὴ ποιήσαιτε, ἀλλ' ὃν ἐκείνοις εὐχεσθ' ἐξώλη ποιεῖν αὐ-
τὸν καὶ γένος καὶ οἰκίαν, τοῦτον ἀφείητε αὐτοί; μηδα-
μῶς· ὅς γάρ ἂν ὑμᾶς λάθῃ, τοῦτον ἀφίετε τοῖς θεοῖς
κολάζειν· ὃν δ' ἂν αὐτοὶ λάβῃτε, μηκέτ' ἐκείνοις περὶ
τούτου προστάττετε.

- 72 Εἰς τοίνυν τοῦτ' ἀναιδείας καὶ τόλμης αὐτὸν ἤξειν
ἀκούω ὥστε πάντων τῶν πεπραγμένων ἐκστάντα, ὧν
ἀπήγγειλεν, ὧν ὑπέσχετο, ὧν πεφενάκικε τὴν πόλιν,
ὥσπερ ἐν ἄλλοις τισὶ κρινόμενον καὶ οὐκ ἐν ὑμῖν τοῖς
ἅπαντ' εἰδόσι, πρῶτον μὲν Λακεδαιμονίων, εἶτα Φω-364
κέων, εἰδ' Ἑγησίππου κατηγορήσειν. ἔστι δὲ ταῦτα
- 73 γέλωσ, μᾶλλον δ' ἀναισχυντία δεινῆ. ὅσα γὰρ νῦν ἐρεῖ
περὶ τῶν Φωκέων ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἢ τοῦ Ἑγη-
σίππου, ὡς Πρόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο, ὡς ἀσεβεῖς εἰ-
σὶν, ὡς ὅ τι ἂν δήποτ' αὐτῶν κατηγορῇ, πάντα δήπου
ταῦτα πρὸ τοῦ τοὺς πρέσβεις τούτους δεῦρ' ἦκειν ἐπέ-
πρακτο, καὶ οὐκ ἦν ἐμποδῶν τῷ τοὺς Φωκέας σώζε-
- 74 σθαι, ὡς τίς φησιν; Αἰσχίνης αὐτὸς οὕτως. οὐ γὰρ
ὡς εἰ μὴ διὰ Λακεδαιμονίους, οὐδ' ὡς εἰ μὴ Πρόξενον
οὐχ ὑπεδέξαντο, οὐδ' ὡς εἰ μὴ δι' Ἑγησίππον, οὐδ' ὡς
εἰ μὴ διὰ τὸ καὶ τὸ ἐσώθησαν ἂν οἱ Φωκεῖς, οὐχ οὕτω
τότε ἀπήγγειλεν, ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπερβάς διαρρη-
δην ἠέκειν πεπεικῶς ἔφη Φίλιππον Φωκέας σώζειν, τὴν
Βοιωτίαν οἰκίζειν, ὑμῖν τὰ πράγματα οἰκεῖα ποιεῖν·
ταῦτα πεπράξεσθαι δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν καὶ διὰ ταῦ-
- 75 τα χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι. μὴ
τοίνυν ἂ πρὸ τοῦ τοῦτον ἀπαγγεῖλαι ταῦτ' ἐπέπρακτο ἢ
Λακεδαιμονίοις ἢ Φωκεῦσιν ἀκούετε μὴδ' ἀνέχεσθε, μη-
δὲ κατηγορεῖν ἑᾶτε Φωκέων ὡς πονηροί. οὐ γὰρ Λακε-
δαιμονίους διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ποτ' ἐσώσατε, οὐδὲ
τοὺς καταράτους Εὐβοέας τουτουσί, οὐδ' ἄλλους πολ-
λοὺς, ἀλλ' ὅτι συμφέρον ἦν σῶς εἶναι τῇ πόλει, ὥσπερ

Φωκέας νυνί. καὶ τίτῶν Φωκέων ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἢ ὑμῶν ἢ ἄλλου τινὸς ἀνθρώπων μετὰ τοὺς παρὰ τοῦ-
 του λόγους ἐξαμαρτόντος οὐκ ἀπέβητὰ πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ
 76 ζαι. πέντε γὰρ ἡμέραι γεγόνασι μόναι, ἐν αἷς οὗτος 365
 ἀπήγγειλε τὰ ψευδῆ, ὑμεῖς ἐπιστεύσατε, οἱ Φωκεῖς
 ἐπύθοντο, ἐνέδωκαν ἑαυτοὺς, ἀπώλοντο. ὅθεν, οἶμαι,
 καὶ δῆλόν ἐστι σαφῶς ὅτι ἡ πᾶσα ἀπάτη καὶ τέχνη συν-
 εσκευάσθη τοῦ περὶ Φωκέας ὀλέθρου. ὃν μὲν γὰρ
 χρόνον οὐχ οἶός τ' ἦν ἐλθεῖν ὁ Φίλιππος διὰ τὴν εἰρή-
 νην, ἀλλ' ἦν ἐν παρασκευῇ, τοὺς Λακεδαιμονίους μετ-
 επέμπετο, πάντα τὰ πράγμαθ' ὑποσχόμενος πράξειν
 ἐκείνοις, ἵνα μὴ δι' ὑμῶν αὐτοὺς οἱ Φωκεῖς ὑποποιή-
 77 σωνται. ἐπειδὴ δὲ ἤκεν εἰς Πύλας, οἱ Λακεδαιμόνιοι
 δ' αἰσθόμενοι τὴν ἐνέδραν ὑπεχώρησαν, τοῦτον αὖ
 κροκαθῆκεν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ἵνα μὴ πάλιν ὑμῶν αἰ-
 σθομένων ὅτι Θηβαίους τὰ πράγματα πράττει εἰς χρό-
 νους καὶ πόλεμον καὶ τριβὴν ἐμπέση, τῶν μὲν Φωκέων
 ἀμνηνομένων, ὑμῶν δὲ βοηθούτων, ἀλλ' ἀκουτι πᾶνθ'
 ὑφ' ἑαυτῶ ποιήσεται. ὅπερ καὶ γέγονεν. μὴ οὖν ὅτι
 καὶ Λακεδαιμονίους καὶ Φωκέας ἐξηπάτησε Φίλιππος,
 διὰ ταῦθ' ὧν ὑμᾶς οὗτος ἐξηπάτησε μὴ δότω δίκην· οὐ
 γὰρ δίκαιον.

78 Ἄν τοίνυν ἀντὶ Φωκέων καὶ Πυλῶν καὶ τῶν ἄλ-
 λων τῶν ἀπολωλότων Χερρόνησος ὡς περίεστι τῇ πό-
 λει λέγη, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μὴ ἀποδέξησθε, ὧ ἄνδρες
 δικασταί, μηδ' ὑπομείνητε, πρὸς οἷς ἐκ τῆς πρεσβείας
 ἠδίκησθε, καὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας ὄνειδος προσκατασκευ-
 ασθῆναι τῇ πόλει, ὡς ἄρα ὑμεῖς τῶν ιδίων τι κτημά-
 των ὑπεξαίρουμένοι τὴν τῶν συμμάχων σωτηρίαν
 προήκασθε. οὐ γὰρ ἐποιήσατε τοῦτο, ἀλλ' ἤδη τῆς εἰ-
 ρήνης γεγонуίας καὶ τῆς Χερρονήσου σῶ οὔσης τέτ- 366

*Ἡ περιγραφή τοῦ ἀπολόγου τοῦ πρὸς τοὺς δικαστὰς
 ἐπορεύθη*

ταρας μῆνας ὅλους ἐσώζοντο οἱ Φωκεῖς τοὺς ὕστερον, ἢ δὲ τούτου ψευδολογία μετὰ ταῦθ' ὕστερον αὐτοὺς
 79 ἀπώλεσεν, ἐξαπατήσασα ὑμᾶς. εἶτα καὶ νῦν ἐν μεί-
 ζονι κινδύνῳ τὴν Χερρόνησον οὐσαν εὐρήσετε ἢ τότε.
 πότερον γὰρ εὐπορώτερον ἂν δίκην ἔδωκε Φίλιπ-
 πος ἐξαμαρτῶν εἰς αὐτὴν πρὶν τούτων τι τῆς πόλε-
 ως προλαβεῖν, ἢ νυνί; ἐγὼ μὲν οἶμαι, τότε πολλῶ.
 τίς οὖν ἢ ταύτης περιουσία τῶν φόβων ἀφηρημένων
 καὶ τῶν κινδύνων τῶν τοῦ βουλευθέντος ἂν αὐτὴν
 ἀδικῆσαι;

80 Ἔτι τοίνυν τοιοῦτό τι μέλλειν αὐτὸν ἀκούω λέγειν,
 ὅτι θαυμάζει τί δήποτε Δημοσθένης μὲν αὐτοῦ κατη-
 γορεῖ, Φωκέων δ' οὐδεὶς. ὡς δὴ τοῦτ' ἔχει, βέλτιον
 προακοῦσαι παρ' ἐμοῦ. Φωκέων τῶν ἐκπεπτωκότων
 οἱ μὲν οἶμαι βέλτιστοι καὶ μετριώτατοι φηγάδες γεγε-
 νημένοι καὶ τοιαῦτα πεπονθότες ἡσυχίαν ἄγουσι, καὶ
 οὐδεὶς ἂν αὐτῶν ἐθελήσειεν ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφο-
 ρῶν ἰδίαν ἔχθραν ἀνελέσθαι· οἱ δ' ὅτιοῦν ἂν ἀργυ-
 81 ρίου ποιήσαντες τὸν δῶσοντα οὐκ ἔχουσιν αὐτοῖς. οὐ
 γὰρ ἐγὼγ' ἂν ἔδωκα οὐδενὶ οὐδὲν ὥστε μοι παραστάν-
 τας ἐνταυθὶ βοᾶν οἷα πεπόνθασιν· ἢ γὰρ ἀλήθεια καὶ
 τὰ πεπραγμένα αὐτὰ βοᾶ. ἀλλὰ μὴν ὅ γε δῆμος ὁ τῶν
 Φωκέων οὕτω κακῶς καὶ ἐλεινῶς διάκειται ὥστε μὴ
 περὶ τοῦ κατηγορεῖν ἐκάστῳ τὰς Ἀθήνησιν εὐθύνας
 εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ δουλεύειν καὶ τεθνᾶναι τῶ φό-
 βῳ Θηβαίους καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους, οὓς ἀναγκά-
 ζονται τρέφειν, διωκισμένοι κατὰ κόμας καὶ παρηρη-
 82 μένοι τὰ ὄπλα. μὴ δὴ ταῦτα λέγειν αὐτὸν ἔατε, ἀλλ'
 ὡς οὐκ ἀπολώλασι Φωκεῖς δεικνύναι, ἢ ὡς οὐχ ὑπέ- 367
 σχετο σώσειν αὐτοὺς Φίλιππον. τοῦτο γὰρ εἰσι προ-
 σβείας εὐθυναί, τί πέπρακται; τί ἀπήγγειλας; εἰ μὲν
 ἀληθῆ, σώξου· εἰ δὲ ψευδῆ, δίκην δός. εἰ δὲ μὴ πάροι-

ἢ ἢ αὐτῶν ταῦτα / τοῦ περιγράψαι αὐτὴν, ἀλλ' ἵνα κερ...

σι Φωκεῖς, τί τοῦτο; οὕτω γὰρ διέθηκας αὐτούς, οἶμαι, τὸ μέρος σὺ ὥστε μήτε τοῖς φίλοις βοηθεῖν μήτε τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνεσθαι δύνασθαι.

- 83 Καὶ μὴν ὅτι χωρὶς τῆς ἄλλης αἰσχύνης καὶ ἀδοξίας, ἦν τὰ πεπραγμένα ἔχει, καὶ μεγάλοι κίνδυνοι περιεστᾶσιν ἐκ τούτων τὴν πόλιν, ῥᾶδιον δεῖξαι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν ὅτι τῷ Φωκέων πολέμῳ καὶ τῷ κυρίου εἶναι Πυλῶν Φωκέας ἢ τε ἀπὸ Θηβαίων ἄδεια ὑπῆρχεν ἡμῖν καὶ τὸ μηδέποτ' ἐλθεῖν ἂν εἰς Πελοπόννησον μηδ' εἰς Εὐβοίαν μηδ' εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον μηδὲ
- 84 Θηβαίους; ταύτην μέντοι τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει ταῖς τούτων ἀπάταις καὶ ψευδολογίαις πεισθέντες προήκασθ' ὑμεῖς, καὶ τετειχισμένην ὀπλοῖς καὶ πολέμῳ συνεχεῖ καὶ πόλεσι μεγάλαις συμάχων ἀνδρῶν καὶ χώρα πολλῇ περιείδετ' ἀνασταθεῖσαν. καὶ ματαία μὲν ἢ πρότερον βοήθεια ἢ εἰς Πύλας ὑμῖν γέγονεν, ἦν μετὰ πλειόνων ἢ διακοσίων ταλάντων ἐποιήσασθε, ἂν λογίσσησθε τὰς ἰδίας δαπάνας τὰς τῶν στρατευσαμένων,
- 85 μάταιαι δὲ καὶ αἱ κατὰ Θηβαίων ἐλπίδες. ὁ δὲ, πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν ὧν οὗτος ὑπηρέτηκε Φιλίππῳ, πλείστην ὕβριν ὡς ἀληθῶς ἔχει κατὰ τῆς πόλεως καὶ πάντων ὑμῶν, τοῦτ' ἀκούσατέ μου, ὅτι τοῖς Θηβαίοις ἐγνωκότος ἐξ ἀρχῆς τοῦ Φιλίππου πάνθ' ἃ πεποίηκε ποιεῖν, οὗτος ἀπαγγείλας τὰναντία καὶ φανεροὺς ἐπι- 368
- δείξας ὑμᾶς οὐχὶ βουλομένους ὑμῖν μὲν τὴν ἐχθρὰν τὴν πρὸς Θηβαίους μείζω, Φιλίππῳ δὲ τὴν χάριν πεποίηκεν. πῶς ἂν οὖν ὑβριστικώτερον ἄνθρωπος ὑμῖν ἐχρήσατο;

- 86 Λέγε δὴ τὸ ψήφισμα λαβὼν τὸ τοῦ Διοφάντου καὶ τὸ τοῦ Καλλισθένους, ἵν' εἰδῆτε ὅτι, ὅτε μὲν τὰ δέοντ' ἐποιεῖτε, θυνσιῶν καὶ ἐπαίνων ἤξιουσθε παρ' ὑμῖν αὐ-

τοῖς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τούτων παρε-
κρούσθητε, παῖδας καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατε-
κομίζεσθε καὶ τὰ Ἡράκλεια ἐντὸς τείχους θύειν ἐψηφι-
ξεσθε εἰρήνης οὔσης· ὃ καὶ θαυμάζω εἰ τὸν μηδὲ τοὺς
θεοὺς, καθ' ὃ πάτριον ἦν, τιμᾶσθαι ποιήσαντα τοῦτου
ἀτιμώρητον ἀφήσετε. λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ταῦτα μὲν τότε ἄξια, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πε-
πραγμένων ἐψηφίσασθε. Λέγε δὴ τὰ μετὰ ταῦτα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

87 Ταῦτα τότε ἐψηφίξεσθ' ὑμεῖς διὰ τούτους, οὐκ ἐπὶ
ταύταις ταῖς ἐλπίσιν οὔτε κατ' ἀρχὰς ποιησάμενοι τὴν
εἰρήνην καὶ τὴν συμμαχίαν, οὔθ' ὕστερον ἐγγράψαι
πεισθέντες εἰς αὐτὴν "καὶ τοῖς ἐκγόνοις," ἀλλ' ὡς θαυ-
μάσι' ἠλίκα πεισόμενοι διὰ τούτους ἀγαθὰ. καὶ μὴν
καὶ μετὰ ταῦτα ὁσάκις πρὸς Πορθμῶ ἢ πρὸς Μεγάροις
ἀκούοντες δύναμιν Φιλίππου καὶ ξένους ἐθορυβεῖσθε,
πάντες ἐπίστασθε. οὐ τοίνυν εἰ μήπω τῆς Ἀττικῆς
ἐπιβαίνει, δεῖ σκοπεῖν οὐδὲ ῥαθυμεῖν, ἀλλ' εἰ διὰ τού-
τους ἐξουσία γέγονεν αὐτῷ τοῦθ' ὅταν βούληται ποιῆ-
σαι, τοῦθ' ὁρᾶν, καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὸ δεινὸν βλέπειν, καὶ
τὸν αἴτιον καὶ παρασκευάσαντα τὴν ἐξουσίαν ταύτην 369
ἐκείνῳ μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι.

88 Οἶδα τοίνυν ὅτι τοὺς μὲν ὑπὲρ τῶν κατηγορημέ-
νων αὐτῶν λόγους Αἰσχίνης φεύξεται, βουλόμενος δ'
ὑμᾶς ὡς πορρωτάτω τῶν πεπραγμένων ἀπάγειν διέξει-
σιν ἠλίκα πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαθὰ ἐκ τῆς εἰρήνης γί-
γνεται καὶ τὸνναντίον ἐκ τοῦ πολέμου κακὰ, καὶ ὅπως
ἐγκώμια εἰρήνης ἔρει, καὶ τοιαῦτα ἀπολογήσεται. ἔστι
δὲ καὶ ταῦτα κατηγορήματα τούτου. εἰ γὰρ ἢ τοῖς ἄλ-

- λοις ἀγαθῶν αἰτία τοσούτων πραγμάτων καὶ ταραχῆς ἡμῖν αἰτία γέγονε, τί τις εἶναι τοῦτο φῆ πλὴν ὅτι δῶρα λαβόντες οὗτοι καλὸν πρᾶγμα φύσει κακῶς διέθηκαν;
- 89 τί δ'; οὐ τριήρεις τριακόσιαι καὶ σκευὴ ταύταις καὶ χρήμαθ' ὑμῖν περίεστι καὶ περιέσται διὰ τὴν εἰρήνην; ἴσως ἂν εἶποι. πρὸς δὴ ταῦτα ἐκείνο ὑμᾶς ὑπολαμβάνειν δεῖ, ὅτι καὶ τὰ Φιλίππου πράγματα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν εὐπορώτερα πολλῶ, καὶ κατασκευαῖς ὀπλων καὶ χώρας καὶ προσόδων, αἱ γερόνασιν ἐκείνῳ μεγάλαι.
- 90 γερόνασι δὲ καὶ ἡμῖν τινές. ἢ δέ γε τῶν πραγμάτων κατασκευὴ καὶ τῶν συμμάχων, δι' ἣν ἢ αὐτοῖς ἢ τοῖς κρείττοσι τὰγαθὰ πάντες κέκτηνται, ἢ μὲν ἡμετέρα προαθεῖσα ὑπὸ τούτων ἀπόλωλε καὶ γέγονεν ἀσθενής, ἢ δ' ἐκείνου φοβερὰ καὶ μείζων πολλῶ. οὐ δὴ δίκαιον ἐκείνῳ μὲν ἀμφοτέρῳ ἠϋξῆσθαι διὰ τούτους, καὶ τὰ τῶν συμμάχων καὶ τὰ τῶν προσόδων, ἃ δ' ἡμῖν δικαίως ἂν ὑπῆρχεν ἐκ τῆς εἰρήνης, ταῦτ' ἀνθ' ὧν ἀπέδοντο αὐτοὶ λογιζέσθαι. οὐ γὰρ ταῦτ' ἀντ' ἐκείνων γέγονεν, οὐδὲ 370 πολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦν ἂν ὁμοίως ἡμῖν, ἐκεῖνα δὲ τούτοις ἂν προσῆν, εἰ μὴ διὰ τούτους.
- 91 Ὅλος δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον δήπου φήσασαι ἂν εἶναι μὴτ', εἰ πολλὰ καὶ δεινὰ τὰ συμβεβηκότ' ἐστὶ τῇ πόλει, μηδενὸς δ' Αἰσχίνης αἴτιος τούτων, εἰς τοῦτον ἐλθεῖν τὴν ὀργὴν, μὴτ' εἴ τι τῶν δεόντων πέπρακται δι' ἄλλον τινά, τοῦτο σῶσαι τουτουί· ἀλλ' ὅσων οὗτος αἴτιος σκεψάμενοι καὶ χάριν, ἂν ταύτης ἄξιός ᾤ, καὶ τὸ ὑναντίον ὀργὴν, ἂν τοιαῦτα φαίνεται πεποιηκώς,
- 92 ποιείσθε. πῶς οὖν εὐρήσετε ταῦτα δικαίως; ἔαν μὴ πάνθ' ἅμα ἐᾷτε ταραττεῖν αὐτὸν, τὰ τῶν στρατηγῶν ἀδικήματα, τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον, τὰ πὸ τῆς εἰρήνης ἀγαθὰ, ἀλλ' ἕκαστον ἐφ' ἑαυτοῦ σκοπήτε. οἶον ἦν ἡμῖν πόλεμος πρὸς Φίλιππον; ἦν. ἐνταῦθ' ἐγκαλεῖ

τις Αἰσχίνῃ; βούλεται τις τούτου κατηγορεῖν περὶ τῶν
 ἐν τῷ πολέμῳπραχθέντων; οὐδὲ εἷς. οὐκοῦν περὶ
 τούτων γε ἀφείται, καὶ οὐδὲν αὐτὸν δεῖ λέγειν· περὶ
 γὰρ τῶν ἀμφισβητουμένων καὶ τοὺς μάρτυρας παρέχε-
 σθαι καὶ τὰ τεκμήρια δεῖ λέγειν τὸν φεύγοντα, οὐ τὰ
 ὁμολογούμενα ἀπολογούμενον ἕξαπατᾶν. ὅπως τοίνυν
 περὶ τοῦ πολέμου μηδὲν ἔρεις· οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν αἰ-
 93 τιᾶται περὶ αὐτοῦ σε. μετὰ ταῦτα εἰρήνην τινὲς ἡμᾶς
 ἐπειθον ποιήσασθαι· ἐπέισθημεν· πρέσβεις ἐπέμψα-
 μεν· ἤγαγον οὗτοι δεῦρο τοὺς ποιησομένους τὴν εἰρή-
 νην. πάλιν ἐνταῦθα περὶ τούτου μέμφεται τις Αἰσχί-
 νην; φησί τις εἰσηγήσασθαι τούτου εἰρήνην, ἢ ἀδικεῖν
 ὅτι δεῦρ' ἤγαγε τοὺς ποιησομένους; οὐδὲ εἷς. οὐκοῦν
 οὐδ' ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην 371
 94 οὐδὲν αὐτῷ λεκτέον· οὐ γὰρ οὗτος αἷτιος. τί οὖν, ἄν-
 θρωπε, λέγεις, εἴ τις ἔροϊτό με, καὶ πόθεν ἄρχει κατη-
 γορεῖν; ὅθεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλευομένων
 ὑμῶν οὐ περὶ τοῦ εἰ ποιητέον εἰρήνην ἢ μὴ (ἐδέδοκτο
 γὰρ ἤδη τοῦτό γε) ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ ποῖαν τινὰ, τοῖς τὰ δί-
 καια λέγουσιν ἀντειπὼν τῷ μισθοῦ γράφοντι συνεῖπε
 δῶρα λαβὼν, καὶ μετὰ ταῦτ' ἐπὶ τοὺς ὄρκους αἰρεθεὶς
 ὧν μὲν ὑμεῖς προσετάξατε, οὐδ' ὅτιοῦν ἐποίησε, τοὺς
 δ' ἐπὶ τοῦ πολέμου διασωθέντας ἀπώλεσε τῶν συμμά-
 χων, καὶ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐψεύσατο ἡλίκα οὐ-
 δεὶς πάποτ' ἄλλος ἀνθρώπων οὔτε πρότερον οὐδ'
 ὕστερον. τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἄχρι τοῦ λόγου τυχεῖν
 Φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης Κτησιφῶν καὶ Ἀριστόδη-
 μος τὴν ἀρχὴν τὴν πρώτην ἔφερον τοῦ φενακισμοῦ,
 ἐπειδὴ δ' εἰς τὸ πράττειν ἤδη τὰ πράγμαθ' ἤκειν, Φιλο-
 κράτει καὶ τούτῳ παρέδωκαν, δεξάμενοι δ' οὗτοι πάντ'
 95 ἀπώλεσαν. εἰτ' ἐπειδὴ δεῖ λόγον καὶ δίκην ὑπέχειν τῶν
 πεπραγμένων, ὧν, οἶμαι, πανοῦργος οὗτος καὶ θεοῖς

ἐχθρὸς καὶ γραμματεὺς, ὡς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρινόμε-
 νος ἀπολογήσεται, οὐχ ἵνα πλειόνων ἢ κατηγορεῖ τις
 αὐτοῦ δ᾽ λόγον· μανία γὰρ τοῦτό γε· ἀλλ' ὄρα τοῦθ',
 ὅτι ἐν μὲν τοῖς ὑφ' αὐτοῦ πεπραγμένοις ἀγαθὸν μὲν
 οὐδὲν ἐστίν, ἅπαντα δὲ τὰδικήματα, ἣ δ' ὑπὲρ τῆς εἰ-
 ρήνης ἀπολογία, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦνομα γοῦν ἔχει
 96 φιλάνθρωπον. ἦν δέδοικα μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 δέδοικα, μὴ λελήθαμεν, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι, ἐπὶ 372
 πολλῶ ἄγοντες· τὸ γὰρ ἀσφαλὲς αὐτῆς καὶ τὸ βέβαιον
 οὔτοι προῦδοσαν, Φωκέας καὶ Πύλας· οὐ μὴν διὰ τοῦ-
 τόν γε ἐξ ἀρχῆς ἐποίησάμεθα, ἀλλ' ἄτοπον μὲν ἐστίν
 ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δὲ πάννυ· εἰ γὰρ τις ὡς ἀληθῶς
 χαίρει τῇ εἰρήνῃ, τοῖς στρατηγοῖς, ὧν κατηγοροῦσιν
 ἅπαντες, χάριν αὐτῆς ἔχέτω. εἰ γὰρ ἐκείνοι ὡς ὑμεῖς
 ἐβούλεσθε ἐπολέμουν, οὐδ' ὄνομα εἰρήνης ἂν ὑμεῖς
 97 ἠνέσχεσθε. εἰρήνη μὲν οὖν δι' ἐκείνους, ἐπικίνδυνος
 δὲ καὶ σφαλερὰ καὶ ἄπιστος διὰ τούτους γέγονε δωρο-
 δοκήσαντας. εἴργετ' οὖν, εἴργετε αὐτὸν τῶν ὑπὲρ τῆς
 εἰρήνης λύγων, εἰς δὲ τοὺς ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων ἐμ-
 βιβάζετε. οὐ γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται,
 οὐ, ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβληται. σημεῖον
 δέ· εἰ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη ἐγεγόνει, μηδὲν δ' ὕστερον
 ἐξηπάτησθε ὑμεῖς μηδ' ἀπωλώλει τῶν συμμαχῶν μη-
 δεῖς, τίς ἀνθρώπων ἐλύπησεν ἂν ἡ εἰρήνη, ἔξω
 τοῦ ἄδοξος γεγενῆσθαι; καίτοι καὶ τούτου συναί-
 τιος οὔτος συνειπὼν Φιλοκράτει. ἀλλ' ἀνήκεστόν γ'
 οὐδὲν ἂν ἦν γεγονός. νῦν δ', οἶμαι, πολλῶν αἴτιος
 οὔτος.

98 Ὅτι μὲν τοίνυν αἰσχροῦς καὶ κακῶς πάντα ταῦθ'
 ὑπὸ τούτων ἀπόλωλε καὶ διέφθαρται, οἶμαι πάντας
 ὑμᾶς εἰδέναί. ἐγὼ δ', ὧ ἄνδρες δικασταί, τοσοῦτ' ἀπέ-
 χω τοῦ σνοκοφαντίαν τινὰ τοῖς πράγμασι τούτοις προσ-

- ἀγειν ἢ ὑμᾶς ἀξιοῦν ὥστ', εἰ ταῦθ' ὑπ' ἀβελτερίας ἢ
 δι' εὐήθειαν ἢ δι' ἄλλην ἄγνοιαν ἠντινοῦν οὕτω πέ-
 πρακται, αὐτός τ' ἀφήμι Αἰσχίνην καὶ ὑμῖν συμβου- 373
 99 λεύω. καίτοι τῶν σκήψεων τούτων οὐδεμί' ἐστὶ πολι-
 τικὴ οὐδὲ δικαία. οὐδένα γὰρ τὰ κοινὰ πράττειν ὑμεῖς
 κελεύετε οὐδ' ἀναγκάζετε· ἀλλ' ἐπειδὴν τις ἑαυτὸν
 πείσας δύνασθαι προσέλθῃ, προᾶγμα ποιοῦντες ἀνθρώ-
 πων χρηστῶν καὶ φιλανθρώπων, εὐνοικῶς δέχεσθε καὶ
 οὐ φθονερώς, ἀλλὰ καὶ χειροτονεῖτε καὶ τὰ ὑμέτερόν αὐ-
 100 τῶν ἐργχειρίζετε. ἂν μὲν οὖν κατορθοῖ τις, τιμῆσεται
 καὶ πλέον ἔξει τῶν πολλῶν κατὰ τοῦτο· ἂν δ' ἀποτυγ-
 χάνῃ, σκήψῃς καὶ προσφάσεις ἐρεῖ; ἀλλ' οὐ δίκαιον. οὐ
 γὰρ ἂν ἐξαρκέσειε τοῖς ἀπολωλόσι συμμαχοῖς οὐδὲ τοῖς
 παισὶν αὐτῶν οὐδὲ ταῖς γυναῖξιν οὐδὲ τοῖς ἄλλοις διὰ
 τὴν ἀβελτερίαν τὴν ἐμὴν, ἵνα μὴ τὴν τούτου λέγω, τοι-
 101 αῦτα πεπονθέναι· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ὅμως ὑμεῖς
 ἄφετ' Αἰσχίνῃ τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ ὑπερβάλλοντα, ἂν
 δι' εὐήθειαν ἢ δι' ἄλλην ἄγνοιαν ἠντινοῦν λελυμασιμέ-
 νος φανῇ. ἂν μέντοι διὰ πονηρίαν ἀργύριον λαβῶν
 καὶ δῶρα, καὶ τοῦτ' ἐξελεγχθῇ σαφῶς ὑπ' αὐτῶν τῶν
 πεπραγμένων, μάλιστα μὲν, εἰ οἶόν τε, ἀποκτείνετε,
 εἰ δὲ μὴ, ζῶντα τοῖς λοιποῖς παράδειγμα ποιήσατε.
 σκοπεῖτε δὴ τὸν ὑπὲρ τούτων ἔλεγχον, ὡς δίκαιος ἐσται,
 μεθ' ὑμῶν.
- 102 Ἀνάγκη δὴ που τοὺς λόγους τούτους Αἰσχίνην πρὸς
 ὑμᾶς εἰπεῖν τουτονὶ, τοὺς περὶ τῶν Φωκέων καὶ τῶν
 Θεσπιέων καὶ τῆς Εὐβοίας, εἶπερ μὴ πεπρακῶς αὐτὸν
 ἐκὼν ἐξηπάτα, δυοῖν θάτερον, ἢ διαρρηθὴν ἀκούσαντα
 ὑποσχομένου Φιλίππου ὅτι πράξει ταῦτα καὶ ποιήσει,
 ἢ εἰ μὴ τοῦτο, γοητευθέντα καὶ φευκακισθέντα τῇ περὶ
 τᾶλλα φιλανθρωπία καὶ ταῦτ' ἐλπίσαντα παρ' αὐτοῦ. 374
- 103 οὐκ ἔνεστι τούτων οὐδὲ ἓν χωρὶς. ἐκ τοίνυν τούτων

ἀμφοτέρων μάλιστα πάντων ἀνθρώπων μισεῖν αὐτῷ προσήκει Φίλιππον. διὰ τί; ὅτι τὸ μὲν ἐκείνου μέρος πάντ' αὐτῷ γέγονε τὰ δεινότετα καὶ τὰ αἰχίστα. ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν, ἀδοξεῖ, δίκαιος ἀπολωλέναι κρίνεται. εἰ γέ τι τῶν προσηκόντων ἐγίνετο, ἐν εἰσαγγελίᾳ πάλαι ἂν ἦν· νῦν δὲ διὰ τὴν ὑμετέραν εὐήθειαν καὶ πραότητα εὐθύνας δίδωσι, καὶ ταύτας ὀπηνίκα βούλεται. ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν φωνὴν ἀκήκοεν Αἰσχίνου κατηγοροῦντος Φιλίππου; τίς δ' ἐξελέγχοντα ἢ λέγοντά τι τοῦτου εἶρακεν; οὐδὲ εἷς· ἀλλὰ πάντες Ἀθηναῖοι πρότερον κατηγοροῦσι Φιλίππου, καὶ ὁ τυχὼν αἰεὶ, ὧν οὐδὲν οὐδεις ἠδίκηται ἰδίᾳ δήπου. ἐγὼ δ' ἐκείνους τοὺς λόγους ἐξήτουν παρὰ τούτου, εἶπερ μὴ πεπρακῶς αὐτὸν ἦν, "ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐμοὶ μὲν χρήσασθε ὅ τι βούλεσθε· ἐπίστευσα, ἐξηπατήθην, ἤμαρτον, ὁμολογῶ. τὸν δ' ἄνθρωπον, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φυλάττεσθε· ἄπιστος, γόης, πονηρός. οὐχ ὁρᾶτε οἷα πεποίηκεν ἐμέ; οἷα ἐξηπάτηκεν;" τούτων οὐδένα ἀκούω τῶν λόγων, οὐδ' ὑμεῖς. διὰ τί; ὅτι οὐ παρακρουσθεῖς οὐδ' ἐξαπατηθεῖς, ἀλλὰ μισθώσας αὐτὸν καὶ λαβῶν ἀργύριον ταῦτ' εἶπε, καὶ προὔδωκεν ἐκείνῳ, καὶ γέγονε καλὸς κἀγαθὸς καὶ δίκαιος μισθωτὸς ἐκείνῳ, πρεσβευτῆς μέντοι καὶ πολίτης ὑμῖν προδότης καὶ τρις, οὐχ ἅπαξ ἀπολωλέναι δίκαιος.

111 Οὐ τοίνυν ἐκ τούτων μόνου δηλὸς ἔσθ' ὅτι χρημάτων ἅπαντ' εἶπεν ἐκεῖνα. ἀλλ' ἦκον ὡς ὑμᾶς ἐναγχος Θετταλοὶ καὶ Φιλίππου πρέσβεις μετ' αὐτῶν, ἀξιούν- 375
τες ὑμᾶς Φίλιππον Ἀμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι. τῷ προσήκεν οὖν ἀντειπεῖν τούτοις μάλιστα πάντων ἀνθρώπων; Αἰσχίνῃ τουτάρῃ. διὰ τί; ὅτι οἷς οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, τούτοις τὰναντία ἐποίησεν ἐκεῖνος.
112 οὗτος μὲν γὰρ ἔφη Θεσπιάς καὶ Πλαταιᾶς αὐτὸν τει-

*ἡ πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπε καὶ μεγαλειότης αὐτοῦ
καὶ δόξα*

- χειν, καὶ τοὺς μὲν Φωκέας οὐκ ἀπολεῖν, τὴν δὲ Θηβαίων ὕβριν καταλύσειν· ὁ δὲ τοὺς μὲν Θηβαίους μείζους ἢ προσῆκε πεποιήκε, τοὺς δὲ Φωκέας ἄρδην ἀπολώλεκε, καὶ τὰς μὲν Θεσπιάς καὶ Πλαταιὰς οὐ τετείχηκε, τὸν δὲ Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν προσεξηνδραπόδισται. πῶς ἂν ἐναντιώτερα πράγμαθ' ἑαυτοῖς τούτων γένοιτο; οὐ τοίνυν ἀντεῖπεν, οὐδὲ διῆρε τὸ στόμα,
- 113 οὐδ' ἐφθέρξατο ἐναντίον οὐδέν. καὶ οὐχὶ τοῦτό πω δεινὸν, τηλικουῖτον ὄν· ἀλλὰ καὶ συνεῖπε μόνος τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἀνθρώπων. καίτοι τοῦτό γε οὐδὲ Φιλοκράτης ἐτόλμησε ποιῆσαι ὁ μισθός, ἀλλ' Αἰσχίνης οὐτοσί. καὶ θορυβούντων ὑμῶν καὶ οὐκ ἐθελόντων ἀκούειν αὐτοῦ καταβαίνων ἀπὸ τοῦ βήματος, ἐνδεικνύμενος τοῖς πρέσβεσι τοῖς παρὰ τοῦ Φιλίππου παροῦσι, πολλοὺς ἔφη τοὺς θορυβούντας εἶναι, ὀλίγους δὲ τοὺς στρατευομένους, ὅταν δέη, (μέμνησθε γὰρ δήπου,) αὐτὸς ὢν, οἶμαι, θαυμάσιος στρατιώτης, ὦ Ζεῦ.
- 114 Ἔτι τοίνυν, εἰ μὲν μηδένα μηδὲν ἔχοντα εἶχομεν δεῖξαι τῶν πρέσβεων, μηδ' ἦν ὥστ' ἰδεῖν ἅπαντας, βασιάνους καὶ τὰ τοιαῦθ' ὑπόλοιπον ἂν ἦν σκοπεῖν. εἰ δὲ Φιλοκράτης μὴ μόνον ὠμολόγει παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ἀλλὰ καὶ ἐδείκνυεν ὑμῖν, πυροπωλῶν, οἰκο- 376 δομῶν, βαδιεῖσθαι φάσκων, καὶ μὴ χειροτονῆτε ὑμεῖς, ξυλληγῶν, τὸ χρυσίον καταλλαττόμενος φανερωῶς ἐπὶ ταῖς τραπέζαις, οὐκ ἐνὶ δήπου τοῦτον εἰπεῖν ὡς οὐκ
- 115 εἶληφε, τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντα καὶ δεικνύντα. ἔστιν οὖν οὕτω τις ἀνθρώπων ἀνόητος ἢ κακοδαίμων, ὅστις ἵνα λαμβάνῃ μὲν Φιλοκράτης, ἀδοξῇ δὲ αὐτὸς καὶ κινδυνεύῃ, ἐξὸν αὐτῷ μετὰ τῶν μηδὲν ἠδικοκτότων ἐξετάξεσθαι, τούτοις μὲν πολεμεῖν, πρὸς δ' ἐκείνον ἐλθῶν κρίνεσθαι βούλεται; ἐγὼ μὲν οὐδένα οἶμαι. ἀλλὰ

1. πῶς οὐκ εἶται. 2. δηλ. καὶ ἴσθι φιλ. ἐθ. προσθετικῶς. 3. ἐξ ἡλικίας οὐκ ἐκείνου οὐκ ἐκείνου ἀρμενιστοῦ. 4. καὶ ἀποκαθάρσει.

πάντα ταῦτ', ἐὰν ὀρθῶς σκοπῆτε, εὐρήσετε μεγάλα, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐναργῆ σημεῖα τοῦ χορήματα τοῦτον ἔχειν.

- 116 Ὁ τοίνυν ὕστατον μὲν γέγονεν, οὐδενὸς δ' ἐστὶν ἔλαττον σημεῖον τοῦ πεπρακέναι τοῦτον ἑαυτὸν Φιλίππῳ, θεάσασθε. ἴστε δῆπου πρώην, ὅτ' εἰσήγγελλεν Ἰπερείδης Φιλοκράτην, ὅτι παρελθὼν ἐγὼ δυσχεραίνειν ἔφην ἐν τι τῆς εἰσαγγελίας, εἰ μόνος Φιλοκράτης τοσοῦτων καὶ τοιούτων ἀδικημάτων αἴτιος γέγονεν, οἱ δ' ἐννεά τῶν πρέσβειων μηδενός. καὶ οὐκ ἔφην τοῦθ' οὕτως ἔχειν· οὐδαμοῦ γὰρ ἂν φανῆναι καθ' αὐτὸν ἐκεῖνον, εἰ μὴ τοὺς συναγωνιζομένους τούτων τινὰς
- 117 εἶχεν. ἴν' οὖν μήτ' ἀφῶ μήτ' αἰτιάσωμαι μηδένα, ἔφην ἐγὼ, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ τοὺς μὲν αἰτίους εὖρη, τοὺς δὲ μὴ μετεσχηκότας ἀφῆ, ἀναστὰς ὁ βουλόμενος καὶ παρελθὼν εἰς ὑμᾶς ἀποφηνάσθω μὴ μετέχειν μηδὲ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ ὑπὸ Φιλοκράτους πεπραγμένα. καὶ 377 τὸν τοῦτο ποιήσαντα ἀφίημι ἐγὼγ', ἔφην. ταῦτα μνημονεύετε, ὡς ἐγὼ οἶμαι. οὐ τοίνυν παρῆλθεν οὐδεὶς
- 118 οὐδ' ἔδειξεν ἑαυτόν. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἐστὶν ἐκάστῳ τις πρόφασις· ὁ μὲν οὐχ ὑπεύθυνος ἦν, ὁ δ' οὐχὶ παρῆν ἴσως, τῷ δὲ κηδεστής ἐστὶν ἐκεῖνος· τούτῳ δ' οὐδὲν τούτων. ἀλλ' οὕτω καθάπαξ πέπρακεν ἑαυτὸν καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς παρεληλυθόσι μεμισθάρνηκε μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα δῆλός ἐστιν, ἂν περ ἐκφυγῇ νῦν, καθ' ὑμῶν ὑπάρξων ἐκεῖνῳ, ὡςθ', ἴνα μηδὲν ἐναντίον μηδὲ ῥῆμα πρόηται Φιλίππῳ, οὐδ' ἀφιέντων ἀφίεται, ἀλλ' ἀδοξεῖν, κρίνεσθαι, πάσχειν ὅτιοῦν αἰρεῖται παρ' ὑμῶν
- 119 μᾶλλον ἢ Φιλίππῳ τι ποιῆσαι μὴ πρὸς ἡδονήν. καίτοι τίς ἢ κοινωνία, τίς ἢ πολλὴ πρόνοια ὑπὲρ Φιλοκράτους αὐτῆς; ὅς εἰ τὰ κάλλιστα καὶ πάντα τὰ συμφέροντα ἐπεπρεσβεύκει, χορήματα δ' ὠμολόγει λαβεῖν ἐκ τῆς

ἴσως οὐκ ἐπὶ πρᾶγμα τῆς κατασκευῆς, μάλιστα
μακρῶς 2 γὰρ ἐστὶν - 3 δὲ ἴσως οὐκ ἐπὶ πρᾶγμα
καὶ ὅτιοῦν

τῶν πραγμάτων ὄντων μετεώρων καὶ τοῦ μέλλοντος
 ἀδήλου, σύλλογοι καὶ λόγοι παντοδαποὶ κατὰ τὴν ἀγο-
 123 ρὰν ἐγίννοντο τότε· ἐφοβοῦντο δὴ μὴ σύγκλητος ἐκ-
 κλησία γένοιτο ἐξαίφνης, εἶτα ἀκούσαντες ὑμεῖς ἐμοῦ
 τάληθῆ ψηφίσαισθε τι τῶν δεόντων ὑπὲρ τῶν Φωκέ-
 ων, καὶ τὰ πράγματ' ἐκφύγοι τὸν Φίλιππον. εἰ γὰρ
 ἐψηφίσασθε μόνον καὶ μικρὰν ὑπεφήνατ' ἐλπίδα ἦντι- 379
 νοῦν αὐτοῖς, ἐσώθησαν ἄν. οὐ γὰρ ἐνῆν, οὐκ ἐνῆν μὴ
 παρακρουσθέντων ὑμῶν μείναι Φιλίππῳ. οὔτε γὰρ
 σῆτος ἦν ἐν τῇ χώρᾳ, ἀσπόρῳ διὰ τὸν πόλεμον γεγο-
 ννία, οὔθ' ἡ σιτοπομπία δυνατὴ τριήρων οὐσῶν ὑμε-
 τέρων ἐκεῖ καὶ τῆς θαλάττης κρατουσῶν, αἶ τε πόλεις
 πολλαὶ καὶ χαλεπαὶ λαβεῖν αἰ τῶν Φωκέων, μὴ οὐ χρό-
 νῳ καὶ πολιορκίᾳ· εἰ γὰρ ἐν ἡμέρᾳ πόλιν ἦρει, δύο
 124 καὶ εἰκοσὶν εἰσιν ἀριθμῶ. διὰ δὴ ταῦτα πάντα, ἵνα
 μηδὲν μετάθοισθε ὧν ἐξηπάτησθε, τοῦτον αὐτοῦ κατέ-
 λιπον. ἐξομόσασθαι μὲν δὴ μὴ μετ' αἰτίας τινὸς δεινὸν
 ἦν καὶ ὑποψία μεγάλη. "τί λέγεις; ἐπὶ τηλικαῦτα καὶ
 "τοιαῦτ' ἀγαθὰ οὐχὶ βαδίζεις ἀπαγγέλλας οὐδὲ προ-
 "σβεύεις;" ἔδει δὲ μένειν. πῶς οὖν; ἀρρωστεῖν προφα-
 σίζεται, καὶ λαβῶν Ἐξήκεστον τὸν ἰατρὸν ἀδελφὸς αὐ-
 τοῦ καὶ προσελθὼν τῇ βουλῇ ἐξώμοσεν ἀρρωστεῖν του-
 125 τουὶ καὶ αὐτὸς ἐχειροτονήθη. ἐπειδὴ δ' ἀπωλώλεσαν
 οἱ Φωκεῖς ὕστερον ἡμέραις πέντε ἢ ἕξ, καὶ τέλος εἶχε
 τὸ μίσθωμα ὡσπερ ἂν ἄλλο τι τούτῳ, καὶ ὁ Δερκύλος
 ἐκ τῆς Χαλκίδος ἦκεν ἀναστρέψας καὶ ἀπήγγειλεν
 ὑμῖν ἐκκλησιάξουσιν ἐν Πειραιεῖ ὅτι Φωκεῖς ἀπολώλα-
 σι, καὶ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἀκούσαντες
 εἰκότως ἀκείνοις συνήχθεσθε καὶ αὐτοὶ ἐξεπέπληχθε,
 καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατακομίζειν ἐψη-
 φίξεσθε καὶ τὰ φρούρια ἐπίσκευάζειν καὶ τὸν Πειραιεῖ
 126 τειχίζειν καὶ τὰ Ἡράκλεια ἐν ἄστει θύειν,—ἐπειδὴ ταῦτ

1. ἡνδραυγῶν. 2. οὐ χί' εὐκχαλοῖ. 3. εἰ μὴ.
 4. αἶνον αἰτίας γενῆ. 5. ἀρρωσθέντων. 6. ἐκ τῆς θαλάττης
 κρατουσῶν. 7. ἐκ τῆς θαλάττης κρατουσῶν. 8. ἐκ τῆς θαλάττης

ἦν καὶ τοιαύτη ταραχὴ καὶ τοιοῦτος θόρυβος περιεστῆ- 380
 κει τὴν πόλιν, τηνικαῦτα ὁ σοφὸς καὶ δεινὸς οὐτοσὶ καὶ
 εὖφανος οὔτε βουλῆς οὔτε δήμου χειροτονήσαντος
 αὐτὸν ὄχετο πρεσβεύων ὡς τὸν ταῦτα πεποιηκότα,
 οὔτε τὴν ἀρρωστίαν, ἐφ' ἣ τὶτ' ἐξωμόσαθ', ὑπολογι-
 σάμενος, οὔθ' ὅτι πρεσβευτῆς ἄλλος ἤρητο ἀνθ' αὐ-
 τοῦ, οὔθ' ὅτι τῶν τοιούτων ὁ νόμος θάνατον τὴν ζη-
 127 μίαν εἶναι κελεύει, οὔθ' ὅτι πάνδεινόν ἐστὶν ἀπηγγελ-
 κότα ὡς ἐπικεκήρυκται χρήματ' αὐτῷ ἐν Θήβαις, ἐπει-
 δὴ Θηβαῖοι πρὸς τῷ τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ἔχειν καὶ
 τῆς Φωκέων χώρας ἐγκρατεῖς γεγόνασι, τηνικαῦτα εἰς
 μέσας τὰς Θήβας καὶ τὸ τῶν Θηβαίων στρατόπεδον βα-
 δίζειν· ἀλλ' οὕτως ἔκφρων ἦν καὶ ὄλος πρὸς τῷ λήμ-
 ματι καὶ τῷ δωροδοκίματι ὥστε πάντα ταῦτα ἀνελῶν
 καὶ παριδῶν ὄχετο.

128 Καὶ τοιούτου τοῦ πράγματος ὄντος, ἔτι πολλῶ
 δεινότερά ἐστιν ἂ ἐκεῖσε ἐλθὼν διεπράξατο. ἀπάντων
 γὰρ ὑμῶν τουτῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων οὔτω
 δεινὰ καὶ σχέτλια ἤγουμένων τοὺς τάλαιπῶρους πά-
 σχειν Φωκέας ὥστε μήτε τοὺς ἐκ τῆς βουλῆς θεωροὺς
 μήτε τοὺς θεσμοθέτας εἰς τὰ Πύθια πέμψαι, ἀλλ' ἀπο-
 στήναι τῆς πατρίου θεωρίας, οὔτος εἰς τὰ πινύκια τῶν
 πραγμάτων καὶ τοῦ πολέμου, ἂ Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος
 ἔθνον, εἰστιᾶτο ἐλθὼν καὶ σπονδῶν μετεῖχε καὶ εὐχῶν,
 ἃς ἐπὶ τοῖς τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων τείχεσι καὶ
 χώρᾳ καὶ ὄπλοις ἀπολωλόσιν ἤρχετο ἐκεῖνος, καὶ συν-
 εστεφανοῦτο καὶ συνεπαιάνιζε Φιλίππῳ καὶ φιλοτη-
 σίας προὔπιεν.

129 Καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν ἐμοὶ μὲν οὔτω, τουτῶ δ'
 ἄλλως πως εἰπεῖν· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς ἐξωμοσίας ἐν 381
 τοῖς κοινοῖς τοῖς ὑμετέροισι γράμμασιν ἐν τῷ μητροφῶ
 ταῦτ' ἐστίν, ἐφ' οἷς ὁ δημόσιος τέτακται, καὶ ψήφισμα

*ἡμ' ἀποδοσεσθαι μὲν ἐν τῷ κερ' ἴσθ. 2 κινῶν
 ἐσοσθαι 3 καὶ ἀναρῶν ἕξασθαι πρὸς ὁ
 στήναι*

ἄντικρος περὶ τούτου τοῦ ὀνόματος γέγραπται· ὑπὲρ
 δ' ὧν ἐκεῖ διεπράξατο, οἱ συμπρεσβεύοντες καὶ παρ-
 οντες καταμαρτυρήσουσιν, οἵπερ ἐμοὶ ταῦτα διηγούν-
 το· οὐ γὰρ ἔγωγ' αὐτοῖς συνεπρέσβευσα, ἀλλ' ἔξωμο-
 130 σάμην. Καὶ μοι λέγε τὸ ψήφισμα καὶ τὰ γράμματα, καὶ
 τοὺς μάρτυρας κάλει. |

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ. ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τίνας οὖν εὐχὰς ὑπολαμβάνειτ' εὐχεσθαι τοῖς θε-
 οῖς τὸν Φίλιππον, ὄτ' ἔσπενδεν, ἢ τοὺς Θηβαίους; ἄρ'
 οὐ κράτος πολέμου καὶ νίκην αὐτοῖς καὶ τοῖς συμμά-
 χοις διδόναι, καὶ τὰναντία τοῖς τῶν Φωκέων; οὐκοῦν
 ταῦτα συνηύχето οὗτος καὶ κατηρᾶτο τῇ πατρίδι, ἃ
 νῦν εἰς κεφαλὴν ὑμᾶς αὐτῷ δεῖ τρέψαι.

131 Οὐκοῦν ἄρχετο μὲν παρὰ τὸν νόμον, ὃς θάνατον
 κελεύει τούτων τὴν ζημίαν εἶναι· ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε ἐτέ-
 ρων θανάτων ἄξια ποιῶν πέφανται· τὰ δὲ πρόσθεν
 πεπραγμένα καὶ πεπρεσβευμένα ὑπὲρ τούτων ἀποκτεί-
 νειεν ἂν αὐτὸν δικαίως. σκοπεῖτε τοίνυν τί ἔσται τί-
 μημα, ὃ ταύτην ἔξει τὴν ἀξίαν ὥστε τοσοῦτων ἀδικη-
 132 μάτων ἀξιόχρεων φαίνεσθαι. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἅπαντας ὑμᾶς καὶ ὅλου
 τὸν δῆμον πᾶσι τοῖς πεπραγμένοις ἐκ τῆς εἰρήνης ἐπι-
 τιμᾶν, καὶ μήτε τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι κοινωνεῖν ἐθέλειν
 δυσκόλως τ' ἔχειν καὶ ὑπόπτως πρὸς τὸν Φίλιππον, ὡς
 ἀσεβῶν καὶ δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων καὶ οὔτε 382
 δικαίων οὔθ' ὑμῖν συμφερόντων, εἰς δὲ τὸ δικαστή-
 ριον εἰσελθόντας τὰς ὑπὲρ τούτων εὐθύνας δικάσου-
 τας, ὄρκον ὑπὲρ τῆς πόλεως ὁμωμοκότας, τὸν ἅπαν-
 των τῶν κακῶν αἴτιον, καὶ ὃν εἰλήφατ' ἐπ' αὐτοφώ-
 133 ρῳ τοιαῦτα πεποιηκότα, τοῦτον ἀφεῖναι; καὶ τίς οὐ
 δικαίως ὑμῖν ἐγκαλέσει τῶν ἄλλων πολιτῶν, μᾶλλον

δ' ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων, ὄρων Φιλίππῳ μὲν ὑμᾶς ὀργιζομένους, ὃς ἐκ πολέμου ποιούμενος εἰρήνην παρὰ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις ἐωνεῖτο, πράγμα πολλὴν συγγνώμην ἔχον διαπραττόμενος, τουτουὶ δ' ἀφιέντας, ὃς τὰ ὑμέτερα οὕτως αἰσχροῶς ἀπέδοτο, τῶν νόμων τὰ ἔσχατα ταπτόντων ἐπιτίμια, ἐάν τις ταῦτα ποιῇ.

- 134 Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιοῦτος ἦξει τις λόγος παρὰ τούτων, ὡς ἀρχὴ γενήσεται πρὸς Φίλιππον ἔχθρας, εἰ τῶν πρεσβευσάντων τὴν εἰρήνην καταψηφιεῖσθε. ἐγὼ δ'· εἰ τοῦτ' ἔστιν ἀληθές, οὐκ ἔχω σκοπούμενος εὐρεῖν ὅ τι μεῖζον τούτου κατηγορήσω. εἰ γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης¹ χρήματ' ἀναλώσας ὥστε τυχεῖν, οὗτος οὕτω γέρονε φοβερὸς καὶ μέγας ὥστε τῶν ὄρκων καὶ τῶν δικαίων ἀμελήσαντας ὑμᾶς ἤδη τί Φιλίππῳ χαριεῖσθε σκοπεῖν, τί παθόντες ἂν οἱ τούτων αἰτιοὶ τὴν προσήκουσαν δίκην² δεδωκότες εἶεν; οὐ μὴν ἀλλ' ὅτι καὶ φιλίας ἀρχὴ συμφερουσῆς ὑμῖν οὕτω μᾶλλον ἐκ τῶν εἰκότων γενήσεται, καὶ τοῦτ' οἶμαι δείξειν. εὖ γὰρ εἰδέναι χρὴ τοῦθ', ὅτι οὐ καταφρονεῖ Φίλιππος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς πόλεως τῆς ὑμετέρας, οὐδ' ἀχρηστοτέρους νομίσας ὑμᾶς Θηβαίων ἐκείνους εἶλετ' ἀνθ' ὑμῶν. 383 ἀλλ' ὑπὸ τούτων ἐδιδάχθη καὶ ταῦτ' ἤκουσεν, ἃ καὶ πρότερόν ποτ' εἶπον ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ καὶ
- 136 τούτων οὐδεὶς ἀντεῖπεν, ὡς ὁ μὲν δῆμὸς ἐστὶν ἀσταθμητότατον πράγμα τῶν πάντων καὶ ἀσυνθετώτατον,³ ὥσπερ ἐν θαλάττῃ πνεῦμα ἀκατάστατον, ὡς ἂν τύχη, κινούμενος. ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθεν· μέλει δ' οὐδενὶ τῶν κοινῶν, οὐδὲ μέμνηται. δεῖ δέ τινας φίλους ὑπάρχειν τοὺς ἕκαστα πράξοντας ἐν ὑμῖν αὐτῷ καὶ διοικῆσοντας, οἷον αὐτὸς δὴ· κἄνπερ αὐτῷ τοῦτο κα-

1 ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἐν τῷ δήμῳ. 2 ἀκατάστατον.

3 ἀκατάστατον.

- τασκευασθῆ, πᾶν ὃ τι ἂν βούληται παρ' ὑμῖν ῥαδίως
 137 διαπραξέται. εἰ μὲν οὖν ἤκουσεν, οἶμαι, τοὺς τότε
 ταῦτα πρὸς αὐτὸν εἰπόντας παραχορήμα, ὡς δευρ' ἐπ-
 ανῆλθον, ἀποτετυμπανισμένους, ἐποίησεν ἄν ταῦτ' ἄ-
 βασιλεῖ. τί δ' ἦν ὃ ἐκεῖνος ἐποίησεν; ἔξαπατηθεὶς ὑπὸ
 Τιμαγόρου καὶ τετταράκοντα τάλαντα, ὡς λέγεται, δε-
 δωκῶς αὐτῷ, ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν ἐπύθετο αὐτὸν τεθνεῶ-
 τα καὶ οὐδὲ τοῦ ζῆν ὄντα κύριον αὐτῷ βεβαιῶσαι, μή
 τί γ' ἂ ἐκείνῳ τόθ' ὑπέσχετο προᾶξι, ἔγνω τὴν τιμὴν
 οὐχὶ τῷ κυρίῳ τῶν πραγμάτων δεδωκῶς. καὶ γὰρ τοι
 προῶτον μὲν Ἀμφίπολιν πάλιν ὑμετέραν [δούλην] κατ-
 ἐπεμφεν, ἣν τότε σύμμαχον αὐτοῦ καὶ φίλην ἔγρα-
 ψεν· εἴτ' οὐδενὶ πάποτ' ἔδωκε χρήματα τοῦ λοιποῦ.
 138 ταῦτ' οὖν τοῦτ' ἂν ἐποίησε Φίλιππος, εἴ τινα τού-
 των εἶδε δίκην δόντα, καὶ νῦν, ἂν ἴδῃ, ποιήσει. ἐπει-
 δὲν δ' ἀκούῃ λέγοντας εὐδοκιμοῦντας ἐν ὑμῖν, ἐτέρους
 κρῖνοντας, τί καὶ ποιήσῃ; ζητῆ πόλλ' ἀναλίσκειν, ἔξόν 384
 ἐλάττω, καὶ πάντας θεραπεύειν βούληται, δὴ ἢ τρεῖς
 ἔξόν; μαίνοιτο μέντ' ἂν. οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν Θηβαίων
 πόλιν εἴλετο δημοσίᾳ ποιεῖν ὃ Φίλιππος εὖ, πολλοῦ γε
 139 καὶ δεῖ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν πρέσβων ἐπέισθη. ὃν δὲ τρό-
 πον, φράσω πρὸς ὑμᾶς ἐγώ. ἦλθον ὡς αὐτὸν πρέσβεις
 ἐκ Θηβῶν, ὅτε περ καὶ παρ' ὑμῶν ἡμεῖς ἦμεν ἐκεῖ. τού-
 τοις χρήματ' ἐκεῖνος ἐβούλετο δοῦναι, καὶ πάνυ γε, ὡς
 ἔφασαν, πολλά. οὐκ ἐδέξαντο οὐδ' ἔλαβον ταῦτα οἱ
 τῶν Θηβαίων πρέσβεις. μετὰ ταῦτα ἐν θυσίᾳ τινὶ καὶ
 δαίπνῳ πίνων καὶ φιλάνθρωπευόμενος πρὸς αὐτοὺς ὁ
 Φίλιππος ἄλλα τε δὴ πολλά, οἷον αἰχμάλωτα καὶ τοιαῦ-
 τα, καὶ τελευτῶν ἐκπώματ' ἄργυρᾶ καὶ χρυσᾶ προῦπι-
 νεν αὐτοῖς. πάντα ταῦτα ἐκεῖνοι διεωθοῦντο καὶ οὐ-
 140 δαμῆ προῖεντο ἑαυτούς. τελευτῶν δὲ Φίλων, εἰς τῶν
 πρέσβων, εἶπεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγον οὐχ ὑπέρο

Θηβαίων, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν ἄξιον εἰρησθαι. ἔφη γὰρ τὸν
 Φίλιππον ὄρῶν καὶ μεγαλοψύχως καὶ φιλανθρωπῶς
 ἔχοντα πρὸς αὐτοὺς ἠδεσθαι καὶ χαίρειν· αὐτοὶ μὲν
 οὖν ὑπάρχειν αὐτῷ φίλοι καὶ ξένοι καὶ ἄνευ τῶν δώρων
 τούτων, εἰς δὲ τὰ τῆς πόλεως πράγματα, ἐν οἷς ἦν τότε,
 τὴν φιλανθρωπίαν αὐτὸν ἠξίουσαν ταύτην προσθέντα
 ἄξιόν τι καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν Θηβαίων προᾶξαι, καὶ ὅλην
 τε τὴν πόλιν οὕτω καὶ σφεῖς ὠμολόγουν ὑπάρξειν αὐ-
 141 τῷ. καὶ γὰρ τοι σκέψασθε τί τοῖς Θηβαίοις γέγονεν ἐκ
 τούτων καὶ τί συμβέβηκε, καὶ θεάσασθε ἐπ' αὐτῆς τῆς
 ἀληθείας ἠλίκον ἐστὶ τὸ μὴ πωλεῖν τὰ τῆς πόλεως·
 πρῶτον μὲν τοίνυν εἰρήνη γέγονεν αὐτοῖς πονουῦσι καὶ
 τάλαιπωρουμένοις ἤδη τῷ πολέμῳ καὶ ἠττωμένοις, εἰ- 385
 τα τῶν ἐχθρῶν Φωκῶν ἄρδην ὄλεθρος καὶ ὄλων τῶν
 τειχῶν καὶ τῶν πόλεων ἀναιρέσεις. ἄρα καὶ μόνα ταῦ-
 τα; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἔτι πρὸς τούτοις Ὀρχομενὸς, Κο-
 ρώνεια, Κορσῖα, τὸ Τιλφωσσαῖον, τῆς τῶν Φωκῶν
 142 χώρας ὀπόσῃν βούλονται. τοῖς μὲν δὴ Θηβαίοις ταῦτ'
 ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὧν οὐδ' ἂν εὖξαιτο δῆπου
 μεῖζονα· τοῖς δὲ πρέσβεσι τοῖς τῶν Θηβαίων τί; οὐ-
 δὲν πλὴν τὸ τούτων αἰτίοις γεγενῆσθαι τῇ πατρίδι·
 τοῦτο δὲ καλὸν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σεμνὸν εἰς
 ἀρετῆς λόγον καὶ δόξης, ἦν οὗτοι χρημάτων ἀπέδοντο.
 ἀντιθῶμεν δὴ τί τῇ τῶν Ἀθηναίων πόλει γέγονεν ἐκ
 τῆς εἰρήνης καὶ τί τοῖς πρέσβεσι τοῖς τῶν Ἀθηναίων,
 καὶ θεωρεῖτε εἰ παραπλήσια τῇ πόλει καὶ τούτοις αὐ-
 143 τοῖς. τῇ πόλει μὲν τοίνυν ἀφεστηκέναι μὲν ἀπάντων
 καὶ τῶν κτημάτων καὶ τῶν συμμάχων, ὁμωμοκέναι δὲ
 Φιλίππῳ, κἂν ἄλλος τις ἴη ποτ' ἐπ' αὐτὰ βουλόμενος
 σώξειν, ὑμᾶς κωλύσειν καὶ τὸν μὲν ὑμῖν βουλόμενον
 παραδοῦναι ἐχθρὸν ἠγγῆσεσθαι καὶ πολέμιον, τὸν δὲ
 144 ἀπεστερηκότα σύμμαχον καὶ φίλον. ταῦτα γὰρ ἐστίν

ἃ συνεῖπε μὲν Αἰσχίνης οὕτως, ἔγραψε δ' ὁ τούτου συνεργὸς Φιλοκράτης· καὶ κρατοῦντος ἐμοῦ τὴν προτέραν ἡμέραν, καὶ πεπεικότος ὑμᾶς τὸ τῶν συμμάχων δόγμα κυρῶσαι καὶ καλέσαι τοὺς πρέσβεις τοὺς τοῦ Φιλίππου, ἐκκρούσας οὗτος εἰς τὴν ὑστεραίαν τὴν Φιλοκράτους γνώμην ἐπεισεν ἐλέσθαι, ἐν ἧ καὶ ταῦτα καὶ
 145 πολλὰ ἄλλ' ἔτι τούτων δεινότερά ἐστι γεγραμμένα. τῇ μὲν δὴ πόλει ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὧν οὐδ' 386 εὐρεῖν αἰσχίω ῥάδιον· τοῖς δὲ πρέσβεσι τί τοῖς ταῦτα πράξασιν; τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ πάνθ', ὅσα ἐοράκαθ' ὑμεῖς, οἰκίας, ξύλα, πυρούς, ἀλλ' ἐν τῇ τῶν ἀπολωλότων συμμάχων χώρα κτήματα καὶ γεωργίαι παμπληθεῖς, Φιλοκράτει μὲν τάλαντον ἔχουσαι πρόσοδον, τού-
 146 τω δ' Αἰσχίνῃ τριάκοντα μναῖς. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιον τὰς τῶν ὑμετέρων συμμάχων συμφορὰς¹ πρόσόδους τοῖς πρέσβεσι τοῖς ὑμετέροις γεγενῆσθαι, καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήνην τῇ μὲν ἐκπεμψάσῃ πόλει τῶν μὲν συμμάχων ὄλεθρον, τῶν δὲ κτημάτων ἀπόστασιν, ἀντὶ δὲ δόξης αἰσχύνῃν γεγενῆσθαι, τῶν δὲ πρέσβεων τοῖς κατὰ τῆς πόλεως ταῦτα πράξασι πρόσόδους, εὐπορίας, κτήματα, πλοῦτον ἀντὶ τῶν ἐσχάτων ἀποριῶν εἰργάσθαι; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς Ὀλυνθίους μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

147 Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἂν εἰ καὶ τοιοῦτό τι τολμήσει λέγειν, ὡς οὐκ ἦν καλὴν οὐδ' οἶαν ἡξίου ἐγὼ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι κακῶς τῷ πολέμῳ τῶν στρατηγῶν κεχορημένων. ἂν δὴ ταῦτα λέγῃ, πρὸς θεῶν ἐρωτήσατ' αὐτὸν μεμνημένοι, πότερον ἐξ ἐτέρας τινὸς ὄχητο πρεσβεύων πόλεως ἢ ταύτης αὐτῆς. εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἐτέ-

1 εἰς τὴν πόλιν. 2 γὰρ. μαρτυρημένων.

ρας, ἣν κερρατηκέναι τε τῷ πολέμῳ φήσει καὶ χρη-
 στοὺς ἔχειν στρατηγούς, εἰκότως χρήματ' εἴληφεν· εἰ
 δ' ἐκ ταύτης αὐτῆς, τίνος ἔνεκ' ἐφ' οἷς ἡ πέμψασα πό-
 λιν τῶν αὐτῆς ἀπέστη, ἐπὶ τούτοις οὗτος δωρεὰς προσ-
 λαβὼν φαίνεται; τῶν γὰρ αὐτῶν ἔδει τὴν τε πέμψασαν 387
 πόλιν τυγχάνειν καὶ τοὺς ἐκ ταύτης πρέσβεις, εἶπερ τι
 148 τῶν δικαίων ἐγίνετο. ἔτι τοίνυν κάκεινο σκέψασθε,
 ᾧ ἄνδρες δικασταί. πότερ' οἴεσθε πλέον Φωκίας Θη-
 βαίων ἢ Φίλιππον ὑμῶν κρατεῖν τῷ πολέμῳ; ἐγὼ μὲν
 γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι Φωκεῖς Θηβαίων. εἶχόν γε Ὀρχομενὸν
 καὶ Κορώνειαν καὶ τὸ Τιλφωσσαῖον, καὶ τοὺς ἐν Νέω-
 σιν ἀπειλήφεσαν αὐτῶν, καὶ ἐβδομήκοντα καὶ διακο-
 σίους ἀπεκτόνεσαν ἐπὶ τῷ Ἡδυλείῳ, καὶ τρόπαιον εἰ-
 στήκει, καὶ ἵπποκράτουν, καὶ κακῶν Ἰλιάς περιειστή-
 149 κει Θηβαίους. ὑμῖν δὲ τοιοῦτο μὲν οὐδὲν οὔτ' ἦν μήτε
 γένοιτο τοῦ λοιποῦ, τοῦτο δ' ἦν τὸ δεινότατον τοῦ
 πρὸς Φίλιππον πολέμου, οὐκ ἐδύνασθε κακῶς ἡλίκα
 ἐβούλεσθε ποιεῖν ἐκεῖνον. τοῦ δὲ μὴ πάσχειν αὐτοὶ
 πᾶσαν ἄδειαν ἤγετε. τί ποτ' οὖν ἐκ τῆς αὐτῆς εἰρήνης
 τοῖς μὲν Θηβαίοις, τοῖς τοσοῦτο κρατουμένοις τῷ πο-
 λέμῳ, καὶ τὰ ἐαυτῶν κομίσασθαι καὶ τὰ τῶν ἐχθρῶν
 προσλαβεῖν γέγονε, τοῖς δ' Ἀθηναίοις ὑμῖν, καὶ ἂ τῷ
 πολέμῳ διεσώζετο, ταῦτ' ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἀπολωλέκε-
 ναι; ὅτι τὰ κείνων μὲν οὐκ ἀπέδοντ' οἱ πρέσβεις, τὰ δ'
 ὑμέτερα οὗτοι πεπρακάσιν. ὅτι γὰρ ταῦθ' οὕτω πέ-
 πρακται, καὶ ἐκ τῶν ἐπιλοίπων ἔτι μᾶλλον εἴσεσθε.
 150 Ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη τέλος εἶχεν αὕτη ἢ τοῦ
 Φιλοκράτους, ἣ συνείπεν οὗτος, οἱ δὲ πρέσβεις ἀπῆρ-
 κεσαν οἱ τοῦ Φιλίππου λαβόντες τοὺς ὄρκους (καὶ μέχρι 388
 τούτου γε οὐδὲν ἀνήκεστον ἦν τῶν πεπραγμένων, ἀλλ'
 αἰσχροῖα μὲν ἢ εἰρήνη καὶ ἀναξία τῆς πόλεως, ἀντὶ δὲ
 τούτων δὴ τὰ θανάμια ἀγαθὰ ἡμῖν ἔμελλον ἔσεσθαι),

2 = ἔχειν ἀναξίαν / (ὑμῖν - ὑὸ δεινόν)
 1 = πᾶσαν

- ἡξιούν ὑμᾶς ἐγὼ καὶ τούτοις ἔλεγον πλεῖν τὴν ταχίστην ἐφ'. Ἑλλησπόντου καὶ μὴ προέσθαι μηδ' ἑᾶσαι κατασχεῖν Φίλιππον μηδὲν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ τῶν ἐκεῖ
- 151 χωρίων. ἦδειν γὰρ ἀκριβῶς ὅτι πάνθ' ὅσ' ἂν ἐκ πολέμου γιγνομένης εἰρήνης προεθῆ, ταῦτα τοῖς ἀμελήσασιν ἀπόλλυται. οὐδεὶς γὰρ πώποθ' ὑπὲρ τῶν ὄλων πεισθεὶς εἰρήνην ἄρειν ὑπὲρ τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἐξ ἀρχῆς ἠθέλησε πολεμεῖν, ἀλλὰ ταῦθ' οἱ προλαβόντες ἔχουσιν. χωρὶς δὲ τούτων δυοῖν χρησίμοι οὐ διαμαρτήσεσθαι τὴν πόλιν ἡγούμην πλευσάντων ἡμῶν. ἢ γὰρ παρόντων καὶ κατὰ τὸ ψήφισμ' αὐτὸν ἐξορκωσάντων, ἃ μὲν εἰλήφει τῆς πόλεως, ἀποδώσειν, τῶν
- 152 δὲ λοιπῶν ἀφέξεσθαι, ἢ μὴ ποιούντος ταῦτα ἀπαγγελεῖν ἡμᾶς εὐθέως δεῦρο, ὥστ' ἐν ἐκείνοις τοῖς πόρρω καὶ ἐλάττωσι τὴν πλεουεξίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἰδόντας ὑμᾶς περὶ τῶνδε τῶν ἐγγύς καὶ μειζόνων, λέγω δὲ Φωκέων καὶ Πυλῶν, οὐ προήσεσθαι. μὴ προλαβόντος δ' ἐκείνου ταῦτα μηδ' ὑμῶν ἐξαπατηθέντων ἅπαντ' ἐν ἀσφαλεῖ τὰ πράγμαθ' ὑμῖν ἔσεσθαι, καὶ παρ' ἐκόντος
- 153 ὑπάρξειν αὐτοῦ τὰ δίκαια. καὶ ταῦτ' εἰκότως οὕτως ὑπελάμβανον ἔξειν. εἰ γὰρ ἦσαν, ὡς ἦσαν τότε, Φωκεῖς σφ' καὶ Πύλας εἶχον, ἐκεῖνος μὲν οὐδὲν ἂν ὑμῖν εἶχεν ἀνατείνασθαι φοβερόν, δι' ὃ τῶν δικαίων ἂν τι 389 παρῆιδετε. οὔτε γὰρ κατὰ γῆν παρελθὼν οὔτε ναυσὶ κρατήσας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἦξειν ἔμελλεν, ὑμεῖς δ' ἐκείνου παραχοῆμα, εἰ μὴ τὰ δίκαια ποιούη, κλείσειν τὰ ἐμπόρια, καὶ χρημάτων τ' ἐν σπάνει καὶ τῶν ἄλλων ἐν πολιορκίᾳ πάλιν αὐτὸν καταστήσειν, ὥστ' ἐκεῖνος ὁ δουλεύων ἔμελλεν ἔσεσθαι τοῖς ἀπὸ τῆς εἰρήνης λυσι-
- 154 τελοῦσιν, οὐχ ὑμεῖς. καὶ ταῦθ' ὅτι οὐκ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι νῦν πλάττομαι καὶ προσποιοῦμαι, ἀλλὰ τότε εὐθύς ἐγνώκειν καὶ προεωρώμην ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τού-

ἡμῶν καὶ ἀποδοῦναι τὰ μισθώματα
ὅτι οὐκ ἀπαιτῶν. ἔτι δὲ μισθώματα

τοῖς ἔλεγον, ἐκεῖθεν εἰσεσθε. ἐπειδὴ γὰρ ἐκκλησία μὲν οὐκέτ' ἦν ὑπόλοιπος οὐδεμία διὰ τὸ προκατακεχοῖσθαι, οὗτοι δ' οὐκ ἀπῆσαν, ἀλλ' αὐτοῦ διέτριβον, γράφω ψήφισμα βουλευῶν, τὴν βουλήν ποιήσαντος τοῦ δήμου κυρίαν, ἀπιέναι τοὺς πρέσβεις τὴν ταχίστην, τὸν δὲ στρατηγὸν Πρόξενον κομίζειν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνηται, γράφας ὡσπερ νῦν λέγω, τοῖς δῆμασιν οὕτως ἀντικρὺς Καί μοι λέγε τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβῶν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

- 155 Ἐνθένδε μὲν τοίνυν αὐτοὺς ἐξήγαγον οὕτως ἄκου-
 τας, ὡς καθαρῶς οἷς μετὰ ταῦτ' ἐποιοῦν εἰσεσθε. ἐπει-
 δὴ δὲ ἀφικόμεθ' εἰς Ὠρεὸν καὶ συνειμίξαμεν τῷ Προ-
 ξένῳ, ἀμελήσαντες οὗτοι τοῦ πλεῖν καὶ τὰ προστετα-
 γμένα πράττειν ἐπορευόντο κύκλῳ, καὶ πρὶν εἰς Μακε-
 δονίαν ἐλθεῖν, τρεῖς καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἀνηλώσαμεν.
 τὰς δὲ ἄλλας πάσας καθήμεθ' ἐν Πέλλῃ, πρὶν Φίλιπ- 390
 πον ἐλθεῖν, σὺν αἷς ἐπορεύθημεν ὁμοῦ πεντήκονθ'
 156 ὄλας. ἐν δὲ τούτῳ Δορίσκον, Θράκην, τὰ ἐπὶ τειχῶν,
 Ἱερὸν ὄρος, πάντα τὰ πράγματα ἐν εἰρήνῃ καὶ σπουδαῖς
 ἤρει καὶ διωκεῖτο ὁ Φίλιππος, πολλὰ λέγοντος ἐμοῦ καὶ
 θρυλοῦντος αἰεὶ, τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἂν εἰς κοινὸν γνώ-
 μην ἀποφαινομένου, μετὰ ταῦτα δ' ὡς ἀγνοοῦντας δι-
 δάσκοντος, τελευτῶντος δὲ ὡς ἂν πρὸς πεπρακότας
 αὐτοὺς καὶ ἀνοσιωτάτους ἀνθρώπους οὐδὲν ὑποστελ-
 157 λόμενον. ὁ δὲ τούτοις ἀντιλέγων φανερῶς καὶ ἅπασιν
 ἐναντιούμενος οἷς ἔλεγον μὲν ἐγὼ, ἐψήφιστο δὲ ὑφ'
 ὑμῶν, οὗτος ἦν. εἰ δὲ καὶ πᾶσιν ἤρεσκε ταῦτα τοῖς ἄλ-
 λοις πρέσβεσιν, αὐτίκα εἰσεσθε· ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲν πω
 λέγω περὶ οὐδενὸς οὐδ' αἰτιῶμαι, οὐδ' ἀναγκασθέντ'
 αὐτῶν οὐδένα δεῖ δοκεῖν χρηστὸν εἶναι τήμερον, ἀλλὰ

ἡ δὲ ἐκκλησία μὲν οὐκέτ' ἦν ὑπόλοιπος οὐδεμία διὰ τὸ προκατακεχοῖσθαι

+ φερούμεν σαρὰ τὰς Δύμης πρὸς ὑπερνοῦντας

δι' αὐτὸν καὶ τὸ μὴ κεκοινωνημέναι τῶν ἀδικημάτων. ὅτι μὲν γὰρ αἰσχροὶ καὶ δεινὰ καὶ οὐ προῖκα τὰ πεπραγμένα πάντες ὑμεῖς ἐοράκατε· οἵτινες δ' οἱ τούτων μετεσχηκότες αὐτὸ δηλώσει.

- 158 Ἄλλὰ νῆ Δί' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τοὺς ὄρκους ἔλαβον παρὰ τῶν συμμάχων, ἢ τ' ἄλλ' ἂ προσῆκεν ἐποίησαν. πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ τρεῖς μῆνας ὅλους ἀποδημήσαντες καὶ χιλίας λαβόντες δραχμὰς ἐφόδιον παρ' ὑμῶν, παρ' οὐδεμιᾶς πόλεως, οὔθ' ὅτε ἐκεῖσε ἐπορεύοντο οὔθ' ὅτ' ἐκεῖθεν δεῦρο, τοὺς ὄρκους ἔλαβον, ἀλλ' ἐν τῷ πανδοκείῳ τῷ πρὸ τοῦ Διοσκορείου (εἴ τις ὑμῶν εἰς Φερὰς ἀφίκεται, οἶδεν ὃ λέγω) ἐνταῦθ' ἐγίνοντο οἱ ὄρκοι, ὅτε δεῦρ' ἤδη τὸ στράτευμ' ἄγων ἐβάδιξε Φίλιππος, αἰσχροῦς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἀναξίως ὑμῶν. 391
- 159 καίτοι τοῦτο Φίλιππος ἀπάντων ἂν ἐτιμήσατο πλείστου τοῦτον τὸν τρόπον πραχθῆναι. τὴν τε γὰρ εἰρήνην οὐχὶ δυνηθέντων ὡς ἐπεχείρησαν οὔτοι, πλήν Ἀλέων καὶ Φωκέων, γράψαι, ἀλλ' ἀναγκασθέντος ὑφ' ὑμῶν τοῦ Φιλοκράτους ταῦτα μὲν ἀπαλεῖψαι, γράψαι δ' ἄντικρως Ἀθηναίους καὶ τοὺς Ἀθηναίων συμμάχους, οὐκ ἐβούλετο τοῦτον ὁμωμοκένοι τὸν ὄρκον οὐδένα τῶν αὐτοῦ συμμάχων (οὐ γὰρ αὐτῷ συστρατεύσειν ἐφ' ἃ νῦν ἔχει τῶν ὑμετέρων ἐμελλον, ἀλλ' ἔξειν πρόφασιν
- 160 τοὺς ὄρκους), οὐδὲ μάρτυρας γενέσθαι τῶν ὑποσχέσεων, ἐφ' αἷς εὐρίσκετο τὴν εἰρήνην, οὐδὲ τοῦτο δειχθῆναι πᾶσιν, ὅτι οὐκ ἄρ' ἢ πόλις ἢ τῶν Ἀθηναίων ἥττητο τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ Φίλιππος ἐστὶν ὁ τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν καὶ ὁ πολλὰ ὑπισχνούμενος τοῖς Ἀθηναίοις, ἂν τύχη τῆς εἰρήνης. ἵνα δὴ μὴ γένοιτο ταῦθ' ἂ λέγω φανερά, διὰ ταῦτα οὐδαμῶσε ᾤετο δεῖν τούτους βαδίζειν. οὔτοι δ' ἐχαρίζοντο πάντ', ἐνδεικνύμενοι καὶ ὑπερκο-
- 161 λακεύοντες ἐκεῖνον. καίτοι ταῦθ' ὅταν ἐξελέγχωνται

πάντα, τοὺς χρόνους ἀνηλωκότες, τὰ ἐν Θράκῃ προει-
 μένοι, μηδὲν ὧν ἐψηφίσασθε πεποιηκότες μηδ' ὧν
 συμφέρον ἦν, τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπηγγελκότες, πῶς ἐνε-
 στι παρ' εὐφρονουσί δικασταῖς καὶ βουλομένοις εὐορ-
 κεῖν τούτῳ σώζεσθαι; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω,
 λέγε πρῶτον μεν τὸ ψήφισμα, ὡς ὄροκον προσῆκεν
 ἡμῖν, εἶτα τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, εἶτα τὸ Φι-
 λοκράτους ψήφισμα καὶ τὸ τοῦ δήμου.

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΕΠΙΣΤΟΛΗ. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

392

- 162 Καὶ μὴν ὅτι τὸν Φίλιππον ἐν Ἑλλησπόντῳ κατε-
 λάβομεν ἂν, εἴ τις ἐπέιδετό μοι καὶ τὰ προστεταγμένα
 ὑφ' ὑμῶν ἐποίει κατὰ τὰ ψηφίσματα, κάλει τοὺς ἐκεῖ
 παρόντας μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Λέγε δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν, ἃ πρὸς Εὐκλεί-
 δην ὕστερον ἐλθόντα τουτοῦ ἀπεκρίνατο Φίλιππος.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

- 163 Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἄρνησίς ἐστιν αὐτοῖς τὸ μὴ ταῦθ'
 ὑπὲρ Φιλίππου πράττειν, ἀκούσατέ μου. ὅτε γὰρ τὴν
 προτέραν ἀπήραμεν πρεσβείαν τὴν περὶ τῆς εἰρήνης,
 κήρυκα ὑμεῖς προαπεστείλατε ὅστις ἡμῖν σπείσεται.
 τότε μὲν τοίνυν, ὡς τάχιστα εἰς Ὠρεὸν ἦλθον, οὐκ ἀνέ-
 μειναν τὸν κήρυκα οὐδ' ἐνεποίησαν χρόνον οὐδένα,
 Ἄλου δὲ πολιορκουμένου διέπλευσαν εἰς τοῦτον, καὶ
 πάλιν ἐντεῦθεν πρὸς Παρμενίωνα τὸν πολιορκοῦντα
 ἐξελθόντες ἀπήραν διὰ τοῦ πολεμίου στρατεύματος εἰς
 Παρασᾶς, καὶ προϊόντες ἀπήντων ἐν Λαρίσῃ τῷ κήρυκι.
 164 τοσαύτη σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ τότε ἐχώρουν. ἐπειδὴ
 δ' εἰρήνη μὲν ἦν, ἅπαντα δ' ἀσφάλεια ἵεναι καὶ πρόσ-
 ταγμα παρ' ὑμῶν σπεύδειν, τηρικαῦτα οὐτ' ἐπέιγε-
 σθαι βαδίζουσιν οὔτε πλεῖν αὐτοῖς ἐπήει. τί δήποτε;

ἡ αὐτὴ μαρτυρία καὶ ὁμοίως ἀπὸ τοῦ κήρυκι.

ὅτι τότε μὲν τὸ τὴν εἰρήνην ὡς τάχιστα γενέσθαι, τοῦτ' ἦν ὑπὲρ Φιλίππου, νῦν δὲ τὸ ὡς πλεῖστον τὸν μεταξὺ
 165 χρόνον διατριφθεῖναι τοῦ τοὺς ὄρκους ἀπολαβεῖν. ἀλλὰ 393
 μὴν ὅτι καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι καὶ ταύτην τὴν
 μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἔστιν οὖν ὅπως ἂν μᾶλλον ἄνθρωποι πάνθ' ὑπὲρ
 Φιλίππου πράττοντες ἐξελεγχθεῖεν ἢ τὴν αὐτὴν ὁδὸν
 ἠνίκα μὲν σπεύδειν ὑπὲρ ὑμῶν ἔδει καθήμενοι, ὅτε δ'
 οὐδὲ βαδίζειν προσῆκε πρὶν ἐλθεῖν τὸν κήρυκα ἐπειγό-
 μενοι;

166 Ὅν τοίνυν χρόνον ἤμεν ἐκεῖ καὶ καθήμεθ' ἐν Πέλ-
 λῃ, σκέψασθε τί πράττειν ἕκαστος ἡμῶν προείλετο.
 ἐγὼ μὲν τοίνυν τοὺς αἰχμαλώτους ἀνασώζειν καὶ ζη-
 τεῖν, καὶ παρ' ἑμαυτοῦ τε χορήματ' ἀναλίσκειν καὶ Φί-
 λιππον ἀξιοῦν, ὧν ἡμῖν ἐδίδου ξενίων, τούτους λύσα-
 σθαι· οὗτος δὲ αὐτίκα ἀκούσεσθε τί ποιῶν διετέλεσεν.
 τί οὖν ἦν τοῦτο; τὸ κοινῇ χορήμαθ' ἡμῖν τὸν Φίλιππον
 167 διδόναι. ἵνα δὲ μηδὲ τοῦτ' ἀγνοῆτε, ἐκεῖνος ἡμᾶς διε-
 κωδώνιζεν ἅπαντας τίνα τρόπον; ἕκαστῳ προσπέμπων
 ἰδίᾳ καὶ πολὺ γε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διδοὺς χρυσίου.
 ὡς δ' ἀπετύγχανεν ὅτουδήποτε (οὐ γὰρ ἐμέ γ' εἰπεῖν
 ἑμαυτὸν δεῖ, ἀλλὰ τὰ ἔργα καὶ τὰ πεπραγμέν' αὐτὰ δη-
 λώσει), τὰ κοινῇ δοθέντα πάντας ἠγεῖτο εὐήθως λήψε-
 σθαι· ἀσφάλειαν οὖν ἔσσεσθαι τοῖς ἰδίᾳ πεπρακόσιν
 αὐτοὺς, εἰ καὶ κατὰ μικρὸν τοῦ λαβεῖν κοινῇ πάντες
 μετᾴσχοιμεν. διὰ ταῦτ' ἐδίδοδοτο, ξένια δὲ πρόφασιν.
 168 ἐπειδὴ δ' ἐκώλυσα ἐγὼ, πάλιν προσδιενείμαντο τοῦθ'
 οὗτοι. τῷ Φιλίππῳ δ' ἐπειδὴ ταῦτ' εἰς τοὺς αἰχμαλώ-
 τούς ἠξίουσαν αὐτὸν ἀναλίσκειν ἐγὼ, οὔτε κατειπεῖν
 τούτων εἶχε καλῶς οὔτ' εἰπεῖν ὅτι "ἀλλ' ἔχουσιν ὁ δεῖ-

1. ἀντὶ τῆς ἐπιπέμσεως ἐξουσίας
 2. ἐπιπέμσεως ἐξουσίας

“να καὶ ὁ δεινα,” οὔτε φυγεῖν τὸ ἀνάλωμα· ὠμολόγησε 394
 μὲν δὴ, διεκρούσατο δὲ εἰς τὰ Παναθηναῖα φήσας ἀπο-
 πέμψειν. λέγε τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀπολλοφάνους, εἶτα
 τὴν τῶν ἄλλων τῶν παρόντων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

- 169 Φέρε δὴ καὶ ὅσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώ-
 των εἶπω πρὸς ὑμᾶς. ἐν ὅσῳ γὰρ οὐχὶ παρόντος πω
 Φιλίππου διετρίβομεν ἐν Πέλλῃ, ἔνιοι τῶν ἠλωκότων,
 ὅσοι περ ἦσαν ἐξηγγνημένοι, ἀπιστοῦντες, ὡς ἐμοὶ δο-
 κεῖ, μὴ δυνήσεσθαι ἐμὲ ταῦτα πείσαι τὸν Φίλιππον, ἐαυ-
 τοὺς ἔφασαν βούλεσθαι λύσεσθαι καὶ μηδεμίαν τού-
 του χάριν ἔχειν τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἐδανείζοντο ὁ μὲν
 170 τρεῖς μνᾶς, ὁ δὲ πέντε, ὁ δὲ ὅπως συνέβαινεν ἐκάστω
 τὰ λύτρα. ἐπειδὴ τοίνυν ὠμολόγησεν ὁ Φίλιππος τοὺς
 λοιποὺς λύσεσθαι, συγκαλέσας ἐγὼ τούτους οἷς αὐτὸς
 ἔχρησα τὰ ρούριον, καὶ τὰ πεπραγμένα ὑπομνήσας, ἵνα
 μὴ δοκοῖεν ἐλαττον ἔχειν ἐπειχθέντες μῆδ' ἐκ τῶν ἰδίων
 λελυτρωῖσθαι πένητες ἄνθρωποι, τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ
 Φιλίππου προσδοκωμένων ἀφεθῆσεσθαι, ἔδωκα δω-
 ρεῖαν τὰ λύτρα. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε ταύτας
 τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

- 171 Ὅσα μὲν τοίνυν ἀφῆκα χρήματα καὶ δωρεῖαν ἔδωκα
 τοῖς ἀτυχήσασιν τῶν πολιτῶν, ταῦτ' ἔστιν. ὅταν δ' οὗτος
 αὐτίκα δὴ λέγῃ πρὸς ὑμᾶς “τί δήποτε, ὡς φῆς, ὦ Δη-
 μόσθηνες, ἀπὸ τοῦ συνειπεῖν ἐμὲ Φιλοκράτει γνοὺς
 “οὐδὲν ἡμᾶς ὑγιὲς πράττοντας, τὴν μετὰ ταῦτα πρε-
 “σβείαν τὴν ἐπὶ τοὺς ὄρκους συνεπρέσβευσας πάλιν καὶ 395
 “οὐκ ἐξωμόσω;” ταῦτα μέμνησθε, ὅτι τούτοις ὠμολο-
 γήκειν, οὐς ἐλυσάμην, καὶ κομιεῖν λύτρα καὶ σώσειν
 172 εἰς δύναμιν. δεινὸν οὖν ἦν ψεύσεσθαι καὶ προσέσθαι

1 ἀπὸ τῆς ἐπιτομῆς ἐκ τῆς ἀρχῆς 2 ὅσοι ἔχον
 ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐκ τῆς ἀρχῆς 3 ἐκ τῆς ἀρχῆς

δυστυχοῦντας ἀνθρώπους πολίτας· ἰδίᾳ δ' ἐξομοσάμενον οὐ πάνυ καλὸν οὐδ' ἀσφαλὲς ἦν ἐκεῖσε πλανᾶσθαι· ἐπεὶ εἰ μὴ διὰ τὸ τούτους βούλεσθαι σῶσαι, ἐξώλης ἀπολοίμην καὶ προώλης, εἰ προσλαβὼν γ' ἂν ἀργύριον πάνυ πολὺ μετὰ τούτων ἐπρέσβευσα. σημεῖον δέ· ἐπὶ γὰρ τὴν τρίτην πρεσβείαν δις με χειροτονησάντων ὑμῶν δις ἐξομοσάμην. καὶ παρὰ ταύτην τὴν ἀποδημίαν πάντα τάναντία ἔπραττον.

173 Ἰὼν μὲν τοίνυν αὐτοκράτωρ ἦν ἐγὼ κατὰ τὴν πρεσβείαν, τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον ὑμῖν· ἃ δ' οὗτοι πλείους ὄντες ἐνίκων, ἅπαντ' ἀπολώλεκεν. καίτοι καὶ τᾶλλ' ἂν ἅπαντ' ἀκολούθως τούτοις ἐπέπρακτο, εἴ τις ἐπέιθετό μοι. οὐ γὰρ ἔγωγ' οὕτως ἦν ἄθλιος οὐδ' ἄφρων ὥστε χρήματα μὲν διδόναι, λαμβάνοντας ὀργῶν ἐτέρους, ὑπὲρ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας, ἃ δ' ἄνευ μὲν δαπάνης οἶά τ' ἦνπραχθῆναι, πολλῶ δὲ μείζονας εἶχεν ὠφελείας πάσῃ τῇ πόλει, ταῦτ' οὐκ ἐβουλόμην γίνεσθαι. καὶ σφόδρα γε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλ', οἶμαι, περιῆσαν οὗτοί μου.

174 Φέρε δὴ, τί τούτῳ πέπρακται παρὰ ταῦτα καὶ τί τῷ Φιλοκράτει θεάσασθε· παρ' ἄλληλα γὰρ ἔσται φανερώτερα. πρῶτον μὲν τοίνυν Φωκίας ἐκσπόνδους καὶ Ἀλέας ἀπέφηναν καὶ Κερσοβλέπτην παρὰ τὸ ψήφισμα καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς εἰρημένα· εἶτα τὸ ψήφισμα ἐπεχείρησαν κινεῖν καὶ μεταίρειν, ἐφ' ᾧ πρεσβεύοντες ἦγομεν· εἶτα Καρδιανούς Φιλίππῳ συμμάχους ἐνέγραψαν. 396 καὶ τὴν μὲν γραφεῖσαν ἐπιστολήν ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ὑμᾶς

175 ἀπεψηφίσαντο μὴ πέμπειν, αὐτοὶ δ' οὐδ' ὀτιοῦν ὑγιᾶς γράψαντες ἔπεμψαν. εἶθ' ὁ γενναῖος οὗτοσί ἐμὲ μὲν τὸν δῆμον ἔφη τὸν ὑμέτερον καταλύσειν ἐπηγγέλθαι Φιλίππῳ, ὅτι ταῦτ' ἐπέπληττον οὐ μόνον αἰσχροῖ νομίζων, ἀλλὰ καὶ δεδιὼς μὴ συμπαραπόλωμαι διὰ τού-

τους, αὐτὸς δὲ ἰδίᾳ πάντα τὸν χρόνον ἐντυγχάνων οὐδ' ὀτιοῦν ἐπαύσατο Φιλίππῳ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, Δερκύλος δ' αὐτὸν ἐν Φεραῖς τὴν νύκτ' ἐφύλαττεν, οὐκ ἐγὼ, τὸν παῖδα ἔχων τὸν ἐμὸν τουτοῖ, καὶ λαβῶν ἐξιόντα ἐκ τῆς Φιλίππου σκηνῆς ἐμοὶ τὸν παῖδα ἐκέλευσεν ἀπαγγέλλειν καὶ αὐτὸν μεμνησθαι, καὶ τὸ τελευταῖον ὁ βδελυρὸς καὶ ἀναιδῆς οὔτοσι νύκτα καὶ ἡμέραν ἀπιόντων ἡμῶν ἀπελείφθη παρὰ Φιλίππῳ. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, πρῶτον μὲν αὐτὸς ἐγὼ συγγραψάμενος καὶ καταστήσας ἑμαυτὸν ὑπεύθυνον μαρτυρήσω, εἶτα τῶν ἄλλων πρέσβειων ἕκαστον καλῶ, καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ μαρτυρεῖν ἢ ἐξόμνησθαι ἀναγκάσω. ἂν δ' ἐξομνύωσιν, ἐπιθοροῦντας ἐξελέγξω παρ' ὑμῖν φανερωῶς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

177 Οἷοις μὲν τοίνυν κακοῖς καὶ πράγμασι τὴν ἀποδημίαν πᾶσαν συνειχόμεν ἑοράκατε. τί γὰρ αὐτοὺς οἶεσθ' ἐκεῖ ποιεῖν ἐγγὺς ὄντας τοῦ διδόντος, ὅθ' ὑμῶν ὀρώντων, τῶν καὶ τιμῆσαι κυρίων ὄντων καὶ τούναντιον κολάσαι, τοιαῦτα ποιοῦσιν;

Συλλογίσασθαι δὴ βούλομαι τὰ κατηγορημένα ἀπ' ἀρχῆς, ἢν' ὅσα ὑμῖν ὑπεσχόμεν ἀρχόμενος τοῦ λόγου δεῖξω πεποιηκῶς. ἐπέδειξα οὐδὲν ἀληθῆς ἀπηγγελκότα, ἀλλὰ φενακίσανθ' ὑμᾶς, μάρτυσι τοῖς γεγε- 397
178 νημένοις αὐτοῖς, οὐ λόγοις χρῶμενος. ἐπέδειξα αἴτιον γεγενημένον τοῦ μὴ ἐθέλειν ὑμᾶς ἀκούειν ἐμοῦ τὰληθῆ ταῖς ὑποσχέσεσι καὶ τοῖς ἐπαγγέλμασι τοῖς τούτου καταληφθέντας τότε, πάντα τὰναντία συμβουλευσάντα ἢ ἔδει καὶ τῇ μὲν τῶν συμμάχων ἀντειπόντα εἰρήνην, τῇ δὲ Φιλοκράτους συναγορεύσαντα, τοὺς χρόνους κατατρίψαντα, ἵνα μὴδ' εἰ βούλοισθε δύναισθε ἐξελθεῖν εἰς

1 ἡμίαιον τῆς μαρτυρίας μετὰ τὴν ἀπολογία

Φωκέας, καὶ ἄλλα ἐπὶ τῆς ἀποδημίας πολλὰ καὶ δεινὰ
 εἰργασμένον, προδεδωκότα πάντα, πεπρακότα, δῶρα
 ἔχοντα, οὐδὲν ἐλλειποκότα μοχθηρίας. οὐκοῦν ταῦθ'
 179 ὑπεσχόμεν ἐν ἀρχῇ, ταῦτ' ἐπέδειξα. ὁρᾶτε τοίνυν τὰ
 μετὰ ταῦτα· ἀπλοῦς γὰρ ἔσθ' ὁ μέλλον λόγος οὗτος
 πρὸς ὑμᾶς ἤδη. ὁμωμόκατε ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νό-
 μους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς τῶν
 πεντακοσίων· φαίνεται δ' οὗτος πάντα τὰναντία τοῖς
 νόμοις, τοῖς ψηφίσμασι, τοῖς δικαίοις πεπρεσβευκῶς·
 οὐκοῦν ἠλωκέναι προσήκει παρά γε νοῦν ἔχουσι δικα-
 σταῖς. εἰ γὰρ ἄλλο μηδὲν ἠδίκηει, δύο τῶν πεπραγμέ-
 νων ἔσθ' ἱκανὰ αὐτὸν ἀποκτείνει· οὐ γὰρ μόνον Φω-
 180 κέας, ἀλλὰ καὶ Θράκην προδέδωκε Φιλίππῳ. καίτοι
 δύο χρησιμωτέρους τόπους τῆς οἴκουμένης οὐδ' ἂν εἰς
 ἐπιδείξει τῇ πόλει, κατὰ μὲν γῆν Πυλῶν, ἐκ θαλάττης
 δὲ τοῦ Ἑλλησπόντου· ἂ συναμφοτέρα οὗτοι πεπράκα-
 σιν αἰσχροῦς καὶ καθ' ὑμῶν ἐγκεχειρίκασιν Φιλίππῳ.
 τοῦτο τοίνυν αὐτὸ ἄνευ τῶν ἄλλων ἠλίκον ἔστ' ἀδίκη-
 μα, τὸ Θράκην καὶ τὰ τεῖχη προέσθαι, μυρὶ ἂν εἴη λέ-
 γειν καὶ ὅσοι διὰ ταῦτ' ἀπολώλασιν παρ' ὑμῖν, οἱ δὲ 398
 χρήματα πάμπολλ' ὠφλήκασιν, οὐ χαλεπὸν δεῖξαι, Ἐρ-
 γόφιλος, Κηφισόδοτος, Τιμόμαχος, τὸ παλαιὸν ποτε
 Ἐργοκλῆς, Διονύσιος, ἄλλοι, οὓς ὀλίγου δέω σύμπαν-
 181 τας εἰπεῖν ἐλάττω τὴν πόλιν βεβλαφέναι τούτου, ἀλλ'
 ἔτι γὰρ τότε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκ λογισμοῦ τὰ δεινὰ
 ἔφυλάττεσθ' ὑμεῖς καὶ προεωρᾶσθε· νῦν δ' ὅ τι ἂν μὴ
 καθ' ἡμέραν ὑμᾶς ἐνοχλῇ καὶ παρὸν λυπῇ, παρορᾶτε,
 εἶτα τὴν ἄλλως ἐνταῦθα ψηφίζεσθε, ἀποδοῦναι δὲ καὶ
 Κερσοβλέπτῃ Φίλιππον τοὺς ὄρκους, μὴ μετέχειν δὲ
 τῶν ἐν Ἀμφικτυόσιν, ἐπανορθώσασθαι δὲ τὴν εἰρή-
 νην. καίτοι τούτων οὐδενὸς ἂν τῶν ψηφισμάτων ἔδει,
 εἰ πλεῖν οὗτος ἠθέλε καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν· νῦν

1 ἢ καὶ παλαιανόδη.

δ' ἂ μὲν ἦν πλεύσασι σῶσαι, βαδίξειν κελύων ἀπολώ-
λεκεν, ἂ δ' εἰποῦσι τάληθῆ, ψευδόμενος.

- 182 Ἀγανακτήσει τοίνυν ἀντίκα δὴ μάλα, ὡς ἐγὼ πυν-
θάνομαι, εἰ μόνος τῶν ἐν τῷ δήμῳ λεγόντων λόγων
εὐθύνας ὑπέξει. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντες ἂν εἰκότως ὦν
λέγουσι δίκην ὑπέχοιεν, εἴπερ ἐπ' ἀργυρίῳ τι λέγοιεν,
παραλείψω, ἀλλ' ἐκεῖνο λέγω· εἰ μὲν Αἰσχίνης ἰδιώτης
ὦν ἀπελήρησέ τι καὶ διήμαρτε, μὴ σφόδρα ἀκριβῶς
λογίσησθε, εἰσάσατε, συγγνώμην ἔχετε· εἰ δὲ πρεσβευ-
τῆς ὦν ἐπὶ χρήμασιν ἐπίτηδες ἐξηπάτηκεν ὑμᾶς, μὴ
ἀφῆτε, μηδ' ἀνάσχησθε ὡς οὐ δεῖ δίκην ὦν εἶπεν ὑπο-
183 σχεῖν. τίνος γὰρ ἄλλου δεῖ δίκην παρὰ πρέσβων ἢ λό-
γων λαμβάνειν; εἰσὶ γὰρ οἱ πρέσβεις οὐ τριήρων οὐδὲ
τόπων οὐδὲ ὀπλιτῶν οὐδ' ἀκροπόλεων κύριοι (οὐδεὶς
γὰρ πρέσβεσι ταῦτ' ἐγκριρίζει), ἀλλὰ λόγων καὶ χρο-
νων. τοὺς μὲν τοίνυν χρόνους εἰ μὲν μὴ προανεῖλε τῆς 399
πόλεως, οὐκ ἀδικεῖ, εἰ δ' ἀνεῖλεν, ἠδίκηκε· τοὺς δὲ
λόγους εἰ μὲν ἀληθεῖς ἀπήγγελλεν καὶ συμφέροντας,
ἀποφευγέτω, εἰ δὲ καὶ ψευδεῖς καὶ μισθοῦ καὶ ἀσυμ-
184 φόρους, ἀλισκέσθω. οὐδὲν γὰρ ἔσθ' ὅ τι μείζον ἂν
ὑμᾶς ἀδικήσειέ τις ἢ ψευδῆ λέγων. οἷς γὰρ ἔστ' ἐν λό-
γοις ἢ πολιτεία, πῶς, ἂν οὗτοι μὴ ἀληθεῖς ὦσιν, ἀσφα-
λῶς ἔστι πολιτεύεσθαι; ἂν δὲ δὴ καὶ πρὸς ἅ τοις ἐχ-
θροῖς συμφέροι δῶρά τις λαμβάνων λέγη, πῶς οὐχὶ
καὶ κινδυνεύσετε; οὐδέ γε τοὺς χρόνους ἴσον ἔστ' ἀδί-
κημα ὀλιγαρχίας ἢ τυράννου παρελέσθαι καὶ ὑμῶν·
185 οὐδ' ὀλίγου δεῖ. ἐν ἐκείναις μὲν γὰρ, οἶμαι, ταῖς πολι-
τείαις πάντ' ἐξ ἐπιτάγματος ὀξέως γίννεται· ὑμῖν δὲ
πρῶτον μὲν τὴν βουλήν ἀκοῦσαι περὶ πάντων καὶ προ-
βουλευῆσαι δεῖ, καὶ τοῦθ' ὅταν ἦ κήρυξι καὶ πρεσβείαις
προγεγραμμένον, οὐκ ἀεὶ, εἴτ' ἐκκλησίαν ποιῆσαι, καὶ
ταύτην ὅταν ἐκ τῶν νόμων καθήκη· εἶτα κρατῆσαι καὶ

1. ὅταν ἐπιτάγματι προγεγραμμένον ἦν ἡ κήρυξις
τοῦ ἀδικήσαντος ἢ πρεσβείας. 2. ὅταν ἐκκλησίαν
ἐκκλησίαν ἡ κήρυξις.

186 περιγενέσθαι δεῖ τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας τῶν ἢ δι' ἄγνοιαν ἢ διὰ μοχθηρίαν ἀντιλεγόντων. ἐφ' ἅπασιν δὲ τούτοις, ἐπειδὴν καὶ δεδογμένον ἦ καὶ συμφέρον ἤδη φαίνεται, χρόνον δεῖ δοθῆναι τῇ τῶν πολλῶν ἀδυναμία, ἐν ᾧ καὶ ποριοῦνται ταῦθ' ὧν ἂν δέωνται, ὅπως τὰ δόξαντα καὶ δυνηθῶσι ποιῆσαι. ὁ δὲ τοὺς χρόνους τούτους ἀναιρῶν τῆς οἴα παρ' ἡμῖν ἐστὶ πολιτείας οὐ χρόνους ἀνήρηκεν οὗτος, οὐδ', ἀλλὰ τὰ πράγματα ἀπλῶς ἀφήρηται.

187 Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος πᾶσι τοῖς ἑξαπατᾶν ἡμᾶς βουλομένοις "οἱ ταράττοντες τὴν πόλιν, οἱ διακωλύοντες Φίλιππον εὖ ποιῆσαι τὴν πόλιν." πρὸς οὓς ἐγὼ λόγον μὲν οὐδένα ἐρῶ, τὰς δ' ἐπιστολὰς ἡμῖν ἀναγνώσομαι τὰς τοῦ Φιλίππου, καὶ τοὺς καιροὺς, ἐφ' ὧν ἕκαστα ἐξηπάτησθε ὑπομνήσω, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι τὸ 400 ψυχρὸν τοῦτο ὄνομα, τὸ ἄχρι κόρου, παρελήλυθ' ἐκεῖνος φενακίζων ἡμᾶς.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

188 Οὕτω τοίνυν αἰσχροῦ καὶ πολλὰ καὶ πάντα καθ' ἡμῶν πεπρεσβευκῶς περιῶν λέγει "τί δ' ἂν εἴποις περὶ Δημοσθένους, ὃς τῶν συμπρέσβεων κατηγορεῖ;" νῆ Δί', εἴτε βούλομαί γ' εἴτε μὴ, παρ' ὅλην μὲν τὴν ἀποδημίαν ὑπὸ σοῦ τοιαῦτα ἐπιβεβουλευμένος, δυοῖν δ' αἰρέσεως οὔσης μοι νυνὶ, ἢ τοιούτων ὄντων τῶν πεπρα-
189 γμένων δοκεῖν κοινῶν εἶναι ἡμῖν, ἢ κατηγορεῖν. ἐγὼ δ' οὐδὲ συμπεπρεσβευκῆναι φημί σοι, πρεσβεύειν μέντοι σὲ μὲν πολλὰ καὶ δεινὰ, ἑμαυτὸν δ' ὑπὲρ τουτωνὶ τὰ βέλτιστα. ἀλλὰ Φιλοκράτης σοι συμπεπρέσβευκε, κἀκείνῳ σὺ, καὶ Φρύνων· ὑμεῖς γὰρ ταῦτ' ἐπράττετε, καὶ ταῦτα πᾶσιν ἡμῖν ἤρεσκεν. ποῦ δ' ἄλεις; ποῦ τράπεζα; ποῦ σπονδαί; ταῦτα γὰρ τραγῶδει περιῶν,

7 ἡμεῖς

- ὥσπερ οὐχὶ τοὺς ἀδικοῦντας τούτων ὄντας προδότας,
 190 ἀλλὰ τοὺς τὰ δίκαια ποιῶντας. ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι πάντες
 οἱ πρυτάνεις θύουσιν ἐκάστοτε κοινῇ καὶ συνδειπνοῦ-
 σιν ἀλλήλοις καὶ συσπένδουσιν· καὶ οὐ διὰ ταῦθ' οἱ
 χρηστοὶ τοὺς πονηροὺς μιμοῦνται, ἀλλ' ἐὰν ἀδικοῦντα
 λάβωσί τινα αὐτῶν, τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δηλοῦσιν.
 ἢ βουλὴ ταῦτά ταῦτα, εἰσιτήρια ἔθυσε, συνειστιάθη,
 σπονδῶν, ἱερῶν ἐκοινώνησεν· οἱ στρατηγοὶ, σχεδὸν
 ὡς εἰπεῖν αἱ ἀρχαὶ πᾶσαι. ἄρ' οὖν διὰ ταῦτα τοῖς ἀδι-
 191 κοῦσιν ἑαυτῶν ἔδωκαν ἄδειαν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Λέων
 Τιμαγόρου κατηγορεῖ συμπεπρεσβευκῶς τέτταρα ἔτη,
 Εὐβουλος Θάρορηκος καὶ Σμικύθου συσσεσιτηκῶς, Κό- 401
 νων ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος Ἀδειμάντου συστρατηγήσας.
 πότεροι οὖν τοὺς ἄλλας παρέβαινον καὶ τὰς σπονδὰς,
 Αἰσχίνῃ; οἱ προδιδόντες καὶ οἱ παραπρεσβεύοντες καὶ
 οἱ δωροδοκοῦντες ἢ οἱ κατηγοροῦντες; οἱ ἀδικοῦντες
 δηλονότι τὰς ὅλης γε τῆς πατρίδος σπονδὰς, ὥσπερ σὺ,
 οὐ μόνον τὰς ἰδίας.
- 192 Ἴνα τοίνυν εἰδῆθ' ὅτι οὐ μόνον τῶν δημοσίων πώ-
 ποτ' ἐληλυθότων ὡς Φίλιππον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ
 τῶν ἰδίων καὶ πάντων οὗτοι φαυλότατοι καὶ πονηρότα-
 τοι γεγόνασι, μικρὸν ἀκούσατέ μου ἔξω τι τῆς πρε-
 σβείας ταύτης. ἐπειδὴ γὰρ εἶλεν Ὀλυμπίου Φίλιππος,
 Ὀλύμπια ἐποίει, εἰς δὲ τὴν θυσίαν ταύτην καὶ τὴν πα-
 193 ἠγγυρίν πάντας τοὺς τεχνίτας συνήγαγεν. ἐστιῶν δ'
 αὐτοῦ καὶ στεφανῶν τοὺς νενικηκότας ἤρετο Σάτυ-
 ρου τουτονὶ τὸν κωμικὸν ὑποκριτὴν, τί δὴ μόνος οὐδὲν
 ἐπαγγέλλεται, ἢ τίνα ἐν ἑαυτῷ μικροψυχίαν ἢ πρὸς αὐ-
 τὸν ἀηδίαν ἐνεορακῶς; εἰπεῖν δὴ φασὶ τὸν Σάτυρον
 ὅτι, ὧν μὲν οἱ ἄλλοι δέονται, οὐδενὸς ὧν ἐν χρεῖα τυγ-
 χάνει, ἃ δ' αὖ αὐτὸς ἐπαγγείλαίτο ἠδέως, ῥᾶστα μὲν
 ἐστι Φιλίππῳ δοῦναι καὶ χαρίσασθαι πάντων, δέδοικε

- 194 δὲ μὴ διαμάρτη. κελεύσαντος δ' ἐκείνου λέγειν καὶ τι
καὶ νεανιευσαμένου τοιοῦτον, ὡς οὐδὲν ὅ τι οὐ ποιή-
σει, εἰπεῖν φασιν αὐτὸν ὅτι ἦν αὐτῷ Ἀπολλοφάνης ὁ
Πυθναῖος ξένος καὶ φίλος, ἐπειδὴ δὲ δολοφονηθεὶς ἐτε-
λεύτησεν ἐκεῖνος, φοβηθέντες οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ὑπ-
εξέθεντο τὰς θυγατέρας παιδία ὄντα εἰς Ὀλυμπόν. αὐ- 402
ται τοίνυν, ἔφη, τῆς πόλεως ἀλούσης αἰχμάλωτοι γε-
γόνασι καὶ εἰσὶ παρὰ σοὶ ἡλικίαν ἔχουσαι γάμου. ταύ-
195 τας, αἰτῶ σε καὶ δέομαι, δός μοι. βούλομαι δέ σε ἀκού-
σαι καὶ μαθεῖν οἷαν μοι δώσεις δωρεάν, ἂν ἄρα δῶς·
ἂφ' ἧς ἐγὼ κερδαίνω μὲν οὐδὲν, ἂν λάβω, προῖκα δὲ
προσθεὶς ἐκδώσω, καὶ οὐ περιόψομαι παθούσας οὐδὲν
ἀνάξιον οὐθ' ἡμῶν οὔτε τοῦ πατρός. ὡς δ' ἀκούσαι
τοὺς παρόντας ἐν τῷ συμπόσιῳ, τοσοῦτον κρότον καὶ
θόρυβον καὶ ἔπαινον παρὰ πάντων γενέσθαι ὥστε
τὸν Φίλιππον παθεῖν τι καὶ δοῦναι. καίτοι τῶν ἀπο-
κτεινάντων ἦν τὸν Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφὸν τὸν Φι-
196 λίππου οὗτος ὁ Ἀπολλοφάνης. ἐξετάσωμεν δὴ πρὸς τὸ
τοῦ Σατύρου τοῦτο συμπόσιον ἕτερον συμπόσιον, τὸ
τούτων ἐν Μακεδονίᾳ γενόμενον, καὶ θεάσασθε εἰ πα-
ραπλήσιον τούτῳ καὶ ὅμοιον. κληθέντες γὰρ οὗτοι
πρὸς Ξενόφρονα τὸν υἱὸν τὸν Φαιδίμου τοῦ τῶν τριά-
κοντα ὄχοντο· ἐγὼ δ' οὐκ ἐπορεύθην. ἐπειδὴ δὲ ἤκου
εἰς τὸ πίνειν, εἰσάγει τινα Ὀλυμπίαν γυναῖκα, εὐπρεπῆ
μὲν, ἐλευθέραν δὲ καὶ σώφρονα, ὡς τὸ ἔργον ἐδήλωσεν.
197 ταύτην τὸ μὲν πρῶτον οὕτως ἵπνιεν ἡσυχῇ καὶ τρώ-
γειν ἠνάγκαζον οὗτοί μοι δοκεῖν, ὡς διηγείτο Ἰατρο-
κλῆς ἐμοὶ τῇ ὑστεραίᾳ· ὡς δὲ προήει τὸ πρᾶγμα καὶ
διεθερμαίνοντο, κατακλίνεσθαι καὶ τι καὶ ἄδειν ἐκέ-
λευον. ἀδημονούσης δὲ τῆς ἀνθρώπου καὶ οὔτε ἐθε-
λούσης οὔτε ἐπισταμένης, ὕβριν τὸ πρᾶγμα ἔφασαν
οὕτως καὶ ὁ Φρύνων καὶ οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι, τῶν θεοῖς

1. νεανιεύει νεανιεύωντος. 2 δε' υγιένου.
3. συνεκδοκίαι παρ - 4 ἐκδοκίαι αὐτῶν δωρεάνων
5. ταύτην 4. ὄχοντο. 6. ὄχοντο ἡμῶν

ἐχθρῶν, τῶν ἀλιτηρίων Ὀλυνθίων αἰχμάλωτον οὖσαν
 τρυφᾶν· καὶ "κάλει παῖδα," καὶ "ἱμάντα τις φερέτω."
 ἦκεν οἰκέτης ἔχων ὄυτῆρα, καὶ πεπωκότων, οἴμαι, καὶ 403
 μικρῶν ὄντων τῶν παροξυνόντων, εἰπούσης τι καὶ δα-
 κρουσάσης ἐκείνης περιορήξας τὸν χιτωνίσκον ὁ οἰκέτης
 198 ξαίνει κατὰ τοῦ νότου πολλάς. ἔξω δ' αὐτῆς οὖσα ὑπὸ
 τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ πράγματος ἢ γυνὴ ἀναπηδήσασα
 προσπίπτει πρὸς τὰ γόνατα τῷ Ἰατροκλεῖ, καὶ τὴν τρά-
 πεξαν ἀνατρέπει. καὶ εἰ μὴ 'κεῖνος ἀφείλετο, ἀπώλετ'
 ἂν παροινουμένη· καὶ γὰρ ἡ παροινία τοῦ καθάρμα-
 τος τουτουὶ δεινὴ. καὶ περὶ ταύτης τῆς ἀνθρώπου καὶ
 ἐν Ἀρκαδίᾳ λόγος ἦν ἐν τοῖς μυθίοις, καὶ Διόφαντος ἐν
 ὑμῖν ἀπήγγελλεν ἅ νῦν μαρτυρεῖν αὐτὸν ἀναγκάσω,
 καὶ κατὰ Θετταλίαν πολὺς λόγος καὶ πανταχοῦ.

199 Καὶ τοιαῦτα συνειδὼς αὐτῷ πεπραγμένα ὁ ἀκά-
 θαρτος οὗτος τολμήσει βλέπειν εἰς ὑμᾶς, καὶ τὸν βε-
 βιωμένον αὐτῷ βίον αὐτίκα δὴ μάλ' ἐρεῖ λαμπρῶ τῇ
 φωνῇ· ἐφ' οἷς ἔγωγε ἀποπνίγομαι. οὐκ ἴσασι νῦν οὔτοι το
 μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰς βίβλους ἀναγιγνώσκοντά σε τῇ μητρὶ
 τελούσῃ, καὶ παῖδα ὄντα ἐν θιάσοις καὶ μεθύουσιν ἀν-
 200 θρώποις καλινδούμενον; μετὰ ταῦτα δὲ ταῖς ἀρχαῖς
 ὑπογραμματαέοντα καὶ δυοῖν ἢ τριῶν δραχμῶν πονη-
 ρὸν ὄντα; τὰ τελευταῖα δ' ἔναγχος ἐν χορηγίοις ἄλλο-
 τριοῖς ἐπὶ τῷ τριταγωνιστεῖν ἀγαπητῶς παρατρεφόμε-
 νον; ποῖον οὖν ἐρεῖς βίον ὃν οὐ βεβίωκας, ἐπεὶ ὅ γε βε-
 βιωμένος σοι τοιοῦτος φαίνεται; ἀλλὰ δὴ τὰ τῆς ἐξου-
 σίας. οὗτος ἄλλον ἔκρινε παρ' ὑμῖν ἐπὶ πορνείᾳ. ἀλλὰ
 μήπω ταῦτα, ἀλλὰ τὰς μαρτυρίας μοι λέγε πρῶτον
 ταυτασί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

404

201 Τοσοῦτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων, ὧ ἄνδρες
 δικασταί, ὧν ἀδικῶν ὑμᾶς ἐξελέλεγκται, ἐν οἷς τί

1 π' ἀρρεβῶν ἐβουλεύσθη. 2 κἀνδρα
 3 πικροπονηρῶν ἐπὶ τῷ πικροπονηρῶν ἔχον
 4 ἢ τῶν χορηγῶν. 5 τὸν ἀρρεβῶν

κακὸν οὐκ ἔστι; δωροδόκος, κόλαξ, ταῖς ἀραῖς ἔνοχος, ψεύστης, τῶν φίλων προδότης, πάντ' ἔνεστι τὰ δεινότατα· πρὸς ἓν οὐδ' ὅτιοῦν τούτων ἀπολογήσεται, οὐδ' ἔξει δικαίαν οὐδ' ἀπλῆν εἰπεῖν ἀπολογίαὺν οὐδεμίαν. ἂν δ' ἐγὼ πέπυσμαι μέλλειν αὐτὸν λέγειν, ἔστι μὲν ἐγγυτάτω μανίας, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως τῷ μηδὲν ἔχοντι δί-

202 καιον ἀλλ' εἰπεῖν ἀνάγκη πάντα μηχανᾶσθαι. ἀκούω γὰρ αὐτὸν ἔρειν ὡς ἄρ' ἐγὼ πάντων ὧν κατηγορῶ κοινῶν γέγονα, καὶ συνήρεσκε ταῦτά μοι, καὶ συνέπραττον αὐτῷ, ἔπειτ' ἐξαίφνης μεταβέβλημαι καὶ κατηγορῶ. ἔστι δ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπραγμένων οὔτε δικαία οὔτε προσήκουσα ἢ τοιαύτη ἀπολογία, ἐμοῦ μὲντοι τις κατηγορία· ἐγὼ μὲν γὰρ, εἰ ταῦτα πεποιήκα, φαῦλός εἰμι ἄνθρωπος, τὰ δὲ πράγματα οὐδὲν βελτίω

203 διὰ τοῦτο, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. οὐ μὴν ἀλλ' ἐγὼγ' οἶμαι μοι προσήκειν ἀμφοτέρ' ὑμῖν ἐπιδείξαι, καὶ ὅτι ψεύσεται, ταῦτ' ἔαν λέγη, καὶ τὴν δικαίαν ἣτις ἔστιν ἀπολογία. ἢ μὲν τοίνυν δικαία καὶ ἀπλῆ, ἢ ὡς οὐ πέπρακται τὰ κατηγορημένα δεῖξαι, ἢ ὡς πεπραγμένα συμφέρει τῇ πόλει. τούτων δ' οὐδέτερον δύναται ἂν οὗτος ποιῆ-

204 σαι. οὔτε γὰρ ὡς συμφέρει δήπου Φωκέας ἀπολωλέναι καὶ Πύλας Φίλιππον ἔχειν καὶ Θηβαίους ἰσχύειν καὶ ἐν Εὐβοίᾳ στρατιώτας εἶναι καὶ Μεγάροις ἐπιβουλεύειν καὶ ἀνώμοτον εἶναι τὴν εἰρήνην, ἔνεστι λέγειν αὐτῷ, οἷς τότε τὰναντία ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς ὡς συμφέ- 405 ροντα καὶ γενησόμενα· οὐδ' ὡς οὐ πέπρακται ταῦτα, δυνήσεται πείσαι τοὺς αὐτοὺς εὐρακότας ὑμᾶς καὶ ἐν 205 εἰδότας. οὐκοῦν ὡς οὐ κεκοινώνηκα τούτοις οὐδενὸς λοιπόν μοι δεῖξαι. βούλεσθ' οὖν ὑμῖν, πάντα τὰλλ' ἀφείδω, ἂν παρ' ὑμῖν ἀντεῖπον, ἂν ἐν τῇ ἀποδημίᾳ προσέκρουον, ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ἠναντίωμαι, αὐτοὺς παράσχωμαι μάρτυρας τούτους ὅτι πάντα τὰναντία

1 αὐτὸν ἔρειν, 2 διερωτῶν

ἐμοὶ καὶ τούτοις πέπρακται, καὶ χρήματα οὔτοι μὲν ἔχουσιν ἐφ' ὑμῖν, ἐγὼ δ' οὐκ ἠθέλησα λαβεῖν; θεάσασθε δῆ.

- 206 Τίνα τῶν ἐν τῇ πόλει φήσαιτ' ἂν βδελυρώτατον εἶναι καὶ πλείστης ἀναιδεΐας καὶ ὀλιγωρίας μεστόν; οὐδείς οὐδ' ἂν ἀμαρτῶν ὑμῶν ἄλλον εὖ οἶδ' ὅτι φήσειεν ἢ Φιλοκράτην. τίνα δὲ φθέργεσθαι μέγιστον ἀπάντων καὶ σαφέστατ' ἂν εἰπεῖν ὅτι βούλοιο τῇ φωνῇ; Αἰσχίνην οἶδ' ὅτι τουτουί. τίνα δ' οὔτοι μὲν ἄτολμον καὶ δειλὸν πρὸς τοὺς ὄχλους φασὶν εἶναι, ἐγὼ δ' εὐλαβῆ; ἐμέ. οὐδὲν γὰρ πώποτ' οὔτ' ἠνώχλησα οὔτε μὴ βουλο-
- 207 μένους ὑμᾶς βεβίασμαι. οὐκοῦν ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, ὅσάκις λόγος γέγονε περὶ τούτων, καὶ κατηγοροῦντος ἀκούετε μου καὶ ἐλέγχοντος ἀεὶ τούτους καὶ λέγοντος ἀντικρὺς ὅτι χρήματ' εἰλήφασι καὶ πάντα πεπράκασι τὰ πράγματα τῆς πόλεως. καὶ τούτων οὐδείς πώποτ' ἀκούων ταῦτ' ἀντεῖπεν οὐδὲ διῆρε τὸ στόμα,
- 208 οὐδ' ἔδειξεν ἑαυτόν. τί ποτ' οὖν ἔστι τὸ αἴτιον ὅτι οἱ βδελυρώτατοι τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ μέγιστον φθεγγόμενοι τοῦ καὶ ἀτολμοτάτου πάντων ἐμοῦ καὶ οὐδενὸς μείζον φθεγγομένου τοσοῦτον ἠττῶνται; ὅτι τάληθές 406 ἰσχυρὸν, καὶ τούναντίον ἀσθενὲς τὸ συνειδέναι πεπρακόσιν αὐτοῖς τὰ πράγματα. τοῦτο παραιρεῖται τὴν θρασυτητα τὴν τούτων, τοῦτ' ἀποστρέφει τὴν γλῶσ-
- 209 ταν, ἐμφράττει τὸ στόμα, ἄγχει, σιωπᾶν ποιεῖ. τὸ τοῖνον τελευταῖον ἴστε δήπου πρώην ἐν Πειραιεῖ, ὅτ' αὐτὸν οὐκ εἰάτε πρεσβεύειν, βοᾶντα ὡς εἰσαγγελεῖ με καὶ γράφεται καὶ ἰσὺ ἰού. καίτοι ταῦτα μὲν ἔστι μακρῶν καὶ πολλῶν ἀγῶνων καὶ λόγων ἀρχή, ἐκεῖνα δὲ ἀπλᾶ καὶ δύ' ἢ τρί' ἴσως ῥήματα, ἃ κἂν ἐχθρὸς ἑωνημένος ἄνθρωπος εἰπεῖν ἐδυνήθη, "ἄνδρες Ἀθηναῖοι, "τουτὶ τὸ πρᾶγμα πάνδεινόν ἐστιν. οὔτοσὶ κατηγορεῖ

1 ηα γα γα σαδ ωρη / δωπ -

- "ταῦτ' ἐμοῦ ὦν αὐτὸς κοινωνὸς γέγονε, καὶ χρήματ'
 "εἰληφέναι φησὶν ἐμὲ αὐτὸς εἰληφῶς ἢ μετειληφῶς" - οὐκ ἔστι
 210 τούτων μὲν τοίνυν οὐδὲν εἶπεν οὐδ' ἐφθέρξατο, οὐδ'
 ἠκουσεν ὑμῶν οὐδείς, ἄλλα δ' ἠπειλεί. διὰ τί; ὅτι
 ταῦτα μὲν αὐτῷ συνήθει πεπραγμένα, καὶ δοῦλος ἦν
 τῶν δημάτων τούτων. οὐκ οὖν προσήει πρὸς ταῦθ' ἢ
 διάνοια, ἄλλ' ἀνεδύετο· ἐπελαμβάνετο γὰρ αὐτῆς τὸ
 συνειδέναι. λαιδοροεῖσθαι δὲ ἄλλ' ἅττα οὐδείς ἐκόλυεν
 211 αὐτὸν οὐδὲ βλασφημεῖν. ὃ τοίνυν μέγιστον ἀπάντων,
 καὶ οὐ λόγος, ἀλλ' ἔργον· βουλομένου γὰρ ἐμοῦ τὰ
 δίκαια, ὡσπερ ἐπρέσβευσα δις, οὕτω καὶ λόγον ὑμῖν
 δοῦναι δις, προσελθῶν Αἰσχίνης οὕτωσὶ τοῖς λογισταῖς
 ἔχων μάρτυρας πολλοὺς ἀπήγόρευε μὴ καλεῖν ἐμὲ εἰς
 τὸ δικαστήριον ὡς δεδωκότα εὐθύνας καὶ οὐκ ὄντα
 ὑπεύθυνον. καὶ τὸ πρᾶγμ' ἦν ὑπεργέλοιον. τί οὖν ἦν
 τοῦτο; τῆς προτέρας ἐκείνης πρεσβείας, ἧς οὐδείς κα- 407
 τηγόρει, δοὺς λόγον οὐκέτ' ἐβούλετ' αὐτῆς εἰσιέναι
 περὶ ταύτης ἧς νῦν εἰσέρχεται, ἐν ἧ' πάντα τὰ δίκηματ'
 212 ἐνήην· ἐκ δὲ τοῦ δις ἐμὲ εἰσελθεῖν ἀνάγκη περιίστατο
 καὶ τούτῳ πάλιν εἰσιέναι· διὰ ταῦτ' οὐκ εἶα καλεῖν.
 καίτοι τοῦτο τὸ ἔργον, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀμφοτέρῳ
 ὑμῖν ἐπιδείκνυσαι σαφῶς, καὶ κατεγνώκόθ' ἑαυτοῦ τοῦ-
 του, ὥστε μηδεμίαν ὑμῶν εὐσεβῶς ἔχειν ἀποψηφίσα-
 σθαι αὐτοῦ, καὶ μηδὲν ἀληθὲς ἐροῦντα περὶ ἐμοῦ·
 εἰ γὰρ εἶχε, τότε ἂν καὶ λέγων καὶ κατηγορῶν ἐξητά-
 ζετο, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀπήγόρευε καλεῖν.
- 213 Ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων
 τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἄλλα μὴν ἂν γέ τι ἔξω τῆς πρεσβείας βλασφημῆ
 περὶ ἐμοῦ, κατὰ πολλὰ οὐκ ἂν εἰκότως ἀκούοιτε αὐτοῦ.

1. ἑὸς ἑξῆς · 2. ἐπὶ τῶν · 3. οὐκ ἔστιν ἡ δὲ ἑξῆς
 4. διὰ τὴν αἰτίαν.

οὐ γὰρ ἐγὼ κρίνομαι τήμερον, οὐδ' ἐγγεῖ μετὰ ταῦθ' ὕδωρ οὐδεὶς ἐμοί. τί οὖν ἐστι ταῦτα πλὴν δικαίων λόγων ἀπορία; τίς γὰρ ἂν κατηγορεῖν ἔλοιτο κρινόμενος, 214 ἔχων ὃ τι ἀπολογήσεται; ἔτι τοίνυν καὶ κείνο σκοπεῖτε, ὧ ἄνδρες δικασταί. εἰ ἐκρινόμεν μὲν ἐγὼ, κατηγορεῖ δ' Αἰσχίνης οὗτος, Φίλιππος δ' ἦν ὁ κρίνων, εἴτ' ἐγὼ μηδὲν ἔχων εἰπεῖν ὡς οὐκ ἀδικῶ κακῶς ἔλεγον τουτουὶ καὶ προπηλακίζειν ἐπεχείρουν, οὐκ ἂν οἴεσθε καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἀγανακτῆσαι τὸν Φίλιππον, εἰ παρ' ἐκείνῳ τοὺς ἐκείνου τις εὐεργέτας κακῶς λέγοι; μὴ τοίνυν ὑμεῖς χεῖρους γένησθε Φιλίππου, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζεται, περὶ τούτων ἀναγκάζετε ἀπολογεῖσθαι. Λέγε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

408

215 Οὐκοῦν ἐγὼ μὲν ἐκ τοῦ μηδὲν ἔμαντῶ συνειδέναι καὶ λόγον διδόναι καὶ πάντα τὰκ τῶν νόμων ὑπέχειν ὧμην δεῖν, οὗτος δὲ τὰναντία. πῶς οὖν ταῦτά ἐμοὶ καὶ τούτῳ πέπρακται; ἢ πῶς ἔνεστι τούτῳ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ἂ μηδ' ἠτίαται πρότερον πώποτε; οὐδαμῶς δήπου. ἀλλ' ὅμως ἐρεῖ, καὶ νῆ Δί' εἰκότως γε ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι ἀφ' οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι καὶ κρίσεις γίνονται, οὐδεὶς πώποθ' ὁμολογῶν ἀδικεῖν ἦλω, ἀλλ' ἀναισχυνοῦσιν, ἀρνοῦνται, ψεύδονται, προφάσεις πλάττονται, πάντα ποιοῦσιν ὑπὲρ τοῦ 216 μὴ δοῦναι δίκην. ὧν οὐδεὶς δεῖ παρακρουσθῆναι τήμερον ὑμᾶς, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἴστε αὐτοὶ τὰ πράγματα κρῖναι, μὴ τοῖς ἐμοῖς λόγοις μηδὲ τοῖς τούτου προσέχειν, μηδέ γε τοῖς μάρτυσιν, οὓς οὗτος ἐτοιμους ἔξει μαρτυρεῖν ὅτιοῦν Φιλίππῳ χορηγῶ χρώμενος· ὕψεσθε δ' ὡς ἐτοιμῶς αὐτῷ μαρτυρήσουσιν· μηδέ γε εἰ καλὸν καὶ 217 μέγα οὗτος φθέρξεται, μηδ' εἰ φαῦλον ἐγώ. οὐ γὰρ

Ἰσχυρὴν καὶ μαρτυροῦσιν

δητόρων οὐδὲ λόγων κρίσιν ὑμᾶς τήμερον, εἶπερ εὖ
 φρονεῖτε, προσήκει ποιεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ πραγμάτων αἰσ-
 χρῶς καὶ δεινῶς ἀπολωλότων τὴν ὑπάρχουσαν αἰσχύ-
 νην εἰς τοὺς αἰτίους ἀπόσασθαι, τὰ πεπραγμένα, ἃ
 πάντες ἐπίστασθε, ἐξετάσαντας. τί οὖν ἐστὶ ταῦτα; ἃ
 218 ὑμεῖς ἴστε καὶ οὐ καρ' ἡμῶν ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. εἰ μὲν
 γὰρ ἄπανθ', ὅσ' ὑπέσχονθ' ὑμῖν, ἐκ τῆς εἰρήνης γέ-
 γονε, καὶ τοσαύτης ἀνανδρίας καὶ κακίας ὑμεῖς ὁμολο-
 γεῖτε εἶναι μεστοὶ ὥστε μὴτ' ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πολεμίων
 ὄντων μὴτ' ἐκ θαλάττης πολιορκούμενοι μὴτ' ἐν ἄλλῳ
 μηδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως οὔσης, ἀλλὰ καὶ σίτον εὖ- 409
 νου ἀνούμενοι καὶ τᾶλλα οὐδὲν χειρὸν πράττοντες ἢ
 219 νῦν, προειδότες καὶ προακηκούτες παρὰ τούτων καὶ
 τοὺς συμμάχους ἀπολουμένους καὶ Θηβαίους ἰσχυροὺς
 γενησομένους καὶ τὰπὶ Θράκης Φίλιππον ληψόμενον
 καὶ ἐν Εὐβοίᾳ κατασκευασθησόμενα ὀρητήρια ἐφ'
 ὑμᾶς καὶ πάνθ' ἃ πέπρακται γενησόμενα, εἶτα τὴν εἰ-
 ρήνην ἐποιήσασθε ἀγαπητῶς, ἀποψηφίσασθε Αἰσχί-
 νου, καὶ μὴ πρὸς τοσοῦτοις αἰσχροῖς καὶ ἐπιτορκίαν
 προσκτήσησθε· οὐδὲν γὰρ ὑμᾶς ἀδικεῖ, ἀλλ' ἐγὼ μαί-
 220 νομαι καὶ τετύφωμαι νῦν κατηγορῶν αὐτοῦ. εἰ δὲ
 πάντα τὰναντία τούτων καὶ πολλὰ καὶ φιλάνθρωπα εἰ-
 πόντες Φίλιππον, φιλεῖν τὴν πόλιν, Φωκέας σώσειν,
 Θηβαίους παύσειν τῆς ὕβρεως, ἔτι πρὸς τούτοις μεί-
 ζονα ἢ κατ' Ἀμφίπολιν εὖ ποιήσειν ὑμᾶς, ἐὰν τύχη
 τῆς εἰρήνης, Εὐβοίαν, Ὠρωπὸν ἀποδώσειν· εἰ ταῦτ'
 εἰπόντες καὶ ὑποσχόμενοι πάντ' ἐξηπατήκασι καὶ πε-
 φενακίκασι καὶ μόνον οὐ τὴν Ἀττικὴν ὑμῶν περιή-
 ρηται, καταψηφίσασθε, καὶ μὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς
 ὕβρισθε (οὐ γὰρ ἔγωγ' οἶδ' ὅ τι χροὴ λέγειν ἄλλο) καὶ
 ὑπὲρ ὧν οὗτοι δεδωροδοκήκασιν ὑμεῖς τὴν ἀρὰν καὶ
 τὴν ἐπιτορκίαν οἴκαδε εἰσενέγκησθε.

Ἐπιτορκία

221 Ἔτι τοίνυν κάκεινο σκοπεῖτε, ὧ ἄνδρες δικασταί,
 τίνος ἔνεκ' ἐγὼ μηδὲν ἠδίκηκότων τούτων κατηγορεῖν
 ἂν προειλόμην. οὐ γὰρ εὐρήσετε. ἦδὺ πολλοὺς ἐχ-
 θροὺς ἔχειν; οὐδέ γε ἀσφαλές. ἀλλ' ὑπῆρχέ μοι πρὸς
 τοῦτον ἀπέχθειά τις; οὐδεμία. τί οὖν; ἐφοβοῦ περὶ
 σεαυτοῦ, καὶ διὰ δειλίαν ταύτην ἠγήσω σωτηρίαν· καὶ
 γὰρ ταῦτ' ἀκήκοα αὐτὸν λέγειν. καίτοι μηδενός γ' ὄν-
 τος, Αἰσχίνη, δεινοῦ μηδὲ ἀδικήματος, ὡς σὺ φῆς. εἰ 410
 γὰρ αὐτὰυτ' ἐρεῖ, σκοπεῖτ', ὧ ἄνδρες δικασταί, εἰ ἐφ'
 οἷς ὁ μηδ' ὅτιοῦν ἀδικῶν ἐφοβούμεν ἐγὼ μὴ διὰ τού-
 222 τούς ἀπόλωμαι, τί τούτους προσήκει παθεῖν τοὺς αὐ-
 τούς ἠδίκηκότας; ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα. ἀλλὰ διὰ τί σοῦ
 κατηγορῶ; συκοφαντῶ νῆ Δί', ἔν' ἀργύριον λάβω παρὰ
 σοῦ. καὶ πότερον κρεῖττον ἦν μοι παρὰ Φιλίππου λα-
 βεῖν τοῦ διδόντος πολὺ καὶ μηδενός τούτων ἔλαττον,
 καὶ φίλον κάκεινον ἔχειν καὶ τούτους (ἦσαν γὰρ ἂν,
 ἦσαν μοι φίλοι τῶν αὐτῶν κεκοινωνηκότι· οὐδὲ γὰρ
 νῦν ἐχθραν πατρικὴν ἔχουσι πρὸς με, ἀλλ' ὅτι τῶν πε-
 πραγμένων οὐ μετέσχηκα), ἢ παρὰ τούτων ἀφ' ὧν εἰ-
 λήφασι μεταίτεῖν, κάκεινω τε ἐχθρὸν εἶναι καὶ τούτοις;
 καὶ τοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων τοσοῦτων χρη-
 μάτων λύεσθαι, μικρὰ δ' ἀξιοῦν παρὰ τούτων αἰσχροῶς
 223 μετ' ἐχθρας λαμβάνειν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλ' ἀπήγ-
 γειλα μὲν τάληθῆ καὶ ἀπεσχόμην τοῦ λαβεῖν τοῦ δι-
 καίου καὶ τῆς ἀληθείας ἔνεκα καὶ τοῦ λοιποῦ βίου, νο-
 μίζων, ὥσπερ ἄλλοι τινές, παρ' ὑμῖν καὶ αὐτὸς ὧν
 ἐπιεικῆς τιμηθῆσεσθαι, καὶ οὐκ ἀνταλλακτέον εἶναι
 μοι τὴν πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίαν οὐδενὸς κέρδους· μισῶ
 δὲ τούτους, ὅτι μοχθηροὺς καὶ θεοῖς ἐχθροὺς εἶδον ἐν
 τῇ πρεσβείᾳ, καὶ ἀπεστέρημαι καὶ τῶν ἰδίων φιλοτι-
 μιῶν διὰ τὴν τούτων δωροδοκίαν πρὸς ὅλην δυσχεροῶς
 ὑμῶν τὴν πρεσβείαν ἐσχηκότων· κατηγορῶ δὲ νυνὶ

1 καὶ ἐν τῇ ἀποκρίσει ἀγνή.

καὶ ἐπὶ τὰς εὐθύναις ἤκω τὸ μέλλον προορώμενος, καὶ
 βουλόμενος ἀγῶνι καὶ δικαστηρίῳ μοι διωρισθαι παρ'
 224 ὑμῖν ὅτι τάναντία ἐμοὶ καὶ τούτοις πέπρακται. καὶ δέ-
 δοικα, δέδοικα (εἰρήσεται γὰρ πάνθ' ἃ φρονῶ πρὸς 411
 ὑμᾶς) μὴ τότε μὲν συνεπισπάσῃσθε με τὸν μηδ' ὅτιοῦν
 ἀδικοῦντα, νῦν δ' ἀναπεπτωκότες ἦτε. παντάπασι
 γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκλελύσθαι μοι δοκεῖτε καὶ
 παθεῖν ἀναμένειν τὰ δεινὰ, ἐτέρους δὲ πάσχοντας
 ὀρῶντες οὐ φυλάττεσθαι, οὐδὲ φροντίζειν τῆς πόλεως
 πάλαι κατὰ πολλοὺς καὶ δεινοὺς τρόπους διαφθειρο-
 225 μένης. οὐκ οἶεσθε δεινὸν εἶναι καὶ ὑπερφυές; (καὶ γὰρ
 εἴ τι σιωπᾶν ἐγνώκειν, λέγειν ἐξάγομαι.) ἴστε δῆπου
 Πυθοκλέα τουτοῦ τὸν Πυθοδώρου. τούτῳ πάνυ φι-
 λανθρωπῶπως ἐκεχρήμην ἐγὼ, καὶ ἀηδὲς ἐμοὶ καὶ τούτῳ
 γέγονεν εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην οὐδέν. οὗτος ἐκτρέπε-
 τὰί με νῦν ἀπαντῶν, ἀφ' οὗ πρὸς Φίλιππον ἀφίεται,
 καὶ ἀναγκασθῆναι μου συντυχεῖν, ἀπεπήδησεν εὐθὺς,
 μὴ τις αὐτὸν ἰδη λαλοῦντα ἐμοί. μετὰ δ' Αἰσχίνου πε-
 226 ριέρεχεται τὴν ἀγορὰν κύκλῳ καὶ βουλευέται. οὐκοῦν
 δεινὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σθένιον τοῖς μὲν
 τὰ Φιλίππου πράγμαθ' ἡρημένοις θεραπεύειν οὕτως
 ἀκριβῆ τὴν παρ' ἐκείνου πρὸς ἑκάτερα αἰσθησιν ὑπάρ-
 χειν ὥστε ἕκαστον, ὥσπερανεὶ παρεστηκότος αὐτοῦ,
 μηδ' ὧν ἂν ἐνθαδὶ πράξῃ μηδὲν ἡγεῖσθαι λήσειν, ἀλλὰ
 φίλους τε νομίζειν οὓς ἂν ἐκείνῳ δοκῆ καὶ μὴ φίλους
 ὡσαύτως, τοῖς δὲ πρὸς ὑμᾶς ζῶσι καὶ τῆς παρ' ὑμῶν
 τιμῆς γλιχομένοις καὶ μὴ προδεδωκόσι ταύτην τοσαύ-
 την κωφότητα καὶ τοσοῦτο σκότος παρ' ὑμῶν ἀπαν-
 τῶν ὥστε τοῖς ἀλιτηρίοις τούτοις ἐξ ἴσου νῦν ἐμὲ ἀγῶ-
 νίζεσθαι, καὶ ταῦτα παρ' ὑμῖν τοῖς ἅπαντ' εἰδόσιν.
 227 βούλεσθε οὖν εἰδέναι καὶ ἀκοῦσαι τὸ τούτων αἴτιον; 412
 ἐγὼ δὴ φράσω, ἀξίῳ δὲ μηδὲν ἄχθεσθαι μοι λέγοντι

1. με σφίσις δούρατα - 2. ἀμεγίστοι
 3. φάσιον 4. οὐλο πάνι ἀμνησ ἀφίεται
 5. ἐν ἀφίεται δούρατα ἀφίεται ἀφίεται

τάληθῆ. ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἐν, οἶμαι, σῶμα ἔχων καὶ ψυ-
 χὴν μίαν παντὶ θυμῷ καὶ φιλεῖ τοὺς ἑαυτὸν εὖ ποιοῦν-
 τας καὶ μισεῖ τοὺς τάναντία, ὑμῶν δ' ἕκαστος πρῶτον
 μὲν οὔτε τὸν εὖ ποιοῦντα τὴν πόλιν αὐτὸν εὖ ποιεῖν
 228 ἠγρεῖται οὔτε τὸν κακῶς κακῶς, ἀλλ' ἕτερά ἐστὶν ἐκά-
 στῳ προουργαίτερα, ὑφ' ὧν παράγεσθε πολλάκις, ἔλεος,
 φθόνος, ὀργή, χαρίσασθαι τῷ δεηθέντι, ἀλλὰ μυρία·
 ἂν δ' ἄρ' ἅπαντά τις ἐκφύγη τᾶλλα, τοὺς γε οὐδένα
 βουλομένους εἶναι τοιοῦτον οὐ διαφεύξεται. ἢ δ' ἐφ'
 ἐκάστου τούτων ἁμαρτία κατὰ μικρὸν ὑπορρέουσα
 ἀθρόος τῇ πόλει βλάβη γίγνεται.

229 Ὡν μὴδὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάθητε τήμερον,
 μὴδ' ἀνῆτε τοῦτον ὃς ὑμᾶς τηλικαῦτα ἠδίκηκεν. καὶ
 γὰρ ὡς ἀληθῶς τίς ἔσται λόγος περὶ ὑμῶν, εἰ τοῦτον
 ἀφήσετε; Ἀθήνηθεν ἐπρέσβευσάν τινες ὡς Φίλιππον
 τουτουῖ, Φιλοκράτης, Αἰσχίνης, Φρύνων, Δημοσθέ-
 νης. τί οὖν; ὁ μὲν πρὸς τῷ μὴδὲν ἐκ τῆς πρεσβείας λα-
 βεῖν τοὺς αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων ἐλύσατο· ὁ δὲ ὧν
 τὰ τῆς πόλεως πράγματα χρημάτων ἀπέδοτο, τούτων
 230 πόρνας ἠγόραζε καὶ ἰχθυῶν περιωῶν. καὶ ὁ μὲν τὸν υἱὸν
 ἐπεμψε Φιλίππῳ, πρὶν εἰς ἄνδρας ἐγγράψαι, ὁ μισρὸς
 Φρύνων· ὁ δ' οὐδὲν ἀνάξιον οὔτε τῆς πόλεως οὔθ'
 αὐτοῦ διεπράξατο. καὶ ὁ μὲν χορηγῶν καὶ τριηραρχῶν
 ἔτι καὶ ταῦτ' ὤετο δεῖν ἐθελουτῆς ἀναλίσκειν, λύεσθαι
 τοὺς αἰχμαλώτους, μὴδένα ἐν συμφορᾷ τῶν πολιτῶν 413
 δι' ἔνδειαν περιορᾶν· ὁ δὲ τοσοῦτον δεῖ τῶν ὑπαρ-
 χόντων τινὰ αἰχμάλωτον σῶσαι ὥσθ' ὄλον τόπον καὶ
 πλεῖν ἢ μυρίους μὲν ὀπίτας, ὁμοῦ δὲ χιλίους ἱππέας
 τῶν ὑπαρχόντων συμμαχῶν ὅπως αἰχμάλωτοι γένων-
 231 ται Φιλίππῳ, συμπαρασκευάσεν. τί οὖν μετὰ ταῦτα;
 Ἀθηναῖοι λαβόντες· ἠδεσαν μὲν γὰρ πάλαι· τί δέ;
 τοὺς μὲν χρήματ' εἰληφότες καὶ δῶρα, καὶ καταισχύ-

1 μὴδὲ ἀφῆκε δούλον. 2 ὁ φρονιμῶν
 3 καὶ φρονιμῶν

ναντας ἑαυτοὺς, τὴν πόλιν, τοὺς ἑαυτῶν παῖδας, ἀφεί-
σαν καὶ νοῦν ἔχειν ἠγοῦντο καὶ τὴν πόλιν εὐθνεῖσθαι.⁴
τὸν δὲ κατηγοροῦντα τίς ἐμβεβροντῆσθαι, τὴν πόλιν
232 ἀγνοεῖν, οὐκ ἔχειν ὅποι τὰ ἑαυτοῦ ῥίπτει· καὶ τίς, ὡ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἰδὼν τὸ παράδειγμα δίκαιον
αὐτὸν παρασχεῖν ἐθελήσει; τίς προῖκα πρεσβεύειν, εἰ
μήτε λαβεῖν μήτε τῶν εἰληφότων ἀξιοπιστότερον παρ'
ὑμῖν εἶναι δοκεῖν ὑπάρξει; ὥστε οὐ μόνον κρίνετε
τούτους τήμερον, οὐ, ἀλλὰ καὶ νόμον τίθεσθε εἰς
ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, πότερον χρημάτων αἰσ-
χρῶς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πρεσβεύειν ἅπαντας προσήκει
233 ἢ προῖκα ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστα ἀδωροδοκίῃ. ἀλλὰ
μὴν περὶ μὲν τῶν ἄλλων οὐδενὸς προσδεῖσθε μάρτυ-
ρος· ὡς δὲ τὸν υἱὸν ἐπεμψεν ὁ Φρύνων, κάλει μοι τού-
των τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τοῦτον μὲν τοίνυν οὐκ ἔκριεν Αἰσχίνης, ὅτι τὸν
αὐτοῦ παῖδα ἐπ' αἰσχύνῃ πρὸς Φίλιππον ἐπεμψεν. εἰ
δέ τις ὦν ἐφ' ἡλικίας ἐτέρου βελτίων τὴν ιδέαν, μὴ
προϊδόμενος τὴν ἐξ ἐκείνης τῆς ὄψεως ὑποψίαν, ἰταμώ-
τερον τῷ μετὰ ταῦτα ἐχρήσατο βίῳ, τοῦτον ὡς πεπορ- 414
νευμένον κέκριεν.

234 Φέρε δὴ περὶ τῆς ἐστίασεως καὶ τοῦ ψηφίσματος
εἶπω· μικροῦ γε, ἂ μάλιστα μ' ἔδει πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν,
παρῆλθον. τῆς πρώτης ἐκείνης πρεσβείας γράφων τὸ
προβούλευμα ἐγὼ καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ ἐν ταῖς ἐκκλη-
σίαις, ἐν αἷς ἐμέλλετε βουλευέσθαι περὶ τῆς εἰρήνης,
οὐδενὸς οὔτε λόγου πω παρὰ τούτων οὔτ' ἀδικήματος
ὄντος φανεροῦ, τὸ νόμιμον ἔθος ποιῶν, καὶ ἐπήνεσα
235 τούτους καὶ εἰς πρυτανεῖον ἐκάλεσα. καὶ νῆ Δί' ἐγω-
γε καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Φιλίππου πρέσβεις ἐξένισα, καὶ

Ἐπὶ τῷ παλαιῷ κειμένῳ· ἔστι ἐν αἰσχροῖς οὐκ
ἐπισημασθέντων ἐπισημασθέντων.

πάνυ γε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λαμπρῶς· ἐπειδὴ γὰρ ἐώρων αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐκεῖ σεμννομένους ὡς εὐδαίμονας καὶ λαμπροὺς, εὐθύς ἠγούμην ἐν τούτοις πρῶτον αὐτὸς περιεῖναι δεῖν αὐτῶν καὶ μεγαλοψυχότερος φαίνεσθαι. ταῦτα δὴ παρέξεται νῦν οὗτος λέγων ὡς αὐτὸς ἐπήνεσεν ἡμᾶς καὶ αὐτὸς εἰστία
 236 τοὺς πρέσβεις, τὸ πότε οὐ διορίζων. ἔστι δὲ ταῦτα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἠδικῆσθαι τι καὶ φανεροὺς τούτους πεπρακότας αὐτοὺς γενέσθαι, ὅτ' ἄρτι μὲν ἦκον οἱ πρέσβεις τὸ πρῶτον, ἔδει δὲ ἀκοῦσαι τὸν δῆμον τί λέγουσιν, οὐδέπω δὲ οὐδ' οὗτος συνερωῶν δῆλος ἦν τῷ Φιλοκράτει οὐτ' ἐκεῖνος τοιαῦτα γράψων. ἂν δὴ ταῦτα λέγη, μέμνησθε τοὺς χρόνους ὅτι τῶν ἀδικημάτων εἰσὶ πρότεροι. μετὰ ταῦτα δὲ οὐδὲν ἔμοι πρὸς τούτους οἰκεῖον οὐδὲ κοινὸν γέρονεν. Λέγε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

237 Ἴσως τοίνυν ἀδελφὸς αὐτῷ συνερεῖ Φιλοχάρης καὶ Ἀφόβητος· πρὸς οὓς ἀμφοτέρους ὑμῖν πολλὰ καὶ δί- 415 καια ἔστιν εἰπεῖν. ἀνάγκη δὲ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ παρορησίας διαλεχθῆναι, μηδὲν ὑποστελλόμενον. ἡμεῖς, Ἀφόβητε καὶ σὺ Φιλόχαρες, σὲ μὲν τὰς ἀλαβαστοθήκας γράφοντα καὶ τὰ τύμπανα, τούτους δ' ὑπογραμματέας καὶ τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους (καὶ οὐδεμιᾶς κακίας ταῦτα, ἀλλ' οὐ στρατηγίας γ' ἄξια) πρεσβειῶν, στρατηγιῶν, τῶν μεγίστων τιμῶν ἠξιώσαμεν.
 238 εἰ τοίνυν μηδὲν ὑμῶν ἠδίκηει μηδεὶς, οὐχ ἡμεῖς χάριν ὑμῖν οὐδενός, ἀλλ' ὑμεῖς ἡμῖν δικαίως ἂν ἐχοίτε τούτων· πολλοὺς γὰρ ὑμῶν μᾶλλον ἀξίους τιμᾶσθαι παρεντες ἡμεῖς ὑμᾶς ἐσεμνύνομεν. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐν αὐτοῖς οἷς ἐτιμᾶσθε ἠδίκηκέ τις ὑμῶν, καὶ ταῦτα τοιαῦτα, πόσω μᾶλλον ἂν μισοῖσθε δικαίως ἢ σώξοισθε; ἐγὼ μὲν

1. καὶ οὐδεμιᾶς κακίας
 2. μεγαλοψυχότερος
 3. ἐμνησθε

οἶμαι πολλῶ. βιάσονται τοίνυν ἴσως, μεγαλόφωνοι καὶ ἀναιδεῖς ὄντες, καὶ τὸ συγγνώμη ἀδελφῶ βοηθεῖν
 239 προσειληφότες. ὑμεῖς δὲ μὴ ἠττᾶσθε, ἐκεῖνο ἐνθυμού-
 μενοι, ὅτι τούτοις μὲν τούτου προσήκει φροντίζειν,
 ὑμῖν δὲ τῶν νόμων καὶ ὅλης τῆς πόλεως καὶ παρὰ πάν-
 τα τῶν ὄρκων, οὓς αὐτοὶ κάθησθε ὁμωμοκότες. καὶ
 γὰρ εἰ τινῶν δεδέηται τουτουὶ σώξαι, πότερ' ἂν μη-
 δὲν ἀδικῶν φαίνεται τὴν πόλιν ἢ καὶ ἀδικῶν, σκοπεῖ-
 τε. εἰ μὲν γὰρ ἂν μὴ, κάγώ φημι δεῖν, εἰ δ' ὅλως καὶ
 ὀτιοῦν, ἐπιорκεῖν δεδέηται. οὐ γὰρ εἰ κρύβδην ἐστὶν
 ἢ ψῆφος, λήσει τοὺς θεοὺς, ἀλλὰ τοῦτο καὶ πάντων
 ἄριστα ὁ τιθεὶς τὸν νόμον εἶδε τὸ κρύβδην ψηφίσε-
 σθαι, ὅτι τούτων μὲν οὐδεὶς εἴσεται τὸν ἑαυτῶ κεχα-
 ρισμένον ὑμῶν, οἱ θεοὶ δὲ εἴσονται καὶ τὸ δαιμόνιον 416

240 τὸν μὴ τὰ δίκαια ψηφισάμενον. παρ' ὧν κρείττον ἐστὶν
 ἐκάστῳ τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας τοῖς παισὶ καὶ ἑαυτῶ, τὰ
 δίκαια γνόντα καὶ τὰ προσήκοντα, περιποιήσασθαι ἢ
 τὴν ἀφανῆ καὶ ἄδηλον χάριν τούτοις καταθέσθαι, καὶ
 ἀφείναι τοῦτον ὃς αὐτὸς ἑαυτοῦ καταμεμαρτύρηκεν.
 τίνα γὰρ, Αἰσχίνη, μάρτυρα μεῖζω παράσχωμαι τοῦ
 πολλὰ καὶ δεινὰ πεπρεσβεῦσθαι σοὶ ἢ σὲ κατὰ σαντοῦ;
 ὃς γὰρ φήθησιν χρῆναι τὸν φανερόν τι ποιῆσαι βου-
 ληθέντα τῶν σοὶ πεπρεσβευμένων τηλικαύτη καὶ τοι-
 αύτη συμφορᾷ περιβαλεῖν, δηλὸν ὅτι δεινὸν ἂν τι
 παθεῖν σαντὸν ἤλπιζες, εἰ πύθονθ' οὔτοι τὰ πεπρα-
 γμμένα σοι.

241 Τοῦτο τοίνυν, ἄνπερ ὑμεῖς εὖ φρονῆτε, καθ' αὐ-
 τοῦ συμβήσεται τούτῳ πεπραχθαι, οὐ μόνον κατὰ
 τοῦθ', ὅτι παμμέγεθες σημεῖόν ἐστι τῶν πεπρεσβευμέ-
 νων, ἀλλ' ὅτι καὶ κατηγορῶν ἐκείνους τοὺς λόγους εἶ-
 πεν οἱ κατ' αὐτοῦ νῦν ὑπάρχουσιν. ἃ γὰρ ὠρίσω σὺ
 δίκαια, ὅτε Τίμαρχον ἐκρίνες, ταῦτά δήπου ταῦτα καὶ

242 κατὰ σοῦ προσήκει τοῖς ἄλλοις ἰσχύειν. ἔλεγε τοίνυν τότε πρὸς τοὺς δικαστὰς ὅτι "ἀπολογήσεται δὲ Δημοσθένης ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κατηγορήσει τῶν ἐμοὶ πεπεσβευμένων· εἴτ', ἐὰν ὑμᾶς ἀπαγάγη τῷ λόγῳ, νεανεύσεται καὶ περιωὴν ἔρει· πῶς; τί; τοὺς δικαστὰς ἀπαγαγὼν ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως ὠχόμην τὸ προᾶγμ' αὐτῶν ὑφελόμενος." μὴ σύ γε, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζεις, περὶ τούτων ἀπολογοῦ· τότε δ', ἡνίκ' ἐκεῖνον ἔκρινες, ἐξῆν σοι κατηγορεῖν καὶ λέγειν ὅ τι ἐβούλου.

243 Ἄλλὰ μὲν καὶ ἐπὶ τοῖς δικασταῖς ἔλεγες, οὐδένα μάρτυρα ἔχων ἐφ' οἷς ἔκρινες τὸν ἄνθρωπον παρα- 417
σχέσθαι,

φήμη δ' οὐ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἦντινα λαοὶ πολλοὶ φημίξωσι· θεὸς νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

οὐκοῦν, Αἰσχίνη, καὶ σὲ πάντες οὗτοι χρήματ' ἐκ τῆς πρεσβείας φασὶν εἰληφέναι, ὥστε καὶ κατὰ σοῦ δήπουθεν φήμη δ' οὐ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἦντινα λαοὶ πολλοὶ φημίξωσιν. ὅσῳ γὰρ αὖ σε πλείους ἢ κείνον αἰτιῶνται, θεώρησον, ὡς ἔχει. τὸν μὲν Τίμαρχον οὐδ' οἱ πρόσχωροι πάντες ἐρίγνωσκον, ὑμᾶς δὲ τοὺς πρέσβεις οὐδεὶς Ἑλλήνων οὐδὲ βαρβάρων ἔσθ' ὅστις οὐ φησι χρήματ' ἐκ τῆς πρεσβείας εἰληφέναι. ὥστ', εἶπερ ἐστ' ἀληθὴς ἡ φήμη, καθ' ὑμῶν ἐστὶν ἡ παρὰ τῶν πολλῶν, ἦν ὅτι πιστὴν εἶναι δεῖ καὶ θεὸς νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή, καὶ ὅτι σοφὸς ἦν ὁ ποιητὴς ὁ ταῦτα ποιήσας, σὺ διώρισας αὐτός.

245 Ἐτι τοίνυν ἰαμβεῖα δήπου συλλέξας ἐπέφαινεν, οἶον

ὅστις δ' ὁμιλῶν ἦδεται κακοῖς ἀνῆρ,
οὐ πάποτ' ἠρώτησα, γινώσκων ὅτι
τοιούτος ἐστὶν οἷσπερ ἦδεται ξυνῶν.

1 μὴ ποιεῖται αὐτῶν. 2. Η. σ. Ἐπιφάνης 761.

εἶτα τὸν εἰς τοὺς ὄρνεις εἰσιόντα καὶ μετὰ Πιτταλάκου περιούντα, καὶ τοιαῦτ' εἰπὼν, ἀγνοεῖτ', ἔφη, ποῖόν τινα ἠγρεῖσθαι δεῖ; οὐκοῦν, Αἰσχίνη, καὶ κατὰ σοῦ τὰ ἱαμβεῖα ταῦθ' ἀρμόσει νῦν ἐμοί, κὰν ἐγὼ λέγω πρὸς τούτους, ὀρθῶς καὶ προσηκόντως ἐρῶ, ὅστις δ' ὀμιλῶν ἤδεται, καὶ ταῦτα πρεσβεύων, Φιλοκράτει, οὐ πάποτ' ἠρώτησα, γιννώσκων ὅτι ἀργύριον εἴληψ' οὗτος, ὥσπερ Φιλοκράτης ὁ ὁμολογῶν.

- 246 Λογογράφους τοίνυν καὶ σοφιστὰς ἀποκαλῶν τοὺς ἄλλους καὶ ὑβρίζειν πειρώμενος, αὐτὸς ἐξελεγχθῆσε- 418
ται τούτοις ἂν ἔνοχος. ταῦτα μὲν γὰρ τὰ ἱαμβεῖα ἐκ Φοίνικὸς ἐστὶν Εὐριπίδου· τοῦτο δὲ τὸ δράμα οὐδεπώποτε οὔτε Θεόδωρος οὔτε Ἀριστόδημος ὑπεκρίναντο, οἷς οὗτος τὰ τρίτα λέγων διετέλεσεν, ἀλλὰ Μόλων ἠγωνίζετο, καὶ εἰ δὴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν ὑποκριτῶν. Ἀντιγόνην δὲ Σοφοκλέους πολλάκις μὲν Θεόδωρος, πολλάκις δὲ Ἀριστόδημος ὑποκρίεται, ἐν ἧ' πεποιημένα ἱαμβεῖα καλῶς καὶ συμφερόντως ὑμῖν πολλάκις αὐτὸς εἰρηκῶς καὶ ἀκριβῶς ἐξεπιστάμενος παρέλιπεν.
- 247 Ἰστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι ἐν ἅπασιν τοῖς δράμασι τοῖς τραγικοῖς ἐξαιρετόν ἐστιν ὥσπερ γέρας τοῖς τριταγωνισταῖς τὸ τοὺς τυράννους καὶ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας εἰσιέναι. ταῦτα τοίνυν ἐν τῷ δράματι τούτῳ σκέψασθε ὁ Κρέων Αἰσχίνης οἷα λέγων πεποιήται τῷ ποιητῇ, ἃ οὔτε πρὸς αὐτὸν οὗτος ὑπὲρ τῆς πρεσβείας διελέχθη οὔτε πρὸς τοὺς δικαστὰς εἶπεν. Λέγε.

ΙΑΜΒΕΙΑ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΕΞ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ. *σ. 175 u. v.*

ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν

1. τοπαζαυτοῦ

ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῆ.
 ἔμοι γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλωσσαν ἐγκλείσας ἔχει,
 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ·
 καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
 ἐγὼ γὰρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρώων ἀεὶ,
 οὐτ' ἂν σιωπήσῃαμι τὴν ἄτην ὀρώων
 στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
 οὐτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
 θείμην ἔμαυτῶ, τοῦτο γιγνώσκων, ὅτι
 ἢδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα, καὶ ταύτης ἐπι
 πλείοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα.

419

- 248 Τούτων οὐδὲν Αἰσχίνης εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ
 πρεσβείᾳ, ἀλλ' ἀντὶ μὲν τῆς πόλεως τὴν Φιλίππου ξε-
 νίαν καὶ φιλίαν πολλῶ μείζονα ἠγήσατο αὐτῶ καὶ λυ-
 σιτελεστέραν, ἐρωῶσθαι πολλὰ φράσας τῶ σοφῶ Σο-
 φοκλεῖ, τὴν δὲ ἄτην ὀρώων στείχουσαν ὁμοῦ, τὴν ἐπὶ
 Φωκέας στρατείαν, οὐ προεῖπεν οὐδὲ προεξήγγειλεν,
 ἀλλὰ τούναντίον συνέκρουσε καὶ συνέπραξε καὶ τοὺς
 249 βουλομένους εἰπεῖν διεκώλυσεν, οὐκ ἀναμνησθεῖς ὅτι
 ἢδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα καὶ ταύτης ἐπι τελοῦσα μὲν ἡ μή-
 τηρ αὐτοῦ καὶ καθαίρουσα καὶ καρπουμένη τὰς τῶν
 χρωμένων οἰκίας ἐξέθρεψε τοσοῦτους τουτουσι, διδά-
 σκων δ' ὁ πατὴρ γράμματα, ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων
 ἀκούω, πρὸς τῶ τοῦ ἦρω τοῦ ἱατροῦ, ὅπως ἐδύνατο,
 ἀλλ' οὖν ἐν ταύτῃ γε ἔξη, ὑπογραμματεύοντες δ' αὐτοὶ
 καὶ ὑπηρετοῦντες ἀπάσαις ταῖς ἀρχαῖς ἀργύριον εἰλή-
 φεσαν, καὶ τὸ τελευταῖον ὑφ' ὑμῶν γραμματεῖς χειροτο-
 νηθέντες δὴ ἔτη διετράφησαν ἐν τῇ θόλῳ, πρεσβεύων
 250 δ' ἀπέσταλτο νῦν οὗτος ἐκ ταύτης. τούτων οὐδὲν
 ἐσκέψατο, οὐδ' ὅπως ὀρθῆ πλεύσεται προείδετο, ἀλλ'

ἀνέτρεψε καὶ κατέδυσσε καὶ τὸ καθ' αὐτὸν ὅπως ἐπὶ τοῖς 420
 ἐχθροῖς ἔσται παρεσκευάσεν. εἴτ' οὐ σὺ σοφιστὴς, καὶ
 πονηρός γε; οὐ σὺ λογογράφος, καὶ θεοῖς ἐχθρός γε;
 ὃς ἂ μὲν πολλάκις ἠγωνίσω καὶ ἀκριβῶς ἐξηπίστασο,
 ὑπερέβης, ἂ δ' οὐδεπώποτ' ἐν τῷ βίῳ ὑπεκρίνω, ταῦ-
 τα ζητήσας ἐπὶ τῷ τῶν πολιτῶν βλάψαι τινὰ εἰς μέσον
 ἤνεγκας;

- 251 Φέρε δὴ καὶ περὶ τοῦ Σόλωνος ὃν εἶπε λόγον σκέ-
 ψασθε. ἔφη τὸν Σόλωνα ἀνακεῖσθαι τῆς τῶν τότε δη-
 μηγορούντων σωφροσύνης παράδειγμα, εἶσω τὴν χεῖ-
 ρα ἔχοντα ἀναβεβλημένον, ἐπιπλήττων τι καὶ λουδο-
 ρούμενος τῇ τοῦ Τιμάρχου προπετεία. καίτοι τὸν μὲν
 ἀνδριάντα τοῦτον οὐπω πεντήκοντα ἔτη φασὶν ἀνακεῖ-
 σθαι Σαλαμίνοι, ἀπὸ Σόλωνος δὲ ὁμοῦ διακόσιά ἐστιν
 ἔτη καὶ τετταράκοντα εἰς τὸν νυνὶ παρόντα χρόνον,
 ὥσθ' ὁ δημιουργὸς ὁ τοῦτο πλάσας τὸ σχῆμα οὐ μόνον
 οὐκ αὐτὸς ἦν κατ' ἐκείνον, ἀλλ' οὐδ' ὁ πάππος αὐτοῦ.
- 252 τοῦτο μὲν τοίνυν εἶπε τοῖς δικασταῖς καὶ ἐμιμήσατο· ὁ
 δὲ τοῦ σχήματος ἦν τούτου πολλῶ τῇ πόλει λυσιτελέστε-
 ρον, τὸ τὴν ψυχὴν τὴν Σόλωνος ἰδεῖν καὶ τὴν διάνοιαν,
 ταύτην οὐκ ἐμιμήσατο, ἀλλὰ πᾶν τούναντίον. ἐκείνος
 μὲν γε ἀφεστηκυίας Σαλαμίνας Ἀθηναίων καὶ θάνα-
 τον ζημίαν ψηφισαμένων, ἂν τις εἶπη κομιζέσθαι, τὸν
 ἴδιον κίνδυνον ὑποθεῖς ἐλεγεία ποιήσας ἦδε, καὶ τὴν
 μὲν χώραν ἔσωσε τῇ πόλει, τὴν δ' ὑπάρχουσαν αἰσχύ-
 253 νην ἀπήλλαξεν· οὗτος δ', ἦν βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ
 Ἕλληνες ὑμετέραν ἔγνωσαν, Ἀμφίπολι, ταύτην ἐξέ-
 δωκε καὶ ἀπέδοτο καὶ τῷ ταῦτα γράφοντι συνεῖπε Φι- 421
 λόκράτει. ἄξιόν γε, οὐ γάρ; ἦν Σόλωνος αὐτῷ μεμνή-
 σθαι. καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα ταῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐκεί-
 σε ἐλθὼν οὐδὲ τοῦνομα ἐφθέρξατο τῆς χώρας ὑπὲρ ἧς
 ἐπρέσβευεν. καὶ ταῦτα αὐτὸς ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς·

Ἰὼλ Ἰσουλὸς ὁ κινεῖται ἐν τῷ Σόλωνος

μέμνησθε γὰρ δήπου λέγοντ' αὐτὸν ὅτι "περὶ Ἀμφιπό-
 "λεως εἶχον μὲν κἀγὼ λέγειν· ἵνα δ' ἐγγένηται Δη-
 254 "μοσθένει περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, παρέλιπον." ἐγὼ δὲ παρ-
 ελθὼν οὐδὲν ἔφην τοῦτον ὧν ἐβούλετ' εἰπεῖν πρὸς Φί-
 λιππον ἐμοὶ παραλιπεῖν· θᾶττον γὰρ ἂν τοῦ αἵματος
 ἢ λόγου μεταδοῦναι τι. ἀλλ', οἶμαι, χρήματ' εἰληφό-
 τα οὐκ ἦν ἀντιλέγειν πρὸς Φίλιππον τὸν ὑπὲρ τούτου
 δεδωκότα, ὅπως ἐκείνην μὴ ἀποδῶ. Λέγε δὴ μοι
 λαβὼν καὶ τὰ τοῦ Σόλωνος ἐλεγεία ταυτὶ, ἵν' εἰ-
 δῆθ' ὅτι καὶ Σόλων ἐμίσει τοὺς οἷος οὗτος ἀνθρώ-
 πους.

255 Οὐ λέγειν εἶσω τὴν χεῖρ' ἔχοντ', Αἰσχίνη, δεῖ, οὐ,
 ἀλλὰ πρεσβεύειν εἶσω τὴν χεῖρα ἔχοντα. σὺ δ' ἐκεῖ
 προτείνας καὶ ὑποσχὼν καὶ κατασχύνας τούτους ἐν-
 θάδε σεμνολογεῖ, καὶ λογάρια δύστηνα μελετήσας καὶ
 φωνασκήσας οὐκ οἶει δίκην δῶσειν τηλικούτων καὶ το-
 σούτων ἀδικημάτων, ἂν πιλίδιον λαβὼν ἐπὶ τὴν κεφα-
 λὴν περινοστήσῃ καὶ ἐμοὶ λοιδορῇ. λέγε σύ.

ΕΛΕΓΕΙΑ ΣΟΛΩΝΟΣ.

Ἡμετέρη δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὔποτ' ὀλεῖται
 αἴσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων·
 τοίη γὰρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὄβριμοπάτρῃ
 Παλλὰς Ἀθηναίῃ χεῖρας ὑπέσθεν ἔχει.
 αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίῃσιν
 ἄστοι βούλονται, χρήμασι πειθόμενοι,
 δήμου θ' ἡγεμόνων ἀδικος νόος, οἷσιν ἐτοῖμον
 ὄβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν.
 οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον, οὐδὲ παρούσας
 εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ.
 πλουτοῦσιν δ' ἀδίκους ἔργμασι πειθόμενοι.
 οὔθ' ἱερῶν κτεάνων οὔτε τι δημοσίων
 φειδόμενοι κλέπτουσιν, ἐφ' ἀρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
 οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ δίκης θέμεθλα,

ἢ σιγῶσα σύννοιδε τὰ γιγνόμενα πρό τ' ἔόντα,
 τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτισομένη.
 τοῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἔλκος ἄφικτον.
 εἰς δὲ κακὴν ταχέως ἦλυθε δουλοσύνην,
 ἢ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εὖδοντ' ἐπεγείρει,
 ὃς πολλῶν ἔρατὴν ὤλεσεν ἠλικίην.
 ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστν
 τράχεται ἐν συνόδοις τοῖς ἀδικοῦσι φίλους.
 ταῦτα μὲν ἐν δῆμῳ στρέφεται κακὰ· τῶν δὲ πενιχρῶν
 ἱκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἄλλοδαπὴν
 προαθέντες δεσμοῖσι τ' ἀεικελίοισι δεθέντες.
 οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστῳ,
 αὐλαιοὶ δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
 ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἔρκος ὑπέρθορον, εὖρε δὲ πάντως,
 εἰ καὶ τις φεύγων ἐν μυχῶ ἢ θαλάμῳ.
 ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
 ὡς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομή παρῆχει,
 εὐνομή δ' εὖκοσμα καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει,
 καὶ θαμὰ τοῖς ἀδίκοις ἀμφιτίθησι πέδας,
 τραχέα λειάινει. παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ,
 αὐαίνει δ' ἄτης ἄνθεα φυόμενα,
 εὐθύνει δὲ δίκας σκολιᾶς, ὑπερήφανά τ' ἔργα
 πραῦνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίης,
 παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον· ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
 πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πιτυτά.

256 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν τοιούτων
 ἀνθρώπων οἷα Σόλων λέγει, καὶ περὶ τῶν θεῶν, οὓς
 φησι τὴν πόλιν σώζειν. ἐγὼ δ' αἰεὶ μὲν ἀληθῆ τὸν λό-
 γον τοῦτον ἠγοῦμαι καὶ βούλομαι, ὡς ἄρ' οἱ θεοὶ σώ-
 ζουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν· τρόπον δέ τινα ἠγοῦμαι καὶ
 τὰ νῦν συμβεβηκότα πάντ' ἐπὶ ταῖς εὐθύναις ταυταισι
 δαιμονίας τινὸς εὐνοίας ἐνδειγμα τῇ πόλει γεγενῆσθαι.
 257 σκοπεῖτε γάρ. ἄνθρωπος πολλὰ καὶ δεινὰ πρεσβεύσας,
 καὶ χάρας ἐκδεδωκὼς ἐν αἰς τοὺς θεοὺς ὑφ' ὑμῶν καὶ
 τῶν συμμάχων τιμᾶσθαι προσῆκεν, ἠτίμωσεν ὑπακού-

σαντά τιν' αὐτοῦ κατήγορον. ἵνα τί; ἵνα μήτε ἔλεον
 μήτε συγγνώμης ἐφ' οἷς αὐτὸς ἠδίκηκε τύχη. ἀλλὰ καὶ
 κατηγορῶν ἐκείνου κακῶς λέγειν προείλετο ἐμὲ, καὶ
 πάλιν ἐν τῷ δήμῳ γραφᾶς ἀποίσειν καὶ τοιαῦτ' ἠπέιλει.
 ἵνα τί; ἵν' ὡς μετὰ πλείστης συγγνώμης παρ' ὑμῶν
 ὁ τὰ τούτου πονηρέυματ' ἀκριβέστατα εἰδὼς ἐγὼ καὶ
 258 παρηκολουθηκῶς ἅπασιν κατηγορῶ. ἀλλὰ καὶ διακρου-
 ὄμενος πάντα τὸν ἔμπροσθε χρόνον εἰσελθεῖν εἰς τοι-
 οῦτον ὑπῆχται καιρὸν ἐν ᾧ τῶν ἐπιόντων ἕνεκα, εἰ
 μηδενὸς ἄλλου, οὐχ οἶόν τε οὐδ' ἀσφαλὲς ὑμῖν δεδω-
 ροδοκηκότα τοῦτον ἀθῶον ἔᾶσαι. αἰ μὲν γὰρ, ὧ ἄν- 424
 δρες Ἀθηναῖοι, προσήκει μισεῖν καὶ κολάζειν τοὺς προ-
 τότας καὶ δωροδόκους, μάλιστα δὲ νῦν ἐπὶ καιροῦ τοῦ-
 το γένοιτ' ἂν καὶ πάντας ὠφελήσειεν ἀνθρώπους κοι-
 259 νῆ. νόσημα γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινὸν ἐμπέ-
 πτωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ χαλεπὸν καὶ πολλῆς τινὸς
 εὐτυχίας καὶ παρ' ὑμῶν ἐπιμελείας δεόμενον. οἱ γὰρ
 ἐν ταῖς πόλεσι γνωριμωτάτοι καὶ προεστάναι τῶν κοι-
 νῶν ἀξιούμενοι, τὴν αὐτῶν προδιδόντες ἐλευθερίαν
 οἱ δυστυχεῖς, αὐθαίρετον αὐτοῖς ἐπάγονται δουλείαν,
 Φιλίππῳ ξενίαν καὶ ἐταιρίαν καὶ φιλίαν καὶ τοιαῦθ'
 ὑποκοριζόμενοι. οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τὰ κύρι' ἅττα ποτ'
 ἐστὶν ἐν ἐκάστη τῶν πόλεων, οὓς ἔδει τούτους κολάζειν +
 καὶ παραχρῆμα ἀποκτινύναι, τοσοῦτ' ἀπέχουσι τοῦ
 τοιοῦτόν τι ποιεῖν ὥστε θαναμάζουσι καὶ ζηλοῦσι καὶ
 260 βούλονται ἂν αὐτὸς ἕκαστος τοιοῦτος εἶναι. καίτοι
 τοῦτο τὸ πράγμα καὶ τὰ τοιαῦτα ζηλώματα Θετταλῶν
 μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέχρι μὲν χθὲς ἢ πρώην τὴν
 ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμα ἀπωλωλέκει, νῦν δ'
 ἤδη καὶ τὴν ἐλευθερίαν παραιρεῖται. τὰς γὰρ ἀκρο-
 πόλεις αὐτῶν ἐνίων Μακεδόνες φρουροῦσιν. εἰς Πε-
 λοπόννησον δ' εἰσελθὼν τὰς ἐν Ἡλιδι σφαγὰς πεποίη-

1 αὐτὸν μὴτε - 2 ἐπιστημονικῶς - 3 οὐκ
 μέγιστον - 4 μὴ μόνον -
 + οἱ μὲν ἄλλοι οὐκ εἰσὶν οἱ ἀκριβοῦς

κε, καὶ τοσαύτης παρανοίας καὶ μανίας ἐνέπλησε τοὺς
 ταλαιπώρους ἐκείνους ὥσθ', ἴν' ἀλλήλων ἄρχωσι καὶ
 Φιλίππῳ χαρίζονται, συγγενεῖς αὐτῶν καὶ πολίτας
 261 μισοφρονεῖν. καὶ οὐδ' ἐνταῦθ' ἔσθηκεν, ἀλλ' εἰς Ἀρκα-
 δίαν εἰσελθὼν πάντ' ἄνω καὶ κάτω τὰ κεῖ πεποιήκε, καὶ
 νῦν Ἀρκαδῶν πολλοὶ προσῆκον αὐτοῖς ἐπ' ἐλευθερίᾳ
 μέγιστον φρονεῖν ὁμοίως ὑμῖν (μόνοι γὰρ πάντων αὐ-
 τόχθονες ὑμεῖς ἐστε κἀκεῖνοι) Φίλιππον θαυμάζουσι 425
 καὶ χαλκοῦν ἰσταῖσι καὶ στεφανοῦσι, καὶ τὸ τελευταῖον,
 ἂν εἰς Πελοπόννησον ἴη, δέχεσθαι ταῖς πόλεσιν εἰσὶν
 262 ἐψηφισμένοι. ταῦτά δὲ ταῦτά εἰσιν Ἀργεῖοι. ταῦτα
 νῆ τὴν Δήμητρα, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, εὐλαβείας οὐ μικρᾶς
 δεῖται, ὡς βαδίζον γε κύκλῳ καὶ δεῦρ' ἐλήλυθεν, ὃ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ νόσημα τοῦτο. ἕως οὖν ἔτ' ἐν
 ἀσφαλεῖ, φυλάξασθε καὶ τοὺς πρώτους εἰσαγαγόντας
 ἀτιμώσατε· εἰ δὲ μὴ, σκοπεῖθ' ὅπως μὴ τηρῆκαῦτα εὐ-
 λέγεσθαι δόξει τὰ νῦν εἰρημένα, ὅτε οὐδ' ὅ τι χρῆ
 263 ποιεῖν ἔξετε. οὐχ ὁρᾶτε ὡς ἐναργές, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖ-
 οί, καὶ σαφές παράδειγμα οἱ ταλαιπῶροι γεγόνασιν
 Ὀλύνθιοι; οἱ παρ' οὐδὲν οὕτως ὡς τὸ τοιαῦτα ποιεῖν
 ἀπολώλασιν, οἱ δειλαιοί. ἔχοιτε δ' ἂν ἐξετάσαι καθαρ-
 ῶς ἐκ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς. ἐκεῖνοι γὰρ, ἥνικα
 μὲν τετρακοσίους ἰππέας ἐκέκτηντο μόνον καὶ σύμ-
 παντες οὐδὲν ἦσαν πλείους πεντακισχιλίων τὸν ἀρι-
 θμὸν, οὕτω Χαλκιδῶν πάντων εἰς ἓν συσφισμένων,
 264 Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτοὺς ἐλθόντων πολλῇ καὶ περὶ
 καὶ ναυτικῇ δυνάμει (ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι γῆς
 καὶ θαλάττης ἦρχον ὡς ἔπος εἶπεῖν Λακεδαιμόνιοι
 κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους,) ἀλλ' ὅμως τηλικαύτης ἐπ'
 αὐτοὺς ἐλθούσης δυνάμεως οὔτε τὴν πόλιν οὔτε φρού-
 ριον οὐδὲν ἀπώλεσαν, ἀλλὰ καὶ μάχας πολλὰς ἐκράτη-
 σαν καὶ τρεῖς τῶν πολεμάρχων ἀπέκτειναν καὶ τὸ τε-

λευταῖον, ὅπως ἐβούλοντο, οὕτω τὸν πόλεμον κατέ-
 265 θευτο. ἐπειδὴ δὲ δωροδοκεῖν ἤρξαντό τινες, καὶ δι'
 ἀβελτερίαν οἱ πολλοὶ, μᾶλλον δὲ διὰ δυστυχίαν, τού-
 τους πιστοτέρους ἠγήσαντο τῶν ὑπὲρ αὐτῶν λεγόντων,
 καὶ Λασθένης μὲν ἤρραψε τὴν οἰκίαν τοῖς ἐκ Μακεδο- 426
 νίας δοθεῖσι ξύλοις, Εὐθυκράτης δὲ βοῦς ἔτρεφε πολ-
 λὰς τιμὴν οὐδενὶ δοῦς, ἕτερος δὲ τις ἦκεν ἔχων πρόβα-
 τα, ἄλλος δὲ τις ἵππους, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ καθ' ὧν ταῦτ'
 ἐγίνετο οὐχ ὅπως ὠργίζοντο ἢ κολάζειν ἠξίουσαν τοὺς
 266 ἀνδρας ἠγοῦντο· ἐπειδὴ ταῦθ' οὕτω προήγετο καὶ τὸ
 δωροδοκεῖν ἐκράτησε, χιλίους μὲν ἵππείας κεκτημένοι,
 πλείους δ' ὄντες ἢ μύριοι, πάντας δὲ τοὺς περιχώρους
 ἔχοντες συμμάχους, μυριοὶς δὲ ξένοις καὶ τριήρεσι πεν-
 τήκοντα ὑμῶν βοηθησάντων αὐτοῖς, καὶ ἔτι τῶν πολι-
 τῶν τετρακισχιλίοις, οὐδὲν αὐτοὺς τούτων ἐδυνήθη
 σῶσαι, ἀλλὰ πρὶν μὲν ἐξελθεῖν ἐνιαυτὸν τοῦ πολέμου
 τὰς πόλεις ἀπάσας ἀπωλωλέκεσαν τὰς ἐν τῇ Χαλκιδικῇ
 267 προδιδούσιν, οὐδ' εἶχεν ὅ τι πρῶτον λάβῃ. πεντακο-
 σίους δ' ἵππείας προδοθέντας ὑπ' αὐτῶν τῶν ἠγουμέ-
 νων ἔλαβεν αὐτοῖς ὅπλοις ὁ Φίλιππος, ὅσους οὐδεὶς
 πώποτε ἄλλος ἀνθρώπων. καὶ οὔτε τὸν ἥλιον ἠσχύ-
 νοντο οἱ ταῦτα ποιοῦντες οὔτε τὴν γῆν πατρίδα οὐ-
 σαν, ἐφ' ἧς ἔστασαν, οὔτε ἱερὰ οὔτε τάφους οὔτε τὴν
 μετὰ ταῦτα γεννησομένην αἰσχύνῃ ἐπὶ τοιούτοις ἔρ-
 γοις· οὕτως ἐκφρονας, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ παρα-
 πλῆγας τὸ δωροδοκεῖν ποιεῖ. ὑμᾶς οὖν. ὑμᾶς εὖ φρο-
 νεῖν δεῖ τοὺς πολλοὺς, καὶ μὴ ἐπιτρέπειν τὰ τοιαῦτα,
 ἀλλὰ κολάζειν δημοσίᾳ. καὶ γὰρ ἂν καὶ ὑπερφυῆς εἴη,
 εἰ κατὰ μὲν τῶν Ὀλυμπίου προδόντων πολλὰ καὶ δει-
 νὰ ἐψηφίσασθε, τοὺς δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἀδικούντας

μη κολάζοντες φαίνοισθε. λέγε τὸ ψήφισμά μοι τὸ περὶ τῶν Ὀλυνθίων.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

427

- 268 Ταῦθ' ὑμεῖς, ὡς ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς καὶ καλῶς πᾶσιν Ἑλλησι καὶ βαρβάροις δοκεῖτε ἐψηφίσθαι κατ' ἀνδρῶν προδοτῶν καὶ θεοῖς ἐχθρῶν. ἐπειδὴ τοίνυν τὸ δωροδοκεῖν πρότερον τοῦ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἔστι καὶ δι' ἐκεῖνο καὶ τάδε πράττουσί τινες, ὧν ἂν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δωροδοκοῦντα ἴδητε, τοῦτον καὶ προδότην εἶναι νομίζετε. εἰ δ' ὁ μὲν καιροῦς, ὁ δὲ πράγματα, ὁ δὲ στρατιώτας προδίδωσιν, ὧν ἂν ἕκαστος ὑμῶν, οἶμαι, κύριος γένηται, ταῦτα διαφθείρει· μισεῖν δ' ὁμοίως
- 269 τοὺς τοιοῦτους πάντας προσήκει. ἔστι δ' ὑμῖν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων μόνοις τῶν πάντων ἀνθρώπων οἰκείους χρῆσθαι παραδείγμασι, καὶ τοὺς προγόνους, οὓς ἐπαινεῖτε δικαίως, ἔργῳ μιμεῖσθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ τὰς μάχας μηδὲ τὰς στρατείας μηδὲ τοὺς κινδύνους, ἐν οἷς ἦσαν ἐκεῖνοι λαμπροὶ, συμβαίνει καιροῦς, ἀλλ' ἄγεθ' ἡσυχίαν ὑμεῖς ἐν τῷ παρόντι, ἀλλὰ τό γ' εὖ
- 270 φρονεῖν αὐτῶν μιμεῖσθε. τούτου γὰρ πανταχοῦ χρεία, καὶ οὐδὲν ἔστι πραγματωδέστερον οὐδ' ὀχληρότερον τὸ καλῶς φρονεῖν τοῦ κακῶς, ἀλλ' ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ νυνὶ καθήμενος ὑμῶν ἕκαστος, ἂν μὲν ἅ χρὴ γιγνώσκη περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ψηφίζεται, βελτίω τὰ κοινὰ ποιήσει τῇ πόλει καὶ ἄξια τῶν προγόνων πράξει, ἂν δ' ἂ μὴ δεῖ, φαυλότερα καὶ ἀνάξια τῶν προγόνων ποιήσει. τί οὖν ἐκεῖνοι περὶ τούτων ἐφρόνου; ταυτὶ λαβὼν ἀνάγνωθι, γραμματεῦ· δεῖ γὰρ ὑμᾶς ἰδεῖν ὅτι ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις ἔργοις ῥαθυμεῖτε, ὧν θάνατον κατεγνώκασιν οἱ πρόγονοι. λέγε.

Ἰδὲ μιμνήσκου.

ΣΤΗΛΗ.

- 271 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν γραμμάτων
λεγόντων Ἄρθμιον τὸν Πυθῶνακος τὸν Ζελεΐτην
ἐχθρὸν εἶναι καὶ πολέμιον τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων
καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸν καὶ γένος πᾶν. διὰ τί; ὅτι
τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ τῶν βαρβάρων εἰς τοὺς Ἕλληνας
ἤγαγεν. οὐκοῦν ἔστιν, ὡς ἔοικεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν ὅτι οἱ
πρόγονοι μὲν ὑμῶν, ὅπως μηδ' ἄλλος ἀνθρώπων μη-
δεὶς ἐπὶ χρήμασι μηδὲν ἐργάσεται κακὸν τὴν Ἑλλάδα,
ἐφρόντιζον, ὑμεῖς δὲ οὐδὲ τὴν πόλιν αὐτὴν ὅπως μη-
272 δεὶς τῶν πολιτῶν ἀδικήσει προοραῖσθε. νῆ Δί', ἀλλ'
ὅπως ἔτυχε, ταῦτα τὰ γράμμαθ' ἔστηκεν. ἀλλ' ὅλης
οὔσης ἱερᾶς τῆς ἀκροπόλεως ταυτησί καὶ πολλὴν εὐρυ-
χωρίαν ἐχούσης παρὰ τὴν χαλκὴν τὴν μεγάλην Ἀθη-
ναῶν ἐκ δεξιᾶς ἔστηκεν, ἣν ἀριστεῖον ἢ πόλις τοῦ πρὸς
τοὺς βαρβάρους πολέμου, δόντων τῶν Ἑλλήνων τὰ
χρήματα ταῦτ', ἀνέθηκεν. τότε μὲν τοίνυν οὔτω σεμ-
νὸν ἦν τὸ δίκαιον καὶ τὸ κολάζειν τοὺς τὰ τοιαῦτα ποι-
οῦντας ἐντιμον ὥστε τῆς αὐτῆς ἡξιοῦτο στάσεως τό-
τε ἀριστεῖον τῆς θεοῦ καὶ αἱ κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτ' ἀδι-
κούτων τιμωρίαι· νῦν δὲ γέλωσ, ἄθεια, αἰσχύνη, εἰ
273 μὴ τὴν ἄγαν ταύτην ἐξουσίαν στήσετε νῦν ὑμεῖς. νο-
μίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ καθ' ἕν τι
μόνον τοὺς προγόνους μιμουμένους ὀρθῶς ἂν ποιεῖν,
ἀλλὰ καὶ κατὰ πάντα ὅσα ἔπραττον ἐφεξῆς. ἐκεῖνοι
τοίνυν, ὡς ἅπαντες, εὖ οἶδ' ὅτι, τὸν λόγον τοῦτον ἀκη-
κόατε, Καλλίαν τὸν Ἰππονίου ταύτην τὴν ὑπὸ πάν-
των θρουλουμένην εἰρήνην πρεσβεύσαντα, ἵππου μὲν
δρόμον ἡμέρας πεζῆ μὴ καταβαίνειν ἐπὶ τὴν θάλατταν 429
βασιλέα, ἐντὸς δὲ Χελιδονεῶν καὶ Κυανεῶν πλοῖω μα-
κρῷ μὴ πλεῖν, ὅτι δῶρα λαβεῖν ἔδοξε πρεσβεύσας, μι-

κροῦ μὲν ἀπέκτειναν, ἐν δὲ ταῖς εὐθύναις πεντήκοντα
 274 ἐπράξαντο τάλαντα. καίτοι καλλίω ταύτης εἰρήνην οὐ-
 τε πρότερον οὔθ' ὕστερον οὐδεὶς ἂν εἶπεῖν ἔχοι πεποι-
 ημένην τὴν πόλιν. ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐσκόπουν. τούτου
 μὲν γὰρ ἠγοῦντο τὴν αὐτῶν ἀρετὴν καὶ τὴν τῆς πόλεως
 δόξαν αἰτίαν εἶναι, τοῦ δὲ προῖκα ἢ μὴ τὸν τρόπον τοῦ
 275 καὶ ἀδωροδόκητον τὸν προσιόντα τοῖς κοινοῖς. ἐκεῖνοι
 μὲν τοίνυν οὕτως ἐχθρὸν ἠγοῦντο τὸ δωροδοκεῖν καὶ
 ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει ὥστε μὴτ' ἐπὶ πράξεως μηδεμιᾶς
 μὴτ' ἐπ' ἀνδρὸς εἶναι γίνεσθαι· ὑμεῖς δὲ, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν εἰρήνην ἐσορακότες τὰ μὲν τῶν
 συμμαχῶν τῶν ὑμετέρων τείχη καθηροκηῦαν, τὰς δὲ
 τῶν πρέσβεων οἰκίας οἰκοδομοῦσαν, καὶ τὰ μὲν τῆς πό-
 λεως κτήματα ἀφηρημένην, τούτοις δ' ἂ μηδ' ὄναρ ἤλ-
 πισαν πώποτε κησαμένην, οὐκ αὐτοὶ τούτους ἀπεκτεί-
 νετε, ἀλλὰ κατηγοροῦ προσδεῖσθε, καὶ λόγῳ κρίνετε
 ὧν ἔργα τὰ δίκηματα πάντες ὀρωσιν.

276 Οὐ τοίνυν τὰ παλαιά ἂν τις ἔχοι μόνον εἶπεῖν, καὶ
 διὰ τούτων τῶν παραδειγμάτων ὑμᾶς ἐπὶ τιμωρίαν
 παρακαλέσαι· ἀλλ' ἐφ' ὑμῶν τουτῶν τῶν ἐτι ζώντων
 ἀνθρώπων πολλοὶ δίκην δεδώκασιν, ὧν ἐγὼ τοὺς μὲν
 ἄλλους παραλείψω, τῶν δ' ἐκ πρεσβείας, ἢ πολὺ ταύ-
 τῆς ἐλάττω κακὰ τὴν πόλιν εἰργασται, θανάτῳ ζημιω-
 θέντων ἐνὸς ἢ δυοῖν ἐπιμνησθήσομαι. καὶ μοι λέγε
 τουτὶ τὸ ψήφισμα λαβῶν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

430

277 Κατὰ τουτὶ τὸ ψήφισμα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν
 πρέσβεων ἐκείνων ὑμεῖς θάνατον κατέγνωτε, ὧν εἰς
 ἤν' Ἐπικράτης, ἀνὴρ, ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω,
 σπουδαῖος καὶ πολλὰ χρήσιμος τῇ πόλει καὶ τῶν ἐκ

Πειραιῶς καταγαρόντων τὸν δῆμον καὶ ἄλλως δημοτικὸς. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτὸν ὠφέλησε τούτων, δικαίως· οὐ γὰρ ἐφ' ἡμισείᾳ χρηστὸν εἶναι δεῖ τὸν τὰ τηλικαῦτα διοικεῖν ἀξιούντα, οὐδὲ τὸ πιστευθῆναι προλαβόντα παρ' ὑμῶν εἰς τὸ μείζω δύνασθαι κακουργεῖν καταχοῆσθαι, ἀλλ' ἀπλῶς μηδὲν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐκόντα.

- 278 εἰ τοίνυν τι τούτοις ἄπρακτὸν ἐστὶ τούτων ἐφ' οἷς ἐκείνων θάνατος κατέγνωσται, ἐμὲ ἀποκτείνετε ἤδη. σκοπεῖτε γάρ. "ἐπειδὴ παρὰ τὰ γράμματα" φησὶν "ἐπρέσβευσαν ἐκεῖνοι" [τὸ ψήφισμα]. καὶ τοῦτ' ἐστὶ τῶν ἐγκλημάτων πρώτον. οὔτοι δὲ οὐ παρὰ τὰ γράμματα; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα "Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἀθηναίων συμμάχοις," οὔτοι δὲ Φωκίας ἐκσπόνδους ἀπέφηναν; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα "τοὺς ἄρχοντας ὀρκοῦν τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν," οὔτοι δὲ, οὐς Φίλιππος αὐτοῖς προσέπεμψε, τούτους ὄρκισαν; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα "οὐδαμοῦ μόνους μόνῳ ἐντυγχάνειν Φιλίπῳ," οὔτοι δ' οὐδὲν
- 279 ἐπαύσαντο ἰδίᾳ χρηματίζοντες; "καὶ ἠλέγχθησάν τινες αὐτῶν ἐν τῇ βουλῇ οὐ τάληθῆ ἀπαγγέλλοντες." οὔτοι δέ γε καὶ ἐν τῷ δήμῳ. καὶ ὑπὸ τοῦ; τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ λαμπρόν· ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων· οἷς γὰρ ἀπήγγειλαν οὔτοι, πάντα δήπου γέγονε τὰναντία. "οὐδ' ἐπιστέλλοντες" φησὶ "τάληθῆ." οὐκοῦν οὐδ' οὔτοι. "καὶ 43
"καταψευδόμενοι τῶν συμμάχων καὶ δῶρα λαμβάνοντες." ἀντὶ μὲν τοίνυν τοῦ καταψευδόμενοι παντελῶς ἀπολωλεκότες· πολλῶ δὲ δήπου τοῦτο δεινότερον τοῦ καταψεύσασθαι. ἀλλὰ μὴν ὑπέρ γε τοῦ δῶρα εἰληφέναι, εἰ μὲν ἠροῦντο, ἐξελέγχειν λοιπὸν ἂν ἦν, ἐπειδὴ
- 280 δ' ὠμολόγουν, ἀπάγειν δήπου προσῆκεν. τί οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; τούτων οὕτως ἐχόντων ὑμεῖς ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὄντες, οἱ δὲ καὶ τινὲς αὐτῶν ἐτι ζῶντες, ὑπομενεῖτε τὸν μὲν εὐεργέτην τοῦ δήμου καὶ τῶν

ἐκ Πειραιῶς, Ἐπικράτην, ἐκπεσεῖν καὶ κολασθῆναι; καὶ
 πάλιν πρῶην Θρασύβουλον ἐκείνου τὸν Θρασυβούλου
 τοῦ δημοτικοῦ τοῦ ἀπὸ Φυλῆς καταγαρόντος τὸν δῆ-
 μον, τάλαντα δέκα ὠφληκέναι, καὶ τὸν ἀφ' Ἀρμοδίου
 καὶ Ἀριστογείτονος, τῶν τὰ μέγιστ' ἀγαθὰ ὑμᾶς εἰρ-
 γασμένων, οὓς νόμῳ διὰ τὰς εὐεργεσίας, ἃς ὑπῆρξαν
 εἰς ὑμᾶς, ἐν ἅπασι τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ ταῖς θυσίαις σπον-
 δῶν καὶ κρατήρων κοινωνοὺς πεποίησθε καὶ ἄδετε καὶ
 281 τιμᾶτε ἐξ ἴσου τοῖς ἥρωσι καὶ τοῖς θεοῖς, τούτους μὲν
 πάντας τὴν ἐκ τῶν νόμων δίκην ὑπεσχηκέναι, καὶ μῆτε
 συγγνώμην μῆτ' ἔλεον μῆτε παιδία κλάοντα ὁμώνυμα
 τῶν εὐεργετῶν μῆτ' ἄλλο μηδὲν αὐτοὺς ὠφεληκέναι,
 τὸν δὲ Ἀτρομήτου τοῦ γραμματιστοῦ καὶ Γλανκοθέας
 τῆς τοὺς θιάσους συναγωγῆς, ἐφ' οἷς ἑτέρα τέθνηκεν
 ἰέρεια, τοῦτον ὑμεῖς λαβόντες, τὸν τῶν τοιούτων, τὸν
 οὐδὲ καθ' ἓν χρήσιμον τῇ πόλει, οὐκ αὐτὸν, οὐ πατέ-
 282 ρα, οὐκ ἄλλον οὐδένα τῶν τούτου ἀφήσετε; ποῖος γὰρ
 ἵππος, ποῖα τριήρης, ποῖα στρατεία, τίς χορὸς, τίς λει- 432
 τουργία, τίς εἰσφορὰ, τίς εὐνοία, ποῖος κίνδυνος, τί
 τούτων ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ γέγονε παρὰ τούτων τῇ πό-
 λει; καίτοι κἂν εἰ ταῦτα πάνθ' ὑπῆρχεν, ἐκεῖνα δὲ μὴ
 προσῆν, δικαίως καὶ προῖκα πεπρεσβευκέναι, ἀπολω-
 λέναι δὴπου προσῆκεν αὐτῷ. εἰ δὲ μῆτε ταῦτα μῆτ'
 283 ἐκεῖνα, οὐ τιμωρήσεσθε; οὐκ ἀναμνησθήσεσθε ὧν κα-
 τηγορῶν ἔλεγε Τιμάρχου, ὡς οὐδὲν ἐστ' ὄφελος πόλε-
 ως ἢ τις μὴ νεῦρα ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἔχει, οὐδὲ πολι-
 τείας ἐν ἧ' συγγνώμῃ καὶ παραγγελίᾳ τῶν νόμων μεῖ-
 ζον ἰσχύουσιν· οὐδ' ἔλεεῖν ὑμᾶς οὔτε τὴν μητέρα δεῖν
 τὴν Τιμάρχου, γραῦν γυναῖκα, οὔτε τὰ παιδία οὔτ' ἄλ-
 λον οὐδένα, ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶν, ὅτι εἰ προήσεσθε τὰ τῶν
 νόμων καὶ τῆς πολιτείας, οὐχ εὐρήσετε τοὺς ὑμᾶς ἀ-
 284 τοὺς ἐλεήσοντας. ἀλλ' ὁ μὲν ταλαίπωρος ἄνθρωπος

1 καὶ οὐκ ἐπιτρέψαι
 2 καὶ ἐπιτρέψαι

ἠτιμώσεται, ὅτι τοῦτον εἶδεν ἀδικοῦντα, τούτῳ δ' ἀθῶν δώσεται εἶναι; διὰ τί; εἰ γὰρ παρὰ τῶν εἰς ἑαυτοὺς ἐξαμαρτόντων τηλικαύτην ἠξίωσε δίκην Αἰσχίνης λαβεῖν, παρὰ τῶν εἰς τὰ τῆς πόλεως τηλικαῦθ' ἠμαρτηκότων, ὧν εἷς οὗτος ὧν ἐξελέγχεται, πηλίκην ὑμᾶς προσήκει λαβεῖν τοὺς ὁμωμοκότας καὶ δικάζοντας;

285 νῆ Δί', οἱ νέοι γὰρ ἡμῖν δι' ἐκείνον ἔσονται τὸν ἀγῶνα βελτίους. οὐκοῦν καὶ διὰ τόνδε οἱ πολιτευόμενοι, δι' ὧν τὰ μέγιστα κινδυνεύεται τῇ πόλει· προσήκει δὲ καὶ τούτων φροντίζειν. ἵνα τοίνυν εἰδῆθ' ὅτι καὶ τοῦτον ἀπώλεσε, τὸν Τίμαρχον, οὐ μὰ Δί' οὐχὶ τῶν ὑμετέρων παιδῶν, ὅπως ἔσονται σώφρονες, προορῶν (εἰσὶ γὰρ, 433 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ νῦν σώφρονες· μὴ γὰρ οὕτω γένοιτο κακῶς τῇ πόλει ὥστε Ἀφοβήτου καὶ Αἰσχίνου

286 σωφρονιστῶν δεηθῆναι τοὺς νεωτέρους), ἀλλ' ὅτι βουλεύων ἔγραψεν, ἅν τις ὡς Φίλιππον ὄπλα ἄγων ἄλῳ ἢ σκευῇ τριηρικᾷ, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. σημείου δέ· πόσον γὰρ ἐδημηγόρει χρόνον Τίμαρχος; πολύν. οὐκοῦν τοῦτον ἦν Αἰσχίνης ἅπαντα ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐδεπώποτε ἠγανάκτησεν οὐδὲ δεινὸν ἠγήσατο εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ὁ τοιοῦτος λέγει, ἕως εἰς Μακεδονίαν ἐλθὼν ἑαυτὸν ἐμίσησεν. λέγε δὴ μοι τὸ ψήφισμα λαβῶν αὐτὸ τὸ τοῦ Τιμάρχου.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

287 Ὁ μὲν τοίνυν ὑπὲρ ὑμῶν γράψας μὴ ἄρειν ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς Φίλιππον ὄπλα, εἰ δὲ μὴ θανάτῳ ζημιούσθαι, ἀπόλωλε καὶ ὕβριστα· ὁ δὲ καὶ τὰ τῶν ὑμετέρων συμμάχων ὄπλα ἐκείνῳ παραθὰς οὗτος ἐκατηγόρει, καὶ περὶ πορνείας ἔλεγεν, ὧ γῆ καὶ θεοὶ ἴθουσι μὲν κηδεσταῖν παρεστηκότοι, οὓς ἰδόντες ἂν ὑμεῖς ἀνακράγοιτε, Νικίου τε τοῦ βδελυροῦ, ὃς ἑαυτὸν ἐμίσησεν

εἰς Αἴγυπτον Χαβρία, καὶ τοῦ καταράτου Κυρηβίωνος, ὅς ἐν ταῖς πομπαῖς ἄνευ τοῦ προσώπου κωμάζει. καὶ τί ταῦτα; ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν ὄρων Ἀφόβητον. ἀλλὰ δῆτα ἄνω ποταμῶν ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ πάντες οἱ περὶ πορνείας ἐρρῶησαν λόγοι.

- 288 Καὶ μὴν εἰς ὄσσην ἀτιμίαν τὴν πόλιν ἡμῶν ἢ τοῦτου πονηρία καὶ ψευδολογία καταστήσασα ἔχει, πάντα τᾶλλ' ἀφεις, ὃ πάντες ὑμεῖς ἴστε ἐρῶ. πρότερον μὲν γὰρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί παρ' ὑμῖν ἐψήφισται, τοῦτ' 434 ἐπετήρουν οἱ ἄλλοι πάντες Ἕλληνες· νῦν δ' ἤδη περιερχόμεθ' ὑμεῖς τί δέδοκται τοῖς ἄλλοις σκοποῦντες, καὶ ὠτακουστοῦντες τί τὰ τῶν Ἀρκάδων, τί τὰ τῶν Ἀμφικτυόνων, ποῖ πάρεισι Φίλιππος, ζῆ ἢ τέθνηκεν.
- 289 οὐ τοιαῦτα ποιοῦμεν; ἐγὼ δὲ οὐ δέδοικα εἰ Φίλιππος ζῆ, ἀλλ' εἰ τῆς πόλεως τέθνηκε τὸ τοὺς ἀδικοῦντας μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι. οὐδὲ φοβεῖ με Φίλιππος, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν ὑγιαίνῃ, ἀλλ' εἰ παρ' ὑμῖν ἄδεια γενήσεται τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνεῖν βουλομένοις, καὶ συνερούσι τινες τούτοις τῶν ὑφ' ὑμῶν πεπιστευμένων, καὶ πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἀρνούμενοι μὴ πράττειν
- 290 ὑπὲρ Φιλίππου νῦν ἀναβήσονται, ταῦτα φοβεῖ με. τί γὰρ δὴ ποτε, Εὐβουλε, Ἡγησίλεω μὲν κρινομένῳ, ὅς ἀνεψιός ἐστὶ σοι, καὶ Θρασυβούλῳ πρώτῳ, τῷ Νικηράτου θείῳ, ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης ψήφου οὐδ' ὑπακοῦσαι καλούμενος ἤθελες, εἰς δὲ τὸ τίμημα ἀναβάς ὑπὲρ μὲν ἐκείνων οὐδ' ὅτιοῦν ἔλεγες, ἐδέου δὲ τῶν δικαστῶν συγγνώμην ἔχειν σοι; εἶτα ὑπὲρ μὲν συγγενῶν καὶ
- 291 ἀναγκαιῶν ἀνθρώπων οὐκ ἀναβαίνεις, ὑπὲρ Αἰσχίνου δὲ ἀναβήσει, ὅς, ἡνίκ' ἔκριεν Ἀριστοφῶν Φιλόνεικον καὶ δι' ἐκείνου τῶν σοι πεπραγμένων κατηγορεῖ, συγκατηγορεῖ μετ' ἐκείνου σου καὶ τῶν ἐχθρῶν τῶν σῶν εἰς ἐξητάζετο. ἐπειδὴ δὲ σύ μὲν τουτουσί δεδιξάμενος καὶ φή-

σας καταβαίνειν εἰς Πειραιᾶ δεινῆ δὴ καὶ χρημάτων εἰσφέρειν καὶ τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ ποιεῖν, ἢ χειροτονεῖν ἂν συνεῖπε μὲν οὗτος, ἔγραψε δ' ὁ βδελυρὸς Φιλοκράτης,

292 ἐξ ὧν αἰσχροὺν ἀντ' ἴσης συνέβη γενέσθαι τὴν εἰρήνην, οὗτοι δὲ τοῖς μετὰ ταῦτ' ἀδικήμασι πάντ' ἀπολωλέκασι,

435 τῆρικαῦτα διήλλαξαι; καὶ ἐν μὲν τῷ δήμῳ κατηρῶ Φιλίππῳ, καὶ κατὰ τῶν παίδων ὠμνυες ἢ μὴν ἀπολλέειν Φίλιππον ἂν βούλεσθαι· νῦν δὲ βοηθήσεις τούτῳ; πῶς οὖν ἀπολεῖται, ὅταν τοὺς παρ' ἐκείνου δωρο-

293 δοκοῦντας σὺ σώξης; τί γὰρ δήποτε Μοιροκλέα μὲν ἔκρινες, εἰ παρὰ τῶν τὰ μέταλλα ἐωνημένων εἰκοσιν ἐξέλεξε δραχμὰς παρ' ἐκάστου, καὶ Κηφισοφῶντα γραφὴν ἱερῶν χρημάτων ἐδίωκες, εἰ τρισὶν ὕστερον ἡμέραις ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἔθηκεν ἑπτὰ μνᾶς· τοὺς δὲ ἔχοντας, ὁμολογοῦντας, ἐξελεγχομένους ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπὶ τῷ τῶν συμμαχῶν ὀλέθρῳ ταῦτα πεποιηκότας,

294 τοὺς οὐ κρίνεις, ἀλλὰ καὶ σώξεις κελεύεις; καὶ μὴν ὅτι ταῦτα μὲν ἔστι φοβερὰ καὶ προνοίας καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενα, ἐφ' οἷς δ' ἐκείνους σὺ ἔκρινες, γέλως, ἐκείνως ὄψεσθε. ἦσαν ἐν Ἥλιδι κλέπτοντες τὰ κοινὰ τινες; καὶ μάλ' εἰκὸς γε. ἔστιν οὖν ὅστις μετέσχευ αὐτόθι νῦν τούτων τοῦ καταλῦσαι τὸν δῆμον; οὐδὲ εἷς. τί δέ; ἦσαν, ὅτ' ἦν Ὀλυνθος, τοιοῦτοί τινες ἄλλοι; ἐγὼ μὲν οἶμαι. ἄρ' οὖν διὰ τούτους ἀπώλετ' Ὀλυνθος; οὐ. τί δ', ἐν Μεγάρῳ οὐκ οἶεσθ' εἶναι τινα καὶ κλέπτην καὶ παρεκλέγοντα τὰ κοινὰ; ἀνάγκη, καὶ πέφηνε. τίς αἴτιος αὐτόθι νῦν τούτων τῶν συμβε-

295 βηκῶν πραγμάτων; οὐδὲ εἷς. ἀλλὰ ποῖοί τινες οἱ τὰ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτ' ἀδικοῦντες; οἱ νομίζοντες αὐτοὺς ἀξιοχρεῶς εἶναι τοῦ Φιλίππου ξένοι καὶ φίλοι προσαγορεύεσθαι, οἱ στρατηγιῶντες καὶ προστασίας ἀξιόμενοι, οἱ μείζους τῶν πολλῶν οἰόμενοι δεῖν εἶναι.

Ἡ συνειρημένη

οὐ Περίλαος ἐκρίνετο ἔναγχος ἐν Μεγάροις ἐν τοῖς
 τριακοσίοις, ὅτι πρὸς Φίλιππον ἀφίκετο, καὶ παρελθὼν 436
 Πτοιόδωρος αὐτὸν ἐξητήσατο, καὶ πλούτῳ καὶ γένει
 καὶ δόξῃ πρῶτος Μεγαρέων, καὶ πάλιν ὡς Φίλιππον
 ἐξέπεμψε, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ μὲν ἤκεν ἄγων τοὺς ξένους,
 296 ὁ δ' ἔνδον ἐτύρρευε, τοιαῦτα. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔσθ'
 ὅτι τῶν πάντων μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι δεῖ ἢ τὸ μείζω
 τινὰ τῶν πολλῶν εἶναι γίνεσθαι. μὴ μοι σωξέσθω μηδ'
 ἀπολλύσθω μηδεὶς, ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα βούληται,
 ἀλλ' ὄν ἂν τὰ πεπραγμένα σώξῃ καὶ τούναντίον, τούτῳ
 τῆς προσηκούσης ψήφου παρ' ὑμῶν ὑπαρχέτω τυγχά-
 297 νειν· τοῦτο γὰρ ἔστι δημοτικόν. ἔτι τοίνυν πολλοὶ
 παρ' ὑμῖν ἐπὶ καιρῶν γέγονασιν ἰσχυροὶ, Καλλίστρα-
 τος, αὐθις Ἀριστοφῶν, Διόφαντος, τούτων ἕτεροι
 πρότερον. ἀλλὰ ποῦ τούτων ἕκαστος ἐπρώτευνε; ἐν
 τῷ δήμῳ· ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις οὐδεὶς πα μέρη τῆς
 τήμερον ἡμέρας ὑμῶν οὐδὲ τῶν νόμων οὐδὲ τῶν ὄρ-
 κων κρείττων γέγονεν. μὴ τοίνυν μηδὲ νῦν τοῦτον ἐά-
 σητε. ὅτι γὰρ ταῦτα φυλάττοισθ' ἂν εἰκότως μᾶλλον
 ἢ πιστεύοιτε, τῶν θεῶν ὑμῖν μαντεῖαν ἀναγνώσομαι,
 οἵπερ ἀεὶ σώξουσιν τὴν πόλιν πολλῶ τῶν προεστηκό-
 των μᾶλλον. λέγε τὰς μαντείας.

ΜΑΝΤΕΙΑΙ.

298 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν θεῶν ἃ ὑμῖν
 προλέγουσιν. εἰ μὲν τοίνυν πολεμούντων ὑμῶν ταῦτ'
 ἀνηγήκασιν, τοὺς στρατηγοὺς λέγουσιν φυλάττεσθαι·
 πολέμου γὰρ εἰσὶν ἡγεμόνες οἱ στρατηγοί· εἰ δὲ πεποι-
 ημένων εἰρήνην, τοὺς ἐπὶ τῆς πολιτείας ἐφεστηκότας·
 οὔτοι γὰρ ἡγοῦνται, τούτοις πείθεσθε ὑμεῖς, ὑπὸ τού- 437
 των θεός ἔστι μὴ παρακρουσθῆτε. καὶ τὴν πόλιν συν-
 ἔχειν φασὶν ἐν τῇ μαντεία, ὅπως ἂν μίαν γνώμην ἔχω-

1 ἔπιπτε. 2 ἔπιπτε. 3 ἔπιπτε. 4 ἔπιπτε.
 5 ἔπιπτε. 6 ἔπιπτε. 7 ἔπιπτε. 8 ἔπιπτε.

- 299 σιν ἅπαντες καὶ μὴ τοῖς ἐχθροῖς ἡδονὴν ποιῶσι. πότε-
 ρον οὖν οἶεσθ' ἄν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν τοσαῦτα
 κακὰ εἰργασμένον σωθέντα ἢ δίκην δόντα ἡδονὴν Φι-
 λίπῳ ποιῆσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι σωθέντα. φησὶ δέ γε ἡ
 μαντεία δεῖν ὅπως ἂν μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροὶ ποιεῖν.
 ἅπασι τοίνυν μιᾷ γνώμῃ παρακελεύεται κολάζειν τοὺς
 ὑπηρετηκότας τι τοῖς ἐχθροῖς, ὁ Ζεὺς, ἡ Διώνη, πάν-
 τες οἱ θεοί. ἔξωθεν οἱ ἐπιβουλεύοντες, ἔνδοθεν οἱ συμ-
 πράττοντες. οὐκοῦν τῶν ἐπιβουλεύόντων μὲν ἔργον
 διδόναι, τῶν συμπραττόντων δὲ λαμβάνειν καὶ τοὺς
 εἰληφότας ἐκσώζειν.
- 300 Ἔτι τοίνυν κὰν ἀπ' ἀνθρωπίνου λογισμοῦ τοῦτ'
 ἴδοι τις, ὅτι πάντων ἐχθρότατον καὶ φοβερότατον τὸ
 τὸν προεσθηκότα ἔαν οἰκεῖον γίνεσθαι τοῖς μὴ τῶν
 αὐτῶν ἐπιθυμοῦσι τῷ δήμῳ. τίσι γὰρ τῶν πραγμάτων
 ἐγκρατῆς γέγονε Φίλιππος ἀπάντων, καὶ τίσι τὰ μέ-
 γιστα κατεῖργασται τῶν πεπραγμένων, σκέψασθε. τῷ
 παρὰ τῶν παλουμένων τὰς πράξεις ὠνεῖσθαι, τῷ τοὺς
 προεσθηκότας ἐν ταῖς πόλεσι διαφθεῖρειν καὶ ἐπαίρειν,
- 301 τούτοις. ταῦτα τοίνυν ἐφ' ὑμῖν ἔστιν ἀμφοτέρα, ἔαν
 βούλησθε, ἀχρεῖα ποιῆσαι τήμερον, ἂν τῶν μὲν μὴ
 ἐθέλητε ἀκούειν τοῖς τοιούτοις συνηγορούντων, ἀλλ'
 ἐπιδείξητε ἀκύνους ὄντας ὑμῶν (νῦν γὰρ φασιν εἶναι
 κύριοι), τὸν δὲ πεπρακόθ' ἑαυτὸν κολάσητε, καὶ τοῦθ'
- 302 ἅπαντες ἴδωσιν. παντὶ μὲν γὰρ εἰκότως ἂν ὀργισθεῖ-
 ητε, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα πεποιηκότι καὶ προ- 438
 δεδωκότι συμμάχους καὶ φίλους καὶ καιροὺς, μεθ' ὧν
 ἢ καλῶς ἢ κακῶς ἐκάστοις ἔχει τὰ πάντα, οὐ μὴν οὐ-
 δενὶ μᾶλλον οὐδὲ δικαιότερον ἢ τούτῳ. ὅς γὰρ ἑαυτὸν
 τάξας τῶν ἀπιστούντων εἶναι Φιλίπῳ, καὶ μόνος καὶ
 πρῶτος ἰδὼν ὅτι κοινὸς ἐχθρὸς ἐκεῖνός ἐστιν ἀπάντων
 τῶν Ἑλλήνων, ἠῦτομόλησε καὶ προὔδωκε καὶ γέγονεν

303 ἐξαίφνης ὑπὲρ Φιλίππου, πῶς οὐ πολλάκις οὗτος ἄξιός
 ἐστ' ἀπολωλέναι; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, αὐ-
 τὸς οὐχ οἶός τε ἀντειπεῖν ἔσται. τίς γὰρ ἐσθ' ὁ τὸν
 Ἴσχανδρον προσάγων ὑμῖν τὸ κατ' ἀρχάς, ὃν παρὰ
 τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ φίλων τῇ πόλει δεῦρ' ἤκειν ἔφη; τίς
 ὁ συσκευάξασθαι τὴν Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον Φί-
 λιππον βοῶν, ὑμᾶς δὲ καθεύδειν; τίς ὁ τοὺς μακροὺς
 καὶ καλοὺς λόγους ἐκείνους δημηγορῶν, καὶ τὸ Μιλ-
 τιάδου καὶ Θεμιστοκλέους ψήφισμα ἀναγιγνώσκων καὶ
 τὸν ἐν τῷ τῆς Ἀγλαύρου τῶν ἐφήβων ὄρκον; οὐχ οὐ-
 304 τος; τίς ὁ πείσας ὑμᾶς μόνον οὐκ ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θά-
 λατταν πρεσβείας πέμπειν, ὡς ἐπιβουλενομένης μὲν
 ὑπὸ Φιλίππου τῆς Ἑλλάδος, ὑμῖν δὲ προσῆκον προο-
 ρᾶν ταῦτα καὶ μὴ προῖεσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων; οὐχ ὁ
 μὲν γράφων τὸ ψήφισμα Εὐβουλος ἦν, ὁ δὲ πρεσβεύων
 εἰς Πελοπόννησον Αἰσχίνης οὐτοσί; ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε
 ἅττα μὲν ποτε διελέχθη καὶ ἐδημηγόρησεν, αὐτὸς ἂν
 εἰδείη, ἃ δ' ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς οἶδ' ὅτι μέ-
 305 μνησθε πάντες. βάρβαρόν τε γὰρ πολλάκις καὶ ἀλά-
 στορα τὸν Φίλιππον ἀποκαλῶν ἐδημηγόρει, καὶ τοὺς
 Ἀρκάδας ὑμῖν ἀπήγγελλεν ὡς ἔχαιρον, εἰ προσέχει 439
 τοῖς πράγμασιν ἤδη καὶ ἐγείρεται ἢ τῶν Ἀθηναίων πό-
 λις. ὁ δὲ πάντων μάλιστ' ἀγανακτῆσαι ἔφη· συντυ-
 χεῖν γὰρ ἀπιῶν Ἀτρεστίδα παρὰ Φιλίππου πορευο-
 μένω, καὶ μετ' αὐτοῦ γύναια καὶ παιδάρια ὡς τριάκοντα
 βαδίξεν, αὐτὸς δὲ θαυμάσας ἐρέσθαι τινὰ τῶν ὀδοι-
 πόρων τίς ἄνθρωπός ἐστι καὶ τίς ὄχλος ὁ μετ' αὐτοῦ,
 306 ἐπειδὴ δ' ἀκούσαι ὅτι Ἀτρεστίδας παρὰ Φιλίππου τῶν
 Ὀλυνθίων αἰχμάλωτα δωρεὰν ταυτ' ἔχων ἀπέρχεται,
 δεινὸν αὐτῷ τι δόξαι καὶ θαυμάσαι καὶ ὀδύρασθαι τὴν
 Ἑλλάδα, ὡς κακῶς διάκειται, ἢ τοιαῦτα πάθη περιορᾶ
 γιγνόμενα. καὶ συνεβούλευεν ὑμῖν πέμπειν τινὰς εἰς

Ἀρκαδίαν, οἵτινες κατηγορήσουσι τῶν τὰ Φιλίππου
 πραττόντων· ἀκούειν γὰρ ἔφη τῶν φίλων ὡς ἐὰν ἐπι-
 στροφήν ἢ πόλιν ποιήσεται καὶ πρέσβεις πέμψη, δίκην
 307 ἐκεῖνοι δώσουσιν. ταῦτα μὲν τοίνυν τότε καὶ μάλα, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὰ καὶ τῆς πόλεως ἄξια ἐδημηγό-
 ρει. ἐπειδὴ δ' ἀφίκετο εἰς Μακεδονίαν καὶ τὸν ἐχθρὸν
 εἶδε τὸν αὐτοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων, τὸν Φίλιππον, ἄρα
 γε ὅμοια ἢ παραπλήσια τούτοις; πολλοῦ γε καὶ δεῖ,
 ἀλλὰ μήτε τῶν προγόνων μεμνησθαι μήτε τρόπαια λέ-
 γειν μήτε βοηθεῖν μηδενί, τῶν τε κελευόντων μετὰ
 τῶν Ἑλλήνων περὶ τῆς πρὸς Φίλιππον εἰρήνης βου-
 λεύεσθαι θαυμάζειν, εἰ περὶ τῶν ὑμετέρων ἰδίων ἄλ-
 308 λον τινὰ δεῖ πεισθῆναι· εἶναί τε τὸν Φίλιππον αὐτὸν,
 Ἡράκλεις, Ἑλληνικώτατον ἀνθρώπων, δεινότατον λέ-
 γειν, φιλαθηναϊότατον· οὕτω δὲ ἀτόπους τινὰς ἐν τῇ
 πόλει καὶ δυσχερεῖς ἀνθρώπους εἶναι ὥστε οὐκ αἰσχύ-
 νεσθαι λαιδορομένους αὐτῶ καὶ βάρβαρον αὐτὸν ἀπο-
 καλοῦντας. ἔστιν οὖν ὅπως ταῦτ' ἂν, ἐκεῖνα προειρη- 440
 κῶς, ὁ αὐτὸς ἀνὴρ μὴ διαφθαρεῖς ἐτόλμησεν εἰπεῖν;
 309 τί δέ; ἔσθ' ὅστις ἂν τὸν Ἀτρεστίδαν τότε μισήσας διὰ
 τοὺς τῶν Ὀλυνθίων παῖδας καὶ γυναῖα ταῦτ' Ἀφιλο-
 κράτει νῦν πράττειν ὑπέμεινεν, ὅς γυναικας ἐλευθέ-
 ρας τῶν Ὀλυνθίων ἤγαγε δεῦρ' ἐφ' ὕβρει, καὶ οὕτως
 ἐπὶ τῶ βδελυρῶς βεβιωκέναι γιννώσκειται ὥστε μηδὲν
 ἐμὲ αἰσχρὸν εἰπεῖν νυνὶ περὶ αὐτοῦ δεῖν μηδὲ δυσχε-
 ρές, ἀλλὰ τοσοῦτον εἰπόντος μόνον, ὅτι Φιλοκράτης
 γυναικας ἤγαγε, πάντας ὑμᾶς εἰδέναί καὶ τοὺς περιε-
 στηκότας τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ ἔλεειν, εὖ οἶδ' ὅτι, τὰς
 ἀτυχεῖς καὶ ταλαιπώρους ἀνθρώπους, ἃς οὐκ ἠλέησεν
 Αἰσχίνης, οὐδ' ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταύταις τὴν Ἑλλάδα, εἰ
 310 ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ κλαήσει τοῦ τὰ τοιαῦτα πεπρεσβευ-

Ἡ δὲ ἀφίκεται ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν αὐτὸν
 εἶδε

κότος, καὶ τὰ παῖδια ἴσως παράξει καὶ ἀναβιβᾶται. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθε, ὧ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν τὰ τούτου παῖδια, ὅτι πολλῶν συμμαχῶν ὑμετέρων καὶ φίλων παῖδες ἀλλῶνται καὶ πτωχοὶ περιέρχονται δεινὰ πεπονθότες διὰ τοῦτον, οὓς ἐλεεῖν πολλῶ μᾶλλον ὑμῖν ἄξιον ἢ τοὺς τοῦ τοιαῦτα ἠδίκηκότος καὶ προδότου πατρὸς, καὶ ὅτι τοὺς ὑμετέρους παῖδας οὗτοι, "καὶ τοῖς ἐκγόνοις" προσγράψαντες εἰς τὴν εἰρήνην, καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπεστερήκασι, πρὸς δὲ τὰ αὐτοῦ τούτου δάκρυα, ὅτι νῦν ἔχετε ἄνθρωπον, ὃς εἰς Ἀρκαδίαν ἐκέλευεν ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου πράττοντας πέμπειν

311 τοὺς κατηγορήσοντας. νῦν τοίνυν ὑμᾶς οὐκ εἰς Πελο- 441
πόννησον δεῖ πρεσβείαν πέμπειν, οὐδ' ὁδὸν μακρὰν βαδίσαι, οὐδ' ἐφόδια ἀναλίσκειν, ἀλλ' ἄχρι τοῦ βήματος ἐνταυθὶ προσελθόντα ἕκαστον ὑμῶν τὴν ὁσίαν καὶ δικαίαν ψῆφον ὑπὲρ τῆς πατρίδος θέσθαι κατ' ἀνδρὸς, ὃς, ὧ γῆ καὶ θεοί, ἐκεῖνα ἅ διεξῆλθον ἐν ἀρχῇ δεδημηγορηκῶς, τὸν Μαραθῶνα, τὴν Σαλαμίνα, τὰς μάχας, τὰ τρόπαια, ἐξαίφνης, ὡς ἐπέβη Μακεδονίας, πάντα τὰναντία τούτοις, μὴ προγόνων μεμνήσθαι, μὴ τρόπαια λέγειν, μὴ βοηθεῖν μηδεὶ, μὴ κοινῇ μετὰ τῶν Ἑλλήνων βουλευέσθαι, μόνον οὐ καθελεῖν τὰ τεῖχη.

312 καίτοι τούτων αἰσχίους λόγους οὐδένας πάποτ' ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ γεγόνασι παρ' ὑμῖν. τίς γάρ ἐστιν Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων οὕτω σκαιὸς καὶ ἀνήκοος καὶ σφόδρα μισῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, ὅστις, εἴ τις ἔροίτο, εἰπέ μοι, τῆς νῦν οὔσης Ἑλλάδος ταυτησὶ καὶ οἰκουμένης ἔσθ' ὅ τι ταύτην ἂν τὴν προσηγορίαν εἶχεν ἢ ὠκεῖθ' ὑπὸ τῶν νῦν ἐχόντων Ἑλλήνων, εἰ μὴ τὰς ἀρετὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐκείνας οἱ Μαραθῶνι καὶ Σαλαμίनि παρέσχοντο οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι; οὐδ' ἂν εἷς εὖ οἶδ' ὅτι φήσειεν, ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἂν

- 313 ἤλωκέναι. εἶθ' οὓς μηδὲ τῶν ἐχθρῶν μηδεὶς ἂν τούτων τῶν ἐγκωμίων καὶ τῶν ἐπαίνων ἀποστερήσειε, τούτων Αἰσχίνης ὑμᾶς οὐκ ἔῃ μεμνησθαι, τοὺς ἐξ ἐκείνων, ἵν' αὐτὸς ἀργύριον λάβῃ; καὶ μὴν τῶν μὲν ἄλλων ἀγαθῶν οὐ μέτεστι τοῖς τεθνεῶσιν, οἱ δ' ἐπὶ τοῖς καλῶς πραχθεῖσιν ἐπαινοὶ τῶν οὕτω τετελευτηκότων ἰδίων κτῆμά εἰσιν· οὐδὲ γὰρ ὁ φθόνος αὐτοῖς ἔτι τηνικαῦτ' ἐναντιοῦται. ὦν ἀποστερωῶν ἐκείνους οὗτος αὐ- 442
 τὸς ἂν τῆς ἐπιτιμίας δικαίως νῦν στερηθείη, καὶ ταύτην ὑπὲρ τῶν προγόνων ὑμεῖς δίκην λάβοιτε παρ' αὐτοῦ. τοιοῦτοις μέντοι λόγοις, ὦ κακὴ κεφαλὴ, σὺ τὰ τῶν προγόνων ἔργα συλήσας καὶ διασύρας τῷ λόγῳ
- 314 πάντα τὰ πράγματ' ἀπώλεσας. εἶτα γεωργεῖς ἐκ τούτων καὶ σεμνὸς γέγονας. καὶ γὰρ τοῦτο. πρὸ μὲν τοῦ πάντα κακὰ εἰργάσθαι τὴν πόλιν ὠμολόγει γεγραμματοτεκνέαι καὶ χάριν ὑμῖν ἔχειν τοῦ χειροτονηθῆναι, καὶ μέτριον παρεῖχεν ἑαυτόν· ἐπειδὴ δὲ μυρία εἰργασται κακὰ, τὰς ὀφρῦς ἀνέσπακε, καὶ ὄ γεγραμματοτεκνῶς Αἰσχίνης" εἶπε τις, ἐχθρὸς εὐθέως καὶ κακῶς φησιν ἀκηκοέναι, καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται θοομάτιον καθεὶς ἄχρὶ τῶν σφυρῶν, Ἴσα βαίνων Πυθοκλεῖ, τὰς γνάθους φουσῶν, τῶν Φιλίππου ξένων καὶ φίλων εἰς οὗτος ὑμῖν ἤδη, τῶν ἀπαλλαγῆναι τοῦ δήμου βουλομένων καὶ κλύθωνα καὶ μανίαν τὰ καθεστηκότα πράγμαθ' ἡγουμένων, ὁ τέως προσκυνῶν τὴν θόλον.
- 315 Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ἐπελθεῖν ἐπὶ κεφαλαίων ὃν τρόπον ὑμᾶς κατεπολιτεύσατο Φίλιππος προσλαβὼν τούτους τοὺς θεοὺς ἐχθρούς. πάνυ δ' ἄξιον ἐξετάσαι καὶ θεάσασθαι τὴν ἀπάτην ὅλην. τὸ μὲν γὰρ ἀπ' ἀρχῆς τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν, διαφορομένης αὐτοῦ τῆς χώρας ὑπὸ τῶν ληστῶν καὶ κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων, ὥστ' ἀνόνητον ἐκείνον ἀπάντων εἶναι τῶν

1. ἡ δὲ ὁμοίωσις - 2. ἡ δὲ ὁμοίωσις - 3. ἡ δὲ ὁμοίωσις - 4. ἡ δὲ ὁμοίωσις

ἀγαθῶν, τοὺς τὰ φιλάνθρωπα λέγοντας ἐκείνους ἀπέ-
 στειλεν ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸν Νεοπτόλεμον, τὸν Ἀριστόδη-
 316 μον, τὸν Κτησιφῶντα· ἐπειδὴ δ' ἤλθομεν ὡς αὐτὸν 443
 ἡμεῖς οἱ πρέσβεις, ἐμισθώσατο μὲν τοῦτον εὐθέως,
 ὅπως συνερεῖ καὶ συναγωνιεῖται τῷ μικρῷ Φιλοκράτει
 καὶ τῶν τὰ δίκαια βουλομένων ἡμῶν πράττειν περιέ-
 σται, συνέγραψε δ' ἐπιστολὴν ὡς ὑμᾶς, ἣ μάλιστ' ἂν
 317 ᾤετο τῆς εἰρήνης τυχεῖν. ἦν δ' οὐδὲν μᾶλλον μέγ' αὐτῷ
 καθ' ὑμῶν οὐδ' οὕτω προᾶξει, εἰ μὴ Φωκέας ἀπολεῖ.
 τοῦτο δ' οὐκ ἦν εὐπορον· συνῆκτο γὰρ αὐτῷ τὰ πρά-
 γματα, ὥσπερ ἐκ τύχης, εἰς καιρὸν τοιοῦτον ὥστε ἢ
 μηδὲν ὧν ἐβούλετο εἶναι διαπραξασθαι, ἢ ἀνάγκην
 εἶναι ψεύσασθαι καὶ ἐπιορκῆσαι καὶ μάρτυρας τῆς αὐ-
 318 τοῦ κακίας πάντας Ἑλληνας καὶ βαρβάρους ποιήσα-
 σθαι. εἰ μὲν γὰρ προσδέξαιτο Φωκέας συμμάχους καὶ
 μεθ' ὑμῶν τοὺς ὄρκους αὐτοῖς ἀποδοίη, τοὺς πρὸς
 Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους ὄρκους παραβαίνειν εὐθὺς
 ἀναγκαῖον ἦν, ὧν τοῖς μὲν τὴν Βοιωτίαν συνεξαίρη-
 σειν ὠμωμόκει, τοῖς δὲ τὴν πυλαίαν συγκαταστήσειν·
 εἰ δὲ μὴ προσδέχοιτο, ὥσπερ οὐ προσίετο, οὐκ ἔασειν
 ὑμᾶς παρελθεῖν αὐτὸν ἡγεῖτο, ἀλλὰ βοηθήσειν εἰς Πύ-
 319 λας, ὅπερ, εἰ μὴ παρεκρούσθητ', ἐποίησατ' ἂν· εἰ δὲ
 τοῦτο γένοιτο, οὐκ ἐνεῖναι παρελθεῖν ἐλογίζετο. καὶ
 τοῦτο οὐ παρ' ἄλλων αὐτὸν ἔδει πυθέσθαι, ἀλλ' αὐτὸς
 ὑπῆρχε μάρτυς ἑαυτῷ τοῦ πράγματος· ὅτε γὰρ Φωκέας
 ἐκράτησε τὸ πρῶτον καὶ διέφθειρε τοὺς ξένους αὐτῶν
 καὶ τὸν ἡγούμενον καὶ στρατηγοῦντα Ὀνόμαρχον, τότε
 τῶν ὄντων ἀνθρώπων ἀπάντων οὐδενός, οὔτε Ἑλλη-
 νος οὔτε βαρβάρου, Φωκεῦσι βοηθήσαντος πλην ὑμῶν,
 οὐχ ὅπως παρῆλθεν ἢ διεπράξαθ' ὧν ἐβουλήθη τι παρ- 414
 320 ελθῶν, ἀλλ' οὐδὲ προσελθεῖν ἐγγὺς ἐδυνήθη. ἦδει
 δὴ σαφῶς, οἶμαι, τοῦθ', ὅτι νῦν, ἡνίκ' ἔστασίαζε μὲν

1 εἶχον πιστὰ λόγια. 2 ὅτι. ἡλικία
 3 ἡλικία. ὅτι δὲ ἡλικία. ἡλικία
 ἀνθρώπων.

αὐτῷ τὰ Θετταλῶν, καὶ Φεραῖοι πρῶτον οὐ συνηκο-
 λούθουν, ἐκρατοῦντο δὲ Θηβαῖοι καὶ μάχην ἤττηντο
 καὶ τρόπαιον ἀπ' αὐτῶν εἰστήκει, οὐκ ἔνεστι παρ-
 ελθεῖν, εἰ βοηθήσεθ' ὑμεῖς, οὐδ', ἂν ἐπιχειρῆ, χαι-
 ρειν, εἰ μὴ τις τέχνη προσγενήσεται. πῶς οὖν μῆτε
 ψεύσωμαι φανερωῶς, μήτ' ἐπιορκεῖν δόξας πάνθ' ἃ
 βούλομαι διαπράξωμαι; πῶς; οὕτως, ἂν Ἀθηναίων
 τινὰς εὖρω τοὺς Ἀθηναίους ἑξαπατήσοντας· ταύ-
 321 τῆς γὰρ οὐκέτ' ἐγὼ τῆς αἰσχύνης κληρονομῶ. ἐν-
 τεῦθεν οἱ μὲν παρ' ἐκείνου πρέσβεις προὔλεγον ὑμῖν
 ὅτι Φωκέας οὐ προσδέχεται Φίλιππος συμμάχους, οὐ-
 τοι δ' ἐκδεχόμενοι τοιαῦτ' ἐδημηγόρουν, ὡς φανερωῶς
 μὲν οὐχὶ καλῶς ἔχει τῷ Φιλίππῳ προσδέξασθαι τοὺς
 Φωκέας συμμάχους διὰ τοὺς Θηβαίους καὶ τοὺς Θετ-
 ταλοὺς, ἂν δὲ γένηται τῶν πραγμάτων κύριος καὶ τῆς
 εἰρήνης τύχη, ἅπερ ἂν συνθέσθαι νῦν ἀξιώσαιμεν αὐ-
 322 τὸν, ταῦτα ποιήσει τότε. τὴν μὲν τοίνυν εἰρήνην ταύ-
 ταις ταῖς ἐλπίσι καὶ ταῖς ἐπαγωγαῖς εὖροντο παρ' ὑμῶν
 ἄνευ Φωκέων· τὴν δὲ βοήθειαν ἔδει κωλύσαι τὴν εἰς
 τὰς Πύλας, ἐφ' ἣν αἱ πεντήκοντα τριήρεις ὁμῶς ἐφώρ-
 μουν, ἴν', εἰ πορευόιτο Φίλιππος, κωλύοιθ' ὑμεῖς.
 323 πῶς οὖν; τίς τέχνη πάλιν αὖ γενήσεται περὶ ταύτης;
 τοὺς χρόνους ὑμῶν ἀφελέσθαι καὶ ἐπιστῆσαι τὰ πρά-
 γματα ἀγαγόντας ἄφνω, ἵνα μὴδ' ἂν βούλησθε δύνη-
 σθε ἐξελθεῖν. οὐκοῦν τοῦθ' οὗτοι πρᾶττοντες φαίνον- 445
 ται, ἐγὼ δ', ὥσπερ ἀκηκόατ' ἤδη πολλάκις, οὐχὶ δυνη-
 θεῖς προαπελθεῖν, ἀλλὰ καὶ μισθωσάμενος πλοῖον κα-
 324 τακωλυθεῖς ἐκπλεῦσαι. ἀλλὰ καὶ πιστεῦσαι Φωκέας
 ἔδει Φιλίππῳ καὶ ἐκόντας ἐνδοῦναι, ἵνα μὴδὲς χρόνος
 ἐγγένηται τοῖς πράγμασι μὴδ' ἐναντίον ἔλθῃ ψήφισμα
 παρ' ὑμῶν μὴδέν. οὐκοῦν ὡς μὲν οἱ Φωκεῖς σωθήσου-
 νται, παρὰ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεων ἀπαγγεληθήσεται,

1 δὲν οὐκ ἐστὶν ἐπισημασμένη

ὥστε καὶ εἴ τις ἔμοι διαπιστεῖ, τούτοις πιστεύσας αὐτὸν
 ἐγχειριεῖ· τοὺς δ' Ἀθηναίους αὐτοὺς μεταπεμφόμεθ'
 ἡμεῖς, ἵνα πάνθ' ὅσ' ἂν βούλωνται, νομίσαντες ὑπάρ-
 χειν σφίσι μηδὲν ἐναντίον ψηφίσωνται· οὔτοι δὲ τοι-
 αὐτ' ἀπαγγελοῦσι παρ' ἡμῶν καὶ ὑποσχέσονται ἐξ ὧν
 325 μηδ' ἂν ὀτιοῦν ἢ κινηθήσονται. τοῦτον τὸν τρόπον
 καὶ τοιαύταις τέχναις ὑπὸ τῶν κάκιστ' ἀπολουμένων
 ἀνθρώπων πάντα τὰ πράγματα ἀπώλετο. καὶ γὰρ τοι
 παραχρῆμα ἀντὶ μὲν τοῦ Θεσπιάς καὶ Πλαταιᾶς ἰδεῖν
 οἰκισομένας Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν ἡμούσατε ἡν-
 δραποδισμένας, ἀντὶ δὲ τοῦ τὰς Θήβας ταπεινάς γενέ-
 σθαι καὶ περιαιρεθῆναι τὴν ὕβριν καὶ τὸ φρόνημ' αὐ-
 τῶν τὰ τῶν συμμαχῶν τῶν ὑμετέρων Φωκέων τείχη
 κατεσκάπτετο· Θηβαῖοι δ' ἦσαν οἱ κατασκάπτοντες,
 326 οἱ διοικισθέντες ὑπ' Αἰσχίνου τῷ λόγῳ. ἀντὶ δὲ τοῦ
 τὴν Εὐβοίαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν παραδοθῆναι ὄρ-
 μητήρια ἐφ' ὑμᾶς ἐν Εὐβοίᾳ Φίλιππος προσκατασκευ-
 ἀζεται καὶ Γεραιστῶ καὶ Μεγάροις ἐπιβουλεύων δια- 446
 τελεῖ. ἀντὶ δὲ τοῦ τὸν Ὀρωπὸν ὑμῖν ἀποδοθῆναι περὶ
 Δουμοῦ καὶ τῆς πρὸς Πανάκτῳ χώρας μεθ' ὅπλων
 ἐξερχόμεθα, ὃ, ἕως ἦσαν Φωκεῖς σῶ, οὐδεπώποτ'
 327 ἐποιήσαμεν. ἀντὶ δὲ τοῦ τὰ πάτρια ἐν τῷ ἱερῷ κατα-
 σταθῆναι καὶ τὰ χρήματα εἰσπραχθῆναι τῷ θεῷ οἱ μὲν
 ὄντες Ἀμφικτύονες φεύγουσι καὶ ἐξελήλανται, καὶ
 ἀνάστατος αὐτῶν ἡ χώρα γέγονεν, οἱ δ' οὐπώποτ' ἐν
 τῷ πρόσθεν χρόνῳ γενόμενοι, Μακεδόνες καὶ βάρβα-
 ροι, νῦν Ἀμφικτύονες εἶναι βιάζονται· εἰάν τις περὶ
 τῶν ἱερῶν χρημάτων μνησθῆ, κατακρημνίζεται, ἢ πό-
 328 λισ δὲ τὴν προμαντεῖαν ἀφήρηται. καὶ γέγονε τὰ πρά-
 γματα πάνθ' ὥσπερ αἰνιγμα τῇ πόλει. ὁ μὲν οὐδὲν
 ἔψευσται καὶ πάνθ' ὅσ' ἐβουλήθη διαπέπρακται, ὑμεῖς
 δ' ἅπερ εὖξαισθ' ἂν ἐλπίσαντες, τὰναντία τούτων ἐο-

- ράκατε γιγνόμενα, καὶ δοκεῖτε μὲν εἰρήνην ἄγειν, πε-
 πόνθατε δὲ δεινότερα ἢ πολεμοῦντες· οὗτοι δὲ χρη-
 ματ' ἔχουσιν ἐπὶ τούτοις καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας
 329 δίκην οὐ δεδώκασιν. ὅτι γὰρ ταῦθ' ἀπλῶς δεδωροδό-
 κηνται καὶ τιμὴν ἔχουσιν ἀπάντων τούτων οὗτοι, πολ-
 λαχόθεν μὲν ἔργω' οἶμαι δῆλον ὑμῖν εἶναι πάλαι, καὶ
 δέδοικα μὴ τούναντίον οὐ βούλομαι ποιῶ, σφόδρα
 ἀκριβῶς δεικνύμαι πειρώμενος διοχλῶ πάλαι τοῦτ'
 αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας· ὅμως δ' ἔτι καὶ τὸδ' ἀκούσατε.
 330 ἔστιν ὅντιν' ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες δικασταί, τῶν πρέσβεων
 ὧν ἔπεμψε Φίλιππος χαλκοῦν στήσαιτ' ἂν ἐν ἀγορᾷ;
 τί δέ; δοίητ' ἂν ἐν πρυτανείῳ σίτησιν ἢ ἄλλην τινὰ δω-
 ρεᾶν, αἷς τιμᾶτε τοὺς εὐεργέτας; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. 447
 διὰ τί; (οὔτε γὰρ ὑμεῖς γε ἀχάριστοί ἐστε οὔτ' ἄδικοι
 ἄνθρωποι οὔτε κακοί.) ὅτι πάνθ' ὑπὲρ Φιλίππου καὶ
 οὐδ' ὅτιοῦν ὑπὲρ ὑμῶν ἔπραξαν, εἶποιτ' ἂν, καὶ ἀλη-
 θῆ καὶ δίκαια. εἴτ' οἴεσθε ὑμεῖς μὲν οὕτω γιννώσκειν,
 331 τὸν δὲ Φίλιππον οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τούτοις διδόναι τη-
 λικαύτας καὶ τοσαύτας δωρεὰς, διότι ὑπὲρ ὑμῶν κα-
 λῶς καὶ δικαίως ἐπρέσβευσαν; οὐκ ἔστι ταῦτα. τὸν γὰρ
 Ἡγήσιππον ὁρᾶτε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πρέσβεις πῶς
 ἐδέξατο. τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, ἀλλὰ Ξενοκλείδην του-
 τοῦ τὸν ποιητὴν ἐξεκήρυξεν, ὅτι αὐτοὺς ὑπεδέξατο
 πολίτας ὄντας. τοῖς μὲν γὰρ ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι δι-
 καίως ὅς' ἂν φρονῶσι τοῦτον τὸν τρόπον προσφέρε-
 ται, τοῖς δὲ πεπρακόσιν αὐτοὺς ὡς τούτοις. ταῦτ' οὖν
 μαρτύρων, ταῦτ' ἐλέγχων τινῶν ἔτι δεῖται μειζόνων;
 ταῦτ' ἀφαιρήσεται τις ὑμῶν;
 332 Εἶπε τοίνυν μοί τις ἄρτι προσελθὼν πρὸ τοῦ δι-
 καστηρίου πρᾶγμα καινότατον πάντων, Χάρητος κα-
 τηγορεῖν αὐτὸν παρεσκευάσθαι, καὶ διὰ τούτου τοῦ
 τρόπου καὶ τούτων τῶν λόγων ἔξαπατήσειν ὑμᾶς ἐλ-

πίζειν. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντα τρόπον κρινόμενος Χά-
ρης εὐρήται πιστῶς καὶ εὐνοϊκῶς, ὅσον ἦν ἐπ' ἐκείνω,
πράττων ὑπὲρ ὑμῶν, διὰ δὲ τοὺς ἐπὶ χρήμασι λυμαινο-
μένους τοῖς πράγμασι πολλῶν ὑστερῶν, οὐ σφόδρα
ἰσχυρίζομαι, ἀλλ' ὑπερβολὴν ποιήσομαι· ἔστω γὰρ
πάντα τάληθῆ λέξειν περὶ αὐτοῦ τουτουί. καὶ οὕτω
τοίνυν κομιδῆ γέλως ἐστὶ κατηγορεῖν ἐκείνου τουτουί.

- 333 ἐγὼ γὰρ Αἰσχίνην οὐδενὸς αἰτιῶμαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ
πραχθέντων (τούτων γὰρ εἰσὶν οἱ στρατηγοὶ ὑπεύθυ- 448
νοὶ) οὐδὲ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην, ἀλλ' ἄχρι
τούτου πάντ' ἀφίημι. τί οὖν λέγω καὶ πόθεν ἄρχομαι
κατηγορεῖν; τοῦ ποιουμένης τῆς πόλεως εἰρήνην Φιλο-
κράτει συνειπεῖν, ἀλλὰ μὴ τοῖς τὰ βέλτιστα γράφουσι,
καὶ τοῦ δῶρα εἰληφέναι, τοῦ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς ὑστερας
πρεσβείας τοὺς χρόνους κατατρῖψαι καὶ μηδὲν ὧν προσ-
ετάξαθ' ὑμεῖς ποιῆσαι, τοῦ φρενακίσειν τὴν πόλιν καὶ
παραστήσαντα ἐλπίδας, ὡς ὅσα βουλόμεθ' ἡμεῖς Φί-
λιππος πράξει, πάντ' ἀπολωλέκεναι, τοῦ μετὰ ταῦθ',
ἐτέρων προλεγόντων φυλάττεσθαι τὸν τοσαῦτα ἡδίκη-
334 κότα, τοῦτον ἐκείνω συνηγορεῖν. ταῦτα κατηγορῶ,
ταῦτα μέμνησθε, ἐπεὶ δικαίαν εἰρήνην καὶ ἴσην καὶ
μηδὲν πεπρακότας ἀνθρώπους μηδὲ ψευσαμένους
ὑστερον κἂν ἐπήνουν καὶ στεφανοῦν ἐκέλευον. στρα-
τηγὸς δ' εἴ τις ἡδίκηκεν ὑμᾶς, οὐχὶ κοινωνεῖ ταῖς νῦν
εὐθύταις. ποῖος γὰρ στρατηγὸς Ἄλον, τίς δὲ Φωκέας
ἀπολώλεκε; τίς δὲ Δορίσκον; τίς δὲ Κερσοβλέπτην;
τίς δὲ Ἰερὸν ὄρος; τίς δὲ Πύλας; τίς δὲ πεποίηκεν ἄχρι
τῆς Ἀττικῆς ὁδὸν διὰ συμμάχων καὶ φίλων εἶναι Φι-
λίππῳ; τίς δὲ Κορώνειαν, τίς δ' Ὀρχομενὸν, τίς Εὐ-
βοϊαν ἀλλοτρίαν; τίς Μέγαρον πρῶην ὀλίγου; τίς Θη-
335 βαίους ἰσχυρούς; τούτων γὰρ οὐδὲν τοσοῦτων καὶ τη-
λικούτων ὄντων διὰ τοὺς στρατηγούς ἀπώλετο, οὐδ'

ἐν τῇ εἰρήνῃ συγχωρηθὲν πεισθέντων ὑμῶν ἔχει Φί-
 λιππος, ἀλλὰ διὰ τούτους ἀπόλωλε καὶ τὴν τούτων
 δωροδοκίαν. ἂν τοίνυν ταῦτα μὲν φεύγη, πλανᾷ δὲ
 καὶ πάντα μᾶλλον λέγη, ἐκείνως αὐτὸν δέχεσθε. "οὐ 449
 "στρατηγῶ δικάζομεν, οὐ περὶ τούτων κρίνει. μὴ λέγε
 "εἴ τις αἰτιός ἐστι καὶ ἄλλος τοῦ Φωκέων ὀλέθρου, ἀλλ'
 "ὡς οὐ σὺ αἰτιος δεῖξον. τί οὖν, εἴ τι Δημοσθένης ἠδί-
 "κει, νῦν λέγεις, ἀλλ' οὐχ ὅτε τὰς εὐθύνας ἐδίδου κα-
 "τηγόρεις; δι' αὐτὸ γὰρ εἴ τοῦτο ἀπολωλέναι δίκαιος.
 336 "μὴ λέγε ὡς καλὸν εἰρήνη, μηδ' ὡς συμφέρον· οὐδεὶς
 "γὰρ αἰτιαταί σε τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην·
 "ἀλλ' ὡς οὐκ αἰσχροὶ καὶ ἐπονείδιστος, καὶ πολλὰ ὕστε-
 "ρον ἐξηπατήμεθα, καὶ πάντ' ἀπώλετο, ταῦτα λέγε.
 "τούτων γὰρ ἀπάντων ἡμῖν αἰτιος σὺ δέδειξαι. καὶ τί
 "δὴ μέχρι νυνὶ τὸν τὰ τοιαῦτα πεποιηκότα ἐπαινεῖς;"
 ἂν οὕτω φυλάττητε αὐτὸν, οὐχ ἔξει τί λέγη, ἀλλὰ τὴν
 ἄλλως ἐνταῦθ' ἐπαρεῖ τὴν φωνὴν καὶ πεφωνασκηκῶς
 ἔσται.

- 337 Καίτοι καὶ περὶ τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη·
 πάνυ γὰρ μέγα καὶ ἐπὶ ταύτῃ φρονεῖν αὐτὸν ἀκούω,
 ὡς καθυποκρινούμενον ὑμᾶς. ἔμοι δὲ δοκεῖτε ἀτοπώ-
 τατου ἀπάντων ἂν ποιῆσαι, εἴ ὅτε μὲν τὰ Θυέστου καὶ
 τῶν ἐπὶ Τροίᾳ κακὰ ἠγωνίζετο, ἐξεβάλλετε αὐτὸν καὶ
 ἐξεσυρίττετε ἐκ τῶν θεάτρων καὶ μόνον οὐ κατελεύετε
 οὕτως ὥστε τελευτῶντα τοῦ τριταγωνιστεῖν ἀποστῆ-
 ναι, ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐν τοῖς κοινοῖς
 καὶ μεγίστοις τῆς πόλεως πράγμασι μυρὶ εἰρησται
 κακὰ, τηρικαῦθ' ὡς καλὸν φθεγγομένῳ προσέχοιτε.
- 338 μηδαμῶς· μηδὲν ὑμεῖς ἀβέλτερον πάθητε, ἀλλὰ λογί-
 ξεσθ' ὅτι δεῖ κήρυκα μὲν ἂν δοκιμάζητε, εὐφωνον σκο-
 πεῖν, πρεσβευτήν δὲ καὶ τῶν κοινῶν ἀξιοῦντά τι πρᾶτ-
 τειν δίκαιον καὶ φρόνημ' ἔχονθ' ὑπὲρ μὲν ὑμῶν μέγα,

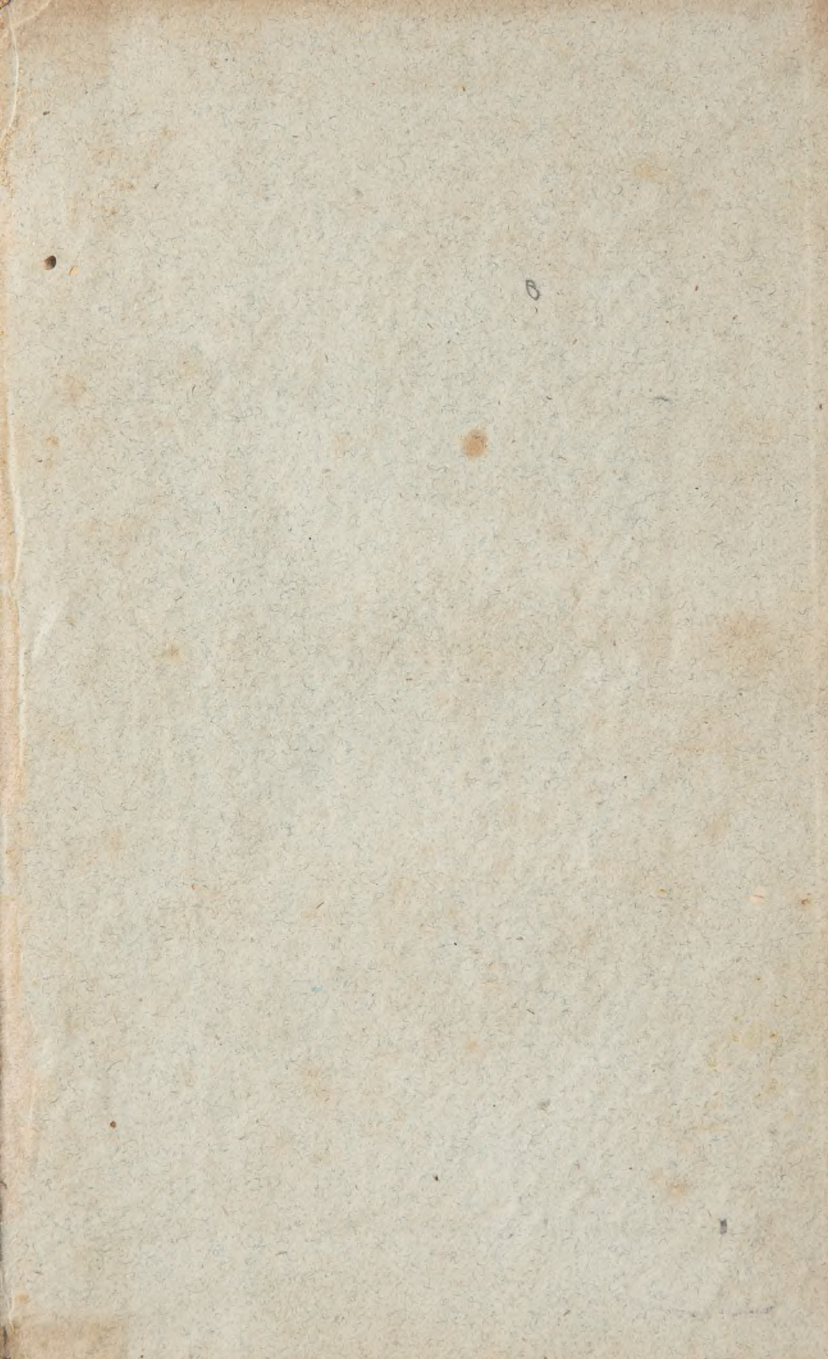
μέγα. 2 νομίμω δὲ δεῖ τὰς γωνίας
 τῆς κῆρας ἀποδοῦναι τὸν ἀξίον

πρὸς δ' ὑμᾶς ἴσον, ὥσπερ ἐγὼ Φίλιππον μὲν οὐκ ἐθαύ- 450
 μασα, τοὺς δ' αἰχμαλώτους ἐθαύμασα, ἔσωσα, οὐδὲν
 ὑπεστειλάμην. οὗτος δ' ἐκείνου μὲν προὔκαλινδεῖτο
 339 καὶ τοὺς παιᾶνας ἦδεν, ὑμῶν δ' ὑπερεώρα. ἔτι τοίνυν
 ὅταν μὲν ἴδητε δεινότητα ἢ εὐφωμίαν ἢ τι τῶν ἄλλων
 τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἐπὶ χρηστοῦ καὶ φιλοτίμου γεγε-
 νημένον ἀνθρώπου, συγκαίρειν καὶ συνασκεῖν πάντας
 δεῖ· κοινὸν γὰρ ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἄλλοις τοῦτ' ἀγαθὸν
 γίγνεται· ὅταν δ' ἐπὶ δωροδόκου καὶ πονηροῦ καὶ παν-
 τὸς ἥττονος λήμματος, ἀποκλείειν καὶ πικρῶς καὶ ἐναν-
 τίως ἀκούειν, ὡς πονηρία δυνάμεως δόξαν εὐρομένην
 340 παρ' ὑμῶν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστίν. ὁρᾶτε δ', ἀφ' ὧν οὗ-
 τος εὐδοκιμεῖ, πηλίκᾳ τῇ πόλει περιέστηκε πράγματα.
 αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι δυνάμεις ἐπιεικῶς εἰσὶν αὐτάρκεις,
 ἢ δὲ τοῦ λέγειν, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν τῶν ἀκούοντων ἀν-
 τιστῆ, διακόπτεται. οὕτως οὖν ἀκούετε τούτου ὡς πο-
 νηροῦ καὶ δωροδόκου καὶ οὐδ' ὄτιοῦν ἐροῦντος ἀληθές.
 341 Ὅτι δ' οὐ μόνον κατὰ τᾶλλα, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς
 αὐτὸν τὸν Φίλιππον πράγματα πανταχῶς συμφέρει
 τουτοῖσι ἠλωκέναι, θεάσασθε. εἴτε γὰρ ἦξει ποτὲ εἰς
 ἀνάγκην τῶν δικαίων τι ποιεῖν τῇ πόλει, τὸν τρόπον
 μεταθήσεται· νῦν μὲν γὰρ ἤρηται τοὺς πολλοὺς ἑξα-
 πατῶν ὀλίγους θεραπεύειν, ἂν δὲ τούτους ἀπολωλό-
 τας πύθῃται, ὑμῖν τοῖς πολλοῖς καὶ πάντων κυρίως
 342 τὰ λοιπὰ ποιεῖν βουλήσεται. εἴτ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἦσπερ
 νῦν ἐξουσίας καὶ ἀσελγείας μενεῖ, τοὺς ὄτιοῦν ἂν ἐκεί-
 νῳ ποιήσαντας ἀνηρηκότες ἐκ τῆς πόλεως ἔσεσθε, ἂν
 τούτους ἀνέλητε· οἱ γὰρ οἰόμενοι δίκην ὑφέξειν τοιαυτ'
 ἐπραξαν, τούτους, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν αὐτοῖς ἐφεθῆ, τί 451
 οἴεσθε ποιήσῃ; ποῖον Εὐθυκράτην, ποῖον Λαβθέ-
 343 νην, τί ν' οὐχ ὑπερβαλεῖσθαι προδότην; τίνα δ' οὐ πάν-
 των τῶν ἄλλων χεῖρω πολίτην ὑπάρξειν, ὁρῶντα τοῖς

μὲν ἅπαντα πεπρακόσι χρήματα, δόξαν, ἀφορμὴν τὴν
 Φιλίππου ξενίαν περιοῦσαν, τοῖς δὲ δικαίους τε παρέ-
 χουσιν ἑαυτοὺς καὶ προσανηλωκόσι χρήματα πρά-
 γματα, ἀπεχθείας, φθόνον περιόντα παρ' ἐνίων; μη-
 δαμῶς· οὔτε γὰρ πρὸς δόξαν οὔτε πρὸς εὐσέβειαν οὔτε
 πρὸς ἀσφάλειαν οὔτε πρὸς ἄλλο οὐδὲν ὑμῖν συμφέρει
 τοῦτον ἀφεῖναι, ἀλλὰ τιμωρησαμένους παράδειγμα
 ποιῆσαι πᾶσι, καὶ τοῖς πολίταις καὶ τοῖς ἄλλοις Εὐ-
 λησιν.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 Μ. ΘΑΛΤΑΤΣ

BIBLIOTHEQUE
M. GASTAT